

Κ. Ο. ΣΚΟΚΟΣ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

1912

Γ. Παριζοπούλου

1912

Βιβλ. εισαγωγής

αριθ.

5102.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiko Apothetio Dimosias
Επιθεώρηση Φαρμάκων Εθνικού Συμβουλίου Φαρμάκων

Restrictions apply.

ΚΩΝΣΤ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ

ΕΘΝΙΚΟΝ
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

1912

ΕΤΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΩΝ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΩΝ
[ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ]

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ "ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ", ΟΔΟΣ ΑΡΑΧΩΒΗΣ Β

1912

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiko Apotheitio Dimosia
Restrictions apply.

ΤΙΜΑΤΑΙ ΧΡΥΣΟΔΕΤΟΝ

Φρ. 5 $\frac{1}{2}$ διὰ τὴν Ἑλλάδα — Φρ. 6 διὰ τὸ Ἐξωτερικόν

ΑΠΟΣΤΕΛΛΕΤΑΙ ΑΣΦΑΛΩΣ
εἰς πάντα ἐμβάζοντα τὸ ἀντίτιμον

Πρὸς τὸν Κύριον

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΝ

Ἀραχώβης 8

Εἰς Ἀθήνας

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1912

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ		ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	
Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὄρ. 10 ἡ νύξ 14		Ἡμέρ. 29. Ἡ ἡμέρ. ὄρ. 11 ἡ νύξ 13	
Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Ὑδροχόον		Ὁ Ἥλιος εἰς τοὺς Ἰχθῦς	

1	K	Περίτομή και Βασιλείου τοῦ Μεγάλου.	1	T	Τρούφανος μάρτυρος.
2	Δ	Προεόρτια τῶν Θεοφαν. Σιλβέστρου Πάπα Ρώμης.	2	Π	Ἡ Ὑπαπαντὴ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησ. Χριστοῦ.
3	T	Μαλαχίου Προφ. και Γορδίου μ.	3	Π	Συμεὼν τοῦ Θεοδοῦχου και Ἀγνης τῆς Προφήτιδος.
4	T	Ἡ Συναξίς τῶν 70 Ἀποστόλων.	4	Σ	Ἰαδῶρου ὁσ. τοῦ Πηλουσιώτου.
5	Π	Παραμονὴ τῶν Θεοφανείων και Θεοπέμπτου (Νηστεία).	5	K	Τῆς Τυρινῆς, Ἀγάθης μάρτυρος.
6	Π	Τὰ Ἅγια Θεοφάνεια.	6	Δ	Βουκόλου ἐπ. Σμύρνης, Φωτίου Πατριάρχου Κ/πόλεως και Ἰουλιανοῦ.
7	Σ	Ἡ Συναξίς τοῦ Προφ. Προδρ. και Βαπτιστοῦ Ἰωάννου.	7	T	Παρθενίου ἐπ. Λαμφάκου και Κοσμά ὁσίου.
8	K	Κύρου τοῦ Ἀττικοῦ μάρτ., Δομνίης τῆς ὁσίας.	8	T	Θεοδώρου τοῦ Στρατηγ., Ζαχαρίου τοῦ προφ., Μάρθας και Μαρίας μαρτύρων.
9	Δ	Πολυεύκτου μάρτ. και Εὐστρατίου τοῦ θαυματουργοῦ.	9	Π	Νικηφόρου μάρτυρος.
10	T	Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης και Δομετιανοῦ.	10	Π	Χαράλαμπος ἱερομάρτυρος.
11	T	Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου και Ἀγαπίου.	11	Σ	Βλασίου ἱερομ. και Θεοδώρας τῆς βασιλείσσης.
12	Π	Τατιανῆς μάρτ.	12	K	Τῆς Ὁρθοδοξίας. Μελετίου ἀρχιεπ. Ἀντιοχείας.
13	Π	Ἐρμούλου και Στρατονίκου μάρ.	13	Δ	Μαρτινιανῶ ὁσ. και Ἐδωγίου.
14	Σ	Τῶν ἐν Σινᾷ και Ραϊθῶ ἀναρεθέντων Πατέρων.	14	T	Τοῦ ἁγ. μεγαλομάρτ. Θεοδώρου τοῦ Τύρανου.
15	K	Τοῦ Τελώνου και Φαρισαίου, Ἀρχῆ Τριφῶ. Παύλου Θηβ., Ἰωάννου Καλυβ.	15	T	Ὀνησίμου τοῦ Ἀποστόλου και Ἐδσεβίου.
16	Δ	Προσκύνησις τῆς τιμ. Ἀλύσεως τοῦ Ἀποστ. Πέτρου.	16	Π	Παμφίλου μάρτυρος.
17	T	Τοῦ ὁσ. Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλ.	17	Π	Τῆς ἁγίας Μαρταίας.
18	T	Ἀθανασίου και Κυρίλλου Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας.	18	Σ	Λέοντος Πάπα Ρώμης και Ἀγαπητοῦ τοῦ ὁσίου.
19	Π	Μακαρίου τοῦ Ἀλυπτίου και Ἀρσενίου Κερκυρας.	19	K	Β' τῶν Νηστειῶν. Ἀρχιπ. και Φιλήμονος Ἀποστόλ.
20	Π	Τοῦ ὁσ. και Θεοφῶ. Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου.	20	Δ	Λέοντος ἐπισκόπου Κατάνης.
21	Σ	Μαξίμου ὁσίου, Νεοφύτου και Ἀγνης μαρτύρων.	21	T	Τιμοθέου τοῦ ἐν Συμβόλοις, Εὐσταθίου πατρ. Ἀντιοχείας.
22	K	Τοῦ Ἀσώτου. Τιμοθέου Ἀπ. και Ἀναστασίου ὁσιου.	22	T	Ἡ εἵρεσις τῶν λειψάνων τῶν ἐν τοῖς Ἐδγεγίου μάρτ. και τῆς ἁγ. Ἀνθούσης.
23	Δ	Κλήμεντος ἱερομάρτ. και Ἀγαθαγγέλου μάρτ.	23	Π	Πολυκάρπου ἐπισκ. Σμύρνης.
24	T	Ξένης τῆς ὁσίας, Ἐρμογένους Μάμαντος.	24	Π	Ἡ α' και β' εἵρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρομοῦ.
25	T	Τοῦ ἁγ. Γρηγορίου τοῦ Θεολόγ.	25	Σ	Ταρσίου Κων πόλεως και τοῦ ἁγ. Ἀλεξάνδρου.
26	Π	Ξενοφῶντος ὁσ. και Ἀνανίου.	26	K	Τῆς Σταυροπροσκυνήσεως. Πορφυρίου ἐπ. και Φωτεινῆς μάρτ.
27	Π	Ἀνακομιδῆ λειψ. Ἰω. Χρυσοστ.	27	Δ	Προσκοπίου τοῦ ὁμολογητοῦ.
28	Σ	Ἐφραίμ τοῦ Σύρου, Παλλαδίου.	28	T	Βασιλείου τοῦ ὁμ. και Νέστορος.
29	K	Τῆς Ἀπόκρεω. Ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψ. Γρηγορίου ἱερ.	29	T	Κασσιανῶ τοῦ Ῥωμαίου.
30	Δ	Τῶν 3 Ἱερ. Βασ. Γρηγ. Χρυσοστ.			
31	T	Κύρου και Ἰωάννου τῶν Ἀγαγ.			

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

ΕΡΘΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1912

ΜΑΡΤΙΟΣ		ΑΠΡΙΛΙΟΣ	
Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὠρ. 12 ἡ νύξ 12 Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Κριόν		Ἡμέρ. 30. Ἡ ἡμέρ. ὠρ. 13 ἡ νύξ 11 Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Ταύρον	
1 Π	Εὐδοκίας ὁσιμ. καὶ Δομνίκης.	1 Κ	Τοῦ Θωμᾶ. Μαρίας ὁσ. τῆς Αἰγυπτίας.
2 Π	Ἡσυχίου τοῦ Συγκλητικῆ καὶ Ἀνδρονίκου.	2 Δ	Τίτου ὁσ. τοῦ θαυματουργοῦ.
3 Σ	Εὐθροπίου μ. καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.	3 Τ	Νικίτα ἡγουμ. Μηδικίου, Ἰωσήφ ὕμνογράφου.
4 Κ	Ἁ τῶν Νηστειῶν. Γερασίμου ὁσ. τοῦ ἐν Ἰορδάνῃ.	4 Τ	Γεωργίου τοῦ ἐν Μαλεῶ καὶ Πλάτωνος.
5 Δ	Κόνωνος μάρτυρος.	5 Π	Κλαυδίου μ. καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
6 Τ	Τῶν ἐν Ἀμορίῳ 42 μαρτ.	6 Π	Εὐτυχίου Κωνσταντινουπόλεως.
7 Τ	Τῶν ἐν Χερσῶνι ἱερομαρτ.	7 Σ	Καλλιοπίου μάρτ. καὶ Γεωργίου ἐπ. Μιτυλήνης.
8 Π	Θεοφυλάκτου ἐπ. Νικομηδείας.	8 Κ	Τῶν Μυροφόρων. Ἡρωδίου τοῦ Ἀποστόλου.
9 Π	Τῶν ἁγίων 40 Μαρτύρων.	9 Δ	Εὐφροσύνης μάρτ.
10 Σ	Κοδράτου μάρτ. καὶ Ἀναστασίας τῆς Πατρικίας.	10 Τ	Τερεντίου μάρτ.
11 Κ	Ἁ τῶν Νηστειῶν. Σωφρονίου Πατρ. Ἱεροσολύμων.	11 Τ	Ἀντίπα ἐπισκ. Περγάμου.
12 Δ	Θεοφάνους τοῦ ὁσ. καὶ Γρηγορίου Πάπα Ρώμης.	12 Π	Βασιλείου ἐπισκ. Παρίου.
13 Τ	Νικηφόρου Κων/λεως καὶ Χριστινῆς.	13 Π	Μαρτίνου Πάπα Ρώμης.
14 Τ	Βενεδίκτου τοῦ ὁσίου.	14 Σ	Ἀριστάρχου ἀποστόλου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
15 Π	Ἀγαπίου μ. καὶ Ἀριστοβούλου.	15 Κ	Τοῦ Παραλύτου. Κρήσκεντος μάρτ. καὶ Λεωνίδου.
16 Π	Σαβίνου μάρτ. καὶ Χριστοδοῦλου ἐν Πάτμῳ.	16 Δ	Ἀγάπης, Εἰρήνης, Χιονίας μαρτ.
17 Σ	Τοῦ Λαζάρου. Ἀλεξίου τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ.	17 Τ	Συμεῶν τοῦ ἐν Περσίδι.
18 Κ	Τῶν Βαίων. Κυρίλλου ἀρχ. Ἱεροσολύμων.	18 Τ	Τῆς Μεσοπεντηκостаῆς. Ἰωάννου ὁσ. καὶ Ἰωάννου νεομ. τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων.
19 Δ	Μ. Δευτέρου. Χρυσάνθου καὶ Δαρείου μαρτύρων.	19 Π	Παφνουτίου ἱερομάρτυρος καὶ Τρύφωνος.
20 Τ	Μ. Τρίτη. Τῶν ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Σάββα ἀναίρ. ὁσ. Πατέρων.	20 Π	Θεοδώρου τοῦ Τριχινᾶ.
21 Τ	Μ. Τετάρτη. Ἰακώβου τοῦ ὁμολογητοῦ.	21 Σ	Ἰανουαρίου ἱερομ. καὶ Ἀλεξάνδρου τῆς βασιλείσεως.
22 Π	Μ. Πέμπτη. Βασιλείου ἱερομ. ἐπισκ. Ἀγκύρας.	22 Κ	Θεοδώρου τοῦ Σκεῶτου.
23 Π	Μ. Παρασκευῆ. Νίκωνος ὁσ. καὶ τῶν 199 μαθητῶν αὐτοῦ.	23 Δ	Τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου.
24 Σ	Μ. Σάββατον. Ζαχαρίου τοῦ ὁσίου.	24 Τ	Ἐλισάβετ τῆς θαυμ. καὶ Σάββα τοῦ στρατηλάτου.
25 Κ	ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ. Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου.	25 Τ	Τοῦ ἁγ. Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου.
26 Δ	Ἡ Σύναξις τοῦ Ἀρχ. Γαβριήλ.	26 Π	Βασιλέως ἐπισκ. Ἀμασίας.
27 Τ	Ματρώνης τῆς ἐν Θεσσαλονικῇ.	27 Π	Συμεῶν ἱερομάρτυρ. συγγενοῦς τοῦ Κυρίου.
28 Τ	Ἰλαρίωνος ὁσίου τοῦ νέου.	28 Σ	Τῶν ἐν Κυζικῷ 9 μαρτ. Μέμνωτος τοῦ θαυματουργοῦ.
29 Π	Μάρκου ἐπισκ. Ἀρεθουσίων.	29 Κ	Τῶν ἁγίων Θεοφόρων Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Οἰκ. Συνόδου. Ἰωάννου καὶ Σωσιπάτρου τῶν Ἀποστόλων.
30 Π	Γῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Ἰωάννου τοῦ Συγγραφέως τῆς Κλίμακος τοῦ ὁσίου.	30 Δ	Ἰακώβου τοῦ ἀποστ. ἀδελφοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.
31 Σ	Ἰγνατίου ἱερομ. ἐπισκ. Γαγγῶν καὶ Ἀνακίου.		

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1912

ΜΑΪΟΣ		ΙΟΥΝΙΟΣ	
Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 14 ἡ νύξ 10 Ὁ Ἥλιος εἰς τοὺς Διδύμους		Ἡμέρ. 30. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 15 ἡ νύξ 9 Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Καρκίνον	
1 T	Ἱερραίου τοῦ προφήτου.	1 Π	Ἰουστίνου μάρτυρος τοῦ Φιλοσόφου.
2 T	Ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάν. Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου.	2 Σ	Νικηφόρου τοῦ ὁμολογητοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως.
3 Π	Τῆς Ἀναλήψεως. Τιμοθέου καὶ Μαύρας μαρτ.	3 Κ	Λουκιανῷ μαρτ.
4 Π	Πελαγίας τῆς ὁσιομάρτ.	4 Δ	Μητροφάνους ἀρχιεπισκ. Κωνσταντινουπόλεως.
5 Σ	Εἰρήνης τῆς μεγαλομαρτ.	5 T	Δωροθέου ἐπισκ.
6 K	Τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Οἰκ. Συνόδου. Ἰώβ του πολυθάλου.	6 T	Ἰλαρίωνος τοῦ θαυματ.
7 Δ	Ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἐν οὐρ. φαν. σιμ. τοῦ Σταυροῦ ἐν Ἱερουσ. τοῦ ἁγ. Ἀποστ. καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Ἀρσενίου τοῦ Μεγάλου.	7 Π	Θεοδότου ἱερομονάχου τοῦ ἐν Ἀγκύρᾳ.
8 T	Τοῦ ἁγ. Ἀποστ. καὶ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Ἀρσενίου τοῦ Μεγάλου.	8 Π	Ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου καὶ τῆς ἁγίας Καλλιόπης.
9 T	Ἡσαίου τοῦ προφήτου, Χριστοφόρου μάρτυρος.	9 Σ	Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας.
10 Π	Σίμωνος Ἀποστ. τοῦ Ζηλωτοῦ.	10 Κ	Ἀλεξάνδρου καὶ Ἀντωνίνης.
11 Π	Ἐγκαίνια τῆς Κων/πόλεως καὶ Μωκίου ἱερομ.	11 Δ	Βαρθολομαίου καὶ Βαρνάβα τῶν Ἀποστόλων.
12 Σ	Ψυχοσάββατον. Γερμανοῦ ἀρχιεπισκόπου Κων/πόλεως καὶ Ἐπιφανίου ἐπισκ. Κύπρου.	12 T	Ἄνουφριου ἁγίου καὶ Πέτρου τοῦ ἁγίου.
13 K	Τῆς Πεντηκοστῆς. Γλυκερίας μάρτυρος καὶ Σεργίου.	13 T	Ἀκυλίνης μαρτ.
14 Δ	Τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἰσιδώρου μάρτυρος τοῦ ἐν Χίῳ.	14 Π	Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου καὶ Μεθοδίου ἀρχιεπισκ. Κωνσταντινουπόλεως.
15 T	Παχωμίου ὁσίου τοῦ Μεγάλου καὶ Ἀχιλλέως Λαρίσης.	15 Π	Ἀμῶς τοῦ προφήτου.
16 T	Θεοδώρου ὁσ. τοῦ Ἁγιασμένου.	16 Σ	Τύχωνος ἐπισκ. Ἀμαθοῦντος.
17 Π	Ἀνδρονίκου καὶ Ἰουλίας ἀποστ.	17 K	Ἰσαύρου, Μανουήλ, Σεβέλ καὶ Ἰσαήλ μαρτ.
18 Π	Πέτρου καὶ Διονυσίου μαρτ.	18 Δ	Λεοντίου μαρτ. καὶ Θεοδοῦλου.
19 Σ	Πατρικίου Προύσης ἱερομ.	19 T	Ἰούδα τοῦ Ἀποστόλου, Παΐσιου τοῦ Μεγάλου.
20 K	Τῶν ἁγίων Πάντων. Θαλλελαίου μαρτ.	20 T	Μεθοδίου ἐπισκ. Τατάρων.
21 Δ	Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης Ἀποστόλων.	21 Π	Ἰουλιανῷ τοῦ Ταρσέως.
22 T	Βασιλίσκου μαρτ.	22 Π	Εὐσεβίου ἱερομάρτ. ἐπισκόπου Σαμοσάτων.
23 T	Μιχαὴλ ἐπισκ. Συναδῶν.	23 Σ	Ἀγριππίνης μάρτυρος καὶ Ἀριστοκλεους.
24 Π	Συμεῶν τοῦ ἐν Θαναμαστῶ ὄρει.	24 K	Τὸ Γενέθλιον τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου.
25 Π	Ἡ γ' εὐρεσις τῆς τιμ. Κεφαλῆς Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου.	25 Δ	Φεβρωνίας ὁσιομάρτ.
26 Σ	Κάρπου τοῦ Ἀποστόλου.	26 T	Δαβὶδ τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ.
27 K	Ἑλλαδίου ἱερομαρτ.	27 T	Σαμψὼν τοῦ Ξενοδόχου.
28 Δ	Εὐτυχοῦς ἐπισκ. Μελιτινῆς.	28 Π	Ἡ Ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων ἁγ. Ἀναργύρων Κύρου καὶ Ἰωάννου.
29 T	Θεοδοσίας μαρτ.	29 Π	Τῶν Κορυφισίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου.
30 T	Ἰσαὰκ ἐκ τῆς Μον. Δαλμάτων.	30 Σ	Ἡ Σύναξις τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων.
31 Π	Ἐρραμίου μάρτυρος.		

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias I
Restrictions apply.

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1912

ΙΟΥΛΙΟΣ		ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	
Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 14 ἡ νύξ 10		Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὥρ. 13 ἡ νύξ 11	
Ὁ Ἡλιος εἰς τὸν Λέοντα		Ὁ Ἡλιος εἰς τὴν Παρθένον	
1 K	Τῶν ἁγ. καὶ θαυματ. Ἀναργ. Κοσμά καὶ Λαμψαδίου.	1 T	Ἡ πρόοδ. τοῦ Σταυροῦ. Μνήμη τῶν 7 Παίδων Μακαρῶν τῆς μητροῦς αὐτῶν καὶ διδασκάλου τῶν.
2 Δ	Ἡ κατάθεσις τῆς τιμ. ἐσθ. τῆς Θεοτόκου ἐν Βλαχέρναις.	2 Π	Ἀνακομιδὴ τοῦ λειψ. τοῦ προτομ. Στεφάνου.
3 T	Ἐγκύβητου μάρτυρος καὶ Διομήδους.	3 Π	Ἰσαακίου, Δαλμάτου καὶ Φαύστου τῶν ὁσίων.
4 T	Ἀνδρέου ἐπισκόπ. Κρήτης τοῦ Ἱεροσολυμ.	4 Σ	Τῶν ἐν Ἐφέσῳ ἁγίων ἐπτά Παιδῶν.
5 Π	Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἀθῶ ὄσ. καὶ Λαμπαδοῦ τοῦ θαυματ.	5 K	Εὐστυχίου καὶ Νόνας μαρτ.
6 Π	Σισώῃ ὄσ. τοῦ Μεγάλου.	6 Δ	Ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Κυρ. Ἰησ. Χριστοῦ.
8 K	Προκοπίου μεγαλομαρτ.	7 T	Δομετίου ὁσιομαρτ. καὶ Ἀστερίου.
9 Δ	Παγκρατίου ἐπ. Ταυρομενίας.	8 T	Αἰμιλιανοῦ ἐπισκ. Κυζίκου τοῦ ὁμολογ. καὶ Μύρωνος.
10 T	Τῶν ἐν Νικοπόλει τῆς Ἀρμενίας 45 Μαρτ.	9 Π	Ματθία τοῦ Ἀποστόλου.
11 T	Εὐφημίας μεγαλομαρτ. ὅτε τὸν ὄρον ἐπεκύρωσε.	10 Π	Λαυρεντίου μ. καὶ Ἰππολύτου.
12 Π	Πρόκλου καὶ Ἰλαρίου μαρτ., Βερνίκης μαρτ.	11 Σ	Εὐπλου μαρτ. τοῦ Διακόνου.
13 Π	Ἡ Συναξίς τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ.	12 K	Φωτίου καὶ Ἀνικίτου μαρτ.
14 Σ	Ἀκύλα τοῦ Ἀποστ. καὶ Ἰωσήφ Θεσσαλονίκης.	13 Δ	Μαξίμου τοῦ ὁμολογ. Εὐδοκίας, Εἰρήνης.
15 K	Κηρύκου καὶ Ἰουλίτης μαρτ.	14 T	Μιχαίου τοῦ προφ.
16 Δ	Ἀθηνογένους ἱερομαρτ.	15 T	Ἡ Κοίμησις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου.
17 T	Μαρίνης τῆς μεγαλομαρτ.	16 Π	Τοῦ ἁγίου Μανδηλίου ἡτοῦ ἡ ἀνακομιδῆ τῆς ἀχειροποιήτου εἰκόνης τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Δομηδους.
18 T	Αἰμιλιανοῦ καὶ Οὐαλεντίνης μ.	17 Π	Μύρωνος καὶ Στράτωνος μαρτ.
19 Π	Μακρίνης καὶ Δίου τῶν ὁσίων.	18 Σ	Φλώρον καὶ Λαύρου μαρτ.
20 Π	Τοῦ ἁγ. ἐνδόξου προφ. Ἡλιοῦ τοῦ Θεοβίου.	19 K	Ἀνδρέου τοῦ Στρατηλάτ. μαρ.
21 Σ	Συμεῶν τοῦ διὰ Χριστὸν Σαλοῦ καὶ Ἰωάννου τοῦ συνασητοῦ αὐτοῦ.	20 Δ	Σαμοὴλ τοῦ προφ. καὶ τῶν ἐν Βίβῃ 37 μαρτ.
22 K	Μαρίας Μυροφόρ. τῆς Μαγδαληνῆς.	21 T	Θαδδαίου τοῦ ἀποστόλου καὶ Βάσσης μαρτ.
23 Δ	Φωκᾶ ἱερομαρτ. καὶ Ἰζεκιήλ τοῦ προφήτου.	22 T	Ἀγαθονίκου μ. καὶ Εἰρηναίου.
24 T	Χριστίνης μεγαλομαρτ.	23 Π	Λούπου μαρτ. καὶ Καλλινίκου.
25 T	Ἡ Κοίμησις τῆς ἁγ. Ἀννης.	24 Π	Εὐτυχίου ἱερομαρτ.
26 Π	Τῆς ἁγίας Παρασκευῆς καὶ τοῦ ἁγ. Ἐρμούλου.	25 Σ	Τῶν ἀποστ. Βαρθολομαίου καὶ Τίτου ἐπισκ. Κρήτης.
27 Π	Τοῦ ἁγ. μεγαλομαρτ. καὶ λαμπατικοῦ Παντελεήμονος.	26 K	Ἀδριανοῦ καὶ Ναταλίας μαρτ.
28 Σ	Προχόρου καὶ Νικάνωρος τῶν Ἀποστόλων.	27 Δ	Ποιμένου τοῦ ὁσίου.
29 K	Καλλινίκου καὶ Θεοδότῃς μαρ.	28 T	Μωϋσέως ὁσίου τοῦ Αἰθίοπος.
30 Δ	Σύλα, Σιλουανοῦ, Κρήσκεντος καὶ Ἀνδρονίκου τῶν Ἀποστόλων ἐκ τῶν 70.	29 T	Ἡ ἀποτομὴ τῆς τιμ. Κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου (Νηστεία).
31 T	Εὐδοκίμου τοῦ Δικαίου.	30 Π	Ἀλεξάνδρου, Ἰωάννου καὶ Παύλου ἀρχιεπ. Κων/πόλεως.
		31 Π	Ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας Ζώνης τῆς Θεοτόκου.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiki Apotheitiro Dimosias Ist
Restrictions apply.

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1912

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ		ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	
Ἡμέρ. 30. Ἡ ἡμέρ. ὄρ. 12 ἢ νύξ 12		Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὄρ. 11 ἢ νύξ 13	
Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Ζυγὸν		Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Σκορπιὸν	
1 Σ	Ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου. Συμεὼν τοῦ Στυλῆτου καὶ Σύνας. τῆς Θεοτόκου τῶν Μιασηνῶν.	1 Δ	Ἀνανίου τοῦ ἀποστ. καὶ Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ.
2 Κ	Μάμαντος μάρτ. καὶ Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ.	2 Τ	Κυπριανοῦ ἱερομάρτ. καὶ Ἰουστίνης μάρτ.
3 Δ	Ἀνθίμου Νικομηδείας ἱερομ.	3 Τ	Διονυσίου ἱερομάρτ. τοῦ Ἀρεοπαγίτου.
4 Τ	Βαβύλα Ἀντιοχείας ἱερομ. καὶ Μωϋσέως τοῦ προφ.	4 Π	Ἰεροθέου ἐπισκ. Ἀθηνῶν.
5 Τ	Ζαχαρίου τοῦ προφ.	5 Π	Χαριτίνης μάρτ.
6 Π	Ἡ ἀνάμν. θαύμ. τοῦ Ταξιάρχ. Μιχαὴλ ἐν Χόαναις.	6 Σ	Θωμᾶ τοῦ ἀποστ.
7 Π	Σώζοντος μάρτ.	7 Κ	Σεργίου καὶ Βάχχου τῶν μαρτ., Πολυχρονίου.
8 Σ	Τὸ Γενεθλίον τῆς Θεοτόκου.	8 Δ	Πελαγίας τῆς ὁσίας.
9 Κ	Τῶν Θεοπατρῶν Ἰωακείμ καὶ Ἄννης.	9 Τ	Ἰακώβου Ἀλφαιου τοῦ ἀποστ.
10 Δ	Μηνοδώρας, Μητροδώρας καὶ Νυμφοδώρας μαρτ.	10 Τ	Φιλίππου τοῦ Ἀποστόλου ἐνὸς τῶν ἐπτὰ διακόνων καὶ Θεοφάνους τοῦ ὁσ.
11 Τ	Θεοδώρας τῆς ὁσίας, Εὐσταθίας μάρτ.	11 Π	Πρόβου, Ταράχου καὶ Ἀνδρονίκου τῶν μαρτ.
12 Τ	Ἀυτονόμου ἱερομάρτ.	12 Π	Εὐλαμπίου καὶ Εὐλαμπίας μαρ.
13 Π	Τὰ ἐγκ. τοῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάς Κορηθίου Ἐκατ.	13 Σ	Κάρπου, Παύλου, Ἀγαθοδώρου καὶ Ἀγαθονίκης μαρτ.
14 Π	Ἡ Ὑψωσις τοῦ Τιμ. καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ.	14 Κ	Τῶν Ἀγίων Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Ζ' Οἰκ. Συνόδου.
15 Σ	Νικήτα μάρτ. Φιλοθέου ὁσ.	15 Δ	Λουκιανοῦ μάρτ.
16 Κ	Εὐφημίας μεγαλομάρτ.	16 Τ	Λογγίνου τοῦ ἐκατοντάρχου καὶ μάρτυρος.
17 Δ	Σοφίας μάρτ. καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς Πίστews, Ἐλπίδος καὶ Ἀγάπης.	17 Τ	Ῥωσῆ τοῦ προφ. καὶ Ἀνδρέου τοῦ ὁσιμάρτ.
18 Τ	Εὐμενίου Γορτύνης τοῦ θαυματουργοῦ, Ἀριάδνης μάρτ.	18 Π	Λουκᾶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ.
19 Τ	Τροφίμου μάρτυρ., Σαββατίου, Δορυμέδοντος.	19 Π	Ἰωὴλ τοῦ προφήτου. Οὐάρου μάρτυρος.
20 Π	Εὐσταθίου μεγαλομάρτ.	20 Σ	Ἀρτεμίου μεγαλομ. καὶ Γερασίμου ὁσ. τοῦ νέου.
21 Π	Κοδράτου τοῦ ἀποστόλου καὶ Ἰωνᾶ τοῦ προφ.	21 Κ	Ἰλαρίωνος τοῦ Μεγάλου.
22 Σ	Φωκᾶ ἱερομ. ἐπισκ. Σινώπης.	22 Δ	Ἀβερκίου τοῦ θαυματουργ.
23 Κ	Ἡ Σύλληψις τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου. Πολυξένης τῆς ὁσίας.	23 Τ	Ἰακώβου ἀποστ. τοῦ Ἀδελφοῦ α' ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων.
24 Δ	Θέκλης τῆς πρωτομάρτ.	24 Τ	Ἀρέθια μάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῶ.
25 Τ	Εὐφροσύνης τῆς ὁσίας.	25 Π	Μαριανοῦ καὶ Μαρτυρίου μαρ.
26 Τ	Ἡ Μετάστασις Ἰωάν. τοῦ Θεολ. καὶ Εὐαγγελιστοῦ.	26 Π	Τοῦ ἁγ. μεγαλομάρτ. Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου.
27 Π	Καλλιστράτου μάρτ.	27 Σ	Νέστορος μάρτ.
28 Π	Χαρίτωνος τοῦ ὁμολογ. Βαροῦχ τοῦ προφ.	28 Κ	Στεφάνου τοῦ Σαβαίτου.
29 Σ	Κυριακοῦ τοῦ Ἀναχωρητοῦ.	29 Δ	Ἀναστασίας τῆς Ρωμαίας καὶ Ἀβραμίου τοῦ ὁσ.
30 Κ	Γρηγορίου ἱερομάρτ. ἐπισκ. τῆς μεγάλης Ἀρμενίας.	30 Τ	Ζηνοβίου καὶ Ζηνοβίας μαρτ.
		31 Τ	Στάχου, Ἀπελλοῦ, Ἀριστοβούλου, Ἐπιμάχου, Ναρκίσσου.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias I
Restrictions apply.

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1912

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ		ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	
Ἡμέρ. 30. Ἡ ἡμέρ. ὄρ. 10 ἢ νύξ 14		Ἡμέρ. 31. Ἡ ἡμέρ. ὄρ. 9 ἢ νύξ 15	
Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Τοξότην		Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Αἰγόκερον	
1 Π	Τῶν ἁγ. καὶ θαυματ. Ἀναργύρ. Κοσμά καὶ Λαμνανού.	1 Σ	Ναοὺμ τοῦ προφήτου. Φιλαρέτου ὁσίου.
2 Π	Ἀκινδύνου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων.	2 Κ	Ἀβραχοῦμ τοῦ προφήτου.
3 Σ	Ἀκεψιμᾶ μάρτ.	3 Δ	Σοφονίου τοῦ προφ. Ἀγγελικῆς Νεομάρτυρος.
4 Κ	Ἰωαννικίου ὁσ. τοῦ Μεγάλου. Νικάνδρου.	4 Τ	Βαρβάρου μεγαλομ. καὶ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνού.
5 Δ	Γαλακτίωνος καὶ Ἐπιστήμης μ.	5 Τ	Σάββα τοῦ Ἁγίασμ. Διογένους.
6 Τ	Παύλου ἀρχ. Κων/πόλεως τοῦ ὁμολογητοῦ.	6 Π	Νικολάου ἐπισκόπ. Μύρων τῆς Λυκίας τοῦ θαυματουργοῦ.
7 Τ	Τῶν ἐν Μελυτινῇ 33 μαρ. Λαζάρου ὁσ. τοῦ θαυματ.	7 Π	Ἀμβροσίου ἐπ. Μεδιολάνων.
8 Π	Ἡ Σύναξις τοῦ Ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ.	8 Σ	Παταπίου τοῦ ὁσ. Σωσθένους ἀποστόλου.
9 Π	Ὄνησιφόρου καὶ Πορφυρίου μ.	9 Κ	Ἡ σύλληψις τῆς ἁγ. Ἀννης.
10 Σ	Τῶν ἐκ τῶν 70 ἀποστ. Ὀλυμπᾶ, Ροδίωνος, Ἐράστου.	10 Δ	Μηνᾶ, Ἐρμογένους καὶ Εὐγράφου τῶν μαρτύρων.
11 Κ	Μηνᾶ, Βικτωρος καὶ Βικεντίου μαρτ. Στεφανίδος μαρτ. καὶ Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου.	11 Τ	Δανιήλ τοῦ Στυλίου.
12 Δ	Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος καὶ Νείλου τοῦ ὁσ.	12 Τ	Σπυριδῆος ἐπ. Τριμυθούντος τοῦ θαυματουργοῦ.
13 Τ	Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.	13 Π	Εὐστρατίου καὶ Λουκίας μαρτ.
14 Τ	Φιλίππου τοῦ Ἀποστόλου.	14 Π	Θύρσου, Καλλινίκου, Φιλήμονος μαρτύρων.
15 Π	Γουρία, Σαμῶνᾶ καὶ Ἀβιβου μαρτύρων.	15 Σ	Ἐλευθερίου ἱερομάρτυρος.
16 Π	Ματθαίου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ.	16 Κ	Ἀγγαίου προφήτου. Θεοφανοῦς βασιλείσεως.
17 Σ	Γρηγορίου ἐπ. Νεοκαισαρείας.	17 Δ	Δανιήλ προφήτου καὶ τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ζακυν. ἀρχιεπ. Αἰγίνης.
18 Κ	Πλάτωνος καὶ Ρωμανοῦ μαρτ.	18 Τ	Σεβαστιανοῦ καὶ Ζωῆς μαρτ.
19 Δ	Ἀβδίου τοῦ προφ. καὶ Βαριλάμ μάρτυρος.	19 Τ	Βονιφατίου μάρτυρος Ἀγλαίας ὁσίας.
20 Τ	Γρηγορίου τοῦ Δεκαπολίτου καὶ Προκλου Κ/λεως (Avent).	20 Π	Ἰγνατίου ἱερομάρτυρ. τοῦ Θεοφύρου.
21 Τ	Τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου.	21 Π	Ἰουλιανῆς καὶ Θεμιστοκλέους μαρτύρων.
22 Π	Φιλήμονος τοῦ ἀποστόλου καὶ Ἀρχιππου.	22 Σ	Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρ.
23 Π	Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπ. Ἀκραγαντίνων καὶ Ἀμφιλοχίου ἐπ. Ἰκονίου.	23 Κ	Τῶν ἐν Κρήτῃ 10 μαρτύρων.
24 Σ	Κλήμεντος Πάπα Ρώμης.	24 Δ	Εὐγενίας ὁσιομάρτυρος.
25 Κ	Αἰκατερίνης Μεγαλομάρτυρος, Μερκουρίου μάρτ.	25 Τ	Ἡ κατὰ σάρκα Γέννησις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. (Ἀρχαὶ τετήμερος καὶ κατάλυσις).
26 Δ	Ἄλυσίου καὶ Νίκωνος τῶν μαρ. καὶ μνήμη τοῦ ὁσ. Στυλιανοῦ τοῦ Παφλαγόνο.	26 Τ	Ἡ Σύναξις τῆς Θεοτόκου.
27 Τ	Ἰακώβου μεγαλομ. τοῦ Πέρσου.	27 Π	Τοῦ ἁγ. Στεφάνου τοῦ Πρωτομάρτυρος.
28 Τ	Στεφάνου ὁσίου. τοῦ νέου.	28 Π	Τῶν ἁγίων Δισμυρίων μαρτ.
29 Π	Παραμόνου καὶ Φιλονόμου μ. Οὐρβανοῦ ἐπ. Μακεδονίας.	29 Σ	Τῶν ἐν Βηθλεὲμ ὑπὸ τοῦ Ἡρώδ. ἀναρθεῖ. 14,000 ἁγ. Νηπίων.
30 Π	Τοῦ ἁγ. Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου.	30 Κ	Ἀνυσίας ὁσιομάρτυρος τῆς ἐν Θεσσαλονικῇ.
		31 Δ	Μελάνης τῆς ὁσίας.

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΟΥ 1912 ΕΤΟΥΣ

ΤΟΜΟΣ 27^{ΟΣ} — ΕΤΟΣ 27^{ΟΝ}

Διὰ τοὺς ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνας
τιμᾶται ἕκαστον χροσόδειον ἀντίτυπον
ἀντὶ $1\frac{1}{4}$ δολλαρίου.

Τὸ εὐρίσκουν δὲ ἀποτεινόμενοι

Ἐν μὲν τῇ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον
Κ. ΚΑΡΑΔΑΓΓΙΔΟΥ, 45 Madison Street.

Ἐν δὲ τῷ ΣΙΚΑΓῶ εἰς τὰ Γραφεῖα
τῆς ἑφημερίδος «ΑΘΗΝΑ»
«Athena» Greek News - papers
952 W. Harrison St.

Οἱ μακρὰν τοῦ Σικάγου καὶ τῆς Ν. Υόρκης
εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Ἀμερικῆς διαμένοντες
ἐπιβαρύνονται μὲ $1\frac{1}{4}$ δολλ. ἐπὶ πλέον
διὰ πρόσθετα ἔξοδα ταχυδρομικῆς ἀποστολῆς.

ΜΥΘΟΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Η ΠΕΤΡΑ ΤΟΥ ΘΡΗΝΟΥ

ΠΑΡΑΜΕΡΑ — εις τὰ σύνορα σχεδὸν τῆς χώρας τῶν Μωριανῶν, ὅπου τόσον καιρὸν ἔμεινεν ὁ Τρισκέψιος — ὑπῆρχεν ἡ ἑξακουστή «Πέτρα τοῦ Θρήνου». Ἦτον δὲ ἡ πέτρα ἐκείνη μαύρη καὶ πολὺ φημισμένη παλαιότεν διὰ τὸ παράξενο σχῆμα της. Μαύρη, καθὼς ἔλεγαν, εἶχε γίνῃ ἀπὸ κάτασπρη καὶ λαμποκοποῦσα ποῦ ἦτο πρὶν, ὅταν μιὰ μητέρα διωγμένη ἀπὸ τὸ παιδί της ἐκατάφυγεν ἐκεῖ νύχτα καὶ ἀπὸ τὸ θρήνὸ της ἓνα δάκρυ ἔπεσεν ἐπάνω στὴν πέτρα καὶ τὴν ἔβαψε μαύρη. Τὸ δὲ σχῆμα της, τὸ παράξενο, ἔμοιαζε φθαρμένου κρανίου, ἔχοντας ὅλα τὰ σκοτεινὰ βαθουλώματα τῶν ματιῶν, τῆς μύτης καὶ τοῦ στόματος.

Καὶ ἀλλόκοτα φαινόμενα ἐπαρουσίαζεν ἀνεκὰθεν ἡ ὑπαρξὶς αὐτῆς. Γιατί, σὰν ὁ ἥλιος εὐρίσκετο εἰς τὸ μεσουράνημά του, ἐφωτίζοντο τὰ βαθουλώματα τοῦ φανταστικοῦ κρανίου καὶ τὸ ὅλον ἐφαίνετο σὰν νὰ ἐκινεῖτο καὶ νὰ ἐξοῦσε καὶ νὰ ἐμόρφαζεν εἰρωνικὰ γιὰ κάθε τι ποῦ συνέβαινε γύρω. Καὶ πάλιν ὅταν φεγγάρι γεμάτο ἔτρεχεν εἰς τὰ ὕψη τοῦ στερεώματος, τὰ βαθουλώματα τῆς πέτρας ἔμοιαζαν τὸ ἴδιο σὰν νὰ ἐκινουῖντο καὶ νὰ ἐξοῦσαν, ἀποκτιῶντας ὅμως ἐνατένισμα σκοτεινὸ, ἀπειλητικὸ καὶ ὀργίλον. Ὅταν δὲ ἄνεμος ἐφυσούσεν, ὁ ρόγχος τῶν παραλίων κυμάτων — γιὰ τὴν ἄκρη τῆς θάλασσης εὐρισκότουν ἡ πέτρα — ἔβγαινε ὁ ρόγχος αὐτὸς ἀπὸ τὸ πέτρινο κρανίον καὶ ἀκούοντων ὡσάν ὀργος μελλοθάνατης ἀγωνίας ἐνὸς γίγαντος. Καὶ φωνές ἀκόμη ἔβγαιναν βραχνές, ποῦ ἔμοιαζαν μὲ λόγια θρηνητικὰ κάποιας ἀγνωστης γλώσσης.

Μάλιστα οἱ προφῆται καὶ οἱ χρησιμοδόται τῆς χώρας τῶν Μωριανῶν, ἐβεβαίωσαν ὅτι πραγματικὰ οἱ φωνές ἦσαν λέξεις

παληᾶς λησμονημένης γλώσσας, ποῦ αὐτοὶ ἐγνώριζαν νὰ τὴν ἐρμηνεύουν. Ἔτσι κι' ὅλα ἐχρησιμοδοτοῦσαν κ' ἐπροφήτευαν, ὁ δὲ λαὸς ἐπίστευε. Γιατὶ πάντα ὁ κόσμος πιστεύει ὅ,τι δὲν ἐννοεῖ. Καὶ οἱ προφητεῖες συχνὰ ἔβγαιναν ἀληθινές καὶ οἱ χορηγοὶ ὠφελούσαν, γιατί ἔτσι πάντοτε τὰ σκοτεινὰ καὶ τ' ἀπόκρυφα καὶ τὰ περιμενόμενα ἐντείνουσαν τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀνθρώπων καὶ πραγματοποιοῦσαν δι' αὐτῆς τὰ προφητευθέντα καὶ τὰ ἐπιζόμενα.

Ἔτσι αὐτὰ μαθόντας καὶ στοχαζόμενος ὁ Τρισκέψιος ἀποφάσισε, πρὶν φύγη ἀπὸ τὴν χώραν τῶν Μωριανῶν, νὰ ξεκινήσῃ καὶ νὰ φθάσῃ ἕως εἰς τὴν «Πέτραν τοῦ Θρήνου». Κι' ἄς ἦτον ὁ δρόμος πολὺς καὶ κουραστικὸς· κι' ἄς μὴν ἐπίστευεν ὁ ἴδιος εἰς τὰ φημισμένα ὑπερφυσικὰ χαρίσματα τῆς πέτρας.

Καὶ πρὸς τὸν Διαλογισμὸν τοῦ ἐδικαιολογοῦσε τὴν ἀπόφασιν τοῦ λέγοντας :

— Σωστὰ τὸ εἶπεν ὁ σοφός : ἄνθρωπος εἶμαι κ' ἐγὼ καὶ τίποτε ἀπ' τ' ἀνθρώπινα δὲν νομίζω νὰ μοῦ εἶναι ξένον». Περιώντας δὲ τὸν κόσμον ἐτοῦτον, ἀναγκαστικὰ εὐχάριστον εἶναι καὶ χρήσιμο βέβαια νὰ ἰδῶ καὶ νὰ προσέξω κάθε τι περίεργον ποῦ συναντῶ, εἴτε σοφὸν εἶναι τοῦτο εἴτε μωρὸν, εἴτε δικαιολογημένον εἴτε ἀνεξιχνίαστον. Καὶ ὁ Διαλογισμὸς τοῦ ἐουμπέρανε :

— Κάμε, ὡς ἐπιθυμεῖς, Τρισκέψιε. Στὸ κάτω-κάτω ἡ ἐκπλήρωσις τῆς ἐπιθυμίας εἶναι γιὰ τὸ ἄτομον θεμελιώδης σκοπὸς τῆς ζωῆς.

Ἔτσι ὁ Τρισκέψιος ἐξεκίνησε πορευόμενος πρὸς τὴν «Πέτραν τοῦ Θρήνου». Κ' ἐστρατοκόπησεν ἔτσι πολλὰς ἡμέρας μόνος του, γιατί κανένα δὲν ἔστειλε νὰ πάρῃ σύντροφο ἀπὸ τὴν χώραν τῶν Μωριανῶν. «Αὐτοὶ ὅλοι τους — ἐσκέφθη — εἰς τὴν κρίσιμον ὥραν τοῦ θανάτου, θὰ μοῦ λέγουν ὅσα ξέρονται ἀπὸ τὴν παράδοσι καὶ θὰ σκοτισθῇ ἔτσι ἡ προσωπικὴ μου γνώμη. Τὴν θεωρίαν τοῦ κόσμου καὶ τῶν φαινομένων του, πάντα καλῆτερον εἶναι νὰ τὴν ἐπιχειροῦμε μόνονι μας καὶ προσωπικὰ. Ἡ ἐσωτερικὴ μας φωνὴ κάτι μεγαλύτερον καὶ συμφωνότερον πρὸς τὴν ψυχὴν μας θὰ μᾶς εἰπῇ». Γιὰ τοῦτο λοιπὸν ἐστρατοκόπησε μόνος του.

Καὶ ὅταν κουρασμένος ἐφθάσεν ἐκεῖ, ἦταν νύχτα. Τὸ φεγγάρι πλήθιον καὶ ῥόχθος βαρὺς τῆς θάλασσας. Ὅλα ὅπως τοῦ τὰ εἶχεν ἀναφέρει ἡ φήμη τῶν ἀνθρώπων.

Ὅμως μιὰ σκιά ἐφαινόταν καθισμένη μέσα ἄσπῃ τὴν ἀριστερῇ τοῦ πέτρινου κρανίου. Καὶ ἡ σκιά ἦτον ὡσάν ἀνθρώπου, πιάνοντας μόλις τὸ μισὸ βαθυλόωμα τῆς κόγχης, γιατί ὅλ' ἡ πέτρα ἦτον μεγάλη καὶ τὰ βαθυλόωμάτα τῆς ἀνάλογα. Ὡστε τὸ σκοτεινὸ ἐνατένισμα, ποῦ εἰπώθη, τὸ ἀπειλητικὸ καὶ ὀργίλον, ὑπῆρχε μὲν, ἐφαινόταν ὁμως ἀλλοιθῶρον. Καὶ ὡς ἡ ὀργὴ τοῦ ἀλλοιθῶρου, ὅσο τραγικὴ κι' ἂν εἶναι, παρουσιάζεται γελοία, ὁ Τρισκέψιος βλέποντας τὸ θέαμα ἐγέλασε.

Ὅμως ὁ ῥόχθος πάντ' ἀπόμενε ἀληθινὰ θλιβερός — ἀγωνία

θηρητική, ποῦ ἐξανάφερε τὸν Τρισκέψιο στὴν πιὸ συνειθισμένη ἀνθρώπινη ζωὴ, ἤγουν στὴ θλίψι. Ἔτσι πάντα, ὅταν δὲν γελαῖ κανεὶς (καὶ γελαῖ τόσο λίγο), ἔχει σύντροφό του φανερόν ἢ ἀφανέρωτο τῆ θλίψι.

Ὡς τόσο φθάνοντας πολὺ κοντὰ στὴν πέτρα, ὁ Τρισκέψιος εἶδε τὴν σκιὰν ἐκεῖνη τ' ἀριστεροῦ ματιοῦ σαλευάμενη. Κ' ἓνας ἄνθρωπος μικρὸς στὸ κορμὶ κα' ἀδύνατος ἐφάνηκεν ἐρχόμενος πρὸς τὸν Τρισκέψιο.

— Ὡρα καλή, τοῦ ἐφώνησε σὲ ὀλίγο, ἐνῶ θωροῦσέ τον ὁ Τρισκέψιος περιέργω. Ἔξῃ μέρες ἔχω νὰ ἰδῶ ἄνθρωπο καὶ σὺ ἐφανερώθης στὴν ἔβδομη.

— Ποιὸς εἶσαι; τὸν ἐρώτησε τότε ὁ Τρισκέψιος. Ἐδῶ κάθεσαι πάντα;

— Εἶμαι ὁ Βάρθακας, ἀποκρίθη ἐκεῖνος. Πάντα δὲν κάθουμ' ἐδῶ, ἀλλὰ συχνὰ ἐρχομαι ὅταν γύρω ἔχει μεγάλη στέγη. Καὶ κάθομαι τότε ἡμέρες καὶ νύχτες πολλές. Καὶ περὶ τῆς ὥρας μου ἀκούοντας τί λέγ' ἡ πέτρα καὶ λέγοντας εἰς ὅποιον ἔρθῃ γνῶμες, γνῶμες πολλές.

— Καλὰ κάνεις, εἶπε ὁ Τρισκέψιος. Ὅμως πές μου τώρα κα' ἐμένα ὅ,τι θέλεις.

Κι' ὁ ἄνθρωπος, ποῦ θὰ ἦτον γέρος, ὅπως ἔδειχνε ἡ φωνὴ του, ἐφώνησε τότε:

— Θὰ σοῦ εἰπῶ τὴν πλάνη, ποῦ σ' ἐξουσιάζει, νὰ τὴν χωρίζης σὲ τρία, καθὼς σὲ τρία χωρίζουν ὅλα τ' ἀνθρώπινα. Καὶ χωρίσε τὴν λοιπὸν εἰς τὴν Πλάνην τῆς συντηρήσεως, τὴν Πλάνην τῆς παραγωγῆς καὶ τὴν Πλάνην τῆς σκέψεως.

— Ἔτσι βέβαια θὰ τὴν χωρίζω, ἀποκρίθη εἰρωνικὰ ὁ Τρισκέψιος.

Καὶ ὁ ἄλλος ἐξακολούθησε:

— Πρόσεξε καλά, κακομοίρη, μὴν ἀποκτῆς ἀτρύταχτη πεποίθησι στῆς πραγματικότητες. Γιατὶ καταντῆς βαθμηδὸν ἠλίθιος, χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνης. Οἱ περισσότεροι τὸ παθαίνουν αὐτό, χάνοντας τὴν πιὸ λεπτὴν αἴσθησι τῆς ζωῆς καὶ τὴν πιὸ μεγάλη ἀπόλαυσι τῆς — ἐκεῖνην ποῦ μᾶς δίνουν οἱ γοητευτικοὶ φωσφορισμοὶ τοῦ μυστικοῦ κόσμου.

Ὁ Τρισκέψιος τώρα δὲν ἀποκρίθη τίποτε. Καὶ ὡς ὁ ἄλλος ἐσιοποῦσε, ὁ ρόχθος τοῦ κύματος ἀρκετὴν ὥραν ἀκούσθη ἀναμέσον τῶν σχισμῶν τῆς πέτρας — ὅμοιος μὲ θρῆνον μυκτηριστικόν.

Καὶ ὁ Τρισκέψιος εἶτε γιὰ νὰ μὴν ἀκούῃ τὸν θρῆνον, εἶτε γιὰ ν' ἀκούσῃ ἀκόμη λόγια παράξενα, ἐζητοῦσεν ἀπὸ τὸν ἄλλον νὰ ὀμιλήσῃ. Ἔτσι τρίτην φορὰν ὁ ἄλλος ἐμίλησε:

— Οὔτε μὲ τὴν ἀγάπην, οὔτε μὲ τὴν ἀπόλαυσιν αἰτιολογεῖς τὴν ζωὴν σου. Οὔτε ὅμως καὶ ἡ σκέψις δύναται νὰ σοῦ δώσῃ πραγματικὰ αἰτιολογίαν τῆς ζωῆς. Ἔτσι πάντα θὰ τρικλίξῃς ἀπὸ ἀδυναμίαν καὶ κούρασιν, ἂν μὲ τὸ ρωστικὸ πιστὸ τῆς Ἐσωτέρας Αἰσθήσεως δὲν τονώνεις τὴν ὑπαρξί σου.

“Ενας παφλασμός αδύνατος ακούσθηκε ὕστερ’ ἀπὸ τοὺς λόγους αὐτοῦς, ταράζοντας τὴν μονοτονίαν τοῦ ρόχθου τῶν κυμάτων. Καὶ ὁ Τρισκέμιος, μὴν ἀκούοντας πλέον τὸν ἄλλον, μάταια τὸν ἀναζήτησεν εἰς ὅλα τὰ βαθουλώματα τῆς πέτρας. Ὡστε ποῦ ἔφθασε νὰ διαλογισθῇ, ὅτι ὁ ἄλλος ἐκεῖνος ἢ θὰ ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν θεληματικῶς τοῦ ἀπὸ παραφροσύνης, ἢ ἀπὸ σοφίαν, ἢ θὰ ἔφυγε κρυφὰ πρὸς τὴν συνεχομένην ξηράν. Καὶ ἐπειδὴ ἀπίθανα τοῦ ἐφάνηκαν καὶ τὰ δύο, ἔφθασε τέλος νὰ ὑποψιασθῇ μήπως παιγνίδι τῶν ἀκτίνων τοῦ φεγγαριοῦ ἦτον ἢ σκιά τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἤχοι φανταστικοὶ βγαλμένοι ἀπὸ τὴν διανόησιν τῆς ψυχῆς του ἦσαν οἱ λόγοι, ὅσους εἶχεν ἀκούσῃ.

Καὶ σκεπτόμενος αὐτὰ ἐπέρασε τὴν ὑπόλοιπὴ νύχτα, γιατί τὴν ἡμέραν κατόπιν εἶδε καὶ ἀκουσεν ἄλλα, πλέον περιέργα καὶ φωτεινά, ποῦ παρακάτω θὰ ἱστορηθοῦν.

Σκεπτόμενος δὲ αὐτὸς τὴν πέτραν τοῦ θρήνου, μετωνόμασε : «κρανίου τόπον».

ΙΩΑΝ. ΖΕΡΒΟΣ

Ἡ πεποιθήσις τοῦ κατηγορουμένου

Εἰς τὸ Κακουργιοδικεῖον.

Ὁ πρόεδρος. — Λοιπὸν, κατηγορούμενε, ὁμολογεῖς τώρα πλέον τὴν ἐνοχὴν σου ἐπειτα ἀπὸ τόσα ποῦ κατέθεσαν οἱ μάρτυρες ἐναντίον σου ;

Κατηγορούμενος. — Ὅχι, κύριε Πρόεδρε. Ὁ δικηγόρος μου μεῖ ἐπεισε . . . πῶς εἶμαι ἀθῶος ! . .

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

[Εἰκόνες ποιητῶν καὶ λογογράφων
παλαιότερων καὶ ἐκλιπόντων]

ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ. — Ὁ κατ' ἔξοχὸν ἔθνικὸς ποιητὴς τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος. Ἐγεννήθη ἐν Λευκάδι τῇ 2 Αὐγούστου 1824. Τὰ πρῶτά του δοκίμια ἦσαν τὰ «Στιχογραφήματα» (1845), παιδικὰ πρωτόλεια ἀνάξια λόγου. Ἐἶτα συνέθεσε τὰ «Μνημόσυνα» (1857), τὴν «Κυρὰ Φροσύνη» καὶ τὸν «Ἀθανάσιον Διάκον» (1867) καὶ τὸν «Φωτεινόν». Ἐξεπαιδεύθη εἰς τὴν Ἴόνιον Ἀκαδημίαν, ἐσπούδασεν εἰς Γενεύην καὶ Παρισίους, μεθ' ὃ ἠκολούθησε νομικὰ εἰς Πίζαν τῆς Ἰταλίας γενόμενος διδάκτωρ. Ἐξελέγη πολλάκις ἀντιπρόσωπος Λευκάδος εἰς τὴν Ἴόνιον Βουλὴν καὶ εἶτα εἰς τὴν Ἐθν. Συνέλευσιν καὶ τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων. Ἦτο ὁπαδὸς τῆς Ἐνώσεως συντάξας καὶ τὸ ἀπὸ 10 Μαΐου 1862 σχετικὸν διάγγελμα τῆς Ἐπτανησιακῆς Βουλῆς πρὸς τὸν Λόρδον Ἀρμοστήν. Πλὴν τῶν ἐκτενῶν ποιημάτων του ἔγραψε καὶ πολλὰ ἄλλα συντομώτερα, ἐν οἷς ἔρχον κατέχουσι θέσιν ὁ «Ἀστροπόλιανος», ἡ «Ἀγραμπελη», τὸ «Ρόδο καὶ ἡ Ἀροσούλα» καὶ ἄλλα. Συνέθεσε καὶ ἀπήγγειλε τὴν γνωστὴν Ῥδὴν πρὸς τὸν Πατριάρχην Γρηγόριον τὸν Ε' εἰς τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος του. Ἦτο προσετι βαθῶς μελετητὴς τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας, ἰδιαίτατα δὲ τῆς δούλης Ἑλλάδος καὶ τῶν ἀρματωλικῶν χρόνων, ὡς καὶ τῶν ἐνδόξων σελιδῶν τοῦ Ἐθνικοῦ ἀγῶνος, οὗτω δὲ τὰ πλείστα τῶν ποιητικῶν του ἔργων συνώδευε καὶ μὲ πληθὺν ἱστορικῶν σημειώσεων καὶ κρίσεων πολλοῦ λόγου ἀξίων. Ἡ τελευταία ἐκδοσις τῶν «Ἀπάντων» του ἐγένετο ἐν τῇ «Βιβλιοθήκῃ Μαρασῆ» μετὰ ἀναλυτικώτατης κριτικῆς μελέτης ὑπὸ τοῦ κ. Κωστῆ Παλαμᾶ. Ἀπέθανε τῷ 1879.

ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ. — Ἐγεννήθη τῷ 1805 ἐν Συρράκῃ τῆς Ἡπειροῦ. Ἐγραψε πλείστα ποιήματα, ἐν οἷς τὰς «Σκιὰς τοῦ Φαλήρου» (1843), τὸ «Χάνι τῆς Γραβιάς» (1848), τὸν «Βότσαρην» (1850), ὅστις ἂν καὶ ἀπομείνας ἀτελής, θεωρεῖται ὡς τὸ ἀριστοῦργημά του, τὸ εἰς δημοτικὸν ποιημάτων «Ἡ κόρη τοῦ Γερομούρου» (1856), τὸ «Μεσολόγγιον» (1851), βραβευθὲν εἰς τὸν Πάλλειον ποιητ. διαγωνισμόν, τὸ «Στόμιον τῆς Πρεβέζης» (1852), τὸ «Συναπίνγημα» (1852), ἐν τῶν ὀρασιότερον του λυρικῶν, τοὺς «Ἀρματωλοὺς καὶ Κλέπτας» (1853), βραβευθέντας ἐπίσης, τὰς «Ῥαγὰς Σχολῆς» (1854), τὰς «Ἀναμνήσεις» (1855), καὶ ἄλλα. Διετέλεσε διευθυντὴς τῆς συντάξεως τοῦ περιοδικοῦ «Ἐυτέρπη» ἐπιλοπόνθησε δὲ καὶ πλείστα μεταφράσεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸν Ρισδὴν καὶ τὰς Τελευταίας Ἡμέρας τῆς Πομπηίας τοῦ Βούλβερ Λύττον. Ὑπερέτης τὸ ἔθνος ὡς οἰκονομικὸς ἀξιωματικὸς τοῦ στρατοῦ, ἀνεβθῶν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἐπικαταλυματιοῦ. Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Σεπτεμβρίου τοῦ 1858.

ΜΑΡΓΑΡΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ. — Ἐγεννήθη ἐν Ζακύνθῳ τῷ 1859. Ἐγραψεν ἀρκετὰ λυρικά ποιήματα δημοσιευθέντα εἰς διάφορα ἡμερολόγια καὶ περιοδικὰ. Ἐξέδωκε τὴν λυρικὴν συλλογὴν «Ὀλίγοι στίχοι» (1889). Ἀπέθανεν ἐν Ζακύνθῳ τῷ 1895.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΕΙΚΟΝΕΣ ΚΑΙ ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑΙ ΠΟΙΗΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΓΟΓΡΑΦΩΝ

(*Ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς παλιγγενεσίας καὶ ἐντεῦθεν*)

[Πρὸς πλουτισμὸν καὶ συμπλήρωσιν τοῦ «Γραμματολογικοῦ Λευκάματος», τοῦ περιληφθέντος εἰς τοὺς δύο τελευταίους τόμους τοῦ Ἑθν. Ἡμερολογίου τῶν ἐτῶν 1910 καὶ 1911, παραθέτομεν καὶ ἐφέτος τὰς δλίγας ὄδε φυσιογνωμίας μετὰ συντόμου γραμματολογικοῦ σημειώματος ὧσων ἠδυνήθημεν νὰ εἰδῶμεν τὰς εἰκόνας. Οὕτως ἐλπίζομεν ὅτι βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον θὰ παρουσιάσωμεν πλήρη τὴν Φιλολογικὴν Πινακοθήκην ὄλων τῶν ἀπὸ τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως μέχρι σήμερον ποιητῶν καὶ λογογράφων, τῶν ἐκπροσωποῦντων τὴν συγχρονον πνευματικὴν καὶ φιλολογικὴν Ἑλλάδα.]

Ἀριστοτ. Βαλαωρίτης

Γεώργ. Ζαλοκώστας

Διονύσιος Μάραγας

Διονύσιος Σολωμός

Παναγιώτης Σούτσος

Γεώργιος Τερτσέτης

ΣΩΛΩΜΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ. — Ὁ κορυφαῖος ἐκ τῶν ποιητῶν τῆς νέας Ἑλλάδος. Ἐγεννήθη ἐν Ζακύνθῳ τῷ 1798. Ἐσπούδασε λατινικῶν καὶ ἰταλικῶν φιλολογίαν ἐν Ἑνετία καὶ Κρεμόνῃ, εἶτα ἠκολούθησε νομικὰ ἐς Παρίαν, ὅπου καὶ ἐγένετο διδάκτωρ (doctor utriusque juris). Ἐπανελθὼν ἐς Ζακύνθον (1818) διέμεινεν ἐπὶ δεκαετίαν, μεθ' ἧς μετέβη καὶ ἐγκατεστη ὀριστικῶς εἰς Κέρκυραν ἀσχολούμενος εἰς τὴν ποίησιν καὶ εἰς μελέτας φιλολογικὰς καὶ κριτικὰς. Ἐκ τῶν ποιημάτων του πρωτεύει ὁ Ἕμνος εἰς τὴν ἑλευθερίαν καὶ μελοποιήθεις ὑπὸ τοῦ συγχρόνου του Μαντοῦραου καὶ καθιερωθεῖς ὡς ὁ ἔθνικὸς Ἕμνος. Ἐπίσης οἱ «Ἐλευθεροὶ πολιορκημένοι», ὁ «Λάμπρος», ἡ «Φαρμακωμένη», τὸ ἐπίγραμμα τῶν Ψαρῶν, καὶ πλείστα ἄλλα, ἐν οἷς τὸ «Ἱατροσυμβούλιον», ἐπιγράμματα, σατυρικά, κλπ. Συνέθεσεν ἐπίσης πλείστα ποιήματα καὶ εἰς τὴν ἰταλικὴν κατ' οὐδὲν ὑπολείπομενα τῶν ἑλληνικῶν. Ἀπέθανεν ἐν Κερκύρᾳ τὴν 9 Φεβρουαρίου τοῦ 1855. Τῷ δὲ 1865 μετενέχθησαν τὰ ὄσθα αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του εἰς Ζακύνθον κατατεθέντα εἰς τὸ ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ Ἁγίου Μάρκου (ἐκτοτε πλατεία τοῦ Ποιητοῦ) ἀνεγερθὲν μαισώλειον.

ΣΟΥΤΣΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ. — Ἐγεννήθη ἐν Κων/λει τῷ 1806. Ἐξέδωκεν ἐν Παρισίοις γαλλιστὶ τὰς «Ῥῥᾶς νεαροῦ Ἑλληνο». Συνέθεσεν εἶτα τὸν «Ὀδοπόρον», τῷ δὲ 1833 τὸν «Λεάνδρον» φιλοσοφικοπολιτικὸν μυθιστόρημα, καὶ τὴν «Κιθάραν», συλλογὴν ποιημάτων (1835), κατόπιν τὸν «Μεσοίαν, τὴν τραγοῖδιαν «Ἐδθύμιος Βλαχάβας», τὸν «Ἄγνωστον» καὶ τέλος τὴν τραγοῖδιαν «Κρατσοκος». Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τὴν 25 Ὀκτωβρ. 1868.

ΤΕΡΤΣΙΕΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ. — Ἐγεννήθη ἐν Ζακύνθῳ τῇ 17 Νοεμβρ. 1800. Διδάκτωρ τοῦ Δικαίου, σπουδᾶσας ἐν Ἰταλίᾳ. Διετέλεσε καθηγητῆς τῆς Γαλλ. Γλώσσης καὶ τῆς Ἑλλ. Ἱστορίας ἐν Ναυπλίῳ. Ὡς δικαστῆς ἠρνήθη νὰ ὑπογράψῃ τὴν εἰς θάνατον καταδικὴν τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη, καταγγελλθεὶς δὲ ἐδημοσίευσεν τὴν «Ἀπολογίαν» του (1835). Ἀπὸ τοῦ 1844 διετέλεσεν ἰσόβιος διευθυντῆς τῆς Βιβλιοθήκης τῆς Βουλῆς. Θεασώτης τῆς δημοτικῆς γλώσσης. Ἐδημοσίευσεν: «Τὸ Φίλημα», «Δοκίμιον Ἐθν. Ποιήσεως» (1833), «Ἡ ἄρραβὼν» (1834), «Ἀπλὴ γλῶσσα», συλλ. ποιημ. καὶ διηγημάτων (1847), «Κόρινθα καὶ Πίνδαρος» (1853), «Οἱ γάμοι τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου» (1856), «Λόγος εἰς τὴν 25ην Μαρτίου» (1856), «Epistola à Ugo Foscolo» (1861), «La morte di Socrate» (1866), τὸ «Ὀνειρον τοῦ Φώτου» (1894). Μετέφρασε ἐκ τῆς λατινικῆς τὸ «Ὀνειρον τοῦ Σηκπιώου» καὶ τὸν «Οἰδιπόδα» εἰς τὴν δημοτικὴν. Κατέλιπε καὶ ἔργα ἀνέκδοτα, ἐν οἷς καὶ τὸ «Ὀνειρον τοῦ βασιλέως» γραφέν τῷ 1848. Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Ἀπριλίου 1874.

ΣΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ

Σὲ ἴδα καὶ δοῦλα καὶ κερά, Σουλτάνα κι' ἀτσιγγάνα,
σὲ ἴδα κορίτσι λεύτερο καὶ βαρυσμένη μάνα.
Καὶ σὲ ξανάδα νὰ πουλᾷς σιὸ δρόμο τὴν τιμὴ σου,
σὲ μοναστηριὸ σφαλιχτὴ νὰ λὲς τὴν προσευχὴ σου.
Καὶ φάνηκες σὰ μάτια μου ἴδια πατιοῦ. Γιὰ μὲνα
τὴν ἁμαρτία ἐσὺ γενῆς, μᾶς ἁμαρτίας γέννα,
καὶ μεῖς σιντοὶ σὴς σάρκας σου τὸ δυνατὸ μαγνήτη
θὰ κροῦμε τὸ παλάτι σου καὶ τὸ φτωχό σου σπίτι.

[Σ μ ὕ ρ η η , 1911]

Κ. Ι. ΦΡΙΑΛΓΓΟΣ

Η ΖΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

ΠΡΩΙ, και λιοπερίχνη και λιοκαλ' είναι η μερα,
 κ' η Αθήνα ζαφειρόπειρα σιης γης το δαχτυλίδι.
 Το φως παντοῦ, κι' ὄλο το φῶς, κι' ὄλα το φῶς τὰ δείχνει
 και στογγυλά και στηλωμένα, κοίτα, δεν ἀφίνει
 τίποτε θαμποχάραγο, νὰ μὴν τὸ ξεδιαλύνης
 ὄνειρο ἂν εἶναι, ἢ κι' ἂν ἀχνός, ἢ ἂν εἶναι κρουστό καί.
 Περήφανα και ταπεινά, κι' ὄλα φαντάζουν ἴδια.
 Και τῆς Πεντέλης ἡ κορφή και τὰ χαμινὸ σπερδοῦκλι,
 κι' ὁ λαμπρομέτωπος ναός και μιὰ χλωμὴ ἀνεμώνη,
 τὰ πάντα, ὅμοια βαραίνοννε στὴ ζυγαριὰ τῆς πλάσης.
 Κι' ὄλα σιμὰ τὰ φέρεις, φῶς, κι' ὄλα το φῶς τὰ δείχνει
 μὲ μοῖρα σὰν ξεχωριστή. Τῆς Αἴγινας ὁ κόρφος
 ἀσπρογαλλιᾶζει ὀλόχυτος, λαμποκοπᾷ τὸν πάει
 σιμὰ πρὸς τοὺς κυματιστοὺς και σὰ γραμμένους λόφους·
 και τὸ βαθὺ ἀκροοῦρανο σημαδεμένο μόνο
 ἀπὸ τὸ μαῦρο ἐνὸς πουλιοῦ και τᾶσπρο ἐνοῦ συγγέφου
 τὰ πάει πρὸς τὸ βουνόπλαγο, και τοῦ βουνοῦ τὴ ῥάχη
 τὴν πάει σιμὰ στὸ λιοφῦντο τοῦ κάμπου, και τὸν κάμπου
 τότε σιμῶνει στὸ γιολό, και τοῦ γιολοῦ και οἱ βάροκες
 στὰ σπιτικά κατώφλια ὀμπρὸς τραβᾶν κατὰ τὴ χώρα
 ἦσουχα γιὰ νὰράζοννε. Κι' ὄλα το φῶς τὰ δείχνει
 ἀεροφερμένα πὺ κορτὰ σάμπως καιμὸ νὰ τῶχη
 νὰ τὰ ὀρηγνέψη νὰ πιαστοῦν κ' ἕνα χορὸ νὰ στήσουν,
 ὅσον ποῦ τῶνα στάλλουνοῦ τὴν ἀγκαλιὰ νὰ πέση.
 Ἔτσι ὀλογύρα τὰ βουνα και ὁ λογγωμένος Πάρινης
 κι' ὁ λεφαντέιος Ἐμητιός κ' ἡ ἀγέρινη Πεντέλη
 βλέπονται κι' ὄλο βροίζονται σὲ σουντυχιὰ μὲ τ' ἄλλα
 τὰ πὺ φτιεγόγραφα και πὺ μακριὰ ξαγναντεμένα
 βουνα τῆς Ὑδοας, τ' Ἀναπλιῶν, τοῦ Αἰμαλῆ, τῆς Κόρθος·

κι' ἄκρες καὶ λόφοι καὶ στενὰ καὶ βράχοι κι' ἀκρογιάλια,
 Τριπύργι, Φάληρο, Περαίας, κ' οἱ σκάλες κ' οἱ λιμνιώνες,
 κ' ἡ Σαλαμίνα ἀθάνατη, κ' ἡ ἐρημικὴ Ψυτάλη
 ὡς πέρα πού τὸν ἄσπρο ναὸ βασιλικὴ κορώνη
 φορεῖ, δειγμένο ἀπὸ παντοῦ, τὸ Σούνιο τὰ κροτόπι.
 Κ' ἡ ἀττικὴ ἀκροθάλασσα, καὶ ξεχωρίζει μέσα
 στὴν Ἀσπρὴ θάλασσα, καὶ ζῆ στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάννας
 εὐγενικώτερη ἀπ' αὐτὴ καὶ σάμπως πιὸ γαλάζια.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

[Φωτογραφίαις Ἰνδιάνικαις.— Ἀρθ. 2. Χωριατοπούλες].

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Is
 Restrictions apply.

[Φωτογραφίες Ἰνδιάνικες.—Ἄρθ. 1. Ὁμορφονῆς τῶν βουνῶν].

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΙΝΔΙΑΝΙΚΕΣ

Φίλτατε κ. Σκόκο,

Καλοῦττα 15.8.11.

ΣΑΣ στέλνω καὶ φέτος μερικὲς φωτογραφίες, παρμένες στὰ Ἰμαλαΐα. Ἡ ποικιλία ἐκεῖ πάνω εἶνε τόσο μεγάλη πὺ δὲν κουράζεται κανεὶς νὰ παίρῃ φωτογραφίες. Ὅσον ὅμως καὶ ἂν πετυχαίνουν αὐτὲς οἱ φωτογραφίες, ποτὲ δὲ δείχνουν τὴν πραγματικὴ ὁμορφιὰ τοῦ τόπου, μὰ μένουν τοῦλάχιστο γιὰ ἐνθύμηση. Βουνὰ πελώρια, χιόνια, κοιλάδες, χείμαρροι σὰν ποταμοί, δάση ἀπέραντα. Ἀπὸ τ' ἄλλο μέρος, φυτεῖες τοαῖοῦ καὶ χωριουδάκια εἶνε σκορπισμένα σὲ ὅλη αὐτὴ τὴν ἔκταση. Ὅλο τὸ θέαμα εἶνε μαγευτικὸ στὴ μεγαλοπρέπειά του. Μὰ καὶ χωριστά, κάθε γωνιά, ἔχει τὴ χάρη της, εἶνε μιά ζωγραφιά.

*

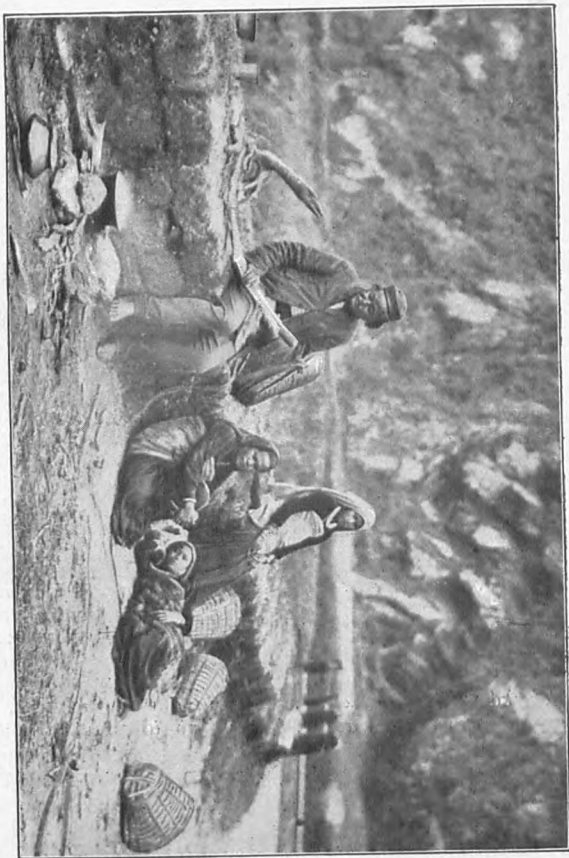
Τὸ γυναικεῖο φῦλο ἔχει τὰ πρωτεῖα πάντα· ὥστε ἀρχίζω κ' ἐγὼ ἀπὸ τὴ φωτογραφία τῶν δυὸ γυναικῶν (ἀρθ. 1). Οἱ χαριτωμένες αὐτὲς κυρίες εἶνε χαμάλισσες! Εὐτυχισμένοι τόπος γιὰ τοὺς ἄνδρες! Οἱ γυναῖκες δουλεύουν καὶ οἱ ἄνδρες κοιμοῦνται καὶ παίζουν χαρτιά. Παιδιὰ ὅταν εἶνε, δουλεύουν· ὅταν ὅμως παντρευτοῦν, ἡσυχάζουν πιά. Αὐτὲς διορθώνουν τοὺς δρόμους, κουβαλοῦν τὰ βάρη, ἐτοιμάζουν τὸ φαγὶ καὶ ἀνατρέφουν τὰ

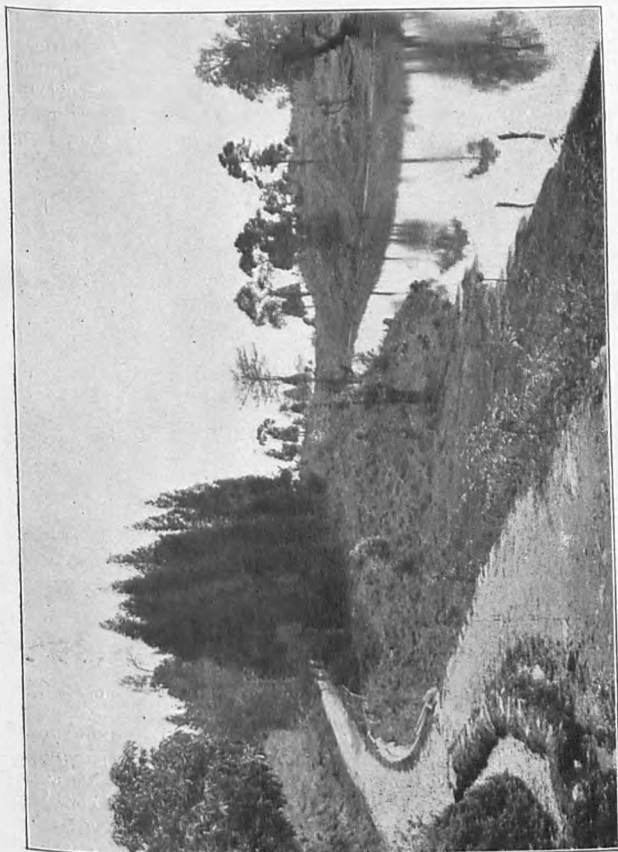
Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is

Restrictions apply.

[Φωτογραφίες Ἰνδιάνικες.— Ἄρθ. 3. Ἐρευνα ἀπὸ μακρυνὸ ὄρημοι.]

Φωτογραφίες 'Ινδιάνικες. — Άρθ. 4. Τοποθεσία στὰ 'Μαλάϊα.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΙΑ»

Restrictions apply.

παιδιά τους. "Όταν φτάσετε στο σιδηροδρομικὸ σταθμὸ, τὰ μπαούλα σας, ὅσο βαρειά κι' ἂν εἶνε, τὰ σηκώνουν μ' ἓνα σκονι πού περνοῦν γύρω στὸ μέτωπό τους, καὶ δρόμο . . . Πῶς τὸ βάρος δὲ σπάζει τὸ λαϊμὸ τους, θαῦμα εἶνε. Τὸ μπαούλο μου αὐτοῦ χρειάζεται δυὸ ἄνδρες νὰ τὸ σηκώσουν. Ἐκεῖ πάνω, μιὰ γυναῖκα, τὸ καταφέρει περίφημα. Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὸ τὸ προτέρημά τους, στ' ἄλλα μοιάζουν μὲ τῖς γυναῖκες τοῦ ἔξευγενισμένου κόσμου. Φλύαρες καὶ γεμάτες ἀπὸ στολίδια. Τὰ χέρια τους καὶ τὰ πόδια τους εἶνε πάντα γεμᾶτα ἀπὸ βραχιόλια, ἀσημέ-

[Φωτογραφίαι Ἰνδιάνικες. — Ἄρθ. 5. Ποταμὸς στὰ Ἰμαλαία].

νια καὶ γυάλινα. Ἔχουν ἀκόμα μανία μὲ μεγάλα σκουλαρίκια μὲ κάθε λογῆς πετράδια. Οἱ δυὸ χαμάλισσες τῆς φωτογραφίας κουβαλοῦσαν τὰ πράματά μου σὲ μιὰ ἐκδρομῆ. Νομίζω ἐκείνη πού στράβωσε τὴ μούρη της ἦταν ἡ ὁμορφότερη· μὰ βλέπετε καὶ στὰ κατσάβραχα ἀκόμα οἱ ὁμορφονιῆς κάνουνε νάζια!

Ἡ φωτογραφία (ἄρθ. 2) εἶνε τρία παιδάκια, ἀπὸ κείνα, πού μικρὰ ἀκόμα γιὰ δουλειά, τρέχουν μισόγυμνα ὅλη τὴν ἡμέρα στὰ χωράφια καὶ στοὺς βράχους. Καὶ σ' αὐτά, τὰ στολίδια δὲ λείπουν· ὅσο γιὰ ροῦχα ὅμως, κάθε κουρέλι πού βροῦνε τὸ φοροῦν. Καὶ αὐτὰ τὰ ροῦχα δὲν βγαίνουν ἀπὸ πάνω τους πολὺ συχνά, καὶ ἀμφιβάλλω ἂν μεταχειρίζονται ποτὲ νερὸ καὶ σαποῦνι! Οἱ Ἰνδοὶ εἶνε καθαροὶ ἄνθρωποι καὶ πλένουνται κάθε

μέρα στους ποταμούς και στις λιμνίτσες, μα αυτοί οι βουνήσιοι θαρρείς και νομίζουν πώς τὸ νερὸ εἶνε φεῖδι! Αὐτοὶ ποῦ κατοικοῦν στὰ Ἰμαλάια, οἱ περισσότεροὶ εἶνε μογγολικῆς φυλῆς, μα τὰ χαρακτηριστικὰ τους δὲν εἶνε τόσο ἀσχημα σὰν τοὺς Κινέζους. Σ' αὐτὴ τῆ φωτογραφία, καθὼς θὰ τὸ δῆτε, τὸ μεσιανὸ κοριτσάκι ἔχει ὁμορφο προσωπάκι καὶ ὠραῖα μάτια. Τὸ κρῦο καὶ ὁ καθαρὸς ἀέρας εἶνε τὸ μυστικὸ τῆς ὑγείας καὶ ὁμορφιάς ἐκεῖ πάνω.

Ἐκεῖ (ἀρθ. 3) εἶνε ταξειδιῶτες ποῦ στάθηκαν στὸ δρόμο κ' εἰτοιμάζουν τὸ φαγὶ τους.

*

Ἐκεῖ (ἀρθ. 4) εἶνε τοποθεσία ἀπὸ ξω ἀπὸ ἓνα χωριουδάκι. Ὀλό-

[Ἀρθ. 6. Πέραμα, τοποθεσία κοντὰ στὸν Πειραιᾶ].

γυρα εἶνε φυτεία τσαϊτοῦ καὶ τὸ λιμνάκι εἶνε ἓνα βαθουλὸ μέρος ποῦ γέμισε νερό. Τὸ χωριουδάκι πίσω εἶνε γραφικώτατο. Μένουν ἐκεῖ μερικοὶ Ἑγγλέζοι ποῦ καλλιεργοῦν τὶς φυτείες. Τὰ σπίτια τους εἶνε καλοσυνυρισμένα καὶ με λίγη καλὴ θέληση περνοῦν ὠραῖα στὴ μοναξιά τους. Ὅλη τὴν ἡμέρα ἐπιστατοῦν τὶς φυτείες καὶ τὸ βράδυ περνοῦν με τὴν οἰκογένειά τους. Καταγίνονται, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ δουλειά τους, καὶ σὲ ἄλλα πράματα. Ἐχουν ἄλογα, παίζουν tennis, μπιλιάρδο, μαζεῦσουν πεταλοῦδες, πετράδια. Ὅλοι οἱ Ἑγγλέζοι προσπαθοῦν νὰ δώσουν καὶ ἄλλη ποικιλία στὴ ζωὴ τους, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ δουλειά τους. Εἶνε πρακτικοὶ καὶ σ' αὐτὸ καὶ γιὰ τοῦτο ζοῦνε καὶ πιὸ εὐτυχισμένη ζωὴ ἀπὸ μᾶς. Πολλὲς φορὲς με φιλοξένησαν στὰ σπίτια τους καὶ σάσισα ἀλήθεια με τὴν ἐνεργητικότητά τους καὶ τὴν καλὴ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosi

Restrictions apply.

τους διάθεση. Καί ὥστόσο, μερικοὶ ἔμειναν εἴκοσι καὶ τριάντα χρόνια σ' ἐκείνη τῇ μοναξιά. Ὅλα τὰ σπιτάκια τους ἔχουν ὠραίους κήπους καὶ τὰ λουλούδια τους εἶνε ἐξάισια. Χρυσάνθεμα, τριαντάφυλλα, πανσέδες, γαρούφαλλα. Κάθε λογῆς λουλούδια, μεγάλα, ὅλα μὲ ζωηρὰ χρώματα καὶ ὠραία μυρουδιά.

Ὁ (ἀρθ. 5) εἶνε χεῖμαρρος, ποταμὸς ἀληθινός, ποῦ τρέχει μέσα στὰ βουνά. Τὸ νερὸ εἶνε κατάκροο καὶ ἀπὸ τῆ μικρῆ αὐτῆ φωτογραφία φαντάζεστε τὴν ὁμορφιά τῆς τοποθεσίας. Τὸ καλο-

[Ἀρθ. 7. Τὸ χωριὸ Ἡράκλειον — Ἀθήναι].

καίρι οἱ καλαμιές κοντὰ στοὺς χεῖμαρρους εἶνε γεμάτες ἀπὸ πεταλοῦδες στολισμένες μὲ πλούσια χρώματα.

*

Σᾶς στέλνω καὶ δυὸ ἑλληνικὰς φωτογραφίας, τοὺς (ἀρθ. 6 καὶ 7). Εἶνε τὸ Πέραμα, ἡ ὠραία τοποθεσία κοντὰ στὸν Πειραιᾶ, κ' ἔνας βοσκὸς στὸ Ἡράκλειο, κοντὰ στὴν Ἀθήνα.

Κ. ΑΝΝΙΝΟΣ

ΠΑΛΑΙΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

[Τοῦ Ζηνοδότου. — 300 π. Χ.]

*Μῆα ποιὸς τεγγίτης σκάλιε μὲ τέγγη καὶ μὲ κρίσι
τὸν Ἔρωτα σὶτὸ μάρομαρο καὶ τ' ἀγάλμα ἔχει στήσει
κοντὰ στῆς δροσερῆς πηγῆς ποῦ τρέχουν ἐδῶ κάτω ;
Μὴ θάρρειρε πῶς τὰ νερά θὰ ἀβύσουν τὴ φωτιά του ;*

[Παράφρασις]

ΙΩ. ΠΟΛΕΜΗΣ

ΝΕΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

[Μεταξὺ τῶν νεωτάτων μας ποιητῶν ὁ κ. Δημοσθένης Δημακόπουλος κατέχει μίαν ἀπὸ τὰς πρῶτας θέσεις, ἂν μὴ καὶ τὴν καλλιτέραν.

Μερικὰ λυρικά του ποιήματα ὑπὸ τὸν τίτλον «Ρυθμοί», δημοσιεύθηνα ἐδῶ κ' ἐκεῖ, εἰς τὰ «Παναθήναια», τὸν «Καλλιτέχνην», τὴν «Χαρουγὴν» τῆς Μυτιλήνης καὶ ἄλλαχού, ἐκίνησαν πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἤρθεσαν γενικῶς τόσοσιν διὰ τὴν ἀβρὰν ἁρμονίαν των ὄσον καὶ διὰ τὴν βαθεῖαν των αἰσθαντικότητα. Ὁ στίχος του, ἂν καὶ πρωτοτυπώτατος, ὑπενθυμίζει τὸν Μαλακάσην συγχρόνως καὶ τὸν Πορφύραν καὶ θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι οἱ δύο αὐτοὶ ποιηταὶ συναντῶνται εἰς τὸν Δημακόπουλον. Τὸ ὄνομα τοῦ νεαροῦ ποιητοῦ ὡς καὶ τὰ εὐόιωνα πρωτόλειά του εἶνε ἀκόμα ἀγνωστα εἰς τὸ πολὺ κοινόν, ἀλλ' οἱ φιλολογικοὶ κύκλοι, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ἔκαμε τὴν ἐμφάνισίν του, περιμένουν μὲ τὰς με-

γαλειτέρας ἐλπίδας τὴν ποιητικὴν του ἐξέλιξιν εὐρύτεραν. Τὸ «Ἐθν. Ἡμερολόγιον» γνωρίζει εἰς τοὺς ἀναγνώστας αὐτοῦ τὴν συμπαθεῆ μορφήν του μὲ τὴν πεποιθήσιν ὅτι τὸ ὄνομά του θὰ γίνῃ μίαν ἡμέραν ἐν ἀπὸ τὰ γνωστότερα τοῦ Νεοελληνικοῦ Παρνασσοῦ].

“ΡΥΘΜΟΙ,”

I

Τὰ μάτια μου στὰ πράσινα βαθεῖα φυλλώματα πλανῶ
 Στὴ βραδυνὴ γαλήνῃ
 Μὲ τῶν κλαδιῶν τὸ θροῦσμα καὶ τῶν πουλιῶν τὸ ὕστερον
 Παράπονο ἀργοσβύνει.
 Σὲ λίγο ἢ νύχτα σκοτεινοὺς ἤσκιους θ' ἀπλώσῃ ὦ ἀπαλό
 Πνεῦμα τοῦ δάσους, τώρα
 Ὑπνον βαθύ, ἀνοείρευτον φέρε σ' ἐμέ, τὸ πειὸ καλὸ
 Ἀπ' τῶν θεῶν τὰ δῶρα.

II

Κάθε φορὰ ποῦ ἡ λύρα μου τρικυμισμένη θ' ἀντηχῇ,
 Μ' εἶνα σου οὐράνιο πνεῦμα,
 Ἡμέρωνέ μου ὄσσην ὄργης πλημύρα κλειῶ μέσ' τῇ ψυχῇ,
 Θεῖο γαλήνιο πνεῦμα.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosia
 Restrictions apply.

"Α! θοήνε μάταιε, τί ὠφελείς, ὅταν μὰ ἀδικία σκληρῇ
 Δίχως σκοπὸ μᾶς θλίβει;
 Καὶ ὅταν τὸ χέρι τοῦ ἀφρευχίου θανάτου ὑψώνεται βαρὺ
 Κι' ἀλάθευτα συντρίβει;

III

Στὰ βύθη σου κι' ἂν μ' ἔκλεισες, ὦ μάννα γῆ, τόσο καιρὸ,
 Ὅμως μὲ πλούσια δῶρα
 Μὲ στολίσεις, κι' ὀλόγηχο, στὸν ἥλιο ἀντίκρου, δροσερὸ
 Κι' ὀλόανθο στέκω τώρα.

Καὶ πάντα γέρω ὑπάκουο στὴ λύπη σου καὶ στὴ χαρά,
 Τὰ φύλλα μου ἕνα - ἕνα
 Ν' ἀρπάξῃ ὁ ἄνεμος ἐγὼ τ' ἀφήνω, ἄλλοι μου! ἀφοῦ ξανα
 Πρέπει νὰρθοῦν σὲ σένα.

IV

Τὰ στάχυα ἀνεμοσάλευτα θροοῦν στὸν κάμπο, καὶ πυκνὸ
 Βοῦνῆζει γύρω στὴ γλυκεῖα κυψέλη τὸ μελίσοι
 Ἀντιλαλεῖ κάθε σπηλιὰ, κι' ἀγοζοκουνάει, στὸ βραδυνὸ
 Θαμπόφωτο, τὴ θλιβερῇ κορφή τὸ κυπαρίσσι.

Κι' ἀκόμα σὰν τρελὰ γυροῦν τοῦ μύλου τὰ πλατεῖα φτερά
 Μονάχα οἱ κύκνοι τὸ λαϊκὸ τὸν κάτασπρον ὑψώνουν,
 Κι' ἀτάραχο ὄνειρεύονται, στὴς λίμνης τὰ βαθεῖα νερά,
 Ποῦ τ' ἄγγιξεν ὁ ἥσκιος μου κι' ἀρχίζον νὰ θολώσουν.

ΔΗΜΟΣΘ. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Σὲ κάποιον τῆς Ἀρχαίας καβαλλάρη
 σὰν ξεπεξεύει καὶ πεζὸς πάει στὸ παζάρι.

"Ἄρτον, ὠὰ καὶ θριδάκας
 ποθεῖς... μὰ σὰν πεινάσης,
 ψωμί, μαρούλια καὶ αὐγά
 γυρεύεις νὰ χορτάσης.
 Κι' ἂν μᾶς πουλᾷς κράμβας κ' ἰχθῦς
 γραπτούς... μὰ στὸ παζάρι
 ψωνίζεις μόνο λάχανα
 καὶ ψάρια, κατεργάρη!
 Σαρδέλλες γὰρ γουστάροντας
 καὶ ἀφύας παζαρεύοντας,
 εἶνε τὸ ἴδιο σὰν νὰ πᾶς
 κατραπακιές γυρεύοντας.

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΤΙΜΩΝΙΣ

Ἡ ΤΙΜΩΝ, Ο ΦΙΛΑΛΗΘΗΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ.

[Βιβλιογραφία]

- I. Ἀρχαῖοι συγγραφεῖς: Ἀριστοφάνης, εἰς «Λυσιστράτην» στ. 808-816, «Ὀρνείς» στ. 1549. — Στράβων, ΙΖ' 794. — Πλούταρχος, εἰς βίους Ἀλκιβιάδου § 16, Ἀντωνίου §§ 69-71. — Στοβαῖος, Ἀνθολόγιον I. 54. — Λιβάνιος, Λόγος 9. — Plinius, Hist. nat. 7, 19. — Λουκιανός, «Τίμων ἢ Μισάνθρωπος». — Διογένης Λαέρτιος, ΙΧ, ιβ, 112. — Θεόγνωστος Καν. σ. 129-31. — Σουΐδας εἰς λ. Τίμων. — Καλλιμάχος γ'. — II. Νεώτεροι συγγραφεῖς: Shakespeare, Timon of Athens (τῷ 1607). — Brécourt, Timon, comédie en un acte et en vers (τῷ 1684). — L'abbé du Resnel dans Memoires de l'Academie des inscriptions t. XIV, «Recherches sur Timon» (τῷ 1743). — Mercier, Timon d'Athènes (τῷ 1794). — Binder, Ueber Timon den Misanthropen, Ulm (τῷ 1856). — Tanneguy le Févre, Remarques sur le Timon de Lucien].

Ἦσαν δὲν ἤκουσαν, ὅτι εἰς Ἀθηναῖος ἐμίσησε τοὺς συμπολίτας του τοσοῦτον, ὥστε ἐκλήθη Μισάνθρωπος; Ὁ λέγων μισάνθρωπον ἐνθυμείται ἀναγκαιῶς τὸν Τίμονα. Ὁ Τίμων ἐνθυμίζει τὸν μισάνθρωπον. Καὶ ὅμως ἡ ἱστορικὴ ἔρευνα μαρτυρεῖ, ὅτι βαθύτερον αὐτὸν τοῦ τοιοῦτου χαρακτηρισμοῦ εἶναι κυρίως ἢ φιλαλήθειά του. Δριμέως καυτηριάζων τὴν πολιτικοκοινωνικὴν φουλοκρατίαν καὶ πονηροκρατίαν τῆς ἐποχῆς του, ἐβαπτίσθη ὑπὸ τῶν πολλῶν «Μισάνθρωπος», «ἄτε τῶν μὲν ἀγαθῶν ὀλίγων ὄντων, πονηρῶν δὲ πλείστων ἐν ταῖς πόλεσι τὸ πᾶν ἐπεχόντων», ὡς διδάσκει ὁ Λουκιανός εἰς τὸν Τίμονά του.

Οἱ ἄνθρωποι, κατὰ τὸν Θουκυδίδην, ἀβασανίστως παραλαμβάνουσι παρ' ἀλλήλων τὰς φήμας τῶν προγενεστέρων συμβάντων, καὶ αὐτῶν ἐτι τῶν ἐπιχερίων. Τοῦτου ἕνεκα οἱ πολλοὶ ἀναμφισβητήτως ἔχουσι λιαν συγκεχυμένας καὶ τὰς περὶ τοῦ Τίμωνος ἰδέας. Οἱ πλείονες νομίζουσι, ὅτι τελείως μυθῶδες εἶναι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, πλασθὲν ὑπὸ τῆς ζωνηρᾶς τοῦ φιλοπαίγμονος Λουκιανοῦ φαντασίας ἐν τῷ παγκοίνως γνωστῷ, χαριεστάτῳ δὲ διαλογικῷ σκαλαθύρματι αὐτοῦ, τιτλοφορηθέντι «Τίμων ἢ Μισάνθρωπος». Οἱ περὶ αὐτοῦ μεταγενεστέρως γράψαντες ἀπεικόνισαν χαρακτηριστῆρα ἀνθρώπου μισούντος τοὺς συγχρόνους αὐτοῦ. Τὰ λοιπὰ συνεπλήρωσαν ἢ φαντασία των. Μόνος ὁ Ἀβδᾶς τοῦ Ρεσνέλ ἀνεκοίνωσεν ἐν τῇ γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ, τῇ 14ῃ νοεμβρίου 1738, μελέτην, ἐπὶ ἐξηκριθῶμένων

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

ιστορικῶν πηγῶν ἐρειδομένην. « Οὐδείς, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην — εἶπεν ὁ λόγιος ἐκεῖνος καλόγηρος, ἀρχόμενος τοῦ λόγου του — οὐδείς ἀνὴρ τοσοῦτον διάσημος, ὅλος ὑπῆρξε Τίμων ὁ Μισάνθρωπος, εἶναι ὀλγώτερον γνωστός. Πολλοὶ μὲν περὶ αὐτοῦ ἔγραψαν ἄλλ' οὐδείς ἐν συνεχείᾳ συνεκέντρωσε τὰς περὶ αὐτοῦ βιογραφικὰς εἰδήσεις. Διὰ τὴν ὀλγότητα αὐτῆς ἐτόλμησε νὰ μεταδώσῃ εἰς τὰς μεταγενεστέρας γενεὰς τὴν ἀνάμνησιν ἀνθρώπου μισήσαντος τοὺς ὁμοίους του, ἢ μᾶλλον ὑποκρινομένου, ὅτι ἐμίσησεν αὐτούς ; . . . » Παρ' ὅλα ταῦτα ἡ ἱστορικὴ σκαπάνη εἰς τὰς δεξιὰς χεῖρας τοῦ εὐφυοῦς Ἀββᾶ προέβη εἰς τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀρχαίου συμπολίτου ἡμῶν. Ἀτυχῶς ἐν ταῖς ἐυαριθμοῖς σελίσιν ἡμερολογίου ἐλάχιστα δύνανται νὰ λεχθῶσι περὶ τοῦ ἐκκεντρικοῦ ἐκεῖνου Ἀθηναίου, τοῦ διανύσαντος τὸν βίον του οὐχὶ ἐπὶ πεπατημένης λεωφόρου.

Ἐγεννήθη τῇ 420 π. Χ. ἐν τῇ δῆμῳ Κολυττοῦ, κειμένῳ ἐν τῇ μεταξὺ τοῦ Μουσειοῦ καὶ τῆς Ἀκροπόλεως κοιλάδι. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἔκαλεῖτο Ἐχεκρατίδης, περὶ οὗ δὲν ὑπάρχουσιν ἄλλαι πληροφορίες. Ὁ Τίμων ἦτο εὐπορος, σπουδᾶσας τὴν φιλοσοφίαν. Οἱ παράσιτοι, οἱ γελωτοποιοὶ καὶ οἱ κόλακες τῆς ἐποχῆς του συνετέλεσαν εἰς τὴν ὅσον ὅσον τε ταχύτεραν ἀποστράγγισιν τῆς περιουσίας του. Ἡ ἀγάπη δὲ αὐτῶν φυσικῶς ἐμειοῦτο ἐφ' ὅσον καὶ καθ' ὅσον ὁ Τίμων ἔστερεῖτο τῶν μέσων, ὅπως ἱκανοποιῆ τὰς ὀρέξεις καὶ τὰ συμφέροντα τῶν περιστοιχούντων αὐτὸν κηφήνων.

Σύγχρονος τοῦ Ἀριστοφάνους, τοῦ Σωκράτους καὶ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς ἐπεισόδια, χαρακτηρίζοντα τὰς σκέψεις του. Ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἀπομακρυνθεὶς ἐξελέξατο εἰς τὰς ὑπὸ ἡγεμονίᾳ τοῦ Ὑμηττοῦ ἐρημητήριον, ἐκεῖθεν δ' ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐπισκέπτετο δίκην κομῆτου τὸ κλεινὸν Ἄστυ. Ἀντιθέτως πρὸς τὸν χαρακτήρα του ἐξεφράζετο εὐμενῶς ὑπὲρ τοῦ Ἀλκιβιάδου. Ὅταν δὲ ἠρωτήθη νὰ ἐξηγήσῃ τὸν λόγον τούτου, ἀπήντησεν : « Ἀγαπῶ πολὺ τὸν εὐελπιν τοῦτον νεανίαν, διότι προβλέπω, ὅτι ἡμέραν τινα θέλει προξενήσῃ μεγάλη θεινὰ εἰς τοὺς Ἀθηναίους ». « Ἄλλοτε δέ, ἐν ἐποχῇ καθ' ἣν ἀρχηγὸς τῆς « Ἀνορθώσεως » ἀδασανίστως ἐκηρύχθη ὑπὸ τῶν εὐπίστων καὶ ἀείποτε ἀστάτων Ἀθηναίων ὁ ἐρωτόληπτος λέων καὶ τῶν ἀτιθῶν τιθασευτῆς, καὶ προσέπεμπο τοριαμβευτικῶς ἐκ τῆς ἐκκλησίας ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Περικλέους, καὶ ἐχειροκροτεῖτο καταγῶδῶς διὰ τὰς ψευδεῖς του πρὸς τὸν λαὸν ἐπαγγελίας ὁ τὴν ἐν Σικελίᾳ πανωλεθρίαν χάριν τῆς δοξομανίας του παρασκευάσας, ὁ Τίμων, καίπερ ἐπιμελῶς ἀποφεύγων τοὺς πάντας, μάλιστα δὲ τοὺς παρ' ἀξίαν ἄρχοντας, ἐξαιρετικῶς χαιρετίσας αὐτόν, τῇ εἶπε : « Θάρρει, ὦ Ἀλκιβιάδη ! Χαίρω, διότι αὐξάνει ἡ παντοδυναμία σου. Θὰ χρησιμεύσῃ αὕτη εἰς τὴν τιμωρίαν τοῦ μωροῦ τούτου λαοῦ ».

Ἄλλην δὲ τινα ἡμέραν ὁ ἐρημίτης τοῦ Ὑμηττοῦ, προσελθὼν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, εὐνά ὁ λαὸς συνεσκέπτετο περὶ ἐξευρέσεως φαρμάκων « ἀνορθωτικῶν », ἀνῆλθεν εἰς τὸ βῆμα. Ἡ ἐμφάνισις του προ-

θεάματος, περιέρχων ἀναμένοντες τὴν ἀγόρευσιν τοῦ πεπειραμένου Μισανθρώπου. Ἐκεῖνος δὲ ταῦτα ἐφθέγγετο: « Ἔστι μοι μικρὸν οἰκόπεδον, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ συκὴ τις ἐν αὐτῷ πέφυκεν, ἐξ ἧς ἤδη συκνοὶ τῶν πολιτῶν ἀπήγγεοντο. Μέλλων οὖν οἰκοδομεῖν τὸν τόπον ἐβουλήθην δημοσίᾳ προειπεῖν, ἵνα, ἂν ἄρα τινὲς ἐθέλωσιν ὁμῶν, πρὶν ἐκκοπήναι τὴν συκὴν ἀπάγξωνται. Ὁ Πλούταρχος δὲν πληροφορεῖ ἡμᾶς, ἐὰν ἐποδοκροτήθη ὑπὸ τῶν ἐγκαθέτων τῶν τότε ἀρχόντων. Ἄλλ' ἢ ἐκρίξωσις τῆς συκῆς τοῦ Τίμωνος δὲν ἐμποδίζει καὶ μέχρι τῶν ἡμερῶν μας τὰς αὐτοκτονίας καὶ αὐτῶν τῶν μεираκίων, ἅτινα τοσοῦτον ἐπιτυχῶς ἀνεβίβασαν τὰ Παναθηναῖα τοῦ 1911 » ἐν τῇ « Νέᾳ Σκηνῇ ».

Ὁ Μισάνθρωπος ὁμοῦς αὐτὸς Ἀθηναῖος εἶχε καὶ φίλον, τὸν Ἀπῆμαντον, κατ' ἄλλους Ἀδεύμαντον, ὃν ἐν τούτοις καὶ μεθ' ὅλην τὴν φιλιαν του ἐμίσει! Ὅταν ἡμέραν τινα, κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν χοῶν (νεκρικοῦν σπονδῶν), συνέτρωγε μετ' αὐτοῦ καὶ ὁ Ἀδεύμαντος τῷ εἶπε: « Λαμπρὸν τὸ συμπόσιόν μας, ὦ Τίμων », « Ναι, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, ἀλλ' ἐὰν σὺ ἀπουσίαζες », ὡς διηγείται ὁ Πλούταρχος.

Ὁ μισάνθρωπος ὁμοῦς Τίμων δὲν ἦτο καὶ μισογύνης. Ὁ Ἀριστοφάνης καταγγέλλει αὐτὸν ἐπὶ φιλογυνίᾳ. Πολλὰ περὶ αὐτοῦ ἔγραψεν ὁ Πλάτων, ἀλλ' ἢ ἀπώλεια τῶν ἔργων αὐτοῦ ἐστέρησε καὶ ἡμᾶς τῆς εὐχαριστήσεως νὰ γνωρίσωμεν κάλλιον τὸν φιλογύνην καὶ τὰ ἐν τῷ Ὑμηττῷ σκάνδαλα. Ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ κωμικοῦ, δημοσιευθείσης ὑπὸ τοῦ Ἀλλαίου, συνάγεται, ὅτι ἐγένετο συνήγορός του, δικαιολογῶν τὴν μισανθρωπίαν του, διότι ἔγραψεν ὅτι: « συνέγγνων, ὅτι Τίμων οὐκ ἦν ἄρα Μισάνθρωπος μὴ εὐρίσκων μέντοι ἀνθρώπους, οὐκ ἠδύνατο θηρία φιλεῖν ».

Ὁ Στράβων καὶ ὁ Πλούταρχος, διέσωσαν μέχρις ἡμῶν τὴν πληροφορίαν, ὅτι ὁ δικτάτωρ Ἀντώνιος, μετὰ τὴν παρὰ τὸ Ἄκτιον ναυμαχίαν, ἐγκαταλειφθεὶς ὑπὸ πολλῶν, προδοθεὶς ὑπ' ἄλλων, ἀπεφάσισε νὰ μιμηθῇ τὸν Τίμωνα, ἐφ' ᾧ καὶ ἐπὶ τῆς ἐναντίας τοῦ λιμένος Ἀλεξανδρείας νήσου Ἀντιρρόδου « κατεσκευάσας διαίταν βασιλικήν, ἦν Τιμώνιον προσηγόρευσε », προτιθέμενος ἐν τῷ μέλλοντι νὰ ζήσει βίον τιμώνειον. Ἄλλ' ὁ Ῥωμαῖος Τίμων δὲν ὁμοίαζε τὸν Ἀθηναῖον. Ταχέως βαρυνθεὶς τὸν ἔρημον βίον, μετέβη εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς ἑλληνικῆς Κλεοπάτρας, ἐνθα ἐτρέπη « πρὸς δεῖπνα καὶ πότους ».

Ὁ Τίμων τοῦ Ὑμηττοῦ, εἶτε διὰ τῆς ἐργασίας του, εἶτε διὰ κληρονομίας τινός, ἐγένετο αὐθις πλούσιος ἄλλὰ καὶ τότε δὲν ἠθέλησε νὰ ἀνανεώσῃ τὰς μετὰ τῶν καλαίων φίλων του κοινωνικὰς σχέσεις, σκαιῶς δὲ ἀπέπεμψε τὸ σμῆνος τῶν κολάκων, ὅταν αὐθις ἔτρεξαν παρ' αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἐλπίδι νὰ ἐκμυζήσωσι καὶ τὴν νέαν περιουσίαν του. Ἡμέραν τινα, καταπεσὼν ἀπὸ δένδρου, ἐτραυματίσθη, μὴ δεχθεὶς δὲ βοήθειαν πρὸς θεραπείαν του, προετίμησε νὰποθάνῃ ἐκ γαγγραινης. Πρὸ τοῦ θανάτου του ἐξελέξατο μέρος ἀπρόσιτον τοῖς πολλοῖς διὰ τὸν τάφον του, εἰς τὰς παρὰ τὸν Ὑμηττὸν Αἰθωνίδας ἄλᾳς (ἀλικίας), παρεσκευάσας δὲ καὶ τὸ ἐπιτάφιόν του, ὅπερ, κατὰ παράφρασιν, ἔχει ὡς ἀρχαῖο ῥῆθος

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosia Restrictions apply.

« Τέλος ἐνταῦθ' ἀποπνεύσας ψυχὴν κακοδαίμονα, κείμαι.
Τ' ὄνομα μὴ ἐρωτᾶτε· κακοὶ δὲ κακῶς νὰ καθήτε ».

Ἄλλὰ καὶ ὁ Καλλιμάχος ἐποίησε δι' αὐτὸν τὸ ἀκόλουθον, ἐν παραφράσει πάντοτε :

« Ὡδε οἰκῶ ὁ μισάνθρωπος Τίμων. Ἄλλὰ προχώρει.

Δός μοι κατάραν ἀρκεῖ μόνον νάπομακρυνθῆς ἀπ' ἐδῶ ».

Πολλὰ ἠδύναντο νὰ λεχθῶσι περὶ τοῦ Τίμωνος· ἐν τούτοις τὸν βουλόμενον νὰ συγγράψῃ ἐκτενῶς τὴν Τιμωνιάδα παραπέμπων εἰς τὴν ἐν τῇ ἐν ἀρχῇ τῆς παρούσης ὑπ' ἐμοῦ καταρτισθεῖσαν βιβλιογραφίαν, ἀρκοῦμαι ἐν συμπεράσματι νὰ εἶπω, ὅτι ἐκ τῆς ἐγγυτέρας μελέτης τῶν περὶ αὐτοῦ γνωστῶν εἰδήσεων, ἐρθὴ φαίνεται μοι ἡ κρίσις τοῦ Tanneguy le Févte. Νομίζω καὶ γώ, ὅτι κατὰ βάθος δὲν ἐμίσει πάντας τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ μόνον τοὺς Γραμματεῖς, τοὺς Φαρισαίους καὶ τοὺς ὑποκριτὰς τῆς ἐποχῆς του, καίτοι ὑπερβολικὴ πρέπει, νομίζω, νὰ θεωρηθῆ ἡ παρατήρησις τοῦ Πλάτωνος, ὅτι πάντες οἱ σύγχρονοι τοῦ Τίμωνος ἦσαν θηρία. Ὅπως ποτ' ἂν ἦ, ἐξ ὧν περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἐχεκρατίδου ἀνέγνων, παραδέχομαι, ὅτι ἡ ὑπερβολικὴ φιλαλήθεια του καὶ ἡ ἄκρα αὐστηρότης αὐτοῦ, ὅπως ψέγγῃ ἐξ ἴσου φαυλοκράτας τε καὶ πονηροκράτας ἀνορθωτικούς τῶν χρόνων ἐκείνων, ἢ οἰουσδήποτε ἄλλους προσωπιδοφόρους «κατεργαρέους», συνετέλεσαν, ὅπως βαπτισθῆ Μισάνθρωπος. Ἴσως ὀρθότερον θὰ ἦτο νὰ ὠνομάζετο Τίμων, ὁ φιλαλήθης Ἀθηναῖος.

Ἐν Ἀθῆναις (ἐκ τοῦ «Ἠλυσίου» τῆς Καλλιθέας)

Τῇ 30ῃ Ἰουλίου 1911

Γ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ

Σκίτσα Κων/λεως. — Ἡ πλύστρα τοῦ Πέραν κ' ἡ κόρη της.

Ἄβησσυνὸς θηριοδαμαστής συζῶν μετὰ λεαίνας

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΞ ΑΒΗΣΣΥΝΙΑΣ

Ἐν Addis—Abeba, Μάρτιος τοῦ 1911.

Φίλτατέ μοι κ. Σκόκε,

ΣΥΝΕΧΙΖΩ καὶ πάλιν ἐφέτος, χάριν τῶν φιλοπεριέργων ἀναγνωστῶν τοῦ ἀγαπητοῦ Ἡμερολογίου, μερικὰς ἐντυπώσεις καὶ σκηναὶς ἐκ τῆς ἐδῶ ἀβησσυνιακῆς ζωῆς.

Ἐξ ὧσων σὰς ἀφηγήθην, εὐκόλως μαντεύετε ὅτι ὁ εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς θὰ ὑποφέρῃ πολὺ ἀκόμα ἕως οὐ ἀνοίξῃ ἐδῶ ἕδαφος καὶ εἴρῃ τὸν δρόμον του. Σπεύδει πολὺ . . . βραδέως. Φαντασθῆτε ὅτι ἐδῶ, εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ὁ φωτισμὸς τὴν νύκτα θεωρεῖται περιττὴ πολυτέλεια. Ὅδοί, πλατεῖαι, συνοικίαι, πλέουν τὴν νύκτα εἰς σκότος φηλαφητόν. Ἡ ἀσετυλίη, τὸ φωταέριον, ὁ ἠλεκτρισμὸς δὲν ἀνεκαλύφθησαν εἰσέτι διὰ τὴν εὐτυχῆ αὐτὴν χώραν. Ἀνήκουν ἀκόμα εἰς τὴν μυθολογίαν. Ἄρκει νὰ σὰς εἶπω ὅτι οἱ Ἄβησσυνοί, διὰ νὰ φωτίσουν τὰς κατοικίας των, ἀνάπτουν . . . ξύλα ξηρά καὶ μετὰ τὴν προϊστορικὴν αὐτὴν μέθοδον προσπαθοῦν νὰ παραγάγουν ἀπὸ τὴν φλόγα των φωτισμόν! Μόνον μερικοὶ νεωτερισταὶ φιλοπρόσοδοι ἤρχισαν νὰ μεταχειρίζωνται καὶ . . . σπερματώεα!

Περὶ δημοσίας καὶ οἰκιακῆς ὑγιεινῆς, οὔτε λόγος νὰ γίνεται. Ἀποχωρητήρια εἶνε ἐντελῶς ἀγνωστά. Μεθ' ὅλα τὰ ἀπαγορευτικὰ βασιλικά διατάγματα καὶ τὰς τιμωρίας, δι' ὧν οἱ Ἄβησσυνοὶ ἐκδι-

Κ. ΑΚΟΝΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ 1912

3

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosia

Restrictions apply.

ζονται εις έκπολιτισμόν, αὐτοὶ οἱ τρισόλθιοι, ἀδιακρίτως φύλου καὶ ἡλικίας, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, δὲν παύουν ἐν μέσῃ ὁδῷ καὶ ἀναφανδὸν νὰ ἐκπληρῶσι πᾶσαν σχετικὴν ἀνάγκην... Τὸ πολὺ-πολύ, οἱ πλέον ἐκπολιτισμένοι, φροντίζουν ν' ἀνοίγουν διὰ τῆς βράβδου των αὐτοσχεδίου λακκίσκου, τοὺς ὁποίους κατόπιν σκεπάζουν...

Ἄβησσυνοὶ ἀχθοφόροι δὲν ὑπάρχουν. Ὡς φορτηγὰ ζῖφα μετα-

Ἄβησσυνὴ φορτωμένη πίθον ὕδατος

χειρίζονται τὰς γυναῖκας των, καὶ ἰδίως τὰς σκλάβας. Αὐταὶ χρησιμοποιοῦνται ἀξιόλογα ὡς κτήνη καὶ φορτῶνεται βάρη ἀπίστευτα. Δι' αὐτὸ κυρίως καὶ αἱ γυναῖκες ἐδῶ ἀρχίζουν νὰ γηράσκουν ἀπὸ τῆς ἐφηβικῆς ἀκόμα ἡλικίας. Μόνον αἱ ξυπόλυτοι ἀριστοκράτιδες τῆς εὐπόρου τάξεως ἀπαλλάσσονται παντὸς τοιοῦτου βάρους ἀσχολούμεναι εἰς τὰ οἰκιακὰ. Αἱ ἀβησσυνίδες μεταφέρουν ὕδωρ ἀπὸ μακρυνὰς πηγὰς ἐντὸς πίθων τῶν 80 λιτρῶν προσδεδεμένων ἐπὶ τῶν νώτων. Εἰς τὸ ὥραιον φῦλον εἶνε ἀνατεθειμένον καὶ τὸ ἄλεσμα τοῦ σίτου κατὰ τὴν πρωτογενῆ ἀκόμη μέθοδον. Ἄν καὶ λειτουργοῦν ἀπὸ ἐτῶν εὐρωπαϊκοὶ ἀτμόμυλοι, ἐν τούτοις τὸ ἄλεσμα τοῦ σίτου γίνε-

ται διὰ χειροκινήτων μυλοπετρῶν ἀποκλειστικῶς ἀπὸ γυναῖκας.

Αἱ πλείσταται κουρεύουν σύρριζα τὴν κόμη. Ἄλλα τρέφουν ἰδιοτρόπους πλοκάμους, ὡς αἱ Κινέζαι, τοὺς ὁποίους ὁμως, ἐν καιρῷ πένθους ἐπὶ τῷ θανάτῳ συγγενοῦς των, ἀποκόπτουν, ξυρίζουσαι μὲ τεμάχιον βέλου (!) τὴν κεφαλὴν, ἣν οὕτω ἀπεφιλωμένην περιαιέφουν διὰ βουτύρου ἀντὶ πομμάδας. Κατὰ τὸν ἴδιον προκατακλυσμαῖον τρόπον, μεταχειριζόμενοι δηλαδὴ ἀντὶ ξυραφίου ἐν ἄπλῳ τεμάχιον βέλου, ξυρίζονται καὶ ὅλοι οἱ ἄρρηνες. Μόνον δὲ εἰς τοὺς διακεκριμένους πολεμιστὰς ἢ τοὺς φονεῖς ἐλεφάντων ἐπιτρέπεται ἡ τιμὴ νὰ διατηροῦν φρικιαστικῆς λίγδας πλοκάμους μακροῦς. Μὰ τὴν ἀλγέθειαν δὲ ἀξίζει κάθε τιμὴ καὶ διακρίσις, ἔστω καὶ τοιαύτης βρωμῆ-ρότητος, εἰς τοὺς φονεύοντας ἢ θαμάζοντας ἄγρια θηρία. Εἶνε ὄντως ἀτρόμητοι. Εἶδα θηριοδασαστὴν συζῶντα οἰκειότατα μετὰ λεαίνης.

Αἱ ἀβησσουνίδες, διὰ νὰ γίνουν θελκτικώτεραι εἰς τοὺς ἄνδρας, πλὴν ἄλλων μωριῶν καὶ βασιάνων ἐξωραϊστικῶν, εἰς τὰ ὅποια ὑποβάλλονται, διατρυποῦν πέριξ τὸν τράχηλον μὲ βελόνας, σχηματίζουσαι ἐπὶ τοῦ μελαφοῦ των δέρματος εἶδος ἀνεξιτήλου περιδεραίου ἐκ μαύρων στιγμάτων εἰς διπλοὺς καὶ τριπλοὺς γύρους. Τὴν αὐτὴν πρωτότυπον καὶ ἀξιοθρήνητον διακόσμησιν ἐνεργοῦν καὶ περὶ τὰ χεῖλη ἢ ἄλλα μέρη τοῦ σώματος φανερά... ἢ ἀθέατα.

Ἄνάλογοι εἶνε καὶ αἱ συνήθειαι καὶ τὰ εἶδη τῶν φαγητῶν παρὰ τοῖς Ἀβησσουοῖς. Ἐπικρατεῖ πρωτίστως τὸ ὦμόν κρέας, τὸ ὅποσον καταβροχθίζουσι μετὰ βουλιμίας. Ψητὸν ἢ βραστὸν κρέας εἶνε ἄγνωστος διὰ τοὺς πολλοὺς πολυτέλεια. Δὲν λείπει ὁμοίως ὁ ἐγγώριος ζῆθος (talla) καὶ τὸ εὐγευστον ὑδρόμελι (tedji). Πηροῦνια, μαχαίρια, χειρόμακτρα καὶ ἄλλα σκευή τοιαῦτα εἶνε ἀνύπαρκτα, τόσον διὰ τοὺς πτωχοὺς ὅσον καὶ διὰ τοὺς πλου-

Τύπος ἀβησσυνῆς γραιίας

σίου. Ἄντι τραπέξης στρώνουν κατὰ γῆς μίαν μεγάλην πανίεραν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀπλώνουν τὰ φαγητά των, πεπασμένα μὲ ἀφθονον κοκκινοπίπερον, ἱκανὸν νὰ κατακαύσῃ ὅλους τοὺς εὐρωπαϊκοὺς λάρυγγας! Πρὶν ὁμοίως δοκιμάσουν τὸ φαγητὸν οἱ οἰκοδεσπόται, ἀπὸ τοῦ μεγιστάνου μέχρι τοῦ τελευταίου ιδιώτου, καλοῦν τοὺς ὑπρέτας καὶ τοὺς ὑποχρεῶνουν νὰ τὸ γευθῶσι πρῶτον αὐτοί, διὰ τὸν φόβον καὶ τὸν τρόμον ἐνδεχομένης δηλητηριάσεως, μὲ τὴν μέθοδον τῆς ὁποίας ἐξεπάστρευσαν καὶ ξεπαστρεύουν οἱ μικροὶ τοὺς μεγάλους καὶ πλουσίους. Τρῶγουν δὲ τρεῖς κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἡμερονοκτιοῦ. Εἰς τὰς 10 τὸ πρωί· εἰς τὰς 6 τὸ ἀπόγευμα, ὁπότε μετὰ μίαν ὥραν κοιμῶνται, μαζὶ μὲ τῆς κόττες των· καὶ τὰ μεσάνυχτα, μὲ τὸ πρῶτον λάλημα τοῦ πετεινοῦ, ἐγείρονται τοῦ ὕπνου, δειπνοῦν καὶ κοιμῶνται πάλιν μέχρι πρωίας. Τὸ μεταμεσονύκτιον ὁμοίως τοῦτο δειπνοῦν (Guemfo) δὲν συνεθίζεται εἰς τὸ Goudar, τὴν ἀρχαίαν πρωτεύουσαν τῆς Αἰθιοπίας καὶ εἰς τὰς λοιπὰς βορεινὰς ἐπαρχίας, ἔνθα

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosia

Restrictions apply.

πάντες ανεξαιρέτως ξευπνοῦν τὸ μεσονύκτιον ὄχι διὰ νὰ δειπνήσουν, ἀλλὰ διὰ νὰ προσευχηθοῦν μετὰ τὸ Ψαλτήριον ἀνά χειρας.

* * *

Πάνδημος καὶ ζωηροτάτη, μέχρι πανζουρλισμοῦ, τελεῖται ἐδῶ κατ' ἔτος (14 Σεπτεμβρίου) ἡ ἑορτὴ τοῦ Σταυροῦ (mascal). Ἴσως διότι τὴν ἡμέραν ἀκριβῶς αὐτὴν ἀρχίζει τὸ ἔαρ καὶ ἡ ἀναζωογόνησις τῆς φύσεως. Πράγματι δὲ συμβαίνει τὸ περίεργον φαινόμενον νὰ λήγῃ ἀποτόμως τότε ὁ ἀηδέστατος αἰθιοπικὸς χειμὼν καὶ αἱ ἀπὸ

Ἄβησσυνοὶ ἄλιεῖς ἀνασύροντες ἵπποπόταμον

τοῦ Μαρτίου ἀδιάκοποι βροχαὶ νὰ παύουν διὰ μιᾶς ὡς ἐκ θαύματος. Οὕτως ἡ ἑορτὴ προσλαμβάνει τὴν ὄψιν τῆς ἰδικῆς μας τρελῆς πρωτομαγιάς τῶν Ἀθηνῶν. Τὴν παραμονὴν τὸ ἀπόγευμα ὅλοι ανεξαιρέτως οἱ ἰθαγενεῖς διευθύνονται κατὰ συμπαγεῖς μάζας εἰς τὴν ἔξω τῆς πόλεως ἀνοικτὴν πεδιάδα, χορεύοντες, πηδῶντες, ψάλλοντες τροπάρια ἢ ἄδοντες πολεμικὰ ἄσματα ἀναμῖξ ὡσάν δαιμονισμένοι. Δὲν λείπουν δὲ καὶ τὰ τύμπανα καὶ αἱ σάλπιγγες ξεσχίζουσαι τὰ νεῦρα καὶ τὰ ὦτα. Ἐκεῖ παρίσταται ὁ κληρὸς καὶ ἡ Αὐλὴ καὶ πᾶσαι αἱ ἑυπόλυτοι ἐπισημότητες, σκιαζόμεναι ὑπὸ μεγάλας πολυχρόους μεταξίνους ὀμβρέλλας στηθεῖσας ἐπίτηδες. Τὸ ἱερατεῖον κάμνει τρεῖς στροφὰς περίεξ τοῦ Σταυροῦ, τοὺς μιμοῦνται κατόπιν ὁ Αὐτοκράτωρ, οἱ πρίγκηπες, οἱ αὐλικοὶ, οἱ ἀξωματικοὶ καὶ ὅλοι οἱ ἐπίσημοι. Μεθ' ὃ ἱερεῖς καὶ αὐλικοὶ ἀπασύρονται. Ἔρχεται ὑστερα ἡ σειρά

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriik
Restrictions apply.

τῶν μαινομένων πιστῶν. Τότε δὴ τότε ἡ σκηνὴ δὲν περιγράφεται. Ὅλα ἐκεῖνα τὰ φρενητικῶντα πλήθη, ἐν κραυγαῖς καὶ ἀλαλαγμοῖς, περιστρέφονται τρίς γύρω τοῦ Σταυροῦ, πάλλοντες εἰς χεῖρας

Κατάδικοι Ἀθησσοὶ ἀπαγχονιζόμενοι

τῶν πεῖναν τῶν ἐορταζόντων αὐτῶν χριστιανῶν καννιβάλων. Καὶ ἡ πεῖνα των — ἐνοεῖται — δὲν χωρατεύει. Καταβροχθίζου ἀπνευστεὶ τεμάχια ὠμῶν κρεάτων. Ἐτυχε κἀποτε νὰ παρακολουθήσω τὴν οἰκτρὰν τύχην ἑνὸς ἀλιευθέντος δυστυχημένου ἵπποποτάμου. Μόλις τὸν ἔσυραν ἐξω τοῦ ποταμοῦ, τὸν διεμέλισαν καὶ τὸν κατεβρόχθισαν ἐν ἀκαρεῖ. Δὲν τοῦ ἀφήσαν οὔτε κοκκαλάκι, οἱ ἀθεόφοβοι.

Ὅτι δὲ ὁ ἐκχριστιανισμὸς τῶν ἀλλοκότων αὐτῶν ἡμιαγρίων ἔχει πολὺ τὸ καννιβαλικόν, εἶνε καὶ τὸ γεγονός, ὅτι τὴν κηδεῖαν τῶν νεκρῶν δὲν συνοδεύει οὔτε μισὸς παπᾶς! Οὔτε κἀν προηγεῖται τῆς νεκρωσίμου πομπῆς ἑνας σταυρός, εἰς ἔνδειξιν τοῦλάχιστον τῆς μαῦρης τῆς χριστιανωσύνης! Ἀντὶ δὲ φερέτρων, φορτώνονται τὸν νεκρὸν δύο-τρεῖς οἰκτεῖοι ἐπ' ὤμων καὶ τὸν ὀδηγοῦν πρὸς ἐνταφιασμόν. Τὸ πολὺ-πολὺ, ὅταν ἀποθάνῃ κανεὶς ἐπίσημος, τὸν τοπο-

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosia

Restrictions apply.

θετοῦν, ἐπὶ τὸ μεγαλοπρεπέστερον, ἐπὶ μιᾶς ἀπλῆς σανίδος. Καὶ μ' ὄλα ταῦτα οἱ θρῆνοι καὶ οἱ ὀλοφυρμοί, τοὺς ὁποίους ἐπιβάλλουν τὰ ἔθιμά των καὶ ὄχι ὁ ψυχικὸς πόνος ἐπὶ τῇ θανάτῳ τῶν οἰκειῶν των, δὲν περιγράφονται. Ποῦ εὐρίσκονται ὄλα ἐκεῖνα αἱ γυναῖκες, αἱ συρρέουσαι περὶ τὸν νεκρὸν διὰ τὰ τὸν θρηνηθῆσιν! Καὶ τί κοπετοὶ καὶ τί οἰμωγαὶ στρηνηθῆσαι, τί κτυπήματα τοῦ στήθους καὶ ἑσχίσματα παρειῶν καὶ ἑρριζώμα μαλλιῶν καὶ αἱματώματα τοῦ προσώπου, εἰς ἔνδειξιν πένθους! Μερικαὶ σκλάβαι μάλιστα, ὑπερθεματίζουσαι, ἐπὶ τὸ τραγικώτερον, πίπτουν ὀρηκτικαὶ μὲ γυμνὰ τὰ στήθη ἐπὶ βράχων, αὐτοθανατούμεναι συνήθως ἐκ τῶν πληγῶν. Καὶ ἡ θλιβερά αὐτῆ κωμῶδία τοῦ πένθους ἐξακολουθεῖ ἐνίοτε ἐπὶ πολλὰς μετὰ τὸν ἔνταφιασμόν ἡμέρας. Οἱ δὲ ἄρρενες, μικροὶ καὶ μεγάλοι, εἰς ἐκδήλωσιν τῆς λύπης των, ἐνδύονται μαύρα φορέματα, μαύρα δηλαδὴ ἀπὸ τὴν ἀκαθαρσίαν. Αὐτοὶ, χοροπηθοῦν, κλαίουν, φωνάζουσι καὶ ἀπαγγέλλουσι στίχους εἰς ἐξύμνησιν τοῦ μεταστάντος.

Αὐτὴ εἶνε ἡ ἀντίληψις των ὡς χριστιανῶν. Τὸ περιεργὸν δὲ εἶνε ὅτι, ὅταν βαπτίζονται, ὁ ἱερεὺς δὲν λείπει νὰ κρεμάσῃ περὶ τὸν τράχηλον τοῦ νηπίου τὸ περιφημον ὑφαντὸν λευκὸν σειρήτιον (τὸ matab) ὡς ἀπαραίτητον σῆμα ὅτι ἔγινεν ὀρθόδοξος χριστιανός! Καὶ τὸ σῆμα τοῦτο ὀφείλει νὰ φέρῃ ἐφ' ὄρου ζωῆς πᾶς Ἀθησινός, ἀλλὰ θεωρεῖται ἄπιστος.

Κρίνω περὶ τὸν νὰ προσθέσω ὅτι ὑπὸ τοιοῦτους ὄρους καὶ ἀποκτηνωτικὰς συνηθείας, δὲν εἶνε ἄπορον πῶς ὁ δεκάλογος καὶ αἱ ἐντολαὶ τοῦ Εὐαγγελίου παραβιάζονται ἀπὸ πρῶτας μέχρις ἐσπέρας. Πρὸ πάντων δὲ αἱ ἐντολαί: οὐ κλέβεις καὶ οὐ φονεύεις. Αἱ κλοπαὶ καὶ οἱ φόνοι καὶ αἱ ληστεῖαι δίνουσι καὶ παίρνουσι μεθ' ὄλας τὰς καθιερωμένας δρακοντεῖους ποινὰς. Πρὸ ὀλίγου ἔτι καιροῦ ἐξετελέσθη ἐν μέσῃ ἀγορᾷ ὁ ἀπαγχονισμὸς δύο καταδικῶν ἐπὶ ληστεία μετὰ φόνου. Τὸ θέαμα ἦτο φρικιαστικόν. Ἀμφιβάλλω ὅμως ἂν τὰ ἀπὸ τῶν θένδρων αἰωροῦμενα πτώματα τῶν ἀπαγχονισθέντων ἐχρησίμευσαν διόλου πρὸς ἐκφόδισιν ἢ παραδειγματισμόν. Τὴν ἐπομένῃν ἠκούσθησαν νέα κρούματα κλοπῶν καὶ φόνων. Καὶ διόλου παράδοξον, ἀφοῦ ὁ χριστιανισμὸς ἄπτεται μόνον τῆς μαύρης ἐπιδερμίδος των χωρὶς νὰ ἔρχεται διόλου εἰς συνάφειαν μὲ τὴν ψυχὴν των. Ἡ χριστιανικὴ ὀρθοδοξία δὲν κατῴρθωσεν ἀκόμη νὰ καλλιεργήσῃ παρ' αὐτοῖς κατὰ τὸ ἠθικὸν καὶ θρησκευτικὸν συναίσθημα. Εἶνε χριστιανοὶ οἱ ταλαίπωροι ἀλλὰ βυθισμένοι εἰς τὸ σκότος τῆς βαρβαρότητος.

ἌΛΕΞ. ΣΑΡΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Εἰς γεῦμα λογίων

ἩΛΛΑ, Χριστὲ καὶ Παναγιά! Τί μέγα θαῦμα ποῦνε,
νὰ τρῶνε οἱ λόγοι μαζί χωρὶς . . . νὰ φαγωθοῦνε!

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΣΤΙΧΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗΝ

ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΑ

[Στὸν Ἑλληνικὸ λαὸ]

Ἐο γάλα ἐγὼ ποῦ βύζαξα χολή δὲν μοῦχει γίνει,
Μηδὲ τὸν κόρφο ποῦγερα παιδί θ' ἀπαρηθῶ·
Θοίμιμα τὸ καινοργιόφτιαστο ποδοπατῶ λαγήνι,
Καὶ δὲν μὲ σκιάζει ἄν ματωθῶ.

Νάνι, κοιμήσου ὀλόγλυκο, μικρὸ πουλί μου, νάνι·
Ἦ λατρευτὸ νανοῦρισμα, δὲν σὲ ξεχάνω ἐγώ,
Κι' ὅσο σὲ λένε πρόστυχο δασκάλοι ἢ λαοπλάνοι,
Τόσο σὲ λέω θαμματουγὸ.

Μαννοῦλα μου, ὦ μυριόχαδη λαλιά, χαριτωμένη·
Πατέρα, ποῦγες στή μιλιὰ καὶ γνώση περισσή·
Σπυιάκι, στράτα μακρονή σιὸ ἠλιόφωτο λουσιμένη,
Καὶ σὺ, ὦ ἀγάπη μου χρυσοῦ.

Πρώτη μου ἀγάπη, ἀειπάροθεο κι' ἀφίλητο μου ἀχειλί
Μ' ἀνόχνητα λαλήματα κρυφοκελαϊδισιά,
Σεῖς τὸ ἄχαρο ὀδηγᾶτε μου κι' ἀνήμπορο κονδύλι,
Τὰ πανωραῖα νὰ γίνουτε ξεχωριστά.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

Καὶ σὺ, ὦ τραγοῦδι μου ἔθνικό, ποῦ ἀπ' τῶν Ψαρῶν τὴ ράχη
 Στιῦ Μέλῃ γοργοπέργαγες τὰ σιωπηλὰ νερά,
 Καὶ ὦ παραμύθια, ποῦ ἢ γιὰ μὲν ταίριαζε μονάχη,
 Κι' ἀτέλειωτα ἢ καρδιά μου λαχταροῦ.

Χαίρετε, ὦ ἐσεῖς, γιὰ τοὺς φτωχοὺς ἀνίδεους, χυδαῖα !!!
 Πλασμένα ἀπὸ σκλαβόχειλα καὶ πόνο καὶ θρακιά,
 Ποῦ γιὰ τὰ τρέξῃ ποταμὸς ἢ βουβαμένη ἰδέα,
 Πύρινη ἀνοίξατε ἀνλακιά.

Χαῖρε, ὦ σὺ Γλωῦσσα, ποῦ κλαψα παιδί χαροκαμένο,
 Σὰν μίλαγα στήν Παναγιά λογάκια ταπεινά,
 Καὶ δέξον με γιὰ λειτουργὸ μικρὸ κι' ἀποροχίμενο,
 Ὡ ἀθάνατη, τὰ ψάλλω σου Ὡσανά !!!

[Σμύρνη, Μάρτιος 1911]

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΕΦΕΡΙΑΔΗΣ

Οἱ συνωμόται κατὰ τῆς καθαρευούσης

ΤΑ ΠΑΡΑΠΟΝΑ

ΜΟΛΙΣ είχα καθίση εἰς τὸ γραφεῖόν μου — ἤμην Ἐπιθεωρητής τῶν δημοτικῶν σχολείων τοῦ νομοῦ Κ. — καὶ ἔξωθι τῆς κλειστῆς θύρας μετὰ τοὺς χρωματιστοὺς ὑαλοπίνακας, ἠκούσθησαν συρτά βήματα καὶ λεπταὶ φωναὶ χαμηλοφώνως λαλοῦσαι.

— Πρῶτ, πρῶτ ἄρχισεν ἡ πελατεία, ἐσκέφθην καὶ μετὰ δυσφορίας ἐφώνησα : « ἐμπρός ».

Ἦσαν οἱ πρῶτοι μῆνες τῆς ὑπηρεσίας μου, καὶ ἡ ἀπότομος μεταβολὴ ἀπὸ τὸν ἦσυχον καὶ μονοειδῆ βίον τοῦ καθηγητοῦ εἰς τὸν ταραχώδη καὶ πολυπράγμονα βίον τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ μοῦ εἶχε προξενήσῃ ἱλιγγον. Ἰδίᾳ με ἐξήντλουν αἱ ἀτελεύτητοι ἀκροάσεις ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο πολλάκις νὰ με ἐνοχλήσωσι με ὑποθέσεις οὐδόλως ἐξ ἔμου ἐξαρτωμένας ἢ καὶ τελείως ἀσχέτους πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν μου. Ἐν τούτοις συνησθάνομην τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μὴ ἀποπέμψω κἀνένα, καὶ διὰ τοῦτο, παρ' ὅλον τὸν ὄγκον τῶν ἐγγράφων, τὰ ὅποια εἶχα ἐνώπιόν μου, καὶ παρ' ὄλην τὴν βαρυθυμίαν μου, ἐφώνησα καὶ δευτέραν φοράν : « ἐμπροσός . . . ἄνοιξε ».

Χεῖρ ἀδεξία περιέστρεψε τὸν στρόφαλον τῆς θύρας, καὶ μετ' ὀλίγον ἐνεφανίσθησαν μετὰ δειλίας δύο μορφαί.

Ἡ μία ἦτο γραιῖα χωρικῆς δυσειδοῦς καὶ τραχείας, ἀλλὰ καλὰ ἐνδεδυμένης ἢ ἄλλῃ, ἢ ἀκολουθοῦσα ὄπισθεν αὐτῆς καὶ οἰανεὶ κρυπτομένη εἰς τὰς βαθεῖας πτυχάς τοῦ ὑακέτου τῆς γραιῖας, ἦτο ἡ μορφὴ παιδίου ῥυπαροῦ, ἀλλὰ με ζωνηροῦς ὀφθαλμοὺς καὶ κόκκινα χεῖλη.

— Αὐτὸς εἶναι, εἶπε τὸ παιδίον, ὠθοῦν διὰ τῶν χειρῶν τὴν γρατᾶν.

— Ἐλόου σου, γυιέ μου, εἶσαι ὁ κύριος Πιθεωρητής ; ἠρώτησεν ἡ γρατᾶ.

— Ἐλόου μου, κυρά' τί ἀγαπᾷς ;

— Μετὰ τὴν ὑγεία σου, παιδί μου' ἐγὼ, νὰ οὐρίσω, ἦρθα νὰ σοῦ κάμω ἓνα λεμέντιο γιὰυτὴ τὴν προκομμένη τὴ δασκάλα, ποῦ μᾶς

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Ist

Restrictions apply.

ἔχεις στό χωριό, τήν κυρά - Λουίζα δά, ποῦ τὸ θέλει νά τῆ λένε καί κυρίγια τὰ παιδιά· αὐτή, ἀφέντη μου . . .

— Ἐξοχότης, ἀφέντη μου . . .

— Ἐξοχότης, ἀφέντη μου, λίγο παρέκει ἀπὸ τὸ Ἐάκρι.

— Δῆμος Διακριάς, ἐφιθύρισε τὸ παιδίον, τὸ ὅποιον εἶχε τώρα λάβη τὸ θάρρος νά ἀποκαλυφθῆ.

— Καλά· καί τί παράπονο λοιπὸν ἔχεις ἀπὸ τῆ δασκάλα;

— Παράπονο, ἀφέντη μου; καί τί ἄλλο παράπονο νάχω ἀπαιτό; ποῦ μέχει βάλῃ σέ σκοτομὸ μὲ τὸ γέροντά μου; ἡμεῖς νά οὐρίσω εἰμάστενε ξεχωρίταις ἀνθρώποι, δὲν ξέ-

ρομε ἀπὸ τέτοιες ντροπές· καί τώρα τῆ ἀ ποῦ ὁ Θεὸς μᾶς ἔχασε ἀπὸ λάδι, δὲ μπά-
σαμε νιάγκα γιά φαεῖ . . .

— Λέγε κυρά, εἶπα ἀνυπομονῶν, τί σοῦ ἔκαμε ἡ δασκάλα;

— Συμπάθειο, ἀφέντη μου, τὸ λεμέντιο μου θά πῶ ὅσοις τί μῶκαμε, ἀφέντη μου· τί ἄλλο νά μοῦ κάμη! φέρε, μωρὸ Ἄρ-
σένη— ἀπετάθη πρὸς τὸ παιδίον— τὰ
γράμματα νὰν τὰ διαβάσῃ ὁ κύριος Πι-
θεωρητής.

— Ποιά; τῆς δασκάλας θέλεις; ἡρώ-
τησεν ὁ Ἄρσένης.

— Ναῖσκε, μωρὸ ὕστερα δείχνουμε καί
τοῦ παπποῦ σου.

Χεῖρ ἀδεξία περιόστρεψε
τὸν στρόφαλον τῆς θύρας

θὸν ῥυπαρῶν καί ἐσχισμένων ἐπιστολῶν, τὰς ὅποιαις ἡ χωρική ἐνε-
χείρισεν εἰς ἐμέ.

— Νά· διάβασε, ντούνκουε νά καταλάβῃς τί σπέζα εἶναι ἡ δα-
σκάλα μας, ποῦ τὸ θέλει νά τήνε λένε καί κυρίγια οἱ κοπέλλες μας.

Ἦνοιξα τήν πρώτην, τήν δευτέραν, τήν τρίτην ἐπιστολήν, ἔπειτα
ἄλλας κατὰ τύχην, μέχρι τῆς τελευταίας. Ἦσαν ὅλαι γραμμέναί
μὲ λεπτόν καὶ φιλόκαλον γυναικεῖον χαρακτήρα, περιεῖχον δὲ τρυ-
φερωτάτας ἐκφράσεις ἔρωτος διαπύρου, ἐξικνουμένας ποῦ καί ποῦ
μέχρι ὕψους καλλιτεχνικοῦ. Ἦ Καρλόττα τοῦ Βέρτερ δὲν θά ἔγρα-
φεν ἀισθηματικώτερας ἐπιστολάς, ἂν ἦτο Ἑλληνίς διδασκάλισσα.

«Γλυκὲ μου, δικέ μου, ταῖρι μου, μοναδικέ μου», ἦσαν αἱ συνήθειαι
ἐπὶ κεφαλῆς προσφωνήσεις. Ἐπειτα τὸν ἐξώρκιζε νά τήν ἀγαπᾷ,
νά μὴ τήν λησμονῆ, νά μὴ τὸν πλανέσουν αἱ τέρψεις καὶ αἱ ἡδοναί
τῆς μεγαλοπύλου. Ἄλλοῦ τὸν παρώτρυνε νάτενίξῃ κατὰ τὰ με-
σάνυχτα τὸν πολικὸν ἀστέρα, διὰ νά συναντῶνται ἐκεῖ τὰ βλέμματά
των, νά ζῆτῆ ἀπὸ τήν αὔραν τὰ φιλιὰ ποῦ τοῦ στέλλει, γλυκά, ἀθά-
νατα, σφιχτὰ φιλιὰ, βγαλμένα ἀπὸ τὰ φυλλοκάρδια. Κάπου τὸν ἐβε-
βαίου ὅτι ὁλος ὁ κόσμος εἶναι κενὸς δι' αὐτήν, ἀνούσιος, ἄχαρος,
σαχλός, καταθλιπτικός καὶ ὅτι ζῆ μόνον δι' αὐτόν, μόνον μὲ τήν

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriou
Restrictions apply.

ἐλπίδα νὰ τὸν σφίξῃ γρήγορα στὴν ἀγκαλιά της, τὴ θερμῆ, τὴ γλυ-
κειά, νὰ τὸν κοιμήσῃ μὲ τὰ χεῖδια της, νὰ τὸν ξυπνήσῃ μὲ τὰ
φιλιὰ της.

Ἄλλοτε τὸν ἐπληροφόρει: ὅτι τὴν τριανταφυλλίτσα του τὴν ὤμ-
μορφη καὶ μοσχομυρισμένη σὰν αὐτόν, τὴν ποτίζει μὲ τὰ δάκρυά
της, τὴν ἀνασταίνει μὲ τὰ φιλιὰ της, καὶ προσέθετε καὶ δύο-τρεις
ἀναπήρους μὲν ἀλλὰ θερμούς στίχους. Ἡρώτα ἢ πιστὴ φίλη τὰ
λουλούδια, ἐρωτοῦσε τὰ βουνά, τὰ κύματα, τὰ μαύρα σύγνεφα, τὸν
γαλάζιον οὐρανόν, ἀνέπνεε μὲ πάθος τὸν ἀέρα τῆς σπηληᾶς, ποῦ
εἶχαν ἄλλοτε ἀναπνεύσῃ μαζί, κουβέντιαζε μὲ τὰ χελιδόνια καὶ κά-
ποτε τῆς ἐφαίνετο ὅτι μὲ τὰ ματάκια των τὰ συμπαθητικά, μὲ τὴ
γουργουριστὴ φωνούλα των τῆς ἀπαντοῦσαν καὶ τὴν ἠσούχαζαν· τῆς
ἔλεγαν νὰ κοιμᾶται ἡσυχά, γιατί ὁ κα-
λὸς της, ὁ δικὸς της τὴν ἀγαπᾷ καὶ
τὴν θυμᾶται· καὶ ἐκοιμάτο καὶ ἐξυ-
πνοῦσε προφέρουσα τὸ ἄρμονικὸν ὄνομά
του, καὶ αὐτὸ ἦτο τὸ φῶς της, αὐτὸ ἦ
χαρὰ της, αὐτὸ ἦ ζωὴ της.

Καὶ ὑπεγράφετο συνήθως «ἡ δική
σου, ἡ Λουίζα σου, ἡ γλυκειά σου γυ-
ναικοῦλα».

Τὴν γραμματίστριαν Λιθιασμένου,
τοῦ δήμου Διακρίας, Λουίζαν Παδέλα
δὲν ἐγνώριζα κατ' ὄψιν, διότι δὲν εἶχα
ἀκόμη ἐπισκεφθῆ τὸ σχολεῖον της, οὐδ'
αὐτὴ εἶχεν ἔλθῃ εἰς τὸ γραφεῖον· ἐν
τούτοις ἐπεκράτει ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ἀρί-
στη γνώμη περὶ αὐτῆς ὡς ὑπαλλήλου εὐσυνειδήτου καὶ ὡς κόρης
σεμνοτάτης. Ἄλλ' ἰδοὺ τώρα ὅτι εἶχα εἰς χεῖράς μου τεκμήρια ἀνη-
θικότητος ἀναμφισβήτητα. Κατελήφθην ὑπὸ ὑπηρεσιακῆς ἀγανακτῆ-
σεως, ἀπὸ τὴν διοσίαν — τὸ δμολογῶ σήμερον μὲ ἐντροπὴν μου — δὲν
ἦτο ξένη καὶ τις ζηλοτυπία πρὸς τὸν ἐτυχηῆ ἠθητόν, πρὸς ὃν ἀπηυ-
θύνοντο αἱ ἐπιστολαί, ὥσανεὶ δὲ ἤθελα νὰ συλλάβω καὶ τὴν σωμα-
τικὴν μορφήν της ῥωμαντικῆς ἡρωίδος μου, ἠρώτησα τὴν γραίαν:

— Εἶναι νέα ἡ δασκάλα σας;

— Ἄν εἶναι νέα! ἀκοῆς ἐκεῖ! κοπελλίτσα! μὰ γι' αὐτὸ δὲ εἶναι
καὶ ἀμυαλὴ καὶ κάνει τέτοια ἄπρεπα πράγματα! Ἄ! μιά φορά
ἦταν δασκάλες, ὅχι τώρα! εἶχαμε μιά φορά τὴν κυρὰ - Μαριόγκα,
ποῦ λέει ὁ λόγος νὰ τὴν ἐθλεπες μοναχὰ ἐτρόμαζες· ἐκεῖνη νὰ κάμη
τέτοιες ντροπές! μπᾶ, Θεὸς φυλάξοι! Τώρα σοῦ βάνουν δασκάλες
δεκάξῃ καὶ δεκαπτά χρονῶν κοπέλλες, τί γινῶσι θέλεις νάχουνε!

— Εἶναι καὶ ὠραία; ἠρώτησα μὲ ταπεινοτέραν τὴν φωνὴν καὶ
δυσχερῶς κρύπτων ποιὰν τινα ταραχὴν μου.

— Πολὺ ὠραία, ἐψιθύρισε τὸ παιδίον.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias

Restrictions apply.

— «Συμπάθειο, ἀφέντη, τὸ
λεμέντιο μου θὰ πῶ...»

— Καί σὺν εἶναι ὦραία, τί νὰ τὴν κάμω ἐγὼ! εἶπεν ἡ γραιῖα· « κάλλιο νὰ τῆς ἔλειπεν ἢ πολλὴ ὁμορφιά καὶ νάχε λίγη γνώση ».

— Καί σὲ ποιὸν τὰ ἔγραφεν αὐτὰ τὰ γράμματα; ἠρώτησα, ἐνῶ ἡ φαντασία μου ἐπλαττεν ἤδη κομφόν τινα καὶ ῥωμαλέον νεανίαν, ναύτην ἴσως ἢ ὑπαξιωματικόν ἢ φοιτητὴν, υἱὸν τῆς γραιῖας, μεθ' οὗ ἡ ὦραία κόρη ἔπλεκε τὸ πρῶτον ἐρωτικόν τῆς εἰδύλλιον, ἐμπνευσθὲν ἴσως ἀπὸ μίαν πρωϊνὴν συνάντησιν, τραφέν διὰ τῶν βλεμμάτων καὶ ἐξαφθὲν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν διὰ τοῦ χωρισμοῦ ἀπὸ τὸν ἀγαπημένον τῆς.

— Σὲ ποιόνε τᾶγραφε; ἀπήντησεν ἡ χωρική, δὲ σοῦ εἶπα; στὸ γέροντά μου τᾶγραφε καὶ κόντεψε νὰ μὲ φέρῃ σὲ χωρισμό.

— Στὸ γέροντά σου! εἶπα καὶ διὰ τοῦ βλέμματος ἠρώτησα καὶ τὸ παιδίον.

— Ναῖσκα, στὸ γέροντά μου.

— Ναῖσκα, στὸν πάππο μου, ἀπήντησαν συγχρόνως ἡ μάμη καὶ ὁ ἔγγονος.

Τὸ μυθιστόρημα ἐθολοῦτο σφόδρα! τι συνέβαινε λοιπόν;

Ἄστραπηθὸν διήλθον διὰ τῆς φαντασίας μου αἱ ἄπειροι ιδιοτροπίαί τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, τὰ τόσα ἐρωτικὰ παράδοξα, ὅσα γεννᾷ ἡ μοναξιά, ἡ ἐξαψίς τῆς φαντασίας, ἡ στρέβλωσις τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν αἰσθήσεων ἴσως. Καὶ ἡ μνήμη μου ἔσταμάτησεν εἰς τὸν « πρῶτον ἔρωτα » τοῦ Τουργκένιεφ. Καὶ ἐκεῖ μία ἀξίεραστος νέα — Ζηνωίτς ὀνομάζεται, νομίζω — λατρευμένη ἀπὸ χορείαν ὀλην νεαρῶν ἐραστῶν, ἀγαπᾷ ἓνα ἡλικιωμένον ἄνθρωπον, τὸν πατέρα ἀκριβῶς τοῦ θερμότερου τῶν λατρευτῶν τῆς. Ἐκεῖνος, ἀγέρωχος καὶ σκληρὸς ὕλιστής, δέχεται τὸν ἔρωτα καὶ καταφρονεῖ τὴν ἐρωμένην εἰς τοιοῦτο σημεῖον, ὥστε κάποτε τὴν μαστιγώνει ὡς ζῖον δυσόγιον καὶ ὀχληρόν.

— Καὶ ὁ γέροντάς σου τί ἀπαντοῦσε λοιπόν; ἠρώτησα τὴν γραιῖαν.

— Νά, τί ἀπαντοῦσε! διάβασε κι' αὐτά.

Ἐλυσεν τὴν ἄλλην δέσημην καὶ ἀνέγνωσα δύο-τρεῖς ἐπιστολάς τοῦ ὑποτιθεμένου ἐραστοῦ. Ἦσαν καὶ αὐταὶ γραμμῆναι διὰ καλοῦ γραφικοῦ χαρακτήρος καὶ μεθ' ἱκανῆς ὀρθότητος συντεταγμένα. Ἄλλ' ὅποια ὀμότης ἐκφράσεων! ὅποια κατάχρησις τῆς ἀνδρικῆς δυνάμεως καὶ ὑπεροχῆς! ὅποια κτηνώδης καταφρόνησις τῆς τόσης τρυφερότητος, τῆς τόσης ἀφοσιώσεως τῆς δυσμοίρου νεάνιδος!

« Δὲν θὰ ἔλθω στὸ χωριὸ καὶ ἴλθαι! » ἔλεγε κάπου· « θὰ σοῦ δώσω ξύλο, κακομοίρα, ποῦ θὰ χάσης τὸ θεὸ τοῦ θεοῦ σου » μέκαμες βεντί-

« ... Μοῦ μαύρισε τὸ κορμί μου στὸ ξύλο ... »

κολο στάφεντικά και γελοῦνε δλοι με μένα, γέροντα ἄνθρωπο τώρα, νά μου λές πῶς κυττάξεις τό μούλικο ἀστέρι γιά νά συναντηθοῦν τά βλέμματά μας, και ἀναστενάξεις γιά νά μου φέρῃ ἡ λαύρα τοῦς ἀναστεναγμούς σου, και ἄλλες τέτοιες πομπές, ποῦ ντρέπομαι νά βῶ στήν κοινωνία και θά με κάμης νά χάσω τό ψωμί μου, γιά νάρθω αὐτοῦ νά σοῦ δείξω ἐγῶ πόσα ἀπίδια πιάνει ὁ σάκκος, ξε-
τουρλωμένη, κ. τ. τ. ».

Κατ' ἀρχάς ἡ εἰκὼν τοῦ ἀγερώχου ἤρωος τοῦ Τουργκένιεφ, τοῦ μαστιγοῦντος τήν Ζηνωῖδα, μοῦ ἐφάνη ἀκριδῶς ἐπαναλαμβανομένη ὅσον ὁμως ἀνεγίνωσκον περισσότερον, τόσον ἠῶξανεν ἡ σύγχυσις ἐν τῇ διανοίᾳ μου, διότι ὁ ἐραστής ἀπεκάλει τό θῦμα του γρηῖαν ξε-
μωραμένην και ὠμίλει περί τέκνων και ἐγγόνων, ἐπαναλαμβάνων μεθ' ἐκάστην σχεδόν περίσθον τήν ἀπειλήν τοῦ ξύλου και τήν ἀριθ-
μησιν τῶν ἀπιδιῶν τοῦ σάκκου.

Ἡ γραῖτα χωρική, ὁσάκις ἤκουεν ἀναγινωσκομένην μεγαλοφῶ-
ως ὑπ' ἐμοῦ τήν ἀπειλήν ταύτην, ἀνεστενάξε και ὑπέκρουε στε-
ρεοτύπως :

— Καί τῶκαμε τζιά ὁ εὐλογημένος κιαυτός, χωρίς νά ξετάξῃ, μοῦ μαύρισε τό κορμί μου στό ξύλο πέστα, μωρ' Ἀρσένη, στόν κύριο Πιθωρητή.

— Μά σένα ἔδειρε; ἠρώτησα τέλος.

— Νατοκε, ἀφέντη μου, ἐμένα ἔδειρε, ἀντίς νά δειρῃ αὐτή τήν ἔσδομένη.

— Μά ἐσὺ ἐγραφες τά γράμματα;

— Ἐγῶ, ἀφέντη μου, νά γράψω τέτοιες ντροπές; μπᾶ! Θεός φυ-
λάξοι! και ποῦ νά ξέρω ἡ κακομοίρα! Ἐγῶ τήν παρακαλοῦσα αὐτήν τήν προκομμένη νά τοῦ γράψῃ τῆς ἔλεγα νά τοῦ γράψῃ νά κἀνη οἰκονομία, νά μὴ μεθάῃ συχνά, νά συλλογιέται τά παιδιὰ του ποῦ δὲν ἔχουνε ψωμί κιαυτῇ καθόντανε και τῶγραφε γιά τὰστέρια ἀκούς καμῶματα! Αὐτός πᾶ νά πῆ, γράμματα δὲν ἤξερε, τᾶδινε νά τὰ διαβάξουν τάφεντικά του, και γινόντανε βεντίκολο, πῶς γρηῖα γυναῖκα ἐγῶ τοῦ γράψω, λέει ὁ λόγος, γιά ἐρωτα μῶγραφε τό λοι-
πόν αὐτά ποῦ διαβάσες ἐγῶ τᾶδινε στήν προκομμένη τῇ δασκάλα νά μοῦ τὰ διαβάσῃ ἄλλα ἔγραφε ὁ γέροντάς μου, ἄλλα μοῦ διά-
βαξε αὐτῇ ὅσο ποῦ κίνησε και ἦρθε ἀπό τήν ξενιτειά ποῦ δούλευε, ἄγριος-ἄγριος σά φονηᾶς ἐγῶ ἔτρεξα νά τόν χαιρετίσω και νάν τόν ρωτήσω ἀν ἤφερε κἀμένα καψόβολο, αὐτός με πῆρε σά σκυλί μωρή, ποῖσα δείξα, μέκαμες βεντίκολο στάφεντικά μου με τά γράμ-
ματά σου ὅσο ποῦ πῆρε κἐνα ξύλο τῆς φωτιᾶς και μοῦ τῶσπασε στήν πλάτη μου πέστα, μωρ' Ἀρσένη, φέμματα λέω;

— Ὅχι! ἀλήθεια! ἐσεβαίωσεν ὁ ἐγγονος.

— Μά Λουίτζα σέ λένε και σένα κυρά-θειά; ἠρώτησα εἰσοδῶν πλέον εἰς τό μυστήριον.

— Νατοκε, ἀφέντη μου, Λουίτζα ποῦ νά μὴ με λέγανε Λουίτζα πᾶ νά πῆ, ἐγῶ ἡ σκοτωμένη, Λουίτζα κ' ἡ ἀφεντιά της ἡ ἔσδομένη, ποῦ τήν ὥρα τοῦ σκοτωμοῦ καθόντανε στή φανέστρα της και κῦτ-
Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

ταζε, κέκανε πώς έχλιθόντανε· μὰ τί τό θέλω ἐγώ σάν έχλιθόντανε· τήν εἶχα καλή νά μὴν τό κάμη· ἂ! νά τήνε τιμωρήσης βαρειά, ἀφέντη μου, δὲ σοῦ λέω νά τῆς δώσης ὅσο ξύλο ἔφαγα ἐγώ, μὰ νά τῆς κάμης ἕνα γερό φοβέρισμα, γιατί, μὰ τόν ἅγιο ποῦ προσκυνάμε, ἂν ἦτανε ἄλλη ἀπό μένα, θάχε κρεββατωθῆ τώρα ἀπό τό ξύλο.

Φαντάζεσθε τώρα τόν ἀγῶνα, τόν ὁποῖον κατέβαλον διὰ νά μὴ ἐκραγῶ εἰς γέλωτας ἐκ τῆς ἀπογοητευτικῆς ταύτης ἀποκαλύψεως.

— Καλά, κυρά, εἶπα εἰς τήν χωρικήν, μείνε ἡσυχῇ· ἐγώ θά τήν τιμωρῶμαι καί δὲν θά σοῦ τό ξανακάμη αὐτό· θά σοῦ γράψῃ ὅ,τι τῆς λές καί ὄχι ὅ,τι θέλει αὐτή νά γράψῃ.

— Κύρε ἐλέησον, εἶπεν ἡ γραῖα, μηδᾶ ἐγώ, ἀφέντη μου, τῆς λέω ἄλλη φορά νά μοῦ γράψῃ γράμμα! κάλλιο ὁ Ἀρσένης κουτσά

στραβά, ὅσο ξέρει, νά μοῦ τὰ γράψῃ, πέρι αὐτό τό κακό ποῦ μῶκαμε.

— Καλά, ἐγώ θά τήν τιμωρῶμαι.

— Μά... πᾶ νά πῆ, εἶπεν ἡ γραῖα, ἐνῶ ἀπεχώρει ἐκ τοῦ γραφείου, ὄχι καί πολύ βαρειά, γιατί τό μετάνοιωσε κιαυτή ἡ θλιμμένη κατόπι· μῶρριξε βεντούζες, μῶφερε γάλα, ἔκλαψε, ἐπῆρε συχώρεσι ἀπό τό γέροντά μου· αἱ! παιδί εἶναι, τόσο τῆς κόβει βλέπεις... καί νά μέ συμπαθῆς, ἀφέντη μου, ποῦ σέ σεκάρισα μπονόρα μπονόρα.

«... Ἐχαμήλωσε τὰ σεμνὰ βλέμματά της καί ἠρυσθίασε...»

κατηρτισμένους ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν μαθητριάς τοῦ νομοῦ, ἡ δὲ περὶ αὐτῆς ἔκθεσίς μου πρὸς τὸ Ἐποπτικὸν Συμβούλιον ἦτο ἐνθουσιώδης, ὅπως ἦσαν καί αἱ ἐκθέσεις τῶν προκατόχων μου.

Ἡ γραῖα ἡ ὁ ἔγγονός της εἶχαν, ὡς φαίνεται, διηγηθῆ εἰς αὐτὴν τὴν σκηνὴν τοῦ γραφείου μου, καί διὰ τοῦτο ἦτο σφόδρα τεταραγμένη καί ἐφαίνετο ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν περιμένουσα βαρεῖαν ἐπίπληξιν.

Μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐπιθεωρήσεως, ἐξέφρασα πρὸς αὐτὴν τὴν εὐαρέσκειάν μου διὰ τὴν ἐργασίαν της, τῆς ἔκαμα ὅμως τὴν παρατήρησιν ὅτι ἀπὸ τὰ ὑπηρεσιακά της βιβλία ἔλειπεν ἕν πολὺ σπου-

δατον, τὸ ὁποῖον ὤφειλε νὰ τηρῇ, κατ' ἰδίαν ὁμῶς καὶ χωρὶς νὰ τὸ δεικνύῃ εἰς κανένα.

— Ποῖον; μοῦ εἶπε θορυβηθεῖσα· ὁ ἄλλος κύριος Ἐπιθεωρητῆς αὐτὰ μόνον μᾶς εἶχεν ἐπιβάλλῃ.

— Ἐν ἡμερολόγιον, τῆς εἶπα, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ γράφῃς ὅσα αἰσθήματα τυχὸν πλημμυροῦσι τὴν ψυχὴν σου, διὰ νὰ μὴ ἀναγκάζεσαι νὰ τὰ ὑποβάλλῃς εἰς ἄλλους καὶ γεννῶνται ἐκ τούτου συζυγικαὶ σκηναί.

Ἐχαμήλωσε τὰ σεμνὰ βλέμματά της, ἠρυθρίασε μέχρι τῶν ὠτων, καὶ τὰ βλέφαρά της ἐπληρώθησαν δακρῦων.

Ἡ τιμωρία εἶχεν ἐπέλθῃ βαρυτέρα ἴσως παρ' ὅσον τὴν ᾔθελεν ἡ παθοῦσα μάμμη τοῦ Ἀρσένη.

[Ἐγράφη ἐν Κερκύρα τὸ 1907].

Α. ΤΡΑΥΛΑΝΤΩΝΗΣ

ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ

*Σ' τὸ ὄημαγμένο παρακκλήσι
Τῆς Ἀνοιξῆς τὸ θεῖο καρτύλι
Εἰκόνας ἔχει ζωγραφίσῃ
Μὲ τὰ γροιολούλουδα τὰ πρίλι.*

*Ὁ ἥλιος, γέροντας σ' τὴ δύση,
Μπροστὰ σ' τοῦ Ἱεροῦ τὴν πύλην
Μπαίνει δειλὰ νὰ προσκνήσῃ
Κι' ἀνάφτει ὑπέρολαμπρο καρτῆλι.*

*Σκορπᾶει γλυκεῖα μουσκοβολιὰ
Δάφνη σ' τὸν τοῖχο ῥιζωμένη
— Θυμίαμα ποῦ καίει ἡ Πίστις —*

*Καὶ μιὰ χελιδονοφωλιά,
Ψηλὰ σ' τὸν Νόρθηκα χιτισμένη,
Ψάλλει τὸ « Δόξα ἐν Ὑψίστοις ».*

(Γ α λ ῆ ν η)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ ΕΠΙ ΤΟΥ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ

ΣΤΟΝ ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΚΟΝ ΜΟΥ ΒΑΠΤΙΣΙΜΙΟΝ
ΚΛΕΩΝΑ ΘΕΟΔΟΣΙΑΔΗΝ

ΤΩΡΑ ποῦ τὸ γλωσσάκι σου ἐπῆρε δρόμο
καὶ λέξεις, φράσεις μασουλίζει, κόβει-θάβει,
πρέπει νὰ μάθῃ νὰ τὰ λέῃ κατὰ τὸ νόμο,
τώρα ποῦ καὶ τὸ «Γλωσσικὸ» καίει κι' ἀνάβει.
Οὔλα σου τὰλλα ἢμπορεῖ νᾶν' ἄνω-κάτου,
φθάνει νὰ μᾶς τὰ λὲς περὶ διὰ γραμματίου!
Καὶ ξέρε το! δὲν εἶμαι πλιὰ ὁ χυδαῖος «νονός» σου...
Δεῖ σε φωνεῖν με ἀτιτικιστὶ ἀνάδοχό σου!

Βούτα τὰ χέρια στὸ φαῖ, ἄρπαχ' το, φά' το,
μὰ πρόσεχε πινάκιον νὰ λὲς τὸ «πιᾶτο».
Καὶ μὴ σκουπίζεσαι ποτέ σου μὲ «πετσέτα»,
ἂν δὲν σοῦ φέρῃ μάκτρον ἢ κουτὴ Ζαμπέτα.
Κάλλιο τὰ χέρια ἀκάθαρτα παντοῦ νὰ χώνῃς,
παρὰ τὴν καθαρεύουσαν νὰ μᾶς λερώνης!

Ζημία νὰ σπᾶς τὰ γυαλικά δὲν εἶνε... φτάνει
μὴν τύχη καὶ τὸ *κύπελλον* τὸ πῆς «φλυτζάνι».
Κακό 'ναι βέβαια τὰ χερᾶκια σου νὰ χώνης
καὶ τῆς μαμᾶς τὰ «καταΐφια» νὰ σουφρώνης,
ἢ λέξις εἶνε πρόστυχη, τ' ἀκοῦς; δὲν πάει!
Μ' ἂν τῆς τὰ πῆς *μελίπηκτα*, σ' τὸ συχωρνᾶει.

Σὰν πιάνεσαι μὲ τῆ μικρούλα ἀδελφή σου,
«κλωτσιᾶς» μὴ δίνης καὶ «γροθιές», γιὰτ' εἶν' ντροπὴ σου
τέτοια χυδαῖα πράγματα! Θεὸς φυλάξοι!
Δέρνε την... *πύξ* καὶ *λάξ*, νᾶσαι ἐν τάξει.
Τὸ ζήτημα εἶν' νὰ μᾶς μιλήῃς σὰν Μιστριώτης,
ἀλλοιώτικα εἶσαι μασκαρᾶς, κοῦκκος, προδότης!..

Νὰ προτιμᾶς τοὺς *θριδάκας* ἀπ' τὰ «μαρούλια»,
ἂν θῆς νὰ μὴ σοῦ πρήσκονται τὰ γούλια.
Τεῦτλα νὰ τρῶς ἀρχαῖοτί, *κράμβας* νὰ χάβης,
καὶ ὄχι ὅ,τι σοῦ πουλεῖ χυδαῖος μανάβης!..

Τὸ νοῦ σου! *Ἰδωρ* νὰ ρουφᾶς μὲ γειᾶ-χαρά σου
ἦπιες «νερό»; κοψίματα θᾶχ' ἢ κοιλιὰ σου.
Στέαρ μέσ' στὸ πιλάφι σου καὶ ὄχι «ξύγγι»,
γιὰ θὰ σοῦ κάτση τὸ φαῖ μέσ' στὸ λαρύγγι.
Κι' ὄχι «σερμπέτια»! *σάκχαριν* βάλ' στὸ χαλβᾶ σου,
νὰ γλύφης, βρὲ παιδάκι μου, τὰ δάχτυλά σου.
Τί γοῦστο ἔχει τὸ «ψητὸ τῆς σοῦβλας» 'πέ μου,
σὰν δὲν τὸ φᾶς ὡς *ὀβελίαν ἀμνόν*, 'γυιέ μου;
Κι' ἂν δὲν τοῦ βάλῃς ἀττικὸν ἄλας... ὀπολλάτη!
θὰ τ' ἀνοστήσης σίγουρα μὲ σκέτο... «ἀλάτι».

Κι' ὅποιος ἀντὶς γιὰ *Κλέωνα* σὲ κρᾶξῃ «Κλέω»,
σπᾶσ' του τὰ μοῦτρα, τσάκισ' τον, νά! ποῦ στὸ λέω!
Ἐοῦ, παιδί μου, *κλίεσαι* στὴ τρίτη κλίσι,
κι' ὁ νόμος μέσ' στὴ φυλακὴ δὲ θὰ σε κλείσῃ.
Πρέπει νὰ προασπίζεσαι τὴν *θεῖαν γλῶτταν*,
κι' ὄχι νὰ λῆς προδοτικῶς τὴν *ὄρνιν* «κότταν»!
Γιὰτί, βρὲ μάτια μου, τί θῆς καὶ τί γυρεῦεις;
κάλλιο τῆ γλῶσσα μ' *εὐκτικῆς* νὰ μαγειρεύης,
γιατί, ἂν χαλνᾶς τοὺς *δνῆκοῦς*, πῶς θῆς κατόπι
νὰ σ' ἐχτημύσῃ, μοῦσ' μποῦσο, γ' ἢ *Εὐλοῦπη*;
Authorized licensed use limited to: 172.21.0.9.

καὶ σὰν μπερδεύης πρώτη κλίσι μὲ τὴ τρίτη,
στὴ πίστι σου πῶς θὲς νὰ πάρουμε τὴ Κρήτη;

Ἄκου μ' ἐμένα ποῦ στὸ λέω σὰν Μιστριώτης,
καὶ μὴν ἀκοῦς τί τσαμπουνάει κάθε προδότης.

Μιλεῖς τὴ γλῶσσα ποῦ ἐβύζαζες; — Ντροπή σου!
Μιλεῖς τὴν θουκυδίδειον; — Τιμὴ ἴδική σου!
Μιλεῖς τὴ γλῶσσα ποῦμαθες; — Κακὸ ἴδικό σου!
Μιλεῖς ἀρχαῖα; — Ἐδεσεσ τὸ γάϊδαρό σου!!..

[Μάρτιος τοῦ 1911]

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

ΥΠΑΡΧΟΥΝ εἰς τὸν κόσμον περισσότεροὶ τρελοὶ παρὰ σοφοί, καὶ εἰς κάθε τόπον ὑπάρχει περισσότερα τρέλα παρὰ σοφία.

* * *

Δύο μεγάλαι τάξεις ἀποτελοῦν τὴν κοινωνίαν: ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν περισσότερον φαγητόν παρὰ ὄρεξιν· καὶ ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἔχουν περισσότεραν ὄρεξιν παρὰ φαγητόν.

* * *

Ἐν τῷ μονήρει βίῳ ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκην ἀρετῆς· ἐν τῇ συμβιώσει μετ' ἄλλων ἔχει ἀνάγκην τιμῆς.

* * *

Ἡ ὄνειροπόλησις μᾶς ἀπαλλάσσει ἀπὸ τὰ πραγματικὰ δεινὰ πολὺν περισσότερον παρὰ ἢ πραγματικότης ἀπὸ τὰ φανταστικὰ δυστυχήματα.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

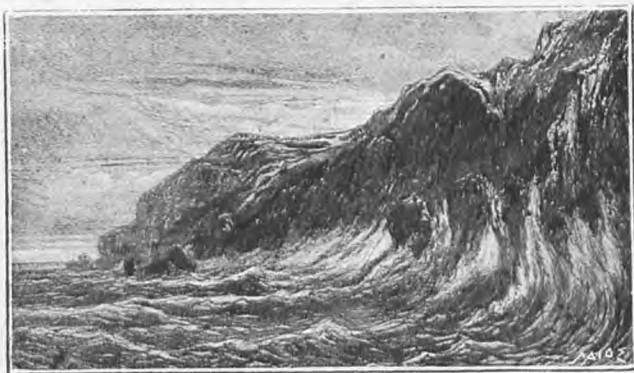
ΝΑΥΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Ο ΠΙΛΟΤΟΣ ΤΟΥ ΔΑΡ—ΜΠΟΓΑΖ

ΚΑΤΕΒΑΙΝΑΜΕ από την Πόλι. Είχαμε περάσει τὰ μπουγάζια, τὴν Τένεδο, καὶ τώρα ἐβγαίναμε ἀπὸ τὸ κανάλι τῆς Χίου, πλῶρη κατὰ τὸ Κουσάντασι. Ἦτανε μιὰ νύχτα μοναδική· τὸ μελτέμι εἶχε πέσει ἀπὸ νωρίς, ἡ θάλασσα ἦτανε λάδι· τὰ ἄστρα ἔλαμπαν σὰν μπριλλάντια στὸν οὐρανό. Ἐπηγαίναμε μὲ δέκα μίλλια ἔτι, ἐχρειαζέτο. Ἡ «Ἀργώ» ἐπαράγγαινε στὰ χρόνια μὲ τὸν καπετάνιο τῆς, τὸν καπτάν Χαραλάμπη μὲ τὸ ὑπογένηιο τὸ ἀρειμάνιο, τὸ φαρό, μισὸ ἄλατι καὶ μισὸ πιπέρι. Βαπόρι τοῦ Πάλμερ, εἶχε γεράσει στὴν Ἀγγλία πρὶν ἀκόμα ἔλθῃ στὰ νερά μας. Μὰ ἄς εἶναι καλὰ ἢ μπογιά τῆς Μουράμπιας ποῦ τῶκανε καινούργιο.

Εἴμαστε στὸ κάτω πόστο τοῦ κομαντάντε· ὁ δεῦτερος κυβερνοῦσε ἀπάνω. Ἦτανε ἡ ὥρα ποῦ ὁ καπτάν Χαραλάμπης τραβοῦσε τὸν ναργιλὲ του. Ἦρθε μπρὸς αὐτὸς καὶ πίσω ὁ καμαρωτὸς μὲ τὸν ναργιλὲ, καὶ ξαπλώθηκε στὴ συνηθισμένη θέσι του. «Φέρε καὶ τὴ φωτιά.» Ἐλα, ἔλα, γιὰ τὸ ὄνομα τῆς Παναγίας! κουνήσου... Καὶ τὸν καφέ! «Ὅλα θὰ σὰς τὰ λένε!» Μαζευτήκαμε τριγύρω του, ποιὸς στὸν πάγκο, ποιὸς σὲ σκαμνί, τυλιγμένοι καλὰ στὰ καπὸτα μας· μιὰ ψυχρίτσα σὲ τρυποῦσε ὡς τὸ κόκκαλο. Ἐπὶ ἓνα τέταρτο μιλιὰ· δὲν ἄκουγες παρὰ τὸ γουργουρητὸ τοῦ ναργιλὲ. Χωρὶς αὐτὸ τὸ προοίμιο ὁ καπτάν Χαραλάμπης δὲν ἄρχιζε ποτὲ τὸ διήγημά του. Ὅταν εἴχαμε μπουνατῆσαι, μᾶς ἔλεγε κάθε βράδυ σχεδὸν ἀπὸ ἓνα. Ἦτανε

πάντοτε, μία ιστορία τῆς Ἐπαναστάσεως. Ὅχι ὅτι τὰ εἶχε ἰδεῖ· διότι εἶχε γεννηθῆ τὸ τριανταένα. Ἀλλὰ τὰ εἶχε ἀκούσει ἀπὸ τὸν πατέρα του, τὸν καπετὰν Κίρκο Σαῆ. Ὁ Κίρκος Σαῆς ἢ Γκαϊβός, μ' ἓνα μάτι, ποῦδλεπε περισσότερο ἀπὸ δύο, ὀνομαστός, ἐστάθη ἐπιστάτης τῶν καραβιῶν τοῦ Ἀλῆ-πασά, ποῦ εἶχε στὴν Σκάλα τῶν Σαλώνων, ὁ Τεπελενλής. Κοντός, τοσοδοῦλης, αὐτός καὶ τὸ μακρὺ γιαταγάνι ποῦ εἶχε στὸ σελάχι του, σχηματίζανε ἓνα σταυρό. Ἦτανε ὁ τρόμος καὶ ὁ φόβος στὴ Σκάλα τῶν Σαλώνων καὶ στὸν Ἐπαχτο. Στὸν πόλεμο κυβερνοῦσε ἓνα μίστικο· ἔκανε δέκα μάχαις, ἔχασε τὸ χέρι του ἀπὸ σμιδράλι, ἐπῆρε τὸ ἀριστεῖο τοῦ Ἀγῶνος καὶ σύνταξι ἐξῆντα δραχμαῖς καὶ τραβήχτηκε στὸ Γαλαξειδί. Ἦτανε ἡ ζωντανὴ ιστορία

«Κότσικας»

τῆς Ἐπαναστάσεως. «Πότε ἔκαψε, καπτὰν Γιάννη, ὁ Κανάρης τὸν Καραλή; — Ἐξῆ Ἰουνίου 1822». — «Πότε ὁ Ἰσμαήλ Γιμπραλτάρ πῆρε τὴν Κάσσο; — Στὰ 24».

Ἀπ' αὐτὸν λοιπὸν τὰ εἶχε μάθει ὁ γιός του ὁ καπτὰν Χαραλάμης, χιλιάδες λεπτομέρειαις καὶ χιλιάδες ἀνέκδοτα, μόνη κληρονομιά ἀπὸ τὸν πατέρα του, τὰ ἔλεγε καὶ τὰ ξανάλεγε, τὰ ἐκλοθογύριζε αἰωνίως στὸ κεφάλι του. Εἶχαν γίνει τόσο πολὺ δικὰ του, ὥστε ἐνόμιζε κι' ὁ ἴδιος ὅτι τὰ εἶδε, ὅτι ἦτο παρὼν καὶ αὐτὴ τὴν ἐντύπωσι σου ἔκανε. Δὲν ἦταν ψέματα, δὲν ἦταν παραμύθια.

Εἶμεθα τὸρα καταμεσῆς στὸν ἀπέραντο κόλπο τῆς Σκάλα-Νόβας, πάντα πλώρη στὸ Κουσαντάσι. Ἀριστερὰ ὁ κάβο-Κόρακας, δεξιὰ ἡ Ἰκαριά καὶ ἡ Σάμος καὶ ἀνάμεσα νησιῶν καὶ στεριάς ἀρχίζει νὰ ἐσχωρίζῃ ἡ λιπούκα τοῦ Ἄαρ-Μπογάζ. Τὸ φανάρι, ποῦναί
 Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.
 Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosis
 Restrictions apply.

ἀπ' ὄξω ἀπ' τὸ Πόρτο - Βαθύ, φέγγει πιά καλά. «Τὸ φανάρι τοῦ Κότσικα!» λέει ὁ καπτάν Χαραλάμπης καὶ ἐτράδηξε δυνατὰ καὶ γλήγορα - γλήγορα καὶ πολλαῖς φοραῖς τὸν ναργίε τοῦ. Ἡ διήγησις ἐπιλοίαζε. «Γιὰ σὰς τὸ φανάρι τοῦ Κότσικα, εἶπε, εἶναι ἓνα φανάρι ὅπως τὸ φανάρι τῆς Παραπόλας καὶ ὁ Κότσικας ἓνας κάβος ὅπως ὁ κάβο - Σκρόφαις καὶ ὁ κάβο - Πάπας. Γιὰ μένα ὁμως εἶναι διαφορετικό, εἶναι ἐλόκληρη ἱστορία. Δὲ θὰ μπορέσω ποτὲ νὰ ξεχάσω τὸ καπτάν Νικόλα ἀπὸ τὸ Κουσάντασι καὶ τὴν φεργάδα τοῦ Πατρονάμπη ποῦ βούλιαξε μπροστὰ στὸν Κότσικα. Χωρὶς τὸν Φραγγιό, μιὰ βραδυὰ τοῦ 24, Σάμος καὶ ἐλληνικὸς στόλος πέφταν στὰ χέρια τοῦ Καπουδάν - πασοῦ. Καπτάν Νικόλας! Ἦταν Κουσαντασιανός, Μικρό, ἡ φτώχεια τὸν ἔκανε νὰ πάη μεροκαματάρης μέσα βαθεῖα στὴν Ἀνατολή, ἴσα μὲ τὸ Ἀφιόν - Καρά - Χισάρ, φαντάσου. Γύρισε μὲ κάτι παραδάκια, πήρε βάρκα, πήρε γυναῖκα καὶ ἔχτισε τὴν καλύβα του στὸ γιολὸ κοντὰ στοὺς φεράδες, στὸ Ἀσλάν - Μπουρνου, ὄχι μακριὰ ἀπὸ τὸ Κουσάντασι. Φαρὰς καὶ αὐτὸς στὴν ἀρχή. Μὲ τὴν φαρικὴ ὁμως δὲν ἔκανε μεγάλα πράματα, ἀλλὰ τοῦ χρησίμεψε νὰ μάθῃ ὅλα τὰ νερά, ὄλαις τῆς ξέρας, ὄλαις τῆς κακοτοπιαῖς, τὰ ρέμματα ἀπὸ τὸν Τασμέ γύρω - γύρω, ὡς τοὺς Φούρνους, καὶ μέσα στὸ Δάρ - Μπογάς ὡς κάτω στὸ Μπουδρουμί· σιγά, σιγά, δὲν περνοῦσε ἔξω καράδι, χωρὶς νὰ πάρῃ πιλότο τὸν καπτάν Νικόλα· γιατί ἦταν καὶ γλυκομίλητος, δὲν ἦταν ἀγρίμι σὰν τοὺς ἄλλους. Ἔτσι λοιπὸν ὁ Φραγγιὸς ἔκανε τὴ δουλειὰ του, ἔχτισε σπίτι καὶ στὴν καλύβα ποῦ τῆς ἔθαβε ὁ ἄμμος τὰ παράθυρα ἔβαλε τὸν ὑποταχτικό του τὸν Γεωργῆ. Κι' ὅλο πήγαινε μπροστὰ. Ὁ ναύαρχος ὁ Φραντσέζος δὲν ἔδωκε ἀπὸ τὴν Σμύρνη, χωρὶς νὰ ζητᾷ τὸν καπτάν Νικόλα· καὶ τὸ «καράβι» τῆς Ἀνατολῆς ποῦ ἐρχότανε δυὸ φοραῖς τὸν χρόνο ἀπὸ τὴν Μαρσίλλια στὴ Σκάλα - Νόβα, τὸν Φραγγιὸ ζήτηγε γιὰ κάπο πιλότο. Καὶ δούλευε, δούλευε ὁ Νικόλας, γιατί εἶχε δυὸ ἀγόρια καὶ δυὸ κορίτσια ν' ἀναστήσῃ καὶ τὸ χειμῶνα ποῦ χαλοῦσαν οἱ καιροί, βγαῖναν ἢ φοδσταῖς, ἢ γαλιῶταις κ' ἢ ταρτάνες μὲ τοὺς κουρσάρους καὶ λιγότευαν ἢ δουλειαῖς, στὸ σπίτι του ὅλοι δουλεύανε, μικροὶ μεγάλοι, πλέκανε δίχτυα, κιοῦρκουε, καλᾶθια, καὶ πουλοῦσαν στὸ Κουσάντασι, στὰ Σώκια καὶ στὴ Σάμο ἀκόμη μέσα, στὸ Τηγάνι. Ὅλα λοιπὸν πήγαιναν καλά. Καὶ ὁμως ἡ κυρὰ Ρήνη ἢ γυναῖκα του μουρμούριζε πάντα λιγάκι. Δὲν ἦταν κουτὴ ἢ κυρὰ Ρήνη μὲ τὸ καλεμκερί καὶ μὲ τὸ γαρούφαλο στ' αὐτὴ, πάντα ἀνασκουμπωμένη, ποῦ δὲ καθότανε ποτὲ ἡσυχη σάματι νὰ γε τὸ καπὶ. Ὅταν ὁ καπτάν Νικόλας ἐγύριζε ἀπὸ τὸ

Καπτάν Νικόλας
Φραγγιὸς
κάπο πιλότος

Τηγάνι, από τὸ Βαθύ, ἀπὸ τὸ Καρλόδοσι, καὶ τότε κάμποσο καιρὸ ὄλο στὴ Σάμο βρισκότανε, ἦτανε σὰν διαφορετικὸς, ξαναμμένος. Ἡ κυρὰ Ρήνη τὸν κύτταζε προσεκτικῆ μετὰ τὰ δυὸ μεγάλα της μαύρα μάτια κι' ἄρχισε νὰ γίνεταί μελαγχολικῆ. Δὲν τῆς ἄρεσε. Ὁ φρόνιμος καπτάν Νικόλας ἄρχισε νὰ περπατᾷ σειώντας καὶ λιγιώντας. Κρέμασε ἓνα ἀσημοκαπνισμένο χαντζάρι. Ἡ κυρὰ Ρήνη ἔκανε τὸ σταυρὸ της. Σιγά, σιγά ξεσκεπάστηκε περισσότερο. Ἄρχισε νὰ βγάνῃ λόγο στὰ παιδιά του καὶ στὸν ὑποταχτικὸ του τὸν Γιωργῆ, ποῦ τὸν κύτταζε μὲς στὸ στόμα. «Ραγιαῆ, ἔλεγε, τί θὰ πῆ ραγιαῆς; Ραγιαῆ δὲ θὰ πῆ τίποτε. Μὴ σ' ἀκούσω, μωρὲ Γιωργῆ, καὶ πῆς πιά ραγιαῆς, γιατί θὰ σοῦ φέρω μετὰ τὴ ματσούκα στὸ κεφάλι. Ἐλληνας νὰ λές! Καταλαβαίνεις; Εἶσαι Ἐλληνας! Εἴμαστε Ἐλληνες!» Ἐπειτα τραβοῦσε ἀπὸ τὸν κόρφο του κάτι τυπωμένα χαρτιά καὶ μὲ μεγάλην δυσκολίαν, ἀλλὰ καὶ ἐπιμονὴν ἐσυλλάβιζε:

«Κερανόλαμπον σπαθί μου τρομερὸν κροτεῖ σφαγήν.

Θέλλαν τὸ καρνοφύλλι πνέει φρίκην καὶ φυγήν».

Κι' ἔπειτα τὸ μάθαινε καὶ στὰ παιδιά. Τῆ κυρὰ Ρήνη τὴν ἔπιασε τρομάρα. «Τ' εἶναι αὐτά, χριστιανέ μου! Τρελάθηκες στὰ γεροντά-

... *Ἐλα ἴπᾶνω!»

ματα; Θέλεις νάρθουν τὰ ζεϊμπέκια νὰ μᾶς σφάξουν;» Ὁ καπτάν Νικόλας ἐθύμωνε. «Τὸ μυαλό σου καὶ μιὰ λύρα καὶ τοῦ μπογιατζῆ ὁ κόπανος. Δὲν κοπιᾶζουμε ἀπὸ δῶθε τὰ ζεϊμπέκια! Αὔριο θ' ἀκούσῃς τὸ σαμωῖτικο σπαθί. Καὶ τοῦτα ποῦ σὰς διαβάξω εἶναι ἄγια πράγματα, τὰ τραγούδια τοῦ κυρίου Κλεάνθη, τοῦ ποιητῆ τῆς Σάμος. Ποῦ ξέρεις ἐσὺ τί σοῦ γίνεται!» Καὶ δὸς του ὄλοένα στὴ Σάμο, νὰ τρέχῃ μετὰ τὰ παιδιά τοῦ σχολείου ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὸν Κλεάνθη.

Σὲ λίγαις ἡμέραις πραγματικῶς ἦρθε στὴ Σάμο ὁ Λυκοῦργος ὁ Λογοθέτης, ὁ Λαχανᾶς ὕψωσε τὴ σημαία τῆς ἐλευθερίας, ἔφιαξαν στρατὸ, ὄχυρώσανε τὸ μέρος καὶ ἔπειτα ἐβγήκαν στὴ στεριά, ἀνέβηκαν στὸ βουνὸ τῆς Μυκάλης, πῆγαν ὡς τὰ Σώκια σφάζον

τας Τούρκους καὶ κάνοντας πλιάτσικο. Δὲν ἔμεινε τέντζερες, ἀλέτρι, βόδι, ἀρνὶ ποῦ νὰ μὴ πάῃ στὴ Σάμο καὶ φωτιά στὴ φωτιά! Οἱ Τούρκοι πρόγγιξαν πέρα καὶ φεύγανε σὰν τὰ γίδια κατὰ τὸ Ἄγιον Πνεῦμα. Τὸ πλοῖο τοῦ Νικόλας πῆγε νὰ τρελαθῇ.

Πήδαγε ὡς ἐκεῖ πάνω καὶ φώναζε « Τσάπ! τσάπ! τσάπ! Πάνε στή Κόκκινη μηλιά! » Ἦθελε νὰ τρέξῃ μαζί. Ἡ κυρὰ Ρήνη τὸν ἔκλεινε μέσα. « Βρὲ ἀναθεματισμένε, σκύλε, ποῦ θὰ πᾶς, νὰ χάσῃς τὴ ζωὴ σου! Δὲ λυπάσαι τὰ παιδιά! Θὰ μοῦ τρέξῃς τώρα μαζί μὲ τοὺς Σαμιώταις, τοὺς σπαντίδους! » Γιὰ νὰ ξεθυμάνῃ καὶ νὰ ξεντροπιασθῇ στὸν Κύριον Κλεάνθη καὶ τοὺς Σαμιώταις, ὁ Φραγγιὸς πᾶσι στὸ γιало, μπαίνει στὸ καΐκι του, τὴν « Ἀλωποῦ » καὶ πηγαίνει καὶ ἀρπάζει τὴν νύχτα ἓνα κανόνι τουρκικο ἀπὸ τὴν τάμπια τῆς Καναπίτσας, στῆς Ἀσίας τὸ μέρος — οἱ τοπτοῖδες ροχαλίζανε στὰ καλύδια τους, — καὶ τὸ πᾶει στὸ Τηγάρι τῆς Σάμου ποῦ ἔχτιζαν τὸ φρούριο τοῦ Λυκούργου. Ἀργότερα δταν ἤλθαν τὰ Ὑδραϊκά, Σπετσιώτικα καὶ Φαριανὰ καράδια, εἶχε καινούργιους ἐνθουσιασμούς. Παίρνει τὸ βόδι του τὸ « Μελιό », ποῦ τᾶχε μανάρια, καὶ μὲ τὰ παιδιά μαζί καὶ μὲ τὸν Γιωργῆ, σπρωξιαῖς, κλωτσιαῖς, τράβα τὴν οὐρά, τὸ ρίχνουν μὲς τὸ καΐκι. Τὸ στέλνει στὸ ναύαρχο Σαχτούρη μὲ τὸ ἔξῃς γράμμα :

Ὁ Πατρονάμπης

« Ἐξοχότατε ναύαρχε Καπτὰν Γιωργάκη,

Σὲ προσκινό, μὲ τὸ παρὸν λαβένς κὲ τὸ βόδι,
νὰ τὸ φᾶνε ἢ ἀθρόποι τις φλότας ις ἰγίαν τις πατριδας.
κὲ νίκας κατὰ βαρβάρο δορούμενος.

Ὁ καπο πιλότης

Καπτὰν Νικόλας Φραγγιὸς. Κοινσαντσιανός».

Ἡ κακομοῖρα ἡ κυρὰ Ρήνη ἐξακολουθοῦσε νὰ φωνάζῃ: « Αὐτὰ θὰ μᾶς φέρουνε τὰ Ταγκαλάκια καὶ τὰ Ζεϊμπένια νὰ μᾶς σφάξουν μὲς στὰ σπίτια μᾶς ὡς καθὼς στή Χιό ». Καὶ πραγματικῶς αὐτὴ τὴν φορὰ ὁ κίνδυνος ἦταν κοντά. Τὰ πράγματα δυσκόλεψαν. Οἱ Σαμιώταις ὑποχωρήσανε στὸ νησί τους. Τὰ τουρκικὰ στρατεύματα ἀρχισαν νὰ ἔρχωνται μυρμηγκία ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη, ὁ Ἐλεξ-Ὁγλοῦς ἐγύρισε στὰ Σώκια. Ἡ Τουρκιὰ ἤθελε νὰ πιάσῃ τὴ Σάμο, νὰ χαλάσῃ τὰ σχέδια τοῦ Λυκούργου. Ὁ καπτὰν Φραγγιὸς συλλογιζότανε: « Νὰ μποροῦσα νὰ ποῦλαγα τὸ σπίτι, νὰ πέρναγα τὴ φαμίλια στὴ Σάμο καὶ νὰ πῆγαίνα μὲ τὰ πολεμικά; » Νὰ φύγουν, ἦταν σύμφωνη καὶ ἡ κυρὰ Ρήνη. Ἀλλὰ ποῖος ἀγόραζε τώρα; Τρόμος καὶ φόβος κρατοῦσε

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

ὄλη τὴν κόστα, πέρα καὶ πέρα, ἀπὸ τὸ Ἄϊβαλί ὡς τὸ Μπουδρούμι. Τέλος πάντων τῶδ' ὄσσε. Σ' ἓνα Τούρκου, γιὰ ἓνα κομμάτι ψωμί. Ἦτανε καιρός. Οἱ ζεῖμπέκοι καὶ οἱ μπασμπουζοῦκοι ἦσαν πιά κοντά. Ἡ φωτιαῖς τοὺς ἐφαίνοντο ἐπάνω στῆς ραχοῦλες· αὐριο θάτανε στὸ γιαιλό. Ρίξανε ὅ,τι εἶχαν καὶ δὲν εἶχαν, ροῦχα, κρεββάτια, σοφάδες, τετζερέδες, κόττες, τῆ γίδα, δίχτυα, κοφίνια, τοὺς βασιλικούς καὶ τῆς γαρουφαλιαῖς, μέσα στὸ κατκι καὶ κάνανε πανιά. Ἡ κυρὰ Ρήγη ἔλεγε: «πᾶμε στὰ Βουρλά, πᾶμε στῆς Φώκαις, πᾶμε στ' Ἀλάτοατα» μὰ ὄχι στὴ Σάμο, μέσα στὴ φωτιά, νὰ κλειστοῦμε σὰν τὰ ποντίκια. Νά, αὐριο θὰ τὴν πάρουν κι' αὐτὴν οἱ Τούρκοι, τί νομίζεις». «Κατά-

Ἡ ὄ,τι] σώζεται σήμερα ἀπὸ τὸ φρούριον τοῦ Λυκούργου

πιε λοιπὸν τὴ γλῶσσα σου, γυναῖκα, ποῦ θὰ μοῦ πῆς πῶς θὰ πάρουν τὴ Σάμο! Νά, ἀπὸ δω θὰ τὴν πάρουν!» καὶ κτυποῦσε τὸν ζερβὸν ἀγκώνα του μὲ τὴν παλάμη τοῦ δεξιοῦ του χεριοῦ. Ἔβαλε πλῶρη κατὰ τὸ Βαθὺ τῆς Σάμου. Ὁ ἄνεμος λεπτὸς καὶ καθαρὸς. Ὅλο τὸ ἀπομεινήμερο ἀρμένιζαν· τὸ μεγάλο κόκκινο πανί τοῦ καπτάν Νικόλα εἶχε γίνη σὰν μπαλόνη. Ἄλλὰ ὁ πουνέντες δὲν τοὺς ἄφινε καὶ πηγαῖναν ὄλο βόλταις. Τὸ Δάρ - Μπογάζ ἔδειχνε ρέμμα δυνατὸ. Ἡ γουάρδα - κόσταις τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου, ποῦ σὲ περίστασι θὰ γλυτώνανε τὸν καπτάν Νικόλα, δὲν μπορούσαν νὰ περάσουν ἀπάνω. Κι' ὄλο ἓνα ἐδράδουζε.

* * *

Ὁ τουρκικὸς στόλος, μοιρασμένους σὲ δυὸ, προσπαθοῦσε νὰ μπλοκάρῃ τὴ Σάμο κι' ἔπειτα νὰ κάνῃ πλάταις στὸ στρατὸ νὰ περάσῃ τὸ Δάρ - Μπογάζ μὲ τῆς φελούκαις καὶ νὰ κάνῃ ντισμπάρκο ἀπάνω

στό νησί. Ὁ μισός λοιπὸν ἦταν πρὸς ὄρα ἀραγμένους ἀποκάτω ἀπὸ τὸν κάβο τῆς Καναπίτσας, στὸ πλευρὸ τῆς Ἀσίας, κάτω ἀπὸ τὸ Δάρ-Μπογάζ, σὸτο-βέντο τοῦ ἐλληνικοῦ. Ὁ ἄλλος μισός, ποῦ εἶχε κατέβῃ ἀπὸ τὰ Δαρδανέλλια, ἦταν ἀπ' ὄξω ἀπὸ τὸ Κάστρο τῆς Χίου στὴν ἀγκυρα καὶ μελετοῦσε νὰ πέσῃ μὲ περιστάσι μὲς τὸ Δάρ-Μπογάζ ἀπὸ πάνω. Πρῶτη εἶχε σαλπάρῃ ἢ φεργάδα «Ἐσμέ» γιὰ κατασκοπέυσι κι' ἤρθε στοὺς Φούρνους, ἔπειτα στὸ Καρλόδασι καὶ τραβοῦσε στὸ Κουσάντασι πρίμα. Οἱ δικοὶ μας πάλι, ἢ μοῖρα τοῦ κὺρ Γιωργάκη Σαχτούρη, ἢ μοῖρα τοῦ Κολανδρούτσου καὶ οἱ Ἰσραῖλοι καὶ Φαρικνοὶ μπουρλουτιέροι εἶχαν ρίξει τὴν ἀγκυρα πίσω ἀπ' τὸν Ἄσπρο-Κάβο κατὰ τὸ Τηγάνι καὶ κατὰ τὴν Κολόνα. Ἐξαφνα λοιπὸν τοῦ παρουσιάστηκε τοῦ καπτάν Νικόλα ἡ τούρκικη φεργάδα σὰ στοιχειό, ἀφίνοντας τὸ Κοκάρι δεξιά. Δὲν ἐπερίμενε τούρκικο τόσο κοντά. Τοῦρθε ἡ ἰδέα νὰ χωθῇ μὲς στὸ Δάρ-Μπογάζ, μὰ δὲν ἐπρόφτανε. Ἡ ὀλοκαίνουργη φεργάδα, ὅλα τὰ πανιά τῆς ἐξω, ἐρχότανε καταπάνω του. Ἐλαμπε ὀλη. Ἡ φηγούρα τῆς μπροστά χρυσή, ἢ πρῶμη τῆς ψηλλή, κει πάνω, ὅλο μπιχλιμιπίδια. Πενήντα τέσσαρες μπουκαπόρταις ἀνοικταὶς δείχνανε τὰ μεγάλα τῆς κανόνια. Ὅταν ἔγινε σὲ τίρα κανονιοῦ, ἔρριξε μιὰ τοῦ δύστυχου καπτάν Νικόλα. «Ἐλα πάνω!» Τί νὰ κάνῃ. Ὁρτάρισε, λιγότεψε τὸ πανί του, πάει κατὰ τὴ φεργάδα. Αὐτὴ ἐστάθηκε ἀλά κάπα κι' ἔρριξε τὴ σχοινένια σκάλα. Ἄσπρος σὰν τὸ πανί τὴ Φραγγιὸς σκαρφάλωσε ἀπάνω. Ἦξερε τὰ τούρκικα. «Σαμπαχλάρ χαῖρ ὀλσοῦν, Ἐφέντηδες!» καὶ δόστου τεμενάδες. Τὸν πῆγαν Ἡ κολόνα τῆς Σάμου στὸν Πατρονάμπεη. «Ὅσκελτινίς!» χαιρετη- (κείψανον τοῦ Ἡραίου) θήκανε. «Ποῦ πᾶς;» «Φεύγω, Ὑψηλότατε, γιὰτι φοβᾶμαι τὰ ταγκαλάκια». Ἦτανε κι' ὁ μουτσαρπίφης τοῦ Κουσάντασι μέσα. Τὸν ἐγνώρισε. «Πατρονάμπεη, τοῦ λέει, ἔχεις τὸν καλλίτερο πιλότο στὰ χέρια σου. Ἀπ' αὐτὸν ἄλλος δὲν εἶναι νὰ σὲ πᾶῃ μὲς τὸ Δάρ-Μπογάζ τὰ μεσάνυχτα!» Ὁ καπτάν Νικόλας σὲ πάη μὲς τὸ θάνατο μὲς στ' ἀδέρφια μου;» ἀνατριχίαισε. «Νὰ πάω τὸ θάνατο μὲς στ' ἀδέρφια μου;»

Ὁ Πατρονάμπεης ἐχάϊδεψε δύο τρεῖς φοραὶς τὸ ὄραϊο ξανθὸ του γένι ἐσπρωξέ τὸ σαρίκι του ἴσα μὲ τὰ φρύδια, ἔθαλε τὸ ἄσπρο του ἀριστοκρατικὸ χέρι στῆς μαλαμοκαπνισμέναις πιστόλαις του καὶ μὲ τὸ ἄλλο τράβηξε ἕνα πουγγί φλωριά. «Γκιαούρ! τοῦ λέει. Κύττα με καλὰ στὰ μάτια». Ὁ καπτάν Νικόλας εἶχε συνέλθει, τὸν κῦτταξε ἀτάραχος. «Γκιαούρ», τοῦ λέει, δειχνοντας τὰ πιστόλια καὶ τὸ πουγγί, «ἢ τοῦτο ἢ κείνα! Θὰ μὲ πᾶς στὸ Δάρ-Μπογάζ!»

Ὁ καπτάν Νικόλας εἶχε κάνει πλέον τὸ σχέδιό του. «Μεῖνε μαζὶ
 μας κολαούζος» τοῦ λέει ἑλληνικὰ ὁ μουτσαρίφης. «Συλλογίσου τὴ
 φαμίλια σου ποὺ εἶσαι στὸ κατὶ. Ὁ Πατρονάμπης εἶναι σκύλος. Θὰ
 τοὺς βουλιάξῃ καὶ θὰ σκοτώσῃ καὶ σένα! Μεῖνε στὴ δούλεψι τοῦ
 Πατισάχ, δὲ θὰ μετανοιώσῃς». «Πατρονάμπης», εἶπε ὁ καπτάν Νι-
 κόλας καὶ ἔβαλε τὸ χέρι στὸ λαιμό του, «εἶμαι πιστὸς στὸ Ντοβλέτι
 καὶ μένω μὲ ὄλη μου τὴν εὐχαρίστησι στὴ δούλεψι τοῦ βασιλικοῦ
 Ντοναμά». «Ἄφεριμ!» ἐφώνηξε ὁ Τοῦρκος καὶ τοῦρριξε τὸ πουγγί.
 «Ἄντε νὰ δώσῃς τ' ἄσπρα στοὺς ἐδικούς σου καὶ νὰ γυρίσουν στὸ
 Κουσάντασι. Εἴμαστε μεῖς νὰ τοὺς διαφεντέψωμε. — Στὰ ζεῖμπέ-
 κια νὰ λένε πῶς εἶναι στὴ δούλεψι μου καὶ φθάνει!» Ὁ καπτάν
 Νικόλας πήρε τὰ φλουριά κι' ἔτρεξε στὸ κατὶ. Ἦταν ὄλοι σάν
 πεθαμμένοι. «Νικόλα μου, Νικόλα μου» εἶπε ἡ κυρὰ Ρήνη. «Μὴ φο-
 βώσαστε, δὲν εἶναι τίποτα», τοὺς λέει ὁ κακομοίρης ὁ καπτάν Νι-
 κόλας μὲ ψεύτικο κουράγιο. Τὴν ἀγκάλιασε, ἀγκάλιασε τὰ παιδιὰ,
 τὴν ὄμορφη τὴ Μαντίνα, κοπέλλα πιά στὸν καιρὸ της, καὶ τὴ ναζοῦ
 τὴ Βενέτα. καὶ τὸν Ζαφείρη, τὸ καλὸ παιδί, καὶ τὸν μικρὸ τὸν κα-
 κομοιροῦλη τὸ Φώτη, ποὺ τὸν λέγανε χαϊδευτικὰ Φισοίσι, τὸ καμάρι-
 τους. Ἀγκάλιασε τὸν Γιώργη. Ἐκανε νὰ τὸν πάρῃ τὸ παράπονο, μὰ
 κρατήθηκε. Κεῖνοι κλαίγανε καὶ ὁ Φισοίσις τοῦ φίλαγε ὄλοένα τὸ
 χέρι. Πῶς βαστήχθηκε, πῶς βαστήχθηκε! Καῦμένος καπτάν Νικό-
 λας. Ἀγκαλιάζοντας τοὺς κρυφομίλησε. «Κάντε πῶς πάτε στὸ Κου-
 σάντασι: καὶ μὲ τὴ σκοτεῖνια βγῆτε στὴ Ζωοδόχο Πηγὴ καὶ πάτε
 στὸ Δεσπότη, τὸν Ἅγιο Σάμου, τὸν Κύριλλο νὰ σᾶς δώσῃ κονάκι».
 Κατάπιε τὰ δάκρυά του, ἀνέβηκε ἀπάνω καὶ κᾶθησε ἦσυχος πίσω
 ἀπ' τὸν Πατρονάμπη, μέσα ἀπὸ τὰ φιλαρέτα, σκυμμένο τὸ κεφάλι.
 Ἐκαταλάβαινε πῶς δὲν εἶχε κουράγιο νὰ βλέπῃ τὸ κατὶ του ποῦ-
 φευγε μὲ τοὺς δικούς του, ποῦ δὲν θὰ τοὺς ξανάβλεπε. Ὁ Πατρο-
 νάμπης σηκώθηκε καὶ πήγαινε κι' ἐρχότανε' ἔπειτα ξανακᾶθησε
 κι' ἐφέρανε τ' ἀσημένια ζάρφια γιὰ τὸν καφέ. Εἶπε νὰ δώσουν
 καὶ στὸν καπτάν Νικόλα κι' ἔπειτα εἶπε' «αἴριο μὲ τὴ σκοτεῖνια,
 πρῶτα ὁ Ἄλλοχ, μπαίνομε στὸ Δάρ-Μπογάξ καὶ μιά φορὰ τὸ στενὸ
 δικό μας, περνάει τ' ἄσκέρι. Ὁ δερέμπης Ἐλέξ Ὀγλοῦς μὲ δεκα-
 τέσσερες χιλιάδες, ὄξω οἱ Ἀζάμπ. Ὁ καπουδάν πασσᾶς εἶναι ἀπο-
 φασισμένος νὰ δώσῃ τρομερὸ μάθημα σ' αὐτοὺς τοὺς φερμανλῆδες
 τοὺς ἀποστάταις. Τώρα νὰ γυρίσωμε πίσω νὰ πάμε στὸν Τσοσμέ καὶ
 στὸ Κάστρο νὰ εἰδοποιήσωμε ἔλα τὰ καράβια γιὰ αἴριο». Ὁ καπ-
 τάν Νικόλας καφέ ἔπινε ἢ φαρμάκι; Ὁρτζάρισε λοιπὸν ἢ φεργάδα.
 Δύο ὄραις τὸ πρῶτ' ἦσανε μπροστὰ στὸ Κάστρο. Μὲ τὸν ἥλιο βγή-
 κανε στὸν Τσοσμέ νὰ ἰδοῦν ποῦ θὰ κρέμαγαν χριστιανούς. Τέσσαρα
 παλληκάρια ἴσα μ' ἐκεῖ πάνω, τρεῖς Τσοσεμλῆδες, ἕνας ἀπὸ τὰ Ἄλά-
 τσατα. Τοὺς εἶχαν πιάσει μὲ τ' ἄρματα στὰ χέρια. Τοὺς κρέμασαν
 σ' ἕνα πλάτανο. «Παναγία μου», ἔλεγε μέσα του ὁ καπτάν Νικόλας
 «τ' εἶδαν τὰ μάτια μου. Δὲ θὰ γίνῃ ποτὲ ἢ χάρη σου, Παναγία μου,
 νὰ τελειώσουν τὰ βάσανά μας». Ἐξαλίστηκε κι' ἄρχισε σχεδὸν θυ-
 νατὰ νὰ ψέλνῃ τὸ «Θεοτόκε ἢ ἐλπίς» καὶ ἐπήγαινε τρικλιζοντας,

σάν μεθυσμένος. "Επειτα σώπασε, ίσιασε τὸ κορμί του, ἐσταύρωσε τὰ χέρια του πίσω ὅπως συνειθίζε καὶ βάρδισε μὲ βῆμα σταθερό, μ' ὄλο τὸ νοῦ του στὸν Κλεάνθη, στὸ Λυκούργου καὶ στὴν ἐλευθεριά.

Τὸ βράδυ ὁ καπουδάν πασοῦς ἔβαλε τὸ σενιάλο τοῦ μισευμοῦ κι' ὄλος ὁ στόλος σηκώθη στὰ πανιά. "Ἡ φεργάδα «'Εσμέ» ἀρμένιζε μπροστά, τρία φανάρια στὴ πρύμνη, σενιάλο «ἀκολουθεῖτε», ὄλα τ' ἄλλα φῶτα σβυσμένα. "Ὁ καιρὸς στὴ Τραμουντάνα. "Ὅλα ἐπὶ γαῖναν πρῖμα καὶ μὲ πολλὰ πανιά, ἀλλὰ ποῦ νὰ τὴν φθάσουν. "Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἦτανε μιά χαρὰ αὐτὴ ἡ φεργάδα, ἐγγλέζικο σκαρὶ, χτισμένη στὸ Δέπφορδ. "Ὅλο χάλκωμα τὰ βρεχάμενα, ἔσχιζε τὴ θάλασσα σάν γοργόνα.

**

"Ὁ ἥλιος ἔχει πολὺ ὄρα βασιλέψει' ἡ μαυρίλα μεγαλώνει ἀκατά-
παιστα' ὁ καιρὸς δυνάμωνε' σύννεφα' ἀρχισαν καὶ συχναῖς ψιλαῖς
βροχαῖς, σκοτάδι πίσω. «'Ἄν δὲν μποῦμε ἀπόψε στὸ Δάρ-Μπογάζ,
ἔλεγε ὁ Πατρονάμπης, δὲν θὰ μποῦμε ποτέ». «'Ετοι εἶναι, ὑψηλό-
τατε» ἔλεγε κι' ὁ καπτάν Νικόλας, «τέτοια βραδυὰ δὲν τὴ ξα-
ναθρίσκομε». "Ὁ Πατρονάμπης τὸν ἐκύτταξε στὰ μάτια' φωνάζει
τέσσαρες γενιτοῦρους, γκαλιοντζήδες. «Δέστε μου τὸν πιλότο στὸ
μπάγκο τῆς βάρδιας».

Φοβήθηκε μὴ τὸν ρίξῃ ἔξω καὶ τοῦ πηδήσῃ ἔπειτα στὴ θά-
λασσα. Οἱ γκαλιοντζήδες ἀρπαξαν σάν τὸ πούπουλο τὸν καπτάν
Νικόλα καὶ τὸν ἔδεσαν σφιχτὰ ἀπὸ τὴ μέση καὶ ἀπ' τὰ ποδάρια, ὡς
ποῦ νὰ πῆ ὄχ! «Θὰ δίνης τὴ ρότα πιλότε στὸν μπᾶς-ρεῖς, καθαρά
καὶ σίγουρα». "Ἐπειτα γυρίζει στὸν πιὸ ἄγριο Γενίτσαρο. «Χασάν,
τὸ νοῦ σου νὰ μὴ μᾶς φιάξῃ καμμιά δουλειὰ ὁ Γιουνάν. Νὰ τοῦ
πάρης τὸ κεφάλι μὲ τὸ γιαταγάνι στὸ πρῶτο σημεῖο. Μπᾶς-ρεῖς,
τὰ σκαντάγια ὀλοένα νὰ δουλεύουνε, νὰ ρωτᾶν τὸ βάθος». "Ἐνῶ
τὸν δένανε οἱ γκαλιοντζήδες τὸν καπτάν Νικόλα, τοῦ εἶπε ἀκόμη:
«'Ἐλα, Κιοπέκ-ογλου, ἂν μὲ μπᾶσης ἀπόψε στὸ Μπογάζ, νά! ἔδῳ»
καὶ ἄγγιξε μὲ τὸ χέρι του τὸ σαρίκι του, «μάρτυς μου ὁ Προφήτης»
γίνεσαι μπᾶς-ρεῖς μὲ τριάντα χιλιάδες ἄσπρα λουφε' τὸ χρόνο!»
«Πέκεϊμ, ἐφέντη μου, καπιτάν Πατρόνα!» ἀπεκρίθη ὁ καπτάν
Νικόλας κι' ἔτρεμε ἀπ' τὸν πόνο τοῦ σχοινιοῦ.

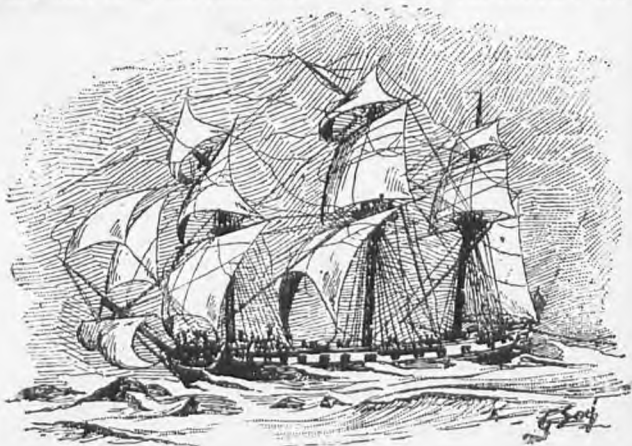
**

Στὴ Σάμο ἔξω τὰ πάντα εἶναι κατασκότεινα. Στὰ κανονοστάσια
οὔτε ταιγάρο δὲν ἀνάθουν. "Ἡ βάρδιας μονάχα ποῦ καὶ ποῦ ἀκούον-
ται, «'Ἀλέρτα!» "Ὁ καπιτάν Σταμάτης, ὁ γενικό ἐπιθεωρητὴς
Λαχανᾶς, τρέχουν ἀπὸ ντάπια σὲ ντάπια, ἀπὸ μπεντένι σὲ μπεντένι,
μὲ τὸ κλεφτοφάναρο στὸ χέρι, γιὰ νὰ δοῦν ἂν εἶναι ὄλοι στὴ θέσι
τους. Στὸν "Ἄσπρο-Κάβο ἔξῃντα κανόνια, — χαβάνια καὶ ντανά-
σκαϊς, — εἶναι ἔτοιμα, τὰ φτιλίλια κοντά. Στὸ Τηγάνι, στὸ φρούριο
τοῦ Λυκούργου, ἄλλα ἔξῃντα ὄλο καὶ καταδοῦροι εἶναι ζιασμένα
μὲ τὸ μπερσίμι κατὰ τὴ Καναπίτσα. Οἱ κανονιέροι κοιμῶνται γύρω

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiaiko Apothetirio Dimosia
Restrictions apply.

μέ τά μπράτσα ἀνασκουμπωμένα, τῆς μπαλάσκαις φορεμέναις· οἱ κουβάδες μέ τό νερό, τά σκουπιστήρια τῶν κανονιῶν, ὅλα εἶναι ἔτοιμα. Ὁ Σαχτούρης ἔβαλε τή πάσσαρα στή θάλασσα καί πάει στά μπουρλότα νά ᾄθῃ: ὅλοι οἱ συντροφοναῦτες εἶναι παρῶν ἢ εἶναι ὄξω καί γλεντᾶνε, πάντα καλά χαρτζιλικωμένοι καθὼς εἶναι. Τό φανάρι τοῦ Κότσικα εἶναι σβυστό. Παντοῦ σκοτάδι. Μόνο ψηλά στή Ζωοδόχο Πηγῇ τό καντήλι φέγγει: θαμπά τοὺς καλογέρους πού χουν ὄλονυχτία, ἀλλά καί τ' ἄρματα κοντά. Ἐκεῖ καί ὁ δεσπότης ὁ Κύριλλος μέ τά πιστόλια στή μέση, χωμένος στό στασίδι του, ξέ-

«Ἐστάθηκε σάν νάβητὴν κράτησε ἓνα χέρι σιδερένιο...»

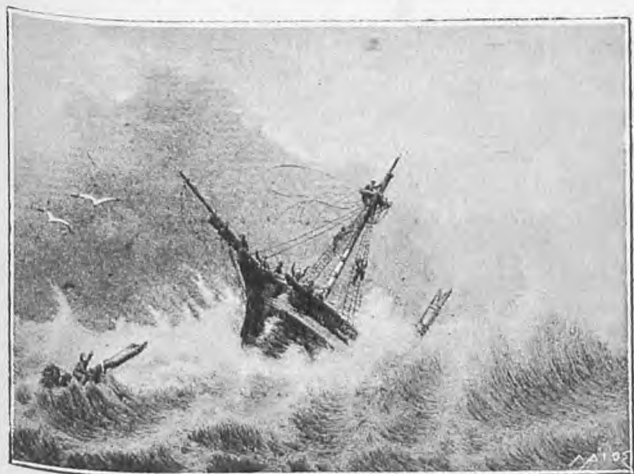
πλεκατά μαλλιά του σάν τό λεοντάρι. Καί στήν πόρτα τῆς ἐκκλησιαστικῆς πεσμένην στά γόνατα εἶναι καί ἡ φαμίλια τοῦ καπτάν Νικόλα:

«Ζητῶντας καταφύγιο σάν ὄρφανά πούλια,
Ὅπ' ἀετὸς τὰ κυνηγᾷ, καί χάνουν τὴ φολιά»

Πέραν στά Σώκια ὁμως τὰ πράγματα εἶναι ἀλλοιωτικά. Οἱ Τούρκοι γλεντᾶνε ἀπὸ πρὶν τὴ νίκη τους· ἔχουν ἀνάψει φωτιαῖς καί τό στρατόπεδο ἠχολογᾷ ἀπὸ τὰ νταούλια, τό νάι καί τὰ ντέφια· ἄλλοῦ κάνουν χάτζι τοὺς ἀραπάδες πού χαρεῖσθαι καί ἄλλοῦ τοὺς μιχλιδάνηδες πού δείχνουν τὴν τέχνη τους. Ἀλλὰ ἡ ψιλὴ βροχὴ τοὺς σκορπίζει: κι' αὐτοὺς σιγά, σιγά καί πρὶν ἀκόμη ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα εἶναι σβυσμέναις ὄλαις ἢ φωτιαῖς. Τὴν ὥρα ἐκείνη ἡ «Ἐσμέ» εἶναι ἓνα μίλι μονάχα ἀπὸ τό μπουγάτζι. Ὁ καιρὸς ἔχει δυναμῶσει: πολὺ. Τρέχουν μόνον μέ τὴ γάμπια καί τό παροκέτο. Ὁ μᾶς - ρεῖς ρωτᾷε τό δρόμο: «παίρνομε μέ τὴ μπαροκέτα μας

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

ἑπτὰ μίλια τὴν ὥρα». «Δίγο» σκέφθηκε ὁ δεμένος πιλότος, «λίγα γιὰ τὴ δουλειά μου». — «Πανιά, λέει, καπετάνιο! Πανιά, βάλε ὄλα τὰ πανιά. Τὸ ρέμμα εἶναι δυνατὸ, θηρίο. Θὰ μᾶς φέρῃ δεξιά, θὰ μᾶς ρίξῃ ἀπάνου στὰ σαμιώτικα κανόνια». Ὁ μπάς-ρεῖς δειλιάζει, θέλει νὰ ποδίσῃ, ὑποπιεύεται. Ἄλλὰ τώρα ὁ Πατρονάμπης, σὰν πολὺ πολεμικὸς ποῦ ἦτανε, εἶχε πάρει τὸν κατήφορο. «Σώπα ρεῖς! σώπα, γιὰ τὸ σαλαμέτι τῆς κεφαλῆς σου! Βάλε ὄλα τὰ πανιά ἀπάνω! Καὶ τῆς κουρτελάτσες! Ὅ,τι εἶναι γραφτὸ, γραφτὸ. Κισμέτ! Ὅλα τὰ πανιά ἀπάνω». Ἡ φρεγάδα πετοῦσε. Τὸ σκοτάδι ὁμῶς ἦτον τέτοιο

«Ἀποθανέτω ἡ ψυχὴ μου μετὰ τῶν ἀλλοφύλων!»

ποῦ κι' αὐτὸ τὸ γυμνασμένο μάτι τοῦ καπτάν Νικόλα δὲν ἔδλεπε τίποτα. «Δόξα σοι ὁ Θεός, δὲ βλέπομε οὔτε τὸ δάχτυλό μας». Τέντωνε καλὰ τὸ αὐτί του πότε θ' ἀκούσῃ τὸ μανισμένο κῦμα ποῦ ἀφροκοποῦσε στὰ πόδια τοῦ Κότσιου. Ἐξαφνα τὸ σκαντάγιο ἔδειξε τριάντα ποδιάρια. Ἐτοιμάζονται νὰ τὸ ξαναρρίξουν. Ὁ καπτάν Νικόλας φωνάζει τότε σὰν τρελός. «Δὲν εἶναι τίποτα! Εἶναι ὁ πάγκος ποῦ ἀφίνουμε δεξιά. Εἴμαστε μέσ' σ' τὸ μπουγάζι! Πατρόνα, εἶσαι μέσα, στὸ Δάρ-Μπογάζ! Χοῦ, χά, χά, χά, ἡ Σάμο εἶναι δική σου! Μὰ τὸ Θεό, δική σου!» ...

Μπούουου!... Ἦταν σὰν νὰ ἴψαν ἑκατὸ κανόνια μαζί. Ἡ «Ἐσμὲ» ἐστάθηκε σὰν νὰ τὴν κράτησε ἓνα σιδερένιο χέρι. Τὸ κουρτελάκι τῆς οἰσθητικῆς ἀλόκληρο, ὄλοι πέσαν χάμω, ἄλλοι μπρούμουτα, φάρι...

Authorized licensed use limited to: 472.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimos

Restrictions apply.

ἄλλοι ἀνάσκελα, τὰ τσιμπούκια τῶν καταρτιῶν γύρανε, στὴ πλεοῦσα τὸ καράβι σχίστηκε εἴκοσι ποδάρια, οἱ καλαφάτηδες πετάχθηκαν ὄξω σάν ποταμός. Τὸ καράβι ἔγυρε μὲ τὴ μπάντα, ἡ πρύμη βύθισε, τὰ σχοινιά καὶ τὰ παράγκα τῶν δεξιῶν κανονιῶν σπάσανε καὶ τὰ κινόγια κατακυλούσαν τσακίζοντας ναύταις καὶ στρατιώταις. Ὁ Πατρονάμπεης ἔσπασε τὰ μούτρα του ἀπάνω στό μπούσουλα καὶ ὄλοι μαζί ἓνα κουβάρι, αὐτός, ὁ μπᾶς-ρεϊς, ὁ μουτσαρίφης, οἱ τιμονιέροι, κατακύλισαν ἀπ' τὸ κάσαρο στὴ θάλασσα. Ὁ γενίτσαρος Χασάν, πιστός στὴ διαταγή, σκαρφαλωμένος στὴ γυρμένη κουβέρτα τῆς φεργάδας, προχωροῦσε μὲ τὸ γιαταγάνι νὰ πάρῃ τὸ κεφάλι τοῦ καπτάν Νικόλα. Κεῖνη τὴν ὥρα τὸ φανάρι τῆς σκάλας τοῦ Τσεπχανέ ἔπεσε στό μαπαροῦτι. Πῆρε φωτιά κι' ὄλοι πῆγαν στὸν ἀέρα. Τὰ βουνά τριγύρω σειστήκαν. Ὁλη ἡ Σάμος ἐξύπνησε. Τὰ κανονοστάσια ἔλαμψαν. Τὰ ἑλληνικά καράβια ἄρχισαν τὸ κανονίδι. Οἱ Τούρκοι ποδιζοῦν ἀπὸ παντοῦ. Τὰ στρατεύματα ἀφίνου τὸ γιαλό.
— Ἀποθανέτω ἡ φυχή μου μετὰ τῶν ἀλλοφύλων!

[1911]

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ν. ΡΑΔΟΣ

Εἰλικρίνεια ὑπηρετίας

Ὁ δανειστής. — Μὰ τί κατάσταση εἶνε αὐτή! Πότε «δὲν εἶν' ἐδῶ ὁ κύριος», πότε «λείπει ἡ κυρία». Μὰ τέλος πάντων ποιὸς πληρῶναι ἐδῶ μέσα; . . .

Ἡ ὑπηρετία. — Ἐδῶ, κύριε, δὲν πληρῶνει κανένας . . .

Ο ΘΕΙΟΣ ΜΟΥ Ο ΚΩΣΤΗΣ

Ο ΛΑ τὰ μικρὰ παιδιά, σὰν τὰ ῥωτᾶνε τί θὰ γίνουνε δταν μεγαλώσουνε, λένε : δεσπότης ἢ ἀξιωματικός. Ὁ θεῖος μου ὁ Κωστής, σ' αὐτὴ τὴν ἐρώτηση, μικρός, ἔδινε τὴν ἀπάντησι : « Σὰ τάνω ἓνα μεῖζο τίτι, τόσο μεῖζο ». Καὶ ἀπλωνε τὰ χέρια του νὰ δείξῃ πόσο μεῖζο θὰ ἦτανε αὐτὸ τὸ σπίτι, τόσο μεῖζο, σὰν ὄλη τὴν ἐπαρχία κι' ἀκόμα μεῖζοτερο. Περιφρονοῦσε τ' ἄλλα παιγνίδια : σπαθάκια, σιδηροδρόμους, ἀλογάκια, βαποράκια καὶ ἀγαποῦσε νὰ κἀνῃ μὲ χρωματιστοὺς κύβους μικρὰ σπιτάκια. Στους δρόμους ἢ στὴν πλατεῖα τῆς ἐκκλησίας μὲ τὰ πολλὰ πεῦκα θὲν τὸν εἶδε ποτὲ κανεὶς νὰ παίξῃ οὔτε κυνηγητό, οὔτε ἀμπάριζα, οὔτε τοὺς κλέφτες. Ἔστελνε τοὺς φίλους νὰν τοῦ κουβαλᾶνε πέτρες κι' αὐτὸς ἔχιζε σπιτάκι σὲ μιά γωνιά καὶ βστερα τὸ γκρέμιζαν οἱ περαστικοί. Ὅταν ἦτανε στὸ ἑλληνικὸ καὶ στὸ γυμνάσιο βστερα, τοῦ ἄρσεσε νὰ κἀνῃ περίπατο στὴν πόλη, νὰ βλέπῃ τὰ σπίτια, τῆς αὐλῆς, τῆς ἀποθήκης, τοὺς κήπους, τοὺς σταύλους καὶ νὰ βρίσκῃ τὸ ἐλάττωμά τους. Ἦξερε μὲ ὄλες τῆς λεπτομέρειας πῶς εἶνε διαιρεμένα, πόσο κόστισε τὸ καθένα, ποίος ἐργολάβος ἔκανε τὸ σχέδιο, καὶ τὸ βράδυ στὸ τραπέζι μιλοῦσε ὀλοένα γι' αὐτὰ.

Ὁ πατέρας του, παλαιὸς ἀμπελοργός, συμβουλευτήκε τὸν κύριο εἰρνοδίκη, τὸν πάρεδρο, ἄλλα σπουδαῖα πρόσωπα καὶ ἀποφάσισε νὰ στείλῃ τὸν Κωστήν στὴν Ἀθήνα, νὰ γίνῃ ἀρχιμάστορς μὲ δίπλωμα. Ἔτοιμάστηκε, διάβασε, πῆγε στὸ πολυτεχεῖο, τὸν ζέτασαν καλά καὶ τὸν ἀπόρριψαν. Σὰν ἐγύρισε ντροπιασμένος στὴν ἐπαρχία, ὁ πατέρας του, ὁ κύριος εἰρνοδίκης καὶ ἄλλες ἀρχῆς συμφώνησαν ὅτι τοῦ εἶχανε κάμη μεγάλη ἀδικία. Ὡς τόσο τὰ χρόνια περνοῦσαν καὶ ὁ θεῖος μου ὁ Κωστής ἔπρεπε νὰ κἀνῃ μιὰ δουλειὰ νὰ ζήσῃ, γιατί ὁ πατέρας του ἦτανε γέρος ἄνθρωπος καὶ ἡ περιουσία μικρὴ καὶ χρεωμένη. Δὲν ἤθελε νὰ γίνῃ δημοῦς οὔτε γιατρός, οὔτε δικηγόρος, οὔτε δημολογιστής, οὔτε νὰ δουλέψῃ τὰ πατριὰ του ἀμπέλια. Ἐκανε μοναχὰ ταχικὴν παρὰ μὲ τοὺς ἐργολάβους τῶν σπιτιῶν,

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

κουθέντιαζε στὸν καφενέ, θύμωνε καὶ λογόφερνε. Κάποτε, μετὰ πολλές γκρίνιες στὸ σπίτι, ἐπῆρε τὴν εὐκὴ τῆς μητέρας του, κάμποσα λεπτά, καὶ ξενητεύθηκε στὴν Αἴγυπτο. Δὲν ἔγραψε σὲ κανέναν, οὔτε στοὺς γονιούς του. Στὸν καφενέ ὁμως, κάθε τρεῖς καὶ λίγο, εἶχανε παράξενα μαντάτα γι' αὐτόν, χωρὶς νὰ ξέρη κανεὶς ποῖός τὰ πρωτόφερε. Πότε πῶς εἶχε, λέει, γκαμῖλα δική του πολὺ ψηλὴ καὶ μάλιστα μὲ δύο καμπούρες· πῶς τὴν καθαλλίκευε καὶ γύριζε στὰ χωριά τῶν ἀραπάδων γιὰ ἐμπόριο. Πότε πῶς δὲν εἶχε δλωσοδιόλου τίποτα καὶ πῶς ψωμοζητοῦσε. Πότε πῶς ἐσκότωσε κάποιονε γιὰ νὰν τοῦ πάρη τὰ λεπτά καὶ τὸν εἶχανε οἱ Ἄγγλοι στὴ φυλακὴ. Πότε πῶς ἐπαιξε στὰ χαρτιά, πῶς κέρδισε δὲν ξέρω πόσες χιλιάδες λίρες καὶ θὰ γυρίσῃ ν' ἀγοράσῃ ὅλη τὴν ἐπαρχία· καὶ πότε πῶς πέθανε.

Κάποιο δειλινὸ ἢ καμπάνα τῆς ἐκκλησιᾶς στὸ ὕψωμα σήμανε νεκρούσιμα καὶ μάθανε στὸν καφενέ πῶς πέθανε ὁ πατέρας τοῦ θεῖου μου τοῦ Κωστή. Ἡ γυναῖκα του τὸν ἀκολούθησε ἀπάνω στὸ μῆνα. Πολλοὶ γειτόνοι μάλιστα βρῆκανε πῶς δὲν μπορούσε νὰ γίνῃ διαφορετικά, γιατί σ' ὅλη τῆς τῆ ζωῆ συνειθίξε ἢ μακαρίτισσα νὰ κἀνη πάντα ὅτι ἔκανε καὶ ὁ ἄντρας τῆς. Ὁ θεῖος μου ὁ Κωστής, λίγο ὕστερα, ἔφτασε γιὰ τὴν κληρονομιά. Ἐπῆγγε στὸ νεκροταφεῖο, εἶδε τοὺς δύο σταυρούς, ἔκλαψε πολὺ ὅπως λένε, πούλησε τὸ πατρικὸ σπίτι, τ' ἀμπέλια, τὸ χωράφι, πλήρωσε τὰ χρέη καὶ τὰ ρέστα ἦτανε ὁ ναῦλος του. Λίγες ἡμέρες πρὶν νὰ φύγῃ, φάνηκε στὸν καφενέ μὲ τοὺς παλῆγους του φίλους. Μαῦρος, ἀδύνατος καὶ εἶχε ἀφήσῃ γενάκια. Τὰ βόυχα του ἦτανε τριμμένα καὶ τὰ παπούτσιά του παληά. Ἐβγάλε ἀπὸ τὴν τσέπη του ἀπάνω στὸ τραπέζι ἓνα σωρὸ χαρτιά λερωμένα καὶ φυλλάδια, ὅλα μὲ σχέδια γιὰ μεγάλα σπίτια, γιὰ παλάτια. Ἐβῆγγησε σ' ὅλους ὅσοι μαζεύτηκαν τριγύρω τὰ καθέκαστα, πόσα μέτρα ὕψος, πόσα πλάτος, πόσα μᾶκρος, πόσες κολῶνες, πόσα μπαλκόνια σκαλιστά, πόσα παράθυρα, πόσες πόρτες καὶ τὰ λοιπά. Μερικὰ φυλλάδια ἦτανε γραμμένα μάλιστα σὲ γλώσσες διάφορες, ποὺ δὲν τῆς καταλάβαιναν οἱ ἄλλοι, οὔτε ὁ ἴδιος. Καμμιά φορὰ ἔφυγε τέλος πάντων καὶ ὅπως πρὶν δὲν ἔγραψε σὲ κανέναν. Ἐμαθαν ὁμως πῶς ἐπῆγγε στὴν Αὐστραλία. Ἄλλο τίποτα δὲν ἀκούστηκε ἀπὸ τότε καὶ σιγά-σιγά τὸν ἐξέχασαν δλωσοδιόλου.

* * *

Ἐνα βράδυ, μετὰ πολλὰ χρόνια, εἶπανε στὸν καφενέ, πῶς ἓνας γέρος παράξενος ἔφτασε τὸ μεσημέρι μὲ τὸ αἰδερόδρομο. Ἐδοσε, λέει, πέντε δραχμὲς στὸ λοῦστρο γιὰ τὰ πράματά του, εἰκοσιπέντε στὸν ἀμαξᾶ, καὶ νοίκιασε ὅλο τὸ ἀπάνω πάτωμα τοῦ ξενοδοχείου.

Τὸ πρῶτ' λοιπὸν στὸ φαρμακεῖο, καὶ στὸ ζαχαροπλαστεῖο ἀπέναντι, πολλοὶ μαζεύτηκαν ἀπὸ περιέργεια. Σὲ λίγο εἶδανε, ἀλλήθαι, ἓνα γέρο ψηλόν, μαῦρα ντυμένον, ξουρισμένον καὶ ζαρωμένον, ἴδια γρηά, ποὺ βγῆκε ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ ξενοδοχείου καὶ μπῆκε στὴν καρότσα ποὺ τὸν περιέμενε. Στὸ χέρι ποὺ ἔτρεμε, βαστοῦσε

ποῦρο. Τὸ μεσημέρι μάθανε ἀπὸ τὸν ἀμαξᾶ πῶς τὸν ἐπῆγε στὸ Ἄνεμοδοῦρι, μέρος ψηλὸ, ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι, ποῦ τὸ δέρνουνε οἱ ἀνέμοι.
 Ὁ γέρος, λέει, κατέβηκε ἀπὸ τὴν καρότσα, ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὸ δάσος μὲ τῆς ἐλγῆς ποῦ ἄρχιζε ἀπ' αὐτὸ τὸ μέρος καὶ τελείωνε στὰ πόδια μεγάλου βουνοῦ. Ὑστερα στάθηκε σιωπηλὸς κυττάζοντας κατὰ τὸ πέλαγος ποῦ λαμποκοποῦσε στὸν ἥλιο καὶ ἄχνιζε πέρα μακρὰ.

Κάποτε ῥώτησε :

— Ζῆ ὁ Σταύρος ὁ Κουγεβίνας ;

— Ὅχι, ἀφεντικό, πέθανε, πᾶνε τώρα τρία χρόνια.

— Ἀμὴ ὁ Παναγιώτης ὁ Μαυροκέφαλος ;

— Κι' αὐτός, ἀφεντικό, τὸν περασμένο χειμῶνα.

Ὁ γέρος ἐδάκρυσε..

— Καλὰ . . . καὶ ὁ Βασίλης ὁ Γονατᾶς ;

— Ποιὸς ἀπὸ τοὺς δυὸ ἀφεντικό ; Ὁ ἐργολάβος ; Ζῆ, ἓνα κουεᾶρι, γέρος, κούσαλο.

Τότε ὁ ξένος εἶπε στὸν ἀμαξᾶ νὰ πάη τὸ βράδυ, νὰ πάρη ἀπὸ τὸ σπίτι του τὸ Γονατᾶ καὶ νὰν τὸν πάη στὸ ξενοδοχεῖο, ποῦ τότε θέλει κάποιος παληὸς φίλος.

— Τίνος εἶνε, ῥώτησε ὑστερα, τοῦτο τὸ χτήμα ;

— Τοῦ Περικλῆ τοῦ Ἀθράζου, ἀφεντικό.

— Δὲς νὰν τὸ πουλάη ;

— Δὲν ξέρω, ἀφεντικό.

— Γιὰ μάθε καὶ πὲς μου.

Τὴν ἄλλη μέρα πολλοὶ ἐπῆγαν στοῦ Γονατᾶ νὰ μάθουν ποιὸς ἦταν ὁ πλοῦσιος ξένος. Ὁ γέρο-ἐργολάβος καθότανε σὲ μιὰ πολυθρόνα καὶ ζέστανε τὸ αἷμα του στὸν ἥλιο.

— Μπαίνω, τοὺς λέει ἀφοῦ ἔβηξε, στὴ μεγάλη σάλα τοῦ ξενοδοχείου καὶ τότε βλέπω σκυμμένο σ' ἓνα τραπέζι γεμάτο χαρτιά καὶ βιβλία, ὅλα μὲ σχέδια γιὰ σπίτια. Θυμᾶται κανένας ἀπὸ σᾶς τὸν Κωνσταντῆ τὸν Ἀστράχη, ποῦ εἶχε ὁ πατέρας του τ' ἀμπέλια στὸν ἀπάνω κάμπο ; Αὐτόνε ποῦ εἶχε ξενητευτῆ στὴν Αὐστραλία καὶ λέγανε πῶς πέθανε ; Αὐτόνε ποῦ εἶχε ἀπὸ μικρὸς μανία μὲ τὰ σπίτια ; Ἔπεσε στὴν ἀγκαλιά μου κλαίγοντας.

— Θὰν τὸ κάνω, Βασίλη, μοῦ λέει, τελείωσαν πειὰ τὰ φέματα ἦρθε ἡ ὥρα του. Γι' αὐτὸ τὸ σπίτι ξενητεύτηκα, πάλεψα μὲ ἀνθρώπους καὶ μὲ θεριά, ἐκεῖ κάτω, μιὰ ζωὴ δλᾶκρη, ποῦ δὲν ἐχάρηκα οὔτε στιγμή. Κοιμήθηκα στὸ δρόμο σὰν τὸ σκυλί, ἔμεινα νηστικός πολλὰς ἡμέρες, ἔβρεξα τὸ ψωμί μου μὲ δάκρυ πολλὰ χρόνια, μὲ περιφρόνησαν, μ' ἐχθρεύτηκαν, μὲ κατάρτεξαν καὶ μοναχὰ μὲ τὴν ἐλπίδα ἔζησα. Ἔλα, κῦτταξε ἔδω, εἶπε καὶ μὲ τράβηξε στὸ τραπέζι μὲ τὰ σχέδια. Κῦτταξε παράθυρα, πόρτες, μπαλκόνια, κήπους, συντριβάνια, κισσικια, ταρατσες, ὅ,τι μπορεῖ νὰ πεθυμήσῃ ὁ ἀνθρώπος. Νά, ἓνα τέτοιο, ἓνα τέτοιο θὰ κτίσω ἀπάνω στὸ Ἄνεμοδοῦρι ! Σ' αὐτὸ ἔδω τὸ σχέδιο θὰ προσθέσω καὶ τις ἀπ' ὅλα τᾶλλα κι' ἔτσι ἀπὸ τὸ δικό μου θὲ θὰ λειπῇ τίποτα. Θὰ υπογράψω αὐρὸ τὸ συμβόλαιον γιὰ τὸ οἰκόπεδο, θὰ φέρω μαστόρους, μηχανικούς καὶ μάστορα ἀπὸ τὴν

κ. Authorized licensed use limited to: F/2.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiko Apothetirio Dimos

Restrictions apply.

Ἀθήνα, θάν τὸ σγκώσω σὲ λίγους μῆνες καὶ θὰ ξαπλωθῶ νᾶρχεται ὁ ἀέρας ἀπὸ τῆ θάλασσα νὰ μὲ δροσίξῃ...

Μὲ κράτησε νὰ φάμ, μοῦπε πῶς ἄμα βάλῃ μπρὸς τὴν οἰκοδομή, πρέπει νὰ παραστῆκω κι' ἐγώ, μοῦδειξε πέντε τομάρια ποῦφερε ἀπὸ τὴν Αὐστραλία καὶ τὰ μεσάνυχτα τὸν ἄφησα νὰ κοιμηθῆ, γιατί δὲν μποροῦσε πειὰ νὰ μιλήσῃ ἀπὸ τὴν κούραση.

* *

Μῆνες δλάκερους ἔφερνε ὁ σιδερόδρομος τὰ μάρμαρα, καὶ τὰ κάρρα τὰ κουδαλοῦσανε νύχτα-μέρα στὸ Ἀνεμοδοῦρι. Καὶ ὅσοι βλέπανε τὸ σπίτι νὰ ὑψώνεται σιγά-σιγά, λέγανε πῶς θὰ γίνῃ ψηλότερο ἀπὸ τοῦ βασιλιᾶ τὸ παλάτι, καὶ μάλιστα ψηλότερο κι' ἀπὸ τῶν ἄλλων βασιλιᾶδων.

Σὰν ἦρθε ὁ καιρὸς νὰ ρίξουνε τὴ σκεπὴ καὶ νὰ γιορτάσουν ὅπως εἶνε συνήθεια, ὅλος ὁ κόσμος μαζεύτηκε νὰ ἰδῆ. Ὁ θεὸς μου ὁ Κωστής ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα ἦτανε ἄρρωστος μὲ πυρετό. Τὸν παραστῆκαμε στὸ κρεβάτι του ἐμεῖς, ποῦ εἶχαμε φτάσει ἐπίτηδες ἀπὸ τὴν Ἀθήνα γιὰ νὰ εἶμαστε στὴ γιορτὴ καὶ νὰν τότε κολακέψουμε, ὅπως ἦτανε ἰδέα τῆς μητέρας μου. Ἀκόμα θυμᾶμαι τὸ στεγνωμένο κεφάλι του, ποῦ ἔτρεπε ἀπάνω στὸ μαξιλάρι καὶ τὰ φλογισμένα μάτια ποῦ ἔδλεπαν κατὰ τὸ ταβάνι. Τὸ χέρι του, ξερακιανὸ μὲ τὰ δάχτυλα μυτερὰ, περπατοῦσε ἀπάνω στὸ σεντόνι σὰν καθουρομάννα. Μὲ κανέναν τρόπο δὲν ἤθελε ν' ἀκούσῃ πῶς δὲν πρέπει νὰ πάῃ στὰ ἐγκαινία τῆς σκεπῆς. Τὸν ἐντύσαμε λοιπὸν βαρειά, τοῦ φορέσαμε τὴ γούνα, ποῦ εἶχε φέρει ἀπὸ τὰ ξένα, καὶ δὲν τὸν ἀφήσαμε νὰ βγῆ ἀπὸ τὴν καρβύτσα, ὅταν ἐφθάσαμε στὸ Ἀνεμοδοῦρι. Μαντύλια μεταξωτὰ κυμάτιζαν στὴ σκεπὴ, ὁ παπᾶς ἔψελνε ἁγιασμό, πλήθος ἀνθρώποι μῆχανε στὸ σπίτι νὰ ἰδοῦν τὴ διαίρεση, κ' ἐκεῖνος βογκοῦσε μέσα στ' ἀμάξι.

Ὅταν τελείωσε τὸ σπίτι, παράγγειλε στὴν Ἀθήνα τὰ καλύτερα ἔπιπλα, καναπέδες, πολυθρόνες, μπουφέδες, τραπέζια, κρεβάτια, χαλιά, μπερντέδες, τ' ἀκριθώτερα βάζα, τὰ ὠραιότερα σερβίτσα, δίσκους, ἀσημικὰ τῆς τραπεζαρίας καὶ ὅτι ἄλλο. Ὑστερα τὰ σπαρνιώτερα λουλούδια γιὰ τὸ περιβόλι, τὰ πειὸ καλὰ δέντρα, μὰ καὶ νούργια βιτώρια, δύο ἄτια τῆς ἀραπιᾶς, πλούσια χάμουρα κι' ἔναν τοῦρκο σεῖξῃ ἀπὸ τὴ Σμύρνη. Στὸ τρίτο πάτωμα, τὸ ἀπάνω, φρόντισε νὰ στολίσῃ καλύτερα μιά μεγάλη κάμαρα μὲ τὰ παράθυρα πρὸς τὴ θάλασσα. Τὴν ἔστρωσε μὲ περσικὸ χαλί, καὶ σὲ κάθε παράθυρο κοντὰ ἔβαλε ἀπὸ μιά ψάθινη πολυθρόνα, ἴμπροστὰ σὲ κάθε πολυθρόνα ἄπλωσε ἀπὸ ἓνα τομάρι τίγρης. Στους τοίχους κρέμασε ὠραῖες εἰκόνες ποῦ παρᾶσταιναν ἀνοιξή μὲ λουλούδια, θάλασσα μὲ καράβια, λειβάδι μὲ πρόβατα, κάμπο μὲ θημιωνιές καὶ ἄλλα τέτοια. Ἐλεγε μὲ τὸ νοῦ του:

— Ἐδῶ θὰ ξαπλώνομαι, θὰ βλέπω τὴ θάλασσα καὶ θὰ ξαποσταίνω.

Ὅταν ἐτοιμάστηκαν ὅλα, ἔδωσε μιά μεγάλη γιορτὴ. Προσκάλεσε ὅλους τοὺς συγγενεῖς, ὅλους τοὺς σπουδαίους τῆς ἐπαρχίας καὶ ἄλλους πολλούς. Τοὺς γύρισε νὰ ἰδοῦνε τὸν κήπο, τὸ σταῦλο, τὴν

ἀποθήκες και τὰ τρία πατώματα. Σάν ἔφτασαν στήν κάμαρη μέ τῆς εἰκόνας και τὰ τομάρια, τοὺς εἶπε :

— 'Εδῶ θά ξαπλώνομαι, θά βλέπω τή θάλασσα και θά ξαποσταίνω. Τό βράδου στή μεγάλη τραπεζαρία εἶχε πλούσιο δεῖπνο. Ἀπάνω στά ὀρεχτικά ἔγινε μεγάλη φασαρία στήν αὐλή και ὁ ὑπερέτης εἶπε στί' αὐτί τοῦ θεῖου μου τοῦ Κωστῆ, πῶς ἀπό τήν πίσω πόρτα εἶχε μπῆ κόσμος πολὺς και ἤθελε νά ἰδῆ. Ἐκεῖνος ἐχαμογέλασε και ἀπάντησε δυνατά :

— Πρέπει νά ἦνε κανένας σκληρός ἄνθρωπος, γιά νά μὴν ἀφήσῃ τόν κόσμο νά καμαρώσῃ ἕνα τέτοιο παλάτι. Ἀπό αὐριο καλῶς νάρθῃ ὁποῖος θέλει, νάν τό σεριανίσῃ.

Ἡ μητέρα μου κατέβασε τὰ μούτρα της δύο πῆχες. Ὁ κύριος εἰρηνοδίκης ὁμως ἔπει εἰς ὑγείαν του και ἀπόδειξε μέ πολλὰ λόγια πῶς ἕνας τέτοιος ἄνθρωπος εἶνε ὁ καλύτερος τῆς ἐπαρχίας. Ἄξαφνα στό τέλος τὰ σάστισε, γιατί ὁ θεῖος μου ὁ Κωστῆς, καθῶς καθότανε στήν καρέκλα, μέ μιᾶς ἐχλώμιασε σάν πεθαμμένος, ἔρριξε τό κεφάλι πίσω και ὄλοι τρέξανε, ἄλλος γιά κολόνια και ἄλλος νάν τοῦ κἀνῆ ἀέρα. Δέν εἶτανε τίποτα, μιᾶ μικρή λιποθυμία. Τόν ἔβαλαν στό κρεβάτι του και ἦ γιορτή ἐτελειώσε. Τήν ἄλλη μέρα, πρωτῶ, πολλοί ἔφτασαν ἀπό τήν πόλη και ζητοῦσανε νά ἰδοῦνε τό σπίτι. Ἡ μητέρα μου ἤθελε αὐτή νάν τοὺς δεχτῆ, γιά νά μὴν κουράζετα ὁ θεῖος ἔκεῖνος ὁμως δέ τήν ἀφῆσε.

Σηκώθηκε τρεμουλιαχτός, κατέβηκε γελαστός, τοὺς πῆρε, τοὺς σεριάνισε παντοῦ και σάν ἔφτασαν στήν κάμαρη μέ τῆς εἰκόνας και τὰ τομάρια, τοὺς εἶπε λαχανιασμένος :

— 'Εδῶ θά ξαπλώνομαι, θά βλέπω τή θάλασσα και θά ξαποσταίνω. Οἱ ἄνθρωποι ἔφυγαν θαμπωμένοι ἀπό τὰ ὅσα εἶδανε, τ' ἀνιστορήσανε σέ ἄλλους, ἔκεινοι πάλι πήγαιναν μέ τή σειρά τους, βλέπανε, σαστίζανε, κατέβαιναν στήν πόλη, λέγανε τὰ ὅσα εἶδανε σέ ἄλλους, κι' ἔτσι ἀπό τό πρωτῶ ὡς τό βράδου ὁ θεῖος μου ὁ Κωστῆς ἔδειχνε τό σπίτι, ἀνεβοκατέβαινε τῆς σκάλες και σάν ἔφθανε στήν κάμαρη μέ τῆς εἰκόνας και τὰ τομάρια, ἔλεγε βραχνιασμένος :

— 'Εδῶ θά ξαπλώνομαι, θά βλέπω τή θάλασσα και θά ξαποσταίνω. Καμμιά φορά τή νύχτα ἔπεφτε μέ πυρετό. Τέλος ὁ γιατρός εἶπε στή μητέρα μου, πῶς ἂν τόν ἀφήσουμε νά κἀνῆ αὐτό ποῦ ἔκανε, μπορούσε καμμιά ὥρα νά σβύσῃ σάν τό κερί, γέρος ἄνθρωπος. Αὐτός ὁμως, ἅμα τοῦ τῶλεγε, θύμωνε, γκρίνιαζε και πνιγότανε στό βῆχα.

— Ἐνα πρωτῶ ποῦ εἶτανε πειᾶ ἐλεεινός, ἦρθανε τρεῖς ἀπό τήν πόλη και χτύπησαν τήν πόρτα.

— Ὅχι, δέ θά πᾶς, δέν εἶσαι σέ κατάστασι νά δεχτῆς κανέναν, ὅποιος κι' ἂν εἶνε τοῦ εἶπε μέ καλόν τρόπο ἦ μητέρα.

Αὐτός τίποτα. Καθῶς πετάχτηκε ἀπό τό κρεβάτι, πῆγε νά σωριαστῆ.

— Τὰ βλέπεῖς; Δέν μπορεῖς.

— Ὅχι, ἀποθνήσκω.

πρὶν τῆς ὥρας μου; Βλέπετε πῶς μπορῶ... δὲ στέκομαι καλὰ στὰ πόδια μου; Ξεστραβωθῆτε λοιπόν! Δὲ βλέπετε πῶς ντύνομαι μονάχος μου;

Ντύθηκε, φόρεσε τὴ γούνα καὶ κατέβηκε τρικλίζοντας. Χαιρέτησε τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς πήρε, τοὺς γύρισε στὸν κήπο, στὸ σταῦλο, στὴς ἀποθήκες, τοὺς ἀνέβασε στὸ πρῶτο πάτωμα, ὕστερα στὸ δεύτερο. Καθὼς ἀνέβαινε ὁμως γιὰ τὸ τρίτο, παραπάτησε σ' ἓνα σκαλί καὶ πῆγε νὰ γκρεμιστῆ. Ἡ μητέρα του, ποῦ τὸν ἀκολουθοῦσε, θέλησε νὰ τὸν βαστήξῃ. Ἐκεῖνος ὁμως πεισιμωμένος τῆς ἔδωσε μὴ στὸ χέρι. Πιάστηκε ἀπὸ τὰ κάγκελα τῆς σκάλας καὶ ἐξακολούθησε ν' ἀνεβαίνει μὲ κόπο. Σὰν ἔφτασε στὴν κάμαρη μὲ τῆς εἰκόνες καὶ τὰ τομάρια, εἶχε φυτρώσει στὴ φαλάκρα του φιλόξιδρωτας. Στὴ ριχτήκε στὸν τοῖχο γιὰ νὰ μὴν πέσῃ, καὶ μὲ φωνὴ ἀλλαγμένη εἶπε:

— Ἐδῶ θὰ ξαπλώνομαι, θὰ βλέπω τὴ θάλασσα καὶ θὰ ξαποσταίνω.

Δὲν ἐπρόφτασε καλὰ-καλὰ νὰ τελειώσῃ καὶ σωριάστηκε στὸ πάτωμα. Σ' αὐτὴ τὴν κάμαρη τὸν εἶδα τὴν ἄλλῃ μέρα τὸ πρῶτὸ μὲ μαῦρα ροῦχα καὶ σκουφάκι μέσα στὴν κάσσα του. Τὴν περιουσία τὴν ἄφησε στὸ Δῆμο καὶ τὸν ἔβγαλαν μὲ μουσική.

[Ἰούλιος τοῦ 1911]

ΣΠΥΡΟΣ ΜΕΛΑΣ

Βούλγαρος ἱερεὺς εἰς τὴν Μακεδονίαν

— Εἰρήνῃ ὑμῖν, τέκνα μου! Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους!..

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΕΞΩ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Ὁ ἐν Κων/λει ἑγκριτος ἰατρος Βασ. Κιολεμένογλου. Γεννηθεὶς ἐν Φαναρίῳ, ἀπόφοιτος τῆς Μεγ. τοῦ Γένους Σχολῆς, ἐσοῦδασε τὴν ἰατρικὴν ἐπὶ πενταετιᾶν ἐν Γουίγγη καὶ Μονάχῳ, ὅπου καὶ ἔτυχε τοῦ διπλώματος. Διετέλεσεν ἐπὶ τριετιᾶν βοηθός, εἶτα δὲ ἐπιμελητὴς καὶ διευθυντὴς τοῦ Ἱστολογικοῦ Ἐργαστηρίου τῆς δερματολογικῆς καὶ σφυγμολογικῆς Κλινικῆς τοῦ Μονάχου. Κατέγινεν εἰδικῶς εἰς τὴν παθολογικὴν ἱστολογίαν καὶ ἐδημοσίευσε γερμανιστὶ ἐργασίαν ἐπὶ τοῦ μικροβίου τῆς σφυγμίδος. Ἀνεκάλυψε καὶ πρῶτος περιέγραψε πρωτόζωον εἰς τὰ νεφρά, τοὺς πνεύμονας καὶ τὸ ἦπαρ σφυγμίδου βρέφους. Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη, δημοσιευθεῖσα εἰς τὴν ἰατρικὴν ἐφημερίδα τοῦ Μονάχου, ἐπεβεβαιώθη κατόπιν ὑπὸ γερμανῶν καὶ γάλλων ἐπιστημόνων. Ἀπὸ τεσσάρων ἤδη ἐτῶν, ἐγκατεστημένος ἐν Κων/λει, ἐξασκεῖ εὐδοκίμως τὸ ἰατρικὸν ἐπάγγελμα].

Η ΑΓΥΡΤΕΙΑ ΕΝ ΤΗ ΙΑΤΡΙΚΗ

Ἡ ΑΓΥΡΤΕΙΑ ἐν τῇ ἰατρικῇ καλεῖται ἡ παράνομος ἐξάσκησις τῆς ἰατρικῆς τοῦ Ἀσκληπιοῦ τέχνης καὶ ἡ διὰ δόλου καὶ ψεύδους ἐκμετάλλευσις τῆς εὐπιστίας τοῦ κοινοῦ. Εἶνε δὲ αὕτη τόσο ἀρχαία ὅσον καὶ ἡ ἰατρικὴ. Ὁ Ἱπποκράτης εἰς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐκφράζει τὴν ἀπέχθειάν του κατὰ τῆς ἀγυρτείας καὶ τῶν ἀγυρτῶν. Εἰς τὴν ἀρχαιότητα μετὰ τὸν ἄλλων ἀναφέρεται καὶ διάσημός τις ἀγύρτης, Εὐδαίμος ὁ βασκανολόγος καὶ λαχανοπώλης, ὅστις δι' ἐπιφθῶν καὶ ἄλλων διαφορῶν μαγειῶν ἀπεδίωκεν, ὡς ἔλεγε, τὰ πονηρὰ δαιμόνια ἀπὸ προσφύλαττε τὸς ἄλλους ἀπὸ θηλητηριώδη δῆγματα ὄφρων καὶ ἀπὸ ἄλλα τοιαῦτα ἐπιβλαβῆ καὶ ἀπροσδόκητα συμβάντα. Ἐτερος ἐπίσης ἀγύρτης, ὁ Χαρίτων, ἐπώλει σακκίδια πλήρη διαφορῶν βοτάνων, διὰ τῶν ὁποίων ἐθεραπεύετο ἡ ἐπιληψία. Ἐν Πομπητῶν, ἐκτὸς ἄλλων, ὑπῆρξεν ἀγύρτης τις, τέως δικηγόρος, ὅστις ἐγκατασταθεὶς ἐπὶ τῆς δημοσίας πλατείας, ἐθεράπευε πᾶσαν νόσον διὰ βοτάνων. Τοιοῦτοι ἀγύρται ὑπῆρξαν εἰς πάσας τὰς ἐποχὰς ἰδίως ὁμως κατὰ τὸν μεσαιῶνα. Οἱ τελευταῖοι τύποι αὐτῶν χρονολογοῦνται ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 16ου αἰῶνος ἐν Γαλλίᾳ. Οἱ ἀγύρται οὗτοι, ἐκκεντρικῶς

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosis
Restrictions apply.

καὶ ποικιλοχρώμως ἐνδεδυμένοι, μετέβαινον ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν φέροντες ὑπὸ μάλῃς τὰς ἀποσκευὰς αὐτῶν, μόλις δὲ ἐφθανον εἰς τὴν δημοσίαν πλατεῖαν καὶ προσεῖλκον περίεξ αὐτῶν τὸ πλῆθος διὰ τῶν ἤχων κιθάρης, τετραχόρδου ἢ ἄλλου τινὸς ὄργανου, ἐξεθειάζον διὰ ῥητορικῶν λόγων καὶ σχημάτων τὴν θαυματοργεῖν ἀποτελεσματικότητα τῆςσκευασίας των, ἣτις πολλὰκις ὡς πανάκεια εἰθεράπευε πάσαν νόσον. Τὸ εὐπιστον πλῆθος ἐφρόντιζε νὰ πληρώσῃ τὰ βαλάντια τοῦ ἀγύρτου, ὅστις μυκτηρίζων τὴν εὐπιστίαν τῶν θνητῶν, ἀπήρχετο ὅπως ἐξακολουθήσῃ ἀλλαχοῦ τὸ ἔργον του.

Σήμερον καθ' ἅπασαν τὴν ὑψηλίον ὑπάρχουσι διεσπαρμένοι οἱ ἀγύρται. Πᾶς τις γνωρίζει τὴν ποικιλίαν τῶν εἰδικότητων, τὰς ὁποίας ἐξασκοῦσιν, τὸν τρόπον τῆς διαφημίσεως τῆς ἱκανότητός των, ὡς καὶ τὴν ἀποτελεσματικότητα τῶν ὑπ' αὐτῶν παρασκευαζομένων σκευασίων. Ἀπαντα τὰ φύλλα τῆς Εὐρώπης βρῆθουν ψευδῶν διαφημίσεων διαφόρων φαρμάκων κατὰ πάσης νόσου, ἰδίως δὲ τῶν θερμικῶν καὶ ἀφροδισίων, τῆς φυματίσεως, τοῦ ἀρθριτισμοῦ καὶ ἄλλων, ἐπίσης δὲ καὶ διαφόρων βλαβερῶν καλλυντικῶν σκευασίων. Ποσάκις πρὸς τοῦτοις δὲν ἀναγινώσκωμεν εἰς τὰ φύλλα ταῦτα εἰδοποιήσεις ἀγυρτῶν, οἵτινες θεραπεύουσι μακρόθεν δι' ἀλληλογραφίας διάφορα νοσήματα;

Οἱ Ἀγύρται, εἰς τοὺς ὁποίους ἀσθενεῖς διαφόρων κοινωνικῶν στρωμάτων ἐμπιστεύονται τὴν ὑγίαν καὶ ζωὴν αὐτῶν, εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὄντα ἀναλφάβητα τῆς ἐσχάτης κοινωνικῆς ὑποστάθμησιν τῆς ὑπηρετίας ἰατρῶν, κούρεις, ὑπαλλήλικοι, φαρμακείων, ἐργάται, ἀκόμη δὲ καὶ ἀχθοφόροι ἢ λωποδύται καὶ πᾶν ἕτι ἄλλο φαντασθῆτις. Ὅπως κατανοήσῃ τις μέχρι τίνος ἀπιστεῦτου βαθμοῦ φθάνει ἡ συρροή τῶν ἀσθενῶν εἰς τοὺς ἀγύρτας, ἀρκεῖ ν' ἀναφέρωμεν ὅτι διάσημὸς τις ἀγύρτης ἐν Βερολίνῃ δ' « ὑγειονομολόγος » Jacoby εἶχεν, ὡς δικαστικῶς ἐξηκριβώθη, ἐντός ὀκτώ μόνον μηνῶν 2570 πελάτας! Ἀγυρτικὸν Ἰνστιτούτον (Novozon-Institut) ἐν Breslau, εἰδικὸν διὰ τὴν θεραπείαν τῶν ἀφροδισίων νοσημάτων, εἶχεν ἐντός μηνῶν τινῶν πολλὰς ἑκατοντάδας πελατῶν. Ἀγύρτριά τις ἐν Σαξωνίᾳ ἔθησαύρισε πωλοῦσα δι' ἐσωτερικὴν χρῆσιν... τὸ ὕδωρ, διὰ τοῦ ὁποίου ἔπλυνε τοὺς νεκρούς!!

Διὰ νὰ σχηματίσῃ τις ἰδέαν τινὰ περὶ τῆς καταπληκτικῆς διαδόσεως τῆς ἀγυρτείας, ἀρκεῖ νὰ μάθῃ ὅτι τὸ βιβλίον τοῦ ἀγύρτου Bilz ἔχει διάδοσιν ἐνός ἑκατομμυρίου σωμάτων, τὸ τοῦ Kuhn μετεφράσθη εἰς 48 διαφόρους γλώσσας, τὸ ἀγυρτικὸν περιοδικὸν δ' « Φυσιᾶτρος » (Naturarzt) ἔχει ἄνω τῶν 100,000 συνδρομητῶν. Κατὰ στατιστικὴν τινὰ τῆς Ludewig, ὁ γερμανικὸς λαὸς ἐξώδυσεν ἐντός δεκαπενταετίας τριάκοντα ἑκατομμύρια μάρκων διὰ βιβλία, τὰ ὁποία καταπολεμοῦσι τὴν ἐπιστημονικὴν ἰατρικὴν καὶ διαδίδουσι εἰς τὸ κοινὸν τὰς καταστρεπτικὰς ἀγυρτικὰς γνώσεις. Ἐκ τούτων ὅλων δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν τὸν μέγαν τῆς ἀγυρτείας κίνδυνον, ὅστις ἀπειλεῖ τὸ ἀνθρώπινον γένος.

Καὶ παρ' ἡμῖν δυστυχῶς σήμερον ἡ ἀγυρτεία ἔχει φοδερὰν διὰ

δοσιν. Τίς δὲν γνωρίζει τὰς ἀμαθεστάτας ἐκείνας γραίας ἀγυρτίδας, αἵτινες διὰ διαφόρων πατροπαραδότων φαρμάκων θεραπεύουσι πάνσαν νόσον, ἐπίσης τοὺς ἀγύρτας ἐκείνους ὀδοντοἰατροὺς, οἵτινες σήμερον ἀκόμη περιφερόμενοι ἐφ' ἡμάξης ἐν Σταμποῦλ ἀπὸ πλατείας εἰς πλατεῖαν, ἐξασκοῦσιν ἐν ὑπαίθρῳ τὸ ἐπάγγελμά των; Ἐκτός αὐτῶν πασιγνώστοι εἶνε ἐνταῦθα οἱ εἰδικοί ἀγύρται διὰ τὸν ἰκτερον, τὰ κατάγματα, τὰς κήλας, τὰς χαιράδας, τὸ ἐρυσίπελας, τὰ ἀφροδίσια καὶ τόσα ἄλλα νοσήματα. Πόσοι ἀρὰ γε ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν μας καὶ ἐξ αὐτῆς ἀκόμη τῆς τάξεως τῶν μορφωμένων δὲν ἔπεσαν θύματα τῆς ἀγυρτείας; Ἐἴχομεν πολλάκις τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀκούσωμεν ἐκ τοῦ στόματος πολλῶν, ὅτι οἱ ἀγύρται θεραπεύουσιν ἀποτελεσματικώτερον τῶν ἰατρῶν. Οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῆ ὅτι μεταξὺ τῶν εἰς τοὺς ἀγύρτας προστρεχόντων χιλιάδων ἀσθενῶν θὰ ὑπῆρξαν καὶ τινες ὀλίγιστοι βεβαίως τὸν ἀριθμὸν, οἵτινες ἐθεραπεύθησαν τυχαίως ὑπὸ τῶν ἀμαθῶν τούτων ὄντων ἕαν ὅμως ἀναλογισθῶμεν τὴν βλάβην, τὴν ὁποίαν προσενοοῦσιν εἰς τοὺς πελάτας των οἱ ἀγύρται, θὰ ἰδῶμεν μετὰ φρίκης, ὅτι τὸ ἔργον αὐτῶν εἶνε καταστρεπτικὸν καὶ ὀλέθριον διὰ τὰ ἄτομα, τὴν κοινωνίαν καὶ τὸ ἔθνος.

Ἐκτός τῶν ἀμαθεστάτων τούτων ἀγυρτῶν τῶν παρανόμως ἐξασκούντων, τοὺς ὁποίους ὁ Ζωναράς ἀποκαλεῖ συρφετώδεις, ὄχλαγωγούς, χυδαίους, ψεύστας, λωποδύτας, ἐπαίτας καὶ φιλοκερδαῖς — ὑπάρχει, ἀναλόγως τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως τοῦ περιβάλλοντος, καὶ πληθὺς διπλωματούχων ἀγυρτῶν νομίμως ἐξασκούντων, ὑποδογηθέντων ὁμοῦς ὑπὸ ψευδῶν εἰδοποιήσεων καὶ διαφημίσεων καὶ τιτλοφορουμένων διὰ ψευδῶν καὶ ἀνυπάρκτων τίτλων. Οἱ ἀγύρται οὗτοι, οἵτινες παρ' ἡμῖν ἐν Ἀνατολῇ ἰδίως εἰς τὰς μεγαλοπόλεις ἐν μεγίστῃ ἀφθονίᾳ ὑπάρχουσιν, εἶναι χειρότεροι καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν παρανόμως ἐξασκούντων ἀγυρτῶν, τοὺς ὁποίους ἀνωτέρω περιεγράψαμεν. Αὐτοὶ φροντίζουσι διὰ παντός ἀναξιοπρεποῦς μέσου νὰ προσελκύσωσι τὰ θύματά των, νὰ διαγνώσωσιν εἰς αὐτὰ βάρβα ἀλλ' ἀνύπαρκτα νοσήματα, νὰ προδῶσιν εἰς τὴν θεραπείαν δι' ἑλως εἰδικῶν μεθόδων καὶ οὕτω αἰσχροκερδήσωσιν.

Συχνάκις ἀναγινώσκομεν εἰς τὰ ἡμερήσια φύλλα ἀγυρτικῆς καὶ θελεαστικῆς εἰδοποιήσεις ἰατρῶν, εἰς τὰς ὁποίας μετὰ τοὺς ψευδεῖς πολλάκις τίτλους, διαφημίζεται ἡ ριζικὴ καὶ ἀπιστεύτως ταχέια θεραπεία πάντων καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν ἀνιάτων νοσημάτων. Οἱ σοφοὶ οὗτοι ἰατροὶ ὑπόσχονται πολλάκις καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἴασιν τῆς φυματιώσεως ἐντὸς ὀλίγων ἑβδομαδῶν, τῶν ἀφροδίσιων νόσων ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν δι' ἰδίας πάντοτε μεθόδου, καὶ τῆς συμφιλίδος μετὰ μίαν καὶ μόνην ἔνεσιν τοῦ 606.

Μεθ' ἑλα ταῦτα, εὐκόλως δύναται πᾶς τις νὰ συμπεράνῃ ὁποῖαν καὶ πόσων κακῶν πρόξενoi γίνονται οἱ ἀγύρται εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Ἐπεικῶς κρίνων τις αὐτοὺς θὰ τοὺς ἀποκαλέσῃ ἐγκληματίας. Μήπως δὲν εἶνε ἐγκλημα νὰ διαγιγνώσκῃ ὁ διπλωματούχος ἀγύρτης ἐπὶ τοῦ πελάτου αὐτοῦ ἀνύπαρκτον φυματίωσιν, συμφιλίδα ἢ ἄλλο τι νόσημα, νὰ περιγράψῃ διὰ ζοφερῶν χρωμάτων τὸ μέλλον

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio-Dimos

Restrictions apply.

τοῦ ἀσθενοῦς, ἐν ἣ περιπτώσει δὲν ὑποστῆ τὴν ὑπ' αὐτοῦ προτεινομένην εἰδικὴν θεραπείαν, ὅπως ἐκφοβίση αὐτόν, καὶ νὰ θεραπεύῃ εἶτα τὸν δυστυχεῖ ἐκείνον πολλάκις πτωχὸν πελάτην ἐπὶ μῆνας διὰ πολυδαπάνων μεθόδων, ὅπως αἰσχροκερδήσῃ; Μήπως δὲν εἶνε πολυλαπλοῦν ἔγκλημα νὰ ὑποσχεθῆ τις εἰς συμφιλιδιόν, ὡς συχνὰ συμβαίνει, τὴν διὰ μιᾶς ἐνέσεως τοῦ 606 ἰακίν του, ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτόν τὸν γάμον καὶ οὕτω γίνῃ πρόξενος μολύνσεως συζύγου, τέκνων καὶ ἄλλων; Μήπως δὲν διαπράττει ἔγκλημα ὁ ἰκτεροθεραπευτὴς ἀγύρτης, ὅστις ἐν τῇ ἐξασκήσει τῆς εἰδικότητός του, μηδὲ ὅπως φροντίζων περὶ τῆς καθαριότητος τοῦ μαχαιριδίου, δι' οὗ χαράσσει τοὺς ἀσθενεῖς, ἐμβολιάζει τὴν συφιλιδα εἰς τὰ θύματα του; Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀκόμη ἀνεκοινώθη ἐν τῇ ἰατρικῇ ἑταιρίᾳ ἐνταῦθα, ὅτι τοιοῦτος τις ἀγύρτης μετέδωκε τὴν συφιλιδα διὰ τοῦ μολυσμένου μαχαιριδίου του εἰς τρεῖς πελάτας του. Ἄπειρα τοιαῦτα παραδείγματα ἡθυνάμεθα νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα, ἐὰν ὁ χῶρος μᾶς τὸ ἐπέτρεπεν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συντομώτατα ἐκτεθέντων, συμπεραίνομεν ὅτι ἡ ἀγυρτεία, ἣτις ἔνεκα τῆς ἀνεπαρκειᾶς τῶν ὑφισταμένων νόμων λαμβάνει καταπληκτικὰς διαστάσεις, γίνεται πρόξενος οὐ μόνον πολλῶν ἀδίκων θανάτων, ἀλλὰ καὶ ἄλλων ἀνεπανορθῶτων κακῶν. Πρέπει ἐπὶ τέλους ἡ δικαιοσύνη νὰ πατάξῃ τὴν μάλιστα ταύτην τῆς ἀνθρωπότητος δι' ἀστηρῶν νόμων, ὡς εὐτυχῶς ἤρχισε νὰ γίνεταί τοῦτο εἰς διάφορα πεπολιτισμένα ἔκράτη. Μέχρις ὅτου ὁμοῦς ἐπιτελεσθῆ τοῦτο καὶ παρ' ἡμῖν, πρέπει νὰ διαφωτισθῆ τὸ κοινὸν διὰ διαλέξεων καὶ δημοσιευμάτων, ὅπως ἐπὶ τέλους κατανοηθῆ τὸ ὀλέθριον ἔργον τῶν ἀγυρτῶν.

¹Ἐν Κων/πόλει, ²Ἰούλιος 1911.

B. ΚΙΟΛΕΜΕΝΟΓΛΟΥ

ΑΓΡΙΟΛΟΥΛΟΥΔΑ

ΑΓΡΙΟΛΟΥΛΟΥΔΑ τοῦ κάμπου μὲς τῇ φράχτῃ μοναχὰ ἀσηκῶνετε στὸν ἥλιο τὴν κορφήν, δειλά-δειλά. Μέσα στ' ἀνανθια χορτάρια, μὲς τ' ἀγκάθια τὰ κακὰ εἶστε ἐσεῖς κάποιο στολίδι, ἀγριολούλουδα φτωχὰ. Ταπεινὰ κ' ἀθῶα λουλούδια, μὲς τὸν κῆπο τὸν πλατὺ τᾶνθη ἀδιάντροπα ἄς σκορπίζουν μιὰ εὐωδιὰ μεθυστικὴ μὲς τῇ φράχτῃ ἐσεῖς κρυμμένα μοιάζετε μὲ μιὰ καρδιά ποῦ κρατεῖ τὰ αἰσθήματά της ἀπ' τὸν κόσμο μυστικά.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

10
 κ. Χρ. Ἀνδρούτσος, ὁ πολυγραφώτερος τῶν νεωτέρων ἑλλήνων, διδάκτωρ τῆς φιλολογίας καὶ θεολογίας, διατελέσας γυμνασιάρχης ἐν Κρήτῃ, διδάξας ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ Χάλκης, ἤδη δὲ ἐν ταῖς ἀνωτέραις Σχολαῖς Ἀθηνῶν, ἐξέδωκε πλείστα φιλοσοφικὰ καὶ θεολογικὰ ἔργα, οὐ μόνον εὐμενέστατα κριθέντα ὑπὸ τῶν ξένων σοφῶν, ἀλλὰ τινὰ καὶ βραβευθέντα ἐν διαγωνισμοῖς, μεταφρασθέντα δὲ καὶ εἰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας. Ἐξ αὐτῶν διακρίνονται αἱ δύο μονογραφαὶ «Περὶ τῆς ἔννοιαις καὶ οὐσίας τοῦ κακοῦ κατὰ Πλάτωνα», «ἡ θεωρία τῆς τοῦ Πλάτωνος γνώσεως» ἢ βραβευθεῖσα εἰς τὸν Σούτσειον φιλοσοφικὸν διαγωνισμόν, ἡ «Κριτικὴ τῆς Στωικῆς φιλοσοφίας», ἡ «Λογικὴ» καὶ ἡ «Ψυχολογία» ἀμφοτέραι βραβευθεῖσαι ἐν τῷ διαγωνισμῷ τῶν διδακτικῶν βιβλίων. Ἐπίσης διαπρέπουσιν ἐκ τῶν θεολογικῶν τοῦ ἡ «Δογματικὴ», ἡ «Συμβολικὴ», «Τὸ κύρος τῶν χειροτονιῶν τῆς Ἀγγλίας», «Αἱ βάσεις τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν» καὶ ἄλλα].

ΣΚΕΨΕΙΣ ΠΕΡΙ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑΣ

ΠΟΛΛΑΚΙΣ ἐθαύμασα ὄχι τόσον τὸ πλῆθος τῶν αὐτοκτονούντων, ὅσον τὴν ἐλαφρότητα, ἣν δεικνύουσι πρὸς τοὺς αὐτόχειρας ἢ Ἑλληνικῇ τῶν πόλεων κοινωνία καὶ ἐκκλησία. Βεβαίως, ὅπως καθ' ὄλου παρ' ἀνθρώποις, οὕτω καὶ παρ' ἡμῖν, ἱκανοὶ εἶτε πρὸς ἀποφυγὴν ὀρισμένων ὑποχρεώσεων εἶτε διὰ πενίαν ἢ νόσον ἀνίατον εἶτε καὶ ἐξ ἄλλων προσωπικῶν λόγων κατακόπτουσι τὸ νῆμα τῆς ζωῆς αὐτῶν. Ἄν ὁ ἀριθμὸς τῶν αὐτοκτονούντων σήμερον, παραβαλλόμενος πρὸς τὰς αὐτοκτονίας τοῦ παρελθόντος, φαίνεται αὐξήσας, αἷτια τοῦτου εἶνε ἡ φυσιοκρατία καὶ τὸ καθ' ὄλου πνεῦμα τῆς ἀπαισιοδοξίας τὸ πνέον ἐν ταῖς νεωτέραις κοινωνίαις. Ὅταν τις νομίξῃ τὰ πάντα περατούμενα μέχρι τοῦ τάφου, εἶνε φανερόν ὅτι εὐχερῶς θὰ καταστρέψῃ ἑαυτὸν, ὅταν ὁ βίος καταστῇ ἀφόρητος· τοῦναντίον δὲ ὁ ἔχων πεποίθησιν εἰς τὴν θεῖαν πρόνοιαν καὶ ἐν ταῖς δυσμενεστέραις συνθήκαις, δὲν θὰ ἐπιβάλῃ ποτὲ βίαιον χεῖρα ἐφ' ἑαυτοῦ. Ἄλλ' ὡς εἶπομεν, τὸ ἐν ταῖς αὐτοκτονίαις ἀπορίας ἄξιον εἶνε κυρίως ἡ ἐλαφρότης καὶ ἡ ἀδιαφορία τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimio

Restrictions apply.

κοινωνίας πρὸς τοὺς αὐτόχειρας. Οἱ μὲν περιγράφουσι τὴν αὐτοχειρίαν ὡς φυσικὴν καὶ ἡτιολογημένην διεξοδὸν τοῦ ἀφορήτου βίου, οἱ δὲ ἐξαίρουσιν αὐτὴν ὡς ἔργον ἀνδρείας καὶ νικηφόρου κατὰ τῆς αὐτοσυντηρήσεως ἐξεγέρσεως καὶ παρ' ἄλλων μανθάνομεν ὅτι ἡ αὐτοχειρία εἶνε ἀποτέλεσμα ἀναγκαῖον τῆς μηχανικῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐξελιξέως καὶ ὡς τοιαύτη ἀνεπίδεκτος καταλογισμοῦ.

Εὐνόητον ὅτι ἡ αἰτιολογία αὐτῆς τῆς αὐτοχειρίας εἶνε ἀούστατος, οἱ δὲ λόγοι προφανεῖς.

Τὴν αὐτοχειρίαν ἐν πρώτοις ὡς φυσικὴν τοῦ βίου ἐξέλιξιν, δπόταν οὗτος καταστῆ ἀβίωτος, ἀπεδέχθησαν ἤδη πολλοὶ καὶ πάλαι καὶ νῦν. Πάλαι μὲν ὁ Πλάτων ἀποδοκιμάζων καθόλου τοὺς αὐτοκτονούντας, ἤξίωσεν ὁμῶς ὅτι ἡ αὐτοχειρία εἶνε θεμτὴ διὰ νόσον καὶ κακοδαιμονίαν. Ὅμοιως δὲ καὶ οἱ Στωϊκοὶ ἐδίδαξαν ὅτι δικαιοῦται ὁ ἄνθρωπος νὰ κατακόπη τὸ νῆμα τῆς ζωῆς καὶ ἐν ἄλλαις περιπτώσεσιν, ἰδίως ὅταν αὐτὴ διὰ μακρὰν καὶ δυσίατον νόσον ἀποθῆ ἀβίωτος. Ἐν δὲ τοῖς νεωτέροις χρόνοις πολλοὶ φιλόσοφοι ἀποφαίνονται ὅτι ὁ καταλύων τὸν ἴδιον βίον, ὁσάκις οὗτος εἶνε ἀφόρητος, οὐδὲν καθῆκον παραβαίνει (David Hume, Montesquieu). Ἄλλ' ἡ ἰδέα αὐτῆς εἶνε ἐσφαλμένη. Πρῶτον μὲν δὲν εἶνε δίκαιον νὰ διαθέτῃ τις ἀυθαιρέτως τὴν ἰδίαν ζωὴν καταπατῶν τοὺς τῆς φύσεως νόμους. Ἐπειτα δὲ καὶ τεθέντος ὅτι δικαιοῦται τις νὰ καταλύῃ τὸν βίον, ὅταν οὗτος διὰ τοῦτον ἢ ἐκείνον τὸν λόγον καταστῆ ἀφόρητος, καὶ πάλιν τὸ πρᾶγμα δὲν εὐδοῦται. Ζῆν δὲ σημαίνει μὲν ἀπολαύειν καὶ τέρπασθαι, ἀλλὰ καὶ ἐργάζεσθαι. Ἐργάζεται δὲ τις καὶ προᾶγει· ἑαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους οὐ μόνον θετικῶς, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἀπράγμονι καταστάσει, ὅταν ὑφίσταται γενναίως τὰς συμφορὰς καὶ τὰς θλίψεις. Φέρων γενναίως ὁ ἄνθρωπος τὰ παθήματα τοῦ βίου, ἀναπτύσσει μὲν καὶ τελειοῖ τὸν ἴδιον αὐτοῦ χαρακτήρα, παρέχει δὲ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους παράδειγμα διδακτικώτατον τῆς δυνατόμεως τῆς ψυχῆς καὶ ἐνισχύει· τοὺς ὑπὸ τὴν βροτὴν αὐτοῦ διατελούντας, ὅπως ἀγογγύστως καὶ οὕτοι φέρωσι τὰ θεινὰ τοῦ βίου. Ἀλλὰ καὶ ἀνευδοιάστως ἂν ἐπιτραπῆ ἡ αὐτοχειρία εἰς τοὺς βίον ἀβίωτον βιοῦντας, καὶ πάλιν ζητεῖται τί τὸ κριτήριον, ὅτι πράγματι ὁ βίος κατέστη ἀβίωτος.

Τὰ παθήματα δὲν διατηροῦσι τὴν αὐτὴν ἔντασιν, ἀλλὰ κατὰ μέρος γίνονται ἀνεκτότερα καὶ φορητότερα. Πολλοὶ μάλιστα ἀποτυγχόντες οὕτως ἢ ἄλλως νὰ κατακόψωσι τὸ νῆμα τῆς ζωῆς, εἶδον ἅπαντες ὅτι ὁ βίος δὲν εἶνε τόσο ἀφόρητος, ὅσον κατ' ἀρχὰς αὐτοὶ ἐφαντάσθησαν, καὶ ὅτι τὴν παροῦσαν δυστυχίαν πολλάκις διαδέχεται ἀπρόσποτος εὐδαιμονία καὶ εὐδοκίμησις.

Ὅμοιως ἀούστατος εἶνε καὶ ἡ θεωρία τῆς αὐτοχειρίας ὡς ἔργον ἀνδρείας ἢ γενναιότητος. Βεβαίως ὁ αὐτοκτονῶν δεικνύει ἀνδρείαν τινὰ καταπατῶν τὴν ἰσχυρὰν τῆς αὐτοσυντηρησίας ὁρμὴν, ἀλλ' ἡ ἀνδρεία αὐτῆς εἶνε αὐτόχρημα θειλία, ὅταν καταλογισθῆ τις ὅτι οὗτος λιποτακτεῖ πρὸ τῶν θεινῶν τοῦ βίου, ὡς ὁ στρατιώτης πρὸ τῆς μάχης. Ἀληθῶς, ἀνδρεῖος δὲν εἶνε ὁ φονεύων ἑαυτὸν καὶ καταλείπων γυναῖκα, τέκνα καὶ οἰκίους, ἀλλ' ὁ ἐμμένων καὶ ἀντιμετωπι-

ζων τὰ ἐπελθόντα θεινά. Ὁρθότατα εἶπεν ὁ Ἀριστοτέλης ὅτι: «τὸ ἀποθνήσκειν φεύγοντα πενίαν ἢ ἔρωτα ἢ τι λυπηρὸν οὐκ ἀνδρεία, ἀλλὰ μᾶλλον δειλία· μαλακία γὰρ φεύγειν τὰ ἐπίπονα».

Περί δὲ τῆς ἐκδοχῆς τῆς αὐτοχειρίας εἰς πράξεις ἀναγκαίας καὶ ἀκαταλογίστους παρατηροῦμεν τὰ ἑξῆς. Ὅτι ἡ αὐτοχειρία εἶνε ἀναγκαῖον τῆς τοῦ ἀτόμου ἐξελίξεως ἀποτέλεσμα καὶ ὡς τοιοῦτον ἀνεπίδεκτον καταλογισμοῦ, τοῦτο ἀξιοῖ ὁ ὕλισμός, ὃ τὰ πάντα ἐκ μηχανικῶν αἰτίων παράγων, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ τὸ ἀποδεικνύη. Μέχρις οὗ δὲ ἀποδείξῃ ὁ ὕλισμός τοὺς διῆχυρισμοὺς αὐτοῦ τούτους, ἀνάγκη νὰ διακρίνωμεν τοὺς ἐκ παραφροσύνης αὐτοκτονοῦντας ἀπὸ δύο ἄλλας κατηγορίας αὐτοχειρίας, ἀπορροούσας ἐκ προσωπικῶν σφαλμάτων.

Εἶνε δ' αὐταὶ αἱ ἑξῆς δύο· α'.) Ὅταν τις αὐτοκτονῇ ἐκ προμελέτης καὶ ὑπολογισμοῦ πρὸς ἀποφυγὴν ὀρισμένων ὑποχρεώσεων, ἢ δι' ἀνίαντος νόσου ἢ μεγάλην συμφορὰν· β'.) Ὅταν ἡ αὐτοκτονία προέρχεται ἐξ ὑπερβολῶν πότου καὶ καταχρήσεων, αἵτινες ἐξασθενίζουσαι τὴν δύναμιν τῆς βουλῆσεως καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ζωὴν, ἐγγενῶσι ἀκατανίκητον ὄρμηξιν πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς ζωῆς. Ἐν τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει ἡ αὐτοχειρία φαίνεται μὲν πρᾶξις ἀναγκαία καὶ φυσική, ἀλλ' ἡ ὅλη κατάστασις, ἐξ ἧς προήλθεν, εἶνε θνητοῦργημα τοῦ ἀνόμου καὶ ὡς τοιαύτη δεκτικὴ καταλογισμοῦ.

Κατὰ ταῦτα εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀλλάξῃ συμπεριφορὰν πρὸς τοὺς αὐτοχειρίας ἢ ἡμετέρα κοινωνία, ὃ τύπος καὶ ἡ ἐκκλησία.

Ἡ μὲν κοινωνία πρέπει νὰ δεικνύη συμπάθειαν πρὸς τὰ μέλη τὰ οὕτως ἢ ἄλλως πάσχοντα. Ὁ ἄνθρωπος ἐν ταῖς νεωτέραις κοινωνίαις, μὴ δυνάμενος νὰ θεραπεύσῃ τὰς πολλαπλᾶς αὐτοῦ ἀνάγκας, αἰσθάνεται: ἑαυτὸν μᾶλλον μεμονωμένον καὶ ἀδυνατοῦντα νὰ ἀντιπαλαίσῃ δι' ἰδίων δυνάμεων πρὸς τὰς πολλὰς καὶ ποικίλας αὐτοῦ χρεῖας. Οὕτω δὲ ἀπολείπεται ἐν τῷ ἀγῶνι τοῦ βίου καὶ περιέρχεται ταχέως εἰς ἀπόγνωσιν. Ἄν δεικνύωμεν λοιπὸν συμπάθειαν πρὸς τὰ μέλη ταῦτα, ἐξεγείροντες καὶ ἐνισχύοντες τὴν πεποιθῆσιν αὐτῶν πρὸς τὰς ἰδίας αὐτῶν δυνάμεις, εἶνε δυνατόν νὰ προλάβωμεν τὴν βαρυθυμίαν καὶ τὸ βῆραθρον, εἰς ὃ καταφέρονται. Παρητηρήθη ὅτι, εἰς τὰς ὑπάρχουσι πολιτικαὶ κρίσεις, ἐλαττοῦνται αἱ αὐτοχειρίαί, διότι οἱ ἄνθρωποι ἀπασχολοῦνται ὑπὸ τῶν κοινῶν συμφερόντων καὶ τῶν γεγονότων τῆς ἡμέρας. Ἄν λοιπὸν συμπαθῶμεν πρὸς ἀλλήλους καὶ στρέψωμεν τὴν προσοχὴν ἡμῶν πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον, εἶνε δυνατόν νὰ προλάβωμεν τὴν βαρυθυμίαν καὶ ἀπόγνωσιν, εἰς ἣν καταφέρονται οἱ συναισθανόμενοι ἑαυτοὺς μεμονωμένους καὶ ἀπηυδνηκούς. (Πρβλ. Aöffding Ethik² 442).

Ἰδίᾳ δὲ τύπος πρέπει νὰ παύσῃ νὰ ἀναγνωσματοποιῇ καὶ περιγράφῃ τὴν αὐτοχειρίαν ὡς ἠρωτισμόν, κατὰ τρόπον ἐξεγείροντα καὶ ἄλλους εἰς μίμησιν αὐτῆς. Ἀπλῆ ὀλιγόστιχος μνεῖα τῆς αὐτοχειρίας, ὡς τινος δυστυχήματος ἄνευ ἐρεύνης ἐλατηρίων καὶ ἐπιστολῶν, δύναται ν' ἀφαιρέσῃ μέρος τῆς λάμψεως, μεθ' ἧς προσπίπτει εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἐπιπολαιοτέρων ἢ ἐκουσία κατάλυσις τοῦ βίου.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimos
 Δημόσια Ιστορική Βιβλιοθήκη Λαοφάνης
 Restrictions apply.

Ἡ δὲ ἐκκλησία πρέπει νὰ προσφέρηται πρὸς τοὺς διαχειρίζοντας ἑαυτοὺς μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ περισκέψεως καὶ μετὰ τῆς αὐστηρότητος ἐκείνης, μεθ' ἧς προσεφέρετο ἡ ἀρχαία ἐκκλησία παρέχουσα τὰ ἐντάφια νόμιμα μόνον εἰς τοὺς ὁμολογουμένως ἐξ ἄλλοφροσύνης αὐτοκτονούντας. Συνήθως οἱ οἰκεῖοι καὶ συγγενεῖς σπεύδουσι νὰ παραστήσωσιν εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀρχὰς τὰ τολμήματα τῆς αὐτοχειρίας, ὡς προελθόντα ἐξ ἄλλοφροσύνης χρησιμοποιοῦντες καὶ πιστοποιητικὰ ἱατρῶν. Οὕτω δὲ κατήντησε νὰ κηδεύηται μὲν ὁ αὐτοκτονῶν, ἀν' ἣν πλοῦσιος καὶ δυνατός, εὐχερῶς παρουσιαζομένων τῶν βεβαιούντων τὴν τῶν φρενῶν παράκρουσιν, εἴ τις δὲ καὶ κηδεύεται ἄνευ ἐκκλησιαστικῆς εὐλογίας, οὗτος νὰ ᾖ πτωχός τις καὶ ἄσημος. Πρέπει νὰ ἀναστηλωθῇ τὸ περὶ τῆς αὐτοχειρίας δίκαιον τῆς ἀρχαίας ἐκκλησίας. Εἶνε εὐκολον αἱ ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαὶ νὰ διακρίνωσι τίνες αὐτοκτονοῦσιν ἐξ ἄλλοφροσύνης καὶ εἶνε ἄξιοι συμπαθείας, οἴκτου καὶ εὐχῶν παρὰ τῆς ἐκκλησίας, καὶ τίνες οἱ ἄπιστοι οἱ ἐκ προμελέτης καὶ λογισμοῦ κατακόπτοντες ἑαυτοὺς. Οὕτω δὲ διὰ τῶν τοιούτων μέτρων καὶ διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν ἱεροκηρύκων, εἶνε δυνατόν νὰ παραστῇ βαθμηδὸν ἡ αὐτοχειρία μὲ τὴν ζοφεράν πάλιν καὶ ἀπαισίαν ὄψιν, μεθ' ἧς παρίστατο εἰς τὰ ὄμματα τῆς ἀρχαιοτέρας ἡμῶν γενεᾶς καὶ φυσικῶς νὰ ἐλαττωθῇ τὸ μέγα πλῆθος τῶν σήμερον αὐτοκτονούντων.

[Ἀύγουστος τοῦ 1911]

ΧΡ. ἈΝΔΡΟΥΤΣΟΣ

ΜΟΙΑΖΕΙΣ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ . . .

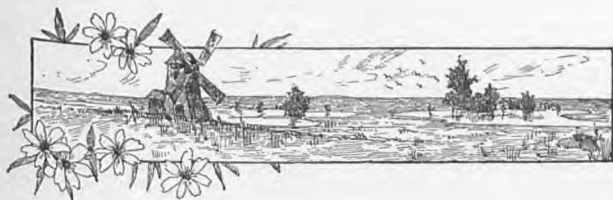
ΠΟΛΛΕΣ φορὲς σκυμμένος στ' ἀκρογιάλι
 παρατηρῶ τὴ θάλασσα τὴ γαλανή,
 ποῦ τὴν ἀπέραντὴ τῆς τὴν ἀγκάλῃ
 καθρέφτη τους τὴν ἔχουν οἱ οὐρανοί.

Τὴ θάλασσα ἀγαπῶ γιατί σοῦ μοιάζει
 στὰ γαλανὰ τὰ μάτια, στὴ γνύχη
 πότε γλυκεῖα γαλήνη τὴ σκεπάζει,
 πότε ἄνεμοι τὴν δέρονουν καὶ βροχή.

Καθὼς ἐσέ, χαϊδεύει, παιγνιδίζει
 κ' εὐθὺς ἀλλάζει, πνίγει, ἀφανίζει
 σ' ἐκείνη βλέπω φύκια καὶ γουλάκια
 καὶ σὰν τ' ἄσημι λαμπερὰ ψαράκια.

Ἄλλὰ στὰ βάθη τῆς τρελῆς καρδιάς σου
 τὸ βλέμμα μου νὰ φθάσῃ δὲν ἔμπορεῖ,
 καὶ λέω : μ' ὄλα τὰ γλυκὰ φιλιά σου
 πῶς ἀπ' τὴ θάλασσα εἶσαι πλιὸ πικρή.

Σπ. Κ. ἸΓΓΛΕΣΗΣ, ἱατρὸς

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΒΕΖΥΡΗΣ

ΤΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Μεχμέτ Χουρσίτ πασᾶς ἐγεννήθη ἐν τῇ Γεωργίᾳ, τῇ περιφήμῳ διὰ τὰς ὠραίας γυναῖκας τῆς χώρα τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας. Ἄσημον τέκνον τοῦ πτωχοῦ λαοῦ, παιδίον ἔτι, ἀπεσπάσθη τῆς οικογενείας του καὶ ἐπωλήθη, ὡς δοῦλος.

Μετά τινα ἔτη διὰ τῆς εὐνοίας τοῦ συμπατριώτου αὐτοῦ Κουτσοῦκ Χουσεῖν πασᾶ, ναυάρχου, εἰσήχθη εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν. Εὐδοκίμησας δὲ εἰς αὐτὴν καὶ ἀνδρωθείς, διωρίσθη εἰς τῶν τοποτηρητῶν τοῦ ναυάρχου αὐτοῦ καὶ ἀνέπυξεν εἰς τὴν νέαν θέσιν πολλὰ προτερήματα καὶ δραστηριότητα ἔκτακτον.

Ἔνεκα τούτων καὶ διὰ τῆς εὐνοίας τοῦ Κουτσοῦκ Χουσεῖν πασᾶ καὶ τοῦ ὡσαύτως συμπατριώτου του Μεχμέτ Χουρρέφ πασᾶ προήχθη βαθμηδὸν κατὰ τὸ ἔτος 1803 εἰς πασᾶν ἐπὶ Σουλτάνου Σελίμ τοῦ Γ'.

Τότε ἡ Αἴγυπτος ἐμασίτζετο ἐκ πολλῶν ἀνωμαλιῶν καὶ φοβερῶν ταραχῶν. Μετὰ τὴν ἐκεῖθεν ἀναχώρησιν τῶν Γάλλων τοῦ Ναπολέοντος, Τοῦρκοι, Μαμελοῦκοι καὶ Σκυπετάροι, ἀντιποιοῦμενοι τὴν ἐξουσίαν τῆς χώρας, περιέστησαν εἰς λυσσώδεις διαμάχας καὶ πολέμους, οἵτινες συνετάραττον ἀενάως τὸν τόπον.

Πρὸς περιστολὴν αὐτῶν ἀπεστάλη εἰς Αἴγυπτον, ὡς ἀντιβασιλεὺς καὶ βεζύρης τοῦ Καίρου, ὁ Χουρσίτ πασᾶς. Διεκρίθη δ' ἐξόχως εἰς τὴν ἀποστολὴν του ἐκείνην, ὡς ἀνδρείος στρατιώτης καὶ δεξιὸς διπλωμάτης, καὶ κατεδάμασε τοὺς ἐχθροὺς τῆς δημοσίας τάξεως. Διετέλεσε δὲ ἀντιβασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου μέχρις 21 Ὀκτωβρίου 1806 ὅτε διωρίσθη βαλῆς, δηλ. γενικὸς διοικητῆς, τῆς Ρούμελης.

Ἄλλὰ τὸν Ἰούλιον 1808 ἀνέβη τὸν θρόνον τῶν Σουλτάνων ὁ

Authorized licensed use limited to: 192.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimos
Restrictions apply.

Μαχμούτ Β' καὶ μετέθεσε τὸν Χουρσίτ πασᾶν ἐκ Ῥούμελης εἰς τὴν σατραπείαν τοῦ Χαλέπιου τῆς Συρίας.

Οἱ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας τῶν Σέρβων πόλεμοι ἔμελλον νὰ δοξάσωσι λαμπρότερον τὸν Χουρσίτ πασᾶν. Μετὰ τὴν συνθήκην τοῦ Βουκουρεστίου (1812), ἦτο ἀνὴρ μέγας καὶ πολὺς ἐν Τουρκίᾳ, ἐγένετο δὲ μάλιστα καὶ μέγας βεζύρης καὶ εἰς αὐτὸν ἡ Τουρκία ἀνέθετο τὴν καταστολὴν τῶν Σέρβων.

Καὶ δὴ κατὰ τὸ 1813 ὁ Χουρσίτ πασᾶς ἀνέλαβε καὶ ἐπεράτωσε τὸν κατὰ τῶν Σέρβων πόλεμον νικηφόρος καὶ μετ' ἐκκληκτικῆς δραστηριότητος. Οἱ ἀτυχεῖς Σέρβοι ὑπεδουλώθησαν καὶ ἐτιμωρήθησαν δι' ἀνηκούστων θηριωδιῶν καὶ δὴ πανωλεθρίας, οἱ δὲ προὔχοντες αὐτῶν ἐπωλήθησαν ἐν ταῖς ἀγοραῖς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὡς εὐτελέστατα ἀνδράποδα!

Μετὰ τὸν Σερβικὸν πόλεμον ὁ Χουρσίτ πασᾶς διωρίσθη πάλιν βαλῆς τῆς Ῥούμελης, μετετέθη δὲ καὶ αὐθις μετὰ πέντε ἔτη εἰς Χαλέπιον καὶ κατὰ τὸ 1820 εἰς Πελοπόννησον.

Ἡ χώρα αὕτη συνεκινεῖτο τότε ἐξ ἐπαναστατικῶν ἀναβρασμῶν καὶ ἀποστόλων τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας καὶ φῆμαι ἐξεγέρσεως ἀλλεπάλληλοι καὶ ἀνεξάντλητοι διεστυροῦντο πανταχοῦ καὶ ἡ δημοσία τάξις ἠπειλεῖτο καθ' ἐκάστην.

Καὶ ἡ Πύλη, ὄχι διότι ἐφοβεῖτο σπουδαίως τὴν ἐπανάστασιν τῶν ἐνταῦθα ῥαγιαδῶν τῆς, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ ἔχῃ δι' αὐτοὺς ἀσχολίαν τινα καὶ σκέπιν, περιορισμένη ἀλλαγῶν, ἀπέστειλε τὸν Χουρσίτ πασᾶν εἰς Πελοπόννησον, ὡς βεζύρην, ἡγεμόνα καὶ κυρίαρχον αὐτῆς, ἔχοντα καὶ ἀπόλυτον ἐξουσίαν ζωῆς καὶ θανάτου ἐπὶ τῶν ὑπηκόων του, ὅπως προλάβῃ τὰ ἐπαναστατικὰ κινήματά τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀσφάλισῃ τὴν τάξιν διὰ παντὸς μέσου.

Ἦτο ἤδη ὁ Χουρσίτ ἐπιφανέστατος πασᾶς τῆς αὐτοκρατορίας καὶ χαρακτηρίζεται ὡς βαρὺς, μεγαλοπρεπέστατος, ἐπιβλητικώτατος, δραστηριώτατος, ἀνδρεῖος, πολυμήχανος, αἰμοβόρος καὶ θηριώδης εἰς ἀνίχνουστον βαθμὸν, ἀκαμπτος ὡς γρανίτης, καὶ καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν φοβερός. Ἦλθε δὲ εἰς Πελοπόννησον μετὰ πομπωδεστάτης Ἀσιανῆς μεγαλοπρεπείας, ἄγων μεθ' ἑαυτοῦ πληθὸς αὐλικῶν, ἐπιτελῶν καὶ ἀκολούθων, γυναικῶν, ὑπηρετῶν καὶ πολλὰς καὶ πολυτελεστάτας ἀποσκευὰς.

Προηγῆθη αὐτοῦ ἡ φήμη μεγαλόπτερος καὶ ἀπὸ τοῦ Ναυπλίου, ὅπου τὸ πρῶτον ἀπέβη, μέχρι Τριπολιτσᾶς, τῆς πρωτευούσης τῆς χερσονήσου, ἐν ἣ ἐγκατεστάθη κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Νοεμβρίου, πανταχοῦ, ὅπου ἐπεφάνη, ῥαγιαδες καὶ Τοῦρκοι πάσης τάξεως, ἔλιπτον πρηνεῖς πρὸ τῶν ποδῶν του εἰς ἔνδειξιν δουλικῆς προσκυνήματος καὶ ὑπεδέχοντο αὐτόν, ὡς ἡγεμόνα καὶ ἐν λαμπροτάτῃ πομπῇ. Παγερὸς δὲ φόβος διεχύθη εἰς τοὺς ῥαγιαδες καὶ ἡ χώρα ἐφαίνετο ληθαργουσα.

Εὐτυχῶς ὀλίγαις μόνον ἑβδομάδα διέμεινε ἐν Πελοποννήσῳ ὁ μέγας βεζύρης καὶ μετὰ τὸ 1820 ἐπέστρεψε καὶ τελευτάει ἐν τῶν ἐν

ἐνεργεία. Ἐπειδὴ παρετείνετο ὑπὲρ τὸ δέον ὁ κατὰ τοῦ Ἀλῆ πασᾶ τῶν Ἰωαννίνων πόλεμος τῆς Πύλης, αὐτὴ ἀπέβλεψε καὶ ἤδη πρὸς τὸν Χουρσίτ πᾶσαν, ὅπως ἐπραττεν εἰς ὅλας τὰς δυσχερεῖς περιστάσεις τῆς αὐτοκρατορίας. Καὶ τὸν Δεκέμβριον 1820 διώρισεν αὐτὸν σερασκέρην τοῦ στρατοπέδου τῆς Ἡπείρου καὶ τὸν προήγαγε συγχρόνως εἰς βαλῆν τῆς Ρούμελης πάλιν.

Ὁ βεζύρης τῆς Πελοποννήσου ἀνεχώρησεν εἰς Ἰωάννινα τὸν Ἰανουάριον, καὶ ἐπολιόρκησε τὸν ἀποστάτην Ἀλῆ πασᾶν, ὃν καὶ ἐδάμασε καὶ κατέστρεψε τῇ 24 Ἰανουαρίου 1822.

Διὰ τοῦ νέου τούτου στρατιωτικοῦ κατορθώματος ὁ Χουρσίτ πασᾶς ἀπεθεώθη πλέον, ὡς δαφνοστεφῆς στρατάρχης καὶ ἀήτητος ἠρώς τῆς Ἀνατολῆς. Ἡ δόξα του ἐφθασεν εἰς τὸ ζενιθ τοῦ ὕψους, ὅλοι οἱ στρατιωτικοὶ ἄνδρες τὸν ἐθαύμαζον, οἱ πολιτικοὶ τὸν ἐξετίμων εἰς τὸ ἔτακρον, οἱ ποιηταί, οἱ ῥαψωδοὶ καὶ ὁ λαὸς ἐξύμουν αὐτὸν καὶ ὁ κόσμος ὅλος, ἰδίως ἡ Ἀνατολή, ἐπληροῦτο μὲ τὸ μέγα καὶ ἔνδοξον ὄνομά του.

Ἐντεῦθεν ὁμως ἤρξατο νὰ ὄχιρᾷ ὁ ἀστήρ του. Ἡ ὑπεραγαπῶσα αὐτὸν τύχη τῷ ἔστρεψε τὰ νῶτα.

Ἡ Πύλη ἐσκέπτετο ἤδη νὰ καταστείλῃ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἐπανάστασιν καὶ φρουρῆν τῷ λόγῳ ἀπέβλεψε πρῶτον εἰς τὸν Χουρσίτ πασᾶν, ὡς ἀρχιστράτηγον τῆς νέας ἐκστρατείας. Ἀλλὰ μετὰ τὴν προπαρασκευὴν αὐτῆς, ὅπως ἀπροσδοκῆτως ἡ μὲν ἀρχηγία ἀνετέθη εἰς τὸν Μαχμούτ πασᾶν τῆς Δράμας, ὁ δὲ Χουρσίτ, παραγκωνισθεὶς ἐτάχθη ἐν Λαρίσῃ, ὡς τροφοδότης καὶ ἐπόπτης τῆς ἐκστρατείας!

Ἐν Λαρίσῃ ἔζη ἐν ἀπογοητεύσει καὶ μελαγχολίᾳ, ἀναλογιζόμενος ὁπόσας καὶ ὁποίας ὑπηρεσίας προσήνεγκε τῷ Σουλτάνῳ καὶ πῶς ἡμίθετο. Εἰς ἐπίμετρον δὲ τῆς δυστυχίας του μιᾶ τῶν ἡμερῶν συνέλαβε δείγματα ἐσχάτης ἀπιστίας κατὰ τῶν λατρευτῶν του χαρμενίων, 64 περικαλλῶν ὀδαλισκῶν, καὶ ἐν τῇ ἀγριότητι τῆς ζηλοτυπίας του ἐπνίξεν ἀνηλεῶς ὅλας αὐτὰς εἰς τὸν ποταμὸν Πηνεῖον.

Ἀτυχῆσας τόσο ἐν τῷ δημοσίῳ καὶ ἰδιωτικῷ βίῳ του, ὑπέπεσε καὶ εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ Σουλτάνου κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1822 κατηγορηθεὶς ὑπὸ τοῦ Διβανίου, ὡς σφετεριστῆς τῶν θησαυρῶν τοῦ Ἀλῆ πασᾶ τῶν Ἰωαννίνων καὶ δι' ἄλλως ἐτι λόγους καὶ κατεδικιάσθη εἰς θάνατον.

Ἐπληροφόρηθῆ ὁμως ἐγκαίρως τὴν προγραφὴν του καὶ διὰ νὰ προλάβῃ τὴν ἐκτέλεσιν ἠτύχτησεν δηλητηριασθεὶς περὶ τὰ τέλη Νοεμβρίου 1822 ἐν Λαρίσῃ. Ἐκηδεύθη δὲ μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐτάφη πλησίον τῆς γερύρας τοῦ Πηνεῖου ἐν τάφῳ, φέροντι πομπῶδη ἐπιτύμβιον ἐπιγραφὴν.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐφθασεν ὁ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀπεσταλμένος Καπιτοῦ - μπασης, ὁ δῆμιος τῆς Πύλης, κομίζων τὸ Σουλτανικὸν φερμάνιον τῆς θανατικῆς αὐτοῦ καταδίκης. Ἐπέμνε δὲ νὰ τὸ ἐκτελέσῃ καὶ ἐπὶ τοῦ δυστυχικοῦ νεκροῦ, διὰ νὰ

Authorized licensed use limited to: 172.24.0.55.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimos
Restrictions apply.

φέρειν τὴν κεφαλὴν του εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλιν. Διὰ τοῦτο καὶ ἀνεσκάφη ὁ νωπὸς τάφος, ἐξετάφη ὁ νεκρὸς καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ τελευταίου βεζύρου τῆς Πελοποννήσου, τοῦ διαβοήτου Χουρσίτ πασσᾶ, ἀπεκόπη καὶ ἐκομίσθη ἐπὶ ἀργυροῦ πίνακος εἰς Κων/πολιν διὰ νὰ ἐκτεθῆ πρὸ τῆς πύλης τοῦ Σουλτανικοῦ Σερραγίου.

[᾽Εξ Ἄργους, 1911]

Δ. Κ. ΒΑΡΘΟΥΝΙΩΤΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙΑ

Κ Ο Ι Μ Α Τ Α Ι

Κοιμάται καὶ τὸ προσώπακι τῆς γεμμένο
στοῦ ταντελλένιο ἐπάνω προσοκεφάλι
μουάζει μὲ λούλουδο ἄγνόν, ὠνειρωμένο,
ποῦ φέγγει μέσ' σιῆς παρθενιάς τῆ χάρι.

Κοιμάται καὶ τὰ ξέπλεκα μαῦρα μαλλιά τῆς
ριχμμένα στοῦ χιονᾶτο τῆς σεντόνι
σκοροποῦν ἄσπραδα πλιὸ γλυκειὰ στὰ μάγουλά τῆς
καὶ στοῦ μικρὸ ἀλαβάστρινο σαγόνι.

Κοιμάται καὶ τὰ ὄραϊα τῆς μαλλιά ἐκεῖνα
σὰν κύματα ἀπ' τὸ μέτωπο κυλοῦνε
καὶ ἀγκαλιάζον τὸν λαιμοῦ τῆς τ' ἄσπρα κοῖνα
καὶ τὰ χαιδεύουν μαλακὰ καὶ τὰ φιλοῦνε.

Κοιμάται καὶ τὸ ἀνάγλυφο ὄραϊο κορμί τῆς,
ποῦ μαρομαρένιο τὸ σεντόνι τὸ σκεπάζει,
λὲς κάποιος ὑπεριτέλειος τεχνίτης
μὲ ἀρχαῖον ἀγάλματος γραμμὲς χαράζει.

Κοιμάται στοῦ ζωγραφιστοῦ μικροῦ τῆς στόμα
ἓνα γλυκὸ χαμόγελο ἀνθίζει,
λὲς κάποιος ἐνθόμισι σὸν ἔπνο ἀκόμα
τὸ καθαρό τῆς μέτωπο φωτίζει.

Κοιμάται στοῦ γαλήνιο τὸν ἔπνο ἐκεῖνο,
ποιό τάχα ὄνειρο γλυκὸ σκοροπιέται!
Ἄχ! ἤθελα, ἐγὼ Μορφεὺς γι' αὐτὴ νὰ γίνω,
σὲ ὄνειρα πλάνα πάντα νὰ πλανιέται!...

ΑΝΤ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗΣ

ΘΕΡΜΑΙ ΚΟΥΡΤΖΗ COURTGIBAD

ΙΑΜΑΤΙΚΑ ΛΟΥΤΡΑ ΕΝ ΜΙΤΥΛΙΝΗ

(ΑΜΕΣΩΣ ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΠΩΛΙΝ)

Πηγαί αλκαλικαί 40°—32—15°. Διττανθρακοῦχοι, Σιδηροβρωμιούχοι. Ἀναδίδουσαι τὴν μεγίστην Ραδιενέργειαν ἐξ ὄλων τῶν πηγῶν τοῦ κόσμου.

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΕΛΕΙΟΤΑΤΑΙ

Ἵδρωθεραπεία, ἠλεκτροθεραπεία, κινήσειθεραπεία, ἀκτινοθεραπεία, ραδιοθεραπεία, θερμοαεροθεραπεία, Ἀτμοθεραπεία, Εἰσπνοαί, Ἱατρικὴ Γυμναστικὴ, πάντα πλήρη, κατὰ τὰς τελευταίας ἐφαρμογὰς τῆς Ἐπιστήμης ὑπὸ τὴν ἐπιστημον. διεύθυνσιν τοῦ ἱατροῦ τῆς Β. Οἰκογενείας τῆς Ἑλλάδος κ. Δ. Βασιλείδου.

ΘΕΡΑΠΕΥΟΝΤΑΙ:

Ἀρτηριοσκλήρωσις
Στηθάγχη
Ἀρθρίτιδες καὶ ποδάγρα
Ρευματισμοὶ
Νευραλγίαι
Ψαμμιάσεις
Παραλύσεις καὶ ἀτροφίαι
Νευρασθένειαι

Χρόνιοι νόσοι τοῦ δέρματος
Ἐντεροκολίτιδες
Ἐπιθηλιώματα
Σαρκόματα
Χρόνια γυναικολογ. νοσήματα
Βρογχοκήλη
Λευχαιμία
Διαβήτης ἀρθρικός

Ἐν γένει, χρόνιοι φλεγμοναὶ τῶν ἰσθῶν τοῦ σώματος.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ. Radium Palace. Μέγα ξενοδοχεῖον πολυτελείας μὲ 120 δωμάτια μόνα καὶ κατὰ διαμερίσματα. Καλλυντήρια. Μεγάλαι αἰθούσαι χοροῦ καὶ συναυλιῶν. Ἀνελευστῆρες. Σφαιριστήρια. — **Electric Hotel.** Μὲ πᾶσαν ἀνεσιν. Θαυμασιὰ θέα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ τῶν περικυκλούντων βουνῶν. Τέλειον ζυθεσιατόριον ἐπὶ τῆς θαλάσσης. — Ἄλση καὶ κήποι. — Γενικός Ἠλεκτροφωτισμός. — Θαλάσσια λουτρά. Μεγάλῃ παραλιακῇ πλατείᾳ. Κυνήγιον, ἄλιεα, ἀσκήσεις καὶ παίγνια τοῦ ὕδαθρου καὶ τῆς αἰθούσης. Ἐκδρομαί. Κινηματογράφος. Συναυλῖαι. Αὐτοκίνητα. Τηλέφωνα. Τακτικαὶ συγκοινωνίαι δι' Αὐτοκινήτων.

Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν καὶ ἐνοικίασιν δωματίων ἀπευθυντέον:

Administration Courtgibad à Mételin

Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις: **Courtgibad Mételin**

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded from 91.229.248.21 on 17-05-2015 17:25:17 UTC by National Technical University of Athens Library. All rights reserved. No part of this document may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or by any information storage and retrieval system, without the prior written permission of the National Technical University of Athens Library.

Restrictions apply.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΣΙΣ ΑΥΤΗΣ ΔΙΑ ΤΟΥ ΑΠΟ 38 ΜΑΡΤΙΟΥ 1841 ΝΟΜΟΥ

ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΤΕΘΕΙΜΕΝΟΝ ΔΡ. 20,000,000

ΑΠΘΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΤΑΚΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΚΤΑΚΤΟΝ ΔΡ. 18,500,000

ΜΕΤΟΧΑΙ 20,000 ΠΡΟΣ ΔΡ. 1000 ΕΚΑΣΤΗ

ΕΔΡΑ ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ

ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ ΑΥΤΗΣ. Διοικητής (ἀναπληρούμενος ὑπὸ δύο Ὑποδιοικητῶν) προεδροῦντων δωδεκαμελοῦς Συμβουλίου, ὅπερ συνεδροῦσιν ἐπὶ παρουσίᾳ Βασιλικῆς Ἐπιτροπῆς.

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ: **ΙΩ. ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ**, ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΗΣ: **ΙΩ. ΕΥΤΑΣΙΑΣ**

ΔΙΕΥΘΥΝΤΑΙ: **Δ. ΜΑΞΙΜΟΣ**, **ΙΩ. ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΣ**

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Προνόμιον ἐκδόσεως τραπεζικῶν γραμματίων.— Προεξοφλήσεις ἐμπορικῶν γραμματίων.— Δάνεια ἐπὶ ὑποθήκῃ.— Χορηγήσεις ἐπὶ ἐνεχύρῳ ἐμπορευμάτων.— Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ τίτλων.— Πιστώσεις δι' ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ, ἐπὶ ὑποθήκῃ καὶ ἐνεχύρῳ.— Καταθέσεις ἄτοκοι.— Καταθέσεις ἔντοκοι ὑπὸ προθεσίαν κατὰ κλίμακα τούτων.— Ἐκδόσεις θανείων δι' ἔμολογιῶν.— Παρακαταθήκαι.— Ἀγορὰ καὶ πώλησις συναλλαγμάτων Ἐξωτερικῶν.— Συμμετοχὴ εἰς ἐγγυητοὺς Ἐταιρείας.— Χορηγήσεις εἰς γεωργοὺς καὶ κτηματίας.— Δάνεια εἰς Δήμους, εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ ἄλλα νομικὰ πρόσωπα.— Ἐπιτηδεύματα δημοσίων καὶ ἄλλων θανείων.— Κινήσεις κεφαλαίων δι' ἐπιταγῶν ἐν τῇ Ἑσωτερικῇ.— Ταμείων τίτλων πρὸς φύλαξιν.— Ταμειοτήριον (caisse d'épargne).

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

Εἰς Ἀργεῖον, Αἴγιον, Ἀμφισσάν, Ἄρταν, Ἀταλάντην, Βόλον, Γύθειον, Δημητσάναν, Θήβας, Θήραν, Καλάβρυτα, Καλάμας, Καρόιτσαν, Κόρινθον, Κυπαρισσίαν, Λαμίαν, Λάρισα, Λεβαδείαν, Λευκάδα, Μεγαλόπολιν, Μεσολόγγιον, Ναύπαικτον, Ναύπλιον, Πάτρας, Πειραιᾶ, Πόρον, Πύλον, Σκόπελον, Σπάρτην, Σύρον, Τρίκαλα, Τρίπολιν, Χαλκίδα.

“ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ,,

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΔΗΜ. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ : Ὀδὸς Χαριλάου Τρικούπη ἀριθ. 22^α

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΔΡ. 12

Ἡ « Πινακοθήκη » εἶνε τὸ μόνον ἐν Ἀνατολῇ περιοδικόν, τὸ ἀσχολούμενον ἀποκλειστικῶς εἰς τὰς Εἰκαστικὰς τέχνας. Δημοσιεύει εἰκόνας τῶν ἀρίστων ἔργων τῆς τέχνης, ὡς καὶ καλλιτεχνικὰς καὶ κριτικὰς μελέτας.

Στέλλεται δεῖγμα δωρεὰν τῷ αἰτοῦντι.

Ἐκδίδεται προσεχῶς ὁ Β' Τόμος τῶν

“ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΚΩΝ ΣΥΜΜΙΚΤΩΝ,,

τοῦ γνωστοῦ καὶ ἐξ ἄλλων ἔργων του
ἱστοριοδίδου Κεφαλλήνου

ΗΛΙΑ Α. ΤΣΙΤΣΕΛΗ

Ὁ Τόμος οὗτος διαλαμβάνει διὰ μακρῶν :

- α') Τὴν Ἱστορίαν τῆς Ὀρθοδόξου καὶ Καθολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κεφαλληνίας (ἐπισκοπῆ, ναὶ, μοναί, κλπ.).
- β') Τὴν ἀπὸ τοῦ 1500 Ἱστορίαν τῆς πολιτικῆς διοικήσεως μέχρι τοῦ νῦν.
- γ') Χρονογραφήματα.
- δ') Ἱστορίαν ἐμμέτρως γεγραμμένην τῆς νήσου Κεφαλληνίας, ἔργον παλαιοῦ κληρικοῦ ἐκ ταύτης, νῦν πρῶτον ἐκδιδόμενον.
- ε') Στατιστικὰς καὶ ἀπογραφὰς διαφόρους καὶ ἄλλα πολλὰ.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiko Apothetirio Dimos

Restrictions apply.

ΠΙΛΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝ. ΚΑΣΔΟΝΗ

“ΤΟ ΚΑΠΕΛΛΟΝ ΚΑΜΝΕΙ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟΝ ΚΟΜΨΟΝ,”
Ἐάν ἐπιθυμητέ νά ἦσθε πάντοτε κομψός ἀποταθῆτε διὰ
τὴν ἐκλογὴν τοῦ καπέλλου σας εἰς τὸν

ΙΩΑΝΝΗΝ ΚΑΣΔΟΝΗΝ

15 Ὀδοῦ Σταδίου (ἀντικρὺ τῶν Βασ. Σταύλων)

ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Α. ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

ΙΑΤΡΟΥ - ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΟΥ

Ἐπιμελητοῦ ἐν τῇ Ἀστυκλινικῇ τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου.
Σπουδάζαντος ἐπὶ τετραετίαν ἐν τῷ Institut Pasteur τῶν Παρισίων
καὶ Institut Behring τῆς Γερμανίας ὡς βοηθοῦ.

ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΣ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ

Αἷματος — Πτυέλων — Οὔρων — Ἐκκριμάτων — Ἐξιδρω-
μάτων — Γάλακτος — Ὑδατος — Γαστρικοῦ χυμοῦ.
Ὁρροδιαγνωστικαί: Τύφου. — Μελιταίου. — Φυματιώσεως.

Διάγνωσης τελεία τῶν δερματικῶν νοσημάτων διὰ τῆς ὁρροδιαγνωστικῆς
μεθόδου τοῦ καθηγητοῦ Wassermann. — Διάγνωσης τῆς φυματιώσεως
διὰ τῆς ἀσφαλτοῦς καὶ ἀκινδύνου μεθόδου v. Pirquet. — Θεραπεία τῆς
φυματιώσεως διὰ τοῦ ὄρρου von Behring.

Ἀντιπρόσωπος τοῦ Institut Behring δι' ὅλους τοὺς ὄρρους.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὀδοῦ Πραξιτέλους 28. (Ὁπισθεν Ὑπουργ. Ναυτικῶν).

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΙΩ. ΚΑΣΔΟΝΗ

15 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ (ἀντικρὺ τῶν Βασ. Σταύλων)

Τὸ κατάστημα ἔφερεν ὡς συνήθως καὶ ἐφέτος τὰ προϊόντα
τῶν ἀρίστων ἐργοστασίων καπέλλων.

Μόνος ἀντιπρόσωπος τοῦ ἀρίστου ἐν Βιέννῃ ἐργοστασ. HABIG.

Ἔχει πάντοτε τὰ νεώτερα σχήματα τῶν ἐκλεκτῶν ἐργοστα-
σίων Limolin, Bennett, Borsalino, Ita, Rousselet κτλ. κτλ.

ΑΓΩΝ ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΥΛΗΝ

Η ἀμείλικτος καὶ ἀνατρεπτικὴ τῆς ἐξελιξέως σκαπάνη ἀπειλεῖ στρατηγικῶς καὶ αὐτὸν ἐτι τὸν ἀκλόνητον τῆς ἀφθαρσίας τῶν στοιχείων νόμον νὰ καταρρίψῃ, δὲν εἶνε δὲ παράδοξον ἐν βραχεῖ εἶτε ἀπωτέρω μέλλοντι νὰ ἀντιμετωπίσωμεν ἐπιστημονικὰ ἐρεῖπια καθὼς ἔχομεν συνειθίσει ν' ἀτενίζωμεν λείψανα τῆς ἀνὰ τὴν φύσιν κραταιᾶς καὶ συνεχῶς μεταμορφωτικῆς τοῦ χρόνου διαβάσεως. Ὑπὸ τὴν ἐγερτήριον πνοὴν τῶν ἐπιθέσεων τοῦ ἐπεκτεινομένου βαθμηδὸν καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν ἀνακαινιστικοῦ πνεύματος, ἢ ἀναπόφευκτος χαλάρωσις ἐπιτηδείως σφυρηλατημένων συνθηκολογήσεων δὲν μεταβάλλει τὴν κατάστασιν. Σφοδρὰ καὶ ἀλλεπάλληλα δέχεται πλήγματα ἢ πίστις εἰς τὴν σταθερότητα τῆς ὕλης, θριμύταται δὲ κατ' αὐτῆς διατυπῶνται αἱ ἐνοστάσεις, ἀρνητικὰ ὅμως εἰς τινὰς περιπτώσεις ἐκδηλοῦνται τὰ ἀποτελέσματα καὶ ἡ διαφορομένη σημασία τῶν προσβάλλει μὲν τὰς φάλαγγας προνομιούχων ὀργανώσεων, ἀλλὰ δὲν συνεπάγεται ἄμεσον υποχώρησιν. Τὰ παλαιὰ στρατεύματα ἀνθίστανται γενναίως καὶ ἀνωφελεῖς γίνονται προτάσεις συνδιαλλαγῆς, ὅταν λίαν ἀντίστροφοι καὶ ἀσυμβίβαστοι διαφωνοῦν παρεμβάλλονται.

Ἐὰν ἡ ὑποστηρικθεῖσα ἐναντίον τοῦ ἀμεταβλήτου τῶν εἰδῶν ἰδέα, ἢ ὡς πρὸς τὴν διασαφήνισιν πολλῶν αἰνιγματωδῶν πιθανότητων περιπλακείσα, ἀναντιρρήτως ἀπέτελεσε τὸ θέμα λυσισώδους ἐπιστημονικῆς πολεμικῆς, ἢ θεωρία ἢ ζητοῦσα σήμερον νὰ ἐπιβάλλῃ καὶ εἰς τὰς ἐλαχίστας τοῦ ὕλικου κόσμου διαιρέσεις τῶν ἀδυσώπητον ζυγόν τῆς ἐξελιξέως, ὀχυρομένη ὀπισθεν κρημνωδῶν τευχωμάτων, θὰ χρειασθῆ νὰ προχωρήσῃ πρὸ παντός μὲ γενικὰς εἰς τὰς ἐρέυνας τῆς ἐπιτυχίας, διὰ νὰ ἐκμηδενίσῃ τὰ στηρίγματα ἐργασιῶν καὶ πειραμάτων ἐλοκλήρων ἑκατονταετηρίδων. Ὅπως εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς θεωρίας τοῦ Δαρβίνου ὁ δίκαιος καὶ φιλαλήθης παρατηρητής, ὁ ἀποφεύγων τὰς λεπτομερείας καὶ τὰ συμπεράσματα εἰς τὴν ἀπόλυτον δὲ κυριότητά τῆς ἀποβλέπων, τὴν ἀναλόγως δηλ. τοῦ χρόνου καὶ τῶν περιστάσεων ἐπιδρασίαν τῶν συνηθῶν τοῦ περιβάλλοντος

κ. Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

6

λοντος ἐπὶ μιᾷ δριάδῳ ἢ ἐνός ὀργανισμοῦ, εἵρῃσκει πράγματι ἀξιόπιστους μαρτυρίας τῶν μεταβολῶν, αἵτινες διὰ μέσου τῶν διαστημάτων καὶ τῆ ἐνεργείᾳ ποικίλων αἰτίων πολλαχῶς ἐπιτελοῦνται χωρὶς ἐν τούτοις νὰ προκύπτῃ καὶ ἡ λογικὴ ἢ ἀπαραίτητος ἀνάγκη τῆς παραδοχῆς τῆς ἀσυζήτητὸς οὕτω καὶ εἰς τὴν θεωρίαν περὶ ῥιζικῆς τῆς ὕλης ἀλλοιώσεως, αἱ ἐνθαρρυντικαὶ πρὸς τελειότερον καὶ διαυγέστερον φῶς βλέψεις ὑποθάλλουσι ἀδήλους ἀναρχικούς θαυλοὺς ἀντιστοιχοῦντας πρὸς σπινθήρας συνομηθικούς μηδενιστικῶν ἐναντίον τοῦ καθεστῶτος ἐφ' ὧδων διὰ βαμβακοπυρίτιδος καὶ νιτρογλυκερίνης. Ἐὰν εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ζώσης ὕλης τόσον τὸ πνευματικῶδες ἐπιχείρημα τοῦ Wöhler, τοῦ κατορθώσαντος τὸ πρῶτον τὴν παραγωγὴν οὐσίας ἀζωτούχου ἀπαντωμένης εἰς ὀργανικῶν ὑπάρξεων ἐνώσεις, ὅσον ἐπίσης καὶ ἡ πρό τιος χρόνου ὑπὸ τοῦ Γάλλου Leduc, ὑπὸ συνθήκας ὀρισμένης καὶ διὰ τῆς καταλλήλου συννώσεως χημικῶν οὐσιῶν, ἐπιτευχθεῖσα ἀνάπτυξις τεχνικῶν σπερματοειδῶν ἀτόμων εἰς φυτὰ, ἔλαμψαν ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ ὀρίζοντι ὡς ἀστέρες διὰ ττοντες, μετὰ τινὰς στιγμὰς σθεσθέντες ὡς πυροτεχνήματα, διὰ τὴν κατ' οὐσίαν ἐξαφάνισιν τῆς ὕλης αἱ παρατόλμως αἰσιόδοξοι συνέπειαι ἐπιτυχῶν τινῶν φαινομένων δὲν ἐπιφέρουν τὴν ἐκτόπισιν τῆς κυρίως θεμελιώδους τοῦ ὕλικου κόσμου ιδιότητος. Παρὰ τὰ εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τῆς κανονικῆς λειτουργίας τῆς ζωῆς καὶ τὴν ἐπ' αὐτῶν ἐπήρῃσαν φυσικῶν καὶ χημικῶν δυνάμεων κοινὰ σημεῖα, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηριζόμενοι ῥιψοκινδύνως φιλοπρόδοσοι τινες ἠθέλησαν ν' ἀγωνισθοῦν δρόμον μετ' ἐμποδίων, μεταξὺ τοῦ τηλαυγούς τοῦ Γερμανοῦ χημικοῦ φάρου, δηλ. τῆς καταρρεύσεως παντός φραγαμοῦ, παντός χωρίσματος ὀργανικῆς καὶ ἀνοργάνου ὕλης καὶ τῶν ὑπὸ τῆς φύσεως καὶ μόνον δημιουργουμένων πολυπλόκων συνθέσεων, καθῶς ἐπίσης μεταξὺ τῶν βραχυτάτης διαρκείας ἀμφιθόλων, νεκρῶν φυτικῶν διαμορφώσεων τοῦ Γάλλου ἐπιστήμονος καὶ τοῦ ζῶντος ἐν ἐνεργείᾳ φυτικοῦ ὀργανισμοῦ, ἡ διαφορὰ εἶνε κολλοσιαία. Αἱ ἐπ' αὐτῆς δὲ πεποιθήσεις τόσον ἐπικίνδυνοι, ὅσον ἐπισφαλές τὸ ἔδαφος, ἐφ' οὗ ματαιοπῶνως ἐπεχείρησαν τὴν ἀνέγερσιν ἄλλων ὑπερψήλων οἰκοδομημάτων Βαβέλ καὶ νέων ἐπιδηλικῶν πύργων τοῦ Ἐἴφφελ. Δὲν δύναται βεβαίως νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ περίπτωσις τῆς κατὰ φαντασίαν ἀρχικῆς καταγωγῆς τῶν ὄντων, οὐδὲ νὰ θεωρηθοῦν βάσιμοι προφητικαὶ γνωμοδοτήσεις πλοῦσαι εἰς ἀντιφάσεις ἀλλ' ἀριστοτεχνικαί. Τὸ ζήτημα προφανῶς τίθεται ὑπεράνω τῶν συμβολικῶν εἰκασιῶν, ἀνεξαρτήτως δὲ τῆς μέχρι τοῦδε συμπαθείας των πρὸς τὸν θετικισμόν ἢ τὴν ὑπόθεσιν, καὶ ἀν' ἀκόμη παρεδέχετο τις ὅτι ὁ μυστηριώδης αὐτός τύπος τῆς ζωῆς διὰ τῆς παρακολουθήσεως κυτταρῶν μονάδων συστηματικῆς ὀργανικῆς βιομηχανίας, ἀν' οὐχὶ τελειῶς καθωρρίζετο τοῦλάχιστον ἐν μέρει, καὶ ὅτι αἱ σχέσεις μεταξὺ τῆς διαπλάσεως καὶ τῶν συστατικῶν αὐτῆς μερῶν θὰ διεφαίνοντο, πάλιν ὁ γόρδιος δεσμός τοῦ μεταμορφισμοῦ δὲν λύεται. Τὸ κῦτταρον ἐκπροσωπεῖ βαθμιδα στοιχειώδους ἀνάπτυξεως, μορφὴν, δύναται τις νὰ εἴπῃ, ἀμυδρῶς ἀριστοκρατίδα, ἐκτός δὲ τῶν βε-

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias I
Restrictions apply.

διασμένων ἀπ' αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀνέλιξιν μεταπηδήσεων καὶ ἡ διάκρισις τῆς ὑποθετικῆς ὑπάρξεως ἀμόρφου, ἀπειρελαχίστου, ὕλικῆς μάζης κατὰ τοιμηρότατά τινα κηρύγματα χάνεται εἰς τὸ ἀπειρον. Αἱ ἐκτενωθεὶς μελετηθεῖσαι φάσεις τῆς βιολογικῆς αὐτοῦ δράσεως διὰ τῶν ζωτικῶν ἐνεργειῶν καὶ τῆς ὕψους τοῦ πρωτοπλάσματος, τῆς ἐσωτερικῆς ἐνότητος καὶ χημικῆς συστάσεως, τῆς περιέργου τοῦ πυρῆνος σπουδαιότητος καὶ τοῦ ἐπιμελοῦς καταρτισμοῦ νέων ἀτόμων, ἀνάγονται τῇ ἀληθείᾳ εἰς τὴν συνδρομὴν καὶ τὴν συνέργειαν ὑπερόχων ἐναλλαγῶν, τῶν ὁποίων δυνάμεθα μὲν νὰ ἐξακριβώσωμεν τὴν πορείαν καὶ τ' ἀποτελέσματα, δὲν γνωρίζομεν ὅμως τὸν μηχανισμόν καὶ τὰς αἰτίας τῶν παραδόξων τούτων μαθηματικώτατα δὲ διαρρυθμισμένων ταλαντεύσεων. Ὑπὸ τὴν ἐποψίν αὐτὴν τὸ βαρὺ καὶ εὐρύτατον ἔργον τῆς φυσιολογικῆς διὰ τῶν ἀναλυτικῶν μεθόδων ἐξετάσεως τῶν βαθμιαίων ἀναλογιῶν μεταξὺ τῶν ἐσχάτης ὑποστάσεως ὀργανικῶν ἀτόμων καὶ τῶν πολυσυνθέτων καὶ ἔναρμονίων καταμερισμῶν τῆς ἐργασίας εἰς τοὺς συστηματικούς ὀργανισμούς, ὅσον καὶ ἂν ἀπομακρύνεται θελεαστικῶν τινῶν δοξασιῶν, ὅσον καὶ ἂν προβάλλῃ ἀντιρρήσεις εἰς τὸ δόγμα τοῦ Δαρβίνου, προσήνεγκε πλείστας ὑπηρεσίας εἰς τὸ πραγματικόν πρόβλημα τῆς ἐξελιξέως, ἀπετέλεσε δὲ τὴν ἀφετηρίαν γονίμων πειραματισμῶν, οἵτινες τὸ κατέστησαν δικαίως κτήμα τῆς ἐπιστήμης ἀναπαλλοτρίωτον. Ἡ κίνησις τοῦ πρωτοπλάσματος εἰς ἓν αὐτοτελὲς ἐλάχιστον φυτικόν μόριον, εἴτε αὐτόνομος εἴτε προσερχομένη ἐξ ἐρεθισμοῦ ἢ ἄλλης ἐξωτερικῆς ἐπιρροῆς, ἢ διενεργουμένη κατὰ κανονικά βεύματα, ἢ ἄμεσος καὶ στενὴ αὐτῆς σχέσις μὲ τὴν παρουσίαν ὀξυγόνου καὶ πλείσται ἄλλαι ἀποδόσεις χαρακτηριστικῶν τάσεων παρουσιάζουσιν ἄλλοις λειτουργιῶν μὴ ἐπεξηγουμένων οὔτε διὰ τῶν δῆθεν τρόπων τῆς κινήσεως τῆς ὕλης, οὔτε διὰ δυναμικῆς παραγωγῆς κατὰ τὴν καθῆσιν, οὔτε δι' εὐφυῶν ἀλλ' ἀτυχῶν ἐπιστημονικῶν ἐμπνεύσεων.

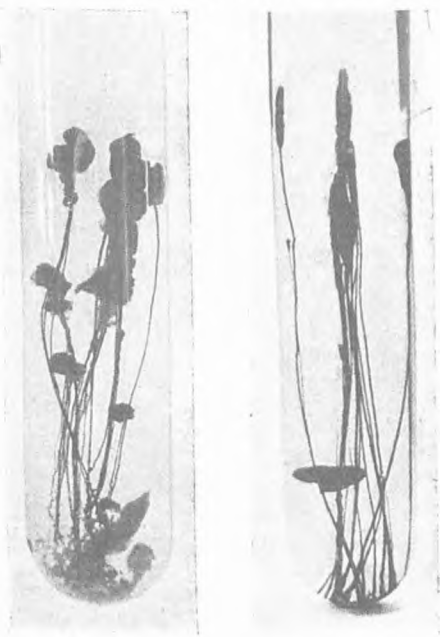
**

Ἡ γνώμη τῆς μετατροπῆς τῆς ὕλης δὲν πρέπει νὰ λησμονηθῇ ὅτι ἀξιοεπαίνως ἐμφαρεῖται ὑπὸ ῥωμαλέου δικτατορικοῦ φρονήματος, ὅτι φιλοδοξεῖ ἀπολυταρχικῶς νὰ κατακτήσῃ. Γνωρίζουσα ὅμως κατόπιν ἱστορικῆς πείρας πολυτίμου, ὅτι αἱ δοξασίαι, ὅσον σφαλρααὶ καὶ ἂν ὑποτεθοῦν, δὲν ἀποσπῶνται ἀπὸ τὸ μωσαϊκόν τῆς ἐπιστήμης ἀνευ αἰσθητῆς διαταράξεως τῆς ἁρμονίας του, καὶ ὅτι ἡ ἀντικατάστασις αὐτῶν ἀνησυχεῖ τοὺς εὐσεβεῖς, προσπαθεῖ νὰ κερδίσῃ εἰρηνικῶς ἐξάφορος ἐνσπείρουσα τὴν δυσπιστίαν εἰς προγενεστέρων συστημάτων ἀντιλήψεις, ἐπικρίνουσα τὴν ἀτέλειαν καὶ τὴν ἀσάφειαν αὐτῶν. Ὁ θεσμός τῆς διατηρήσεως καὶ ἐμμονῆς τῆς ὕλης θίγεται μεθοδικῶς κατὰ τῶν θεωρητικῶν προσῶν, τὰ δὲ ἀθάνατα τοῦ Lavoisier νομοθετήματα, τὰ συγκεντρώσαντα τὰς ἀξιώσεις ἀνωτάτου διαιτητικοῦ δικαστηρίου, χάνουν τὴν ἰσορροπίαν των, κλονίζονται. Τὸ μεταρρυθμιστικόν αὐτῆς πρόγραμμα, ὡς τὰ προγράμματα τὰ ἀνορ-

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psfiako Apothetirio Dimos
 Διημερολόγιο ἱστορικῆς βιβλιοθηκῆς ἐπιγραφῆς
 Restrictions apply.

θωτικά φιλογενῶν καὶ ἔθνοσωτηρίων κυβερνήσεων, δὲν φεῖδεται τοῦ παρελθόντος. Κατὰ γνωστὴν κοινοβουλευτικὴν φρασσεολογίαν ἐνσκήπτει ὡς λαίλαψ ἀντισηπτικὴ ἐναντίον χρεωκοπίας βαρβαρῶδους, ἐκκαθαρίζει καὶ ἀπολυμαίνει ἐντελῶς μετὰ τὴν διαφορὰν, ὅτι εἰς τὰ πολιτικὰ πράγματα ἢ ἐκκαθάρσις συνήθως γίνεται, ἀφοῦ προηγουμένως διευθετηθοῦν πολλοὶ λογαριασμοὶ τοῦ κόμματος. Δὲν χρειάζεται δὲ ὀλίγη σπατάλη ῥητορικῆς χάριτος διὰ τὴν νίκην. Καὶ ὡς

Τὰ τεχνικὰ νεκρὰ φυτὰ τοῦ Στεφάνου Leduc.

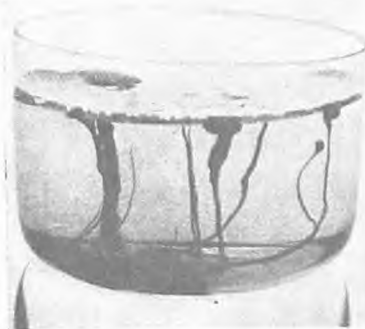
εἰς τὰς πολιτικὰς μάχας ἢ δεινότης ἢ ἡ γλαφυρότης τοῦ βήματος πλασιουμένη μετὰ ποικίλας ὑποσχέσεις ἐξασφαλίζει τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ λαοῦ, εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς σταυροφορίας συμβαίνει τι παρεμφερές. Δὲν ὑπάρχουν ἐξώσται πολιτικῶν κέντρων ἢ ἄλλα πρόχειρα βάρθρα ἀφειδοῦς καὶ ἀφθόνου δημοκοπικῆς ἀπεραντολογίας· δὲν παρελαύνει πρόμαχος σειρά δοκίμων ῥητόρων, οὐδὲ διαδηλώσεις καὶ φωναὶ ἀκούονται· ὑπάρχουν ὁμως ἀπηγεῖς ἀλήθειαι καὶ σημειοῦνται δι' αὐτῶν σταθμοὶ, οἵτινες ἐπιπίπτουν ὡς ὄγκολιθοι. Τίνες εἰσὶν, εἰς

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istitou
Restrictions apply.

τὴν περὶ δυναμικῆς ἀποσυνθέσεως τῆς βλῆς θεωρίαν, οἱ ὀγκόλιθοι οἱ θορυβοῦντες τὸν ἀντίπαλον, ἐν ἄλλαις λέξεσι τὸ ἀδιάρτετον αὐτῆς, τὸν ἀντιτάσσοντα οὐχὶ κατώτερα ἀλλ' ἐξ ἴσου ἀκαταγώνιστα μέσα ἀμύνης; Ἐἶνε κυρίως 4, ὀλίγα δὲ περὶ αὐτῶν θὰ ἀναφέρωμεν: 1) τὰ σπουδαιότατα ἀποτελέσματα τῆς διασπάσεως διὰ

ἤλεκτρολύσεως, 2) ἡ μελέτη τῶν καθοδικῶν ἀκτίνων ἢ ἀκτίνων Hittorf, 3) ἡ ἐξέτασις τῶν ἀκτίνων Röntgen ἢ ἀκτίνων X, 4) ἡ ἀνακάλυψις παραδόξων στοιχείων, ἀκτινεργῶν, ὡς ἔ. π. τὸ ἀκτίνιον καὶ τὸ ράδιον, τῶν ὁποίων ἡ ἰδιότης, ἡ ἀκτινέργεια, φαίνεται ἐπεκτεινομένη ὡς γενικός τῆς βλῆς χαρακτήρ. Τὴν ἤλεκτροχημικὴν θεωρίαν καὶ τὰς συζητήσεις τὰς μετὰ τὴν πρώτην ἀνακάλυψιν, καθὼς ἐπίσης τὴν ἐπὶ τῶν καθοδικῶν ἀκτίνων βασιθεύσαν ὑπόστασιν μιᾶς καταστάσεως βλῆς διαφόρου τῶν ὑπαρχουσῶν, τὴν ὁποίαν κατόπιν ἐπεσφράγισεν ἡ ἀνακάλυψις τῶν ἀκτίνων Röntgen, δὲν θὰ ἐξετάσωμεν' θὰ ἐπιμείνωμεν δὲ μόνον ἐπὶ τῶν ἐπαναστατικῶν ἀποκαλύψεων τοῦ οὐρανίου, τοῦ θορίου καὶ τοῦ ραδίου — τῶν κατ' ἐξοχὴν ἀκτινεργῶν τούτων σωμάτων. Δὲν ἔχουσι μελετηθῆ τελείως, ἐγνώσθησαν ὁμως πολλὰ περὶ τοῦ ἀλλοτρόπου χαρακτήρος των καὶ ταῦτα εἶνε ἄρκετὰ διὰ νὰ ἐνισχύσουν τὰς κατηγορίας τῆς ἀνοικτῆς alla Zola ἐπιστολῆς των ἐναντίον ἀδιαφειλονεϊκῶν πεποιθήσεων. Ἡ ἀπρόοπτος μάλιστα τοῦ ραδίου ἐμφάνισις, ἡ κεραυνοβολήσασα τὸ φρούριον τῆς θεωρίας τῶν ἀτόμων, ἐπέφερε δεινὴν ἐπιστημονικὴν κρίσιν παρατεινομένην τερασπιωδῶς

Τὰ τεχνητὰ νεκρὰ φυτὰ τοῦ
Στεφάνου Leduc.

Τὰ ιδιότροπα ταῦτα στοιχεῖα, ἀντιθέτως πρὸς τὰς γνώμας τῆς χημείας, ἀποσυνθιθέμενα αὐτομάτως καὶ μετὰ ταχύτητος, ἐκτός τῆς ἑξακοντίσεως ἀερώδους τινός ὕλης, παράγουσι διαφόρους ἀσυνήθεις ἀκτινοβολίας, αἵτινες καὶ τὸν φωσφορισμὸν ὑπερτερροῦν καὶ τὸν ἤλεκτρισμόν. Τὰ προϊόντα τῆς ἀποσυνθέσεως αὐτῶν ἐν σχέσει πρὸς τὴν διάλυσιν ἄλλων σωμάτων δὲν δεικνύνται νεωτερίζοντα, ἢ ποσοτικῆ ὁμῶς ἀπόδοσις εἶνε πολὺ μεγαλειτέρα. Ἡ ἰδιάζουσα τῆς ἐνεργείας τῶν θρυμνότης καταπλήσσει, ἑξαιρετικὸν δὲ καὶ ζωνηρότατον προσδίδει αὐτῇ τόνον ἢ ἀκτινεργὸς δύναμις τοῦ ραδίου. Ἡ ἰδιότης ρυθμῖα του ἀποτελεῖ κεφαλαιώδης καὶ σημαντικὸν σημεῖον, περὶ τὸ ὅποιον στρέφεται ἡ παγίωσις τῆς ἀποσυνθετικῆς ἐπιμονῆς τῆς ὕλης. Ἐκτός τῶν ιδιοτήτων τῶν λοιπῶν ἀκτινεργῶν σωμάτων καὶ τῆς ἐκπομπῆς ποσότητός τινος ἀερίου πυκνωσίμου, τὸ ράδιον ἀποδίδει τρία εἶδη ἀκτινοβολίας ἀβαροῦς: τὰς ἀκτίνων α, τὰς ἀκτίνων β καὶ τὰς ἀκτίνων γ.

*Ράδιον ἀκτινοβολοῦν εἰς τὸ σκότος.

Αἱ ἀκτίνες α, ἀπαρτίζουσαι τὰ 99% τῆς ἐλικῆς ραδιοακτινοβολίας, καθιστῶσι τὸν ἀέρα ἀγώγον ἤλεκτρισμοῦ, ἀπορροφῶνται δὲ ἀπλήστως ὑπ' αὐτοῦ. Ἡ ἐπὶ τῆς φωτογραφικῆς πλακῆς ἐπίδρασις αὐτῶν εἶνε ἀσήμεντος, εἶτι δὲ ἐλιγώτερον σπουδαία εἶνε ἡ διαπεραστικότης τῶν μορίων τῶν μὴ δυναμένων νὰ ὑπερνικήσῃ τὴν ἀντίστασιν οὐδὲ ἀπλοῦ φύλλου χάρτου. Ἐντὺς δοκιμαστικοῦ σωλήνος αἱ ἀκτίνες α συγκρατοῦνται, ἐνῶ αἱ ἀκτίνες β ἐξέρχονται. Ἐχουν ταχύτητα ἴσην πρὸς $\frac{1}{10}$ τῆς ταχύτητος τοῦ φωτός, ἡ δὲ ποσότης τῶν, ποικίλλουσα ἀναλόγως τῶν διαφόρων σωμάτων, ἀνέρχεται δι' ἐν γραμματίριον εἰς 70.000 κατὰ δευτερόλεπτον ὡς πρὸς τὸ θόριον καὶ τὸ οὐράνιον, εἰς 100 δὲ δισεκατομμύρια ὡς πρὸς τὸ ράδιον με ἀδιάκοπον διάρκειαν πλεόν τῶν 100 ἐτῶν. Σώματα φωσφορίζοντα καθίστανται δι' αὐτῶν φωτεινά.

Αἱ ἀκτίνες β, ταχύτεραι τῶν ἀκτίνων α, διανύουσι 33 - 95% τῆς ταχύτητος τοῦ φωτός, διακρίνονται δὲ διὰ τὴν ἰσχυρὰν διεσθυντικὴν αὐτῶν ἱκανότητα διαπερῶσαι 5 χιλιοστόμετρα ἀργιλίου. Ἐνεργοῦσι κυρίως ἐπὶ τῆς φωτογραφικῆς πλακῆς, προσπίπτουσαι δ' ἐπὶ σωμάτων ἐπιδεκτικῶν φωσφορισμοῦ καθιστῶσι ταῦτα φωτεινά καὶ ὅταν ἀκόμη χωρίζονται διὰ λεπτοῦ ἐλάσματος ἀργιλίου.

Αἱ ἀκτίνες γ, ἀνταποκρινόμεναι κατὰ τὴν νέαν θεωρίαν εἰς ἐν τῶν τελευταίων προσθετικῶν σταθίων τῆς ἀποσυνθέσεως τῆς ὕλης εἶνε πολὺ διαπεραστικώτεραι τῶν ἀκτίνων β. Διέρχονται διὰ 5 ἐκατοστομέτρων μολύβδου. Ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἀγνωστοὶ ἐν μέρει, ἐκπέμπονται κατ' ἀναλογίαν ἐλαχίστην.

* *

της ἀπολύσεως ἀερίου τινός ἡμιυλικού, τὸ ράδιον καὶ τὰ παρόμοια αὐτῶ σώματα ἔχουν δικαίωμα ἀπεριόριστον ἐπὶ τῆς ἀποδομένης ἀφειδῶς τιμῆς. Τὸ ἀέριον τοῦτο θὰ ἰδύνατο νὰ θεωρηθῇ ὡς τύπος διαμέσου οὐσίας, καθότι πλησιάζει μὲν πρὸς τὴν ὕλην διὰ τῆς συμπυκνώσεως καὶ διαλύσεως αὐτοῦ ἐντός ὁξέων καὶ τῆς ἐπανευρέσεως μετέπειτα δι' ἐξατμίσεως, ἀπομακρύνεται δὲ ταύτης ἐξαφανιζόμενον ὁλοσχερῶς διὰ μετατροπῆς εἰς τεμαχίδια ἠλεκτρικά, δηλ. ἀκτίνας α, β, καὶ γ. Τὸ ράδιον π. χ. ἀπαιτεῖ διάστημα 4-5 ἡμερῶν διὰ νὰ ἐπιτύχῃ συνεχεῖς μεταμορφώσεις· τὸ θόριον ἀρκεῖται εἰς λεπτά τινά· τὸ δὲ ἀκτίνιον ὀλίγα μόνον δευτερόλεπτα χρειάζεται. Τὸ ὑποθετικόν τοῦτο ἀέριον διαλυόμενον θ' ἀνέπτυσσε ἐνέργειαν τρία ἑκατομμύρια φορές μεγαλειτέραν τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐκρήξεως ἴσου ὄγκου ὕδρογόνου καὶ ὀξυγόνου.

Ἡ κατ' ἐπαγωγὴν ἐπίσης ἀκτινέργεια εἶνε ἐνδιαφέρουσα. Μετάλλων ἢ ἀέριον, τοποθετούμενον πλησίον ραδιοενεργητικῆς ἐνώσεως ἢ ἐκτιθέμενον μακρόθεν διὰ τινος σωλῆνος εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἐνεργείας τῆς, καθίσταται ἀκτινεργόν, εἰς ὠρισμένας περιστάσεις μεταδίδον νέαν ἀκτινοβολίαν. Οὕτω αἱ ἀκτινοβολαὶ πλακῶς μεταλλίνης δεχομένης τὰς ἀκτίνας β, διασχίζουσι 0,40 τοῦ χιλιοστομέτρου ἀργιλίου, 0,24 κασιτέρου καὶ 0,16 μολύβδου· ὡς φοβερός τῆς ὀργανικῆς ὕλης καταστρεπτικός παράγων ἡ ραδιοενέργεια ἀποσυνθέτει τοὺς ἴστούς, θανατώνει τὰ κύτταρα καὶ προκαλεῖ εἰς τὸ σῶμα ἰδιάζον ἐγκύμα.

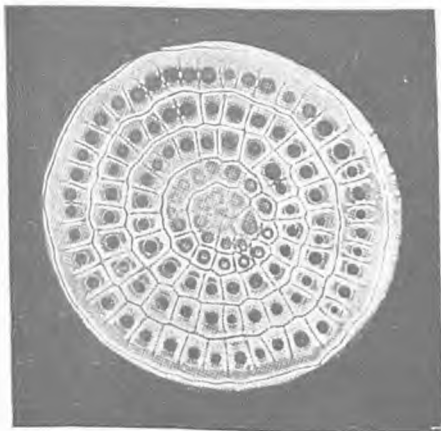
Τὰ τεχνητὰ νεκρὰ φυτὰ τοῦ Στεφάνου Leduc.

Αἱ μοναδικαὶ αὗται καὶ ἐλκυστικαὶ τῆς ὕλης καταστάσεις ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς ὑποθέσεις θορυβῶδεις. Ὁ Birkbe, πειραματιζόμενος διὰ χλωροραδίου προστεθέντος εἰς ζωμόν ζελατινώδη, ὑπεστήριξε πρὸς στιγμὴν τὴν αὐτόματον γένεσιν μικροβίων, τὰ ὅποια ἐκάλυψε ραδιόβια, ἐθεωρήθη δὲ τὸ ράδιον δημιουργόν ζωῆς καὶ ἀπεδόθησαν εἰς αὐτὸ ἰδιότητες, τὰς ὁποίας ἐν τῇ μετριοφροσύνῃ του διεψεύσε. Ὁ ἐπιστημονικὸς ἔλεγχος ἀπέδειξεν, ὅτι τὰ ραδιόβια ἦσαν διαλυτὰ ἐν ὕδατι, ἐνθ' τὰ μικρόβια δὲν εἶνε, ἢ δὲ μεγάλη θερμοκρασία ἢ ἐξαφανιζόμενα ὁλοτελῶς τὰ ραδιόβια, φονεύει μὲν τὰ μικρόβια, δὲν καταστρέφει ὅμως καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν. Τὰ ραδιόβια ἀφιέμενα εἰς τὸ φῶς ἐχάνοντο, ἐάν δὲ ὁ ζωμός διετηρεῖτο εἰς τὸ σκότος, ἀνεφαίνοντο μετὰ τινος ἡμέρας. Ἡ μόνη πρὸς τὰ ὀργανικὰ ὄντα ἐπιφυλακτικὴ αὐτῶν προσέγγισις, ἢ ἀφορῶσα τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν μεγέθυνσιν μέχρις ἐνός σημείου, πέραν τοῦ ὁποίου ἐχωρίζοντο καὶ διελύοντο, ἐτίθετο, ἐκτός μάχης. Τὰ δευτερεύοντα αὐτῶν προϊόντα

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

δὲν ἦσαν βιώσιμα. Ἄσχετα συνεπῶς πρὸς τὰ μικρόβια κατέρρευσαν ἀφ' ἑαυτῶν, μολονότι δ' ὁ θάνατος ὑπάρχει θάνατος ἀνοργάνου βλῆς, οἱ πραγματικοὶ χαρακτῆρες τῆς ζωῆς ἐλλείπουσι.

Τὸ πλήρες ὅμως σφρίγγος καὶ πνευματικῆς ἀκμῆς ἐπιστημονικὸν ἔργον τοῦ Burke, καὶ αἱ ὠφέλειαι τῆς κατακτητικῆς διερευνησεως κάθε νέου ὀρίζοντος, παρέσχον πρόχειρον λαθὴν φλογερῶν ἐξεγέρσεων, σώματα δ' ὡς τὸ ράδιον, τοῦ ὁποίου ἡ φύσις δὲν ἔχει ἀκόμη ἐξακριβωθῆ ὀριστικῶς, ἐπὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ ὁποίου αἱ ἐξωτερικαὶ τῆς σήμερον συνθήκαι, βαρῦτης, θερμοκρασία, οὐδεμίαν ἐξασκοῦν ἐπιρροήν, ἦτο ἐπόμενον νὰ ἀντιτάξουν εἰς τὰ ἀδιάσειστα φυσικοχημικὰ θεσπίσματα τὸν ἐπιθετικώτατον δεκάλογον τῆς ἐξελίξεως

Ἴστός ἐκ τεχνητῶν κυττάρων.

τῆς βλῆς. Ὁ δεκάλογος οὗτος παραδέχεται ὅτι, καθὼς τὰ σώματα, ὀργανικὰ τε καὶ ἀνόργανα, παρήχθησαν δι' ἐξελίξεως, οὕτω καὶ τὰ στοιχεῖα διαρκῶς ὑφίστανται τὴν ἀναγκαστικὴν αὐτῶν ἐξελίξιν' ὅτι ἡ βλῆ ἢ θεωρουμένη ὡς ἀκίνητος καὶ δυναμένη ν' ἀποδώσῃ μόνον τὴν ἐνέργειαν, ἣτις ἐχορηγήθη ἔξωθεν, εἶνε ἀπ' ἐναντίας πηγῆ ἀνεξάντλητος ἐνεργείας, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ διαθέσῃ αὐτομάτως ὅτι ἡ δύναμις καὶ ἡ βλῆ εἶνε τύποι διάφοροι μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας ὅτι ἡ ἀποσύνθεσις τῶν χημικῶν ἀτόμων εἶνε ἀπλή μετατροπὴ τῆς στερεᾶς μορφῆς τῆς ἐνεργείας εἰς μορφήν μὴ σταθεράν: θερμότητα, φῶς, ἠλεκτρισμὸν' καὶ ὅτι ἡ βλῆ εἶνε ποικιλία ἐνεργείας δυναμένη νὰ χάσῃ διὰ διαδοχικῶν ἀποσυνθέσεων ὅλας τὰς ὕλικὰς αὐτῆς ιδιότητας.

* * *

Ἄλλὰ ἀπὸ τῶν ὀλισθηρῶν τούτων ὑποθέσεων καὶ τῶν ἀνυπερβλήτων ἀνωμαλιῶν, μέχρι τοῦ δυσχεροῦς αἰνίγματος τῆς ἀνοργάνου καὶ ὀργανικῆς συνθέσεως, εἰς τὸ ὁποῖον οὐδεμίαν ἔδωκαν ἀπάντησιν οὔτε αἱ βλαστήσεις τοῦ Traube, οὔτε τὰ ραδιόβια τοῦ Burke, οὔτε τὰ τεχνητὰ φυτὰ τοῦ Στεφάνου Leduc, μέχρις αὐτῆς ἀκόμη τῆς ἀρνῆ-

σεως και τῆς κατεδαφίσεως τῆς ὕλης εἰς συντρίμματα, μεσολαβεῖ πορεία ἀκανθώδης, παρεμπόπτουσι χάσματα ἀνεπίδεκτα γεφυρώσεως.

Ἀνεξαρτήτως δὲ τῆς εὐεργέτιδος χροιάς, ἡ ὁποία λαμπρύνει, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τὰς φωτοδόλους ταύτας καὶ ὠραίας διενέξεις τῆς ἰδέας, κατὰ πόσον θὰ δυνηθῇ ἡ περὶ ἐξελίξεως τῆς ὕλης θεωρία νὰ ὑπερισχύσῃ εἶνε ζήτημα χρόνου καὶ ὄχι προβλέψεων.

Α. ΒΑΛΙΑΝΑΤΟΣ

Τὰ δύο πρωτοπαλλήκαρα
τῆς «Ἐθνικῆς Γλώσσης...»

Ⓢ ἕνας μὲ ἀκόντιον, αὐτὸς μὲ σακαράκα,
ἐκειὸς χλαμύδα ἀτικίην, τοῦτος φουφοῦ λὰ βράκα,
αὐτὸς ἐδῶ ἀρεμιάνιος μὲ κράνος εἰς τὴν κάρα,
ἐφιοῦνος 'κεῖ σὰν κοίταστος μὲ τοῦρλα τὴν φεσάρα,
ἀέρα κοπανίζοντας σὲ ἀνώφελον ἀγῶνα
μαλλώνουν οἱ ἐρίφιδες σὲ ξένον ἀχειρῶνα.
Μὰ ἡ ὁμομορφιά, ποῦ κόβονται τὰ δυὸ αὐτὰ ξεφτέρια,
τοὺς χαιρετᾷει ζερότῃ - δεξὰ μὲ ἀνοικτὰ τὰ χεῖρια !

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΣΠΑΡΤΙΑΤΙΚΑ

[Χαρακτηρισμοί, αποφθέγματα]

ΤΟΡΓΩ ἡ θυγάτηρ τοῦ Κλεομένου, ὅτε ὁ Ἄρισταγόρας ὁ Μιλήσιος, ἐλθὼν καὶ προτείνων συμμαχίαν, προσέφερεν αὐτῇ πλῆθος χρημάτων πρὸς τοῦτο, ἐφ' ὅσον δὲ ἠρνεῖτο ὁ Κλεομένης, ἐπλειοδότηι, εἶπεν εἰς τὸν πατέρα της :

— Θὰ σὲ διαφθείρῃ, ὦ πάτερ, ὁ ξένος, ἐὰν δὲν ἐκβάλῃς αὐτὸν τῆς οἰκίας τὸ ταχύτερον.

*

Λάκαινα, μαθοῦσα ὅτι ὁ υἱὸς της, φυγὼν ἐκ τῆς μάχης ἐσώθη, ἔγραψε πρὸς αὐτόν :

— «Κακὴ φήμῃ σὲ περιέλουσε· ἢ ταύτην ἀπόπλυνον, ἢ μὴ ἔσο».

*

Ὁ σπαρτιάτης Θεαρίδης, ἀκονίζων τὸ ξίφος του, πρὸς τινὰ ἔρωτήσαντα ἐὰν τοῦτο εἶνε ὀξύ, εἶπε :

— Καὶ διαβολῆς ὀξύτερον.

*

Διατάξας ὁ Λεωνίδαοὺς τοὺς στρατιώτας του νὰ γευματίσουν :

— «Εἰς τὸν Ἄδην πλέον θὰ δειπνήσετε», τοῖς προσέθηκε ἀτάραχος.

*

Θηρυκίων ὁ Σπαρτιάτης, ἐρχόμενος ἐκ Δελφῶν καὶ ἰδὼν κατελημμένα τὰ στενά τοῦ Ἰσθμοῦ ἀπὸ τὰ στρατεύματα τοῦ Φιλίππου, εἶπε πρὸς τοὺς Κορινθίους :

— «Κακοὺς πυλωροὺς ἔχει ἐσᾶς ἢ Πελοπόννησος, ὦ Κορίνθιοι!»

*

Φίλιππος ὁ Μακεδὼν, φθάσας πρὸ τῆς χώρας τῶν Σπαρτιατῶν, ἔγραψε πρὸς αὐτοὺς ἐρωτῶν ποῖον ἐκ τῶν δύο θέλουν : νὰ ὑπάγῃ ὡς φίλος ἢ ὡς ἐχθρὸς ! Καὶ ἐκεῖνοι ἀπήντησαν :

— «Οὔτε τὸ ἓν, οὔτε τὸ ἄλλο».

*

Ὅταν ὁ σπαρτιάτης Κλεομένης ἐκαυχῆθη ποτὲ πρὸς τοὺς Λακε-

δαμονίους, ὅτι ἔχει τὴν τέχνην νὰ ὀμιλῇ περὶ οἰουδῆποτε πράγμα-
τος ἐπὶ ὀλόκληρον ἡμέραν, αὐτοὶ ἔσπευσαν καὶ τὸν ἐξεδίωξαν τῆς
Σπάρτης, εἰπόντες ὅτι ὁ ἱκανὸς ῥήτωρ πρέπει νὰ ὀμιλῇ ἀναλόγως
πρὸς τὴν ἀξίαν ἐκάστου πράγματος.

*

Λάκαινά τις, θάπτουσα τὸν υἱὸν αὐτῆς μετὰ τὴν μάχην, ὅτε
- γραῖδιον προσελθὼν τῇ ἔλεγε φεῖ τῆς τύχης, τὴν διεκόψα λέγουσα :

— Μὰ τὸν θεόν, λέγε τῆς καλῆς τύχης, ἀφοῦ ἐξεπληρώθη ὁ σκο-
πός, διὰ τὸν ὅποιον τὸν ἐγέννησα, θηλαδὴ ν' ἀποθάνῃ ὑπὲρ τῆς
πατρίδος !

*

Ἡρωτῆθη κάποτε ὁ Ἀγησίλαος : ποία εἶνε μεγαλειτέρα ἀρετὴ ;
ἢ δικαιοσύνη ἢ ἢ ἀνδρεία ; Αὐτὸς δὲ ἀπεκρίθη :

— Ἐάν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἦσαν δίκαιοι, δὲν θὰ εἶχαν ἀνάγκην
νὰ ἦνε ἀνδρεῖοι.

*

Ἄλλος, ἐρωτηθεὶς ποτε : ἕως ποῦ φθάνουν τάχα τὰ σύνορα τῆς
Σπάρτης, κραδαίνων τὸ δόρυ, ἀπήντησεν :

— Ἔως ἐκεῖ, ὅπου φθάνει τοῦτο.

*

Γυνὴ τις ἐξ Ἰωνίας ἐκαυχᾶτο διὰ τὰς πολυτελεῖς αὐτῆς ἀμφιε-
σεις. Λάκαινα δὲ, ἐπιδειξάσα τοὺς τέσσαρας κοσμιωτάτους υἱούς
τῆς, τῇ εἶπε : — « τοιαῦτα πρέπει νὰ ἦνε τὰ ἔργα καὶ τὰ στολί-
σματα τῆς καλῆς καὶ ἀγαθῆς γυναίκος, καὶ διὰ ταῦτα νὰ ὑπερηφα-
νεύεται καὶ νὰ καυχᾶται ».

*

Ἡρώτησέ τις τὸν Ἀγησίλαον, τί καλὸν ἐπροξένησαν εἰς τὴν
Σπάρτην οἱ νόμοι τοῦ Λυκούργου. Καὶ οὗτος ἀπεκρίθη :

— « Μᾶς ἔμαθαν νὰ καταφρονῶμεν τὰς ἀπολαύσεις. »

*

Ἡρώτα τις τὸν Λεωτυχίδην διὰ ποῖον λόγον πίνουν ὀλίγον οἱ
Σπαρτιάται, οὗτος δὲ ἀπήντησε :

— « Διὰ νὰ μὴ φροντίζουν ἄλλοι δι' ἡμᾶς, ἀλλ' ἡμεῖς δι' ἄλλους ».

*

Ἄλλος μάντις Θεμιστέας προσέειπε εἰς τὸν βασιλεῖα Λεωνίδαν τὴν
καταστροφὴν καὶ αὐτοῦ καὶ τῶν συμπολεμιστῶν του, ἧτις θὰ ἐγίνετο
εἰς τὰς Θερμοπύλας. Ὅταν δὲ ὁ Βασιλεὺς τὸν παρώτρυνε νὰ ἐπι-
στρέψῃ εἰς Λακεδαίμονα μετὰ τὴν πρόφασιν μὲν ὅπως ἀναγγεῖλῃ τὰ
ῥα θὰ συμβοῦν, πράγματι ὁμως διὰ νὰ μὴ χαθῇ καὶ αὐτός, ὁ Θεμι-
στέας ἀνέβη ἀποκρίθεις :

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

— « Ἦλθα ὡς πολεμιστῆς καὶ ὄχι ὡς ἀγγελιαφόρος ».

*

Ὁ Δαμωνίδης ταχθεὶς εἰς χορόν τελευταῖος ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ χοροῦ, τῷ εἶπεν :

— « Εὖγε, ὦ χορηγέ· εὖρες τὸν τρόπον πῶς καὶ ἡ θέσις αὐτῆ ἡ ἄσημος νὰ τιμηθῇ ».

*

Ἄνδροκλείδης ὁ Σπαρτιάτης, καίτοι χλωρὸς τὸν πόδα, προσῆλθε καὶ κατετάχθη μετὰ τῶν πολεμιστῶν. Ἐπειδὴ δὲ τινες τῷ ἀντέτειναν ὅτι, χλωρὸς ὢν, δὲν θὰ δύναιτο νὰ πολεμήσῃ, ὁ Ἄνδροκλείδης εἶπε :

— Μήπως πρόκειται νὰ φεύγω ; Θὰ μένω ἐδῶ διὰ νὰ πολεμῶ !

ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΖΩΓΡΑΦΟΙ

Η ΔΙΑ ΚΙΚΗ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ἡ νεοελληνικὴ ζωγραφικὴ ἀριθμεῖ ἀπὸ τινος χρόνου πολλὰς καὶ ἐκλεκτὰς ἀντιπροσώπους τοῦ ὠραίου φύλου. Καὶ ἔχει τὴν χάριν ὁ χρωστήρ εἰς τὴν ἄβρᾶν γυναικείαν χεῖρα. Μεταξὺ αὐτῶν συγκαταλέγεται καὶ ἡ δεσποινὴς Κικὴ Γιαννοπούλου, τοῦ μακαρίτου συνταγματάρχου τοῦ πεζικοῦ. Πτυχιούχος, ἀποφοιτήσασα τὸ λήξαν ἔτος, τῆς Καλλιτεχνικῆς ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ Ἀθηνῶν Σχολῆς. Νεωτάτη ἀκόμη, μὲ ζηλευτόν καλλιτεχνικὸν τάλαντον καὶ μέλλον εὐρὺ, τελειοποιουμένη ἤδη ἐν Ῥώμῃ.

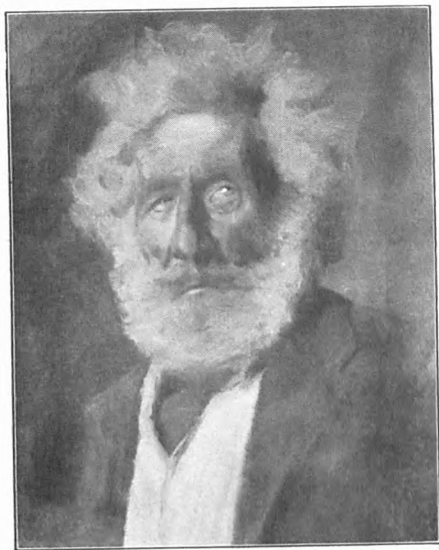

Ἐσπούδασε, μετ' ἀφοσιώσεως ὄντως καλλιτεχνικῆς, ἐπὶ ἔτη ὑπὸ τὸν Ἰακωβίδην καὶ ὑπὸ τὸν Ροῦλὸν ἐσχάτως. Ἐπεδόθη εἰς

τὴν σύνθεσιν καὶ εἰδικώτερον εἰς τὴν προσωπογραφίαν. Οἱ πίνακές της διακρίνονται διὰ τὴν φυσικότητα τῶν γραμμῶν καὶ τὴν δρασερότητα τοῦ χρώματος. Ἐχει τὸ αἰσθημα τοῦ πραγματισμοῦ καὶ ἀποδίδει ὅ,τι βλέπει. Ἀλλὰ πρὸ παντός ἔχει τάλαντον. Καὶ τὸ τάλαντον, ὅπως λέγει κάποιος, βλέπει τὰ πράγματα μὲ τὸ ἀληθινόν των φῶς. Ἡ δεσποινὴς Γιαννοπούλου, συνδυάζουσα ἄλλως τε καὶ ἀρτίαν πνευματικὴν μὀρφωσιν, ἀναμφιβόλως μᾶς ἐπιφυλάσσει ὠραίας ἐκπλήξεις.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ
[Έργον τῆς Λίδος Κικῆς Γιαννοπούλου]

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΗΜΑΙΑ

(Σ Η Μ Ε Ι Ω Μ Α)

Ἡ ἐν Ἐπιδαύρῳ Ἀ' Ἐθνικὴ συνέλευσις διὰ τοῦ ὀργανικοῦ νόμου τῆς 1 Ἰανουαρίου 1822 ὥρισεν ὡς χρώματα τῆς Ἑλληνικῆς σημαίας τὸ *κναιοῦν* καὶ τὸ *λευκόν* ἢ δὲ προσωρινῆ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος ἐξέδωκε τῇ 15 Μαρτίου 1822 διαταγὴν κανονίζουσαν τὸ σχῆμα τριῶν σημαιῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μὲν ὠρίζετο *κναιῆ* μετὰ *λευκοῦ* σταυροῦ ὡς σημαία τῶν κατὰ ξηρὰν δυνάμεων, ἡ δευτέρα ἐξ *ἐννέα* *παρλληλογράμμων* *ἐναλλάξ* *λευκῶν* καὶ *κναιῶν* μετὰ *λευκοῦ* σταυροῦ ἐπὶ *κναιοῦ* *τετραγωνίδιον* εἰς τὴν ἄνω *ἐσωτερικὴν* *γωνίαν* ὠρίζετο ὡς σημαία τῶν πολεμικῶν πλοίων, καὶ ἡ τρίτη *κναιῆ* μετὰ *τετραγωνίδιον*, ὅπως ἐν τῇ ἄνωτέρῳ, ἀλλὰ *λευκοῦ* καὶ *φέροτος* *κναιοῦν* *σταυρόν*, ὠρίζετο ὡς σημαία τῶν ἐμπορικῶν πλοίων.

Ἡ τρίτη σημαία, ἄγνωστος τὴν σήμερον, κατηργήθη διὰ ψηφίσματος τὴν 30 Ἰουλίου 1828, κ' ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν σκαφῶν ἔκτοτε ὑψώθη ἡ αὐτὴ καὶ εἰς τὰ πολεμικὰ πλοῖα. Ἡ σημαία αὕτη τοῦ ναυτικοῦ λεπτομερέστερον ἐκανονίσθη, διὰ Β. Δ. τῆς 4 Ἀπριλίου 1833, νὰ ἔχη ἐκ τῶν ἐννέα *παρλληλογράμμων* τὰ πέντε *κναιῶν* καὶ τὰ τέσσαρα *λευκά*, πάντα δὲ *ἰσοπλατῆ*, τὸ δὲ *κναιοῦν* *τετραγωνίδιον* ἐν τῇ ἄνω *ἐσωτερικῇ* *γωνίᾳ* νὰ εἶνε τοσοῦτου μεγέθους, ὥστε νὰ κατέχη τὸ ἐν τρίτον τοῦ μήκους τῆς σημαίας, νὰ περιλαμβάνη δ' ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω τὰ τρία πρῶτα *παρλληλόγραμμα*. Ὁρίσθη δ' ἔτι πρὸς διαστολὴν ἢ ἐπὶ τῶν πολεμικῶν σκαφῶν ὑψουμένη σημαία νὰ φέρη τὰ βασικὰ ἐμβλήματα, ἅτινα ἐτέθησαν κ' ἐπὶ τῶν σημαιῶν τοῦ στρατοῦ.

Ἐτέραν τροποποίησιν δὲν ὑπέστη ἡ Ἑλληνικὴ σημαία ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ὀθωνος, μόνον δὲ μετὰ τὴν ἀνάρρησιν τοῦ βασιλέως Γεωργίου διὰ τοῦ ἀπὸ 28 Δεκεμβρίου 1863 Β. Διατάγματος ὠρίσθη, ὅτι ἡ βασικὴ σημαία φέρει τὰ ἐμβλήματα τοῦ Κράτους καὶ τοῦ Βασιλέως ἐν μέσῳ τοῦ σταυροῦ, ὅτι δὲ αἱ σημαίαι τῶν πολεμικῶν ναυτικῶν καὶ τῶν φρουρίων φέρουσι τὸ βασικὸν στέμμα. Εἶχεν ὀρισθῆ διὰ τοῦ αὐτοῦ διατάγματος ὅτι καὶ τῶν ταγματῶν αἱ σημαίαι φέρουσι τὰ ἐμβλήματα τοῦ Κράτους,

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

ἀλλὰ μεταγενέστερον, διὰ Β. Δ. τῆς 9 Ἀπριλίου 1864 ὠρίσθη ἐκ νέου ὅτι: «ἡ σημαία τῶν ταγματίων τοῦ πεζικοῦ εἶνε ἐκ κυανοῦ μεταξωτοῦ ὑφάσματος, φέροντος πέριξ χρυσοῦς κροσσούς καὶ εἰς τὸ μέσον σταυρὸν ἐκ λευκοῦ μεταξωτοῦ ὑφάσματος, εἰς δὲ τὸ κέντρον τοῦ σταυροῦ τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Γεωργίου.

Γνωστὸν ὅτι καθιερώθη ἐκ συνηθείας, ὅπως ἡ μὲν σημαία τῆς ξηρᾶς ἔχη κυανὸν μᾶλλον διαυγές καὶ προσεγγίζον πρὸς τὸ τοῦ οὐρανοῦ, ἡ δὲ ναυτικὴ βαθὺ καὶ οἰονεὶ θαλάσσης τρικυμώδους.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΣΤΑΛΑΚΤΙΤΑΣ

Ε Λ Α

ΜΟΝΑΧΗ σιῆς Νυχτὸς τ' ἀστερόφωτα πλάτη,
 Ἀπὸ ῥόδα λευκὰ σοῦχω στρώσει κρεββάτι
 Ἐλα, γύρε ἀπαλὰ τὸ ξανθὸ σου κεφάλι,
 Κάθε θλιῖρι βαθεῖα νὰ ξεχάσης καὶ πάλι.
 Ἄγγελός σου κρυφός, θ' ἀγρυπνῶ σὸ πλευρό σου,
 Τὸν καθένα πικρὸ νὰ ξεχνῆς στοχασμοῦ σου.
 Καὶ τὸ ἄστρο τ' ὄχρὸ ποῦ μᾶς εἶδε τὰ βράδνα
 Νὰ γυροῦμε οἱ δυὸ στὰ βοννά, στὰ λαγκάδια,
 Μυστικὰ μὰ χρυσῇ θὰ σκορπίζη ἀχίνα,
 Νὰ χαϊδέυῃ τ' ἀχνὰ τοῦ μετώπου σου κοῖνα.

Μοναχὴ σιῆς Νυχτὸς τ' ἀστερόφωτα πλάτη
 Ἀπὸ ῥόδα λευκὰ σοῦχω στρώσει κρεββάτι...
 Ἐλα, ἔλα γυροῦς σιῆ θεομῆ μου ἀγκάλῃ
 Τῆς καρδιάς μου ν' ἀκοῦς τὰ τραγούδια καὶ πάλι...
 Κι' ἂν ὁ Χάρος ποτὲ σιῆ ῥοδόλευκῃ στρώσῃ
 Ἐρῶθι μαῦρα φτερά σὸ κορμί σου ν' ἀπλώσῃ,
 Σιῆν ἀγκάλῃ του πρὶν νὰ σὲ σφιξῇ, θὰ γύρω
 Τῆς ψυχῆς μου δειλὰ νὰ σκορπίσω τὸ μῦθο...
 Καὶ θὰ σβύσω ἐγὼ σὸ λευκὸ προσκεφάλι
 Νεκρωμένα μὴ 'δῶ τὰ κερῆνια σου κάλλῃ.

ΜΑΡΙΚΑ ΚΑΡΑΚΑΣΗ ΠΙΠΙΖΑ

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ
[Έργον τῆς Δίδος Κικῆς Γιαννοπούλου]

ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

N. ΤΖΑΚΑ

81 — ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ — 81

ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1876

Τὸ ἡμέτερον κατάστημα κρίνει ἀναγκαῖον νὰ κάμῃ γνωστὸν ὅτι εὐρίσκονται καὶ πωλοῦνται ἐν αὐτῷ πάσης ὕλης βιβλία, ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ, πρὸς χρῆσιν τῶν Δημοτικῶν καὶ Ἑλληνικῶν Σχολείων, Παρθεναγωγείων καὶ Γυμνασίων.

Ἐπιστημονικά. Νομικά. Ἱατρικά. Φιλολογικά. Μαθηματικά. Τραπεζιτικά. Φιλοσοφικά. Λεξικά διάφορα. Μυθιστορήματα κ.τ.λ.

Ἀναλαμβάνομεν τὴν προμήθειαν καὶ ἀποστολὴν παντὸς βιβλίου μὴ ὑπάρχοντος ἐν τῷ καταστήματι ἡμῶν ἄνευ οὐδεμιᾶς προμηθείας, ὑποσχόμενοι τὰς αὐτὰς τιμὰς, εἰς ἃς ἤθελον ἀγοράσει ταῦτα.

Τμήμα Βιβλιοδετεῖου

Τὸ Βιβλιοδετεῖον ἡμῶν, κατηρτισμένον διὰ τῶν τελειότερων μηχανημάτων, ἀναδέχεται τὴν βιβλιοδέτησιν παντὸς βιβλίου δι' ἀρίστων ὕλικῶν κομψῶς καὶ στερεῶς εἰς τιμὰς λίαν συγκатаβατικάς.

Ὁ Κατάλογος τοῦ ἡμετέρου Καταστήματος ἀπαρτιζόμενος ἐξ 112 σελίδων ἐκδόσεως 1911

ΑΠΟΣΤΕΛΛΕΤΑΙ ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΑΙΤΟΥΝΤΙ ΔΩΡΕΑΝ

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΣΗΜΑΤΩΝ

ΔΗΜ. Γ. ΜΑΓΕΙΡΟΥ

(ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ, ΑΡΙΘ. 40)

Τὸ μόνον καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀνατολήν,
τὸ ὁποῖον κατασκευάζει καλλιτεχνικώτατα σήματα
ΔΙΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ, ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ, ΥΠΟΨΗΦΙΟΥΣ Κ.Α.Π.

ἔκ σαλουζοῖδ

κομψότατα, διαφόρων χρωμάτων, παραστάσεων καὶ ποικιλιμάτων.

Ἐπίσης κατασκευάζει ΣΠΙΡΤΟΘΗΚΑΣ μὲ εἰκόνας τοπίων καὶ ἀρχαιολογικῶν μνημείων. Ἐπίσης ΣΤΗΡΙΓΜΑΤΑ διὰ καπέλλα κυριῶν, καὶ ἐν γένει ὅ,τι σχετίζεται μὲ τὸ εἶδος τῆς τέχνης του
ΤΙΜΑΙ ΣΥΓΚΑΤΑΒΑΤΙΚΑΙ.—ΕΡΓΑΣΙΑ ΠΡΩΤΟΦΑΝΗΣ εἰς λεπτογραμμίαν καὶ κομψότητα.

Οἱ Σύλλογοι καὶ τὰ Σωματεία ἔν τε τῇ Ἑλλάδι καὶ τῇ Ἑσωτερικῇ κατασκεύασαν ὅλοι σχεδὸν τὰ ΣΗΜΑΤΑ των εἰς τὸ λαμπρὸν καὶ μοναδικὸν ἄλλως τε ἐργοστάσιον τοῦτο.

Διὰ τοὺς παραγγέλλοντας μεγάλον ἀριθμὸν σημάτων
ΓΙΝΕΤΑΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΕΚΠΤΩΣΙΣ

“ΚΟΣΜΟΣ,”

Τὸ ὠραιότερον, τὸ πολυτελέστερον, τὸ πλουσιώτερον Ἑλληνικὸν
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Ἐκδίδεται ἐν Σμύρνῃ τὴν 1ην καὶ 15ην ἐκάστου μηνὸς

Συγγραῖται : οἱ γνωστότεροι ἀπὸ τὸ Πανελλήνιον λογογράφοι,
ποιηταί, διηγηματογράφοι.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Σμύρνης Μειζ. 3¹/₂ Ἑσωτερ. Μειζ. 4¹/₂ καὶ Ἐξωτερ. φο. χρ. 25

Μετὰ ἰδιαίτερον εἰκονογραφημένου παραρτήματος

Ἀποστέλλεται εἰς πάντα αἰτούντα ἐν τεύχος δωρεάν ὡς δείγμα

Διεύθυνσις : Περιοδικὸν «Κόσμος» Smyrne (Turquie d'Asie)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

Ἱατρός, εἰδικὸς ἐπὶ τῶν οὐροποιογεννητικῶν ὀργάνων, τῶν ἀφροδισίων παθῶν καὶ τῶν νοσημάτων τοῦ δέρματος.

Ἐπὶ μακρὸν ἐν Ἐδρῶνι σπουδάζας καὶ εἰς Παρισίους διευθύνας
ΙΔΙΩΤΙΚΗΝ ΚΛΙΝΙΚΗΝ

ΟΔΟΣ ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, ΑΡΙΘ. 13

ΜΕΓΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΩΡΟΛΟΓΟΠΟΙΪΑΣ

Κ. ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΟΔΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ, 3

Ὅτι τὸ κατάστημα ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ εἶνε τὸ κράτιστον καὶ προνομιούχον ἐν Ἑλλάδι, ὁ ἴδιος δὲ κ. Σεργιάδης, ὁ πατριάρχης ὡς εἶπειν τῆς παρ' ἡμῖν ὠρολογοποιίας, ὁ κρατῶν τὰ σῆπτρα τῆς ὑπεροχῆς ἐν τῇ τέχνῃ, δὲν χωρεῖ, δὲν ἐπιτρέπεται δευτέρα γνώμη. Τὸ μαρτυροῦν ἄλλως τε αἱ χιλιάδες τῶν πελατῶν του ἐκ τε τῆς πρωτευούσης, τῶν ἐπαρχιῶν καὶ ἀνά τὸ πανελλήνιον. Δὲν ὑπάρχει ὁμογενής, ὅστις διέρχεται τῶν Ἀθηνῶν καὶ δὲν θά προμηθευθῇ τὸ ὠρολόγιον, ποῦ τοῦ χρειάζεται, ἀπὸ τὸ Κατάστημα Σεργιάδου, διότι εἶνε πράγματι κατηρητισμένον καὶ πλουτισμένον ὀφτως, ὅσον ὀλίγα καὶ εἰς αὐτὰς ἀκόμη τὰς εὐρωπαϊκὰς μεγαλοουπείας.

Εἶνε δὲ τέλειον καὶ πλούσιον τὸ Κατάστημα τοῦτο, διότι ὁ μὲν διευθυντῆς αὐτοῦ εἶνε εἰδικώτατος εἰς τὸ εἶδος λαβῶν καὶ μετάλλιον ἀξίας διὰ τὰ ἔργα ὠρολογοποιίας, τὰ ὅποια ἔχει κάμει, βοηθοὺς δὲ παρὰ τὸ πλευρόν του ἔχει τεχνίτας εἰδικούς, τῆς πρώτης γραμμῆς, Γερμανοὺς καὶ Ἑλβετοὺς.

Οἱ ἔχοντες ὠρολόγια πολῦτιμα καὶ ἀξίας, μόνον εἰς τοῦ Κ. Σεργιάδου ἡμυροῦν καὶ πρέπει νὰ ἐπισκευάζουν αὐτὰ, διότι μόνον τὸ ὠρολογοποιεῖον Σεργιάδου κέντηται πρὸς ἐπισκευὴν τοιούτων

ἐντελέστατα καὶ ἀριστία μηχανήματα

Ὁ κ. Σεργιάδης ἐπισκέπτεται κατ' ἔτος πάντοτε τὰ κέντρα τῆς Εὐρώπης, παρακολουθεῖ τὰς προόδους τῆς τέχνης, ἐκλέγει τὰ καλλίτερα εἶδη, συνδέεται καὶ συνεργάζεται μὲ τοὺς πλέον ὀνομαστοὺς Εὐρωπαϊκοὺς οἰκοὺς, καὶ δύνανται ἐπομένως νὰ συναγωνισθῇ εἰς τέχνην, εἰς ποιότητας, εἰς τιμὰς. Ἐπὶ πλέον ὁ κ. Σεργιάδης εἶνε ἀντιπρόσωπος διασήμων ἐν Εὐρώπῃ ἔργοστασιῶν ὠρολογοποιίας, ὡς λ. χ. τῆς ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΛΒΕΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ τῆς διαχειριζομένης τὸ νέον ὠρολόγιον *Invicta-Moeris*, δηλαδὴ τὸ χειρηνιῶν ἀποκλειστικὸν ὠρολόγιον ὅλων τῶν μεγάλων σιδηροδρομικῶν καὶ ἠλεκτρικῶν ἐταιριῶν διὰ τὰ σπάνια καὶ ἀνεγνώρισμα κλεονετήματα ἀποχῆς καὶ ἀκριβείας.

Ἐπίσης ἀντιπροσωπεύει τὸ ἐν Στρασβούργῳ τοῦ I. & A. Ungerer ΜΕΓΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΩΡΟΛΟΓΙΩΝ ΤΟΙΧΟΥ (ΚΩΔΩΝΟΣΤΑΣΙΩΝ) ὡς καὶ τὸ ἐπίσης περιβόητον ἔργοστάσιον ὠρολόγιων τοίχου καὶ τραπέζης τῶν ἀδελφῶν Junghans. Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς εἰδικότητος εἰς τὴν τέχνην, τῆς ἐντελείας τῶν μηχανημάτων, τοῦ μοναχικοῦ πλοῦτος καὶ τῆς ποικιλίας εἰς εἶδη, εἰς μεγέθη, εἰς σχήματα, εἰς τιμὰς, ὅ,τι χαρακτηρίζει τὸ Κατάστημα ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ εἶνε ἡ ἀκρα, ἡ μυθώσχηδὸν εὐκρινεία, μὲ τὴν ὅποίαν εἰργάσθη καὶ ἐργάζεται, καὶ ἐπὶ τῇ τεχνικῇ ἀριστερίᾳ ἀπὸ τῶν ἄλλων καὶ περιωπῆν του.

*Gants de Grenoble, Gants antilope,
Gants castor, Gants Fowens.*

ΘΑΥΜΑΣΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗ ΧΕΙΡΟΚΤΙΩΝ

παντός είδους ύπάρχει πάντοτε εις τὸ ἀντικρὸν τῶν
Βασ. Σταύλων Κατάστημα

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΣΔΟΝΗ

BIBLIOPOLITION—LIVRES D'OCCASION

ΛΟΥΚΑ Γ. ΧΑΤΖΗΛΟΥΚΑ

ΙΔΡΥΘΕΝ Τῷ 1889.—'Αθήναι, 'Οδὸς Σταδίου 34.

Μόνον εις τὸ Βιβλιοπωλεῖον Δ. Χατζηλουκά ἤμπορεῖτε νὰ εὕρετε
τὰς μεγαλειτέρας Συλλογὰς
καὶ σειρὰς βιβλίων εὐκαιρίας

'Επίσης εὕρισκετε καὶ ΟΛΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ καὶ πλείεστα
τῶν ξένων γλώσσων, παντοίας φύσεως καὶ ὕλης, ἥτοι :

'Επιστημονικά, 'Εκπαιδευτικά, 'Ιατρικά, Νομικά, Φιλολογικά,
'Εγκυκλοπαιδικά, 'Ιστορικά, Διδακτικά, Λεξικά διάφορα κλπ. κλπ.

Τὸ Βιβλιοπωλεῖον Δ. Χατζηλουκά ἀγοράζει ΒΙΒΛΙΑ καὶ ΒΙΒΛΙΟ-
ΘΗΚΑΣ οἰαοδήποτε γλώσσης εἰς συμφερούσας τιμὰς, ἐνεργεῖ δὲ ἐπὶ
μικρᾷ προμηθείᾳ πᾶσαν παραγγελίαν ΕΚ ΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΚΑΙ
ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ἐπὶ προαποστολῇ τοῦ ἰσοτίμου.

Ζητεῖτε κατάλογον Βιβλίων — 'Αποστέλλεται δωρεάν.

“ENANTION TOY ΧΕΙΜΩΝΟΣ,,

Φλανέλλες, caleçons, κάλτσες καὶ γάντια μάλλινα
ἐκ τοῦ ἀρίστου Σκωτικοῦ Καταστήματος **GALDWELL**,
γάντια κωνηγίου, γάντια fourré.

'Εκομίσθη πλουσία προμήθεια εἰς τὸ ἀντικρὸν τῶν Βασ.
Σταύλων Κατάστημα

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΣΔΟΝΗ

SABATINO LOPEZ

ΞΑΝΑΓΥΡΙΖΕΙ Η ΖΩΗ*

ΔΡΑΜΑΤΙΟΝ ΕΙΣ ΠΡΑΞΙΝ ΜΙΑΝ

Ἦτο ἰατρός Φέβουλα εἶνε μόνος καὶ περιμένει. Εἶνε σκεπτικός, ἀλλὰ θέλει νὰ τὸ κρύψῃ καὶ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του ἀκόμη. Ἡλικίας 38 ἐτῶν, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ δεκαπέντε διήλθεν εἰς μίαν πολιτὴν τῆς Βενετικῆς ἐπαρχίας, ὅπου ἀκόμη εὐρίσκεται ὡς ἰατρός. Διὰ τὰ διασκεδάσῃ τὸν χρόνον τῆς ἀναμονῆς ἀναγινώσκει ἕνα ἡμεροδελ- κτην ἀνοικτὸν ἐπὶ τοῦ γραφείου του. Καὶ λέγει μεγαλοφώνως:]

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Ἰατρός «Τετάρτη — 25 Αὐγούστου. Τὸ μεγάλο κεφάλι δὲν ἔχει πολὺ μυαλό...» Τί περίεργον γνωμικόν!.. (*Ἐπειτα σκεπτικός ὁ ἰατρός λέγει*): «Ἐἴκοσι πέντε Αὐγούστου!» Ἦτο τὴν 26 Ἰουνίου... ἀβριον συμπληροῦται δύο μῆνες...

Ἀσοῦντα (*γραῖα ἡπηρετήιά του*). Γιατρέ!.. Κύρ γιατρέ!.. Κατεβαίνει... ἡ κυρία!.. Εἶνε καλὰ τώρα πλέον; Ἡ κυρία εἶνε καλὰ... ἀλήθεια; Δὲν ὑπάρχει πλέον κίνδυνος;

Ἰατρός. Δὲν ὑπάρχει τώρα κανέναν κίνδυνος, Ἀσοῦντα. Τώρα πλέον εἶμαι ἴσχυρος.

Ἀσοῦντα. Δόξα σοι ὁ Θεός! Εἶνε τόσο καλή! Ἀλήθεια; Δὲν εἶνε καλή; Μὲ ὄλους... μὲ τὰ παιδιά, μὲ τῆς γρηῆς... μὲ τὰ σκυλιά... μὲ ὄλους. Τὸ πιστεύεις, κύρ γιατρέ, δὲν μπορῶ νὰ συνειθίσω τὴν ἰδέα ὅτι σὲ λίγο μπορεῖ νὰ φύγῃ. Θὰ φύγῃ γρήγορα;

Ἰατρός. Δὲν ξέρω.

Ἀσοῦντα. Θὰ θέλῃ ὅμως νὰ ξαναγυρίσῃ στὸν τόπο τῆς... στή

* ΣΗΜ. — Τὸ «Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον», μοιλονότι ἀποβλέπει καὶ ἐπιζητεῖ πάντοτε νὰ ἀποθησαυρίσῃ εἰς τὰς σελίδας του πρωτίστως ἔργα πρωτότυπα ἑλληνικά, ὅπως ἐξεκονήσῃ τὴν κίνησιν τῆς συγχρόνου παρ' ἡμῖν φιλολογικῆς ζωῆς, ἐν τούτοις παρενθεται ἐνίοτε καὶ τινα ἐκ τῶν ἀριστουργημάτων τῆς ξένης φιλολογίας, κατ' ἀπαιτήσιν ὁμόθυμον τῶν πολυκλήτων αὐτοῦ ἀναγναστῶν. Τοιοῦτον εἶνε καὶ τὸ ὧδε παρατιθέμενον λεπτό-

Ρωσσία... στήν Ἀμερική... στή Γαλλία... Μά δὲν σοῦ εἶπε ἐπὶ τέλους ἀπὸ ποῦ εἶνε;

Ἰατρός. Δὲν μοῦ εἶπε.

Ἀσοῦντα. Μά τὴν ἐρώτησες;

Ἰατρός. Ὅχι.

Ἀσοῦντα. Σοῦ εἶπε ἂν εἶνε πανδρυσμένη; Γιατί δὲν ἦλθε εἰδῶ κανεῖς νὰ τὴν ζητήσῃ; Γιατί δὲν γράφει σὲ κανένα;

Ἰατρός. Δὲν μοῦ εἶπε τίποτε.

Ἀσοῦντα. Μά τότε, μὲ συγχωρεῖς... μὰ τί γιατρός εἶσαι, ἀψοῦ δὲν κατορθώνεις νὰ σοῦ εἰποῦν τίποτε; Ἐγὼ ἐπροσπάθησα νὰ μάθω... Ἀλλὰ δὲν μοῦ δίδει ἀκράσια.

Ἰατρός (διαβάζει) «Τετάρτη 25 Αὐγούστου. Τὸ μεγάλο κερὰ δὲν ἔχει πολὺ μυαλό». Αὐτὸ λέγει τὸ ἡμερολόγιον στὸ καθημερινὸ γνωμικὸ του. Πήγγαινε, πήγγαινε. (Ἡ Ἀσοῦντα ἀνέσχεται ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμήν εἰς τὴν θύραν ἐμφανίζεται ἡ Μαρία).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Μαρία. (Ἡλικίας τριάντα ἴσως ἔτων. Ξαθὴ, ὀλίγον ὄχρὰ, χαριτωμένη, πολὺ γλυκεῖα. Καὶ προσεῖται λειποτάτη τοὺς τρόπους. Μία ἀπὸ τὰς γυναῖκας ἐκεῖνας ποῦ καὶ κοροῖλια νὰ φοροῦν φαίνονται σωσταὶ πρὸς κήπισσιν). Καλημέρα, γιατρέ. Δὲν σὰς ἐπερίμενα αὐτὴν τὴν ὥραν.

Ἰατρός. Πράγματι, σὰς εἶχα εἰπῆ πῶς θὰ ἐρχόμουν τὸ βράδυ. Ἐπειτα θὰ σὰς ἐξηγήσω τὸν λόγον. Ἐν τούτοις ἀφήσατε τώρα νὰ σὰς ἐξετάσω. Ὁραία, καλὰ. Πηγαίνομε πολὺ καλὰ. Τώρα πλεόν εἶνε ζήτημα ἀπλῶς ὑπομονῆς καὶ ὀλίγων ἡμερῶν. Καὶ θὰ ἐπιστρέψετε... ἐκεῖ ποῦ θὰ ἐπιστρέψετε... ὕγιης καὶ ἀνθηρὰ. Ἀλλὰ νὰ τὸ διηγῆσθε αὐτὸ τὸ θαῦμα!

Μαρία. Καὶ ὁ πνεύμων ἀκόμη;

Ἰατρός. Καὶ αὐτὸς βέβαια. Μπορῶ νὰ τὸν ἐξετάσω μίαν φορὰν ἀκόμη... ἂν καὶ εἶνε ἐντελῶς περιττόν. (Μετὰ τὴν ἀκούσιν). Καλὰ, πολὺ καλὰ. Ἐθεραπεύθη...

Μαρία. Καὶ ὁμως αἰσθάνομαι ἀκόμη ἀδυναμίαν.

Ἰατρός. Φυσικά. Ἀντικρύσατε τὸν θάνατον καὶ ἐπολεμήσατε μαζί του ἐκ τοῦ συστάθην. Ἡ ἐφημερίδες θὰ ἔγραφαν: «Ἐσώθη ὡς ἐκ θαύματος» ἂν ἐγνώριζαν τὸ συμβάν, ἂν κατώρθωναν νὰ χωθεῖν

τατον δραμάτων τοῦ Σαββατίνου Λοπέξ, ὅστις θεωρεῖται ὡς μία τῶν διαπρεπεστέρων κορυφῶν τοῦ νεοϊταλικοῦ Θεάτρου. Ἡ ἔργα του δὲν ἔχουν τὸν συνήθη βίαιον δραματικὸν χαρακτήρα. Ὁ Λοπέξ εἶνε ὁ εἰρηγὸς ζωγράφος τῆς κοινωνίας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Μία πνοὴ ἔλευστικῆς φωτιστικῆς διακρίνει τὰ ἔργα τοῦ δραματοποιοῦ καθηγητοῦ, διότι ὁ Λοπέξ, γεννηθεὶς εἰς Αἰθόρρον τῷ 1867, διατελεῖ καθηγητῆς τῆς Ἰταλικῆς φιλολογίας εἰς τὸ ἀνώτερον Ἰνστιτούτον τῆς Γένοβας. Ἐχει ἤδη γράψει πολλὰ δράματα, κωμῳδίας καὶ διηγήματα. Ἀπὸ τὸ ὄπ' ὄψιν δραμάτων «Σαναγυρεῖς ἡ ζωὴ», Ἐν ἐκ τῶν νεωτέρων του, ὅλεο μετέφρασαν ἐπίτηδες ὁ ἐν Ῥώμῃ ἐγκριτοῦς ἡμῶν σινεργάτης κ. Κ. Καλοφύλλος, οἱ ἀναγνώσται τοῦ ἡμερολογίου θὰ λάβωσι πλήρη ἰδεῶν περὶ τῆς δραματικῆς τέχνης τοῦ Ἰταλοῦ συγγραφέως.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

ἕως ἐδῶ (μὲ γύψιν μειδιάματος) μὰ τί ἀφροσύνη ἦτο αὐτῇ ποῦ ἐλάματε! Νὰ ἀνακατεύεσθε μὲ τὰ ὄπλα χωρὶς νὰ εἰσθε βεβαία ὅτι εἶνε ἄδειανά!

Μαρία (μειδιῶσα). Μὰ ἐγὼ ἀκριβῶς ἤμουν βεβαία...

Ἰατρὸς (μὲ πονηρίαν). Περὶ τίνας;

Μαρία. Περὶ τοῦ ἐναντίου.

Ἰατρὸς. Ναι; Μὰ τὸ ἐγνώριζα ἐγὼ. Ἡ μᾶλλον τὸ ἐφανταζόμεν ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν. Ἄλλ' εἶχε σιωπηρῶς συμφωνηθῆ μεταξὺ μας ὅτι ἐπρόκειτο περὶ μιᾶς ἀφροσύνης, περὶ ἐνὸς δυστυχήματος.

— « Μὰ τότε τί γιαιτρός εἶσαι; ... »

Καθὼς εἶχε σιωπηρῶς συμφωνηθῆ, πῶς δὲν θὰ σὰς ἐρωτοῦσα τίποτε περὶ τοῦ ὑποκειμένου σας. Καὶ ξεύρετε διατί ἐγὼ συγκατετέθημ εἰς ὅλα αὐτά; Διὰ νὰ ξεχάσετε ὅτι ἐκουσίως ἀρπάξατε ἓνα περίστροφον... Σὰν ὄνειρο... σὰν πράξις ἐνὸς ἄλλου, ἔπρεπε νὰ σὰς παρουσιασθῆ. Ἄν σὰς ἐρωτοῦσα, ἂν συνεζήτησιν, ἂν εἰδειχνα ἀμφιβολίαν, τότε θὰ σὰς ἐπανάφερα εἰς τὴν ψυχικὴν κατάστασιν τῆς ἡμέρας ἐκείνης... Καὶ δὲν ἐρώτησα, δὲν συνεζήτησα, δὲν εἰδείξα ἀμφιβολίαν. Ἐθεράπευσα τὴν πληγὴν καὶ τίποτε ἄλλο δὲν ἐζήτησα. Ἄλλ' ἀκριβῶς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐθεράπευσα καὶ τὴν ψυχὴν. Ἀἴριον συμπληροῦνται δύο μῆνες ἀφότου σὰς ἔφεραν ἐδῶ εἰς ἐκείνην τὴν κατάστασιν! Ἐθεραπεύθητε λοιπὸν γρήγορα!

Μαρία. Νομίζετε; Εἶνε πολὺ, ξεύρετε, δύο μῆνες!

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriki

Restrictions apply.

Ίατρος. 'Εάν μετ' αὐτοὺς ἔρχεται ἡ διάσωσις, τότε δὲν εἶνε πολὺ. Καὶ σεῖς ἐσώθητε. Καὶ δὲν τὸ ἐπίστευα... "Ὅταν ἠδυνήθητε νὰ μοῦ ἑμιλήσετε, μοῦ εἶπατε: «'Ονομάζομαι Μαρία...» Πολὺ καλὰ. 'Ονομάζεσθε Μαρία... ἄς εἰποῦμε Μαρία καὶ φθάνει. 'Αντελήφθην μίαν προφορὰν ξενικὴν... 'Αλλὰ δὲν ἐρώτησα ἀπὸ ποίαν χώραν εἶσθε... Τίποτε... Καὶ ὁμως μοῦ ἐγεννοῦσατε ἐνδιαφέρον... Μὲ τὸ ἀγγελικὸ ἐκεῖνο πρωσωπάκι σας, φαντασθῆτε ἂν μπορούσα νὰ μὴ αἰσθανθῶ ἐνδιαφέρον... "Α! συγγνώμην! 'Ἰσως δὲν ἔπρεπε νὰ εἰπῶ οὔτε κἂν αὐτό... 'Αλλ' ἀκόμη καὶ οἱ ἱατροὶ τῶν ἐπαρχιῶν ἔχουν τὰ μάτια των γιὰ νὰ βλέπουν... μάλιστα περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Κυρίαὶ εὐγενεῖς τὰν ἐσᾶς σπανίως μᾶς τυχαίνουν... ὅταν τύχουν λοιπόν, τὸ βλέμμα μας ἀναπαύεται ἐπ' αὐτῶν, ἀπολαμβάνει.

Μαρία (μόλις μειδιῶσα). Ποιὸς ξέρει! Μίαν ἡμέραν θὰ ἑμιλήσω! Προτοῦ φύγω, θὰ μάθετε... 'Αλλὰ σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν διακριτικότητά σας! "Ἐχετε ἐλαφρὸ χέρι... βᾶδισμα ἐλαφρὸ... συντροφίαν λεπτὴ... Εἶσθε γελαστός ἐπίσης... Εἶσθε ἐν τῇ συνόλῳ ἐν πλήρει Σανατόριον... (γελά).

Ίατρος. Τότε λοιπόν, ἀκούσατε... "Αν σᾶς κάμω τώρα μίαν ἐρώτησιν, δὲν θὰ μὲ θεωρήσετε περίεργον;

Μαρία. 'Αναλόγως μὲ τὴν ἐρώτησιν.

Ίατρος. Εἶνε ἀδιάκριτος... 'Αλλὰ μπορεῖτε νὰ μὴ μοῦ ἀπαντήσετε, χωρὶς νὰ μοῦ κακοφανῆ...

Μαρία. 'Ερωτήσατε!

Ίατρος. Κατὰ τὴν ἡμέραν... τοῦ ἀτυχήματος... (διατάζει ἀκόμη).

Μαρία. 'Ἐμπρός. 'Ερωτήσατε.

Ίατρος. "Ὀχι. Καλλίτερα νὰ τὰ εἰπῶ ἑλα. Σήμερα τὸ πρωτὶ ἦλθε ἐδῶ ἓνας νέος κύριος... Μὲ ρώτησε ἂν ἐθεράπευα μίαν γυναῖκα ποῦ ἐπληγώθη. Μοῦ εἶπε περίπου τὴν ἡλικίαν ποῦ πρέπει νὰ ἔχετε... τὰ χαρακτηριστικὰ... τὴν μορφὴν σας... Οὐδερμία ἀμφιβολία. 'Ἐρωτοῦσε γιὰ σᾶς. "Ὁ νέος αὐτὸς ἐπεθύμει νὰ σᾶς ἑμιλήσῃ. Δὲν μοῦ εἶπε τίποτε ἄλλο. Δὲν τοῦ ἀπήντησα ἄλλο τίποτε, παρὰ μόνον ὅτι: ναί, θεραπεύω μίαν γυναῖκα... ἴσως ἐκεῖνην ποῦ ἐζήτηι αὐτός.

Μαρία (συνοφροσυνημένη). Τὸ ὄνομά του ὁ κύριος αὐτός δὲν σᾶς τὸ εἶπε;

Ίατρος. "Ὀχι.

Μαρία. Τὸ δικό μου... τὸ ὄνομά μου σᾶς τὸ εἶπε; Γιατί θέλει νὰ μοῦ μιλήσῃ;... σᾶς εἶπε;

Ίατρος. Τίποτε. Μὲ ρώτησε: «'Νομίζετε ὅτι θὰ δυνηθῆ καὶ θὰ θελήσῃ νὰ μὲ δεχθῆ;» 'Ἐγὼ τοῦ ἀπήντησα: «θὰ ἠδύνατο. "Αν θέλῃ ὁμως, δὲν μπορῶ νὰ ἠξεύρω.»

Μαρία. Τί ἄνθρωπος εἶνε;

Ίατρος. Μελαγχρινός, ὑψηλός, ἡλικίας τριάντα πέντε ἐτῶν... μὲ μίαν οὐλὴν στὸ μέτωπον.

Μαρία. "Α! κατώρθωσε νὰ μὲ ἀνακαλύψῃ. Εἶνε... ὁ ἀδελφός μου! "Ὁ κόσμος εἶνε μικρός. Καὶ βρίσκει εὐκολὰ ὁ ἓνας τὸν ἄλλον... Καὶ θέλει νὰ μοῦ ἑμιλήσῃ; "Αφοῦ μὲ ἀνεκάλυψε, μπορῶ καὶ νὰ τὸν

ἰδῶ. Θά ξαναγυρίσω σ' ἐσᾶς γιὰ νά μάθῃ ἂν θέλω νά τόν δεχθῶ; ...
Εἰπέτε του, ναι, ὅτι τόν περιμένω.

Ἰατρός. Μίαν στιγμὴν. Ἰδοῦ ποία ἦτο ἡ ἀδιάκριτος ἐρώτησις. Πρέπει νά μάθω: Τὸ πρόσωπον αὐτὸ εἶνε ἐνδιαφέρον εἰς τὴν ζωὴν σας; Θά σᾶς εἰπῇ πράγματα σχετιζόμενα... μὲ τὸ δυστύχημα; Περιμένετε προτοῦ ἀπαντήσετε. Ἐγὼ ἔως τώρα προσεπάθησα νά σᾶς κάμω νά λησμονήσετε. Ἐρχεται αὐτὸς ὁ κύριος καὶ ἀλλάζει τὰ πράγματα, μεταβάλλει τὴν κατάστασιν. Ἄν ἔχῃ νὰ σᾶς φέρῃ εἰδήσεις εὐχαρίστους, ἀνακουφιστικὰς—τότε καλῶς νάρθῃ. Μά μπορεῖ ὅμως καὶ νὰ σᾶς προξενήσῃ συγκινήσεις βιαίας. Δέν ξεύρω. Ἀλλὰ σεῖς μπορεῖτε νά τὸ μαντεύσετε. Ἐσώθητε τώρα, ἀλλ' ἐξακολουθεῖτε εὐρισκομένη ἐν ἀναρρώσει. Ὁ ἰατρός ἔχει δικαίωμα νὰ σᾶς ἐρωτήσῃ τί ὑποθέτετε, προτοῦ δώσῃ ἢ ἀρνηθῇ τὴν ἀδειαν νὰ τόν δεχθῆτε.

Μαρία (μετὰ πεισθητικῶς). Μπορῶ νά τοῦ μιλήσω!

Ἰατρός. Πολύ καλὰ τότε. Βασίζομαι εἰς τὸν λόγον σας. Ὁ νέος εἶνε εἰς τὴν θύραν. Περιμένει νά τοῦ εἰπῶ ὅτι μπορεῖ ν' ἀναβῇ. Ἄν ἐπιτρέπετε, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συνομιλίας θά περιμένω ἐκεῖ.

Ἐπειτα θά ἐπιστρέψω νά σᾶς ἰδῶ. Αὐτὸ εἶνε ἐν μέτρον φρονήσεως.

Μαρία. Εἶνε σωστό. Ἴσως ἔπειτα θά θνηθῶ νὰ σᾶς ἀφηγηθῶ.

Ἰατρός. Μὴ νομίζετε ὅτι θά παραμονεύω γιὰ νά μάθω.

Μαρία. Δέν τὸ νομίζω διόλου. Σᾶς γνωρίζω, ἰατρέ. Φωνάζετε τον.

Ἰατρός (Ἐξέρχεται). *Ἀκούεται ἡ φωνὴ του λέγοντα: Ἄναβῆτε! Παρουσιάζεται ἐκ νέου μίαν στιγμὴν, διασχίζει τὸ δωμάτιον, ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ βάλος, λέγων: Μίαν στιγμὴν! Εἰσέρχεται ἐκ νέου, διασχίζει πάλιν τὴν αἴθουσαν καὶ λέγει εἰς τὴν κυρίαν: Εἰπέτε του νά εἰσελθῇ, ἂν θέλετε! Ἐπειτα ἐξέρχεται κλείον τὴν θύραν διασπέν τον).*

Μαρία (σηκώνεται ὀρθία, καὶ λέγει μεγαλοφώνως, ἤραμος). Ἐμπρός!

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Γεώργ. (Εἰσέρχεται, σιαμαῖα εἰς τὴν θύραν, κοιτάζει τὴν Μαρίαν μὲ ἀγωνιώδη μάτι, ἀνήσυχτα ἔπειτα ὁρμᾷ νά τὴν ἐναγκαλισθῇ).

Μαρία. Σὲ παρακαλῶ (τὸν σιαμαῖα διὰ κινήματος). Ἦσυχα. Ἄς ἀποφύγωμεν ὅσο μποροῦμε συγκινήσεις...

Γεώργ. (μεθ' ὀρμῆς). Εὐφρεῖς; Εἶμαι ἐλεύθερος. Ἐξεμπέδευσα.

Μαρία. Δέν καταλαβαίνω!

Γεώργ. Ἀπηλλάχην. Ἐλευθερώθην. Εἶμαι δικός σου, γυρίζω σ' ἐσένα. Γιὰ πάντα, αἰωνίως. Τώρα μὲ καταλαβαίνεις;

Μαρία (ἐκπληκτος, ἀλλ' ἤσυχος). Ἄ! δέν τὸ ἐπίστευα αὐτό. Κάθισε. Εἶσαι ταραγμένος. Ὀρισμένως δέν ἐπίστευα αὐτό...

Γεώργ. Καὶ δέν μοῦ λές τίποτε ἄλλο; Ἔτσι μὲ θέξοσαι; Σὲ ἀνεξήτηρα τὸσον καιρὸ, ἐπάλασσα τόσον, σὲ ξαναβρίσκω, σοῦ λέγω λόγια πού πρὸ δύο μηνῶν θά σοῦ εἶδιαν πυρετό... καὶ εἶσαι ψυχρὴ...

Σοῦ λέγω: «Δικὴ μου, γιὰ πάντα» κι' ἐσὺ μοῦ ἀπαντᾷς «Κάθισε!»

Μαρία. Περίμενε, Γεώργη... Καὶ μὴ φωνάζης. Ὁ ἰατρός εἶνε ἐκεῖ. Ἔως τώρα μοῦ εἶπες τὰ τελευταῖα λόγια μᾶς μακρᾶς ἐμιλίας.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istorioi
Restrictions apply.

Εἶπέ μου τὰ πρῶτα. Ἔπειτα θὰ μιλήσω ἐγώ. Πῶς κατώρθωσες νὰ μ' εὕρῃς;

Γεώργ. Ἀναζητῶν σε. Ἀπὸ χώρας εἰς χώραν, ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι. Μπορεῖ κανεὶς νὰ κρυβῇ, ἀλλ' εἶνε δύσκολον νὰ ἐξαφανισθῇ. Καὶ τὸ γράμμα σου ἔλεγε «Πηγαίνω μακριὰ γιὰ νὰ σκοτωθῶ». Δὲν μπορούσες νὰ ψευστῆς, ἀφοῦ μοῦ τὸ ἔγραφες. Λοιπὸν ἐρευνοῦσα,

— «... Ἐφαξα ἀπὸ τόπο σὲ τόπο, ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι».

ἐζητοῦσα. Κάθε ἡμέρα ποὺ περνοῦσε, ἦτο πλέον ἀπίθανον πῶς θὰ κατώρθωνες ν' ἀποθάνῃς — πλέον δύσκολον νὰ σ' ἐπανεύρω. Ἐφαξα ἀπὸ τόπο σὲ τόπο, ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι. Γιὰ δύο μῆνας! Ἐννοεῖς τί βασανιστήριο! Ἐπὶ τέλους χθὲς ἀπὸ μερικοὺς χωριάτες ἔμαθα, παρέβαλα τὰς χρονολογίας, ὠμίλησα μὲ τὸν ἰατρόν, γνωρίζω πῶς ἐθεραπεύθης. Ἴδού λοιπὸν ὄλα.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Restrictions apply.

Μαρία. Κι' ἐκείνη ἢ ἄλλη;

Γεώργ. Σοῦ τὸ εἶπα. Τὴν ἐξεφορτώθηκα. Ἐπῆρα πίσω τὸ λόγο μου... κι' ἐκείνη τὸν ἰδικό της. Ἦτο πεπρωμένον, φαίνεται, οἱ δύο μας — ἐσὺ κι' ἐγὼ — νὰ περάσωμε ἀπὸ τὴν ἰδίαν τρομερὰν δοκιμασίαν, διὰ νὰ πιστεύσωμεν ὃ ἓνας στὸν ἄλλον... Ἐγὼ, διότι σὺ δὲν μὲ ᾔθελες... (δεικνύων τὴν οὐλήν) ἰδοὺ τὸ σημάδι. Καὶ τότε ἐκάμφθης πρὸς ἐμέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐνόμισα ὅτι τὸ αἰσθημὰ σου αὐτὸ ἦτο οἶκτος καὶ ὄχι ἀγάπη. Καὶ σ' ἐμίσησα, σχεδόν, καὶ ἐστράφηκα σ' ἄλλην. Ἐσὺ ἐπανέλαβες τὴν τρομερὰν πράξιν μου ὅταν τὸ ἀντελήφθης αὐτό. Ὁ θάνατος δὲν ἠθέλησε κανένα ἀπὸ τοὺς δύο μας, γιὰ νὰ μᾶς φυλάξῃ γιὰ τὸν ἔρωτα. Θὰ φύγωμεν μαζί. Τώρα δὲ διὰ παντός. Εἶμεθα δεμένοι μὲ τὴν αὐτὴν εἰμαρμένην. Ἐγὼ δὲν ἀλλοζῶ πλέον.

Μαρία. Ἀλλὰ δὲν ἐρωτᾷς μήπως ἀλλάξω ἐγὼ; Νὰ ζητήσῃ κανεὶς ν' ἀποθάνῃ καὶ ὁμῶς νὰ μὴ πεθάνῃ, σοῦ φαίνεται ἓνα πράγμα τόσον ἀπλοῦν; Καὶ ὁμῶς ἐπέρασες κι' ἐσὺ ἀπὸ τὸ δρόμο ἐκεῖνο! Ἄς ἀναπολήσωμεν, ὡς ἀνακεφαλαιώσωμεν! Δὲν εἶμεθα δύο ἄνθρωποι κανονικοὶ, φυσιολογικοὶ. Οἱ κανονικοὶ, ὅποιοι εἶνε συνήθως ἢ μετριότητες, ψεύδονται συχνὰ εἰς τὰ λόγια καὶ τὰ αἰσθητά λογῶν ὠφελείας ἢ ἀπὸ οἶκτον. Ἡμεῖς ὄχι· ἡμεῖς εὐρισκόμεθα πλέον μακριὰ καὶ πλέον ὑψηλὰ τοῦ κοινοῦ ἀνθρώπου. Μποροῦμε νὰ εἰποῦμε ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Μ' ἀγάπησες, ὅταν δὲν σ' ἀγαποῦσα· ἴσως διότι δὲν σ' ἀγαποῦσα. Εἶσαι ὑπερήφανος καὶ ἡ ἀδιαφορία μου σὲ προσέβαλλε. Σοῦ ὄπλιος τὸ χερί ἓνα αἰσθημα πεισματος καὶ ἀλαζονείας. Ἀλλὰ τὸ ἐνόγησα ἔπειτα. Τότε ἀπεναντίας ἐδοκίμασα τὴν ἀπόλυτον ὁρμὴν νὰ ἔλθω σ' ἐσέ, νὰ γίνω δική σου ἂν ἐσώξῃς, ἂν σ' ἐσωξῇ. Καὶ ἔγινε δική σου ὅσο δὲν μπορεῖ κανεὶς περισσότερο. Δικὴ σου, σὰν κανεὶς ἄλλος νὰ μὴν ὑπῆρξε πρὶν ἀπὸ σέ, σὰν κανεὶς νὰ μὴ μποροῦσε νὰ ἔλθῃ κατόπιν. Σὲ σένα ἦλθεν ἡ κούρσις καὶ ἡ ἀπάτη. Ναι, σέ εἶχα σφιξῆ στὴν ἀγκαλιά μου· ἀλλὰ δὲν ἦσαν ὃ πρῶτος ποῦ εἶχα φιλήσῃ. Λοιπὸν τί σοῦ ἔδιδε; Τί σοῦ ἐθυσίαζα; Ἡ ὑπερηφάνεια, πάντοτε ἡ ἀλαζονεία σου! Καὶ ἐστράφης πρὸς ἐκείνην τὴν ἄλλην. Καὶ τὸ ἔμαθα. Καὶ μοῦ ἐφάνηκε ὅτι δὲν μποροῦσα πλεῖα νὰ ζήσω. Ἐφυγα ἀπὸ τὴν Βιέννην καὶ ἦλθα νὰ πεθάνω στὴν Ἰταλίαν... εἰς μίαν γωνίαν τῆς Ἰταλίας σου... Εἰς τὸ κτηνώδες τοῦτο τέλος ἤθελα νὰ προσδώσω κατὶ τι τὸ βρωμικτικόν. Ἀλλὰ δὲν ἀπέθανα. Μ' ἐμάζωσαν ἀπὸ μιὰ γωνιά τοῦ δρόμου, δύο βήματα ἀπ' ἐδῶ, μ' ὠδήγησαν ἐδῶ, στὸ πλησιέστερο σπιτί· μοῦ ἔδωσαν κάθε ἰατρικὴν περιποίησιν καὶ ἐσώθηκα. (Ἀγά.) Δὲν σ' ἀγαπῶ πλέον. Πῶς συνέβη αὐτό; Πῶς εἶνε δυνατόν; Δὲν ἔξρω. Ἀλλὰ δὲν σ' ἀγαπῶ πλέον. Ἡ τελευταία ἀπόδειξις εἶνε αὕτη. Ἐμαθα πῶς εἶσαι ἐδῶ, χωρὶς νὰ αἰσθανθῶ οὔτε χαράν... οὔτε πόνον. Σὲ κυτάζω, σοῦ μιλῶ χωρὶς νὰ αἰσθάνωμαι ἓνα παλμὸν περισσότερον. Κατὰ τοὺς δύο μῆνας τῆς ἀσθενείας ἔζησα μίαν ἄλλην ζωὴν. Δὲν εἶμαι πλέον ἐγὼ. Εἶμαι μιὰ ἄλλη.

Γεώργ. (βίαιος καὶ ἀσφυλῆς). Πεύθεσαι! Διότι δὲν πιστεύεις εἰς

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

τήν ειλικρινειάν μου, λέγεις γιά τόν ἑαυτόν σου ἐκεῖνο ποῦ δέν εἶνε πραγματικῶς.

Μαρία Καί πάλιν ἡ ἀγερωχία σου! *Ὁχι, σέ πιστεύω. Ἄλλά

— . . . Μένει μίαν στιγμήν μέ τά
μάτια κλειστά ὡς ἐν ληθάργῳ . . .

σθε. Ἐτελείωσε. Γιατρέ, θέλετε νά μάθετε τό δράμα μου; Δέν ὀνομάζομαι Μαρία. Ἐκεῖνος δέν εἶνε ἀδελφός μου . . . εἶνε ὁ

δέν μου ἀρκεῖ. Σέ πιστεύω, ἀλλά δέν σ' ἀγαπῶ. Ἐγώ δέν σέ ἀγαπῶ. Ἐσύ, ναί, διότι μέ ἀνεξήτησες, διότι καί μέ τά μάτια σου μέ παρακαλεῖς. Ἐσύ ἀρχίζεις πάλι ν' ἀνάθης, ἀλλά ἡ ἰδική μου φλόγα ἔσθυσε. Δέν μᾶς μένει παρά ἓνα μόνο πρᾶγμα: νά χωρισθοῦμε! Καί σὺ θά θεραπευθῆς. Ἡ ἀνάμνησις μου δέν ἔχει χαραχθῆ μέσα σου μαζί μέ κάποιαν τύφιν. Θά λησμονήσῃς. Θά ἐπανεέλθωμεν εἰς τήν ζωήν, ὁ καθένας ἀπό τό δρόμο του. Ἐσύ θά γυρίσῃς στήν τέχνην σου, ἐγώ στήν ἰδικήν μου. Ἡ μικρά χορεύτρια, ποῦ ἤμου, θά ἀρχίσῃ νά χορεύῃ πάλι. Ὁ ζωγράφος, ποῦ ἦσο, θ' ἀρχίσῃ νά ζωγραφίζῃ ἐκ νέου. Ἄς μήν εἰποῦμε τίποτε ἄλλο. Θά μᾶς ἐξέφευγαν πικρά λόγια. Δόσε μου ἓνα φιλ! στό μάγουλο σάν φίλος . . . Καί χαῖρε!

Γεώργ. *Ὁχι, φιλιὰ ἔχι! (ἀναγορεῖ).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Μαρία (μένει μίαν στιγμήν μέ μάτια κλειστά, σάν ἐν ληθάργῳ. Ἀκούει κλειομένην τήν θύραν. Ξανανοίγει τὰ μάτια της, πηγαίνει εἰς τήν θύραν καί φωνάζει:) Γιατρέ! Γιατρέ!

***Γιατός.** Ἐδῶ εἶμαι! (Ἐισέρχεται ὁ ἰατός). Πόσον εἰσθε ὠχρά! Τό ἐγνώριζα . . . Δέν ἔπρεπε νά ἐπιτρέψω . . .

Μαρία. Τίποτε. Μή φοβῆ-

εραστής μου... ἦτο ὁ ἐρωμένος μου. Γι' αὐτόν ἐξήγησα νά σκοτωθῶ, διότι ἐνομφεύετο. Τώρα εἶπαμε τὰ τελευταῖα λόγια. Τώρα ἐκεῖνος μὲ ἀγαπᾷ, ἀλλὰ ἐγὼ δὲν τὸν ἀγαπῶ πλέον. (Μικρὰ σιωπή). Αὐτὰ εἶνε ὅλα. Τί λέτε γι' αὐτά, γιατρὲ;

Γιατρός. Τίποτε.

Μαρία. Δὲν παραξενεύεστε;

Γιατρός. Εἶμαι ἰατρός, ἓνας λαϊκὸς πνευματικὸς δηλαδή. Τίποτε δὲν μοῦ προξενεῖ ἐκπληξιν.

Μαρία. Μὰ καταλαβαίνετε τί συνέβη μέσα στὴ δική μου καρδιά καὶ στὴ δική του; Ἐγὼ τοῦ ἔδωσα τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὴν τελευταίαν ἀπόδειξιν τοῦ ἔρωτός μου. Ἐδῶσα φωτιά στό περιστροφό. Παραπέρα δὲν μπορούσα νά φθάσω. Ἐναγυρίζω τώρα ἀπ' τὸν δρόμον. Γιὰ κείνον ἀπεναντίας, τὸ ὅτι ἐξήγησα τὸν θάνατον πρὸς χάριν του, εἶνε ἡ πρώτη τραγὴ ἀπόδειξις ποῦ τοῦ δίδω. Ἐκεῖνος τώρα διατρέχει τὸν δρόμον ποῦ ἐγὼ ἤδη ἐπέρασα. Δὲν μπορούμε λοιπὸν νά συναντηθῶμεν πλέον. Ἐκεῖνος ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος... ἐγὼ ἀπὸ τὸ ἄλλο...

Γιατρός (μετὰ μακρὰν σιγῆς). Θὰ ὑποφέρῃ πολὺ;

Μαρία. Ποῖος; Ἐκεῖνος; Ἐγὼ ὑπέφερα ἤδη. Γιατρὲ, γνωρίζετε περιστατικὸν θλιθερώτερον ἀπὸ τὸ δικό μας;

Γιατρός. Περισσότερα ἀπὸ ἓν. Ἐνας συμφορητὴς μου, ὀλίγας ἡμέρας προτοῦ πάρῃ τὸ δίπλωμά του, ἀπεπειράθη ν' αὐτοκτονήσῃ διὰ μίαν γυναῖκα, τὴν ὁποῖαν δὲν ἐξετίμα, ἀλλὰ τὴν ἐπεθύμη ὁμως ἔμμανῶς... Μ' ἓνα περιστροφό, ὅαν κι' ἑοῦς. Ἀλλὰ ἡ σφαῖρα ἐστάθη ὀλιγώτερον εὐγενῆς πρὸς ἐκεῖνον. Σέ σᾶς ἔκαμε μίαν ἐπίσκεψιν καὶ ἔπειτα... τῶκοψε λάσπη. Ἐκεῖνος ὁμως ἔχασε τὰ πόδια του. Ἐπὶ δέκα χρόνια εἶνε παράλυτος, καὶ μόλις εἶνε τριάντα ἐπτὰ ἐτῶν τώρα... Παράλυτος γιὰ μίαν γυναῖκα, τὴν ὁποῖαν οὐδέποτε ἐξετίμησε, τὴν ὁποῖαν οὐδὲ κἂν ἀγάπησε ἴσως, τὴν ὁποῖαν τώρα περιφρονεῖ. Ὁ φίλος μου δὲν ἐπιζῆ μόνον εἰς τὸν ἔρωτά του, ἀλλὰ ἐπιζῆ καὶ τοῦ ἑαυτοῦ του ἀκόμη — διότι δὲν ζῆ πλέον. Εἶνε ἓνας κορμᾶς ποῦ φυτοζῶει καὶ ἀγωνιᾷ. Τὰ βάσανά σας, τὰ δικά σας καὶ τοῦ φίλου σας... εἶνε ἓνα παιγνιδάκι ἐν συγκρίσει. Σᾶς ὑπεσχέθη ὅτι θ' ἀναχωρήσῃ;

Μαρία. Θ' ἀναχωρήσῃ. Τὸν γνωρίζω. Καὶ μὲ γνωρίζει.

Γιατρός. Δὲν φοβεῖσθε μήπως περάσῃ ἀπὸ τὴν ἰδίαν μ' ἑσᾶς δοκιμασίαν;

Μαρία. Ὁχι, διότι ἤδη ἀπεπειράθη μίαν ἄλλην φοράν. Δὲν παρητήρησατε τὴν οὐλήν; Ὅποιος ἐπέρασε σιμὰ ἀπὸ τὸν θάνατον, ἀποφεύγει μίαν δευτέραν συνάντησίν του. Καθὲς μὲ τὴ σειρά του. Μ' ἐνίκησε τότε μὲ τὴν ἀπόπειρα τῆς αὐτοκτονίας του. Τώρα τὸν ἐνίκησα ἐγὼ μὲ τὴν ἰδικήν μου. Ἀλλὰ σ' ἐμένα ἡ ἀγάπη ἐχάθη, ὅπως ἴσως ἐχάθη καὶ αὐτοῦ καὶ μὲ τὴν ἰδικήν του ἀπόπειραν. Τί σημαίνει αὐτό, γιατρὲ;

Γιατρός. Σημαίνει ὅτι ἐδώσατε εἰς μίαν φοράν, εἰς μίαν προσπάθειαν βιαίαν, ἐκεῖνο ποῦ ἔπρεπε νά δώσετε ἀπὸ τὸν ἑαυτόν σας σιγὰ σιγὰ. Ἀλλὰ φθάνε τῶρα. Ἄς μὴ μιλήσωμεν πλέον ἐπ' αὐτοῦ.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istitou
Restrictions apply.

Μαρία. "Έχετε δίκχο. Έχετε δίκχο, γιατρέ. Άλλ' εϊπέτε μου αυτό" αν ὁ ἔρωσ . . .

Ίατρος. Μϊαν ἄλλην ἡμέραν. . . μϊαν ἄλλην ἡμέραν. Τώρα πρέπει ν' ἀναπαυθῆτε. Καί ἔπειτα τί ἡμπορῶ νὰ σᾶς ἀπαντήσω ἐγώ, ἕνας πτωχός ἱατρός ἐπαρχίας;

Μαρία. Σεῖς εἰσθε ἡ ὀρθοφροσύνη.

Ίατρος. Μά τότε ἀφοῦ με νομίζετε ὡς τὴν «ὀρθοφροσύνην» πρέπει νὰ με ἀκοῦτε. Σᾶς συνιστῶ νὰ καθῆσετε ἡσυχῇ καί νὰ σκέπτεσθε ἄλλα πράγματα . . .

Μαρία. Ὑπακούω. Ἄλλ' ὅμως . . .

Ίατρος. Λέτε «ὑπακούω» καί ὅμως δὲν ὑπακούετε . . . Ἀναπαυθῆτε λοιπόν καί μὴ διαβάζετε πλειά . . .

Μαρία. Δὲν θά διαβάσω.

Ίατρος. Διότι εἰς τὰ βιβλία θά συναντήσετε ἀνθρώπους ποῦ ἕκαστην μὲγάλες ἀνοησίες, μὲγάλες τρέλες καί ἡ ἰδική σας θά σᾶς φανῆ μικρά ἐν συγκρίσει. Καί δὲν πρέπει νὰ ἦνε. Πρέπει νὰ σᾶς φαίνεται ἕνα πρᾶγμα . . . τερατῶδες. Νά! (μειδιῶν) μιά παρτίδα χαρτιά, ναί, σᾶς τὴν ἐπιτρέπω!

Μαρία (μειδιῶσα καί ἐκείνη). Μὲ ποῖον;

Ίατρος. Ἄ! ναί! Μὲ τὴν Ἀσούνταν δὲν εἶνε σωστό, λόγφ ἀξιοπρεπειας. Μὲ τὸν ἐφημέριον δὲν συμφέρει, διότι κλέπτει στό παιγνίδι. Ναί. Κλέπτει γιὰ νὰ αἰσθανθῆ τὴν εὐχαρίστησιν τῆς κλοπῆς; διότι δὲν παίζει ποτέ μὲ χρήματα. Ἀλλά φορεῖ βλέπετε κι' αὐτὸς φουστάνι. Φαίνεται κι' αὐτὸς λιγάκι γυναίκα . . . Τοῦ ἀρέσει ἡ ἀπάτη.

Μαρία. Ἄ! γιατρέ!

Ίατρος. Ὁρισμένως: ἡ ἐξαπάτησις τῶν τελωνειακῶν ἀρχῶν, ἡ κλοπή στό παιγνίδι καί τὸ φιλι στό σκοτάδι πρέπει νὰ ἦνε τὰ τρία νοστιμώτερα πράγματα τοῦ κόσμου . . . διότι αἱ γυναῖκες τρελαίνονται καί γιὰ τὰ τρία αὐτά.

Μαρία (μειδιῶσα μὲ πονηρίαν). Σεῖς δὲν τὸ γνωρίζετε, ἀλήθεια; Ὅτε τὸ φίλημα στό σκοτάδι . . .;

Ίατρος. Ἐγώ; Παναγία μου! Πῶς θέλετε; Ἐνας πτωχός ἐπαρχιώτης ἱατρός; . . . Τί ἔλεγα; . . . Ἄ! ναί! καμμιά παρτίδα μπεζίκι . . . Δὲν παίζω θὰ καί ἄσχημα τὸ μπεζίκι. Καί σεῖς;

Μαρία. Εἶνε τόσα χρόνια ποῦ δὲν παίζω!

Ίατρος. Τόσα χρόνια . . . Σάν νὰ μιλοῦσε μιά γραῖα!

Μαρία. Μά ἤμουν παιδί ἀκόμη.

Ίατρος. Θέλετε νὰ παίξωμε;

Μαρία. Καί τί νὰ παίξωμε;

Ίατρος. Ἄ! Τίποτε . . . ἔτσι . . . per l'onore . . .

Μαρία (ἀστεϊζομένη). Γιὰ τὴν τιμῆ; . . . Εἶνε πάρα πολὺ . . . καί πολὺ ὀλίγο! Εἶνε ἀλήθεια πῶς ἐγώ τὴν ἐπαιξα γιὰ πολὺ ὀλιγώτερο.

Ίατρος. Νά, ποῦ ἀρχίζετε πάλι νὰ σκέπτεσθε σοδαρά πράγματα. Δὲν πρέπει (μειδιῶν) δὲν πρέπει νὰ σκέπτεσθε δὲν πρέπει νὰ διαβάσετε δὲν πρέπει νὰ μιλήτε. Νὰ παίζετε καί νὰ κοιμάσθε. Θέλετε νὰ εἶπω τὰ χαρτιά; Ἐγώ εἶμαι ποῦ εἶνε, τὰ βρισκω. Εἶνε ἐδῶ μέσα.

Ἐυρώ εἰς ποῦ. Ἐγὼ τὰ ἔφερα, ἐγὼ τὰ ἔβαλα ἐκεῖ... ἔτσι... μέ
τὴν ἐλπίδα πῶς καμμιά μέρα θὰ σὰς ἦρχετο ἡ ἐπιθυμία νὰ περά-
σετε λίγο τὴν ὥραν σας...

Μαρία. Εἰσθε λαμπρὸς ἄνθρωπος. Μοῦ εἰσθε ἀγαπητὸς.

Ἰατρὸς (συγκεκριμένως). Παρακαλῶ!

Μαρία. Ἐχω μεγάλην ἐκτίμησιν καὶ ἀγάπην γιὰ σὰς!

Ἰατρὸς. Παρακαλῶ, κυρία. Παρακαλῶ! Νὰ μοιράσω ἐγὼ χαρ-
τιά; Ἐτσι κουράζεσθε ὀλιγώτερον. (Ἀνακατεύει τὰ χαρτιά). Θέλετε

— «... Καὶ σεῖς πρέπει νὰ ἐξκολλουθῆτε νὰ ἐρχεσθε σὲ μένα...
ὄχι σὰν γιατρὸς... σὰν φίλος...»

νὰ κόψετε; (Ἡ Μαρία εἶνε βυθισμένη εἰς ἄλλας σκέψεις). Κόβω ἐγὼ
τότε. Πάρτε τὰ χαρτιά σας. Τὸ κόψι εἶνε σπαθί... Σεῖς θὰ κερδι-
σετε. Τὰ σπαθιά εἶνε γιὰ σὰς... κόβετε καρδιές. Ἄν ἦσαν καρρά...
τότε θὰ κέρδιζα ἐγὼ.

Μαρία. Τί σιωπὴ ἐδῶ γύρω! (Δὲν μαζεύει οὔτε βλέπει κἄν τὰ
χαρτιά της). Τί γαλήνη! Ἐυρέτε, γιατρέ; Τὸ ἀπεφάσισα... Θὰ
μείνω ἐδῶ. Γιὰ κάμποσο καιρὸ τοῦλάχιστον θὰ μείνω ἐδῶ.

Ἰατρὸς. Μπράβο!

Μαρία. Ἐχω μεγάλην ἐπιθυμίαν, μεγάλην ἀνάγκην γαλήνης.
Ποῖός, ἐσσοκί! Ἴσως ζῆσιν γεννημένη νὰ γῶ εἰς τὴν ἔσοχὴν! Στό

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Iston
Restrictions apply.

σπίτι μου, μέσα σέ τόσας ἀδελφάς, καί όταν ἀκόμη ἦρχετο κόσμος, ἐγὼ ἐμαζευόμην σέ μιὰ γωνιά γιὰ νὰ τοὺς ἀκούω ποῦ μιλοῦσαν. Τὸ μέρος αὐτὸ ἐδῶ, ποῦ τώρα βρίσκομαι, εἶνε ἡ γωνία τοῦ σπιτιοῦ μου. Ἀκούω ἀπ' ἐδῶ τὰς φωνὰς τοῦ κόσμου μακριά, μακρινάς. Ἀναπαύομαι.

Ἰατρός. Ἀκριβῶς. Αὐτὸ πρέπει νὰ κάμετε. Νὰ ἀναπαυθῆτε σὰν ἔπειτα ἀπὸ μίαν κοπιαστικὴν προσπάθειαν. Ἐνίστε νομιζόμεν ὅτι ἐγεννήθημεν γιὰ νὰ παίζωμεν δρᾶμα, γιὰ νὰ εἴμεθα σηθηρόφρακτοι καὶ ἀρματαμένοι — ἀπεναντίας εἶχομεν γεννηθῆ δια κωμωδίαν. Τὸ δρᾶμα δὲν ὑπῆρξε παρά ἓνα διαδατικὸν ἐπεισόδιον. Τὸ δρᾶμα μοιάζει μὲ τὸν πόλεμον. Ἄγριος, θηριώδης, τρομακτικὸς, ἀλλ' εὐτυχῶς βραχύς, σύντομος. Ἐπειτα ἀκολουθοῦν μακρὰ χρόνια εὐδαιμονίας ποῦ σὺννοῦν τὰ ἴχνη τῶν καταστροφῶν. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καί μ' ἐσάς. Ἡ εἰρήνη ἐρχεται, ἡ εἰρήνη ἔλθε.

Μαρία. Δὲν εἶν' ἀκόμη ἔτσι... Ἀλλὰ θὰ γίνῃ αὐτὸ... Ἐσῦρθηκα μέσα σέ ἀνεμοστρόβιλο. Τώρα μοῦ φαίνεται πῶς ὅλα γύρω γαληνεύουν, ἀπλώνονται. Θέλω νὰ ξαπλωθῶ κι' ἐγὼ...

Ἰατρός. Μπράβο! Μπράβο!

Μαρία. Καί σεῖς πρέπει νὰ ἐξακολουθήσετε νὰ ἐρχεσθε σ' ἐμένα... Ὅχι σὰν γιατρός... σὰν φίλος. Μὴ μ' ἀφήσετε μόνην. Ἀλλέως (χαμογελᾷ) θὰ με ἀναγκάσετε ν' ἀρρωστήσω πάλι γιὰ νὰ μπορῶ νὰ σᾶς βλέπω. Καί όταν δὲν θὰ σᾶς χρειάζομαι πλέον, θὰ ἔχω ἀκόμη τὴν ἀνάγκην σας... Μ' ἔννοεῖτε;

Ἰατρός. Σᾶς ἔννοῶ. Σᾶς ἔννοῶ. Θὰ εἶμαι λιγάκι σύντομος... Ἄλλ' ἔπειτα...

Μαρία. Ὅχι, γιατρέ... ὄχι. Τὸ ξεῦρω ὅτι σεῖς ἔννοεῖτε ὅλα... (βοαγεῖα σιγῆ).

Ἰατρός. Λοιπὸν τὸ κόζι μας εἶνε σπαθί!

Μαρία (μὲ γλυκύτητα, κουρασμένη). Μὰ εἶνε ἀνάγκη ἀλήθεια νὰ παίζωμεν;

Ἰατρός. Ἀνάγκη; Καθόλου. Θέλετε νὰ μιλήσωμεν ἀκόμη; Ἡ μήπως θέλετε νὰ κοιμηθῆτε;

Μαρία. Νά!.. Ὅθι μοῦ ἦρσεν — ἂν δὲν σᾶς πειράζῃ — θὰ μοῦ ἦρσεν νὰ σᾶς ἀκούω νὰ μιλάτε καί ν' ἀποκοιμηθῶ, ἔτσι, ἐνῶ σεῖς ὀμιλεῖτε.

Ἰατρός. Δὲν εἶνε καθόλου δύσκολον αὐτό. Πρέπει νὰ κάμωμεν ὅ,τι κάνει μιὰ γιαγιά γιὰ ἓνα μπεμπέ. Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι σεῖς εἰσθε ἓνα μπεμπέ μεγάλο. Ἀλλὰ ὅποιος βρίσκεται εἰς ἀνάρρωσιν, εἶνε πάντοτε ἓνα μεγάλο μπεμπέ. Γιὰ σᾶς δὲν χρειάζονται παραμύθια — δὲν σᾶς πηγαίνει τὸ παραμῦθι τῆς βασιλοπούλας μὲ τὸ βασκό. Χρειάζεται ἄλλο ὕλικόν. (Σηκῶνει ἀπὸ τὴ μέση τὰ παιγνίσχιστα). Ἀλλὰ θὰ βροῦμε.

Μαρία (μὲ χῶριν). Δὲν σᾶς πειράζει, γιατρέ, ἂν κοιμηθῶ;

Ἰατρός. Σᾶς εἶπα ὄχι. Ἰδοῦ (τὴν τακτοποιεῖ ἀναπαυτικῶς εἰς τὴν πολυθρόνα) ἔτσι καθῆστε. Λιγάκι ὀπίσω τὸ κεφάλι. Ἔτσι.

Μαρία. Διχαγῆστε μου

Ίατρος. Για τί πράγμα νά σᾶς πῶ ;

Μαρία. "Ό,τι θέλετε.

Ίατρος. Θά σᾶς διηγηθῶ γιά τόν ἑαυτό μου . . . "Έτσι θ' ἀποκοιμηθῆτε γρηγορώτερα !

Μαρία. Κακέ !

Ίατρος. Θά σᾶς διηγηθῶ ὅταν ἤμουν στό Πανεπιστήμιο, εἰς τήν Πάδοβαν. Παλιᾶ ἱστορία, σχεδόν ὅσον καί τό παραμῦθι τῆς βασιλοπούλας. Ἑνωτικόν ἀκίνδυνον, χωρίς ὄπιον καί χωρίς μορφίνην. Λοιπόν πρέπει νά ξεύρετε ὅτι τότε ἤμουν πτωχός. Πειό πτωχός ἀκόμη ἀπό σήμερα. Ἡ μητέρα μου εἶχε μείνη χήρα μέ μίαν μικράν σύνταξιν. Μέ ἑκατόν εἰκοσι φράγκα τόν μῆνα. Καί ὁμως μέ ἕνα

* Ἡ Μαρία ἐν τῷ μετὰξυ ἀνοίγει τὰ μάτια της καί μειδιᾷ γλυκά ».

υἱόν . . . ποῦ δέν τοῦ ἔλειπεν ἡ ὄρεξις . . . ἔχω πάντοτε καλήν ὄρεξιν αὐτό τό ὑπερηφανεύομαι ! . . . Ἐνῶ ἐσπούδαζα εἰς τό Γυμνάσιον κατώρθωσε νά βάλῃ κατά μέρος τριακόσια πενήντα φράγκα . . . Μίαν ἡμέραν . . . Κοιμᾶσθε ;

Μαρία (σιγά, μισοκοιμισμένη). "Όχι, δέν κοιμᾶμαι.

Ίατρος. Μίαν ἡμέραν . . . ἡ μητέρα μου ἐμάζευσε τὰς οικονομίας της αὐτᾶς γιά νά μπορέσῃ νά πληρώσῃ τὰ πρῶτα δικαίωματα ἐγγράφῃς μου εἰς τό Πανεπιστήμιον . . . Αἶ, ἤθελε ὁ υἱός της νά γίνῃ Δόκτωρ ! . . . Καί ἔπειτα ἐσκέπτετο πῶς θά ἐγενόμην Καθηγητής Πανεπιστημίου, διευθυντής Κλινικῆς, ὅτι θά ἐθεράπευα πάσαν νόσον καί πάσαν μαλακίαν . . . Μέ ἐνόμιζε σωστήν μεγαλοφυΐαν, ἡ γρηᾷ μητέρα

Ἐγώ δὲ τὴν ἡμέραν . . .

(Χαμηλώνει τὴν φωνήν). Κοιμᾶσθε; (Ἡ Μαρία δὲν ἀπαντᾷ. Ἔχει τὰ μάτια κλειστά. Ὁ ἱατρός σηκώνεται ὄρθιος, τὴν κοιτάζει, τὴν κοιτάζει μὲ γλυκύτητα). Κυρία Μαρία... Μαρία... Κοιμᾶται... (Γέρονι καὶ τῆς φιλεῖ ἀπαλὰ τὴν κόμην. Ἐπειτα κατελαμβάνεται σὺν ἀπὸ ἀνατριχίλαν φόβου διὰ τὴν τόλμην του. Ὁχι, ἡ κυρία κοιμᾶται ἀκόμη). Ἀγάπη μου... Ἀγάπη μου... (Καὶ ἀπομακρύνεται εἰς τὰ ἄγρια τῶν ποδῶν του κρατῶν τὴν ἀναπνοήν. Ἡ Μαρία ἐν τῷ μεταξὺ ἀνοίγει τὰ μάτια της καὶ μειδιᾷ γλυκά).

[Ῥώμη, Μάρτιος τοῦ 1911.]

ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΙΡΟΦΥΛΛΑΣ

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΑἶΝΕ

ΣΤΗ ΜΑΝΝΟΥΛΑ ΜΟΥ

Σ' ἄφησα, μέσ' στῆ τρέλα μου, μιὰ μέρα μαύρη
καὶ σὺν τρελὸς γυροῦσα μέσ' στὰ μαύρα ξένα,
ζητοῦσε ἡ καρδοῦλα μου ἀγάπη ναῦρη...
μιὰ καρδιά ποῦ νὰ ποῖ λίγο γιὰ μένα.

Ἄχ! τί καῖμὸς γιὰ τῆς Ἀγάτης τὸ βοτάνι!
ποῦ τὸ ζητιάνενα πατοῦ σὲ κάθε θύρα,
μῆπως κανένας μοῦ τὸ δώσει καὶ μὲ γιάνη...
μιὰ καταφρόνια ἀπὸ πατοῦ καὶ μῖσος πῆρα.

Κι' ὀλοῦθε ἄπλωνα τῆς ζητιανῆς τὸ δίσκο,
μιὰ ἀλλοί μου! Ἀγάπη πουθενὰ σταλιὰ δὲ βροῖσκω...
Καὶ σπῖι μας ἐγύρῃσα. Ἄχ! πῶς πονοῦσα!

Μ' ἀνοιξες σὸ γλυκεῖα ἀγκαλιὰ χαρὰ γεμάτη,
κ' εἶδα στὰ ὑγρά ματάκια σου ποῦλαμπε κᾶτι...
Ἄχ, ἦταν ἡ Ἀγάπη αὐτὴ ποῦ λαχταροῦσα.

[1911]

ΧΛΟΗ ΜΥΡΩΝΟΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΤΣΕΧΩΦ

Η ΤΟΝ ΕΚΕΙΝΗ!

[ΔΙΗΓΗΜΑ]

ΔΙΗΓΗΘΗΤΕ μας κάτι τί. Πιότρο 'Ιβάνοβιτς! — εἶπαν τὰ κορίτσια.

Ὁ συνταγματάρχης ἔστριψε τὸ ἄσπρο του μουστάκι, ἐξερόβηξε καὶ ἄρχισε :

— Αὐτὸ ποῦ θὰ σὰς πῶ συνέβη στὰ 1843, ὅταν τὸ συνταγματὰς εὐρίσκετο στὸ Τσένστοχοφ. Πρέπει ὅμως νὰ ξεύρετε, δεσποινίδες, πῶς τὴ χρονιά ἐκεῖνη ἦταν τόσοσ ἀγριὸς χειμῶνας, ὥστε δὲν περνοῦσε ἡμέρα χωρὶς νὰ ξελαγαιάσουν ἢ μύτες τῶν σκοπῶν ἢ ὁ χιονοστρόβιλος νὰ κατακλύσῃ τοὺς δρόμους ἀπὸ τὸ χιόνι. Ἡ παγωνιά, ὅπως ἄρχισε ἀπὸ τὰ τέλη Ὀκτωβρίου, ἔτσι κ' ἐξακολούθησε μέχρις Ἀπριλίου. Ἐκεῖνα τὰ χρόνια, πρέπει νὰ σὰς παρατηρήσω, δὲν ἤμουνα τέτοιος γέρος, τοιμποῦκι παρακατισμένο, ὅπως εἶμαι τώρα ἤμουνα, μπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε, νέο παληκάρι, ῥοδοζόκκινος, μ' ἓνα λόγο: ὠραῖος ἄνδρας. Ἐκοιμηνόμουνα σάν παγωνί, ἐπετοῦσα τὰ χεῖρα δεξιά καὶ ἀριστερά καὶ ἔστριβα τὰ μουστάκια μου, ὅπως κανένας ἀνθυπολοχαγὸς στὸν κόσμο. Ἐφθανε μονάχα νὰ κάμω τὸ μάτι, νὰ βροντήξω τὰ σπιρούνια μου, νὰ στρίψω τὸ μουστάκι, καὶ ἡ πιὸ περηφάνη καλλονὴ μετεβάλλετο εἰς πειθήνιον ἀρνάκι. Ἦμουνα ἀπληστος εἰς τὰς γυναῖκας, σάν ἀράχνη στὴς μύγες, καὶ ἂν, κυρίαίς μου, ἄρχιζα νὰ σὰς ἀριθμῶσω τὴς πολωνίδες καὶ τὴς ἐβραιοπούδες ποὺ ἐκείνον τὸν καιρὸ ἔχουν κρεμασθῆ στὸ λαιμὸ μου, τολμῶ νὰ σὰς βεβαιώσω, ἡ ἀριθμητικὴ δὲν θὰ εἶχεν ἀριθμοὺς νὰ τὴς μετρήσῃ. Προσθέσατε εἰς ὅλα αὐτά, ὅτι ἤμουν ὑπασπιστὴς τοῦ συντάγματος, ὅτι ἐχόρευα ἔξοχα μαζούρκαν καὶ ἤμουνα παντρεμένος μετὴν ὠραιότεραν γυναῖκα, ὁ Θεὸς ν' ἀναπαύσῃ τὴν ψυχὴν τῆς. Τὶ τραλόπαϊδο δὲ καὶ τὶ ζωηρὸ κεφάλι ἤμουνα δὲν μπορεῖτε νὰ τὸ φαντασθῆτε.

Authorised edition, published by the Ministry of Education, 1921.

περιπέτεια, ἂν ἐξεριζῶνε κανεὶς τὰ ζουλούφια κανενὸς ἑβραίου ἢ ἔδινε σφαλιάρες σὲ κανένα πολωνὸν εὐπατριδὴν, ὅλοι τὰ ἤξυ-
ραν πῶς ὁ δράστης δὲν ἦτον ἄλλος παρὰ ὁ ὑπολογαγὸς Βύβεροφ.

Σὰν ὑπασπιστὴς ποῦ ἤμουνα, συνέβαινε πολλές φορές νὰ περὶ-
τρέχω τὴν ἐπαρχίαν. Πότε γιὰ ν' ἀγοράσω βρώμην, πότε σανόν,
πότε γιὰ νὰ πουλήσω εἰς τοὺς ἑβραίους καὶ τοὺς πολωνοὺς ἀφεν-
τάδες ἄχρηστα τοῦ στρατοῦ ἄλογα, συχνότερα ὅμως, κυρίαί μου,
ὑπὸ τὸ πρόσχημα τάχα ὑπηρεσίας, ἔτρεχα εἰς τὰ ἑντεβού τῶν
πολωνίδων, ἢ εἰς τοὺς πλουσίους γαιοκτῆμονας γιὰ νὰ παίξω χαρ-
τάκια... Μία παραμονὴ Χριστουγέννων, τὸ ἐνθυμοῦμαι σὰν τώρα,
ἔταξείδευα ἀπὸ τὸ Τσένστοχοφ στὸ χωριὸν Σεβελκή, ποῦ μὲ ἔστει-
ναν δι' ὑπηρεσίαν. Ἦτον ἓνας καιρὸς, νὰ σὰς ὀρίσω, ἀνυπόφο-
ρος... Ἡ παγωνιά ἔτριξε καὶ ἐλύσσα τόσον ποῦ καὶ τ' ἄλογα
αὐτὰ ἐπάγωσαν, ἐγὼ δὲ καὶ ὁ ἀμαξᾶς μου, σὲ μισὴ ὥρα μέσα
μετεβλήθημεν εἰς δύο χρυσταλλίνους σταλακτίτας... Τὴν παγω-
νιά, ὅσο δυνατὴ καὶ νὰ ἦνε, τὴν ὑποφέρει κανεὶς φαντασθῆτε
ὅμως, ὅτι εἰς τὰ μισὰ τοῦ δρόμου ἐσηκώθη ἔξαφνα χιονοστρόβι-
λος. Ἐνα ἄσπρο σάβανο ἄρχισε νὰ περιστρέφεται, νὰ περιτυλίσσε-
ται, σὰν τὸ διάβολο κατὰ τὸν ὄρθρο· ὁ ἄνεμος ἐστέναζε, σὰν νὰ
τοῦ εἶχαν κλέψει τὴ γυναῖκα· ὁ δρόμος ἐξηφανίσθη... Δὲν ἐπέ-
περαν οὔτε δέκα λεπτά, ποῦ κ' ἐγὼ καὶ ὁ ἀμαξᾶς καὶ τὰ ἄλογα
εἴμεθα περιτυλιγμένοι μέσα στὸ χιόνι.

— Εὐγενέστατε, ἐχάσαμε τὸ δρόμο! μοῦ λέγει ὁ ἀμαξᾶς.

— ὦ, διάβολε! Καὶ σὺ ποῦ ἔχεις τὰ μάτια σου, ζῶον; Τράβα
λοιπὸν ἴσια, ἴσως πέσωμε ἐπάνω σὲ καμμιά κατοικία!

Τὸ λοιπὸν, ἐπηγαίναμε, ἐπηγαίναμε, ἐστριφογυρίζαμε, ἐστρι-
φογυρίζαμε κ' ἐκεῖ κατὰ τὰ μεσάνυχτα τ' ἄλογά μας ἐκτύπησαν
ἀπάνω εἰς τὴν αὐλαίαν θύραν ἑνὸς κτήματος, θυμοῦμαι σὰν καὶ
τώρα, τοῦ κόμητος Μπογιαδλόφσκη, ἑνὸς πλουσίου πολωνοῦ.
Γιὰ μένα, εἴτε πολωνὸς εἴτε ἑβραῖος, εἶνε τὸ ἴδιο σὰν τὰ ῥαπάνια
μετὰ τὸ γεῦμα· ἀλλὰ πρέπει νὰ πῶ τὴν ἀλήθειαν, οἱ πολωνοὶ
εἶνε φιλόξενος λαός, καὶ γυναῖκες ἄλλες ἀπὸ τῆς πολωνίδες θερ-
μότερες δὲν ὑπάρχουν...

Μᾶς ἐδέχθησαν... Ὁ ἴδιος ὁ κόμης Μπογιαδλόφσκης ἐκεῖνη
τὴν ἐποχὴ ἔμενε στὸ Παρίσι, μᾶς ἐδέχθη δὲ ὁ ἐπιστάτης του,
ὁ πολωνὸς Καζίμερος Χαπτσίνσκη· θυμοῦμαι, δὲν εἶχε περά-
σει μιὰ ὥρα, κ' ἐκαθόμουνα πιά στὸ σπίτι τοῦ ἐπιστάτου, αἰσθη-
ματολογοῦσα μὲ τὴν γυναῖκα του, ἔπινα, κ' ἔπαιζα χαρτιά. Ἀφοῦ
ἐκέρδησα πέντε φλωριά καὶ ἄρχισε νὰ μὲ ζαλίξῃ τὸ κρασί, ἐξή-
τησα νὰ κοιμηθῶ. Ἐπειδὴ εἰς τὸ διαμέρισμά μου ἐπιστάτου δὲν
ὑπῆρχε χῶρος, μοῦ παρεχώρησαν ἓνα δωμάτιον εἰς τὸ ἐνδιατήμα
τοῦ κόμητος.

— Δὲν φοβεῖσθε τὰ φαντάσματα; μ' ἐρώτησε ὁ ἐπιστάτης.
ἀφοῦ μ' ὠδήγησε εἰς ἓνα μικρὸν δωμάτιον, ποῦ ἐγειτόνευε μὲ μιὰν
πελωρίαν ἄδειαν σάλαν, γεμάτην ἀπὸ κούκα καὶ σκοτάδι.

Ἐρώτησα προσέ-
Authorized license use limited to: Psifiko Apothetirio Dimosias Is
Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΞΕΝΗ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΑΝ. — ΣΚΗΝΗ ΜΑΥΡΙΤΑΝΙΚΗ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Iστο
Restrictions apply.

γων εἰς τὴν ἠχώ, ἡ ὁποία ἐπανελάμβανε τοὺς λόγους καὶ τὰ βήματά μου.

— Δὲ ξεῦρω, εἶπε χαμογελῶν ὁ πολωνός, ἀλλὰ μοῦ φαίνεται πὼς τὸ μέρος αὐτὸ εἶνε τὸ μόνον κατάλληλον διὰ φαντάσματα καὶ ἀγάθαρα πνεύματα.

Ἐγὼ εἶχα πῆ δυνατὰ καὶ ἤμουνα μεθυσμένος, σὰν σαράντα χιλιάδες παπουτσιῆδες, ἀλλὰ, δὲν σὰς τὸ κρύβω, ἀπὸ τὰ λόγια αὐτὰ μ' ἐπιασαν ζυγάδες. Διάβολε, ἀλήθεια, προτιμῶ ἕκατὸ τοσεῖς κέζους παρὰ ἓνα φάντασμα! Τί νὰ γείνη ὅμως, ἐγδύθηκα κ' ἐπλάγιασα... Τὸ κερὶ μόλις ἐφώτιζε τοὺς τοίχους, καὶ στοὺς τοίχους, μορεῖτε νὰ φαντασθῆτε, ἐκρέμοντο ἢ προσωπογραφίας τῶν προγόνων, ἢ μία φοβερωτέρα ἀπὸ τὴν ἄλλην, παλαιὰ ὄπλα, κνηγετικά κέρατα καὶ ἄλλαι φαντασμαγορίαι... Μία σιωπὴ, σὰν νὰ ἦτον τάφος. Μόνον εἰς τὴν γειτονικὴν σάλαν ἐθορυβοῦσαν ποντικάκια καὶ ἐτριζαν τὰ ἀποξηραμμένα ἐπιπλα. Ὅπισθον δὲ ἀπὸ τὰ παράθυρα συνέβαινε κἄτι τι καταχθόνιον... Ὁ ἄνεμος ἐμοιολογοῦσε κάποιον, τὰ δένδρα ἐλύγιζαν μὲ ὠρυγμούς καὶ θρήνους· κάποιο διαβολεμένο παραθυρόφυλλο, καθὼς φαίνεται, ἐτριξε θρηνωδῶς κ' ἐκτυποῦσε εἰς τὸ πλαίσιον τοῦ παραθύρου. Προσθέσετε εἰς ὅλα αὐτὰ καὶ τὸ γόοισμα τῆς κεφαλῆς μου, καὶ μὲ αὐτὴν καὶ ὅλον τοῦ κόσμου... Ὅταν ἐκλεινα τὰ μάτια μου, μοῦ ἐφαινετο, ὅτι τὸ κρεββάτι μου ἐσύρετο μέσα εἰς ὄλο τὸ ἄδειο σπῆτι καὶ ἐπαιζε κνηρητὸ μὲ τὰ πνεύματα. Γιὰ νὰ περιορίσω τὸν φόβον μου, ἢ πρῶτῃ μου δουλειᾷ ἦτον νὰ σβύσω τὸ κερὶ, ἐπειδὴ τὰ ἄδεια δωμάτια μὲ τὸ φῶς γίνονται πολὺ φοβερώτερα παρὰ ὅταν εἶνε σκοτεινά...

Αἱ τρεῖς κόραι, ἀκούουσαι τὸν συνταγματάρχην, ἐκίνησαν τὰ καθίσματά των πλησιέστερα πρὸς τὸν διηγούμενον καὶ προσήλωσαν ἐπάνω του τὰ βλέμματά των.

— Τὸ λοιπόν, ἐξηκολούθησεν ὁ συνταγματάρχης, ὅσον καὶ ἂν προσπαθοῦσα ν' ἀποκοιμηθῶ, ὁ ὕπνος μοῦ ἔφευγε. Πότε μοῦ ἐφαίνετο πὼς μπαίνουν κλέφταις ἀπὸ τὸ παράθυρον· πότε ἀκούα κάποιον νὰ μιλῇ σιγά· πότε, πὼς κάποιος μοῦ ἄγγιζε τὸν ὄμο — καὶ τέλος πάντων αἰσθανόμουν κἄτι τί, σὰν σατανικὴν ἐνέργειαν, ποῦ καθένας δοκιμάζει εἰς ἓνα νευρικὸν παροξυσμὸν. Μπορεῖτε ὅμως νὰ φαντασθῆτε, μέσα εἰς ὅλον αὐτὸ τὸ χάος τῶν ἤχων, ὅταν ἐγὼ διακρίνω καθαρὰ κρότον σὰν σύρσιμο παντόφλας. Τεντώνω τ' αὐτὶ μου — καὶ τί νομίζετε; — ἀκούω κάποιον νὰ πλησιάζῃ εἰς τὴν θύραν μου, νὰ βῆξῃ καὶ νὰ τὴν ἀνοίγῃ...

— Ποιὸς εἶν' ἐκεῖ; ἐρωτῶ, καὶ σηκώνομαι.

— Ἐγὼ εἶμαι... μὴ φοβῆσαι! ἀποκρίνεται γυναικεῖα φωνή.

Ἐγὼ ἐπῆγα εἰς τὴν θύρα... Ἐπέρασαν μερικὰ δευτερόλεπτα κ' αἰσθάνομαι δύο γυναικεῖα γεράκια, μαλακὰ σὰν πούπουλο χήνας νὰ πέφτουν ἀπάνω στοὺς ὄμους μου.

— Σὲ ἀγαπῶ... εἶσαι γιὰ μένα καὶ τῆς ζωῆς προσφιλέστερος· εἶπε γυναικεῖα μελωδικῆ φωνίτσα.

Θερμὴ ἀναπνοὴ ἀγγίξε τὰ μάγουλά μου... Λησιμονήσας καὶ πνεύματα καὶ ὅλον τὸν κόσμον, ἀγκάλιασα μὲ τὸ χέρι μου μίαν μέσσην... καὶ τί μέσσην! Τέτοιαν μέσσην ἡ φύσις ἠμπορεῖ νὰ κατασκευάσῃ μόνον κατὰ ἰδιαιτέραν παραγγελίαν. μὰ φορὰ σὲ δέκα χρόνια... λεπτή, σὰν πελεκητή, θερμὴ, αἰθερία, σὰν ἀναπνοὴ βρέφους! Ἐγὼ δὲν ἠμπόρεσα νὰ κρατηθῶ, τὴν ἐσφιξα δυνατὰ στὴν ἀγκάλιά μου... Τὰ χεῖλιά μας ἐνώθησαν εἰς ἓνα δυνατό, παρατεταμένον φίλημα καὶ... ὀρκίζομαι εἰς ὅλας τὰς γυναῖκας τοῦ κόσμου, πῶς μέχρι τάρου δὲν θὰ τὸ λησιμονήσω.

Ὁ συνταγματάρχης ἔπασσε νὰ ὀμιλῇ, ἔπει μισὸ ποτήρι νερὸ καὶ ἐξακολούθησε, χαμηλώσας τὴν φωνήν:

— Ὅταν τὴν ἄλλη μέρα ἐκύτταξα ἀπὸ τὸ παράθυρο, εἶδα πῶς ἡ χιονοθύελλα ἦτον ἀκόμη σφοδροτέρα... Νὰ φύγω ἀπ' ἐκεῖ ἦτον ἀδύνατον. Ἦμουν ἠγαγκασμένος νὰ κάθημαι ὀλημέρα στοῦ ἐπιστάτου, νὰ παῖζω χαρτιά καὶ νὰ πίνω. Τὸ βράδυ εὐρέθηκα πάλιν εἰς τὸ ἄδειο σπῆτι καὶ τὰ μεσάνυχτα ἀκριβῶς ἀγκάλιασα καὶ πάλιν τὴν γνωστὴν μέσσην... Μάλιστα, κορίτσια μου, ἂν δὲν ἦτον ὁ ἔρωσ, ἠμποροῦσα νὰ πάθω ἀπὸ στενοχώρια. Ἦμποροῦσα ἴσως νὰ γείνω μέθυσος.

Ὁ συνταγματάρχης ἀνεστέναξε, ἐσηκώθη καὶ σιωπῶν ἤρχισε νὰ βηματίζῃ μέσα εἰς τὴν αἴθουσαν.

— Αἱ... εἰπετα; ἠρώτησε μία ἀπὸ τὰς κορασιδας φλεγόμενη ἀπὸ ἀνυπομονησίαν.

— Τίποτε. Τὴν ἄλλη μέρα ἐγὼ πιά ἐταξείδευα.

— Μὰ... ποιά λοιπὸν ἦτον ἐκεῖνη ἡ γυναῖκα; ἠρώτησαν διαστακτικῶς τὰ κορίτσια.

— Ἐννοεῖται, ποιά!

— Τίποτε δὲν ἐννοοῦμεν...

— Ἦτον ἡ γυναῖκά μου!

Καὶ τὰ τρία κορίτσια ἀνεπήδησαν σὰν νὰ τὰς ἐκέντησε κανεὶς.

— Δηλαδή... πῶς συμβαίνει αὐτό; ἠρώτησαν.

— Ἀχ, Θεέ μου, τι ἀκατανόητον ὑπάρχει ἐδῶ; εἶπεν ὁ συνταγματάρχης δυσανασχέτων καὶ ὑψόνων τοὺς ὄμους. Μὰ νομίζω πῶς ἀκριετὰ καθαρὰ ἐξεφράσθη! Ἐταξείδευα εἰς τὸ Σεβελκὴ μὲ τὴν γυναῖκα μου... Διεννυτέρευσεν εἰς τὸ ἄδειο σπῆτι, στὸ γειτονικὸ δωμάτιον... Σαφέστατα πράγματα.

— Μιμ... ἔκαμαν τὰ κορίτσια ἀπογοητευμένα, — ἀρχίσατε τόσο καλά, κ' ἐτελειώσατε τόσο ἄνοστα... Ἡ γυναῖκα του!.. Μὲ συγχωρεῖτε, μὰ αὐτὸ δὲν ἔχει κανένα ἐνδιαφέρον καὶ δὲν εἶνε καὶ ἔξυπνο.

— Περίεργον! Ὅστε σεῖς θὰ ἐπιθυμοῦσατε νὰ μὴν ἦταν ἡ νόμιμος γυναῖκα μου, ἀλλὰ καμμιά ξένη! Αἱ, κορίτσια, κορίτσια!

Ἄν τώρα σκέπτεσθε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, τότε τί θὰ λέτε ὅταν παντρευθῆτε;

Αἱ δεσποινίδες ἐντροπιάσθησαν καὶ ἐσιώπησαν. Ἐθύμωσαν καὶ ἠρώτησαν καὶ ἐντελῶς ἀπογοητευτικῶς ἤρχισαν νὰ χασμῶν-
 Authorized licensed use limited to: 172.211.0.5.

ται δυνατά... Κατὰ τὸ δεῖπνον δὲν ἔφαγαν τίποτε, ἐκυλοῦσαν σφαιρίδια ἀπὸ ψωμί καὶ ἐσιωποῦσαν.

— Αὐτὸ πιά εἶνε καὶ ἀδιαντροπία! εἶπε μία ἀπ' αὐτὰς ποῦ δὲν ἐκρατήθη. Γιατί νὰ μᾶς τὸ διηγῆθῃτε, ἀφοῦ εἶχε τέτοιο τέλος; Τίποτε τὸ ὥραϊον εἰς τὴν διήγησιν αὐτὴν δὲν ὑπῆρχε... ἦτον μάλιστα ἀγριον.

— Ἀρχίσατε τόσον δელεαστικά καί... ἔξαφνα τὸ διεκόψατε... ἐπρόσθεσεν ἄλλη. Ξεγέλασμα καὶ τίποτε περισσότερο.

— Αἶ, καλά, καλά... ἐγὼ σᾶς ἐχωράτεψα... — εἶπεν ὁ συνταγματάρχης. Μὴ θυμῶνετε, κορίτσια, ἐγὼ ἐχωράτεψα. Δὲν ἦτον ἡ γυναῖκα μου, ἦτον ἡ γυναῖκα τοῦ ἐπιστάτου...

— Ἀλήθεια;!

Αἱ δεσποινίδες ἔξαφνα ἐφαιδρύνθησαν, τὰ ματάκια των ἐξήστραψαν... Ἐπλησίασαν τὰ καθίσματα των κοντὰ εἰς τὸν συνταγματάρχην καὶ γεμίζουσαι μὲ κρασί τὸ ποτήρι του, τὸν κατέκλυσαν μὲ ἐρωτήσεις. Ἡ μελαγχολία ἐξηλείφθη ταχέως, ἐξηλείφθη ταχέως καὶ τὸ δεῖπνον, διότι αἱ δεσποινίδες ἤρχισαν νὰ τρώγουν μὲ πολλὴν ὄρεξιν.

[Ἐκ τοῦ ῥωσικοῦ]

ΑΓΑΘΟΚΛΗΣ Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Ἀκίνδυνον φάρμακον

Εἰς τὸ φαρμακεῖον :

Ὁ πελάτης (κοιτῶν τὸ κοντὶ μὲ τὸ φάρμακον) — Πολὺ καλά. Τὸ ποντικοφάρμακο μπορεῖ νὰ ἦναι δραστήριον ὅπως λέτε. Μὰ νὰ ἰδοῦμε θὰ ξεγελασθοῦν νὰ τὸ φάνε τὰ ποντίκια;...

Ὁ φαρμακοποιὸς (ἀφηρημένος) — Τί λέτε, καλέ! Ἴσα-Ἴσα ποῦ ἅμα τὸ δοκιμάσουνε μιὰ φορὰ, δὲν θὰ τρώωνε ὑστερα τίποτε ἄλλο ἀπ' αὐτό.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

Μ Α Κ Ρ Ι Δ Α

ΔΑ τὰ κακὰ τοῦ κόσμου εἶχαν πέσῃ ἐκείνη τῇ χρονίᾳ στό χωριό μας. Ἐβρέχεν σάν ἦταν ἡ σταφίδες στ' ἀλώνια κ' ἔψην' ὁ ἥλιος τῇ γῆ, σάν ἦταν γιὰ νὰ σπεύρουμε. Σκουλήκια, περονόσπορος, τοκογλύφοι, φτώχεια, γκρίνια, δλα εἶχαν δώσῃ συνέντευξι στό χωριό μας. Καί στό τέλος, γιὰ νὰ μὴ μᾶς λείψῃ τίποτε, μᾶς ἤρθε κ' ἡ ἀκρίδα. Δηλαδή, δέν μᾶς ἤρθε, ἀλλὰ τὴν ἐγέννησε ὁ τόπος μας. Ἦταν ντόπια. Τὸ περασμένο καλοκαίρι μᾶς εἶχαν ἔρθῃ λίγες κι' ὅταν μὲ τὸ πρῶτο κρύο ξεπάγιασαν, μᾶς ἀφῆσαν κληρονομίᾳ τ' αἰγὰ τους, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὴν ἀνοίξι ἐγένισεν ὁ τόπος μᾶς ἀκρίδες. Κ' ἔπρεπε νὰ τῆς ξεπαστρέψουμε ὅσο ἦσαν μικρές' ἀλλιῶς, θὰ μᾶς ἔβγαζαν τὰ μάτια. Τὸ πράγμα δέν ἦταν ἀκατόρθωτο' μὲ λίγο ἀκάθαρτο πετρέλαιο δέν θᾶμεναν ὅτε μιὰ.

... Πρέπει νὰ πολεμήσουμε τὸ κακὸ ποῦ μᾶς ἤρθε...

Τὴν Κυριακὴ λοιπόν, ὅταν σχόλασε ἡ ἐκκλησιὰ καὶ καθόμαστε ὅλοι ἔξω στό πεζοδῆλι περιμένοντες τὰ κόλλυθα, γιατί ἦταν μνημόσυνο, εἶπα στοὺς γεροντότερους:

— Δέν πρέπει νὰ σταυρώσουμε τὰ χέρια, πρέπει νὰ πολεμήσουμε τὸ κακὸ ποῦ μᾶς ἤρθε. Πρέπει νὰ μαζέψουμε ἀπ' ὅλο τὸ χωριὸ χρήματα — δέν χρειάζονται καὶ πολλὰ — ν' ἀγοράσουμε ἀκάθαρτο πετρέλαιο νὰ τῆς ξεκάνουμε τώρα ποῦ εἶναι μικρές. Ἀλλιῶτικα, σάν μεγαλώσουν, τρέχα ὕστερα νὰ τῆς κυνηγᾶς.

— Μωρ' τί πετρέλαιο καὶ κουρουφέξαλα μᾶς τσαμπουνᾶς! φώναξε ὁ γέρο Πλατάνης, ἀνθρώπος θεοφοβούμενος, ὀνομαστός γιὰ τῆς μα-

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

κρυές μετάνοιες ποῦκανε ἔμπρός στα εἰκονίσματα. Φέρνουμε μεθαύριο τὰ λείψανα τ' "Αἰ-Γιάννη τοῦ Καλυβίτη ἀπ' τὸ μοναστήρι τοῦ "Αἰ-Βλάση καὶ τῆς στέλνουμε κατ' ἀνέμου.

— Καλὰ καὶ ἄγια εἶναι τὰ κόκκαλα τοῦ "Αἰ-Γιάννη, τοῦ εἶπα

— "Ἐνα πρωὶ ἐκαβάλλησα τὸ μουλᾶρι . . .

δικά μου, καὶ τὰ κτήματα τῶν ἄλλων. Στὸ τέλος, σὰν εἶδα κ' ἀπὸ-εἶδα, ἀποφάσισα νὰ φέρω τὰ λείψανα τοῦ "Αἰ-Γιάννη, ὄχι βέβαια γιὰ νὰ σκοτώσουν τῆς ἀκρίδες, μὰ γιὰ ν' ἀποδειχθῇ ἡ πλάνη τους.

— Μὰ γιατί θὰ βγοῦνε στὴ δημοκρασία τὰ λείψανα; Εἶνε κατασχεμένα ;

τὸν εὐμορφο ἐκεῖνο τόπο. Ἐκεῖ λοιπὸν ἐπέρασα τὴν νυχτιὰ μου καὶ ἔμαθα πὼς τὴν ἐρχομένη Κυριακὴ θὰ βγοῦν τὰ λείψανα τοῦ "Αἰ-Γιάννη τοῦ Καλυβίτη στὴ δημοκρασία, καὶ ὁ καλόγερος ποῦ θὰ τὰ πᾶρξ, τὴν Τρίτη — Τετράρην θάναί στο χωριό μας.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Restrictions apply.

μὰ . . . σὰν πλιὸ καλλί-τερο μοῦ φαίνεται τὸ πε-τρέλαιο.

— Βέβαια! μὲ ἀποπῆρς μὲ θυμὸ ὁ γέρο Πλατά-νης — ἔτοι εἰσθε σεῖς οἱ γραμματιζοῦμενοι. Τετρα-δοπαράσκευο δὲν κρατᾶ-τε, στὴν ἐκκλησιὰ δὲν πα-τεῖτε. Γιαυτό κ' ὁ Θεὸς μᾶς στέλνει κατὰ διαβόλου!

Τὶ νὰ τοῦ ἀπαντήσω ; Εἶχε δίκην. Εἶχε τὸ Θεὸ μὲ τὸ μέρος του.

Ἡ ἡμέρες περνοῦσαν κ' ἡ ἀκρίδα ἔλο ἐμεγάλωνε. Ἐλυπόμουν, κοντὰ 'ς τὰ

Καὶ τότες, θέλοντας καὶ μὴ, θὰ ἀναγκάζοντο νὰ καταφύγουν καὶ στὸ πε-τρέλαιο.

Τὸ μοναστήρι τοῦ "Αἰ-Βλάση ἦταν σχεδὸν κα-τάκορφα στὸ βουνὸ ὀκτώ-ῶρες μακρὰ. "Ἐνα πρωὶ λοιπὸν ἐκαβάλλησα τὸ μουλᾶρι μας καὶ ἀφοῦ ἐπέρασα βουνά, λαγκά-δια, δάση—ἔφτασα βρά-δυ-βράδυ στὸ μοναστήρι. Καμμιά δεκαριά καλο-γέροι, καλοθρεμμένοι, γερὸι σὰν τὰ πῦκα ποῦ ἦσαν γύρω, ἐγλεντοῦσαν

— Μά γιατί θά βγούνε στή δημοπρασία; ἐρώτησα· μήπως είναι κατασχεμένα;

— Όχι, μου ἀπολογήθηκε ὁ ἡγούμενος· τὰ βγάλουμε δημοπρασία γιά ὄφελος τοῦ μοναστηριοῦ.

“Ὅποιος καλόγερος δώσῃ τὰ περισσότερα, παίρνει τὰ λείψανα ὅλο τὸ χρόνο γιά λογαριασμό του καὶ τὰ γυρίζει στὰ χωριά. “Ὅσα βγάλῃ, γυρίζει στὰ χωριά. “Ὅσα βγάλῃ, εἶνε δικό του κέρδος.

— Αἶ! καὶ βγαίνει τίποτε κέρδος ἀπ’ αὐτά;

— Χμμ!.. κατὰ τὴν περίστασι.

“Αν εἶναι τυχερός καὶ πέσουν ἀρρώστειες στὸν τόπο ἢ ξερασίες, τότε κάνει χρυσές δουλειές. Τώρα μάλιστα πού φάνηκε νέα ἀσθένεια στ’ ἀμπέλια, ὁ περυσόπορος, τὰ κέρδη εἶναι περισσότερα, ἀλλὰ καὶ ὁ συναγωνισμός μεγαλύτερος!

— Καὶ δὲν μου λές, ἄγιε πάτερ, εἶναι πολλὰ λείψανα ἐδῶ;

— Γιά τῆς μεγάλης ἀσθένειας, γιά τὴν ἀνομβρία, γιά τῆς ἀκρίθες, γιά τὰ σκουλήκια εἶναι τὰ δύο κέρδη τοῦ “Αἶ-Γιάννη τοῦ Καλυβίτη— ἡ χάρις τῶ μεθ’ ἡμῶν— καὶ ἡ χάρις τοῦ ἁγίου Τρύφωνος— βοήθειά σας. Γιά τὸ μάτιασμα εἶναι τὸ μικρὸ δάχτυλο τοῦ ἁγίου Παχουμίου· γιά τὸ ἀμπόδεμα ἔχουμε τρίχες ἀπὸ τὰ γένηνα τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ὀνουφρίου καὶ γιά τὰ κρυστάλλα καὶ μὴ ξυμπίπτουν δυὸ χάντρες ἀπὸ τὸ κομπολόι τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Παφνουτίου.

«Κατὶ ἀγοριοκαμπανιὲς ἐτάραξαν τὴ νεκρικὴ ἡσυχία τοῦ χωριοῦ».

«Ἐμπρὸς ἐπήγαινε ὁ καλόγερος κι’ ὁ παπὰ Μελέτης μουρμουρίζοντας».

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωτὶ ἀποχαιρέτησα τοὺς ἁγίους πατέρας, ἔδωκα 10 δραχμὰς καπάρο γιά τὰ ἅγια λείψανα καὶ ἐγύρισα στὸ χωριό. Τὴν Κυριακὴ ὁ παπὰ Μελέτης, ὅταν ἐτελείωσε τὸ Εὐαγγέλιο, εἶπε γιά τὸ ταξίδι μου καὶ πῶς τὴν Τρίτη ἢ Τετάρτη, ἅμα ἀκούσουν τὴν καμπάνα, νὰ τρέξουν ὅλη στὴν ἐκκλησιά, γιὰτὶ θά γίνῃ ἡ λιτανεῖα. Δὲν εἶν’ ἀνάγκη νὰ σας πῶ, ὅτι ἡ προθυ-

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

μία μου αὐτὴ εὐχαρίστησε παρά πολὺ τὸ χωριό κι' ἂν ἤμουν πιὸ φιλόδοξος ἤμπορούσα νὰ γίνω καὶ πάρεδρος.

— "Ἄγιε πάτερ, ἡ ἀκριδα εἶνε πάλι στὴ θέσι της, πῶς δὲν τὴν ἐξεπάτωσαν τὰ ἅγια λείψανα ;

ξιά καὶ ἀριστερά ἁγιασμό. "Ἐπειτα ἔφερε γύρω καὶ τὸν ἀπαραίτητο δίσκο καὶ τὰ μονόφραγκα ἔπαφταν βροχή.

— "Ἄγιε πάτερ, τοῦ εἶπα σὰν ἐφθάσαμε πάλι στὸ χωριό — σὲ παρακαλῶ πολὺ νὰ μὴ φύγῃς ἀπόψε, νὰ μείνῃς ἕως αὐριον τὸ πρωί, ἵσως γίνῃ ἀνάγκη νὰ κάμῃς ἁγιασμό καὶ γιὰ τίποτε ἄλλο.

— "Ὁ δίσκος ἐπέστρεψε βαρύτερος στὸν καλόγερο . . .

εἶπα, ὅτι ἡ ἀκριδα εἶνε πάλι στὴ θέσι της. Πῶς δὲν τὴν ἐξεπάτωσαν τὰ λείψανα ;

— "Ἐχεις δίκαιον, τέκνον μου, μοῦ εἶπεν' ἀλλὰ ξεύρετε τί συμ-

κρικὴ ἦσυχία τοῦ χωριό. Ἐκατάλαβα, πῶς εἶχεν ἀριθάρσει ὁ καλόγερος μὲ τὰ ἅγια λείψανα. "Ὅταν ἐφθασα στὴν ἐκκλησιά, ἦσαν ὅλοι ἐκεῖ μαζεμένοι οἱ χωριάτες σὺν γυναῖξί καὶ τέκνοις καὶ ἀμέσως ἐξεκινήσαμε γιὰ τὴν λιτανεῖα. Ἐμπρὸς ἐπήγγαιεν ὁ καλόγερος καὶ ὁ παπᾶ Μελέτης μουρμουρίζοντες καὶ ἀπ' ὀπίσω ξεσκούφωτοι ἀκολουθούσαμε κι' ἐμεῖς. "Ὅταν πλέον ἐφθάσαμε στὸν κάμπο τὸν κατὰμαυρον ἀπὸ τῆς ἀκριδῆς, ὁ καλόγερος ἐδιάδασε τοὺς πιὸ δυνατοὺς ἐξορκισμοὺς καὶ ἐσκόρπισε δε-

Εἶχα τὸ σκοπὸ μου ἐγώ.

— Εὐχαρίστως, εὐχαρίστως! μοῦ εἶπε μυρισθεὶς φαίνεται καὶ ἄλλα μονόδραγμα.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωί, χωρὶς νὰ πάω στὸν κάμπο νὰ κυτᾶξω, ἤμουν βέβαιος πῶς οὔτε μιὰ ἀκριδα δὲν θὰ ἐφθῆσε. Ἦταν τώρα ἡ δική μου σειρά νὰ χτυπήσω τὴν καμπάνα. "Ἐτρέξα λοιπὸν στὴν ἐκκλησιά καὶ μὲ θυμὸ καὶ χαρὰ συγχρόνως ἀρχισα νὰ καμπανίζω. Στὴ στιγμὴ ὅλοι ἦσαν ἐκεῖ καὶ ὁ παπᾶ Μελέτης μὲ τὸν καλόγερο.

— Βλέπετε, ἅγιε πάτερ, τοῦ

βαίνει; Στο διπλανό χωριό είναι ο πάτερ Ἀρτέμης με τὴν κάρα τοῦ ἁγίου Τρύφωνος — βοήθειά σας — καὶ χθὲς ἐδιάβασε κι' ἐκείνος παρακλήσι γιὰ τὴν ἀκρίδα. Φαίνεται λοιπὸν πῶς ἡ δική σας ἀκρίδα ἐφυγεν, ἀλλὰ ἦλθεν ἐδῶ ἡ ἀκρίδα τοῦ ἄλλου χωριοῦ.

Ἀπειρες ἦν πονηρίες τῶν καλογήρων.

* * *

Τότε μιὰ σατανικὴ ἰδέα μοῦ πέρασεν ἀπὸ τὸ νοῦ.
«Βρωμοκαλόγερε, εἶπα μέσα μου, δὲν θὰ τὸ φᾶς ἔτσι. Ἐννοια σου καὶ σὲ φτιάνω ἐγώ».

— Ἀκούσατε — εἶπα εἰς τοὺς χωριάτες — ὁ πάτερ Ἀρσένιος ἔχει δίκαιον. Πρέπει τὸ ἀπόγευμα νὰ κάμωμε καὶ ἄλλη λιτανεῖα καὶ νὰ φανοῦμε γενναϊότεροι, νὰ τὰ χρυσώσουμε τὰ ἅγια λείψανα, καὶ τότε νὰ εἰσθε βέβαιαι πῶς οὔτε πόδι δὲν θὰ μείνη.

— Βέβαια, βέβαια — εἶπεν ὁ καλόγερος — ἡ χάρις τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Καλυθίτου εἶναι μεγάλη.

Καὶ ἔτριβε τὰ χέρια του ἀπὸ εὐχαρίστησι.

Τὸ ἀπόγευμα λοιπὸν ἐπανελήφθη ἡ λιτανεῖα καὶ ὁ δίσκος ἐπέ-

στρεψε βαρύτερος στὸν καλόγερο. Ὅταν ἐγυρίσαμε στὸ χωριὸ ἐπλησίασα τὸν ἅγιον πατέρα καὶ τοῦ εἶπα:

— Πάτερ Ἀρσένιε, σὲ παρακαλῶ πολὺ νὰ τιμῆσῃς ἀπόψε καὶ τὸ φτωχικὸ μας. Ἡ χαρὰ μου θὰ εἶναι μεγάλη, ἂν μᾶς εὐλογήσῃς τὸ δεῖπνον.

— Πολὺ εὐχαρίστως, τέκνον μου.

Ἀφοῦ λοιπὸν ἀπεμάκρυνα ἀπὸ τὸ σπίτι κάθε θηλυκὸν καὶ οὐδέτερον, ἦλθα στὸ σπίτι τοῦ παπᾶ Μελέτη καὶ παρέλαβα τὸν πάτερ Ἀρσένιον. Δυὸ κο-

τόπουλα στὸ φούρνο, τυρὶ φέτα καὶ ζεστὸ ψωμί ἦταν τὸ δεῖπνον μας.

Ἐπειδὴ δὲ στὸ σπίτι μας δὲν ἦτο κανεὶς μπεκρῆς, εὗρισκετο

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

«Καὶ οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου, πάτερ ἅγιε. Ἐρίβα!»

«Ἐξεκούμπωσα τὰ ῥάσα του κ' ἐπήρα ἀπ' τὴ τσέπη του τὸ πορτοφόλι...»

κρασί και τεσσάρων και πέντε ἐτών. Ἀπ' αὐτὸ λοιπὸν ἔβαλα στὸ τραπέζι, ποῦ μὲ τὸ τρίτο ποτήρι πᾶρ' τον κάτω ὀποιοσδήποτε και ἂν ἦτον, ἔστω και καλόγερος.

— Εὐλόγησον, πάτερ!

— Φάγονται πένητες και εὐφρανθήσονται.

Ἔκαμα κ' ἐγὼ τὸ σταυρό μου και παρεκάλεσα τὸν Θεὸ νὰ μὲ συχωρήσῃ ποῦ ἔρωγα μὲ καλόγερο.

— Και οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου, πάτερ ἅγιε! Ἔβιβα! Τοῦ εἶπα και τοῦ ἔδωκα τὴν πρώτη δόσι.

— Μὰ αὐτὸ εἶναι νέκταρ — εἶπε και τὸ κατέλυσε ὀλόκληρον.

— Τὸ φυλάω ἐπίτηδες, πάτερ, γιὰ τοὺς καλοὺς μουσαφίραιους.

Και τοῦ τὸ ξαναγέμισα.

Μὲ τὸ τρίτο ποτήρι τὰ μάτια τοῦ καλογέρου ἄρχισαν νὰ λάμπουν ἐπικινδύνως, ἢ γενειάς του νὰ κυματιζῇ.

Ἔπρεπε νὰ τὸν ἀποτελειώσω. Τοῦ ἔδωκα και τὸ τέταρτο. Και τότε κλινὰς τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

Τὸν ἀνασήκωσα μὲ κόπο και κρατῶντας τον ἀπ' τῆς μασχάλης τὸν ὠδήγησα στὸ διπλανὸ δωμάτιο, ὅπου βαρὺς ἐσωριάστηκε στὸ ἔτοι-

« Ὁ πάτερ Ἀρσένιος, μὲ σκυμμένο κεφάλι, ἔφυγε ντροπισαμένος ».

μο κρεβάτι. Σὲ λιγάκι μέσα στὸ δωμάτιο ἀκούετο ἓνα γουργούρισμα ἀπὸ τὸ ροχαλητό του σὰν νὰ τραβοῦσαν ἄλυσίδες στὸ καράδι.

Τότε ἐπλησίασα μὲ θάρρος, ἐξεκούμπωσα τὸ βράσο του και ἔβγαλα ἀπὸ τὴν τσέπη του τὸ πορτοφόλι του και ἐμέτρησα 286 δραχμές. Τόσο μᾶς ἐστοίχισαν ἢ δύο λιτανεῖες. Ἔβαλα τῆς δραχμῆς αὐταῖς στὴ δική μου τσέπη και στὸ πορτοφόλι τοῦ καλογέρου τὴν ἐξῆς σημείωσι:

« Ἄγιε πάτερ Ἀρσένιε!

Ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν τῇ βοήθειᾳ τῶν ἱερῶν μου λειψάνων καταστρέφετε τὰς ἀκρίδας, θεραπεύετε πᾶσαν νόσον και πᾶσαν μαλακίαν, μεταβάλλετε τοὺς νόμους τῆς φύσεως και παχύνετε διὰ τῶν ἰδικῶν μου κόπων. Μέχρι τοῦδε ὡς ἀντάλλαγμα τῶν τόσων ὑπηρεσιῶν μου μοὶ προσφέρετε ἀνουσίους ψαλμοῦθιας, σταγόνας τινὰς ἐλαίου, ἰσχνά τινα κηρία και καπνοὺς λιθάνου. Ἐθαρύνθην πλέον νὰ ζῶ εἰς τὴν ἔρημον τρεφόμενος μὲ ἀκρίδας και μέλι ἄγριον και ἐνδύομενος φῶρεμα ἐκ τριχῶν καμήλου. Ἀπεφάσισα νὰ εἰσέλθω και ἐγὼ εἰς τὴν κοινωνίαν, ὅπου ὡς ἀκούω πολλὰ πράγματα ἀπρόσιτα εἰς τὸν και-

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Restrictions apply.

ρόν μας ἔγειναν προσιτώτατα καὶ συνήθη καὶ εἰς ὑμᾶς ἀκόμη τοῦς καλογήρους. Πρὸς τοῦτο ὁμως ἀπαιτοῦνται ἀρκετὰ ἔξοδα διὰ τὴν εὐπρεπῆ παρουσίαν. Γνωρίζεις ὅτι ἀπὸ τὰς εἰσπράξεις ἐκ παραστάσεως κωμῳδίας ποσοστὸν τι ἀποδίδεται εἰς τὸν συγγραφέα. Φρονῶ λοιπὸν ὅτι τὰ ποσοστὰ ἐκ τῶσων κωμῳδιῶν, τὰς ὁποίας μέχρι τοῦδε εἰς βάρος μου πάρεστήσατε, δὲν θὰ εἶναι κατώτερα τῶν 286 δραχμῶν, τὰς ὁποίας σήμερον διὰ τῆς ἰδίας μου χειρὸς λαμβάνω. Πᾶσα διαμαρτύρησις ἐκ μέρους σου εἶναι περιττή, διότι ἐννοῶ νὰ ἐξασκήσω τὰ δικαιώματά μου. Ἐὰν δὲ παρ' ἐλπίδα καταφύγῃς εἰς τὴν ἀστυνομίαν, ἀπὸ σήμερον αἶρω τὴν θαυματουργὸν δυνάμιν ἀπὸ τῶν λειψάνων μου καὶ παραχωρῶ ταύτην εἰς τὴν κάραν τοῦ ἁγίου Τρύφωνος.

Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ εἴη μετὰ πάντων ἡμῶν.

Ἐν Παράδεισῳ τῇ 12 Μαΐου 1908

† Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Καλυβίτης.»

Τὴν ἄλλῃ μέρα τὸ πρωὶ ὁ πάτερ Ἀρσένιος μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι καὶ ντροπισπασμένος μ' ἀποχαρῆθησε. Τοῦ ἐφιλήσα τὸ χεῖρ καὶ ἐπῆγε σὸ καλὸ. Μὲ τῆς 286 ἐκεῖνες δραχμῆς ἀγοράσαμε ἀνάθαρτο πετρέλαιο καὶ ἔτσι ὁ ἅγ. Ἰωάννης ὁ Καλυβίτης ἔλαμε τὸ θαυμά του. Ἀπὸ τῆς ἀκρίδες δὲν ἔμεινεν οὔτε φτερό.

Π. Δ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΓΑΛΑΤΕΙΑ

Ⓜ πάλαι Πυγμαλίον, γνωστὸς στήν οἰζομένην,
ἠγάτησε γυναῖκα εἰς πέτραν οὐλομένην,
καὶ τόσον ἐρωτεύθη, ὅπου τὴν παρεκάλει
νὰ ζωντανέη μ' ὅλα τὰ πέτραν τῆς γαλλῆ,
ὡς τοῦ ζωῆ γεμάτη κ' ἡ πέτρα ἐσηκώθη,
κ' ἐκεῖνος ἐξουλόθη καὶ τὴν εἰσεφανώθη.

Κ' ἐζήλενε μαζὶ τῆς σάν ἄγχιος Ὀθέλλιος,
ἀλλ' ὁμως ὁ ἐρίτης τὴν ἔταθε σὸ τέλος
καὶ εἶπε τότε μόνος: «Καλὰ κ' ἐγὼ νὰ πάθω,
καὶ πρότερι ἀπὸ τόσων καὶ σὸ ἐξῆς νὰ μάθω,
πῶς ἂν μὲ κάλλε ξύλο μπορεῖ νὰ γίγῃ Γιάννης,
μὰ γι' ὅπου πέτρα κόρης καὶ μὴ γυναῖκα κἀνεῖς».

Γ. ΣΟΥΡΗΣ

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ Α. ΤΣΕΧΩΦ

ΠΟΛΥΤΙΜΟΣ ΣΚΥΛΟΣ

...

Ὅχι καὶ τόσοσν νέος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ὑπολοχαγός Δούμποφ ἐκάθητο μὲ τὸν ἐφεδρον ἀξιωματικὸν Κνάψ καὶ ἐκουτσόπιναν.

— Περίφημο σκυλί! — ἔλεγεν ὁ Δούμποφ δεικνύων εἰς τὸν Κνάψ τὴν σκύλαν τοῦ Μίλκα. — Θαυμά-σι-ο σκυλί! Δόσε προσοχὴ εἰς τὴ μούρη του! Μόνον αὐτὴ ἀξίζει ὄ,τι πῆς! Νὰ τῶβλεπε κανεῖς ποῦ ἀγαπᾶ τὰ σκυλιά, μερακλῆς, διακόσια ρούβλια θάδιδε μόνον γιὰ τὴ μούρη! Δέν τὸ πιστεύεις; Αἶ, τότε δὲν καταλαμβάνεις...

— Καταλαμβάνω, ἀλλά...

— Μὰ εἶνε λαγωνικό, καθαντὸ ἀγγλικὴ ῥάτσα! Εἶνε μοναδικὸ στὸ κυνήγι καὶ ἔχει μιὰ ὄσφρησι... δαιμονισμένη! Τί ὄσφρησις, Θεέ μου! Ξεύρεις πόσα ἐπλήρωσε γιὰ τὴν Μίλκα, ὅταν ἦτο ἀκόμη κουτάβι; Ἑκατὸν ρούβλια! Ἐξοχο σκυλί! Κα-τερ-γάρα, Μίλκα! Κου-τῆ, Μίλκα! Ἔλα ἐδῶ, ἔλα ἐδῶ... σκυλάκι μου, κουταβάκι μου...

Ὁ Δούμποφ προσεκάλεσε πλησίον τοῦ τὴν Μίλκα, τὴν ἐφίλησε μεταξὺ τῶν αὐτίων καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἐδάκρυσαν.

— Ἐννοια σου καὶ δὲν θὰ σὲ δώσω εἰς κανένα... εὐμορφουλά μου... κατεργάρα. Τὸ ξεύρω πῶς μ' ἀγαπᾶς, Μίλκα. Μ' ἀγαπᾶς, αἶ;... Ὄξω, κρεμίσου! — ἔκραξεν αἰφνης ὁ ὑπολοχαγός. — Μὲ τὰ λερωμένα πόδια σου ἀνέβηκες στὴ στολή μου! Μάλιστα, Κνάψ, ἑκατὸν πενήντα ρούβλια ἔδωσα γιὰ ἓνα κουτάβι! Καὶ γιὰ νὰ τὰ δώσω, θὰ πῆ πῶς κατὶ ἀξίζε! Τὸ μόνο κακὸ εἶνε ποῦ δὲν εὐκαιρῶ νὰ πηγαίνω στὸ κυνήγι! Ἄδικα χάνεται τὸ σκυλί καὶ καταστρέφεται ἡ ἀξία του... Γι' αὐτὸ καὶ τὸ πουλῶ. Ἀγόρασέ το, Κνάψ! Θὰ μὲ εὐγνωμονῆς εἰς ὅλη σου τὴν ζωὴν! Ἄλλ' ἂν τὰ χορήματά σου εἶνε ὀλίγα, ὀρίστε, στὸ κατεβάξω στὴ μισὴ τιμὴ... Πάρε το γιὰ πενήντα! Δηλαδή λήστευσέ με!

— Ὅχι, μάτια μου... — εἶπε μὲ ἀναστεναγμὸν ὁ Κνάψ. — Ἐὰν ἡ Μίλκα σας ἦτο ἀρσενικὸς σκύλος, αἶ, τότε ἴσως νὰ τὸν ἠγόραζα, ἀλλά...

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

— Ἡ Μίλκα δὲν εἶνε ἀρσενικός; ἀνέκραξεν ἐκπληκτος ὁ ὑπολοχαγός. — Κνάψ, τί εἶνε αὐτὰ ποῦ λές; Ἡ Μίλκα δὲν εἶνε... ἀρσενικός;! Χα - χά! Καὶ τί εἶνε, λοιπόν, κατὰ τὴν γνώμη σου; Θηλυκή; Χα - χά... Εἶσαι λαμπρὸς νέος! Δὲν ξεύρεις ἀκόμη νὰ διακρίνεις τὸν σκύλον ἀπὸ τὴν σκύλα!

— Μοῦ μιλεῖτε σὰν νάμαι στραβὸς ἢ κανένα μωρὸ παιδί... εἶτε δυσασετημένοι ὁ Κνάψ. Καὶ βέβαια εἶνε σκύλα!

— Αἶ, τότε μπορεῖς νὰ πῆς πῶς κ' ἐγὼ εἶμαι κυρία! Ἄχ, Κνάψ, Κνάψ! Κρίμα σ' ἐσένα, ἐτελείωσες μάλιστα καὶ τὴν σχολὴν τῶν τεχνῶν! Ὅχι, ψυχὴ μου, εἶνε πραγματικὸς καὶ πούρος ἀρσενικός! Ἄν θέλῃς μάλιστα, σ' ἐκείνον ποῦ νομίζεις ὡς τὸν καλλίτερον ἀρσενικὸν σκύλον, τοῦ βάζει δέκα φοραὶς τὰ γυαλιὰ, κ' ἐσὺ μοῦ λές πῶς δὲν εἶνε... ἀρσενικός! Χα - χά...

— Μὲ συγχωρεῖς, ἀλλά... μὲ παίρνεις γιὰ βλάκα... κ' αὐτὸ μὲ πειράζει...

— Αἶ, τότε, ἄμε στὸ διάβολο, δὲν χρειάζεται... Μὴν τὸν ἀγοράσῃς... Ποῦ νὰ σοῦ γεμίσω τὸ κεφάλι! Ἐσὺ δὲν τῶγεις τίποτε νὰ μοῦ εἰπῆς σὲ λιγάκι πῶς αὐτό της ἐδῶ δὲν εἶνε οὐρά, ἀλλὰ πόδι... Δὲν χρειάζεται. Ἐγὼ ἠθέλησα νὰ σοῦ κάμω χάριν. Βαχραμέφ, φέρε κονιάκ!

Ὁ στρατιωτὴς ὀρδονάτσας ἔφερε πάλιν κονιάκ. Οἱ φίλοι ἐγέμιασαν τὰ ποτήρια των καὶ ἐβυθίσθησαν εἰς σκέψεις. Παρῆλθεν ἡμίσεια ὥρα ἐν ἀκρῇ σιωπῇ.

— Αἶ, κ' ἂν εἶνε τάχα θηλυκό, τί μ' αὐτό;... ἔλυσε τὴν σιωπὴν ὁ ὑπολοχαγός, βλέπων σκυθρωπῶς τὴν φιάλην. Μεγάλη δουλειά! Τόσο τὸ καλλίτερο γιὰ σένα. Θὰ σοῦ κάμῃ σκυλάκια, καὶ γιὰ κάθε κουτάβι θὰ παίρνῃς μία εἰκοσιπεντάρα... Μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν καθέννας θὰ ἀγοράζῃ. Δὲν ἤξεύρω γιατί σ' ἀρέσουν τόσοσὸν πολὺ τὰ ἀρσενικά! Ἡ σκύλες εἶνε χιλιας φοραὶς προτιμώτερες. Τὰ θηλυκά εἶνε πλέον εὐγνώμονα καὶ πλέον ἀφωσιωμένα... Μὰ ἂν φοβείσαι πάλιν τόσοσὸν πολὺ τὰ θηλυκά, αἶ τότε, ὀρίστε, πάρε το γιὰ εἰκοσιπέντε.

— Ὅχι, μάτια μου... Οὔτε λεπτὸν δὲν δίδω. Πρῶτον δὲν μοῦ χρειάζεται σκύλος καὶ δεῦτερον δὲν ἔχω χρήματα.

— Καὶ δὲν μοῦ τῶλεγε ἀρχήτερα. Μίλκα, φύγε ἀπ' ἐδῶ!

Ὁ στρατιωτὴς ἔφερον ὁμελέτταν καὶ οἱ φίλοι σιωπῶντες ἐντὸς ὀλίγου ἐκαθάρισαν τὸ τηγάνι.

— Εἶσαι λαμπρὸς νέος, Κνάψ, τίμιος... εἶπεν ὁ ὑπολοχαγός σφογγίζων τὰ χεῖλη. Τί διάβολο, θὰ πικραθῶ πολὺ ἂν σ' ἀφήσω νὰ φύγῃς ἔτσι... Ξεύρεις τί; Σοῦ τὸ χαρίζω τὸ σκυλί, πάρ' το!

— Καὶ τί νὰ τὸ κάμω, ἀδελφέ; εἶπεν ὁ Κνάψ ἀναστενάζων. Ποιὸς θὰ ἔχῃ τὴν ἔννοια του;

— Αἶ, δὲν χρειάζεται, δὲν χρειάζεται... ἄμε στὸ διάβολο! Δὲν θέλεις — δὲν χρειάζεται... Μὰ, ποῦ πηγαίνεις; Κάθησε!

Ὁ Κνάψ ἠγέρθη ταυνόμενος καὶ ἐπῆρε τὸ πληγνίον του.

— Καιρὸς νὰ πηγαίνω, γαῖοε... εἶτε γασμιόμενος.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

— Στάσου λοιπόν, νά σέ συνοδεύσω.

Ὁ Δούμπορ καί ὁ Κνάφ ἐφόρεσαν τὰ ἐπανωφορία τῶν καί ἐξήλθον. Ἐπροχώρησαν ἑκατὸν βήματα χωρὶς ν' ἀνταλλάξουν λέξιν.

— Μήπως ξεύρεις κανένα νά τοῦ δώσω αὐτὸ τὸ σκυλί; ἤρχισεν ὁ ὑπολοχαγός. Δὲν ἔχεις κανένα γνωρίμον ν' ἀγαπᾷ τὰ σκυλιά; Εἶδες, ὁ σκύλος εἶναι καλός, ἀπὸ ῥάτσα, ἀλλὰ... δὲν μοῦ χρειάζεται διόλου!

— Δὲν γνωρίζω κανένα, φίλε μου... Ποῦ θαῦρω ἐδῶ γνωρίμους;

Μέχρι τῆς κατοικίας τοῦ Κνάφ οἱ φίλοι δὲν ἤνοιξαν τὰ στόματά τῶν νά εἴπουν οὔτε λέξιν, καί μόνον ὅταν ὁ Κνάφ ἔσφιγγε τὴν χεῖρα τοῦ ὑπολοχαγοῦ καί ἤνοιξε τὴν ἐξώθυρα τῆς κατοικίας του, ὁ Δούμπορ ἐξηρόβηξε καί κάπως ἀναποφασίστως εἶπε:

— Μήπως ξεύρεις ἂν οἱ ἐδῶ ζωογδάριται παίρνουν σκυλιά ἢ ὄχι;

— Θὰ παίρνουν, ὑποθέτω... Δὲν εἶμαι ὅμως βέβαιος.

— Αὐριοι θὰ τὸ στείλω μὲ τὸν Βαχοραμέεφ... Ἄς πάη στὸ διάβολο, ἄς τὸ γδάρουν τὸ βρωμόσκυλο!... Σιχαμένο σκυλί! Δὲν ἄρκει ποῦ λερώνει ὅλα τὰ δωμάτια, ἀλλὰ χθές κατεβρόχθισε καί ὅλο τὸ κρέας στὴν κουζίνα, ἢ βρωμα... Νὰ ἦτο τοῦλάχιστον ἀπὸ σοί, στὴν ὄργη, μὰ ποιὸς διάβολος ξεύρει τί γουρουνόσπερμα εἶναι. Καλὴ νύκτα!

— Καλὴ νύκτα! εἶπε καί ὁ Κνάφ.

Ἡ ἐξώθυρα ἔκλεισε μὲ κρότον καί ὁ ὑπολοχαγός ἔμεινε μόνος.

ΚΩΝ. Σ. ΚΟΚΟΛΗΣ

Ἡ λογικὴ τῶν μικρῶν

Ἡ μικρὰ Νίτσα. — Σὺςς!.. Νίκο! Μὴ κἀνης θόρονβο, γιατί θὰ εἶνε βίζιτες στὸ σαλόνι...

Ὁ Νίκος (ἔκπληκτος). — Μπα! καί πῶς τὸ κατάλαβες, ὅτι εἶνε ξένοι μέσα; τοὺς εἶδες;

Ἡ Νίτσα. — Ὁχι, ἀλλὰ ἄκουσα τὴ μαμά νὰ λέη στὸν μπαμπά: «ἀγαπητέ μου Γεωργάκη».

Η "ΒΙΒΛΟΣ ΤΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΥ,,

Ἡ ὁ περιρρότερον βιβλίον τοῦ κόσμου εἶνε ἡ λεγομένη «Βιβλος τοῦ Διαβόλου» ἀποτεθειμένη ἐν τῇ Βασιλικῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Στοκχόλμης. Εἶνε χειρόγραφος ἐπὶ περγαμνῆς. Ἔχει διαστάσεις καταπληκτικὰς, ἤτοι πλάτος ἡμίσεως μέτρου καὶ μήκος 90 ἑκατοστῶν. Ἀποτελεῖ δὲ τοιοῦτον ὄγκον καὶ ζυγίζει τόσον βάρος, ὥστε πρὸς μετακίνησιν καὶ μεταφορὰν αὐτοῦ, ἀπαιτοῦνται τρεῖς τοῦλάχιστον στυβαροὶ ἄνδρες. Ὑπελογίσθη ἄλλως τε ὅτι, ὅπως ἀπαρτιοθῆ ὁ γίγας αὐτός τῶν βιβλίων, ἐχρηάσθησαν ἑκατὸν ἐξήκοντα δοραὶ ὄνων! Σύγκειται ἤδη ἐκ 309 σελίδων ἀντὶ τῶν ἀρχικῶν 316, καθόσον αἱ ἄλλαι ἐπτὰ ἔχουν κλαπῆ κατὰ καιροῦς. Ἐκάστη σελὶς διαιρεῖται εἰς δύο στηλάς. Τὰ γράμματα εἶνε γοθικά, ἐξόχως καλλιγραφημένα. Ὅλα δὲ τὰ κεφαλαῖα στοιχεῖα εἶνε χρυσοῦ διακόσμητα ἀπὸ κομφῶς μινιατούρας.

Τὸ ἐξώφυλλον ἀποτελεῖται ἐκ ξύλου δρυὸς χρυσοποικίλου διὰ γραφῶν. Τὸ δὲ περιεχόμενον ἐπίσης περίεργον. Κατ' ἀρχὰς ὑπάρχει ὀλόκληρος ἡ Παλαιὰ καὶ ἡ Καινὴ Διαθήκη κατόπιν αἱ ἐβραϊκὰ ἄρχαιότητες· εἶτα τὸ «Μπέλλουμ Γιοαντάκουμ». Ἐπειτα ἔπονται διάφορα ἀποσπάσματα ἐκ τῶν ἔργων τοῦ ὀνομαστοῦ Ἰσπανοῦ θεολόγου Ἰσιδώρου τοῦ ἐκ Σεβίλλης ἠανόντος τῆ 636, καὶ τοῦ Ἰωαννικίου Γιοχανέ. Ἀκολουθοῦν τὰ Χρονικά τοῦ Κοσμᾶ, διάφοροι προσευχαί, ἡμερολόγιον, νεκρολογία σχετικὰ μὲ τὴν ἱστορίαν τῆς Βοημίας, καὶ διάφοροι ἀφορισμοὶ καὶ ἐξορκισμοὶ πρὸς θεραπείαν τῶν νόσων καὶ πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν κλεπτῶν.

Τὸ ἡμερολόγιον τελειώνει εἰς τὸ 1224, ἀλλ' ὑπολογίζεται ὅτι τὸ χειρόγραφον ἐγράφη ἀπὸ τοῦ 1224 μέχρι τοῦ 1239. Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ βιβλίου, ὅπερ θεωρεῖται καὶ σπουδαιότερον, ὑποτίθεται ὅτι εἶνε προγενέστερον κατὰ δύο περίπου αἰῶνας, ὅτι δηλαδή ἐγράφη μεταξὺ τῶν ἑνεακοσιοστοῦ καὶ χιλιοστοῦ ἔτους μ. Χ.

Δὲν εἶνε εἰσὶ ἐξηκριθωμένον πού καὶ παρὰ τίνων ἐγράφη ἡ «Βιβλος τοῦ Διαβόλου». Ἐκ τινῶν σημειώσεων ἑμῶς εὑρισκομένων

ἐνιαχοῦ τῶν σελίδων του τεκμαίρεται ὅτι ἐγγράφη εἰς τὸ βοημικὸν μοναστήριον τοῦ Ποδλαρίτζ, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν κυριότητα ἀνήκεν ἐπὶ ἀρκετοὺς αἰῶνας, καὶ ὅτι ἐπωλήθη ὕστερον ὑπὸ τῶν μοναχῶν εἰς τοὺς βενεδικτίνους τοῦ Μπαουνάου.

Μέχρι τοῦ ἔτους 1648 ἡ «Βιβλος τοῦ Διαβόλου» ἔμενον ἐν τῇ Αὐτοκρατορικῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Πράγας, ὅπου εἶχε μετενεχθῆ διαταγῇ τοῦ Αὐτοκράτορος 'Ροδόλφου τοῦ Β'. Ἀλλὰ κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Πράγας ὑπὸ τῶν Σουηδῶν περιήλθεν εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ στρατηγοῦ Κοένισμαργ, ὅστις τὴν ἀπέστειλεν εἰς τὴν Σουηδίαν. Βραδύτερον προσεφέρθη εἰς τὴν βασιλίτσαν Χρηστίναν, ἣτις τὴν ἐτοπόηθῆσεν ἐν τῇ Βασ. Βιβλιοθήκῃ τῆς Στοκχόλμης, ὅπου καὶ εὑρίσκεται μέχρι σήμερον.

Κατὰ τὴν ἱστορικὴν πυρκαϊὰν τοῦ Βασιλικοῦ Ἀνακτόρου τῆς Στοκχόλμης τὸ περίεργον αὐτὸ βιβλίον εἶχεν ὑποστῆ σοβαρὰν βλάβην ῥιφθὲν διὰ τοῦ παραθύρου εἰς τὴν ὁδὸν πρὸς διάσωσιν ἐκ τοῦ πυρός. Πρὸς ἀποφυγὴν δὲ τῆς ἐκάστοτε διενεργουμένης κλοπῆς τῶν σελίδων του εἶχε σφηνωθῆ ἐπ' αὐτοῦ χονδρὸς χρυσοῦς δακτύλιος, χρησιμεύων ὅπως ἀναρτᾶται κρεμάμενον ἀπὸ τῆς ὀροφῆς δι' ἀλύσου ἀσφαλιζομένης διὰ στερεοῦ κλειδίου.

ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΙ

ΑΡΧΑΙΑΙ

Ἀκαιροὶ πρόξενος
εἰς ἑαυτὸν ἀφορᾷ.
Ὁ γραμμάτων ἄπειρος
οὐ βλέπει βλέπων.
Ἄν μὴ κρεας παρῆ
στερικτεόν τῷ ταριχῷ.
Λύκου ἐμνήσθης,
πάρεστιν οὔτος.
Αἰεὶ οὐπῶ τέτοκεν, ἐρι-
φος δ' ἐπὶ δώματα παῖζει
Μέτρω ὕδωρ πίνοντες,
ἀμέτρω μάζαν ἔδοντες.
Πολλοὺς ἢ πλεονεξία
εἰς ὄλεθρον ἤγαγε.
Οὐκ αἰὶ ποταμὸς
ἀξίνας φέρει.

ΝΕΩΤΕΡΑΙ

Ἀνυπαντροὺς προξενητῆς
= γιὰ λόγου του γυρεῦει.
Ἄνθρωπος ἀγράμματος,
= ξύλον ἀπελέκητον.
Στὴν ἀναδροχιά
= καλὸ 'ν' καὶ τὸ χαλάσι.
Κατὰ φωνή
= κ' ὁ γάδαγο.
'Ακόμα δὲν τὸν εἶδαμε,
= Γιάννη τὸν ἐβγάλαμε.
'Ακριδὸς στὰ πιτοῦρα
= καὶ 'φθηνὸς στ' ἀλεύρι.
Τὸ πολὺ τὸ διάφορο
= τρώει καὶ τὸ κεφάλι.
Τὸ ποτάμι κάθε μέρα
= κ' ὕτσοῦρα δὲν κατεβάζει.

ΑΣ ΕΝΙΣΧΥΣΩΜΕΝ ΤΟΝ ΣΤΟΛΟΝ !

Ἀδελφοὶ Ἕλληνες !

Ἐχομεν καθήκον ὅλοι οἱ ἀπανταχοῦ Ἕλληνες, ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τελευταίου, νὰ ἐνισχύσωμεν, νὰ δημιουργήσωμεν, νὰ ἀναδείξωμεν

ΤΟ ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΜΑΣ ΝΑΥΤΙΚΟΝ !

Εἶνε καθήκον ἱερὸν πρὸς τὴν ἱστορίαν μας, πρὸς τὸ ἔνδοξον παρελθόν μας, πρὸς τὴν μεγάλην Πατρίδα, πρὸς τοὺς στενά-ζοντας ὑπὸ τὸν ζυγὸν ἀδελφού μας, πρὸς τὸ μέλλον τῆς Ἐθνικῆς μας ὑπάρξεως, πρὸς τὰ τέκνα μας αὐτά, εἰς τὰ ὅποια πρέπει νὰ παραδώσωμεν τὴν Ἑλλάδα ἀκμαίαν, ἰσχυράν, δυνατήν, μεγάλην, σεβαστήν εἰς τὴν συνείδησιν ὄλου τοῦ κόσμου!

Ἀδελφοὶ Ἕλληνες !

Ὁ στόλος ὁ Ἑλληνικὸς ὑπῆρξε καὶ εἰς τὴν ἀρχαιότητα καὶ εἰς τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ἐικοσιένα, ἡ δύναμις μας, ἡ σωτηρία μας, τὸ καύχημά μας, ἡ δόξα μας, ὁ θρίαμβός μας.

Ὁ στόλος ὁ Ἑλληνικὸς θὰ σώσῃ καὶ πάλιν τὴν τιμὴν καὶ τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἔθνους μας.

Ἡ Ἑλλάς, ἡ ὁποία, περιβρέχεται πανταχόθεν ἀπὸ θάλασσαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς Μεσογείου, πρέπει νὰ ἀποκτήσῃ στόλον — στόλον ἰσχυρόν, πολυάριθμον, ἐπιβλητικόν, ἀξιόμαχον, διὰ νὰ γίνῃ κάρφος εἰς τὰ μάτια τῶν ἐχθρῶν μας καὶ τῶν ἀντιζήλων μας, οἱ ὅποιοι θέλουσι τὴν Ἑλλάδα μικράν, ταπεινήν, φθισικὴν, ἐτοιμοθάνατον.

Ἀδελφοὶ Ἕλληνες !

Ἄς θυσιάσωμεν ὅλοι ἀνεξαιρέτως, ἀπὸ τὸ περίσσευμά μας, ἀπὸ τὸ ὑστέρημά μας, ἀγοράζοντες

ΛΑΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

Τὸ Λαχεῖον τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου, εἰς τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ συνεισφέρῃ κάθε Ἕλληγ, κάθε ἑλληνικὴ ψυχὴ, τὴν δραχμὴν του εἰς ἕν γραμματίον Λαχείου, συλλογισθῆτε, ὅτι ἐγκλείει

τὴν σωτηρίαν, τὴν ὑπαρξίν, τὸ μέλλον, τὴν δόξαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἀγοράζετε ὅλοι μὲ φανατισμὸν καὶ μὲ πίστιν

ΛΑΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΑΣ ΣΤΟΛΟΥ !

ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ
ΚΑΙ ΤΩΝ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ 1912

ΔΡΑΧΜΑΙ 1,000,000 ΚΕΡΔΗ

Καθ' ἐκάστην Ἐκδίδονται 100,000 γραμμᾶτια ἀξίας δρ. 400,000
κλήρωσιν Παρέχονται κέρδη εἰς 2,000 γραμ. ἀξ. δρ. 200,000

Ἐκαστον ἀκέραιον γραμματίον τιμᾶται δραχ. 4

» $\frac{1}{2}$ » » » 2
» $\frac{1}{4}$ » » » 1

ΚΕΡΔΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΤΩΝ ΠΕΝΤΕ ΚΛΗΡΩΣΕΩΝ

Κέρδη	Δραχμαί	Ἐν δλω
1 ἕξ	80,000	80,000
1 ἕξ	20,000	20,000
2 ἀπό	2,500	5,000
6 ἀπό	1,000	6,000
15 ἀπό	400	6,000
25 ἀπό	200	5,000
1950 ἀπό	40	78,000
2000		200,000

Ἡ πρώτη κλήρωσις γενήσεται τῇ 26 Φεβρουαρίου (11 Μαρτίου) 1912, ἡ δευτέρα τῇ 29 Ἀπριλίου (13 Μαΐου) 1912, ἡ τρίτη τῇ 24 Ἰουνίου (8 Ἰουλίου) 1912, ἡ τετάρτη τῇ 28 Ὀκτωβρίου (11 Νοεμβρίου) 1912, καὶ ἡ πέμπτη τῇ 30 Δεκεμβρίου 1912 (13 Ἰανουαρίου 1913).

Ἀρ' ἐκάστην τῶν κληρώσεων ἐκδίδονται ἴδια γραμμᾶτια, ἀκέραια ἢ ἡμίση γραμματίου ἢ τέταρτα τοιοῦτου, παρέχοντα συμμετοχὴν εἰς ἀκέραιον τὸ κέρδος ἢ εἰς τὸ ἥμισυ ἢ εἰς τὸ τέταρτον αὐτοῦ καὶ τιμώμενα, τὰ μὲν ἀκέραια ἀντὶ δραχμῶν τεσσάρων, τὰ δὲ ἡμίση ἀντὶ δραχμῶν δύο καὶ τὰ τέταρτα ἀντὶ μίας δραχμῆς.

Ἀμοιβαί, ὧν δὲν ἐζητήσῃ ἡ πληρωμὴ ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ τῆς κληρώσεως, παραγράφονται ὑπὲρ τοῦ Ταμείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου.

Εἰς τοὺς ἀγοράζοντας πρὸς μεταπώλησιν διὰ μίας ἐπὶ προκαταβολῇ τοῦ τιμήματος, κατοπιν εἰδίως μετὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν συμφωνίας, γραμμᾶτια ἢ τμήματα γραμματίου ἀξίας δέκα χιλιάδων δραχμῶν, παρέχεται ἐκπτώσις ἐπὶ τοῦ τιμήματος αὐτῶν 15 τοῖς 0/0, εἰς δὲ τοὺς ἀγοράζοντας διὰ μίας ἐπὶ προκαταβολῇ τοῦ τιμήματος γραμμᾶτια ἢ τμήματα ἀξίας χιλίων δραχ. τοῦλάχιστον, παρέχεται ἐκπτώσις 10 τοῖς 0/0, καὶ εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, τοὺς ἐπιτετραμένους τὴν πώλησιν γραμματίων καὶ τμημάτων γραμματίου, παρέχεται ἐκπτώσις 5 τοῖς 0/0.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ

Εἰς τὰ δημόσια ταμιεῖα, ταχυδρομικὰ γραφεῖα καὶ λοιπὰς δημοσίας ἀρχάς,
Εἰς τὰς Βρατέξας, εἰς τοὺς Σταθμάρχους καὶ Στασιάρχους τῶν Σιδηροδρόμων.
Εἰς τοὺς Διαχειριστὰς τῶν Μονοπωλίων, καὶ τὰ Πρακτ. τῶν Ἐφημερίδων.
Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἢ ζήτησιν γραμματίων ἀπευθυντέον εἰς τὸ
Γραφεῖον Λαχείου τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων,
Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν, εἰς Ἀθήνας.

Ἡ πώλησις τῶν Γραμματίων τῆς Α' κληρώσεως τῆς 26 Φεβρουαρίου (11 Μαρτίου) 1911 ἀρχεται τῇ 1/14 Ἰανουαρίου 1911.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1/14 Νοεμβρίου 1911 Ὁ Διευθὼν Τμημάτων
Γ. Ν. ΚΟΦΙΝΑΣ

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΙΑ

Π. ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΕΚ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΗΜΕΡΑΙ	ΩΡΑΙ	ΛΙΜΕΝΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΩΣ
Κυριακὴν	7 μ. μ.	Διὰ Χαλκίδα καὶ Βόλον, διὰ τοῦ θαλαμηγοῦ "ΑΡΚΑΔΙΑ,,
Δευτέραν	3 μ. μ.	Διὰ Σῦρον, Ἰκαρίαν, Καρλόβασι, Βαθῦ, Τηγάνι, Λέρον, Κάλυμνον, Σύμην, Κάσσον καὶ Κόρφαθον.
Τρίτην	2 μ. μ.	Διὰ Χανία, Ρέθυμνον, Ἡράκλειον, ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΜ, Δεμησσόν, Λάγνακα, Ἀμμόχωστον καὶ Πόρτ-Σαϊτ.
Τρίτην	8 μ. μ.	Διὰ Σῦρον, Τήνον, Κόρθιον, Ἄνδρον, Χίον, Πλωμάριον, Γέρον, Μιτυλήνην καὶ Κωνσταντινούπολιν.
Τετάρτην	3 μ. μ.	Καὶ εὐθεῖαν δι' ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΝ, διὰ τοῦ θαλαμηγοῦ "ΑΡΚΑΔΙΑ,, μετὰ ζῆντα 16 μίλιον (ἄφιξις εἰς Ἀλεξάνδρειαν Παρασκευὴν αὐγὴν).
Τετάρτην	6 μ. μ.	Διὰ Λαύριον, Ἀλιβέριον, Χαλκίδα, Δίμνην, Αἰδηψόν, καὶ Στυλίδα.
Πέμπτην	7 μ. μ.	Διὰ Σῦρον, Ἰκαρίαν, Καρλόβασι, Βαθῦ, Τηγάνι, Πάτμον, Λέρον, Κάλυμνον, Σύμην, Νίσυρον καὶ Χάλκην.
Παρασκευὴν	2 μ. μ.	Διὰ Χανία, Ρέθυμνον καὶ Ἡράκλειον.
Σάββατον	3 μ. μ.	Διὰ Χίον, Μιτυλήνην, Κωνσταντινούπολιν, Πύργον καὶ Βάγναν.
Σάββατον	6 μ. μ.	Διὰ Λαύριον, Ἀλιβέριον, Χαλκίδα, Δίμνην, Αἰδηψόν, Ἀταλάντην, Στυλίδα καὶ Ὠρεούς.

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ

Ἐν Πειραιεῖ: Κεντρικὸν Πρακτορεῖον Πλατεῖα Καραϊσκάκη.

Ἐν Ἀθήναις: Ὑποπρακτορεῖον παραπλεύρως Σιδηρ. Σταθ. Ὀμον.

Διὰ πᾶσαν ἰδιαιτέραν πληροφορίαν, σχετικὴν μετὰ φορτώσεως, γαύλους, κλπ. δεόν οἱ ἐνδιαφερόμενοι ν' ἀπευθύνωνται εἰς τὸ

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ

ΤΑΞΕΙΔΙΩΤΙΚΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

ΕΝΑΣ ΓΑΜΟΣ ΣΤΗΝ ΜΟΛΔΑΒΑ

ΗΤΟ κυριακή κ' εταξείδευα ἐπάνω ἀπὸ τὸ Γαλάτσι. Ἦτο τόσος κόσμος συναγμένος σ' ἓνα χωριό, ποῦ τῶλεγαν Μπαρμπόσι, ὥστε ὅταν ἔμαθα πῶς εἶχαν γάμον, κατέβηκα ἀπὸ τὸ τραῖνο. Ὁ δήμαρχος ὑπάνδρευε τὴν κόρη του. Καὶ ἀπ' ἔλα τὰ χωριά τῆς Βλαχιᾶς καὶ τῆς Μολδάβας, ἔπου συνορεύουν, κατέβηκαν κορίτσια μὲ πολύχρωμες στολές, γυναῖκες μὲ ποδιές ποικιλοκεντημένες, ἄλλοι χωριανοὶ μὲ τῆς ἑορτάσιμες στολές καὶ ἀνάμεσά τους μερικοὶ μὲ ἐνδυμασίες εὐρωπαϊκῆς ἐπίσημης, τόσοι πολλοὶ ποῦ ἐγέμισε τὸ σπίτι, ἐγέμισε κι' ὁ δρόμος.

* *

Ἦ, τὰ κορίτσια τῆς Βλαχιᾶς μὲ τὰ γέλια, μὲ τὰ ὑποπτα κινήματα καὶ τὸ θράσος ποῦ σὲ ὀμιλοῦν. Ὅλα μὲ φωνές καὶ μὲ πηδήματα ἔτρεχαν ἐπάνω κάτω.

Ὅταν ἐφθάσαμε, ἡ μουσικὴ ἀπὸ τσιγγάνους ἔπαιζε στὸ σπίτι τοῦ δημάρχου.

Ἔξω δέκα παληκάρια στὴ γραμμὴ μὲ τὰ τουφέκια ἔζητοῦσαν τὸ ἐλάφι. Ὁ πρῶτος τσιγγάνος τραγουδεῖ καὶ τὰ βιολιά τὸν ἀκολουθοῦνε συνοδεύοντας τὸ τραγοῦδι του :

Κόρη γλυκεῖα σὰν ὁδοζάχασι
 γιαιὶ τὰ βλέφαρά σου σιάζουν;
 καὶ σὺ ἀρχόντισσα τί κοῦβεις τὸ ἐλάφι;

Ἐὰ παλληκάρια στὴν γραμμὴ πυροβολοῦνε στὸν ἀέρα.
 Τὸ πρῶτο λέγει στὴν κυρά:

δός μας τὸ ἐλάφι!

Ἀγροτικὴ διασκέδασις ἐν Μολδαύᾳ.

καὶ ἀπὸ τὸ σπίτι τὸ κλειστὸ ἡ μάννα του φωνάζει: πῶς
 ἔχουν ἄδικο οἱ κυνηγοὶ κ' ἐλάφι δὲν ὑπάρχει.

Δὸς κυρὰ ἀρχόντισσα,
 δός μας τὸ ἐλάφι

λέγει τὸ δεύτερο τὸ παλληκάρι. Καὶ βγαίνει ἀπὸ τὸ παρά-
 θυρο μιὰ σκέλεθρο γρη῏, σὰν νᾶναι ἐλαφίνα.

— Σούτου! φωνοῦν οἱ κυνηγοὶ. Νᾶθγη τὸ ἐλάφι!

Καὶ ὁ τσιγγάνος πάλιν τραγουδεῖ:

αὐτὴ ἔχει χρυσᾶ μαλλιά,
 ἔχει κοράκου μάτια!
 μαργαριτάρια ἔχει στὸ στόμα της
 καὶ κερασένια χειρὶ!

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiakó Apothetirio Dimósias Iστο
 Restrictions apply.

ἔχει λαιμὸν καμαρωτὸν
 ὅαν κέντρο
 καὶ πρόσωπο ἀστραφτερὸν
 φεγγῆσι!

Ὁ κόσμος ἕλος περιμένει καὶ τὰ παιχνίδια παίζουν
 μόνα.

Καὶ ἀπὸ μέσα μιὰ φωνὴ ἀκούεται ποῦ τρεμοσδύνει:

τὰ τραγουδήσω θέξετε γίνετὰ τὰ τραγουδήσω·
 θὰ κινήθουνε τὰ νερά, τὰ ἔλατα θὰ σκύνουν,
 θὲ ν' ἀνιηχίσουν τὰ βοντὰ καὶ μὴ ξεπνήσῃ
 τὸ σιαιχιὸ ποῦ μέσα τους κοιμῆται.

Χορὸς χωρικῶν ἐν Μολδαύᾳ.

Ἄνοιγει ἡ πόρτα τοῦ σπιτιοῦ κ' ἡ νύμφη βγαίνει.
 Ἐξῆ κορίτσια τὴν ὀδηγοῦν ἐμπρὸς καὶ ἔξῃ ἀπ' ὀπίσω.
 Φοροῦν ποδιᾶς ὀλόχρυσες, μανίκια κεντημένα. Ἔχουν
 σφιχτὰ πλεγμένα τὰ μαλλιά καὶ τριαντάφυλλο στὴν κο-
 ρυφή τους.

Ὀλόγυρα οἱ κυνηγοὶ πυροβολοῦν μὲ τὰ ταυφέκια. Καὶ
 ἡ νύμφη ποῦ λάμπει στὰ χρυσᾶ καὶ στᾶσπρα, χαμηλο-
 βλέπει κ' ἐλαφροπερπατάει.

Κατέβα, αὐγή, ἀπ' τὸ ἄρμα σου!
καὶ σὺ νυφοῦλα μου θρονίσου!

φωνάζει ὁ γέρω πατέρας τοῦ παλληκαριοῦ. Καὶ ἡ συνοδεία ἐξακολουθεῖ τὸν δρόμον. Ὅλα τὰ κορίτσια δλόγυρα, ὄλες ἢ γυναῖκες, τὰ παλληκάρια βλα καὶ οἱ χωριανοὶ κινοῦνε τὰ μανδῆλια.

Πᾶνε στὸ σπίτι τοῦ γαμβροῦ ποῦ περιμένει ὁ παπᾶς. Νὰ δώσῃ τὴν εὐχή του, νὰ εὐλογῆσῃ τὸ στεφάνι!

Τὸ τραῖνο ἐπληγίαζε κ' ἐπέστρεψα ἀπὸ τὸν γάμον. Ποτὲ δὲν εἶδα στὴν Βλαχιά ποιήσι καμμία. Μὰ στὴν Μολδάβα εἶνε ποιήσις τὰ πάντα.

[Κωνίλις, 1911]

ΝΙΚ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

Ποίας γλώσσας δὲν κατέχει

- Εἶνε ἀλήθεια, κύριε καθηγητὰ ὅτι κατορθώσατε νὰ γίνετε κάτοχος ὅλων τῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν;
- Μάλιστα, ὅλων. Μόνον δύο δὲν κατέχω...
- Ποίας;
- Τὴν γλῶσσαν τῆς γυναικός μου, μίαν καὶ τὴν γλῶσσαν τῆς πεθερᾶς μου — δύο...

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

ΠΛΑΣΙΣΜΕΝΗ στήν ἄκρη τοῦ τραπεζιοῦ, μὲ συστολὴν, σκιμμένη ἐπάνω εἰς ἓνα τετράδιο, ἔγραφε διαρκῶς μὲ τὸ μολυβάκι της. Τὸ τριανταφυλλί ἀμπαζοῦρ τῆς λάμπας ἐχάρισσε φωτεινὸν μαγικὸν κύκλον περὶ τὸ ἀνοικτὸν βιβλίον της, ἓνα βιβλίον γεμάτο ἀριθμούς. Ταῦτοχρόνως, ἀπὸ τὰ πλάγια, ἓνα τριανταφυλλί φαντασμαγορικὸν φῶς ἔβαφε τὰ δροσερὰ μαγουλάκια τοῦ ἑπταετοῦς κορασίου, τοῦ ὁποίου ἔχω τὴν ὑψηλὴν τιμὴν νὰ εἶμαι ὁ θεῖος. Εἶχε σουφραμένα τὰ φρυδάκια του, ὡς στρατηγὸς μελετῶν εἰς τὸν χάρτην τὴν τοπογραφίαν μάχης. Ἡ χάρις τῶν παιδιῶν ὑπάρχει, ἀκριβῶς, εἰς αὐτὴν τὴν ἀντίθεσιν. Ἐπιδίδονται εἰς μίαν ἀστείαν ἐργασίαν μὲ τὴν σοβαρώτερον ὕφος τοῦ κόσμου. Ὁ Κορέτζιο συνέλαβε τελείως τὴν χάριν αὐτῆς τῆς ἀντιθέσεως. Ἡ σοβαρότης, μὲ τὴν ὁποίαν δύο ἐρωτιδεῖς ἀκονίζουσιν τὰ βέλη των εἰς μίαν γωνίαν τῆς περιφήμου «Δανάης», ἀποσπᾷ τὸ μεϊδιάμα. Ἡ μικρὴ ἀνεψιά μου εἶχε βυθισθῆ, μὲ τὰ ὅλα της, εἰς κάποιον ἀριθμητικὸν ὑπολογισμόν καὶ ἦτο χαριτωμένη. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀνεκάθητο, ἐφαίνετο ἀδημονοῦσα, ἔσβυεν ὅλα ὅσα εἶχε γράψει μὲχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς, περιέφερε τὸ σαστισμένον βλέμμα τῆς εἰς ἐκεῖ, ἀνεστίνεσε καὶ κατόπιν ἤρχιζεν ἐκ νέου

νά γραφή. Τὴν παρηκολούθουν, μὲ κάποιον ἀνάμικτον αἰσθημα στοργῆς καὶ λύπης. Τὸ καινόμενον τὸ κοριτσάκι! Δὲν ἐπρόφθασε διόλου νὰ ζήσει, δηλαδή νὰ ὄνειρευθῆ εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον. Τὸ κάθισαν ἀμέσως εἰς ἓνα σκαμνὶ καὶ τὸ ἐπληροφόρησαν ὅτι «δύο καὶ δύο κάνουν τέσσερα». Τελείωσε. Ὁλόκληρος ὁ βίος του ἔχει πλέον δηλητηριασθῆ. Καλλίτερα νὰ μὴν εἶχε γεννηθῆ, ἀφοῦ ἐπρόκειτο νὰ μάθῃ τὴν φοβερὰν αὐτὴν ἀλήθειαν, ὅτι δύο καὶ δύο δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ κάμουν πέντε, ὅτι δύο καὶ δύο θὰ κάνουν διαρκῶς τέσσερα καὶ σήμερα καὶ αὔριο καὶ μεθαύριο καὶ μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων. Διότι «δύο καὶ δύο τέσσερα» εἶνε ἡ πρώτη ἀλήθεια, ἡ ὁποία χαράσσεται εἰς πᾶσαν τρυφερὰν ψυχὴν ἢ πρώτη πραγματικότης, μὲ τὴν ὁποίαν ἐπικοινωνοῦναι πᾶσα νεαρὰ ὑπαρξίς, κατωμένη μόνον διὰ νὰ πανηγυρίξῃ τὰ θελκτικώτερα ψεύδη. Ποῖος ἄνθρωπος ἄλλως τε εὔρεν ἠοσιαν ἀφότου ἐγνώρισε μίαν ἀλήθειαν, ἔστω καὶ ἀπὸ τὰς ἀκινδύνους ἀληθείας τοῦ περιφήμου κοσζίνου τοῦ Ἑρατοσθένους; Καὶ ποῖος ἄνθρωπος ἐγνώρισε μίαν πραγματικότητα, χωρὶς νὰ λυπηθῆ; Παρηκολούθουν τὰ γαλανὰ δακτυλίδια τῶν καπνῶν τοῦ τοιγάρου μου, ποῦ ἐξεδιπλώνοντο ἀργά, πρὸς τὰ ἐπάνω, καὶ ἡμῃν ἀπορροφημένους ἀπὸ αὐτὰς τὰς σκέψεις, ὅταν ἡ μικρὴ ἀνεψιά μου μ' ἐπλησίασε.

— Κάμετέ μου τὴ χάρι, σὰς παρακαλῶ θεῖε, δὲν μπορῶ νὰ λύσω αὐτὸ τὸ πρόβλημα.

Καὶ ἤρχισε νὰ διαβάζῃ στὴν ἀριθμητικὴν τῆς: «Δύο κρουνοὶ ῥέοντες συγχρόως πληροῦσι μίαν δεξαμενὴν εἰς τριάκοντα δύο ὥρας. Ὁ εἰς ἑξ' αὐτῶν, ῥέων μόνος, πληροῖ τὴν αὐτὴν δεξαμενὴν εἰς ἑβδομήκοντα πέντε ὥρας. Εἰς πόσας ὥρας θὰ πληρῶσῃ τὴν αὐτὴν δεξαμενὴν ὁ ἕτερος τῶν κρουνῶν, ῥέων ἐπίσης μόνος;» Τί λέτε, θεῖε;

Οὐδέποτε ἀξιοπρέπεια θεῖου ἐτέθη ὑπὸ μεγαλειτέραν δοκιμασίαν. Ἦρχισεν λοιπὸν νὰ βήχῃ ἐλαφρῶς, ὡς ἦτο ἐπόμενον. Ἡ μικρὴ ἐκάρφωσεν ἀπάνω μου τὰ μάτια τῆς, δύο μεγάλα, μαῦρα, ὀρθάνοικτα. Εἶχε μεταβληθῆ ὁλόκληρος εἰς ἓν ἐρωτηματικόν, τὸ ὁποῖον ἀπῆτει ἐπιμόνως μίαν ἀπάντησιν.

— Παιδί μου, ἀπῆντησα ἐπὶ τέλους εἰς τόνον ἐπίσημον, εἶμαι θεῖος σου. Μολταυτὰ εἶνε ἀδύνατον νὰ σοῦ δώσω μίαν θετικὴν πληροφορίαν διὰ τὸν κρουνόν.

Ἡ μικρὴ ἐκατέβασε τὰ μούτρα. Ἐφαίνετο καταλυτημένη. Τίποτε δὲν μὲ συγκινεῖ περισσότερο ἀπὸ ἓνα μικρὸ πλάσμα ποῦ λυπεῖται. Προσελάθησα νὰ τὴν παρηγορήσω:

— Ἐννοια σου, παιδί μου, καὶ δὲν θὰ πάθῃς τίποτε ἀπολύτως, ἂν δὲν μάθῃς ποτὲ εἰς πόσας ὥρας ἓνας κρουνοὶ γεμίζει μίαν δεξαμενὴν, ἢ εἰς πόσους ἡμέρας 553 ἐργάται τελειώνουν ἓνα ἔργον, ὅταν 63 τὸ τελειώνουν εἰς 998. Καὶ ὅλα τὰ προβλήματα εἰάν τὰ λύσῃς, αὐτὰ ποῦ ἔχει ἡ ἀριθμητικὴ σου καὶ αὐτὰ ποῦ ἔχουν ὅλες ἡ ἀριθμητικὴ τοῦ κόσμου, δὲν θὰ γίνῃς διόλου σοφώτερον, διό-

εἶμαι θεός σου. Ὁ κόσμος εἶνε γεμάτος προβλήματα, μεγάλα καὶ φοβερά. Ὅπου καὶ νὰ γυρίσης τὰ ματάκια σου, ἄλλο δὲ θ' ἀπαντήσης, εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον, παρὰ τὸν ἄγνωστον Χ. Παντοῦ εἶνε χωμένος αὐτὸς ὁ τρομερὸς ἄγνωστος, παιδί μου. Σὲ ὅ,τι βλέπουμε, σὲ ὅ,τι λέμε, σὲ ὅ,τι κάνουμε, σὲ ὅ,τι ὑποφέρουμε. Καὶ τὸ χειρότερο, καμμία «μέθοδος τῶν τριῶν», καμμία ἐσωτερικὴ ὑφαίρεσις, καμμία ἐξωτερικὴ, κανεὶς ὑπολογισμὸς, καμμία ἀλγεβρικὴ ἐξίσωσις, καμμία σκέψις δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὸν ἀποκαλύψῃ. Ἐρχόμεθα εἰς τὸν κόσμον, ζοῦμε, ἀγαποῦμε, πάσχουμε, πεθαίνουμε, χωρὶς ποτε νὰ μάθουμε γιατί, χωρὶς ποτε νὰ εὔρουμε τὸν ἄγνωστον Χ, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὸ τρομερὸν αἶνιγμα ὅλων αὐτῶν. Θὰ μεγαλώσης, παιδί μου, καὶ θὰ μὲ θυμηθῆς. Ἴσως μάλιστα θυμηθῆς καὶ τοὺς δύο κρουνοὺς. Γιατί εἰς κάθε ἀντιμετώπισμα τοῦ ἀγνώστου, εἰς κάθε δυστυχίαν, εἰς κάθε συμφορὰν, εἰς κάθε κρίσιμον στιγμήν τῆς ὑπάρξεώς σου, τὰ ματάκια σου θὰ γίνωνται δύο κρουνοί, οἱ ὁποῖοι θὰ ῥέουν συγχρόνως. Ἀφ' οὗτου ὑπάρχον ἀνθρώποι, μικρὴ μου, οἱ δύο αὐτοὶ κρουνοὶ ῥέουν, ἀλλὰ δὲν κατόρθωσαν ἐν τούτοις νὰ γεμίσουν τὸ οὐκτεινὸν γάσμα τοῦ μᾶς χωρίζει ἀπὸ τὸν τρομερὸν ἄγνωστον. Εἶνε λοιπὸν γελοῖον νὰ λυπησῶ, διότι δὲν ἠμπορεῖς νὰ εὔρης ἕναν Χ, τόσον καλοκάγαθον, ὅπως αὐτὸς τοῦ προβλήματός σου. Πήγαινε, παιδί μου, νὰ κοιμηθῆς, καλλίτερα. Ἴσως ὄνειρενθῆς τίποτε καλλίτερον ἀπὸ τὴν δεξαμενὴν τοῦ προβλήματος.

Ἡ μικρὴ ἐφάνη ὅτι ἐπαρηγορήθη. Ἴσως διότι δὲν ἐκατάλαβε τίποτε. Ἄλλοίμονον ὅμως. Ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ καταλάβῃ.

Σπ. ΜΕΛΛΣ

ΣΚΟΡΠΙΑ ΦΥΛΛΑ

* Ἐπὶ τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Βασιγκτῶνος ἐχαράχθησαν αἱ ἐξῆς ἐπιγραμματικώτατοι στίχοι: «*Πρῶτος ἐν πολέμῳ, πρῶτος ἐν εἰρήνῃ, πρῶτος ἐν ταῖς καρδίαις τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ*».

* Ὁ Πετράρχης ἐθώπευε καὶ κατεψίλει τὴν ἐκ Βυζαντίου πεμφθεῖσαν αὐτῷ Ἰλιάδα τοῦ Ὁμήρου, ἀλλ' ἐλυπεῖτο καὶ ἐστεναζε, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ τὴν ἀναγνώσῃ καὶ τὴν ἐννοήσῃ.

* Τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1795 ἐν Γαλλίᾳ τὸ χαρτονομίμα τοῦ Δημοσίου ὑπέστη τοιαύτην μυθώδη ὑποτίμησιν, ὥστε ἡ ἀξία τοῦ χρυσοῦ λουδοβικείου ἐφθασε εἰς τὸ ἀπίστευτον ποσοῦν τῶν 30,000 δραχμῶν εἰς χαρτονομίμα!

* Κριτικὸς τις Ἀγγλος ἔλεγε περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι ἐφημεριδομανίας, τὰ ἐξῆς: «*Ἐὰν τρεῖς Ἕλληνες ἀνησχοῦτο εἰς τὴν Σελήνην, ὁ πρῶτος θὰ συνέτασεν ἐφημερίδα, ὁ δεύτερος θὰ τὴν ἐτύπωνε, καὶ ὁ τρίτος θὰ τὴν ἀνεγίνωσκε διὰ νὰ κρίνῃ τὰ γραφόμενα*».

Authorized licensed-use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ
ΚΑΙ... ΟΙ ΞΕΝΟΙ ΔΑΚΤΥΛΟΙ!

ΔΕΝ μιλῶ γιὰ τοὺς ἰδικούς μας ποῦ τοὺς χώνουμε στὴ μύτη...
μὰ οἱ δάκτυλοι οἱ ξένοι τί ζητοῦν σὲ ξένο σπίτι;

Μόλις πάει γὰ ὀρθοποδήση τῆς Γραμματικῆς τὸ κράτος,
νά σου, δάκτυλος προδότης τὸ γρομενίζει ἀσράτως!

Καὶ ἐνῶ θαρροεῖς ἢ γλώσσα ποὺν μιλᾷς πῶς εἶν' δικιά σου,
μέσ' στὸ στόμα σου τρυπῶνει καὶ χαλνάει τὴ μιλιὰ σου!..

Βήχει ὁ δεῖνα; ῥεσκούζει ὁ τάδε; Κάποιος δάκτυλος, πολῖται!..

Κλέφτει ὁ τάδε; χάρφει ὁ δεῖνα; Πάλι δάκτυλος κινεῖται!..

Μπαγαιαίνον αἱ ἀφῦται, τὰ ᾧ τῆς «θείας γλώττης»;

Εἰς τὰ ὄπλα, πατριῶται! ἄλλος δάκτυλος προδότης!..

Ψάβια τρῶς καὶ οὐκ ἰχθύας; σπίτι πᾶς καὶ οὐκ ἐς οἶκον;
δάκτυλος κατὰ τῶν «μέσων» καὶ τῶν «ὑπερσυντελικῶν»!

Φοίκη! ὅποια τρύπα γνάξης, ὅποια γλώσσα ξεσκαλίσης,
—καὶ μέσ' στὴ δική σου ἀκόμα— δάκτυλον θὰ ἀπαντήσης!

Εἶπες μάννα κι' ὄχι μῆτερ; κλεῖς τὸ μάτι, σὺ μύεις τ' ὄμμα;

Κάποιος δάκτυλος σοῦ βάζει κάποια θούβλια μέσ' στὸ στόμα!

Δάκτυλος ἀπὸ τῆ Δύσει, δάκτυλος ἀπ' τὸν... πορέντε!

καὶ γὰ φθάνουν, ὄχι ἓνας, ὄχι δύο, μὰ... πέντε — πέντε!..

* Ἐχομε κ' ἐμεῖς δακτύλους οἱ Ρωμηοὶ σὰ δύο ξερά μας,

Authorized licensed use limited to: Psifiko Apothetirio Dimosias Iστο

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Iστο
Restrictions apply.

Κι' ἂν βοντοῦμε στὰ ταμεῖα μὲ τὰ δάκτυλά μας ὅλα,
 τί γυροῦν οἱ ἅπ' ἔξω στὴ δίκη μας κατοσαρόλα ;
 Δάκτυλοι ἅπ' τὴ Ῥωσσία, δάκτυλοι κι' ἀπὸ τὴ Μέκκα,
 καὶ νὰ φθάνουν ὄχι ἕνας, ὄχι δυὸ, μὰ . . . δέκα - δέκα ! . .

Βγαίνει ἕνας σαχλὸς καὶ γαῖμας, γῆλιους, φτῶσες διαφεντέβει ;
 Δάκτυλος «βοῦν ἐπὶ γλώττη» τοῦβαλε καὶ τὸν μπερδεύει ! . .
 Βάζεις τὰ εἰς μὲ ἐν τάξει ; κάποιος δάκτυλος τὰ νύττει ! . .
 Ψήνεις κόττα καὶ οὐκ ὄρνιν ; Πάει, ἐχάσαμε τὴ Κρήτη ! . .
 Μαχαιρώνεις μὲ σιλέτο κι' ὄχι μὲ τὸν ἀκινάκην ;
 Κάποιος δάκτυλος σὲ βάζει γιὰ νὰ χάσουμε τὴν Θράκη ! . .

Σὲ κτυποῦν καὶ δὲν λὲς οἴμοι παρὰ σκούζεις «οἰμένα ; »
 Σίγνορα, βοὲ κατεργάση, θάγης ὑοῦβλια φαγωμένα !
 Γιατί ἢ πρόστυχος θεὸς νᾶσαι, ἢ προδότης, ἢ καὶ βλάξ,
 σὰν τῆς τρώς καὶ λὲς «ἄχ ! ὄχον» κ' οὐκ βαβαὶ ἱκταταιάξ.
 Κι' ἂν τὴν μύτην σου συνάχι καὶ οὐχὶ «κατάρρους» κλύζει,
 ξένος δάκτυλος θὰ ἐχώθη μέσα καὶ σοῦ τὴν σκαλίξει ! . .

Κλέβεις καὶ τὸ κόβεις λάσπη, καὶ οὐκ οἴχει καθαρίως ;
 δάκτυλος, χέρια καὶ πόδια σοῦ κινεῖ ἱεροκρυφίως ! . .
 Πλαστογοράφεις στὴ χυδαία καὶ οὐχὶ καθαρευόντως ;
 ξένος δάκτυλος σὲ σπρώχνει κ' εἶσαι ἐχθρὸς τοῦ Ξενοφῶντος ! .
 Ἔμεις τί φταῖμε ; Ὅτι τύφλες καὶ ὅτι μόνιτσες στὰ στραβά μας,
 μᾶς τοὺς δίνουν οἱ ἅπ' ἔξω καὶ . . . μὲ ἀνοικτὰς παλάμας ! . .

[Μάρτιος τοῦ 1911]

ΣΑΤΑΝΑΣ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothefirio Dimosias Istor
 Restrictions apply.

σου. "Έλα, φίλησε τόν μπαμπά!" Νά πάρη ή όργή! "Έτοι ξεμωραίνονται οι άνδρες σάν παντρευθούν και κάνουν παιδιά; Και τόν άκουε κάθε βράδυ, τήν ίδια ώρα, νά τά λέη και τά ξαναλέη, τά ίδια και τά ίδια, χωρίς τελειωμό. Έκείνο μάλιστα τό «Φίλησε τόν μπαμπά!» τού είχε καθήσει στό στομάχι. Τόν έπείραζε στά νεύρα.

Αυτή όμως τή φορά ή φωνές τού μωρού ήσαν διαπεραστικές, λές και κάποιου χέρι τού έγδαινε τό λαιμό ή τώσφιγγε νά τό πνίξη.

— Μπα, σέ καλό σας! Τι διάβολο γίνεται' έκει μέσα!

"Άλλες φορές, σάν έγκρίνιαζε τό μωρό, πρόσβαινε ή μάννα του ή ό μπαμπάς και τό καθούχαζαν. Έκείνη τό νανούριζε κι' αυτός τό χόρευε στά χέρια του. Απόψε όμως τίποτε. Τό μικρό έσκουζε τόση ώρα, είχε ξυπνίσει όλη τή γειτονιά, και κανένας άλλος δέν άκούστο μέσα στήν κάμαρα. Τάχα ν' άποκοιμήθηκε τόσο βαρεία τό άνδρόγυνο και δέν έπήραν άκόμα χαμπάρι; Και τό καυμένο, πάει νά βαλαντώση άπ' τό κλάμα. Έβράχνιασε πλιά και θά τού κοπή ή άνάσα.

— Πίσω μου σ' έχω, σατανά! έλεπε ό λοχαγός πού ξαγρύπνησε τώρα πλιά, και πετάχθηκε κάτω άπ' τό κρεβάτι. Φορεϊ βιαστικά τή στολή του και βγαίνει στό διάδρομο. Κάτι έκτακτο βέβαια θά συμβαίνη.

"Η πόρτα τών γειτόνων του ήταν μισανοικτή. Μιά λάμπα χαμηλωμένη έθαπόφεγγε στό δωμάτιο. Ο λοχαγός κτυπάει, μά κανείς δέν τού άποκρίνεται. Μόνον ή φωνές τού μωρού τού έσχιζαν τ' αυτιά. Δίνει μία τ' πόρτας και μπαίνει μέσα. Ψυχή άλλη δέν έφαινετο. Η κάμαρα έρημη. Δίπλα στό συζυγικό κρεβάτι βλέπει μία μικρή κούνια νά κουνιέται μονάχη της. Ο λοχαγός πλησιάζει, παραμερίζει τό τοϋλι της κουνουπιέρας και βλέπει ένα κοριτσάκι πέντ' έξη μηνών νά βουρλοδέρνεται κουδουρισμένο μέσα στά σκεπάσματά του, κατακόκκινο άπό τό κλάμα και τό άλαλητό. Μπρέ, τό κακόμοιρο! Τό άρπάζει γρήγορα στά χέρια του. Μά εκείνο έδερνότανε τόσο δυνατά και τού τίνιζε με τά ποδαράκια του κάτι κλωτσές, πού λίγο έλειψε νά τού φύγη άπ' τά χέρια. Σαστισμένος ό λοχαγός εκάθησε σέ μία πολυθρόνα και έβαλε τό μωρό στά γόνατά του. Πρώτη φορά στή ζωή του πού έκρατούσε μικρό παιδί. Δέν τά ένστικμύεστο διόλου τά παιδάκια. "Ωχ, άδελφέ! Με τής κλάφες και τά σάλια τους!

Τό κοριτσάκι έσκουζε άκόμα. Ο λοχαγός, γιά νά τό ήμερεύση, τό σήκωσε ψηλά, τό έταλάντευσε, τό έχόρευε στον άέρα, τού έτραγουδούσε, έπαινούσε, έπαινούσε, έπαινούσε, έπαινούσε, και στό τέλος τά

«... βλέπει μέσα ένα κοριτσάκι...»

κατάφερε νά τό σιπάσῃ λίγο. Ἐξαφνα τό μικρό ἔπαυσε τό κλάμα, ἄνοιξε τὰ ματάκια του, σούφρωσε τὰ χειλάκια του, ἐξάρωσε τή κουκλίστικη μυτίτσα του, ἐτέντωσε τὰ χεράκια του, δύο χεράκια

«... Τό ἐχόρευε στά χέρια του...»

κρούτσια σάν κερνία δακτυλάκια του, ἄρχισε νά τὰ χαϊδεύῃ, ἀναγάλλιασε κ' ἐχαμογέλασε.

Τό χαμόγελο ἐκεῖνο ἐφώτισε διά μιᾶς καί τή σκυθρωπή μορφή τοῦ λοχαγοῦ, μέ μίαν ἐκφραση θριάμβου ὡσάν νά ἐνίκησε εἰς καί μίαν μάχην. Ποτέ στή ζωή του μεδιάμα γυναικός δέν τοῦ εἶχε προξενήσει τέτοια συγκίνησι καί χαρά. Τό ἐκύτταξε καλά στά ματάκια του τὰ ἔξινπνα, στά τριαναφυλλένια μαγουλάκια του, ποῦ ἐπάνω τους ἔλαμπαν ἀκόμα σάν σταλαγματιές θροσῖας τῆ δάκρυα, στό στοματάκι του τό ζωγραφιστό μέ τὰ κοραλλένια χειλάκια. Ἡ ψυχή του ἐπλημμύριζε ἀπό κάποιον τρυφερό αἰσθημα ποῦ δέν τὸ εἶχε φαντασθῆ ποτέ του. Ἐπλησίασε

«... Τό ἐποποθέτησε στά γόνάτα του...»

«Ἐλα, χρυσό μου! Φίλησε τό μπαμπά!» Στό τέλος τό κοριτσάκι, σάν νά ὑπήκουσε, ἐπρότεινε τό στοματάκι του καί ἄγγιξε μέ τὰ χέρια του τὸν ἄρτο τοῦ λοχαγοῦ.

Ήταν όμως, περασμένα τὰ μεσάνυχτα καὶ κανεὶς δὲν ἐφαίνετο. Τὸ καυμένο τὸ μικρὸ θὰ ἐνύσταζε βέβαια καὶ ἔπρεπε νὰ κοιμηθῆ. Μὰ πῶς νὰ τὸ κοιμήσῃ, ποῦ δὲν ἤξερε νὰ τὸ νανουρίσῃ σὰν τὴ μάνα του καὶ τὸ μπαμπά του. Μολοντοῦτο, ἄς δοκιμάσῃ. Ἐσηκώθη δρ-θιος, ἔβαλε τὸ μικρὸ στὴν ἀγκαλιά του καὶ ἄρχισε νὰ βηματίζῃ στὸ δωμάτιο, λιχνίζοντάς του μὲ προσοχὴ καὶ μουρμουρίζοντας ἕνα πα-λαιϊκὸ ἐπαρχιώτικο τραγοῦδι ποῦ τοῦ ἤλθε ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ στὴν ἐνθυμησί του. Τέλος πάντων κατάρθρωσε νὰ τὸ ἀποκοιμήσῃ. Ἐκαμε τότε νὰ τὸ βάλῃ στὴ κούνια του ν' ἀναπαυθῆ. Ἀλλὰ ὁ φόβος μή-πως τὸ ξυπνήσῃ μὲ καμμιὰ του ἀδέξια κίνησιν, τὸν ἐμπόδισε. Καὶ μὲ μεγάλη προφύλαξι, ποῦ τοῦ ἔκαμνε κωμικὰς τὰς κινήσεις του, ἐκάθησε ἐλαφρὰ σὲ μιὰ πολυθρόνα, ἐτοποθέτησε τὸ μωρὸ στὰ γό-νατά του καὶ ἔμειν' ἐκεῖ ἀκίνητος νὰ μὴ χαλάσῃ τὸν γαλήνιο ὕπνο τοῦ μωροῦ.

Μέσα στὴ βαθειὰ σιωπῇ τοῦ δωματίου ὁ λοχαγὸς ἐκύτταζε μὲ στοργὴν τὸ ἀγγελικὸ προσωπάκι του, κοιμισμένο στὰ γόνατά του.

Ἡ θερμότης τοῦ μικροῦ ἐκεί-νου πλάσματος εἰσέδουε μέσα στὰ σπλάχνα του καὶ ἀνέβαινε στὸ κεφάλι του ὡς ἀχνὸς γλυκυτάτης μέθης. Ἡ ψυχὴ του ἐξεχειλίζεε ἀπὸ ἀγνωστα συναισθήματα. Καὶ ἐσκέπτε-το. Ὑπάρχει λοιπὸν πράγματι αὐτὴ ἡ χαρὰ, τὴν ὁποῖαν προ-ξενεῖ τὸ μικρὸ παιδί εἰς ὄσους ἔξενε τὸ πλησιάζουν; Καὶ εἶνε πραγ-τὸ πλησιάζουν; Καὶ εἶνε πραγ-ματικὴ λοιπὸν ὅλη αὐτὴ ἡ ἔρμη τῆς στοργῆς ποῦ με-ταδίδει εἰς ὄσους τὸ ἀγκαλιά-ζουν; Τί γλυκεῖα γαλήνη εἰς τὰ κλεισμένα ἐκεῖνα βλεφα-τάκια, ὑπὸ τὰ ὁποῖα κοιμάται ἡ ἀθώοτης! Ἀλήθεια, τί χάρις ἔς ἐκεῖνα τὰ σγουροξανθα σὰν μετάξι, μαλλάκια του, στὰ ἀφράτα σὰν ῥοδακίνα μαγουλάκια του, σ' ἐκεῖνα τὰ χαριτωμένα μισόκλειστα λουλουδένια χειλάκια, ὅπου ἡ ἀναπνοὴ πετᾷ σὰν εἶωδια!

Ὁ λοχαγὸς, ὡς ἀν πρώτῃ τότε φορὰ νὰ ἔκαμνε ἐπιθεώρησιν μέσα στὴ ψυχὴ του, ἠσθάνθη ὅτι εἶχε γηράσει διὰ μιᾶς. Κάποια βαθειά, ἀνέκφραστη λύπη ἐχούθη μέσα στὰ σπλάχνα του, μὲ τὴ σκέψιν πῶς τόσα χρόνια ἔπερασαν ἔτσι χαμένα, τόσα χρόνια ἄγωνα τῆς ἐγωῦ-στικῆς του ζωῆς, ἡ ὁποῖα θὰ σβύσῃ αὖριο-μεθαῦριο στὴν ἐρημία καὶ στὸ σκότος, χωρὶς νὰ φήσῃ τίποτε πίσω της, χωρὶς κανεὶς νὰ τὴν κλαύσῃ.

Ἐξαφνα σιγανὰ βήματα ἀκούσθησαν ἔξω στὸ διάδρομο. Τὸ νεαρὸ ἀνδρόγυνο εἶχεν ἐπιστρέψῃ ἀπὸ κάποιαν ἐκεῖ πλησίον γειτονικὴ συναναστροφῇ. Ἡ γυναῖκα τυλιγμένη μέσα στῆς γούνες της καὶ

« — Σςςςς! .. Τώρα κοιμάται... »

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

ὁ ἄνθρωπος κουκουλωμένος ἕως τ' αὐτιά με τὸν μανθῦν του. Καθώς ἄνοιξαν τὴν πόρτα κ' ἐμβήκαν, ἀπόμειναν ἄφωνοι :

— Ἄ! λοχαγέ μου! ἐφώνησαν κατάπληκτοι.

Ὁ λοχαγός, ὡσάν ν' ἀφυπνίζετο τῇ στιγμῇ ἐκίνη ἀπὸ κάποιον γλυκὸ ὄνειρο, ὕψωσε τὸ πρόσωπό του, ὑγρὸ ἀπὸ δάκρυα, ἔβαλε τὸν λιχανὸν στὰ ψαρά μούστακια του, τοὺς ἔκαμε νεῦμα σιωπῆς καὶ τοὺς ἐψιθύρισε σιγά :

— Σσσσ!... Τώρα κοιμᾶται!...

[Μίμησις]

ΣΑΤΑΝΑΣ

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΠΕΘΑΜΜΕΝΩΝ

ΜΗ θαρρεῖς οἱ πεθαμμένοι πῶς ἐπέθαναν·
ὅσο βρῖσκονται στὸν κόσμον ἄλλοι ζωντανοί,
θὲ νὰ ζοῦν κ' οἱ πεθαμμένοι, θὲ νὰ ζοῦν κι' αὐτοί.

Ὅταν βασιλέψη ὁ ἥλιος, κλεισ' τὰ μάτια σου,
κι' ἔτσι λαμπρὸ καὶ πάλι καὶ χρυσόφωτο.
κάτω ἀπὸ τὰ βλέφαρά σου θὲ νὰ τόνε δῆς.

Τὸ πουλί πετᾷ καὶ φεύγει, τὸ πουλί πετᾷ·
μὰ ὅσο ἀκόμα φτερουγίζει πρὸς τὰ σύννεφα,
ἢ σκιά του ἀπομένῃ κάτω ἐδῶ στὴ γῆ.

Τῇ στερνῇ στερνῇ σου ἀνάσα, ποῦ ὅταν μίσευες
μουδάκεις νὰ τὴν ῥουφήσω μέσ' στὰ χεῖλή σου,
μέσα μου τὴν νοιώθω τώρα, πάντα μέσα μου.

Ἄλλος σοῦ τὴν εἶχε δώσει σὰν ἐμίσευε,
ἄλλος σοῦ τὴν εἶχε δώσει σὰν ἐπέθαινε,
σ' ἄλλον θὲ νὰ τὴνε δώσω κάποτε κ' ἐγώ.

Ἄπὸ στόμα σ' ἄλλο στόμα πέρασεν αὐτή,
ἀπὸ στόμα σ' ἄλλο στόμα θὰ περάσῃ αὐτή,
κι' ἔτσι πάντα θ' ἀπομείνῃ, πάντ' ἀτέλειωτη.

Μὴ θαρρεῖς οἱ πεθαμμένοι πῶς ἐπέθαναν!
ὅσο βρῖσκονται στὸν κόσμον ἄλλοι ζωντανοί,
θὲ νὰ ζοῦν κ' οἱ πεθαμμένοι, θὲ νὰ ζοῦν κι' αὐτοί.

[Ἄπὸ τὴν «Μιάρα»
τοῦ Ῥισλαῖν]

ΙΩ. ΠΟΛΕΜΗΣ

ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΑΡΑΣΗΜΑ

Το παράσημον τοῦ Τάγμ. τοῦ Σωτήρος ἐψηφίσεν ἡ ἐν Ἀργεὶ Δ' τῶν Ἑλλήν. Ἔθν. Συνέλευσις, διὰ τοῦ ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1829 Ἡ' ψηφίσματος αὐτῆς, εἰς ἀνάμνησιν τῆς αἰσίως τελεσθείσης σωτηρίας τῆς Ἑλλάδος.

Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς Βασιλείας διὰ τοῦ ἀπὸ 28 Μαΐου 1833 Διατάγματος τοῦ Βασιλέως Ὀθωνος ἐκανόνισθησαν αἱ σχετικαὶ λεπτομέρειαι, διηρέθη δὲ εἰς 5 κλάσεις:

- α') τῶν Ἴπποτῶν τοῦ Ἀργυροῦ Σιαυροῦ (Chevaliers).
- β') τῶν Ἴπποτῶν τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ (Officiers).
- γ') τῶν Ταξιαρχῶν (Commandeurs).
- δ') τῶν Ἀνωτέρων Ταξιαρχῶν (Grands Commandeurs).
- καὶ ε') τῶν Μεγαλοσταύρων (Grands Croix).

Ἐκτοτε προσέλαβε τὸ ὄνομα τοῦ Βασιλικῆ Τάγματος, ὠρίσθη ὁ Βασιλεὺς ἀρχηγέτης αὐτοῦ (Grand Maître), καὶ περιορίσθη ὁ μὲν ἀριθμὸς τῶν τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ Ἴπποτῶν εἰς 120, ὁ τῶν Ταξιαρχῶν εἰς 30, ὁ τῶν Ἀνωτέρων Ταξιαρχῶν εἰς 20, καὶ ὁ τῶν Μεγαλοσταύρων εἰς 12. Οἱ Ἴπποταὶ τοῦ Ἀργυροῦ Σταυροῦ ἔμειναν ἔκτοτε ἀπεριόριστοι.

Νεώτερος νόμος τῆς 14 Αὐγ. 1848 ἠῤῥησεν εἰς 240 τὸν ἀριθμὸν τῶν Ἴπποτῶν τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ, εἰς 70 τῶν Ταξιαρχῶν καὶ 30 τῶν Ἀνωτέρων, ἀφῆκε δὲ 12 πάλιν τοὺς Μεγαλοσταύρους.

(Εἰς τὸν περιορισμὸν τούτων 4 τάξεων δὲν συμπεριλαμβάνεται α') ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια, β') οἱ ξένοι ὑπήκοοι.

Τὸ παράσημον τοῦ Β. Τάγματος τοῦ Σωτήρος κατασκευάζεται ἐκ λευκοῦ σμάλτου ἐπὶ ἀργυροῦ ἢ χρυσοῦ σταυροῦ, κατὰ τὸν βαθμὸν, φέροντος ἐπὶ τῆς προμετωπίδος μὲν τὴν εἰκόνα τοῦ Σωτήρος, περικλειομένην ὑπὸ τῆς ἐπιγραφῆς:

« *Ἡ δεξιὰ σου χεῖρ, Κύριε, δεδόξασται ἐν ἰσχύϊ* »,

ἐκ τοῦ ὀπισθεν δὲ σῆμα μικροῦ σταυροῦ μὲ τὴν περιγραφὴν:

« *Ἡ ἐν Ἀργεὶ Δ' τῶν Ἑλλήνων Ἐθνικὴ Συνέλευσις, αὐχθ'* ».

ἔξαρτᾶται δ' ἐκ κωνῆς ταινίας κυματοειδοῦς, ἐχούσης στενὸν λευκὸν περιθώριον.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Iστο
Restrictions apply.

Τὸ παράσημον τοῦτο ἀπονέμεται εἰς τοὺς ὑπηκόους Ἕλληνας, τῇ προτιάσει τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργοῦ ὡς ὑπουργοῦ τοῦ Βασιλικοῦ Οἴκου, ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, ἐπὶ ἐκτάκτῳ φιλοπονίᾳ καὶ τιμότητι ἐν ᾧ κλάδῳ ἕκαστος ὑπηρετεῖ.

Οὐδεὶς ὑπῆκοος Ἕλλην δύναται νὰ λάβῃ ἀνωτέρου βαθμοῦ παράσημον, ἂν δὲν ἔχῃ πρότερον βαθμοῦ κατωτέρου. Τοῦτο δὲν ἰσχύει καὶ ἐπὶ τῶν ξένων ὑπηκόων.

Ὁ Βασιλεὺς δύναται, εἰς ἐνδειξιν ἐξαιρετικῆς εὐνοίας, ν' ἀπονεύμῃ ἰδίᾳ χειρὶ τὸ παράσημον, ἐκδιδομένου κατόπιν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τοῦ οἰκείου Διπλώματος.

Τὸ παράσημον τοῦ Σωτῆρος φέρεται εἰς ἔθνικας ἢ βασιλείους ἑορτάς, ἐν ἰδιωτικαῖς δὲ τελεταῖς φέρουσιν οἱ μὲν Μεγαλόσταυροι καὶ Ἀνώτεροι Ταξίαρχοι μόνον τὸν Ἀστέρα, οἱ δὲ λοιποὶ βαθμοφόροι μικρὰν ταινίαν τοῦ χρώματος τοῦ Τάγματος ἐπὶ τῆς εὐωνύμου τοῦ ἐνδύματος κομβιοθήκης.

Σύγχυσις κοκκάλων...

Εἰς τὸ ἐστιατόριον τοῦ Φαλήρου. Μία ὀστεῶδης γεροντοκόρη ἐνοχλεῖται ἀπὸ τὸ σκυλί τοῦ κυρίου, ὅστις τρώγει εἰς τὸ διπλανὸν τραπέζι.

Ἡ γεροντοκόρη.— Σὰς παρακαλῶ, κύριε, νὰ περιορίσετε τὸ σκυλί σας... Δὲν μ' ἀφήνει ἤσυχον... Ζητεῖ νὰ μοῦ φάῃ τὸ πόδι...

Ὁ κύριος (ῥίπτων ἐκφραστικὸν βλέμμα εἰς τὴν κοκκαλιάραν δεσποσύνην).— Ἀζόρ!.. ἔλα ἐδῶ!.. θὰ σοῦ δώσω ἄλλο κοκκάλο...

ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΓΡΑΦΟΜΗΧΑΝΩΝ & ΑΝΤΙΓΡΑΦΩΝ

ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 4 (ΣΤΟΑ ΡΑΖΗ)

Ἀγορά, πώλησις, ἀνταλλαγή καὶ ἐπισκευὴ παντὸς συστήματος Γραφομηχανῶν καὶ Πολυγράφων, νέων καὶ μεταχειρισμένων (occasion).

Ἄπαντα τὰ ὑλικά καὶ ἔξαρτήματα αὐτῶν.

Εἰδικὸν Σύστημα Συνδρομῶν δι' ἐπιδιορθώσεις,

καθαρισμὸν καὶ προμήθειαν ὑλικῶν.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΟΥΣ ΜΑΣ

ΟΛΟΙ ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

εἰς 120 τόμους δεμένους, ἀξίας δραχ. 315

ΜΕ 10 ΔΡ. ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

Ὅμηρος	τόμ. 8	Ἀριστοτέλης	τόμ. 4
Διόσκυρος	7	Ξενοφῶν	3
Σοφοκλῆς	7	Δημοσθένης	3
Εὐριπίδης	19	Θεόφραστος	1
Ἀριστοφάνης	11	Λουκιανὸς	6
Ἡρόδοτος	4	Πλούταρχος	10
Θουκυδίδης	4	Θεόκριτος	1
Πλάτων	31	Ἐπίκτητος	1

ΕΚΔΟΣΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΦΕΞΗ

Ζητήσατε τιμολόγιον βιβλίων.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑΣ

“ΓΟΥΔΗ,”

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΕΚ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΓΡΑΜΜΗ ΒΡΙΝΔΗΣΙΟΥ

ΤΡΙΤΗΝ 9 πρωίας ακριβώς διὰ Πάτρας, Κέρκυραν και Βριν-
θήσιον. Καί εκ Πατρῶν Τρίτην
εσπέρας μετά την άφιξιν της Β
άμαξοστοιχίας. Εκ Βρινθήσιου διὰ
Κέρκυραν, Πάτρας εκάστην Πέμ-
πτην 11 μ. μ.

ΓΡΑΜΜΗ ΚΡΗΤΗΣ

ΤΕΤΑΡΤΗΝ	Μεσημβρίαν.	Δι' <i>Ηράκλειον, Ρέθυμνον και Χανία.</i>
ΤΕΤΑΡΤΗΝ	Ώραν 7 π. μ.	Δι' Αίγιναν, Μέθανα (τό θέρος), Πό- ρον, Ύδραν, Ερμιόνην, Σπέτσας, Χέλιον, Λεωνίδιον, Άνδρον και Ναύπλιον.
ΤΕΤΑΡΤΗΝ	7 μ. μ.	Διὰ Λαύριον, Άλιθέριον, Χαλκίδα, Αίμνην, Αιδηψόν, Άταλάντην, Στω- λίδα, Ώρεούς, Άλμυρόν και Βόλον.
ΠΕΜΠΤΗΝ	8 μ. μ.	Διὰ Μονεμβασίαν, Βάτικα, Άγ. Πε- λαγίαν, Γύθειον, Γερολιμένα, Λιμέ- νιον, Σελινότσαν, Καρδαμύλην, Κα- λάμας και Νησίον.
ΣΑΒΒΑΤΟΝ	4 μ. μ.	Διὰ Χανία, Ρέθυμνον και <i>Ηρά- κλειον.</i>
ΣΑΒΒΑΤΟΝ	8 μ. μ.	Διὰ Πάτρας, Μεσολόγγιον, Κυλλή- νην, Ζάκυνθον, Κατάκωλον, Κυπα- ρισίαν, Άγ. Κυριακήν, Μάραθον, Πύλον, Μεθώνην, Κορώνην, Νησίον, Καλάμας, Καρδαμύλην, Σελινότσαν, Λιμένιον, Γερολιμένα και Γύθειον.
ΚΥΡΙΑΚΗΝ	8 μ. μ.	Διὰ Σύρον, Τήρον, Μύκονον και <i>Ύστέρνα.</i>

ΣΗΜ. Δ. ΕΘΝ. ΗΜ.—Τά άτμόπλοια Γουδή από έτών ήδη διακρί-
νονται διὰ την ακρίβειαν των δρομολογίων των, την καθαριότητα
των διαμερισμάτων και της τροφής, και την άβραν συμπεριφοράν
των πλοίαρχων και του προσωπικού εν γένει.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Pacific Apothecia Dimosia Store
Restrictions apply.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ ΦΡ. ΧΡ. 15.000.000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Καῖρῳ, Θεσσαλονίκῃ, Σμύρνῃ.

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ & ΥΠΟΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ

ἐν Μοναστηρίῳ, Μιτυλήνῃ, Περγάμῳ, Μαγνησίᾳ.

Προεξοφλήσεις, Ἐπιτάξεις γραμματίων, Τηλεγραφικαὶ πληρωμαί,
Ἐπιταγαί, Πιστώσεις, Πιστωτικαὶ Ἐπιστολαί, Δάνεια ἐπὶ
χρεωγράφων, ἔμπορευμάτων, καὶ γραμματίων, Φύλαξις τίτλων,
Ἐνοικίσεις χρηματοκιβωτίων, Ἐντολαὶ χρηματιστηρίου κλπ.

Καταθ. Δραχ.— $3\frac{1}{2}\%$ ἔτησίως διὰ καταθέσεις ἐν ὄψει, καὶ
Ἐνοικτούς λ/σμούς μέχρι Δρ. 25.000.—

» » 3% ἔτησίως διὰ καταθέσεις ἐν ὄψει, καὶ
Ἐνοικτούς λ/σμούς, μέχρι τοῦ ποσοῦ
Δρ. 100.000.—, διὰ τὰ πέραν τῶν
100.000 ποσὰ ὑπολογίζεται τόκος 2%
ἔτησίως.

» » $4\frac{1}{2}\%$ ἔτησίως διὰ καταθέσεις 6 μηνῶν.
» » 5% » » » 1 ἔτ. καὶ ἐπέκ.

Κατάθ. Χρυσοῦ.— Τόκος κατὰ $\frac{1}{2}\%$ ἐπὶ ἕλαττον τῶν εἰς
Δραχμὰς καταθέσεων.

Ταμιευτήριον.— 4% Διὰ καταθ. μέχρι τοῦ ποσοῦ Δρ. 2.000.—.

Αἱ καταθέσεις ἀποδίδονται εἰς ὃ νόμισμα ἐγένοντο.

Εἰς τὴν ἔμπορικὴν καὶ βιομηχανικὴν

ΑΚΑΔΗΜΙΑΝ

— Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ, (Πλατεῖα Κάνιγγος) —

γίνονται δεκταὶ καὶ μαθήτρια

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifitro Apothetirio Dimosias Iστο
Restrictions apply.

ΚΥΚΛΑΔΙΚΗ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΕΚ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΗΜΕΡΑΙ	ΩΡΑΙ	ΛΙΜΕΝΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΩΣ
Κυριακή	7 π.μ.	Αΐγιαν, Πόρον, Ύδραν, Σπέτσαι, Χέλιον, Λεωνίδιον, Άστρος, Ναύπλιον. (Τὸ θέρος Μέθανα).
Δευτέρα	8 μ.μ.	Πάτρας, Μεσολόγγιον, Κυλλήνην, Ζάκυνθον, Ἀργοστόλιον, Ληξούριον, Κέρκυραν. (Τὸ θέρος Λουτράκιον).
Δευτέρα	9 μ.μ.	Σύρον, Πάρον, Νάξον, Ἴον, Θήραν, Οἶαν.
Δευτέρα	7 μ.μ.	Χαλκίδα, Αἰδηψόν, Βόλον.
Τρίτη	8 π.μ.	Λαύριον, Μέγα Λειβάδι, Μῆλον, Κίμωλον, Σίφνον, Σέριφον, Σῦρον. (Ἀφιξίς Τετάρτην μ.μ.)
Τρίτη	7 μ.μ.	Κόρινθον, Ἰτέαν, Αἶγιον, Πάτρας, Ἰθάκην, Λευκάδα, Πρέβεζαν, Κόπραϊναν, Ἀμφιλοχίαν καὶ Ἄστακόν.
Τετάρτη	9 μ.μ.	Σῦρον, Μύκονον, Τήνον.
Τετάρτη	9 μ.μ.	Σῦρον, Νάουσαν, Νάξον, Ἀμοργόν, Ἴον, Σίκινον, Φολέγανδρον, Θήραν, Ἀνάφην.
Πέμπτη	12 Μ.	Δαρδανέλλια, Κπολιν, Πύργον, Βάργαν.
Παρασκ.	9 μ.μ.	(Καὶ εὐθείαν) Πάρον, Νάξον, Ἴον, Θήραν, Οἶαν.
Παρασκ.	9 μ.μ.	Σῦρον, Ἄνδρον, Κόρθιον. (Τὸ θέρος Τήνον).
Παρασκ.	2 μ.μ.	Διὰ Χανία, Ρέθυμνον, Ἡράκλειον.
Σάββατ.	9 μ.μ.	Σῦρον, Τήνον, Μύκονον, Σέριφον, Σίφνον, Κίμωλον, Μῆλον, Μέγα Λειβάδι, Λαύριον, Πειραιᾶ. (Ἀφιξίς Τρίτην π.μ.)

ΠΡΑΚΤΩΡ

ΑΔΑΜ. ΜΟΛΟΧΑΔΗΣ

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ } Ἐν Ἀθήναις : Ὀδὸς Σταδίων 64. Τηλέφωνον 252.
 } Ἐν Πειραιεὶ : Ἀποβάθρα Τζελέπη. Τηλέφωνον 80.

Συνιστῶμεν ἰδιαιτέρως τὰ ἀτμόπλοια τῆς «Κυκλαδικῆς». Εἶνε ταχύπλοα, εὐρύχωρα, ἀναπαυτικὰ καὶ διακρίνοντα διὰ τὴν τάξιν, τὴν καθαριότητα, τὸ ἐκλεκτὸν τῆς τροφῆς καὶ τὴν ἄκραν περιποίησιν.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiatiko Apothetrio Dimofias Istos
 Restrictions apply.

ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ANNETTA

Τοῦ Κωνσταντίνου Χατζοπούλου.

Δημητρός ὁ Σορότος, σὰν ἐκατάπτε τὰ δάκρυά του κ' ἔβγαλ' ἕναν βαθὺν ἀναστεναγμό, σурτὸ σὰ χασμούρημα, εἶπε στὴ γυναῖκα του :

— Ἐχομε νὰ φάμε ἀπόψε τίποτα ; Μὲ τὰ κλάματα προκοπὴ δὲ βγαίνει. Τὸν ἀνθρώπο μας πίσω δὲν τὸν φέρνουμε, Μοσχαδῶ !

Ἡ Μοσχαδῶ, μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα στὴν ποδιά, σκυφτὴ ἀπάνω στὸ παλιὸ κιλίμι, ἦτανε παραδομένη σὲ στοχασμούς. Εἶχε κλαμένα κ' αὐτὴ — δέκα μέρες ἐκλαιγε μερόνυχτα — καὶ τὰ μάτια της εἶχανε στεγνώσει ἀπ' τὰ κλάματα. Ὅσο καὶ νὰ τὸν κλάψη ὁ χαροκαμένος τὸν ἀνθρώπο του, πίσω δὲν τὸν φέρνει. Τὰ ἴδια συλλογιζότανε κ' ἐκείνη. Μὰ καὶ δίχως τὸ κλάμα, ὁ πόνος της δὲν ἦτανε μικρότερος. Ἐνὸς λεθέντη ὁ χαμὸς δὲν εἶναι μαθὲς πόνος νὰ γιαιτρευτῇ στὴν καρδιά τῆς μάνας πού τὸν ἀνάστησε.

— Ἐχομε κεῖνα τὰ ἔρημα τὰ χορταράκια, εἶπε. Μείνανε καὶ κἄνα δυὸ φαράκια ἀπὸ τὴν μεσημέρι. Θὰ περάσουμε, πού νὰ μὴ σώναμε.

Ἐβάλε τὰ χέρια στὸ πάτωμα κ' ἔκανε νὰ σηκωθῇ.
— Βάλε νὰ φάμε τὸ λοιπὸν, γυναῖκα. Νὰ τελειώνη κ' αὐτὴ ἡ ἔργα, νὰ πέσουμε νὰ κοιμηθοῦμε. Παρηγοριά εἶναι ὁ ὕπνος στὸν ἀνθρώπο, πού δὲν ἔχει τίποτις νὰ χαρῇ στὸν ζῦπνο του.

Ἡ Μοσχαδῶ σηκώθηκε, πήρε τὸ λυχναρί καὶ βγήκε στὸ μαγειρεῖο. Ὁ Δημητρός ἔμεινε στὸ σκοτάδι. Ἐκλείσει τὰ μάτια του κ' ἀκούμπησε στὸ μεντέρι. Περισσότερο εἶχε ὄρεξη νὰ κοιμηθῇ παρὰ νὰ φάῃ. Κι' ἂν γύρευε τὸ φαγί, ἦτανε γιὰ νὰ πέσῃ μίαν ὥραν ἀρχήτερα. Ἀπ' τὴ μέρα, πού χάθηκε ὁ Μοναχάκης, ὄλο νὰ κοιμάται ἦθελε. Σὰ νᾶσκαθε δλημερίς, ἡ κούραση τοῦκοθε τὰ γόνατα κ' ὁ ὕπνος τοῦ βάραινε τὰ μάτια. Καθὼς ἦτανε καταχιασμένος στὸ σκοτάδι, μίαν πνιγμένη φωνὴ τὸν ἔφάνισε ἀπὸ πᾶσι.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

— "Αχ! Μοναχάκη μου, παιδί μου!..

Κ' ὅστερα ἓνα κλάμα, ἓνα βουβό ἀναφυλλητό.

— Εὐλογημένη γυναῖκα, μурμουύρισε, παρηγορημούς δὲν ἔχεις!
Καταλάβαινε τί ἔτρεχε. Ἡ Μοσχαδῶ βασιτύτανε μπροστά του,
ἔκανε κουράγιο ὅσο μπορούσε, πάσχιζε νὰ πάρη ἀντρίκια τὸ θέλημα
τοῦ Θεοῦ. Μὰ σὰ βρισκότανε μοναχὴ της, μιὰ στιγμή νάδγαίνε
ἀπ' τὴν κάμαρη, τὴν ἔπαιρνε τὸ παράπονο. Ἐκλείνε τὴν πόρτα πίσω

«... Ἡ Μοσχαδῶ μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα στὴν ποδιά, σκυφτὴ
ἐπάνω στὸ παλὸ κίλιμ...»

της, νὰ μείνη μοναχὴ της μὲ τὸν πόνο της· μὰ ὁ πόνος της περνοῦσε
πόρτες καὶ παράθυρα. Ὅξω στὸ δρόμο ἀκόμα, συχνὰ οἱ διαβάτες
σταματοῦσαν νὰ φιγκρασθοῦνε καὶ συχνὰ ἄκουγε νὰ λένε, προσπερ-
νώντας: «Ἄμοιρη Σορόταινα! Μὲ τὸ δίκιο της κλαίει καὶ δέρνε-
ται!» Μὰ οὔτε ὁ ξένος πόνος τὴν παρηγόραγε. Τῆς ἀναβε περσό-
τερο τὸν καῖμό της.

— Ἐλα γυναῖκα! φώναξε, σὰν νὰ μὴν εἶχε τίποτις ἀκουστά, ὁ
ἄγγελος ἔλεγε τὸν πόνον σου ὅστελειώνη κι' αὐτὴ ἡ ἔγνωια!
Authorized by the Hellenic Republic Ministry of Health
Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istorias
Restrictions apply.

Ἡ Μοσχαδῶ μπήκε μέσα μ' ἓνα τριβλί στό χέρι, μέ τό λαδικό στό ἄλλο. Τό πρόσωπό της ἦτανε γαληνεμένο τώρα κ' ἓνα χαμόγελο πάλευε νά χαράξῃ στά χεῖλιά της. Ἦτανε πάντα πρόσχαρη καί γλυκεῖα γυναῖκα καί κάτω ἀπό τά πιό βουρκαωμένα σύννεφα τῆς θλίψης, μίαν ἀχτίδα καλωσύνης θαμπόφεγγε στό πρόσωπό της. Ἐστρωσε τήν τάβλα, ἀπίθωσε τό τριβλί μέ τά χορταράκια, κατέβασε τά φάρια ἀπ' τό ντουλάπι καί κάτσανε νά φάνε.

— Δόξα σοι ὁ Θεός! εἶπε κάνοντας τό σταυρό της.

— Γεννηθήτω τό θέλημά του!

Ὁ Δημητρός ἔκανε κι αὐτός τό σταυρό του κ' ἔπιασε νά κόψῃ τό φωμί μέ τό μαχαίρι. Μά σάν νά τοῦρθε ξαφνικά μιά συλλογή, κοντοστάθηνε καί κύτταξε τή γυναῖκα του.

— Δέν μᾶς ἤρθε πάλε αὐτή ἡ χριστιανή. Πού γυρίζει τέτοις ὥρες;

— Ἀγύρευτη νάαι, θεsé μου συχώρεσέ με, ἔκανε ἡ Μοσχαδῶ. Δέν καταλαβαίνεις μαθῆς πού γυρίζει; Σέ γάμο δέν εἶναι σίγουρα, μηδὲ σ' ἀρραβωνιάσματα!

Μιλοῦσανε γιά τήν ξαδέρφισσά τους τήν Ἀννέττα, πού τήν εἶχανε χρόνια μαζί τους ἀπ' τόν καιρό πού χήρεψε κι' ἀπόμειν' ἔρημη στόν κόσμο.

— Σέ καμμιά λύπη θά βρίσκεται πάλε, εἶπε ὁ Δημητρός. Πέθανε κανέννας;

— Σήμερα τό πρωί, καλέ, συχωρέθηκε τό κορίτσι τῆς Καλαφάταινας, ἐκεῖνο τό βερμιάρικο, τό συφοριασμένο. Ἄμα τ' ἄκουσε, ἔβαλε τή μαύρη τή μαντύλα καί δρόμο. Οὔτε νά δώκῃ λόγο σέ κανένα. Ἐκεῖ θά βρίσκεται!

— Ἄκουσε γυναῖκα, εἶπε ὁ Δημητρός, βουτῶντας τή μπουκιὰ του στό τριβλί. Θαρρῶ πῶς εἶναι καιρός νά παίρνη τέλος κι' αὐτή ἡ δουλειά...

— Ποιά μαθῆς; ρώτησε ἡ Μοσχαδῶ, ποῦκανε πῶς δέν καταλάβαινε.

— Νά! αὐτή πού εἶπαμε. Ἐκατό φορές τάχουμε εἰπωμένα...

Ἡ Μοσχαδῶ ἀναστένανε μέ ψυχοπόνια. Ἐλεγε μέ τό στόμα, μά νά κάνῃ κακό ἀνθρώπου δὲ βαστοῦσε.

— Δέ μοῦ βαστάει ἡ καρδιά μου, Δημητρώ. Πῶς νά τονέ βγάλω τέτοιο λόγο ἀπ' τό στόμα μου; Ἄς μήν κολαζόμαστε! Ὅλα τά πάντα θελήματα τοῦ Θεοῦ εἶναι. Τί φταίει; κι' αὐτή ἡ ἀραχλῆ;

Ὁ Δημητρός στενοχωρεῦτηκε. Τό αἷμα τοῦ ἀνέθηκε στό κεφάλι καί τονέ πνίξῃ.

— Κάνε καλά μέ τά μυαλά σου, γυναῖκα, εἶπε. Ἐγώ τά λέω καί τά κοπανίζω τόσον καιρό. Ἄν μ' ἄκουγες, ἀλλοιῶς θάμαστε. Ἐνα παιδί ἔχουμε ἀκόμα κι' αὐτό στήν ξενιτειά. Βάστα τή γρουσοῦζα στό σπίτι σου νά σοῦ τό φάῃ κι' αὐτό... Βάστα την!

Ἡ Μοσχαδῶ, σάν ἄκουσε τά τελευταῖα λόγια, ἄφησε τό πηροῦνι ἀπ' τά χέρια της, τινάχτηκε σάν νά τήν ἔπιασε σῆγκροο καί τρομάρα κ' ἔκανε τό σταυρό της.

— Κλοῦβια, κι' ἀπαστα ἡ ὥρα, κι' ὁ λόγος πρὸς μελέτησες!

Μά κάτι τὴν ἔτρωγε ἀπομέσα της. Σὲ λίγο σὰν νᾶθελε νὰ βγάλῃ ἓνα βάρος ἀποπάνω της, εἶπε μουδιασμένα :

— Κάνε, χριστιανέ μου, ὅπως σέ φωτίσῃ ὁ Θεός. Τὸ ἄδικο πᾶντ' ἄδικο λογιέται. Μ' ἂν εἶναι . . . Ξέρω κ' ἐγὼ ἢ συφοριασμένη ! *Ο Θεός νὰ μὲ συχωρέσῃ. Κάνε ὅπως ξέρεις, σοῦ εἶπα.

*Ἐκοψε ὁ Δημητρός ἓνα πορτοκάλι, ποῦ τῷθγαλε ἀπ' τὴ τσέπη του, φίλημα κᾶποιου φίλου, καὶ τὸ μοιραστήκανε. Ἡ κουδέντα τοῦς ἀπόμειν' ὡς ἐκεῖ. Τὸ μυαλό τοῦς δούλευε μονάχα. *Ο Δημητρός ἔστρηψε ἓνα τσιγάρο.

— Δόξα νᾶχῃ ὁ Θεός ! Φάγαμε καὶ σήμερα !

*Ἡ Μοσχαδῶ ἄρχισε νὰ ξεστρώνῃ τὴ τάβλα, ἀμίλητη. *Ο ὑπνοῦς ἄπλωνε μῖαν ἀχνάδα κ' ἓνα μουδιασμα δλόγουρα. Τὸ ἀντρόγυνο, τὸ λυχνάρι, ἢ γάτα ποῦ ξερογλυφότανε ὑστερ' ἀπ' τὰ ψαροκόκκαλα, κουλουριασμένη στὰ πόδια τοῦ Δημητροῦ, ἔλα τὰ πάντα μισοκλεινάνε τὰ μάτια τοῦς στὴ γλύκα καὶ τὴν παρηγοριά τῆς ἡσυχῆς νυχτιάς.

* * *

*Ο Δημητρός, καθὼς τραβοῦσε φλομωμένος τὸ τσιγάρο του, συλ' λογιζότανε ἀκόμα μέσ' τὸ κατάχνιασμα τῆς νύστας : " Ἀδικο εἶναι βέβαια νὰ πετάξῃς μιά ψυχὴ στὸ δρόμο, νὰ τὴ διώξῃς σὰν τὸ σκυλί ἀπ' τὸ σπίτι σου. Μὰ πάλε σὰν ὁ ἄλλος σοῦ φέρνει τὸ θανατικό, τὴ συφορά, τὸ ξεκλήρισμα, σὰν δὲ σ' ἀφίνῃ νὰ ἰδῆς στὸν "Ἡλιο μοῖρα, σὰν ἔχῃ ἀπάνω του τὴν ὀργὴ καὶ τὴ κατάρα, ποῖος Θεός τὸ θέλει νὰ τὸν κρατῆς καὶ νὰ τὸν σφίγγῃς στὸν κόρφο σου. *Ο Θεός ξέρει πῶς τὰ κάνει τὰ πράματά του. Μὰ ἔδωκε καὶ στὸν ἀνθρώπο τὸ μυαλό νὰ βλέπῃ τὰ κίντυνα καὶ νὰ φυλάγεται ἀπ' τὴν ὀργὴ του. Θὰ πῆς πῶς τὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου ὁ θεός τὴν ὀρίζει καὶ φύλλο δὲν πέφτει στὴ γῆς χωρὶς τὸ θέλημά του. Μὰ ἔλα πάλε ποῦ βλέπεις πράματα στὸν κόσμο ποῦναι νὰ σαστίσῃ ὁ νοῦς σου. Εἶναι μαθὲς ἀνθρώποι ποῦ ὅπου πατήσουνε χορτάρι δὲ φυτρώναι. *Ο,τι πιάσουνε μὲ τὸ χέρι τοῦς στάχτη καὶ κOURνιαχτός γίνεται. Ψέματα εἶναι τάχα ; Δὲ βλέπεις τούτῃ τὴ συφοριασμένη τὴν "Αννέττα ; Γεννιέται, κ' ἢ μάννα της πεθαίνει ἀπάνω στὴ γέννα. Πιάνεται ὁ πατέρας της σὲ πέντε μέρες. Κοπέλλα, στὸν καιρὸ ποῦ χαίρονται τ' ἄλλα τὰ θηλυκά, αὐτὴ γεροκομάει τὸν παράλυτο ὡς ποῦ νὰ τοῦ κλείσῃ τὰ μάτια. Τὴν παντρεύουνε μὲ τὸ Σταμάτη τοῦ Φλώκο. Δέκα μερῶν γαμπρός μπαρκάει σὲ πρωτοτάξιδο καράβι καὶ πνίγεται κι' αὐτός καὶ τὸ καράβι. Δὲν πρόφτασε νὰ βγάλῃ τὰ μαῦρα τοῦ πατέρα της καὶ φόρεσε τὰ μαῦρα τοῦ ἀντροῦ της . . .

— Δὲν πέφτεις νὰ κοιμηθῆς, Δημητρός ; εἶπε σιμώνοντας ἡ Μοσχαδῶ, ὅτι εἶχε νετάρει τὸ συγύρισμα. Θὰ σὲ πάρῃ ὁ ὑπνος στὸ μεντέρι.

— Στρώσε νὰ πέσῃς τουλόγου σου. *Ἐγὼ θὰ στρήψω ἓνα τσιγάρο ἀκόμα. *Αφησέ με ! *Ἐχω κουδέντα μὲ τὸ Δημητρός . . .

*Ἡ Μοσχαδῶ μάκρυνε συλλογισμένη. "Ἡξερε πῶς δεῦτερο λόγο δὲν ἔπαιρνε ὁ ἄντρας της. "Ἄνοιξε τὴ διπλανὴ πορτοῦλα καὶ χάθηκε

μαγμένο τό σπίτι. Ἡ ζωὴ εἶχε χάσει τὸν ἀέρα τῆς καὶ τὴ δύναμὴ τῆς. Οἱ ζωντανοὶ φαντάζανε σὰν πεθαμμένοι κ' οἱ πεθαμμένοι ἦτανε πρὸ ζωντανοὶ ἀνάμεσα στοὺς ζωντανούς, γιατί αὐτοὶ τώρα μεγάλωσαν καὶ θέρειναν ἐκεῖ μέσα.

Ὁ Δημητρός συλλογιζότανε ἀκόμα: Καὶ σὰν τὴν ἔβαλε στό σπίτι του τὴν Ἀννέττα, τί προκοπὴ εἶδε μαθὲς ἀπὸ κείνη τὴν ἡμέρα; Συφορὰ ἀπάνω στὴ συφορὰ. Μέρα - μεσημέρι ἢ σκοῦνα του τσακίστηκε ἀπάνω στὰ βράχια. Μὲ τὴ χαρὰ τοῦ Θεοῦ, μὲ τὴ μπουνάτσα τοῦ Θεοῦ, πῆγε στὸν πάτο. Πῶς ἔγινε τοῦτο τό ναυάγιο κάνεις δὲν τό κατάλαβε ἀκόμα. Πρωτάκουστο μαθὲς στὴ γῆς στὴν οἰκουμένη. «Κάποια γρουσουζιά σέ κυνηγᾷ, καπετὰν Δημητρώ. Φυλάξου...» γάει, λέγανε οἱ ναυτικοί. Τῶπανε καὶ γέννηκε. Ἀπάνω στὰ δύο χρόνια πεθάνανε τὰ δύο του τὰ μεγάλα τὰ παιδιὰ, ἀπ' τὴ βλογιά, στό λαζαρέτο. Τὴν ἴδια μέρα ξεφυγήσανε καὶ τὰ δύο. Ποιὸς νὰ τὰ ζυγώση; Ἡ Ἀννέττα τὰ πατρομανοῦσε. Αὐτὴ βρέθηκε νὰ μπῆ μὲς στὴ φωτιά. «Ἄς πάω καὶ ἐγὼ μαζί τους. Τί νὰ τὴν κάνω τὴ ζωὴ;» Σαρῶντα μέρες νοσοκόμα μέσα στοὺς βλογιασμένους, πατρομανῶντας δικούς καὶ ξένους, τίποτα δὲν ἔπαθε. «Ἄς εἶναι. Ἡ δούλεψη ποὺ μᾶς ἔκανε δὲν ἦτανε μικρὸ πρᾶμα. Ποιὸς μπαίνει στὴ φωτιά γιὰ τὸν ξένο τὸν ἄνθρωπο; Μὰ τί τό θέλεις; Πᾶνε τὰ παιδιὰ; Τί νὰ τὴν κάνω τὴ δούλεψη;» Ἀπὸ τότε τό σπίτι του μέρα καλὴ δὲν εἶδε. Πᾶει ἢ ἀδερφή του, κοπέλλα δεκάξη χρονῶν! Πᾶει ὁ κουνιάδος του, πᾶει ἢ νύμφη του. Τὰ μαῦρα δὲ σηκωθῆκανε ἀπὸ τό σπίτι. Σκλάβια ἢ Ἀννέττα ὡστόσο μὲς τό βῆμαδι του. Αὐτὴ ἀνάστησε στὰ χέρια τῆς καὶ τό Μοναχάκη τὸν ἄμοιρο, σὰν νᾶτανε παιδί τῆς. «Ἀπ' τό Μοναχάκη θὰ ἰδῶ καλὸ κ' ἐγὼ μὰ μέρα...» ἔλεγε. Δὲν πάτησε τὰ δεκαοχτῶ τό παλλικάρι καὶ μᾶς ἔφυγε μέσα ἀπ' τὰ χέρια μας, χωρὶς νὰ τό καταλάβουμε. Αἱ λοιπόν! Τί πράματα εἶναι αὐτὰ μαθὲς; Τὰ χωράει ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου; Κολάζεσαι, λέει τό Μοσχαδιῶ, νὰ βιάζης μὲ τό νοῦ σου τέτοια πράματα. Μὰ ἔδω, μωρὲ μάτια μου, ἔχει κολασθεῖ ὅλο τό νησί. Τὴν τρέμουνε ὅπου πατήση. Δὲν τῆς ἀπόμεινεν ἄλλο πανηγῦρι ἀπὸ τὰ λειψάνα. Ὅπου πέση θανατικὸ κ' αὐτὴ στὴ μέση. Αὐτὴ σαδανῶντρα καὶ ξαγρυνίστρα καὶ μοιρολογίστρα στοὺς πεθαμμένους. Λὲς κ' εἶναι ὁ κόρσοιλας τοῦ Χάρου στὸν ἀπάνω κόσμο. Χαρὰ τῆς νὰ τρέχῃ στὰ λειψάνα, νὰ στέλνῃ

«... Ἡ Μοσχαδιῶ σηκώθηκε, πῆρε τό λυχνάρι, καὶ βγήκε στό μαγερεσιῶ...»

λουλούδια και χαιρετίσματα στο Σταμάτη! "Όλοι οι πεθαμμένοι του νησιού του πάνε χαιρετίσματα. Κάνενας δὲν ἔφυγε ποὺ νὰ μὴν τοῦ-δωκε καὶ μιὰν ἑπαγγελιά. Λὲς καὶ παρακαλαίει νὰ πεθαίνουμε οἱ ἄνθρωποι, γιὰ νάχη τοὺς μαντατοφόρους της. "Υστερα, σοὺ λέει τὸ Μοσχαδῶ, βάστα την στὸ σπίτι σου. Βάστα τὸ Χάρο μὲς στὸ σπιτικὸ σου. Τέτοιὸ πράμα μαθὲς οὔτε ὁ Θεὸς τὸ θέλει οὔτε ὁ διάλογος!

"Ὁ Δημητρὸς πάτησε τ' ἀποταίγαρό του στὸ πάτωμα μὲ μιὰν ἀσά-λευτη ἀπόφαση. Ἡ Ἀννέττα ἔπρεπε νὰ φύγη ἀπ' τὸ σπίτι του. "Ἄς πάη στὴν ἀδερφή της, ποὺ δὲν ἔχει οὔτε παιδιὰ οὔτε σκυλιὰ" ἄς

... Ὁ Δημητρὸς ἔπιασε νὰ κόψη τὸ ψωμὶ μὲ τὸ μαχαίρι . . .

πάη στὴ γρηὰ τὴν πεθερά της, ποὺ βρουκολάκιασε ζωντανή' ἄς πάη νάκουμπήση ἔπου τὴ φωτίση ὁ θεός. Στὸ σπίτι του μοναχὰ νὰ μὴν ξαναπατήση. Κι' ἄς ἔχη αὐτὸς ἀπάνω του τὴν ἁμαρτία της . . . Μὲ τὴν ἀπόφαση τούτη ἓνα βάρος θάρρεψε πὼς τοῦ σηκώθηκε ἀπ' τὰ στήθια του. Σηκώθηκε, πήρε τὸ λυχνάρι καὶ τράβηξε νὰ πλαγιασθῇ.

"Ἐνα χέρι χτύπησε στὸ παράθυρο. Ὁ Δημητρὸς ξαφνιαστικῆ.

— "Ἄνοιξε, Δημητρό. Ἐγὼ εἶμαι . . .

— Καλῶς ὄρισες! μουρμούρισε μὲς' ἀπὸ τὰ δόντια του ὁ Δημη-τρὸς. Καλὰ θάκανες νὰ μὴν ἦσουν! Ἄμηδὰ!

Πῆγε κι' ἄνοιξε τὴν πόρτα. Ἡ Ἀννέττα μπῆκε μὲσα κουκουλω-μένη μὲ τὴ μαύρη μαντύλα.

— Καλησπέρασας.

"Ὁ Δημητρὸς δὲν ἀποκρίθηκε. "Ἐκλεισε τὴν πόρτα κ' ἔσυρε τὸ σύρτη"

— Τί ἔχεις, Δημητρό; Φλομωμένο σέ βλέπω . . .

— Τι νάχω ; Δέν τό ξέρες τί ἔχω ; Δέ μοῦ φτάνει αὐτό ποῦχω ;
εἶπε ξερά.

— Μέ συμπαθῆς, Δημητρό. Δίκχο ἔχεις. "Ο,τι και νά πῆς...

Ἄ Δημητρός πήρε τό λυχνάρι και τράβηξε νά κοιμηθῆ. Ἔσυρε
τήν πόρτα πίσω του. Ἡ Ἄννέττα ἀπόμεινε μοναχή της στό σκοτάδι.

— Αὐτό εἶναι τό σπολλάτη! μουρμούρισε...

Τράβηξε κι' αὐτή τήν τσέρρα ἀπ' τόν τοῖχο κ' ἔστρωσε νά κοι-

... Ἡ Ἄννέττα μπῆκε μέσα κουκουλωμένη μέ τή μαύρη μανδήλα ...

μηθῆ. Ὁ ὕπνος μέσα στό σπίτι τοῦ Δημητροῦ τοῦ Σορότου ἦταν
βαρῦς σά θάνατος.

* *

Πρῶτ - πρῶτ ἡ Ἄννέττα ἔκανε τόν μπόγο της και σηκώθηκε νά
φύγῃ. Ὁ Δημητρός τό πήρε ἀπόφαση και τῆς τό εἶπε καθαρά και
ξάστερα μόλις ἀνοίξε τά μάτια του. Καλή και ἄξια και τίποτε δέν
ἔχουνε μαζί της — ἀν ποῦνε λέξη ὁ Θεός θά τοῦς κολάσῃ — και τήν
ἀγαπᾶνε και δέ θά ξεχάσουνε ποτέ τά ὅσα ἔκανε γι' αὐτούς και τά
παιδιά τους, μά ἀφοῦ τῆς ἔδωκε ὁ Θεός αὐτό τό κουσούρι, τί νά
κάνουνε ; Πές πῶς εἶναι κουταμάρα, πές πῶς εἶναι ὅ,τι θέλεις, μά
κι' ὁ δυστυχισμένος ἔχει ἓνα λόγο παραπάνω. Αὐτά κι' ἄλλα πολλὰ
τῆς εἶπε ὁ Δημητρός. Ἡ Μοσχαδῶ δέ βαστοῦσε νά βρεθῆ σέ τέτοια

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Iστο
Restrictions apply.

κουθέντα. Προφασίστηκε έναν πόνο, ένα σφάχτη τάχα, και κάθησε στα βρόχα έκεινο τό πρωί.

— Έτσι πού λές, Άννέττα. Μή μᾶς βαρυγκομήσης. Ἐμείς πάντα θά σ' ἀγαποῦμε καί θά σέ θυμόμαστε. Κι' ὅτι χρεῖα σοῦ λάχνη, σάν ἀνθρώποι· πού εἶμαστε, νά τό ξέρης πῶς δέ θά σ' ἀπολείψῃ ἡ ἀγάπη μας.

Ἡ Ἄννέττα εἶχε ἀκούσει τὰ παράξενα λόγια, δίχως νά ξαφνισθῇ. Τίποτα δέν τή ξάφνιζε πιά σ' αὐτόν τόν κόσμο. Ὅλα τὰ περίμενε.

— Δέν πειράζει, Δημητρώ, εἶπε ταπεινά σάν ἀπόσωσε ὁ Δημητρός τή κουθέντα. Νᾶσαστε καλά καί σὺ καί τό Μοσχαδῶ καί τό παιδί σας. Δίχρη ἔχετε. Ἐγὼ κακό δέν σᾶς γύρεψα. Ὅτι μπόρεσα νά κάνω γιά τήν ἀγάπη σας τῶκανα. Νᾶσαστε καλά. Κ' ἐγὼ πάλι δέ θά χαθῶ. Κάνένας δέ χάνεται στόν κόσμο...

Τοῦς ἀποχαιρῆτις, πήρε τόν μπόγο της στήν ἀμασχάλη καί βγῆκε ἀπ' τήν πόρτα.

— Ἀφίνομε ὑγεία. Ὁ Θεός μαζί σας!

Σά μάκρυνε λιγάκι ἀπ' τό σπίτι, ἔνα παράπονο τήν πλάκωσε. Τῆς ἤρθανε τὰ κλάματα. Τό δίχρο της τήν ἐπνιξε. Ἐπειτα ἔνα σύγκρουο τήν κυρίεψε. Τά λόγια τοῦ Δημητρώ γυρίζανε σάν κρυτό σίδερο μέσα στά μηλίγγια της. Τώρα καταλάβαινε πῶς καί κακό εἶχε ἀπάνω της. Ἐδλεπε τόν ἑαυτό της σάν ἀφορισμένο κορμί, σά σκιαχτρο, σά σύχαια. Καθῶς ἔρριξε μιὰ ματιὰ ἀπάνω στή μαύρη της τῆ φορεσιά, ὅπως διάβαινε ὀλομόναχη τὰ σοκάκια, φοβήθηκε τόν ἑαυτό της. Σάν νά ἦταν ἕνας ἄλλος ἀνθρώπος μέσα της, γύρευε νά ξεφύγῃ ἀπ' τό ἴδιο της τό κορμί, νά τρέξῃ, νά κρυφτῇ, νά γυρέψῃ βοήθεια. Σήκωσε τὰ μάτια της κατά τόν οὐρανό, στολισμένο μέ τρανταφυλλένια, πρόσχαρα συννεφάκια, κύτταξε μακρυὰ τίς πρασινάδες τοῦ κάμπου, ἀνάσανε βαθεῖα τόν πρωτόν ἀέρα, μοσχολοισμένο ἀπό τήν ἀνεπνιά τῶν περιδολιῶν, κ' ἡ ψυχὴ της γαλήνεψε πάλι.

Ποῦ πήγαινε; Στήν ἀρχὴ της ἤρθε στό νοῦ νά πάῃ νά προσπέσῃ στή γρηά τῆ πεθερά της. Ἐνα κομμάτι φωμί καί μιὰ γωνιά νά στρώσῃ νά κοιμηθῇ, δέ θά τῆς τήν ἀρνίστανε. Κι' αὐτὴ πάλι θά τῆς λάτρευε καί θά τῆ γεροκομοῦσε, ἔρημη καί μοναχὴ, ὅπως ἦτανε μέ μιὰ μικρὴ ψυχοπαῖδα. Κάποτε μάλιστα ἡ γρηά ἡ Μπεφάναινα τῆς εἶχε κάνει λόγο νά πάῃ νά κάτῃ μαζί της. Μὰ ἡ ψυχὴ της ἦτανε κολλημένη στό σπίτι τοῦ ξαδέρφου της καί στά παιδιὰ πού τάνάθρευε στά χέρια της. Καί εἶπε τό ὄχι. Τῆς γρηᾶς τῆς Μπεφάναινας τῆς εἶχε κακοφανῆ τότες καί τῆς κρατοῦσε ἀμάχη. Γιατί τάχα νά μὴν πάῃ; Τό παιδί της εἶχε χάσει ἐκεῖνη κι' αὐτὴ τόν ἀνδρα της. Θά τόν θυμόντουσαν μαζί, θά τόν κλαίγανε, θάνιστοροῦσαν τίς χάρές του τίς πολλές, μάννα καί γυναῖκα, καί θά μοιράζανε τῆ θλίψῃ τους. Ἡ γρηά ἡ Μπεφάναινα τῶχε πικρὸ παράπονο. Μὰ ἀπό τότες περᾶσανε χρόνια καί χρόνια, οἱ ἀμάχες ξεχαστήκανε, κι' ἂν πήγαινε τώρα νά προσπέσῃ, ἡ γρηά δέ θά τῆς ἔλεγε τό ὄχι.

Ὅμως, καθῶς τραβοῦσε τό δρόμο της, καί: ἄλλο τῆς συνεμπῆκε

στό νοῦ της. Κάτι σά φώτιση Θεοῦ! Σάν ἓνα κάλεσμα ἀνεπάντεχο, ἀποκει πού οὔτε τό πρόσμενε, οὔτε τό συλλογίστηκε. Ἔστρηψε κατά τόν ἐλαιῶνα, μάκρυνε ἀπ' τὰ σπίτια καί πήρε τό μονοπάτι, πού κατέβαινε κατά τή θάλασσα. Χιλιάδες φορές τό εἶχε περάσει καί κάθε πετραδάκι του τή γνώριζε. Τό μονοπάτι αὐτό ἔδραζε ἴσα στό γυαλό καί στό νεκροταφεῖο, πού ἦτανε λίγα ποδάρια μακρῶν ἀπ' τήν ἀμμουδιά. Τά πόδια της τή φέρανε μοναχά τους στήν πόρτα τοῦ νεκροταφεῖου. Ἔσπρωξε τή καγκλωπτή ξυλόπορτα καί μπήκε μέσα.

.. Ἡ κλησάρισσα τήν κῦτταξε στά μάτια...

Πέρα ἀπό τό σμάρι τῶν σταυρῶν, στήν ἀπάνω γωνιά, δίπλα στή μικρή ἐκκλησοῦλα τῆς Ὑπαπαντῆς, ἦτανε τό καλύδι τῆς κλησάρισσας, πού εἶχε χρόνια ἐκεῖ μέ τό γέρο της, τόν καπετάν-Χαράλαμπε, στραβό κι' ἀπό τὰ δυό τὰ μάτια, πού τάχε χάσει ἀπό ἀστροπελέκι, ταξιθεύοντας τό Μαρμαρά.

Ἡ κλησάρισσα καθότανε στήν πόρτα της κι' ἔγνεθε ξένοιαστη μέ τή βόκα της. Σάν εἶδε τήν Ἀννέττα νᾶρχεται βιαστική καταπάνω της, ὁ νοῦς της πήγε, πῶς γιά κάποιον λείψανο ἦτανε ὁ λόγος. Ἦξερε πῶς ἡ Ἀννέττα, σέ κάθε θλίψη, δική καί ξένη, ἦτανε στά μέσα καί στά ὄξω. Καλημεριστήκανε.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Iστο
Restrictions apply.

— Είναι κανένας νά μπαρκάρη; ρώτησε ἡ παλαιὰ καπετάνισσα, ἔπως τὸ συνεθίζε.

— Ὅχι, κυρὰ Χαραλάμπαινα. Ὁ Θεὸς νά φυλάῃ τοὺς χριστιανούς! Αἴγιοι δὲ μᾶς φύγανε τοῦτο τὸ μῆνα.

Ἡ κλησάρισσα τὴν κύτταξε στὰ μάτια.

— Ἐλεγα μαθὲς, μήπως βρήκες κανένα καινούργιο ταξιδιώτη νά στείλῃς χαιρετίσματα καὶ χάρες. Καὶ πῶς μὲ τὸ καλὸ τέτοια ὥρα;

— Αἶ! ἦρθα νά σέ ἰδῶ, κυρὰ - Χαραλάμπαινα. Σ' ἀποθύμησα! Σὰ σοῦ κατοφαίνεται νά φύγω...

— Νά φύγῃς, λέει; Μπᾶ σέ καλὸ σου! Ἄμ' τὴ ζωντανὴ τὴ συντροφιά τὴ λαχταροῦμε ἐδῶ πέρα, Ἄννέττα μου. Καλοὶ κ' οἱ πεθαμμένοι μὰ ἕνας ζωντανὸς ἀξίζει χίλιους. Κάτω, εὐλογημένη.

Ἡ Ἄννέττα πῆρε κουράγιο. Τὸ καλοδέξιμο τῆς κλησάρισσας τῆς καλοῆρθε. Κάθησε κοντὰ τῆς στὴν πεζούλα καὶ τὰ εἶπανε. Ἡ Ἄννέττα τῆς ἀνοιξε τὴν καρδιά τῆς.

— Δυὸ νοματέσι εἴσαστε ἐδῶ, νάχετε τὴν ὑγεία σας! Νάρθῶ κ' ἐγὼ μαθὲς κοντὰ σας; νά σας συντροφεύω, νά

... Ἡ Ἄννέττα κατέβηκε κάτω στὸ γιालό, ἔγευε στὸ κύμα...

σὰς βοηθῶ στὴ λάτρα. Ἐνα ξεροκόμματο καὶ μιὰ γωνιά νά στρώσω μὲ φτάνει. Βαρῆθκα τὸν κόσμο, βλέπεις, ἔρημη εἶμαι μέσα του. Ὅλοι οἱ δικοί μου ἐδῶ βρίσκονται. Νάρθῶ κ' ἐγὼ νά γηροκομησῶ κοντὰ τους, ὡς ποῦ νά γύρω στὸ πλάϊ τους νάναπαυτῶ!

Ἡ κλησάρισσα ἄλλο ποῦ δὲν ἤθελε. Εἶχε γεράσει πιά καὶ δὲν τᾶβγαζε πέρα μοναχὴ τῆς. Οἱ ἄγιοι μὲ τὰ καντύλια τῆς θέλανε τὴ λάτρα τους, οἱ πεθαμμένοι τὴ δική τους κ' ὁ ἔγερσος τῆς ἔστραβόβ' τὴν περισσότερη. Ἐνα χέρι παραπάνω ἀπ' τὸ Θεὸ τὸ γύρευε.

— Ἀκοῦς, Ἄννέττα μου! Μετὰ χαρᾶς σου. Ἄν δὲ βοηθήσῃ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον σ' αὐτόνε τὸν ψευτόκοσμο, τί θὰ γενοῦμε; Νά κάτση κ' ἀπὸ τώρα. Ἐνα κομμάτι φωμὶ θὰ τὸ μοιραστοῦμε...

Ἡ Ἄννέττα ἔμεινε. Ποτέ δὲν εἶχε νοιώσει, ἀπ' τὸν καιρὸ ποῦ

χάθηκε ὁ Σταμάτης, πῶς βρίσκεται μέσα στο σπίτι της, ὅσο τώρα, ἀνάμεσα στοὺς μαύρους σταυροὺς καὶ στὰ ψηλά τὰ κυπαρίσσια.

"Ἐνα βάλσαμο χύθηκε στὴν ψυχὴ της καὶ γαλήνεψε τὰ σωθικά της.

* * *

Οἱ ταξιδιωτὲς ἦτανε πολλοὶ κι' ἀπὸ τὸ ἴσοχο λιμάνι καθεμέρα σαλπάρανε τὰ καράβια γιὰ τὰ μακρινὰ τὰ περιγιάλια, ποὺ ἦτανε ξενητεμένος ὁ Σταμάτης. Χαρὰ στὶς γυναῖκες τῶν ξενητεμένων, ποὺ βρίσκουνε τοὺς καλόβολους τοὺς ταξιδιωτὲς νὰ στείλουν ἀπαγγελιῆς καὶ χαιρετίσματα!

"Ἐνα μοναχὰ παράπονο τῶχε ἡ Ἀννέττα. "Ὅλοι οἱ χαροκαμμένοι εἶχαν ἕνα σταυρὸ νὰ γονατίζουνε, νὰ ποτίζουνε μὲ δάκρυα τὴ γῆς, ποὺ κρυθεῖ τις ἀγάπες τους. Αὐτὴ μοναχὰ δὲν εἶχε. Τὸ Σταμάτη τὸν εἶχε φάει ἡ μαύρη θάλασσα. Ποιὸς ξέρει τάχα ποὺ ἔστρωσε τὸ στερνό του τὸ κρεβάτι καὶ ποῖο κῆμα τὸν σκεπάζει! Γι' αὐτὸ τὰ ψυχασάββατα, ὅταν οἱ χῆρες, οἱ μαυρομαντιλοῦσες, ἀγκυλιάζανε τοὺς μαύρους τοὺς σταυροὺς καὶ κρυφομιλοῦσαν μὲ τοὺς καλοὺς τους, ἡ Ἀννέττα κατέβαινε κάτω στοῦ γυαλοῦ, ἔγερνε στοῦ κῆμα ἀπάνω, ποὺ φιλοῦσε τὴν ἀμμουδιά, καὶ ἀνακάτωνε τὰ δάκρυά της μὲ τὸν ἀλμυρὸν ἀφρὸ. Καὶ στοὺς ἀναστεναγμοὺς της τὸ κῆμα ἀποκρινότανε μ' ἕνα ἄλλον ἀναστεναγμὸ. Ὁ Σταμάτης τῆς ἔστειλε πίσω διπλὰ τὰ χαιρετίσματα. Καὶ τὰ γλυκὰ φιλιὰ, διπλὰ καὶ τριδιπλὰ.

[1911]

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΧΑΜΕΝΟΙ ΑΝΤΙΑΛΟΙ

ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΗΣ

Ἐκκντταζαν τ' ἀστέρια μὲ τὸ βράδν,
ἐκκντταζαν τὸν ἥλιο τὸ πρωτ.
Ξάφνω πεθαίνετ πέφτουνε σὺ οκοιὰδι
μαζὶ μὲ τὴ χαμένη της ζωή.

Κάθε ἐμμοσφιὰ της τῶρα, κάθε χάρι
ἐδῶ κ' ἐκεῖ στὰ λουλουδά πετὰ.
Μόνο τὰ μάτια — ὀλόφωτο ζεγάρι —
λάμπουν, βαθεῖα στὸ λάκκο, ἀνοιχτά!

Μόνο τὰ μάτια μέσ' ἀπ' τὸ σκοιὰδι
γεμάτα ἀπὸ λαχτάρα καὶ ζωή.
κνττάζοννε τὰστέρια μὲ τὸ βράδν,
κνττάζοννε τὸν ἥλιο τὸ πρωτ'...

ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΟΡΦΥΡΑΣ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

ΤΟ ΧΑΡΑΤΖΙ

(ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ)

Ο «Χαράτζι» ἐπὶ δώδεκα ὄλας ἑκατονταστηρίδας ἐδά-
ρυνε ἀπηνῶς τὸν τράχηλον πάντων τῶν μὴ Μουσουλ-
μάνων ὑπηκόων τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους μέχρι τῶν
ἡμερῶν τῆς Συνθήκης τῶν Παρισίων.

Κατ' ἀκριβεστέραν ἐκδοχὴν ἢ τοσαύτη καταφορά
κατὰ τοῦ ὑπὸ τοῦ Καλίφου Ὁμάρ τὸ πρῶτον καθιερωθέντος Λα-
ρατοίου, ἂν μὴ πάντως ἀδικαιολόγητος, ἀναμφηρίστως ἀποβαίνει
κατ' οὐσίαν λίαν υπερβολικὴ. Μόνον ἴσως ὁ τύπος, δι' οὐ περιεβάλ-
λετο ὁ κεφαλαικὸς οὗτος φόρος, *Τζιζιέτ - Χαράτζ*, δικαιολογεῖ πῶς
τὴν κοινῶς ἐπικρατήσασαν ἀποστροφὴν, ἣτις ἐπὶ τέλους ἐξήγειρε
τὰ φιλόανθρωπα αἰσθήματα τῶν ἐν Παρισίοις μετὰ τὸν Κριμαϊκὸν
πόλεμον συνελθόντων Εὐρωπαίων Διπλωματῶν.

Τὸ χαράτζι ἐν τῇ πραγματικότητι αὐτοῦ οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ διὰ
χρημάτων ἐξαγορὰ τῆς στρατιωτικῆς ὑποχρέωσης τῶν ἐξαιρουμέ-
νων ταύτης μὴ μουσουλμάνων ὑπηκόων τοῦ Σουλτάνου, τὸ παρ'
ἡμῖν ἀντισήκωμα τῶν ἀπαλλαγέντων, οὓς τοσοῦτον ἐκλέεσεν ὁ τε-
λευταῖος ἀτυχῆς ἐλληνο-τουρκικὸς πόλεμος! Ὁ Μωαμεθανισμὸς
ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως αὐτοῦ ἀπετέλεσε Κράτος καθαρῶς θεοκρατι-
κόν, ἕνα κυρίως σκοπὸν ἐπιδιώκον, τὴν ἐπικράτησιν τοῦ Κορανίου·
οἱ στρατεύομενοι ὄθεν ὑπὸ τὰς σημαίας αὐτοῦ κατ' ἀνάγκην ἔδει νὰ
ᾧσι πιστοὶ Μουσουλμάνοι, *Ἰσλάμ - Μοσολίμ*. Πάντες συνεπῶς οἱ ἐτε-
ρόθρησκοι ὑπήκοοι τῶν Σουλτάνων, οἱ ἄπιστοι *Γκιαούρ*, ἐκρίνοντο
ἀνάξιοι τῆς στρατιωτικῆς ὑποχρέωσης, τὴν ὁποίαν ὑπεχρεοῦντο νὰ
ἐξαγοράζωσιν ἐτησίως διὰ τῆς καταβολῆς κεφαλικοῦ φόρου, τοῦ
Τζιζιέτ - Χαράτζ, κατὰ τύπους ἴσως μᾶλλον ἐπαχθοῦς τοῦ παρ' ἡμῖν
καταβαλλομένου ὑπὸ τῶν ἐξαιρουμένων κληρωτῶν ἀντισηκώματος:

« Ἄλλ' ἔστι φήμη τοὺς λύκους κοίσισους κινῶν
ἐῖναι »

(*Αἰσχόλ. Ἰκέτ. στ. 760 - 761*)

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές ὅτι πάντες οἱ μὴ τὴν πίστιν τοῦ Προφήτου
Μωάμεθ ἀποδεχόμενοι, ὧν τὸ σκότος τῆς ἀπιστίας δὲν ἴσχυσε νὰ δια-

λίση ἢ ἀφθονία τοῦ φωτός τοῦ Ἰολάμ!, ἐπεκαλοῦντο κοινῶς *ραγιαῖδες*, ἤτοι ἀγέλαι προβάτων, κατὰ τὴν ἐκ τῆς ἀραβικῆς λέξεως βιααγιαῖ ἐτυμολογίαν, τὰς ὁποίας ἕκαστος πιστὸς Μουσουλμάνος, κατὰ τὰ καλεῦσθαι τοῦ Κορανίου, ἠδύνατο νὰ ἀμέλγη, νὰ κείρῃ ἢ καὶ νὰ σφάζῃ ἐλευθέρως κατὰ τὰς ἐκάστοτε ἀνάγκας αὐτοῦ· πλὴν ἐν τῇ πραγματικότητι ἡ τύχη τῶν Ῥαγιαῶν τούτων κατὰ τινὰς περιστάσεις δὲν ἦτο χεῖρων ἐνίων τῶν καθ' ἡμᾶς ἐλευθέρων καὶ συνταγματικῶς κυβερνωμένων χριστιανικῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης. Οἱ Μονοθεῖται Μουσουλμάνοι τοὺς Χριστιανούς ἐθεώρουν, κυρίως εἰπεῖν, ὡς αἰρεσιώτας, «*προεβέοντας τὸν συνειταρισμὸν ἐν τῇ Θεότητι*», ὡς οἱ ἀρχαιότεροι ἀπολογηταὶ τοῦ Κορανίου ὑπελάμβανον τὸν ἐν Τριάδι Θεόν, σεβόμενοι ἄλλως τε τὰ θέσμια αὐτῶν καὶ τὰς θρησκευτικὰς αὐτῶν παραδόσεις καὶ ἑορτάς.

* * *

Τὸ Χαράτσιον, τὸ ἀντιπῆκωμα τοῦτο τῶν ἀταλλαγέντων, κατεβάλλετο ἐτησίως παρὰ τῶν μὴ μωαμεθανῶν ὑπηκόων τοῦ Σουλτάνου, τῶν *ραγιαῶν*, ἀνευ τινὸς ἐξαιρέσεως, εἴτε ἦσαν προστάται οἰκογενείας εἴτε μὴ, ἀπὸ τοῦ δωδεκάτου ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτῶν μέχρι τοῦ θανάτου.

Πᾶς ἐτερόθρησκος, ἅμα ὡς εἰσῆρχετο εἰς τὸ δωδέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἦν ὑπόχρεως νὰ καταβάλλῃ κατ' ἔτος εἰς τὸν ἐπὶ τούτῳ ἐπιτετραμμένον εἰδικὸν ταμειακὸν ὑπάλλληλον τὸ κεκανονισμένον *χαράτζιον*, λαμβάνων ἔγγραφον ἀπόδειξιν, φέρουσαν κάτωθι τῆς σφραγίδος τοῦ εἰσπράττοντος τούτου ὑπαλλήλου, τοῦ *Χαρατζή*, ὡς ἐπεκαλεῖτο, τὴν ἐπομένην ῥήτραν: «*Ὁ ἐπιφέρων τὴν αὐτοῦ ἀποδείξειν ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ φέρῃ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν ὄμων αὐτοῦ καὶ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος.*» — Ἡ τιαυτὴ διατύπωσις τῆς ἀποδείξεως τῆς καταβολῆς τοῦ φόρου συνετέλεσεν οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν περὶ αὐτοῦ κοινῶς ἐπικρατήσασαν δυσμενῆ γνώμην. — Πρὸς ἀποφυγὴν πάσης καταχρήσεως ἢ χάρτης τῶν τοιούτων ἀποδείξεων ἦν διαφόρου χρωματισμοῦ καθ' ἕκαστον ἔτος· πρὸς δικαιοτέραν δὲ τοῦ φόρου κατανομήν τὸ *Χαράτζιον* ἦν διηρημένον εἰς τρεῖς κατηγορίας κατὰ λόγον τῆς εὐπορίας ἐκάστου τῶν ὑποχρέων· καὶ κατὰ τοῦτο τοῦλάχιστον ὑπερεῖχεν ὁ βάρβαρος οὗτος φόρος τοῦ ἀντισυγκώματος τῶν παρ' ἡμῖν ἀπαλλασσομένων τῆς στρατεύσεως, τὸ ὁποῖον καταβάλλουσι ἐξ Ἰσού πάντες οὗτοι ἀνευ τινὸς διακρίσεως. Εἰς τὴν πρώην κατηγορίαν, ἦτις ἐπεκαλεῖτο Ἀλλᾶ, ὑπῆγοντο οἱ πλουσιώτεροι, ὑπόχρεοι πρὸς καταβολὴν δώδεκα γροσίων κατ' ἔτος· εἰς τὴν δευτέραν κατηγορίαν, *Ἰφάτ*, ὑπῆγοντο οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν μέσην τάξιν καὶ κατέβαλλον ἐξ γρόσια κατ' ἔτος· οἱ δὲ πτωχοὶ τῆς τρίτης κατηγορίας, *Ἐδνά*, κατέβαλλον τρία μόνον γρόσια ἐτησίως. Εἰς ἐξήκοντα περίπου χιλιάδας ἀνήρχοντο ἐν ἔτει 1720 οἱ ὑποκείμενοι εἰς *Χαράτζιον* Ῥαγιαῖδες τοῦ Μωρέως, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς γενομένης τότε ἐπισήμου ἀπογραφῆς τῆς διαταγῆ τοῦ Σουλτάν - Ἀχμέτ τοῦ Γου, *ἡμετέρας ἐπιστολῆς* καὶ τῆς ἀπογραφῆς αὐτοῦ, καταλύσας τὸ δευτε-

ρον τὴν ἐνετικὴν κυριαρχίαν. Ἐκ τούτου δύναται τις νὰ συμπεράνῃ ὅτι οἱ ἀτυχεῖς Χριστιανοὶ κάτοικοι τῆς Πελοποννήσου κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους δὲν ὑπερέβαινον κατὰ πολὺ τὰς διακοσίας χιλιάδας ψυχῶν.

**

Κατὰ τὸ ἐπίσημον Ὑπόμνημα, τὸ ὁποῖον ἀπήρθηεν φθίνοντος τοῦ ἔτους 1828 ὁ ἀείμνηστος Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος Ἰωάννης Α. Καποδίστριας πρὸς τοὺς ἐν Ναυπλίῳ Ἀντιπροσώπους τῶν τριῶν εὐεργετιδῶν Δυνάμεων, εἰς ἀπάντησιν τῶν ὑποβληθέντων αὐτῷ εἰκοσιοντῶ ἐρωτημάτων, οἱ Ἕλληνες Ῥαγιαῖδες τῶν κάτωθι ἐπαρχιῶν πλὴν τῆς Θεσσαλίας, δι' ἣν, ὡς ἔγραφε, δὲν ἤδυνήθη νὰ συγκεντρώσῃ ἀκριβεῖς πληροφορίας, κατέβαλλον ἐτησίως εἰς τὸ Διθάνιον Χαράτζιον ἐκ γροσίων 2.289.930 κατὰ τὰς παραμονάς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως ἦτοι

α')	Ἡ Πελοπόννησος	Γρόσια 383.000
	Ἐπὶ ὀλικῷ πληθυσμῷ 458000 ψυχῶν.	
β')	Ἡ Δυτικὴ Χέρσος Ἑλλάς.	
	Ἀπὸ Κραββάρων μέχρι Ἀσπροποτάμου	144.130
	Ἀπὸ Ἄρτης μέχρι Λάγκκας Βότσαρη	69.300
γ')	Ἡ Ἀνατολικὴ Ἑλλάς.	
	Ἀπὸ Ἀττικῆς μέχρι Ζητουνίου	225.500
	Ἀπὸ Ἀλμυροῦ μέχρι Κασσάνδρας	398.000
δ')	Ἡ Κρήτη	300.000
ε')	Ἡ Χίος	220.000
ς')	Αἱ λοιπαὶ Νῆσοι τοῦ Αἰγαίου	550.000

Ἐν ὄλῳ Γρόσια 2.289.930

Ἐκ τοῦ πίνακος τούτου προκύπτει ὅτι ἐλάχιστοι τῶν ὑποχρέων εἰς χαράτζιον κατέβαλλον πλεον τοῦ, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, κατωτάτου ὄριου, δεδομένου ὅτι οὐχὶ πλεον τοῦ τετάρτου τοῦ ἄρρενος πληθυσμοῦ ἐκάστης τῶν ἐπαρχιῶν ὑπερέβαινε τὸ δωδέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας.

**

Κατὰ τοὺς ζοφεροὺς ἐκείνους χρόνους δὲν εἰλειτούργουν, κατὰ τὸ ἦδη παρ' ἡμῖν κρατῶν σύστημα, Στρατολογικὰ Γραφεῖα, οὔτε ἐτήρουντο Μητρώα ἄρρενων, πολὺ μᾶλλον δὲν ἐπετρέποντο ἀναθεωρήσεις καὶ ἀμφισβητήσεις ἡλικίας, καθ' ἃς ἔστιν ὅτε προσάγονται ἐνώπιον τῶν Δικαστηρίων μάρτυρες ἐνόρκως βεβαιούντες ὅτι παρέστησαν κατὰ τὴν βάπτισιν προσώπων πρεσβυτέρων αὐτῶν. Ἡ βεβαιώσις τῶν ὑποχρέων εἰς καταβολὴν τοῦ Χαράτζιου Ῥαγιαῶν δὲν ἦτο τότε ἀναθεμιμένη εἰς πολυμελῆ Στρατολογικὰ Συμβούλια, διὰ τῶν δικτύων τῶν ὁποίων μόνον τὰ ἔντομα δὲν διαφεύγουσιν ἀσφαλῶς αὐτῇ, μὴ ἐπιτροπευμένῃ οὐδεμᾶς ἀπολύτως ἐξαιρέσεως, διὰ τὸ ἦτο ἐν ὄψει τῆς ἀνευ ἀντιρρήσεως ὑπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ

Χαρατζῆ, τοῦ ἐνεργοῦντος συγχρόνως καὶ τὴν εἰσπραξιν. Μόνον δ' ἐπὶ τῶν διανούντων τὸ δωδέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῶν, καθ' ἣν τὸ πρῶτον ὑπεβάλλοντο εἰς χαράτζιον, ἡγεροντό που ἀμφισθητή- σεις (ἐν Πελοποννήσῳ ἰδίᾳ) αἵτινες ἐλύοντο παραχρῆμα ἀνεκκλήτως κατὰ τὴν ἐξῆς συνοπτικωτάτην διαδικασίαν. Ὁ ἀρμόδιος χαρατζῆς περιέβαλλε τὸν λαϊμὸν τοῦ ὑπὸ ἀμφισθητήσιν παιδὸς διὰ μικροῦ σχοινίου, ὅπερ ἔφερεν εἰς τὴν ζώνην αὐτοῦ· τοῦ μήκους δὲ τοῦ τοιου- του σχοινίου, ὅπερ ἀπετέλει ἀκριβῶς τὴν περίμετρον τοῦ λαίμου τοῦ ἐξεταζομένου παιδὸς, τὴν μίαν ἄκραν ἐκράτει διὰ τῶν ὀδόντων καὶ τὴν ἑτέραν ἔστρεφεν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ· καὶ καθ' ἣν περί- πτωσιν ἡ ἄκρα τοῦ μέτρου τούτου ἔφθανε μέχρι τοῦ αὐχένος τοῦ χαρατζῆ, ὃ ὑπὸ ἀμφισθητήσιν παῖς κατεγινώσκετο τελεσιδίκως νὰ καταβάλῃ τὸ κεκανονισμένον χαράτζιον, ὡς διανύων τὸ δωδέκατον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, μὴ ἐπιτρεπομένης οὐδεμιᾶς ἀμφισθητήσεως, οὔτε προσφυγῆς εἰς ἀνωτάτας Ἑγχειρονομικᾶς Ἐπιτροπᾶς ἢ Δικαστήρια... Οὐχὶ σπανίως ἐν τούτοις ἀντὶ πραστίμου διὰ τὴν ἀπορ- στήρια... Οὐχὶ σπανίως ἐν τούτοις ἀντὶ πραστίμου διὰ τὴν ἀπορ- ριφθεῖσαν ἀμφισθητήσιν ὁ Χαρατζῆς ἐφιλοδώρει τὸν τράχηλον τοῦ καταδικασθέντος παιδὸς διὰ κολάφου, τοῦ ἐπιλεγομένου γιακᾶ, ἀνα- λόγου πρὸς τὴν ἰδίουσυγκρασίαν καὶ τὰς διαθέσεις αὐτοῦ.

[Ἐν Ἀθήναις, Ἀπρίλιος τοῦ 1911].

ΜΙΧ. Γ. ΛΑΜΠΡΥΝΙΔΗΣ

Παρεξήγησις

- Ἐξέρος (πρώτην φοράν ἐπισκεπτόμενος τὰ λουτρά) — Δὲν μοῦ λές, γέρο, εἶνε καλὸ τὸ μέρος ἐδῶ γὰ τούς ἄρρματισμούς ;
 Ἐντόπιος. — Καλὸ, λέει ; . . . Φίνο ! Ἐγὼ ἐδῶ ἐπῆρα τούς δι-
 κούς μου.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Iστο
 Restrictions apply.

Η «ΚΟΡΗ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ,,

(ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ*)

Ἐν ἀνωτέρῳ εἰκῶν τῆς περιφήμου «Κόρης τῶν Ἀθηνῶν», τῆς Θῆραςίας Μακρῆ καὶ κατόπιν συζύγου τοῦ Ἰακώδου Μπλάκ, ἥτις διὰ τὴν ὄνειρώδη καὶ σπανίαν αὐτῆς καλλονὴν ἐνέπνευσεν εἰς τὸν Βύρωνα τὸν τρελὸν ἐκείνον ἔρωτα καὶ τὰς ἀθανάτους ἐκείνας στραφάς, τὰς ἀποληγούσας ἑλληνιστί εἰς τὴν ἐπιφθόν ζώή μου σ' ἀγαπῶ¹⁾ εἶνε ἡ μόνη πιστὴ καὶ ἀληθινὴ ἐξ ὧν εἶχον ζωγραφίσει διάφοροι ταξιδιωτὰ καὶ περιηγητὰ διερχόμενοι ἐξ Ἀθηνῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Σώζεται μέχρι σήμερον εὗρισκομένη παρὰ τῆ ἐπιζώσῃ θυγατρὶ αὐτῆς γηραιᾷ δεσποινίδι Καρολίνα Μπλάκ, διαμενούσῃ ἐν Ἀθῆναις εἰς μικρὰν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κεραμεικοῦ οἰκίαν. Ἀποδίδει δὲ ζωντανὴν καὶ ἀπαράλλακτον τὴν περικαλλῆ μορφήν τῆς «Κόρης

* Τὸ σημεῖωμα τοῦτο, προωρισμένον να καταχωρηθῆ εἰς τὸν τόμον τοῦ 1911 ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐν Μεσολογγίῳ ἐορτασθείσης ἑκατονταετηρίδος ἀπὸ τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα καθόδου τοῦ Βύρωνος, καθυστέρησεν ἕνεκα ἀπροόπτου κωλύματος.

1) Τὸ ζώή μου ἔλεγετο τότε ἐν Ἀθῆναις εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ ψυχῆ μου, ὅπως μεταφραζομένη ἐστὶν τὸ ψυφωρότερον τὴν φράσιν μάτια μου, γούσο σου, ἀγάπη μου.

τὴν Ἐθνικὴν», ὡς ἦτο ὅταν τὴν ἐγνώρισεν καὶ τὴν ἐρωτεύθη ὁ Βύρων.

Περὶ τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου τῆς κόρης Θηρεσίας Μακρῆ συνεκόμισεν ἄλλοτε πολλὰς περιέργους καὶ ἐνδιαφερούσας πληροφορίες ὁ ἀκάματος ἱστοριοδίφης καὶ συγγραφεὺς τῆς ἱστορίας τῶν Ἀθηναίων κ. Δημ. Γρ. Καμπούρογλου¹⁾. Χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ Ἐθν. Ἡμερολογίου παραθέτομεν ἐνταῦθα τὰς γενικωτέρας γραμμὰς ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἱστορικῶς ἐξηκριθῶμένων περὶ τῆς οἰκογενείας Μακρῆ καὶ τῆς Κόρης τῶν Ἀθηναίων.

Ἡ Θηρεσία Μακρῆ ἦτο ἡ τελευταία ἐκ τῶν τριῶν θυγατέρων τοῦ Ἀθηναίου Προκοπίου Μακρῆ, καταγομένου ἐκ Κερκύρας, διότι ὁ πατὴρ αὐτοῦ Μηνᾶς Μακρῆς, κερκυραῖος, ἰατρός, εἶχε νυμφευθῆ τὴν ἀθηναίαν κόρην Μαριάνναν Μουρίκη ἐγκατασταθεὶς ἐν Ἀθήναις, ἀπέθανε δὲ νέος καταλιπὼν πέντε θυγατέρας²⁾ καὶ ἓνα μόνον υἱόν, τὸν Προκόπιον.

Ὁ Προκόπιος, νυμφευθεὶς τὴν ἐξ Ἀθηναίων κόρην Ταρσίαν Βατίστα διετέλεσεν αὐτόθι ὑποπρόξενος τῆς Ἀγγλίας, ἀπέθανε δὲ νεώτατος. Αἱ τρεῖς θυγατέρες του ὑπανδρεύθησαν ἡ μὲν Μαριάννα τὸν ἐκ Ζακύνθου ὀπλαρχηγὸν Νικόλαον Καρκανίδην ἡ Αἰκατερίνη τὸν ἀθηναῖον ἀρχαιολόγον Κυριακὸν Πιττάκην καὶ ἡ Θηρεσία, ἡ πολυὺμνητος «Κόρη τῶν Ἀθηναίων», τὸν ἄγγλον Ἰάκωβον Μπλάι.

Ὁ Βύρων, εἰς τὸ ἕκτον ἄσμα τοῦ Δὸν Ζονάν, ἐξεικονίζει τὸ κάλλος καὶ τῶν τριῶν, μεταφέρον ἀνά τας νοσηρῶς, διὰ τῆς φαντασίας καὶ ποιητικῆς ἀδείας, εἰς τὸ σουλτανικὸν χαρέμι, τὸ ὁποῖον περιγράφει. Περὶ τῆς πρώτης, τῆς Μαριάννας, ἣν ζωγραφίζει ὑπὸ τὸ ὄνομα «Νταϊτοῦ», ἀναφέρει ὅτι

Ὁ Λόρδος Βύρων

Ἡ «κόρη τῶν Ἀθηναίων» κατὰ τοὺς περιγητὰς ζωγράφους.

1) Βλ. περιοδικὸν «Παναθηναῖα» τόμ. Γ' σ. 120 καὶ τόμ. ΙΘ' σ. 133.

2) Κατὰ τὸν κ. Δ. Γρ. Καμπούρογλου αἱ πέντε θυγατέρες τοῦ Μηνᾶ Μακρῆ ὑπανδρεύθησαν ὅσαι ἐν Ἀθήναις συζευχθεῖσαι ἡ μὲν πρώτη, ὀνόματι Θεοδώρα, ἦν καὶ ἔξοιμα πολὺ καὶ συνεβουλεύετο εἰς πολλὰ κοινωπραγμάτων ὁ Βύρων, τὸν ἐκ Σύρου Φραγκ. Βιτάλην δικτὸν ἡ δευτέρα, ὀνόματι Ἰωάννη, ἡ τρίτη, ὀνόματι Ἄννα, ἡ τέταρτη, ὀνόματι Μαρία, ἡ πέμπτη, ὀνόματι Ἐλενα.

ἐφαίνετο ὡς κοιμωμένη Ἐφροδίτη ἀφαιρουῖσα τὸν ἕβανον ἐκείνων, ὅσοι ἔτυχε νὰ θαμβωθῶν ἀπὸ τὸ ἔκπαγλον χρῶμα τῶν παρειῶν τῆς

Ἄλλη εἰκὼν, ὅπως τὴν ἐξωγράφισαν οἱ ξένοι περιηγηταί.

Ἰάκωβος Μπλάκ, ὁ σύζυγος τῆς «Κόρης τῶν Ἀθηῶν».

Ὁ μικρότερος, ὁ Λεωνίδας, ἀπέθανε ἐν ἡλικίᾳ πέντε περιπίου ἔτων. Τὰ ἀλεπάλληλα ταῦτα δυστυχήματα κατέβαλον πολὺ τὴν ἠγε-

τὸ ἀττικόν τῆς μέτωπον καὶ τὴν ἀνταξίαν τῆς σμίλης τοῦ Φειδίου ῥίνα τῆς, τὴν παραβάλλει δὲ πρὸς τὴν λαξευτὴν καὶ σφριγῶσαν ἐκ ζωῆς μαρμαρίνην Γαλάτειαν τοῦ Πυγμαλίωνος. Διὰ τὴν δευτερότοκον, εἰς ἣν δίδει τὸ ὄνομα Κατήγκω, ὅτι ἦτο Γεωργιανή, μετὴν μορφὴν λευκὴν καὶ ῥοδινὴν, μετὰ μεγάλους κυανοῦς ὀφθαλμοῦς, τὸρνευτοὺς βραχίονας καὶ ὠραίας χεῖρας. Διὰ δὲ τὴν ἠγερέσαν του, ἣν ὑπονοεῖ ὑπὸ τὸ ὄνομα «Λούλα», λέγει ἀπλῶς ὅτι ἦτο μελαγχροινὴ καὶ θερμὴ ὡς Ἰνδῆ.

Τὴν ἠγερέσαν πολλοὶ θαυμασταὶ τῆς καλλονῆς τῆς εἶχον ζητήσαι εἰς γάμον. Ἄλλ' ἐπροτίμησεν αὐτῇ τὸν Ἰάκωβον Μπλάκ, ἀξιωματικὸν τότε τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ, κατόπιν δὲ γραμματέα τοῦ Ἀρμανσπέργ. Ὁ γάμος τῶν ἐτελέσθη ἐν Ἀθήναις τῇ 1830. Ἀπέκτησαν δὲ τρεῖς υἱοὺς καὶ μίαν θυγατέρα, τὴν κυρίαν Καρρολίαν Μπλάκ, μόνην ἐπιζῶσαν ἐκ τῆς οἰκογενείας. Ὁ πρῶτος υἱὸς τῆς ἠγερέσας Φρειδερίκος, διατελὼν ἀκόλουθος τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀγγλικῆς πρεσβείας, ἀπέθανε ἐν ἡλικίᾳ 23 περιπίου ἔτων, κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Καλαμπανικῶν, ὅποτε σταλεῖς εἰς Βόλον διὰ σχετικὴν πρὸς τὸ ἐπαναστατικὸν κίνημα ὑπηρέσαν, ἀπέθανε ἐξ ἠλιάσεως, ὁ δὲ νεκρὸς του μετενεχθεὶς ἐτάφη εἰς τὸ ἐν Πειραιεὶ νεκροταφεῖον. Ὁ δεῦτερος υἱὸς Ἀριστοτέλης, ἐλθὼν ἐκ Μάλτας, ἐνθα ἐμαθήτευε, πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν γονέων του, ἀπέθανε ἐκ χολέρας καὶ ἐτάφη εἰς τὸ ἀγγλικὸν νεκροταφεῖον.

Τὰ τέτρατα τὸν πλούσιον ἔμπορον γάλλον Ῥώκ' ἢ τρίτην τὸν γάλλον ἰατρὸν Μασσόν' ἢ προτελευταίαν τὸν ἐκ Κεῶς Κ. Ῥεβελάνην καὶ ἡ ὑστερότοκος τὸν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως Πουλίνην.

οίαν και απέσθεσαν ἐνωρίς τὴν λάμπην τῆς καλλονῆς τῆς, τῆς ὁποίας ὄμως ἔχνη ζωνιὰ διετηρήθησαν και κατὰ τὸ βαθὺ γῆρας τῆς. Ἀπέθανε δὲ ἐν Ἀθήναις τῷ 1875 ταφείσα παρὰ τὸν τάφον τοῦ υἱοῦ τῆς. Ὁ Ἰάκωβος Μπλάκ διετέλεσεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη πρόξενος τῆς Ἀγγλίας ἐν Μεσολογγίῳ, ὅπου και ἐτελεύτησε τῷ 1866.

Ἡ Καρολίνα Μπλάκ, ἡ μόνη κόρη τῆς «Κόρης τῶν Ἀθηνῶν», ἔμεινε ἀγαμος, μολοντί πολλοί, και ἰδιῶς ξένοι Ἀγγλοί και Ἀμερικανοί, τὴν ἐζήτησαν εἰς γάμον. Ἀλλ' ἀπέστερξε μὴ θέλουσα νὰ ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸ πλευρόν τῆς μητρός τῆς.

Ὁ Βύρων εἶχεν ἀγαπήσει ἐμμανῶς τὴν Θηρεσίαν και τὴν ἐζήτηε εἰς γάμον. Ἀλλ' οἱ γονεῖς τῆς δὲν συνήνεσαν και διότι, κατὰ τὰ κρατοῦντα ἔθιμα τοῦ τόπου, ἔπρεπε νὰ προηγηθῶσιν εἰς γάμον αἱ δύο μεγαλειεταὶ ἀδελφαί, κυρίως ὁμως διότι τὸν ἐθεώρησαν πολὺ νέον και ἐξημμένον, μὴ φανταζόμενοι βέβαια ὅποιον ἐνδοξον μέλλον τὸν ἀνέμενε. Τόσον δὲ ἦτο παράφορος ὁ πρὸς αὐτὴν ἔρωσ τοῦ Βύρωνος, ὥστε εἰς ἀπειλήν του ὅτι ἤθελε τὴν ἀπαγάγει μόνος, οἱ γονεῖς τὴν ἐφυγάδευσαν εἰς τοῦ θεῖου τῆς Ρώκ. Δὲν ἔπαυσε δὲ νὰ τῇ γράφῃ ἐνίοτε ἐκ Μεσολογγίου και ἐκ Λονδίνου και νὰ τῇ ἀποστέλλῃ μικρὰ δῶρα. Ἀλλὰ και ἡ Θηρεσία διετήρησε πάντοτε προσφιλῆ και συγκινητικὴν τὴν ἀνάμνησιν τοῦ Βύρωνος, τοῦ ὁποίου ὁ ἔρωσ κατέστησεν ἀθάνατον τὸ ὄνομα τῆς ὠραίας «Κόρης τῶν Ἀθηνῶν».

Ἡ Δνίς Καρολίνα Μπλάκ.

Ἡ Θηρεσία εἰς τὸ γῆρας τῆς.

Ὁ θεὸς και ὁ γείτονας

ΒΛΕΠΕΙ ὁ θεὸς τὰ λάθη σου, ὅμως σιωπῶ και γλαίει
ὁ γείτονάς σου τίποτε δὲν βλέπει κι' ὄλο λέει.

[Ἐκ τῶν τοῦ Σααδῆ]

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΞΕΝΗΝ ΚΟΜΨΟΓΡΑΦΙΑΝ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΩΝ ΘΕΩΝ

Μύρρα, ἡ κομπή καὶ θελκτικὴ ὄρχηστρίς, κατόκει εἰς ἓνα ταπεινὸν οἰκίσκον πρὸς τὸ ἄκρον τῆς Ἱερουσαλήμ. Οἱ μαῦροι καὶ γλυκεῖς ὄφθαλμοὶ τῆς Μύρρας ἐγοήτευσαν τὸν Ἄνακτα τοῦ Ὀλύμπου, τὸν «πατέρα ἀνδρῶν τε θεῶν τε». Ὁ πανούργος Ζεὺς, διὰ νὰ ἐντυφίῃσῃ παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς ὠραίας Μύρρας, ἐνεφανίσθη ἐνώπιόν της ὑπὸ τὴν ἐλκυστικὴν μορφήν νεαροῦ Ῥωμαίου καὶ τὴν ἔπεισε ὅτι ἦτο ἀκόλουθος τοῦ Πιλάτου καὶ ὅτι ἐκαλεῖτο Λούκιος.

Καὶ ἐπειδὴ ὁ Λούκιος ἦτο ὠραῖος, ἡ Μύρρα οὔτε ἐσχέφθη οὔτε ἐφρόντισε νὰ μάθῃ τίποτε ἄλλο. Ὁ Ζεὺς ἄλλως τε, ὁ ἀναγινώσκων εἰς τὰ μύχια τῆς γυναικείας καρδίας, δὲν παρέλειψε νὰ θέσῃ εἰς ἔργον καὶ τὸ μέσον ἐκεῖνο, διὰ τοῦ ὁποίου ἄλλοτε εἶχε κατακτίσει τὴν Δανάην. Ἔρριπτε δηλαδὴ εἰς τὰς χεῖρας τῆς μικρᾶς του ἐρωμένης τὴν περίφημον *χρυσὴν βροχὴν*, ὁσάκις τὴν ἐπισκέπτετο.

Δι' ὅλα αὐτὰ τὰ ἐράσματα προσόντα τοῦ συμπαθοῦς Ῥωμαίου ἡ Μύρρα ἠσθάνθη τόσῃν συμπάθειαν, ὥστε προσεπάθησε καὶ τοῦ ἀπέκρυπτεν ὅτι ἀπὸ τίνος χρόνου προσήρχετο συχνὰ εἰς κάποιαν ἐκκλησίαν, ὅπου εἷς νέος προφήτης, μὲ θεϊὰν μορφήν, ἐδίδασκε, ἐθεράπευε καὶ παρεμύθει τοὺς ἀηλιτισμένους καὶ τοὺς δυστυχεῖς.

Ἄλλὰ καὶ ὁ Λούκιος ἐξ ἄλλου, καθὼ Ζεὺς πανεπόπτης, ἐπέτρεπε εἰς τὴν Μύρραν νὰ νομίζῃ ὅτι τὸν ἀπατά· ἐμειδία μὲ τὴν ἀπλότητα τῆς παιδίσκης καὶ μὲ τὴν φροντίδα, τὴν ὁποίαν αὐτὴ κατέβαλλε διὰ νὰ τοῦ ἀποκρούτῃ τὸν μέγχι λατρείας κρυφὸν της

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Iστο
Restrictions apply.

ἔρωτα πρὸς τὸν νέον προφήτην. "Ἐν μόνον ἐσυλλογίζετο : πῶς
νά τὴν ἐλκύσῃ περισσότερον καὶ νά τὴν κάμῃ νά λησιμονήσῃ τὸν
γόητα Διδάσκαλον τῶν Ἑβραίων. Καὶ ἐσκέφθη πρὸς τοῦτο νά
τῆς δεῖξῃ ὅλην τὴν ὀλυμπίαν παντοδυναμίαν του.

* *

Ἦλθε τὸ ἔαρ πλήρες εὐωδιῶν καὶ χρωμάτων. Ἡ Φύσις ἐνε-
δύετο τὰ κάλλη τῆς Ἀνοιξέως. Ἡ γλῶσσι τῶν ἀγρῶν καὶ ἡ ἀνθη-
σις καὶ τὰ φυλλώματα τῶν δένδρων ἐσκόρπιζον χαράν καὶ ζωὴν.
Ὁ Ζεὺς ἐπρότεινεν εἰς τὴν Μύρρα μίαν μικρὰν ἐκδρομὴν ἔξω
τῆς Ἱερουσαλήμ.

Ἄλλ' ἡ Μύρρα κατ' ἀρχὰς ἐδίσταξε. Δὲν τὴν ἐνόησεν ἡ
πρότασις. Ἐφοβεῖτο νά ἐκθέσῃ τὰ ῥοδινα χρώματα τῆς μορ-
φῆς τῆς ὑπὸ τὰς καυστικὰς ἀκτίνας τοῦ Ἀπριλίου. Ἄλλ' ὅταν ὁ
Ζεὺς τὴν διεβεβαίωσεν ὅτι δὲν θά πάθῃ τίποτε, διότι θά ἀνέλθῃ
ἐπὶ κομποῦ φορείου, τὸ ὁποῖον θά βαστάζουσι ἐπὶ τῶν στιβαρῶν
τῶν ὤμων τέσσαρες ἰσχυροὶ δούλοι, καὶ ὅτι, ἐάν ἠυδῶκει νά πα-
τήσῃ εἰς τὸ ἔδαφος, δύο ἄλλαι δούλαι θά τὴν ἐπροστάτευον ἀπὸ
τὸ καῦμα τοῦ ἡλίου διὰ τῶν ἀλεξιλίων των, ἡ Μύρρα, τότε,
σκιρτῶσα ἀπὸ χαράν, ἐπήδησεν ἀγαλλομένη εἰς τὸν λαμὸν τοῦ
ἔραστοῦ τῆς.

— Θά σὲ ἀκολουθήσω ὅπουδήποτε, ὦραϊε μου ἀγαπητικέ, καὶ
εἰς τὰ πλέον μακρυνὰ καὶ ἄγρια μέρη.

Ἄν καὶ μικρὰ μόνον ἀπόστασις ἐχώριζε τὸν οἰκίσκον τῆς ἀπὸ
τοὺς ἀγρούς καὶ τὴν ἐξοχὴν, ἡ Μύρρα ἐν τούτοις διέταξε τοὺς
φορεῖς νά διέλθουν ἐπιδεικτικῶς διὰ μέσου τῆς ἱερᾶς πόλεως.

Ἦθελε νά ἐπιδείξῃ τὸν θρίαμβον καὶ τὴν εὐτυχίαν τῆς εἰς τοὺς
φίλους καὶ τὰς ἀντιζήλους τῆς.

Αἱ σεμναὶ καθ' ὁδὸν γυναῖκες ἐξαφνίζοντο καὶ ὠκτερον τὰ
ἦθη τῆς ἐποχῆς. Οἱ νέοι, ὅσοι κατὰ πρῶτον παρετήρουν τὸ
ὦραϊον πρόσωπον τῆς Μύρρας, ἐθαύμαζον καὶ ἠπόρουν ποῦ
ἐκρύπτετο ὁ θησαυρὸς ἐκεῖνος τῶν θελητήρων. Καὶ ἐσεδιάζαν
πῶς νά τὸν ἀποσπάσουν ἀπὸ τὸν εὐτυχὴ Λούκιον. Καὶ ἐκεῖνη,
ἐξηπλωμένη νωχελῶς ἐπὶ τοῦ χρυσοῦφάντου φορείου, ἐμήθεν
ἀπὸ τὸν θρίαμβόν τῆς.

* *

Ἐφθασαν ἐπὶ τέλους ἐν μέσῳ τοῦ δάσου. Ἡ Μύρρα διέταξε
τοὺς φορεῖς νά σταματήσουν.

Καὶ ἔτρεξε μὲ τὸν Λούκιον καὶ ἐκρύβη εἰς τὰς σκιερὰς λόχμας
καὶ τὰ πικρὰ φυλλώματα.

Ἦτο τόσον εὐτυχὴς καὶ ὑπερήφανος, ὥστε πρὸς στιγμὴν ἐπί-
στευσε καὶ ἡ ἴδια, ὅτι ἀληθῶς ἡγάπα τὸν ὦραϊον Ῥωμαῖον,
ὅστις τῇ ἐπροξένει τόσον γλυκείας συγκινήσεις.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Iστο
Restrictions apply.

Ἐξαφνα ἡ Μύρρα ἐφρικίασε.

— Λούκιε, ἰδὲ ἐκεῖ!

Νύμφαι ξανθόκομοι, ἐγγὺς φλοισβίζοντος ῥύακος, ἐσχημάτιζον κύκλον χορευούσαι καὶ ἄδουσαι. Ἐξύμουν καὶ ὑπεδέχοντο τὸν Ἄνακτα τῶν Θεῶν, τὸν ἐρωτευμένον μὲ τὰ ὄρατα πλάσματα τῆς γῆς. Ἄλλὰ τὸ ἄσμά των ἀπέπνεε καί τι ὡς εἰρωνείαν καὶ σκῶμμα.

Ἡ Μύρρα ἐψιδύριξε:

— ὦ! δὲν ἀναγνωρίζω πλέον τὴν σατανικὴν αὐτὴν γωνίαν τοῦ δάσους. Συχνά ἐρχομαι καὶ ῥεμβάζω καὶ ὄνειροπολῶ ἐδῶ, ὅπου ἔβλεπα πρὶν μικρά καὶ ἀραιὰ δένδρα. Σήμερον βλέπω ὀλόκληρον δάσος πυκνόν. Βλέπω ἄνθη τὰ ὅποια δὲν ὑπῆρχον πρὶν. Τὸ πᾶν ἀναπνέει, ζῆ, κινεῖται καὶ λάμπει ἐδῶ. Παρατήρησε, Λούκιε! ἀπὸ τὸν κορμὸν τοῦ δένδρου ἐκείνου, ὅστις διασχίζεται ἔξαφνα, προβάλλει μία αἰχμάλωτος Νύμφη. Ἄ! κῦτταξε μίαν ἄλλην μορφήν ἐκεῖ πέραν! Πῶς μὲ φοβίζει! ὁμοιάζει μὲ τράγον. Νά! ἔχει πόδας καὶ κέρατα αἰγός. Κῦτταξε! τρίζει τὰ δόντια. Ἴδου, γονατίζει τώρα ἐμπρὸς σου. Διαιτί; Τοῦ προξενεῖς φόβον! Ἄ, νά! τώρα φεύγει κυνηγῶν μίαν Δρυάδα.

Ἄλλ' ὁ Ζεὺς, τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἐφάνη ὡς νὰ ἠκροάζετο μακρόθεν κάποιαν βοήν.

— Ἄκουσε! εἶπεν εἰς τὴν Μύρραν.

Ψίθυρος, ὡς στεναγμὸς μικροῦ παιδίου διέσεισε τὰ φυλλώματα τοῦ δάσους. Μετ' ὀλίγον ὁ θόρυβος ἐγένεν αἰσθητότερος ὡσάν νὰ ἠκούοντο θρηνοὶ γοεροὶ, ὡσάν νὰ ἐγόγγυζε πλῆθος μυριόστομον. Τὸ δάσος ὡς νὰ ἐπόνει καὶ ἐστέναζε. Αἰφνιδίως σφοδρὰ πνοὴ ἀνέμου ἐτίναξε τὰς κορυφὰς τῶν δένδρων, αἱ ὅποια ἔκλιναν ὡς ταπεινωμέναι πρὸς τὴν γῆν!

— Τί εἶνε! τρέμω! ἐκραύασεν ἡ Μύρρα.

Ἐν ἄκαρεῖ ἡ θύελλα ἐξερράγη, συγκλονίζουσα τὰς δρυὲς καὶ ἀποσπῶσα τοὺς κλάδους μακρὰν.

Ἄλλ' ὁ Ζεὺς ὕψωσε τὴν χεῖρα, καὶ μὲ κίνησιν μεγαλοπρεπῆ ἐφώνησε:

— Αἴτολε! σὲ διατάσσω νὰ κλείσης τοὺς ἀνέμους εἰς τοὺς ἀσμούς σου!

Ἄλλ' εἰς μάτην. Ὁ ἄνεμος ἐμαίνετο ἄγριος. Ἡ θύελλα ὤργιαζε. Τὰ δένδρα συνεκλονίζοντο πρόρριζα καὶ περιεδινούντο ὡς σφαδάζοντα ὑπὸ τὴν τρομερὰν τῆς μάστιγα. Μετὰ μικρὸν τὸ δάσος ὅλον εἶχε καταρρεύσει.

Καὶ ὑπὸ τὰ πλήγματα τῆς καταστροφῆς ὅλαι αἱ θεότητες τοῦ δάσους ἐτάφησαν. Καὶ εἶτα τὸ πᾶν ἐβυθίσθη ὡς εἰς νεκρὴν κὴν γαλήνην.

Οἱ δύο ἐρασταὶ εἶχον σωθῆ. Ἡ Μύρρα ἐκραύασε:

— Ποῦ εἶνε τὸ ὄρατον φορεῖον μου;

Ἐπροχώρησαν ὀλίγα βήματα καὶ εὗρον τὸ φορεῖον καὶ τοὺς δούλους ἀναμένοντας.

— Ἄ! ἐσώθητε σεῖς ὑπὸ τὴν θύελλαν!

Ἄλλ' αὐτοὶ δὲν ἐννόουν τί ἤθελε νὰ εἶπῃ. Τὴν διεβεβαίωσαν ὅτι ὁ ἥλιος δὲν ἔπαυσε διόλου νὰ λάμπῃ, ὅτι ἡ γαλανὴ αἰθρία δὲν ἐσοιάσθη ποσῶς, καὶ ὅτι ὁ ζέφυρος οὔτε ἐν κἂν ἀνθύλλιον δὲν ἀπεφύλλισε! Ἐπερίμεναν μόνον τὴν ἐπιστροφὴν τῶν κυρίων τῶν, περιεργαζόμενοι τὸν λαὸν τῆς Ἱερουσαλήμ ὅστις τὴν ἡμέραν ἐκείνην παραδόξως κατευθύνετο πολυπληθῆς καὶ συμπαγῆς πρὸς τὸ δάσος.

— Λούκιε! παρατήρησε ἡ Μύρρα. Μήπως ἦτο κακὸν τι ὄνειρον;

Ἄλλ' ὁ Ζεὺς σύννους τῇ ἀπεκρίθη:

— Μύρρα, τὸ ἱερὸν δάσος δὲν ὑπάρχει πλέον. Ἐχάθη ὑπὸ τὴν γῆν. Δὲν εἶδες τὴν ἀγωνίαν τῶν Δρυάδων καὶ τῶν Νυμφῶν;

* *

Νέφος κονιορτοῦ ἐφάνη μακρὰν εἰς τὸν ὀρίζοντα. Μετ' ὀλίγον ἐφάνησαν ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιά, πλῆθος πυκνόν. Ἐχόρατον κλάδους βαίῶν, καὶ τοὺς ἐξεφύλλισον καὶ ἔστρωον εἰς τὸ ἔδαφος, ἄνθη ἄγνωστα ἕως τότε εἰς τὴν χώραν ἐκείνην.

— Ἄ! εἶνε τὰ ἄνθη τοῦ δάσους ποῦ ἤξευρα! Αὐτὰ εἶνε τὰ ἀναγνωρίζω! ἀνεκραύγασεν ἡ Μύρρα.

Ὁ Ζεὺς ἐσιώπα. Ἐσκέφθη:

— Εἰς αὐτὸν λοιπὸν τὸν ὄχλον ἔφερον ἡ θύελλα τὰ ἄνθη τῆς ἀνοίξεως!

Ἡ συνοδεία ἦτο μακρὰ καὶ ἀτελεύτητος. Ἄσματα ἠκούοντο ἐξυμνοῦντα τὴν χαρὰν τῆς νεότητος. Ἡ ἀγαλλίασις ἐκορυφῶτο βαθμηδὸν καὶ ἐπλημύριζε. Οἱ δούλοι τοῦ Λουκίου ἀνέμενον ἐν νεῦμα του διὰ νὰ ἀκολουθήσουν καὶ αὐτοὶ τὸ ἀλαλάζον καὶ πανηγυρίζον πλῆθος. Ἄλλ' ὁ Ζεὺς ἴστατο σιγῶν. Ἡ συνοδεία ἐπροχώρει ὀλονέν. Καὶ αἱ φωναὶ αἱ χαρμόσυνοι διέσχίζον τὸν αἴρα.

Καὶ ἐν μέσῳ τοῦ ἀλαλάζοντος καὶ ἀγαλλομένου πλήθους ἐφάνη ἔξαφνα εἰς ἀνῆρ μετ' ἄρμονικὴν καὶ σοβαρὰν μορφήν. Ἐκάθητο ἐπὶ πώλου ὄνου.

— Ἄ! εἶνε ὁ Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος! ἐκραύγασεν ἔξαλλος ἡ Μύρρα.

Καὶ εὐθύς διέταξε τοὺς δούλους νὰ ἀφαιρέσουν τὰ βαρῦτιμα ὑράσματα ἀπὸ τὸ φορεῖον καὶ νὰ τὰ στρώσουν κατὰ γῆς. Καὶ οἱ δούλοι μετὰ χαρᾶς κατέστρεψαν τὸ φορεῖον, τὸ ὅποιον εἶχε πληγώσει τοὺς ὤμους τῶν, καὶ ἔστρωσαν τὰ ὑράσματα εἰς τὸ ἔδαφος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπάτησε καὶ διῆλθε τὸ ζῶον, τὸ φέρον τὸν Ναζωραῖον. Καὶ οἱ δούλοι ἠκολούθησαν καὶ αὐτοὶ ἀγαλλόμενοι τὴν πομπήν.

— Θὰ ἐπιστρέψῃς λοιπὸν, Μύρρα, περὶ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ; ἠρώτησεν ὁ Ζεὺς. Θὰ ἀκολουθήσῃς καὶ σὺ τὴν συνοδείαν τοῦ προφήτου; Καὶ γνωρίζεις τοῦλάχιστον ποῦ θὰ σὲ ὀδηγήσῃ ὁ περιτλανώμενος αὐτός;

Ἄλλ' ἤδη ἡ Μύρρα ἠκολούθει τὸν Ναζωραῖον σκιρτῶσα.

ψάλλουσα και αὐτή, ὀρχουμένη και σείουσα εἰς τὰς χεῖρας κλάδους βαΐων.

* * *

Ὁ Ζεὺς ἔμεινε μόνος. Ἐκυψε και ἔλαβεν ἐν ἀπὸ τὰ ἄνθη τοῦ δάσους. Τὸ ὠσφράνθη. Ἀλλ' ἠσθάνθη ὅτι εἰσέπνευσεν ὡσάν νεκρικὸν ἄρωμα.

Καὶ ἐνόησεν τότε ὅτι ὄλαι αἱ θεότητες τοῦ δάσους ἀπέθανον και ὅτι ὄφειλε νὰ ἀποθάνη και αὐτός, ἀφοῦ ἡ χαρὰ και ἡ βασιλεία τοῦ παλαιοῦ κόσμου ἀπέθανε πλέον!..

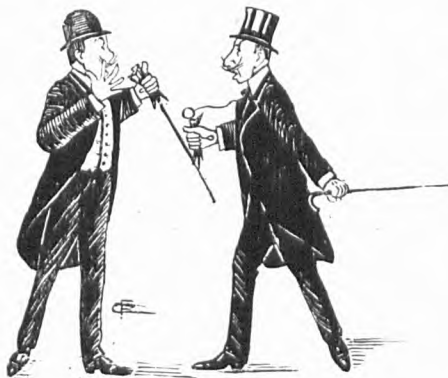
[Ἐκ τῶν τοῦ Νυζιέρ. Ἐν Κων/λει, 1911.]

ἈΣΠΑΣΙΑ ΦΩΚΑΕΩΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΤΡΑΓΙΚΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΪΚΗΣ ΖΩΗΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑΙ

[Ἀπόσπασμα στερεοτύπου εἰδήσεως
ἐξ ἀθηναϊκῆς ἐφημερίδος]

ΣΚΗΝΗ Α'. — « Αἱ ὕβρεις, τὰς ὁποίας ἀντήλλαξαν, ἦσαν τόσον σκληραὶ και θανάσιμοι, ὥστε κατέστη ἀδύνατον νὰ ἀποσοβηθῇ ἡ μονομαχία. Ἐπρεπε μόνον δι' αἵματος νὰ ἀποπλυθῶν, και εἰς τοῦλάχιστον ἐκ τῶν δύο νὰ πέσῃ νεκρὸς ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς! . . . »

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istorias
Restrictions apply.

ΣΚΗΝΗ Β'. — « Ούτως οι αντίπαλοι, αδιάλλακτοι μέχρι της τελευταίας κρισίμου στιγμῆς, τοποθετηθέντες εις εικοσι βημάτων ἀπόστασιν, ἀντήλλαξαν ἀνὰ μίαν βολὴν ἄνευ ἀποτελέσματος »

ΣΚΗΝΗ Γ'. — « Μεθ' ὅ, παρεμβάντων τῶν μαρτύρων, οἱ ἀντίπαλοι συνεφιλώθησαν καὶ ἔδωκαν τὰς χεῖρας »

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Iστο
Restrictions apply.

ΣΚΗΝΗ Δ'. — * Τὴν συμφιλίωσιν ἐπικολούθησε πλουσιοπάροχον καὶ διαχτυκώτατον γεῦμα, κατὰ τὸ ὁποῖον οἱ ἀντίπαλοι καὶ οἱ μάρτυρες ἀντήλλαξαν θερμοῦς προπόσεις ὑπὲρ ὑγείας καὶ μακροημερέσεως ἑαυτῶν καὶ ἀλλήλων καὶ πάντων καὶ πασῶν! Ἀμήμήν . . . *

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

ΔΕΝ πρέπει κανεὶς νὰ πληγῶνῃ τὴν καρδίαν τοῦ ἄλλου διὰ νὰ τοῦ φωτίσῃ τὸ πνεῦμα.

*

Ἐκεῖνος ποῦ δὲν φοβεῖται τὸν θάνατον σημαίνει ὅτι φοβεῖται τὴν ζωὴν.

*

Ὅταν κανεὶς παύσῃ νὰ πάσχῃ ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἀρχίζει νὰ διασκεδάξῃ μὲ αὐτὴν ὡς ἐν τῷ θεάτρῳ.

*

Εἶνε τις σοφὸς ἐφ' ὅσον ζητεῖ τὴν σοφίαν. Ὅταν νομίσῃ ὅτι τὴν εὔρε, γίνεται μωρός.

*

Τὰ μικρὰ πάθῃ συντηροῦν τὴν ζωὴν· τὰ μεγάλα τὴν φονεύουν.

ΤΡΩΓΛΟΔΥΤΑΙ

Οἱ πρῶτοι κάτοικοι τῆς γῆς κατέφευγον τὴν νύκτα ἀναλόγως τῆς θερμοκρασίας καὶ τῆς φύσεως τῆς χώρας εἰς δένδρα, ὅπου κατεσκεύαζον εἰδὸς τι πύργων, ὡς οἱ Ἑπτακομηταί¹, ἔνθεν οὐ μόνον κατεσκόπευον πάντα ἐχθρόν, ἢ ἐπετίθεντο καὶ κατ' αὐτοῦ, ἀλλὰ προεφύλαττοντο καὶ ἀπὸ τὰ ἄγρια ζῷα. Ἐπίσης κατέφευγον εἰς τὰ κοιλώματα τῶν δένδρων ἢ καὶ ὑπ' αὐτὰ ἐντὸς τῶν δασῶν, ὡς οἱ ἐν Βορνέφ, οἱ ὅποιοι, ὅταν ἐγνώρισαν καὶ τὸ πῦρ, ἤναπτον πέριξ αὐτῶν πυρὰς διὰ ν' ἀπομακρύνωσι τὰ ἄγρια ζῷα. Ἐπίσης κατέφευγον καὶ εἰς παλαιὰ ἄντρα ὡς οἱ Ὑρκανοί², ἂν καὶ ταῦτα, κατφοκύντο συνήθως ὑπὸ θηρίων καὶ μάλιστα ἀρκτων, καθ' ὧν ἤρχοντο συχνότατα εἰς πάλην. Εἰς τὰ ψυχρὰ κλίματα κατεσκεύαζον ὑπόγεια³ ὡς οἱ Τρωγλοδῦται, οἱ Καυκασιοί, οἱ σημερινοὶ Βούλγαροι καὶ οἱ Ἑσκιμῶι⁴. Ὁ Πέλοψ συναθροίσας τοὺς Ἀρκάδας τοὺς ἐδίδαξε νὰ κατασκευάζωσι καλύβας καὶ νὰ ἐνδύωνται διὰ δερμάτων. Ἄλλοι κατεσκεύαζον καλύβας, ἢ μάνδρας ἀπομυθηθέντες ὡς πρὸς τοῦτο τὰ ζῷα⁵, ἐκ τῶν ὀστέων τῶν κητῶν

1 «Τινὲς δὲ (τῶν ἐν Πόντῳ Ἑπτακομητῶν) καὶ ἐπὶ δένδροισιν, ἤ ἤπιου γίους οἰκοῦσι» (Στράβ. 549).

2 Οἱ Ὑρκανοὶ «καὶ ποτὲ μὲν ὑπὸ τοῖς ἄντροις κατακλίνονται» (αὐτόθ. 510).

3 Ὁ ἀνδρῶπος ἀπέφηνε τὰ ἄντρα, διότι ταῦτα κατφοκύντο ὑπὸ θηρίων καὶ μάλιστα τῶν ἀρκτων ἤναγκάζετο δὲ νὰ καταφεύγῃ εἰς τὰ σπήλαια καὶ μάλιστα ὅσα ἐφωτίζοντο ἀνωθεν, διαφιλονεικῶν ταῦτα πρὸς τὰ ζῷα, ἅτινα ἀφ' οὐ κατέβαλλον, ἀφήρει ἐκ τῆς δορᾶς αὐτῶν τὸ λῆπος, καὶ σχίζων διὰ λιθίνου μαχαίριου τὰ πλάγια περιεβάλλετο ταῦτα ἐκβάλλον τὰς χεῖρας διὰ τῶν πλαγιῶν τούτων σχισμῶν κατὰ μήκος δὲ κατεσκεύαζεν εἰδὸς ὁπίων ἢ μᾶλλον κομβοθηκῶν καὶ διὰ μηρίνων ἐφήρμοξε ταῦτα ὅπως ἠδύνατο ἐπὶ τοῦ σώματός του.

4 Πολλοὶ τῶν Ἀράβων ἦσαν Τρωγλοδῦται (Στράβ. 2), οἱ ἐπὶ θάτερον μέρος τοῦ Ἀραβίου κόλπου κεκλιμένοι (αὐτ. 42) τινὲς περὶ τὸν Ἰστρον (αὐτόθ. 318, 776, 780, 784, 786, 819), τὸν Καύκασον ἐν φαλαῖς οἰκοῦντες διὰ τὰ ψύχη (506).

5 Οἱ Ἑσκιμῶι ζῶσιν ἐν ὑπογείοις τὸν χειμῶνα, ἢ ἐντὸς καλυβῶν ἐκ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Iστο
Restrictions apply.

ὡς οἱ Ἰχθυοφάγοι¹, ἢ καὶ οἱ Χελωνοφάγοι², ἢ καὶ διὰ κλάδων δένδρων κεκαλυμμένων ἢ διὰ τῶν φλοιῶν αὐτῶν ὡς οἱ Αὐστραλοί³. Οἱ ποιμενικοὶ λαοὶ εἶχον πάντοτε σκηνὰς κατασκευαζομένας κατ' ἀρχὰς ἐκ τῶν δερμάτων τῶν ζώων τῶν, βραδύτερον δὲ ἐκ τῶν τριχῶν ἢ καὶ τοῦ ἐρίου αὐτῶν, ὡς οἱ τῆς Ἀγ. Γραφῆς καὶ οἱ Γροιλανδοὶ σήμερον ἅπαντες δ' οἱ κάτοικοι τῶν παγωμένων μερῶν μετεχειρίζοντο τὰ δέρματα τῶν κητῶν. Οἱ κάτοικοι τῶν θερμῶν κλιμάτων δὲν εἶχον ἀνάγκη οὔτε κατοικίας, οὔτε κλινοστρωμῶν κλάδοι ἢ φύλλα τινὰ δένδρων, καὶ ἡ σκιά αὐτῶν ἤρκειν τὸ πολὺ ἢ δορὰ ζῶου τινὸς ἢ ψάθη τις εὐγερώς πλεκομένη, ἐξεπλήρουν ἀπάσας τὰς ἀνάγκας ταύτας, ὡς ἐν Μαδαγασκάρῃ σήμερον. Οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι, οὓς γνωρίζομεν ἐκ τῶν ὀρυκτῶν σκελετῶν, ἦσαν Τρωγλοδῦται κυρίως. Τινὲς δὲ κατεσκεύαζον κατοικίας ἐπὶ πασσάλων ἢ ἐν λίμναις.

¹ Ἀμα ὁμοῦ ὁ ἄνθρωπος κατώρθωσε νὰ συγκροτῇ μικρὰς κοινωνίας, κατέρυγεν εἰς ὑψώματα καὶ λόφους, ἐνθα ἐκτίσσε δακτυλιοειδεῖς ἀκροπόλεις, ἅς ὠχύρωσε δι' ἰσχυρῶν τειχῶν τῶν λεγομένων κυκλωπέων, συγκολληθέντων τῶν μεγάλων λίθων διὰ τοῦ πυρός· ἐξασφαλισθέντες δὲ δι' αὐτῶν ἀπέφυγον τὰς ἐχθρικὰς καταδρομὰς καὶ καταπιέσεις, ὁσάκις δὲν ἐπετίθεντο κατ' αὐτῶν ἀδυναμίας ἕνεκα.

Εἶνε περιέργον πόσον ὁ ἄνθρωπος ἐβράδυνε νὰ συγκροτήσῃ κοινωνίαν καὶ νὰ κτίσῃ οἰκίαν, ἐνῶ πολλὰ ἄλλα ζῶα προηγήθησαν αὐτοῦ π. χ. :

Οἱ Γροιλανδοὶ ἔχουσι σκηνὰς διὰ τὸ θέρος καὶ εἶδος οἰκίσκων διὰ τὸν χειμῶνα κατασκευασμένων καὶ ἐστεγασμένων ἐκ δερμάτων θαλασσίων βοῶν καὶ θενῶν· τὰ δέρματα ταῦτα χρησιμοποιοῦσι καὶ ἀντὶ κλίνης· τὰ παράθυρά των καλύπτονται διὰ τῶν ἐντέρων τῶν κητῶν ἀντικαθιστώντων τὰς ὑέλους. Οἱ Στρουθοφάγοι κατεκλίνοντο ἐπίσης ἐπὶ δερμάτων ὡς καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες κατ' ἀρχὰς, εἰς δὲ τὰ θερμὰ κλίματα ἐπὶ ψιάθων καὶ μέχρι σήμερον, ὡς λ. χ. ἐν Μαδαγασκάρῃ. Τὰς καλύβας οἱ ἄνθρωποι φαίνεται ν' ἀπεμυμήθησαν ἐκ τῶν ζώων καὶ τῶν φρωλεῶν τῶν χελιδόνων. Φαίνεται δὲ ὅτι τοὺς κλάδους αὐτῶν τοὺς ἐπέχρισαν καὶ διὰ πηλοῦ καὶ ἴσως αὐτῆ· εἶναι ἡ ἀρχὴ τῶν ἐν Τουρκίᾳ μέχρι σήμε-

πάγου, ἐν ταῖς ὁποίαις ὁμοῦ ἂν καὶ γνωρίζουσι τὸ πῦρ δὲν ἀνάπτουσιν αὐτὸ ἵνα μὴ τακῶσιν αὐταί. Μόνον λυχνίαν τινὰ μεταχειρίζονται πρὸς ψῆσιν τῶν τροφῶν των.

1 Φασὶ δ' αὐτὰ (τὰ κῆτη) μὲν μὴ πλησιάζειν τῇ γῆ, τὰ δ' ὅσα διαλυθέντων ψιλωθέντα ἐκκυμαίνεσθαι ὁραδίως, καὶ γορηγεῖν τὴν λεχθεῖσαν ὕλην τοῖς Ἰχθυοφάγοις περὶ τῆς καλυβοποιίας. Ὁ δὲ Νεάρχος ἔλεγεν ὅτι ὑπάρχουσι κῆτη 23 ὄργων.

2 Οἰκοῦσι δὲ σπηλαίους (οἱ Ἰχθυοφάγοι) ἢ μάνδρας στεγασταῖς, ἀπὸ δοκῶν μὲν στρωθέντων τῶν κητείων ὀστέων καὶ ἀκανθῶν, φυλλάδας δ' ἐλατίνης (αὐτ. 773).

3 Ἄλλως τε καὶ οἱ Αὐστραλοὶ σήμερον παρὰ τὴν λιμένα Jackson δὲν ἔχουσι κατοικίας, ἀλλὰ κατασκευάζουσιν εἰδός τι φρωλεῶν πεπελεγμένων διὰ κλάδων δένδρων καὶ ἐπιτεκαλυμμένων διὰ φλοιῶν δένδρων.

ρον κατασκευαζομένων οικιῶν διὰ *μαγδαλιῶν*, αἱ ὁποῖα ἄλλως τε εἰσὶ καὶ ἀντισεισικαί.

Οἱ Ἀπάχαι ζῶσιν ἐν σπηλαίοις.

Εἰς τινὰ εἶδη μύμηκων αἱ ὑπ' αὐτῶν σχηματιζόμεναι κοινωνίαι ποικίλλουσι μεγάλως, τό τε μέγεθος καὶ τὴν συμπλοκὴν ἢ διαίσεις τῆς ἐργασίας ὑποδιαιρεῖται εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε ὑπάρχουσι διάφοροι τάξεις ἀτόμων ἀνατομικῶς προσηρμοσμένων εἰς διαφόρους ἐργασίας ἐνίοτε, ὡς εἰς τοὺς λευκοὺς μύμηκας, ἢ τερμίτας (ἀνήκοντες εἰς διάφορον τάξιν) ὑπάρχουσι προσέτι ἄρρηνες καὶ θήλειες, οἱ στρατιῶται καὶ οἱ ἐργάται· ἐσχάτως δὲ παρατηρήθη ὅτι εἰς τινὰς περιστάσεις ὑπάρχουσι δύο εἰδῶν ἄρρηνες καὶ θήλειες, οἱ μὲν πτερωτοί, οἱ δὲ ἄπτεροι ὄπερ ἀποτελεῖ ἕξ εἶδη διάφορα. Εἰς τοὺς μύμηκας *saube* ὑπάρχουσι ἐκτὸς τῶν δύο εἰδῶν, εἰς οὓς τὰ γεννητικά μόρια εἶνε ἀνεπτυγμένα, τρία εἶδη διάφορα, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν εἶνε, ἦτοι εἰς τὰς τινὰς ἐσωτερικῶν ἐργασιῶν καὶ εἰς δύο εἶδη ἐξωτερικῶν. Ἐκτὸς τῆς διαίσεως τῆς ἐργασίας μεταξὺ τῶν ἀτόμων τῆς κοινωνίας, ὧν τὰ ὄργανα εἶναι διαφορητικά, ἀπαντᾷται, εἰς τινὰς περιστάσεις, νέα διαίσεις τῆς ἐργασίας διενεργουμένη διὰ τῆς μειώσεως ἐργασίας ἄλλων δούλων μύμηκων. Φαίνεται δὲ ὅτι μύμηκός τινες διατηροῦσι περισσότερα οικιακὰ ζῶα ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Τὰ μέλη δὲ τῶν κοινωνιῶν τούτων ἔχουσι σύστημα τι συνεννόσεως ἰσοδυναμοῦν μὲ ἀναρθρῶν τινὰ γλῶσσαν, ἐκτελοῦσι δὲ ἐργασίας ὑπογείου, ἰσοπεδωτικὰς, οἰκοδομικὰς, διὰ τῶν ὁποίων πολλάκις παρατηρεῖται μεγαλύτερη τάξις ἢ εἰς τινὰς πόλεις ὑπάρχουσιν ἀποθήκαι, δωμάτια, διάδρομοι, γέφυραι κλπ.¹

1 Αἱ μέλισσαι, αἱ σφήκες, οἱ λευκοὶ μύμηκες, μάλιστα οἱ (*termites*) μὲ τῶν θανάσιον κοινωνικὸν καὶ περίπλοκον διοργανισμόν τῶν, κίνουον ἀληθεῖς πολέμους, διοργανώνουσι ἐκστρατείας πρὸς ζώουσι καὶ λαφυραγωγίαν, ὑποτάσσουσι εἰς δουλείαν ἄλλους μύμηκας μεταχειριζόμενοι αὐτοὺς εἰς τὰς κοινοτάτας καὶ πολυπλόκους ἐργασίας τῶν ἐν ταῖς κατοικίαις τῶν, καὶ ἄλλα ἔντομα, ὡς ἡμεῖς τὰς γαλακτοφόρους ἀγελάδας καὶ γνωρίζουσι νὰ τὰ ἀμέλωσι, ἄλλοι δὲ καλλιεργοῦσι ἀμυλῶδεις κόκκους κτλ. Οἱ λευκοὶ οὗτοι μύμηκες ἔχουσι κράτος ἐντελὸς διοργανωμένον μὲ βασιλεῖα, βασιλισσαν, ἐργάτας, στρατιῶτας, ὑπηρέτας, κλπ., κατασκευάζουσι οἰκοδομήματα ἕως πλεόν τῶν τριῶν μέτρων μὲ θόλους, πύργους, λίθινα τόξα, ἀποθήκας κλπ. Ἡ στερεότης καὶ τὸ τολμηρὸν τῶν οἰκοδομῶν τούτων, ὡς καὶ ἡ ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ αὐτῶν, ἐκπλήττουσι ἀφοῦ συναγωνίζονται μὲ τὰς τῶν ἀνθρώπων. Ἐν τῷ ἐσωτερικῷ αὐτῶν ὑπάρχει βασιλικὴ κατοικία περιτοιχιζομένη ὑπὸ δωματίων καὶ διαδρόμων διὰ τὴν ὑπηρεσίαν, ὡς καὶ δωμάτια διὰ τὴν ἐπῶσιν καὶ τὴν ἀναρτοφίαν τῶν μικρῶν τέλος μεγάλη δημοσία πλατεῖα. Διὰ τὴν ὄψιν τῶν ὄμβριων ὑδάτων ἐξωκονομησαν πολλὰς ὑδρορροὰς, ὄρετους καὶ διοχευτικὸς ὑπονόμεους κλπ. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι οἱ μύμηκες οὗτοι κέκτηνται καὶ γλῶσσαν τινὰ πρὸς συνεννόησιν ἐπὶ περιπλόκων ζητημάτων. Ὑπάρχει δὲ καὶ εἶδος τι μύμηκων πολεμικῶν ἀμαζώνων, οἱ ὁποῖοι ζῶσιν ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν ἄλλων. Καὶ οἱ περίφημοι συνεταιρισμοὶ τῶν κυνῶν τῶν λειμῶν τῆς Βορείου Ἀμερικής δὲν εἶνε ὀλιγώτερον ἀξιοθαύμαστοι. Βλέπει τις ἀληθῶς πόλις ἐξούσας ἐνίοτε περὶ ἑκατὸν μίλιον ἕως ἑκατοντάδας χιλιάδας κατοίκων.² Ἡ κατασκευὴ τῆς ἰσοπέδου καὶ τῆς ἀναρτοφίας, ὁ κῶν

Οἱ ἀρχαῖοι Σκύθαι κατὰ τὸν Ἰουστινὸν ἀντὶ πάσης κατοικίας εἶχον τὰ ἐκ δευμάτων κεκαλυμμένα ἀμάξια αὐτῶν. Καὶ παρὰ τοῖς Ταρτάροις ἐπὶ τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν μόνην αὐτῶν στέγην. Οἱ Γερμανοὶ εἰς τὰς οἰκοδομίας τῶν δέν μετεχειρίζοντο, οὔτε λίθους, οὔτε πλίνθους, οὔτε θηραϊκὴν γῆν, οὔτε ἄβρεστον· αἱ κατοικίαι τῶν ἦσαν χονδροειδεῖς χαμηλαὶ καλύβαι κατεσκευασμέναι ἐξ ἀκατεργάστων ξύλων σκεπασμένων ἕκ καλαμῶν μὲ ὅπην εἰς τὴν κορυφὴν, ἵνα ἐξέρχεται ὁ καπνός.

[Ἀθήναι, Μάϊος τοῦ 1911].

Α. Θ. Ν. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ

ΠΑΛΑΙΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΤΡΥΓΗΤΟΥ

Τὸ λέει ὁ πετροκότρυφας ἔς τὸ δροσερὸ τ' αὐλάκι,
τὸ λέν' στὰ πλάϊα ἢ πέροδικες, σὴν ποταμιὰ τ' ἀηδόνια,
τὸ λέν' στ' ἀμπέλια ἢ λυγερές, τὸ λέν με χίλια γέλια,
τὸ λέει κ' ἢ Γκόλφω ἢ ὄμορφη, τὸ λέει με τὸ τραγοῦδι·
— Ἀμπέλι μου πλατύφυλλο καὶ καλοζλαδεμμένο,
δέσε σταφύλια κόκκινα, νὰ μῶ νὰ σε τρυφήσω,
νὰ κάμω ἀθάνατο κρασί, μοσχολοιὰ γεμάτο,
μέσ' στὰ κατώγεια τὰ βαθεῖα σὰν μύσχο νὰ τὸ κρύψω,
νὰ τὸ φυλάξω ὀλάκαιρες χροινές, ἀκέροτους μῆνες,
ὡς πον νὰρθῆ μὴν ἄνοιξι, νὰρθῆ ἕνα καλοκαίρι,
νὰ γόρη ἀπὸ τὴν μακρονή τὴν ξενητεία ὁ καλὸς μου
νὰ κατεβῶ μέσ' σὴν αὐλή, νὰ πιάσω τ' ἄλογό του,
νὰ τὸν φιλήσω ἀγκαλιαστὰ στὰ μάτια καὶ στὸ στόμα,
νὰ τὸν κεράσω, ἀμπέλι μου, τ' ἀθάνατο κρασί σου,
τῆς ξενητείας τὰ βάσανα νὰ πᾶν, νὰ τὰ ξεχάσῃ.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ

τῶν λειμῶνων τούτων συζῆ ἐν τῇ οἰκίᾳ του μετὰ τινος βόα καὶ τινος κρο-
ταλίου ὄφως. Ὁ παράδοξος οὗτος συνουσιασμός φαίνεται ὅτι βασίζεται εἰς
τὴν ἀνάγκην τῆς προμηθείας τῶν τροφίμων καὶ τῆς ἀμύνης κατὰ παντός
κινδύνου. (L. Büchner, L'homme selon la science, σελ. 289-90).

1 Καὶ σήμερον εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ῥωσσίας αἱ οἰκίαι κατασκευάζονται
μόνον ἐκ ξύλων σκεπασμένων ἑξ ὀπῶν μόνον τοῦ πελέκω.

Authorized licensed use limited to: 192.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

ΑΠΟ ΤΑΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΜΟΥ

Το *Θέλω* σημαίνει *Δημιουργῶ*.

*

Γιὰ νὰ ἦνε ἡ θέλησις ἀγγελιοφόρος χαρᾶς, πρέπει νὰ οὐνῆ τὸ πνεῦμα τῆς ἐκδικήσεως καὶ νὰ δαμάξῃ τὸ ἄγριο τριξίμο τῶν δοντιῶν ποῦ ἐμπνέει ἡ ἀθλιότης τῆς Ζωῆς.

*

Ἡ δικαιοσύνη τῆς αἰωνιότητος ἔγκειται εἰς τὸ νὰ καταβροχθίζῃ ὁ χρόνος τὰ τέκνα του γιὰ νὰ δημιουργῇ τελειότερα.

*

Στὸν ἀέρα, ποῦ χθές πλημμυροῦσαν τῶν λουλουδιῶν τ' ἀρώματα καὶ τῶν πουλιῶν τὰ κελαδήματα, ἀντηχοῦν σήμερα οἱ γογυσμοὶ τῆς αἰωνίας τοῦ Πόνου Τραγωδίας.

*

Ὁ σταυρὸς τοῦ μαρτυρίου εἶνε πολὺ βαρὺς γιὰ τοὺς ἀδύνατους ὄμους.

*

Αἱ ὑπέροχοι ψυχὰὶ ἀρέσκονται νὰ συναντοῦν τὰ φτερουγίσματα τῶν ἀετῶν καὶ τῆς κατοικίης τῶν κερανῶν.

*

Λαοὶ ἐξησθενημένοι ἀπὸ τὸ χρόνο καὶ τὴν ψεύτικη ἀρετὴ συντριβῆτε γιὰ νὰ ξαναέλθετε εἰς τὴν Ζωὴν καὶ ν' ἀνθίσῃ καὶ πάλι νέα ἀρετὴ ἀληθινή.

*

Ἀπὸ τῆς καταστροφῆς τὸ ἄγριο μούγκρισμα γεννᾶται τῆς Δημιουργίας ἡ ἀρμονία.

*

Ὅταν ἡ ἀνάστασις νικᾷ, ὁ Νουὸς ἐξυπνᾷ καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐξακολουθεῖ γενναῖος τὸν δρόμον του ἐπάνω εἰς τὰ ἐρείπια τῶν ἀληθειῶν ποῦ ἐγήρασαν.

*

Ἀναθεματίζω τῆς ἀνόητες προλήψεις, τῆς δεισιδαιμονίας, ποῦ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriki

Restrictions apply.

σὰν ἀράχαι σφίγγουν τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου καὶ σιάζουν
τὴν καρδιά του.

*

Ὁ ἄνθρωπος βλέπει ἐμπρὸς μὲ τὸ κεφάλι περήφανα ὑψω-
μένο καὶ προχωρεῖ μὰ κάθε βῆμα του παρακολουθοῦν βαρεῖά,
πυκνά, τὰ μαῦρα σύγνεφα τοῦ περασμένου.

*

Ἡ Ζωή — μιὰ μαύρη παροδική σιά, ἓνα σκληρὸ παιγνίδι,
μία μανιωμένη θάλασσα ποῦ πρέπει νὰ διαβῇ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸ
ταξεῖδι τοῦ πόνου.

*

Ὁ ἄνθρωπος — ἓνα σάπιο ξύλο μέσα στ' ἄγρια κύματα τῆς
Ζωῆς.

*

Ὅ,τι θάνατον καλοῦμεν εἶνε ἡ αἰώνια Ζωή . . .

*

Ἀνθρώπε — κάθε μόριον τῆς ὕλης σου πρέπει νὰ ἐξαγισθῇ
εἰς ὁδύνας γιὰ νὰ φτερουγίσῃ ἐλεύθερα στὴν ἁρμονίαν τῆς ἀστεί-
ρευτης ἡλιοπηγῆς.

*

Ἀνθρώπε — μάθε ν' ἀπολαμβάνῃς τὸν Πόνον, ὅπως ἀπολαμ-
βάνεις τὴν ἡδονή· αὐτὴ εἶνε ἡ Φιλοσοφία τῆς Ζωῆς.

*

Ὁ ἄλυσσοδεμένος τῆς ἐπιστήμης βράχος εἶνε ὁ αἰθέριος
Ναὸς ποῦ ἡ αἰωνιότης κυφορεῖ καὶ ἡ ἀθανασία στολίζει μὲ τὸν
ὀλόχρυσο βωμὸ τῆς.

*

Τὸ στερέωμα ψηλά εἶνε γεμᾶτο ἀπὸ Δυνάμεις, ποῦ λάμπουν
μεταξὺ των καὶ σιωποῦν διὰ τοὺς ἀθρώπους· μὰ ὁ Στεναγμὸς
τοῦ Πόνου εἶνε μεγαλείτερος ἀπὸ τὰς λαμπερὰς Δυνάμεις τῶν
κόσμων, γιὰτὶ εἰμπορεῖ νὰ τὰς ἀμαυρώσῃ καὶ αὐτάς.

[Ἀλεξάνδρεια, Μάιος 1911]

ἈΓΓΕΛΙΚΗ Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ

ANIMULA BLANDULA

ΠΛΑΤΑΝΙ θεογέννητο, στοιχειὸ ἀνεμοθρεμμένο,
μὲ μιὰ ὀλοπράσινη ζωὴ σὰ σύγνεφα ὑψωμένο,
συχνὰ ἡ ψυχὴ μου πίστεψε πῶς ἦταν ἀδελφὴ σου
κ' εἶνε λιγόζωο λούλουδο στὴ ῥίζα τῆ δική σου.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Istorias
Restrictions apply.

ΣΥΛΛΟΓΙΣΜΟΙ

ΕΤΟ φθινοπωρινή ώραία πρώτα από εκείνας που χύνουν τὰ καλλίτερα συναισθήματα εἰς τὴν ψυχὴν. Εἰς τὴν γαλανὴν διαύγειαν τοῦ οὐρανοῦ ἔπνεον δροσεροῦ ἀέρος ρεύματα καὶ ἀπὸ τὰ ὑψώματα ἐφέροντο ἑλαφροὶ τῆς φύσεως ψιθυρισμοὶ πλανώμενοι εἰς τὰς σιωπηλὰς γύρω ἐκτάσεις. Ἡ ἀπαλὴ σκοτεινὴ ὀμίχλη τῆς αὐγῆς ἤρχισε νὰ διαλύεται ὑποχωροῦσα εἰς τὴν ἀόριστον τοῦ φωτός προαίσθησιν ποῦ ἐκυλίετο ἀνά τοὺς λόφους καὶ αἱ πρῶται ῥόδιναι ἀνταύγειαι ἀπλώνοντο ἀπὸ τῶν κορυφῶν καὶ κατέκλιζον μετ' ὀλίγον τὰς καταπρασίους πεδιάδας, εἰς τὰς ὁποίας ἐκοιμῶντο ἀκόμη ἀγκαλιασμένα τὰ πρωῖνὰ χρώματα ἀπετίνασσαν ἔπειτα αὐτὰ τὴν νάρκη των καὶ ἐξυπνοῦσαν εἰς τὸ ῥάντισμα τῶν πρώτων ἀκτίνων, ποῦ σκορπιίζουν τὸ σπάρκος τῆς ζωῆς καὶ δίδουν τὸν κοχλασμόν εἰς τὴν γονιμότητα τοῦ κόσμου.

Εἰς τὰ πρῶτα τῶν πουλιῶν τινάγματα τὰ πάντα ἐξηφανίζοντο εἰς λευκὸν μυστηριώδη ζόφον, ὅπου τὰ χελιδόνια ἤρχιζαν νὰ σπαθίζον τὸν ἀέρα μετὰ τὰ μεταξωτὰ των πτερὰ καὶ νὰ στελλουν τὰ πρῶτα των δειλὰ τραγοῦδια.

Φῶς ἄπλετον καὶ δροσερὸν ἐπλημμύρει τὴν φύσιν δολόκληρον καὶ ἔσπειρε τὴν χαρὰν καὶ τὴν κίνησιν, ὅλοεν φωτεινότερον καταβαίνον εἰς διαρκὴ κύματα ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ χρωματισμένου οὐρανοῦ.

Ὁ ἥλιος ἀκαταπαύστως ἔστελλε τὰς ἀκτῖνας του, μετὰ τὰς ὁποίας ὅλα ἀνελύοντο φρικιῶντα ὑπὸ τὰς πτυχὰς τῆς αὔρας.

* *

Τὰς ἐντυπώσεις αὐτὰς ἀνέπνεον δι' ὅλης μου τῆς δυνάμεως καὶ ἠσθανόμην ἐν μέρος τῆς γενικῆς φαιδρότητος νὰ εἰσδύῃ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς ψυχῆς μου μετὰ κάποια ἀόριστον συγκίνησιν, ὅταν μετὰ τὴν χαριτωμένην μισοῦν μου μυστηρὴν μετέβαινον εἰς

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

τὸ οἰκογενειακὸν ἐν Καλάμαις ἐκκλησίδιον διὰ νὰ μεταλάβω-
μεν τὴν προηγουμένην τῶν γάμων μας ἡμέραν.

Ἡ καρδιά μου ὡς ἀπὸ τὴν νάρκην ποῦ εἶχε βυθισθῆ ἐξύ-
πνησεν ἀπὸ συναίσθημα ἀλλοζότου χαρᾶς, τὸ ὁποῖον καὶ ἂν
δὲν ἦτο παράδοξον, ἦτο ὁμως νέον καὶ ἐπομένως ἐκτάκτως
γλυκὺ ὡς στηριζόμενον εἰς τὰς πρώτας πραγματοποιούμενας
ὄραϊας ὄνειροπολήσεις μου, ποῦ δημιουργεῖ ἡ θερμὴ φαντα-
σία παντὸς εὐαισθήτου νέου.

Ὁ μανδύας μιᾶς θερινῆς νυκτὸς ἀπλοῦτο ὡς ἐν κυανοῦν
ἀπέραντον ὕφασμα μετὰ τὰ ἄστρα ὡς θρίμματα ἀδαμάντων λαμ-
ποκοπούτων εἰς τὴν ἐπέλασιν φωτὸς καὶ ὕμνος σιγῆς ἀνῆρ-
χετο πρὸς τὰ ὕψη.

Εἰς τὴν γλιαρὰν γαλήνην ποῦ ἐπλανῶντο αἱ λιποθυμίαι τῶν
σκιερῶν χρωματισμῶν κάτι ὡς πνοαὶ ψυχορραγῆματος ἐβάρυ-
ναν τὰ στήθη μετὰ τὴν θλίψιν παντὸς ἀγνώστου καὶ σκοτεινοῦ.

Ἡ νύξ ἐξετέλιε τὸν μεγαλοπρεπῆ πέπλον τῆς. Μία ἀόπνοια
αἰθερίας γαλήνης μεταμεσονυκτίου ἐπλανᾶτο γύρωθεν καὶ μόνον
ἐπάνω ἀπὸ τὸν γαλακτοκύμαντον οὐρανὸν ἡ Πανσέληνος ἐπλημ-
μύριζε τὸ μελαγχολικὸν φῶς τῆς. Ὅλα ἀσημωμένα ἐπρόβαλαν
ὡς ναρκωμένα, νεκρά, εἰς τὴν ἀπόλυτον σιγὴν, ἣτις ἐπεκράτει
παντοῦ χωρὶς φωνᾶς καὶ χωρὶς βήματα. Ἐμπρὸς εἰς τὴν λάμ-
πουσαν ἐρημότητα τῆς φύσεως ἡ ἔκτασις ἐκυριάρχει μετὰ τὴν
κατάπληξιν ἐκείνην ποῦ προξενοῦν εἰς τὸν ἄνθρωπον αἱ γοη-
τεύουσαι τῆς δημιουργίας σκηναί.

Ἡ φύσις ἐντροφῶσα εἰς τὸ μεγαλεῖον τῆς σιγῆς μετὰ ἀφήρα-
ζεν εἰς σκέψεις μυστηρίων καθήμενον εἰς ἄκραν τινὰ τῆς ῥωμαν-
τικῆς ἐν Καλάμαις εὐρείας ταράσας τῆς ἐν προσδοκίᾳ ἀγω-
νιώδει διὰ τὴν ἐκβασιν τοῦ πολυώρου ἀγρίου σάλου τῆς. Μοῦ
παρουσιάζοντο συγχρόνως ὅλα τὰ ἐμπνέοντα αἰσθητήματα εἰς τὴν
ψυχὴν, τὴν ὁποίαν ἐπλήρουν μετὰ ῥέμβην, ἰδανισμοὺς καὶ ὄνειρα,
διότι μοῦ ὠμίλει καὶ μετὰ ἐνίσχυε μόνον ἡ βαθεῖα εὐγλωττία τοῦ
σιωπηλοῦ ἀπειροῦ, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν ἐκεῖ ἀφοσίωσιν μετὰ ἔφθα-
σεν ἡ εἰδήσις τῆς γεννήσεως τοῦ πρώτου καὶ μόνου παιδιοῦ μας
ποῦ μετὰ συνεκλόνησε μέχρι τῶν τρυφερωτέρων μου συγκινήσεων.

Διὰ νὰ ἀποτυπώσῃ κανεὶς τὴν ζωηρὰν αὐτὴν ἐντύπωσιν, ἡ
ὁποία φουσᾷ μετὰ τὴν ἰσχυρὰν πνοὴν τοῦ πάθους, χρειάζεται εὐαι-
σθησία πολλὴ καὶ λεπτότητα αἰσθητήματος ἀφθονοῦ.

* *

Μεταξὺ τόνων μουσικῆς καὶ ἐνὸς ἀφώνου ὕμνου καλωσύνης
ποῦ ἐτόνιζον εἰς τὴν γλυκυτέραν τῶν λάμριν τὰ μάτια τῆς, τὴν
εἶδον μετὰ τινὰς στιγμὰς κειμένην ὡς μητέρα μετὰ ἡδυπάθειαν

βαθειαν, με μιαν υπερτάτην ανακούφισιν σωματικὴν καὶ ψυχικήν. Τὰ μειδιάματά της ἐνισχύοντο, ἡ ψυχὴ μειλίχιος καὶ δρασερὰ ἐπάλλετο εἰς τὰ ἔντονα, τὰ προσατενίζοντα μάτια της, τὰ ὅποια με τὸ ἀέναον ἀκτινοβόλημα μου ἔδιδον τὴν τρυφερότεραν εἰκόνα εἰς τὰ 19 ἐκεῖνα χρόνια της.

Τὴν ἠσθάνομην ἐκεῖ με ἀφρώδεις παλμούς χαρᾶς νὰ σκορπίξῃ τὰ φρίσσοντα θέληγτρα γύρω εἰς τοὺς γλυκύτερους της

[Ἔργον Γ. Μπονάου]

τόνους, ἐν ᾧ ἡ σελήνη ἐξηκολούθει ἔξω νὰ σύρεται ἐπιμόνωσ εἰς τὸ κενόν καὶ νὰ ἀργυρώη τὴν ὑπνώτουςαν φύσιν.

Ἡ ἀνάμνησις με κρατεῖ δεσμώτην τῶν ὠραίων ἐκείνων ἀλησμονήτων στιγμῶν.

Αἱ ὄχραι ἀνταύγειαι τοῦ θνήσκοντος ἡλίου ἀποσυρομένω εἰς ἑξατμίσεις χρυσοῦ ἐσβύνοντο μελαγχολικαὶ εἰς τὸν χλιαρὸν ἀέρα τοῦ δειλινοῦ καὶ μία κούρασις τῆς ἀτμοσφαιρας ἔντονος ἔχοντο μέσα εἰς τὸ δωμάτιον ἀπὸ τῆς γοιλίης τοῦ παραθύρου. Ἦουχο ἀποθαρρυντικὸν φῶς ἀπλώνετο εἰς τὰ ἐρείπια τῆς ζωῆς καὶ ὠχροκίτρινοι ἐλαφραὶ δέσμαι ἀκτίνων ἐκυλίσθησαν εἰς τὴν οἴκην καὶ τὴν ἡρεμίαν ὡς εἰς ἀτελεύτητον ὄνειρον.

Ὁ πόνος ποῦ σταλάζει πάντοτε εἰς τὴν ψυχὴν ἡ σβύνουσα ζωῆ, ἐπίδοσ, ὡς παγετὸ ἐντύπωσις σπασματικῆς οὐδύνης καὶ ὁ

μυστικισμός ὁ ἐνεδρεύων μὲ τὰ θλιβερά του σύμβολα ἰσοπεδώνει τὴν ἱερωτέραν ἐμπνευσιν καὶ παρασύρει τὴν φωτεινότεραν εὐτυχίαν.

Μία πένθιμος νηνεμία ἐπεκράτει ἀπὸ πολλοῦ γύρωθεν, ἣ ὁποία ἐνέπνεε αὐστηρὸν αἶσθημα σεβασμοῦ εἰς ἓνα-δύο μόνον ἐπισκέπτας ποῦ ἐτάρασσον τὴν κλαίουσαν τοῦ ἐν Μοναχῷ θεραπευτικοῦ ἀσύλου τῆς σιγῆν ὥρας τινὰς πρὸ τοῦ ἐκπνεύσει.

Εἰς τὸ βάθος ἐκεῖ τοῦ πενθίμου ἠρεμοῦντος περιβάλλοντος, ἐν μέσῳ τῶν λευκῶν σκεπασμάτων τῆς κλίνης, διεκρίνετο ὡς ἀσύλληπτος γέφυρα φωτὸς κουρασμένη μὲ τὴν μελαγχολίαν στὰ σιωπηλά τῆς χεῖλης. Μία θλίψις ἀμβλεῖα καὶ καρτερικὴ ἐφαίνετο ὡς νὰ ἔχη χαράξῃ μὲ μακρὰν καὶ ἀνεπαίσθητον ἐνεργεῖαν μερικὰς τοῦ προσώπου τῆς γραμμὰς καὶ μία στοικότης ἦτο ἀπλωμένη εἰς ὄλην τὴν ἔκφρασίν τῆς. Ἦτένιζε μὲ ἀδιάφορον βλέμμα τὴν ζωὴν μέσα στὸ ἦσυχον φῶς ποῦ μοναχὸ καὶ αὐτὸ τὴν ἐφώτιζεν εἰς τὰ βουνὰ τῶν ὄνειρων τῆς. Μίαν δύναμιν ψυχῆς νέας ἠσθάνετο νὰ χύνεται μέσα τῆς ἀπὸ τοὺς κόλπους τῆς φύσεως μὲ τοῦ ἀναπαλλομένου στήθους τῆς τὴν γόησαν πνοίαν. Αἱ σκέψεις τῆς ὠρθοῦντο λάμπουσαι ἐκεῖ, ὅπου αἱ μαραινόμεναι ἐλπίδες τῆς καὶ ἡ ἀβρὰ ἀγωνία τῆς ἐξωμοιοῦντο πρὸς ὅλας τὰς τρυφερότητας τὰς φυσικὰς, διότι καρδιά ἐκ φύσεως μεγάλη σὰν τὴν δικήν τῆς δὲν ἠμποροῦσε νὰ θεωρεῖται τίποτε τυχαῖον καὶ κοινὸν ποῦ σβύνει εὐκόλα κ' ἐξαφανίζεται. Ἡ πεποίτησίς μου ἔμεινε εἰς τοῦτο ἀκλόνητος, ὅτι ὁ χαρακτήρ τῆς ἦτο ὁ τελειότερος ποῦ ἔχω ποτὲ συναντήσει.

Μὲ ἔβλεπεν ἀργὰ τώρα μὲ παράπονον χυμένον εἰς τὸ λευκὸν τῆς πρόσωπον, παράπονον τῆς ἀθώας τῆς ψυχῆς, ἐν ᾧ τὴν ἠσθάνομην παρασυρομένην λεληθότως εἰς τοῦ χρόνου τὴν παλίρροϊαν. Μὲ ὄλην τὴν νοσταλγίαν τῆς ποιήσεως, μὲ ὅλους τοὺς θησαυροὺς τοῦ ἰδανικοῦ τὸ πνεῦμα τῆς ἐλεύθερον ἐπέτα ὑψηλά, διὰ νὰ ἐπανεύρη τὴν σιγὴν τῆς χαρᾶς, ἐκεῖ εἰς τὰ ὄνειρώδη χρώματα τοῦ ἀπείρου.

Οὐδέποτε ἡ πονοῦσα ψυχὴ μου ἀντίκρυζε ποιητικώτερον θάνατον ἐρχόμενον.

Τὰ μάτια, τὰ ὁποῖα εἰς τὴν πολύχρωμον δύσιν ὠνειροπόλουν πρὸ ὀλίγου τὴν ἐγκαρτέρησιν καὶ τὴν ἐλπίδα, τώρα ἠσθάνοντο τὴν κόπωσιν κλείοντα εἰς ἓνα θρηγὸν μυστικόν. Τὰ κουρασμένα βλέφαρά τῆς, τὰ ὁποῖα μετὰ κόπου πλέον ἐκράτει ἀνοικτὰ, ἐσφάλησαν τὰ μάτια τῆς καὶ ἀπεκοιμήθη γιὰ λίγο ἤσυχα, ἐν ᾧ τὰ χεῖλη τῆς ψιθυρίζαν ἀκόμη κάποιαν ποιὸς ξεύρει μυστικῶν προσευχῆν εἰς τὸ σπαρακτικὸ μῆνυμα ποῦ ἤρχετο.

* * *

Τὴν εἰκόνα αὐτὴν, μὲ εὐλαβῆ μου προσπάθειαν ὅπως κρατηθοῦν αἱ ὥραιαι γραμμαὶ καὶ οἱ φεύγοντες χαρακτήρες τῆς μορφῆς ποῦ μετ' ὀλίγον θὰ ἤρχιζαν νὰ παλαιούν πρὸς τὴν ἀν-

[Έργον Γ. Μιρονίδου]

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Iστο
Restrictions apply.

παρξίαν, διετήρησε τότε ἡ φωτογραφικὴ μηχανὴ διὰ νὰ τὴν παραδώσῃ εἰς τὰς ζωηρὰς τώρα ἀποτυπώσεις τοῦ μαρμάρου.

Ἡ λευκότης του συμβολίζει τὴν χιονισμένην ἐν Μονάχῳ ἡμέραν τοῦ θανάτου της καί, κατὰ περίεργον σύμπτωσιν, τῆς ἐν Ἀθήναις ταφῆς της, ἡ ὁποία μονάκριβον εἶχε τὸ κατάλευκον μεγαλεῖον της μέσα στὴν σκληρὰν πενιχρότητα ἀπὸ παραπονετικὴν ἐγκατάλειψιν εἰς φιλικὰς στοργῆς ἐκδηλώσεις· οὔτε ἄνθη, οὔτε σταυροί, οὔτε στέφανα, μὲ μόνα τὰ μαραμμένα τοῦ ταξειδιοῦ της λείψανα ἐσύρθη εἰς τὸν τάφον, ὅστις φαρδύς, ὑγρὸς ἀκόμη, ἠνοιχθῆ γιὰ νὰ τὴν δεχθῆ ἀφοῦ ἦτο πεπρωμένον της. Ἐκεῖ μέσα εἰς τὸν σκοτεινὸν ἀέρα τὸν κορεσμένον ἀπὸ τοῦ θανάτου τῆν ἀναπνοὴν καὶ τοῦ αἰωνίου ὕπνου τὰ ὄνειρα, τὴν ἐπερίμενον ὁ ἄψυχος καὶ βαθύς ῥεμβασμός, τὸν ὅποιον ἡ ζωὴ διέκοψεν.

Κοιμᾶται ἤδη τριγύρω εἰς τὴν διάβασίν μου, ἀδιάφορος καὶ ξένη μέσα εἰς τὴν ἄβρὰν τοῦ μαρμάρου λευκότητα. Σὰν κορησμένη ἀπὸ τὸ αἰώνιο καὶ μακρὸν ταξεῖδι της γέρονε ἀπαλά εἰς τὸ ῥοδόσπρωτο κρεββάτι της, ἐν ᾧ γύρω της βομβεῖ παράξενη κίνησις καὶ σφύζει ἀνόρεξη ζωὴ εἰς τὴν ἔκτασιν τῆς ἐρήμου νεκρουπόλεως, τῆς ὁποίας τὸ δακρυπότιστο χῶμα συντρίβει κάθε κακία καὶ ὅλας τὰς ὁρμάς.

Σὰν μοσχοβόλα πέταλα μεγάλου γιασεμιοῦ, ἔχουν σφαλίσαι τὰ ἤρεμά της βλέφαρα καὶ ὄνειρα γλυκὰ ποικίλλουν τοὺς συλλογισμούς της. Ἡ μελαγχολία καὶ τώρα εὔρε καταφυγὴν στῶν κλεισμένων ματιῶν της τὸ ἐκπλήσσον ἀλλὰ καὶ γλυκὺ ἔρρεβος. Ἡ ἐμπνευσμένη της σβυσμένη ματιὰ ἔχει δεχθῆ κάθε ἀκτίνα πίκρας καὶ τὰ σφραγισμένα χεῖλη της κάποια ἀπαλὴ κρυμμένον πόνου πτυχή.

* *

Ὁ ἐλαφρὸς πέπλος τῆς θλίψεως περιβάλλει τὸ ἔργον τοῦ σοβαροῦ καλλιτέχνου, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν ζωηρὰν ἐμπνευσιν ὀφείλω τὰς δοθείσας γραμμὰς, ποῦ ὡς κάλυκτες διανοίγονται εἰς τῆς ζωῆς τὴν ἀνοιξιν. Ἡ ὑπὸ φαινομενικὴν ἀφροντισίαν πολύμοχθος ἐπιζήτησις τῆς τελειότητος, ἡ εἰλικρινῆς καὶ εὐσυνειδήτους πρὸς τὸ ἰδανικὸν τῆς τέχνης λατρεία, παρουσιάζουν τὸν ἀρετὴν χαρακτῆρα του ὑψηλόφρονος, διότι ἡ τέχνη εἶναι περιγραφὴ τῆς ὑπεριότητος λεπτότητος ὅλων τῶν ἐκδηλώσεων τοῦ ἀνθρώπου.

* *

Εἶναι πένθιμον τὸ ἐλαφρὸν μεϊδιάμα, τὸ ὅποιον τῆς ἔμεινε ὡς ἀποκομμάτωμα τῶσδε συμβάντων, ποῦ συνεδέθησαν μὲ

τὴν ὑπαρξίν της εἰς τὸν καιρὸν τῆς δόξης της καὶ τώρα ἀκόμη εἰς τὸν καιρὸν τῆς περιουλλογῆς καὶ τῆς ἀφανείας της.

Δὲν εἶναι πλέον ὁ γελαστὸς βωμὸς τωρινῆς λατρείας, ἀλλὰ τὸ σύμβολον ἀπειρῶν παλαιῶν ἀναμνήσεων καὶ ἀλογαριάστων ἐμπνευσμένων ὑπολογισμῶν.

Ἐδῶ εἰς τὸ αἰώνιον τέρμα, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ παρηγορητῆται στεγαζομένη ἡ ἀπόδημος ψυχὴ μου, αἰσθάνομαι πολὺ τὰς στιγμὰς ποῦ θὰ ζῶ μετὰ τὸν θετικισμὸν ξηρὸν πλέον καὶ τὸ συνοφύωμα αἰνιγματῶδες καὶ ζοφερὸν εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῆς πάλης μετὰ τὸ στήθος θωρακισμένον ἀπὸ ὅλην τὴν ὑπερκόσμιον ἀνταύγειαν στοργῆς ὑπερτάτης.

Ἐδῶ ὑπὸ τὴν βαρεῖαν τῆς ἀπελπισίας ἀτμόσφαιραν καὶ τὸν πηγερὸν αὐτῆς ἀέρα, ἔνθα ἀκούονται λυγμοὶ καὶ χύνονται σιωπηλὰ δάκρυα, θὰ προσπαθῆσω νὰ μὴν ἀφυπνίζω τὴν ὑπνώττουσαν ὄνειροπόλον θιασώτιδα τῆς Μουσικῆς εἰς τὸν κόσμον τῆς αἰωνίας της γαλήνης.

* * *

Ἄς κοιμᾶται μετὰ ἐμπιστοσύνην μετὰ τὴν αὔραν περιπτυσσομένην τὸ ἀπειρον.

Τὸ ξύπνισμά της ἡ φύσις πρώτη τὸ χαιρετίζει καὶ ὁ ἥλιος ἐηλότυπος τὴν θωπεύει καὶ περιπαθῶς τὴν περιπτύσσεται.

Τὴν φιλεῖ ἡ δροσὸς τῆς νυκτὸς λικνιζομένην μέσα στὴν μεθυστικὴν ἀτμόσφαιραν τῶν ἴων, ἀφοῦ ἠθυμίαμα ἀγνώστου καλλονῆς καὶ ἀρώμα πνοῆς ὑπερκόσμιου ἐκεῖ πέριξ διαχύνεται.

Τῶν κάμπων ἡ δροσιὰ θὰ τῆς πλατύνῃ τὴν νεανικὴν ἀναπνοήν, ὅπως τῆς προσκομίζῃ βάλσαμον στὸ ψυχορράγημα τῶν τόσων της ὄνειρων. Ἡ δημιουργία εἶναι ἀπειρος, ὥστε ὅπου καὶ ἂν φέρῃ τὴν πτῆσιν της νὰ δέχεται παντοῦ τὴν ἀπαλὴν τῆς φύσεως θωπεῖαν.

Τώρα, θὰ περιφέρομαι ἡσυχώτερος μετὰ ἀνακουφίσεως ἰσχυρὸν αἰσθημα βαίνων μόνος εἰς τῆς εἰρήνης αὐτὸν τὸν λιμένα, διὰ νὰ καταθέτω τὴν ἀλγοῦσαν πνοήν μου ἀντὶ θυμιάματος εἰς τῆς ψυχῆς μου τὸ πολυφίλιτον λευκὸν τοῦτο ὄραμα!

Ἐν Ἀθήναις, Ἰούλιος 1911

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΣΤΑΜΠΟΛΤΖΗΣ

ΣΤΗΝ ΟΡΦΑΝΗ ΜΟΥ ΚΟΡΗ

Χρῆσο μου προσωπία
μέσ' στὰ σγουρὰ μαλλιά,
ποῦ μοιάζεις φεγγαράκι
μετὰ γύρω συννεφιά.
Στὸ φῶς σου νοιώθω ἀχτίδα
τοῦ ἡλίου μου ποῦ ἐχάθη

καὶ νὰ βουτᾶ τὸν εἶδα
στὰ τρίαβθα τὰ βάρη.
Παρηγοριά μου μόνη,
καὶ βίος μου καὶ πνοή!
Στὴ νύχτα ποῦ πλακώνει
φέγγε μου τὴ ζωή!..

(Κων/πολις)

ΔΗΜ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Iστο
Restrictions apply.

ΑΙ ΓΡΑΦΟΥΣΑΙ ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ

[Ἡ κυρία Ἑλένη Σ. Λάμαρη, ἡ γνωστὴ ποιήτρια καὶ λογογράφος. Ἐνεφανίσθη πρὸ δωδεκαετίας εἰς τοὺς φιλολογικοὺς παρ' ἡμῖν

κύκλους διὰ μιᾶς ποιητικῆς συλλογῆς, τῆς ὁποίας οἱ στίχοι, ἐὰν δὲν τοὺς ἐξαγακτήριζεν ἡ τέχνη καὶ ἡ σφραγὶς τῆς δημιουργικῆς πρωτοτυπίας, ἐδίδον ὅμως πολλὰς ὑποσχέσεις ὡς ἀπαρχὴ εὐπρόσδεκτος. Ἐσχάτως ἔν τομίδιον ἐκδοθὲν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ποιήματα» ἔτυχεν εὐμενεστάτης ὑποδοχῆς διὰ τὴν λεπτὴν ἀντίληψιν, τὴν κομψότητα τῶν στίχων καὶ τὴν ὡραίαν ἰδέαν, ἣτις τὰ διαπνέει. Τὰ σονέτα τῆς, ἰδίως μερικὰ ἐξ αὐτῶν, ἀξίζουσι πολὺ. Εἶνε ἀληθινὰ καλλιτεχνήματα εἰς τὸ εἶδος τῶν, διὰ τὸ βαθὺ αἰσθημα, τὴν παραστατικότητα τῶν εἰκόνων καὶ κάποιαν μελαγχολικὴν γαλήνην καὶ ἀβρότητα, ἡ ὅποια τὰ διακρίνει. Ἡ κυρία Λάμαρη ἀσχολεῖται ἐπιτυχῶς καὶ εἰς τὴν πεζογραφίαν. Πλεῖστα ἄρθρα τῆς φιλολογικῆ καὶ κοινωνιολογικῆ φιλοξενουῖν ἐκάστοτε τὰ ἡμερησία φύλλα καὶ ἄλλα περιοδικά.]

ΔΥΟ ΜΗΤΕΡΕΣ

Σ' ἐλάτρευνα, κ' ἀπὸ μικρὸ παιδί
ἐξοῦσε ἡ προή σου ἀγκαλιασμένη
μὲ τὴν ἀγνή μου παιδικὴ ψυχῆ,
μάννα γλυκεῖα, πολυγαλημένη.

Σ' ἐλάτρευνα, κ' ἔγερνα πάντα ἐκεῖ
ποῦ μοῦδειγνες ὦ! κάποιον φῶς νὰ βγαίη
ἀπ' τὴ Μητέρα, ποῦ ἀστραφτεν ἐκεῖ
κ' ἡ προσευχὴ μου ἕμνοῦσε ἡ μυρωμένη.

Σὺ μ' ἀνοίγες τὸ δρόμον αὐτὸ ψηλά
καὶ μοῦλεγες πῶς μὰ ἄλλη Μάννα φέρονει
στὸν κόσμον τὴν Ἑλπίδα, τὴ Χαρά.

Τὰ χέμα σου ὦ! ἀνοίγες μπροστὰ
στὴν Παναγιά γιὰ μέ, ποῦ τώρα σέρονει
ὁ Πόνος στὰ βαρεῖά του τὰ δεσμά.

Η ΖΩΗ

᾽Ω πόσο εἶνε ὠμορφη ἡ ζωή,
σὰν δροσερὸ ἀεράκι ἀγάλια ἀγγίσση
μὲτωπο, ποῦ στῆς Θλίψης τὴ προή
δὲν ἔγνε νὰ κλάψη, νὰ θρηνήση.

Πόσες ἐλπίδες γένει στή φωνή
 ἢ ἀστροφεγγιά, ποῦ ἢ ματιὰ ἀντιχόρσει
 μυριάδες πόθους τοῦ γελοῦνε ἐκεῖ,
 καὶ ὅσον μπορεῖ μ' αὐτοὺς ἐδῶ νὰ ζήσῃ.

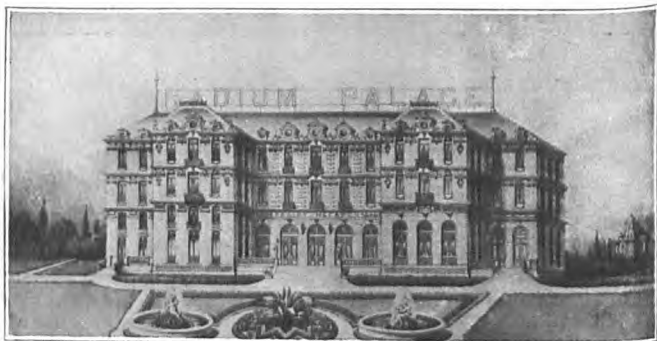
Τὶ δὲ μᾶς λῆει τὸ ζῦμα τ' ἀπαλό,
 τὸ ἀγέρι, ἢ ὁμοιογιά, κάθε μιὰ χάρι,
 τοῦ βγαίνει ἀπ' τῆς Ζωῆς τὸ θησαυρό!

Μὰ ἐνῶ τὰ κάλλι τῆς ζωῆς ἔμῳ,
 δὲν ἔχει ἀπ' τῆ ζωῆ ἢ χαδιά μου πάροι
 πάρα ἓνα δάξον αἰῶνιο καὶ πιχρό.

ΕΛΕΝΗ Σ. ΔΑΜΑΡΗ

Τὸ καφέρι. — Κυνῆγι γυναικῶν [ὑπὸ Ἡλ. Κουμετάκη]

Θέρμαι Κουρτζή.—Τὸ Μέγα Ξενοδοχεῖον
«Ραδίου Μέγαρον» (Radium Palace)

ΘΕΡΜΑΙ ΚΟΥΡΤΖΗ "COURTGIBAD,,

*[Ὁ τόπος τῶν πηγῶν.—Ἡ ἀνακάλυψις τῶν ἀερίων
τοῦ ραδίου.—Ὁ πρῶτος θερμοθεραπευτικὸς σταθμὸς
τῶν μερῶν μας.—Τὸ ἴνστιτούτον.]*

ΧΡΗΣΙΣ κανένα θόρυβον ἐπετελέσθη ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν ἐν ἔργον μεγίστης σημασίας διὰ τὰ μέρη μας. Εἶνε ἐκ τῶν ἔργων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα γίνονται τόσον περισσότερο σιωπηλῶς καὶ προσδεύουν τόσον ταχέως, ὅσον περισσότερο εὐεργετικά εἶνε καὶ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα καὶ διὰ τοὺς τόπους, εἰς τοὺς ὁποίους εὐρίσκονται.

Αἱ πρόοδοι τῆς ἰατρικῆς ἀπέδειξαν κατὰ τὸν τελευταῖον αἰῶνα, ὅτι πολλαὶ πηγαί, αἱ ὁποῖαι, εἴτε διότι εὐρισκόμεναι ἐν χρήσει ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, εἴτε οὐχί, ἀποβαίνουσιν ὠφελιμώταται, ὅταν χρησιμοποιηθῶσιν ὑπὸ ὠρισμένους κανόνας. Καὶ αἱ πρόοδοι αὐταὶ τῆς ἐπιστήμης ἐπέφερον τὸν σχηματισμὸν τῶν μεγάλων λουτροπόλεων, ἃς συνήντησαν ὅσοι ἐταξείδευσαν εἰς τὴν Εὐρώπην.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Τουρκίαν μέχρι τοῦδε, τοιαύτη λουτρόπολις δὲν ὑπῆρχε. Αἱ μόναι, αἱ ὁποῖαι παρεῖχον ἰδέαν λουτροπόλεως, ἦσαν ἡ Αἰδηψός καὶ τὸ Λουτράκιον, ἐξ ὧν οὐτε ἡ μία, οὐτε ἡ ἄλλη ἐστηρίζοντο ἐπὶ ἐπιστημονικῶν βάσεων.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias-Istor
Restrictions apply.

Διὰ τοῦτο ἐγίνετο μία συσώρευσις κόσμου πάσχοντος καὶ περι-
μένουτος τὴν θεραπείαν τοῦ ἀπὸ τὰ νερά καὶ τὴν τύχην.

Ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ ἀνεπιστημονικότης τῆς ἐκμεταλλεύσεως καὶ
τῆς χρήσεως τῶν ὑδάτων, ἀντὶ νὰ ἐπαυξήσῃ, ἡλάττωνε τὴν ἱαμα-
τικὴν δύναμιν τῶν πηγῶν.

Εἰς τὰς Θέρμας Κουρτζῆ τὰ πράγματα ἀλλάσσουν ἐντελῶς. Ὅλα
ἐγίναν καὶ γίνονται ἐπὶ τῆ βάσει ἐπιστημονικῶν σχεδίων. Αἱ ἐγκα-
ταστάσεις ἐν γένει ἔχουσι μελετηθῆ συμφώνως πρὸς τὰς τελειο-
τέρας ὁμοίας φύσεως καὶ πρὸς τὰς τελευταίας προόδους τῆς ἐπι-
στήμης. Ἡ ὠραιότατη κοιλάς τῶν πηγῶν, ἡ ἀμέσως παρὰ τὴν
πόλιν τῆς Μιτυλήνης κειμένη, τείνει νὰ καταστῇ γωνία εὐρωπαϊκῆ

Θέρμαι Κουρτζῆ.—Τὸ Θεραπευτήριον

καθ' ὅλα. Εἰς τὸ βάθος τῆς κοιλάδος, περὶ τὰ 600 μέτρα μακρὰν
τῆς θαλάσσης, ἐκπηγάζουσι τὰ ἱαματικά ὕδατα, τὰ ὅποια ἀποτε-
λοῦσι τὰς Θέρμας Κουρτζῆ. Πολλαὶ πηγαὶ διαφόρων συστατικῶν
καὶ θερμοκρασίας σχηματίζουσι ἐν σύνολον πολὺ ἐνδιαφέρον καὶ
μεγίστης σημασίας διὰ θεραπευτικούς λόγους.

Ἀλλὰ τὸ κυριώτερον γνώρισμα ὄλων τῶν πηγῶν εἶνε τὰ ἀέρια
τοῦ ραδίου, τὰ ὅποια ἀναδίδουσι εἰς μεγίστην ποσότητα πᾶσαι σχε-
δὸν αἱ πηγαὶ αὐταί. Ἡ περιέχουσα τὴν μεγαλειτέραν ποσότητα
πηγῆ ἔχει τὸ ρεκόρ τῆς ραδιενεργείας μεταξὺ ὄλων τῶν πηγῶν τοῦ
κόσμου, ὅσαι μέχρι σήμερον ἔχουν ἐξετασθῆ.

Τὰ ἀέρια δὲ τοῦ ραδίου κυρίως δίδουσι τὴν θεραπείαν τῶν ἀρθρι-
κῶν νοσημάτων.

Φαίνεται ὅτι τὰ λουτρά ταῦτα εἶχον μεγάλην φήμην καὶ κατὰ
τὴν Ἑλληνορωμαϊκὴν ἐποχὴν, διότι ὁ Πομπήιος ὡς καὶ ἡ Ἀγριπ-
πίνη μετέβαινον τακτικὰ εἰς Μιτυλήνην χάριν τῶν λουτρῶν. Ἡ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istitouton
Restrictions apply.

Ἄγριππίνῃ μάλιστα εἰς μικράν ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν πηγῶν ἔκτισε καὶ τὸ ἱστορικὸν ἀμφιθέατρον, τοῦ ὁποῖου τὰ ἔρειπια σφύζονται ἀκόμη. Ἀπὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς παραμένει ἐπίσης μέχρι τῆς σήμερον ἓν τμήμα διαμερίσματος τῶν λουτρῶν τῶν χρόνων ἐκείνων.

Αἱ ἀρχαῖαι πηγαί, αἱ ὁποῖαι ἀνέδιδον ποταμὸν δλόκληρον ἱαματικῶν ὑδάτων, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἀνασκαφέντων παλαιῶν σωλήνων, παραμεληθεῖσαι κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας κατεχώ-

Θέρμαι Κουρτζῆς.—Ἡ
δενδροστοχία τῶν ἐλαιῶν

σθησαν συμφώνως πρὸς τοὺς φυσικοὺς νόμους ἕνεκα τῆς ἐλαττώσεως τῆς πιέσεως τῶν ὑδάτων καὶ τοῦ ὕψους τοῦ ἐδάφους. Παρέμειναν δὲ εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην ἐπὶ ἑκατονταετηρίδας μέχρις οὗ ὁ κύριος Πάνος Μ. Κουρτζῆς ἀγόμενος ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς παραδόσεως ἐσκέφθη ν' ἀνακαλύψῃ αὐτὰς σὺδῶλως λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὰς δαπάνας καὶ τοὺς κόπους. Αἱ θυσίαι τοῦ ἐστέφθησαν ὑπὸ ἐπιτυχίας, καθότι εἶρε τὰ ἴχνη τῶν ἐν λόγῳ ἱαματικῶν ὑδάτων, καὶ ἐκ τούτων τῶν ἴχνῶν μετὰ εἰκασαετῆ πολυδάπανον ἐργασίαν κατώρθωσε ν' ἀνακαλύψῃ τρεῖς θερμάς πηγὰς καὶ δύο ψυχροτέρας.

Ἡ ἀνάλυσις τῶν ὑδάτων γενομένη ἐν Παρίσις καὶ ἐν Ἀθήναις, ἐπὶ τόπου δὲ διὰ τὰς φυσικὰς ιδιότητας καὶ τὴν ἀκτινέργειαν ὑπὸ τοῦ ἱατροφυσικοῦ μας κυρίου Δ. Βασιλείδου, κληθέντος ἐκεῖ ἐπανειλημμένως, ἀπέδειξεν ὅτι εἶνε πεπρωκισμένα μετὰ τὰς καλλιτέρας

ιδιότητος, τὰς ὁποίας δύνανται νὰ παρουσιάσουν ἱαματικὰ ὕδατα ὅτι δηλονότι ἔχουσι καταπληκτικὴν ἀκτινέργειαν καὶ πολὺ ἀνθρακικὸν ὀξὺ διαλελυμένον ὅτι εἶνε ἀλκαλικαὶ πηγαὶ διαφόρων χημικῶν συστατικῶν, ὥστε τὰ ὕδατα αὐτῶν νὰ ἦνε κατάλληλα καὶ δι' ἐσωτερικὴν καὶ δι' ἐξωτερικὴν χρῆσιν καὶ ὅτι ἔχουσι θερμοκρασίαν 43°-32° ὥστε νὰ δύναται τις νὰ τὰ χρησιμοποιῇ ἀπ' εὐθείας ἀνευ θερμάνσεως ἢ ψύξεως, αἵτινες μειοῦσι τὴν ἱαματικὴν δύναμιν τῶν ὑδάτων.

Ὁβτός ὁ κύριος Κουρτζῆς, πεισθεὶς καὶ πειραματικῶς ἐκ τῶν θαυμασιῶν καὶ ἐκπληκτικῶν θεραπευτικῶν ἀποτελεσμάτων, τῶν παρατηρηθέντων ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀνευρέσεως τῶν πηγῶν τούτων, καὶ θεωρητικῶς ἐκ τῶν ἐπιστημονικῶν παρατηρήσεων καὶ

ἀναλύσεων, περί τῶν ἐξαιρετικῶς προτερημάτων τῶν ἐν λόγῳ ὑδάτων, ἀπεφάσισε νά σχηματίσῃ μίαν λουτρόπολιν πρώτης τάξεως ἀμιλλωμένην θεραπευτικῶς πρὸς τὰς τελειοτέρας Εὐρωπαϊκὰς τοιαύτας. Παρὰ τὰ κοινὰ λουτρά καὶ τὰς δεξαμενὰς τῶν ἰαματικῶν ὑδάτων, ἔδρυσε μέγιστον θεραπευτήριον περιέχον ὅλα τὰ μέσα, τὰ ὅποια ἢ θεραπευτικῆ ἔθεσεν εἰς ἐνέργειαν πρὸς καταπολέμησιν τῶν χρονίων καὶ ἰδιᾶ τῶν ἀρθριτικῶν νοσημάτων.

Αἱ αἰθούσαι τῆς ὑδροθεραπείας περιέχουν ὅ,τι τελειότερον εἰς ἐφαρμογὴν, καταιωνήσεις παντὸς εἶδους, πλύσεις ὄλων τῶν κοιλοτή-

Θέρμαι Κουρτζή.— Τὰ ἀνασκαφέντα εἰρηλίκια τῶν ῥωμαϊκῶν λουτρῶν

των τοῦ σώματος, ἀτμολουτρα τοπικά καὶ γενικά, λουτρά θερμοῦ ἀέρος ὄλων τῶν ἐφαρμογῶν, λουτρά με' ἠλεκτρικά βεῦματα κυκλοφοροῦντα ἐντὸς τοῦ ὕδατος, λουτρά με' μασσάζ γινόμενον ὑπὸ τὸ ὕδωρ διὰ τῆς πίεσεως αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ὕδατος, καὶ ἄλλα, τὰ ὅποια πρώτην φοράν βλέπει τις εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἀνατολήν. Ἐν τῶν παραδοξωτέρων εἶνε αἰθούσα, ἐν τῇ ὅποια τὸ ὕδωρ δι' ἐνὸς πολυπλόκου μηχανήματος ἠλεκτρικοῦ, μεταβάλλεται εἰς ψεκασμοὺς καὶ αἰωρεῖται ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ, οὕτως ὥστε ὁ ἄρρωστος, εὐρισκόμενος γυμνὸς ἐκεῖ, ἔχει ἀφ' ἐνός μὲν τὴν ἐπίδρασιν τῶν χλιαρῶν ψεκασμῶν ἐπὶ τοῦ δέρματος, ἀφ' ἐτέρου δὲ τὴν εἰσπνοὴν τῶν αερίων τοῦ βᾶθου.

Παραπληρῶς, εἰς τὰς αἰθούσας τῆς ὑδροθεραπείας, ἀπαντᾶ τις

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

ὅλα τὰ ἠλεκτρικὰ ρεύματα διὰ τὸν γενικὸν ὀργανισμόν, διὰ τὰ ἔντερα, διὰ τὰς ἀρθρίτιδας, τὰς νευραλγίας, τὴν νευρασθένειαν, τὴν ἀρτηριοσκληρώσιν καὶ ὅλα τὰ κακὰ, τὰ ὅποια θεραπεύονται μὲ τὸν ἠλεκτρισμὸν μόνον, ἢ ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῶν ἱαματικῶν ὑδάτων. Γαλβανισμοί, Παραδισμοί, Φραγκλινισμοί, Ὑψίπουκνα, Μορτονισμοί

Θέρμαι Κουρτζῆ.—Ἐν τῷ ἄλσει

καὶ τόσα ἄλλα ἠλεκτρικὰ ρεύματα, κατέχουσι πέντε ὀλοκλήρους αἰθούσας τοῦ Ἀσκληπείου.

Τὴν ἠλεκτροθεραπείαν συμπληροῖ ἡ φωτοθεραπεία μὲ τὰς ἀκτῖνας τοῦ Φίνσεν, τοῦ Ραϊντγκεν καὶ τοῦ Ραδίου, τὸ ὅποσον ἐφαρμόζεται διὰ διαφόρων ἐργαλείων.

Ἡ Μηχανοθεραπεία ἢ Κινησιοθεραπεία, ἡ ὅποια τῶρα ὑπάρχει εἰς ὅλα τὰ καλὰ Λουτρά τῆς Εὐρώπης, ὑπάρχει καὶ εἰς τὰς Θέρμας Κουρτζῆ. Ἀναβαίνει τις ἐπὶ διαφόρων μηχανημάτων, ὅπου τῷ γίνονται παντὸς εἶδους κινήσεις τῶν μελῶν του, ἢ ὅπου κάμνει γυμνάσματα, Ποδηλασίας, Ἰπποπόδας, κωπηλασίας καὶ ἄλλα.

Τὸ ἐν θεραπευτικὸν εἶδος βοήθει τὸ ἄλλο, εἰς τρόπον ὥστε ἡ
θεραπεία νὰ γίνεταί καὶ ταχύτερα καὶ ριζικωτέρα.

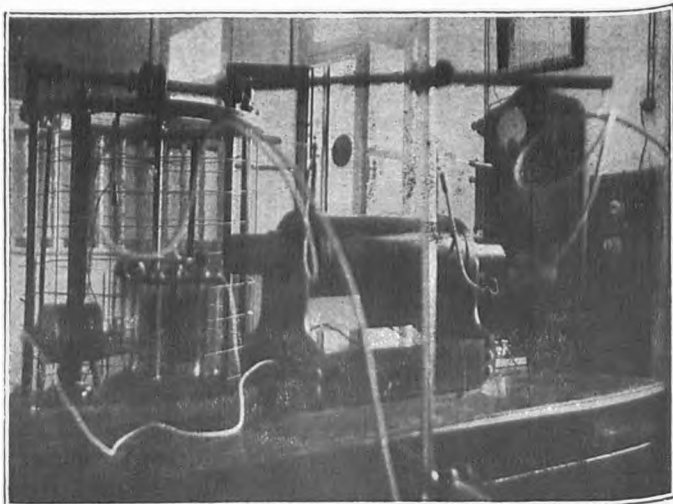
Ἴσως θὰ παρείλιπε διὰ τοὺς περισσοτέρους πᾶσα κρίσις ἐπὶ τῶν
θεραπευτηρίων, ὅτι τὰς ἐγκαταστάσεις ἐμελέτησε καὶ ἔκαμεν ὁ κ.
Βασιλεῖδης. Καὶ ἐκ τῶν μεγαλειτέρων ἐπιτυχιῶν τοῦ κ. Κουρτζῆ
ὑπῆρξε τὸ ὅτι κατώρθωσε νὰ ἔχῃ ὄχι μόνον διὰ τὰς ἐγκαταστάσεις
ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐργασίῶν τῶν θεραπευτηρίων τὸν
κ. Βασιλεῖδην. Ἡ εἰδικότης τοῦ
του καὶ ἡ ἀξία περὶ τὰ πράγματα
ταῦτα εἶνε περιττὸν νὰ περιγραφῆ
ἔδῳ, διότι ὅλοι ἐν Ἑλλάδι γνω-
ρίζομεν τὴν ἐν Εὐρώπῃ φήμην
του, ὡς καὶ τὴν ἐν Ἀθήναις ἐπι-
τυχίαν του καὶ πρὶν γίνῃ ἰατρός
τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας καὶ
μετὰ τοῦτο.

Μετὰ τὰ θεραπευτήρια, εὐλήφθη
φροντίς νὰ ἔχῃ ὁ προσερχόμενος
κόσμος ὅλας του τὰς ἀνάσεις με-
τὴν πλήρωσιν ὅλων τῶν ἀπαιτή-
σῶν του. Πρὸς τοῦτο ἀνηγέρθη-
σαν Ξενοδοχεῖα διαφόρων τάξεων.
Μεταξὺ αὐτῶν τὸ Radium Pa-
lace, ἐφάμιλλον μὲ τὰ Εὐρωπαϊκὰ
καὶ τὸ Ἀκταῖον, ἔχει ὑπὲρ τὰ
100 δωμάτια μόνον καὶ κατὰ δια-
μερίσματα, παμμέγιστον ἐστιατό-
ριον, σφαιριστήριον, ἀναγνωστή-
ρια, ἰδιαιτέραν ἐξέδραν μουσικῆς,
ἐξώστας ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη μὲ
θαυμασίαν πανταχόθεν θέαν, πα-
ραλιακὴν πλατεῖαν μὲ λουτρά
θαλάσσια, ἀνεκλυστήρας, τηλέ-
φωνα καὶ ὅλας ἐν γένει τὰς ἀνα-
παύσεις. Πάντα, ξενοδοχεῖα, καφενεῖα, πλατεῖα, κήποι, φωτίζονται
ἀπλῆτως δι' ἡλεκτρικοῦ φωτός παρεχομένου ἐκ τελείου κεντρι-
κοῦ σταθμοῦ.

Ἄρασαι αἱ διασκεδάσεις τῆς παραλιακῆς ζωῆς ἀντιπροσωπεύον-
ται ἐκεῖ. Αὐτοκίνητα, λέμβοι ἄπλαϊ καὶ αὐτοκίνητοι εἶνε εἰς τὴν
διάθεσιν τῶν λουσιμένων. Δόσον τέννις καὶ διάφοροι ἄλλαι παιδιαὶ
ἐντὸς τοῦ πάρκου τοῦ ξενοδοχείου. Ἐκδρομαὶ εἰς τὰ περίχωρα, τὰ
ἑποῖτα τόσο φημιζονται διὰ τὰς φυσικὰς τῶν καλλονάς, ὡς καὶ πᾶν
ὅ, τι συντελεῖ εἰς τὴν εὐχάριστον παραμονὴν εἰς τὰ Λουτρά. Ὁ πολι-
τισμὸς ἀνέλαθεν ἐντὸς ἐλαχίστου χρονικοῦ διαστήματος νὰ μετα-
βάλλῃ εἰς Εὐρωπαϊκὴν ὅσων τὴν γωνίαν αὐτὴν τῆς γῆς, ἧτις περρι-
κιωμένη μὲ τὸ ἑκτακτὸν πραγματικῶς κλίμα τῆς, τὴν θαυμασίαν
Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Θέρμαι Κουρτζῆ.— Κεντρικὸς
διάδρομος θεραπευτηρίου

Θέρμαι Κουρτζή.—Μία αίθουσα ηλεκτροθεραπείας

καί καταπρασίνην φύσιν της, τήν λόγῳ ἀποχρώσεων ἐμοιάζουσαν πρὸς τὴν Κέρκυραν, τὴν τακτικωτάτην καὶ ἄνετον καθημερινήν συγκοινωνίαν της μεῖ ὅλα τὰ Κέντρα τῆς Μεσογείου, καθίσταται μέγα κέντρον θεραπευτικῆς συναθροίσεως.

ΚΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΥΜΑΤΑ

ἘΑ μαῦρα τὰ βονβύλια διπλοζεύγαρο
ποῦνε θαρροεῖς χνιὰ ἀπὸ μαῦρο ἀισάλι,
σέγονον τ' ἀλέτρι καὶ τὴ γῆ ταράζοντε
σὺν πέλαγο ποῦ δέρονει ἀνεμοζάλη.

Πηδοῦνε ἀπὸ τ' ἀλέτρι μαῦρα κύματα
δὲν μοιάζουν τ' ἄλλα ποῦ ξεσποῦν σιὰ βράχια·
αὐτὰ δὲν ἔχουν χάρο, πνίζιμο, ὄλεθο·
αὐτὰ ζωὴ μᾶς δίνουν — χροσᾶ στάχνα.

[Ὀύγγαρια, Φεβρ. 1911]

Κ. Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istorias, I
Restrictions apply.

Ἦ ὁ ἐν Κεφαλληνίᾳ γνωστὸς λόγιος καὶ συγγραφεὺς κ. Ἡλίας Τσιτσέλης κατέχει ἐγκριτὸν θέσιν ἐν τῇ νεοελληνικῇ λαογραφίᾳ καὶ ἱστοριογραφίᾳ πρὸ πάντων. Ἐδημοσίωσεν πολλὰ

λυρικά ποιήματα καὶ μελέτας ἱστορικές, λαογραφικές, βιβλιογραφικές. Εἰδικῶς ἠσχολήθη εἰς τὴν ἐρευναν καὶ συλλογὴν παντοίας βίης ἀφορώσης τὴν Κεφαλληνίαν ὑπὸ ἱστορικὴν, γραμματολογικὴν, ἠθιογραφικὴν καὶ κοινωνικὴν ἑποψιν, γνωρίσας τοῖς περὶ τὰ Γράμματα ἀσχολουμένοις ὑπὲρ τοὺς διακοσίους κεφαλλῆνας λόγιους καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν, ἐξ ὧν πολλὰ εὗρεν ἀνεκδοτὰ ἐν τῇ νήσῳ καὶ σχεδὸν ἀγνωστα. Ἐξέδωκε ἰδιαίτερον τὸ «Γλωσσάριον» τῆς νήσου, τὴν συλλογὴν τῶν ὀνοματοθεσιῶν, τῶν ὀνομάτων τῶν

φυτῶν, τῶν τῶν εὐχῶν, καταρῶν καὶ ὄρκων, ὡς καὶ πραγματείας περὶ πολλῶν ἐθίμων τοῦ κεφαλληνιακοῦ λαοῦ. Τὰ *Κεφαλληνιακά Συμμικτά* του, ὧν ὁ Α' τόμος ἐκ σελίδων 940, ἐξεδόθη φιλοτιμῶ δαπάνῃ πλουσιῶν κεφαλλῆνων, ἔτυχε θερμοτάτης ὑποδοχῆς παρὰ τῶν ἡμεδαπῶν καὶ ξένων λογίων. Ἐίνε ἔργον μακρῶν καὶ σοφῶν μελετῶν, διαλαμβάνον τὰ τῆς ἱστορίας, τῆς διοικήσεως καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς νήσου. Ἀναμένεται δὲ ὁ Β' τόμος ἀπουψανοῦζον τὰ *Λαογραφικά* καὶ ὁ Γ' περιλαμβάνων γλωσσάρια ἐξ 7,000 λέξεων. Συνεργάτης εἰς πλείστα περιοδικὰ καὶ μέλος συλλογῶν καὶ ἑταιριῶν, ὁ κ. Τσιτσέλης ἀποβαίνει ἡ ζῶσα ἱστορία τῆς Κεφαλληνίας, αὐτόχρομα ταμεῖον ἀνεξάντλητον πάσης ἱστορικῆς, λαογραφικῆς καὶ βιογραφικῆς λεπτομερείας ἀφορώσης τὴν Κεφαλληνίαν].

ΙΤΑΛΟΓΡΑΦΟΙ ΙΟΝΙΟΙ

Ἦ ἐν ταῖς νήσοις τοῦ Ἰονίου πελάγους, ἐπὶ τε τῶν χρόνων τῆς Φραγκοκρατίας καὶ μέχρις ἐτι τῶν πρώτων δεκαετηρίδων τοῦ 19^{ου} αἰῶνος πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ κατάστασις, ἤκιστα πλήν ἄλλων, ἠδύνατο νὰ συντελῇ εἰς συστηματικὰς καὶ καρποφόρους σπουδὰς. Ἡ διδασκαλία τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ ἱστορίας, ἦτο βεβαίως ἐλλιπής, ἡ νεωτέρα δὲ ἐδιδάσκετο, ἡ δὲ λαλουμένη ἦτο σύμφραγμα ἑλληνικῶν λέξεων καὶ ξενισμῶν παντοίων, οὓς κατέλειπον, λείψανα οἰκτροῦ πολιτικοῦ βίου, οἱ μακρὰί τῆς δουλείας χρονικαὶ περιόδοι. Ἡ παιδιωγία εἰς τὰ σπάργανα ἐτι. Τὰ βιβλία σπάνια. Ἐὰν ἐξαιρέσωμεν δὲ σοφοῦς τινὰς διδασκάλους, περὶ ὧν δικαίως εὐφημον καὶ εὐγνώμονα ποιεῖται μνησίαν ἡ νεωτέρα ἑλληνικὴ ἱστορία καὶ γραμματεία,

τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα ἐν ταῖς νήσοις ταύταις, καθ' ἃ καὶ ἀλλαγῶ ἐπὶ τῶν λυγρῶν τῆς δουλείας χρόνων, ἰδιωτικῶν ζήλων καὶ φιλοπόμουσιν καὶ ἐκ πατριωτικῶν αἰσθημάτων πρωτοβουλίας ἀπαύγασμα, ἡσκειτο κατὰ τοὺς πρὸ τῆς γαλλικῆς κατοχῆς ἐξαιρέτως χρόνους, ὑπὸ αὐτοδιδάκτων καὶ μὴ προσηκόντως κατηρτισμένων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κληρικῶν, ὅσον ὅμως χρηστώων, εὐσεβῶν καὶ ἀφιλοκερδῶν ἀνδρῶν, ἐπὶ κειμένων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐν τῷ κύκλῳ τῶν στοιχειωδῶν γνώσεων, τῶν ἀναγομένων κυρίως εἰς τὴν θρησκευτικὴν μόρφωσιν τῶν μαθητῶν.

Αἱ δεσποτεῖαι τῶν Ὀρεινῶν, τῶν Ἀνδεγαυῶν, τῶν Τόκκων καὶ ἄλλαι βραχυχρονιώτεραι, δὲν ἐμερίμνησαν περὶ κατωτέρως καὶ μέσης ἐπισήμου διδασκαλίας, ἀτρόθυμοι καὶ δολιγῶς φερόμενοι ὑπὲρ ξένου λαοῦ, ὃν κατακτητικῆ καὶ κερδοσκοπικῆ πολιτικῆ δὲν ἐνδιεφέρετο βεβαίως νὰ βλέπῃ καλλιεργοῦντα τὰ γράμματα καὶ εἰς πρόοδον ὀργῶντα. Καὶ αὕτη ἡ Ἑνετία, ἡ ἐπὶ αἰῶνας ὄλους κρατήσασα τῶν νήσων, ἡ κατ' εὐφημισμὸν καλουμένη δημοκρατία, ἀλλ' ὅπως δήποτε οὐσα κράτος τότε πεπολιτισμένον καὶ εὐνομούμενον κατὰ τὰς τότε κρατούσας ἰδέας καὶ τὰ πολιτικὰ συστήματα, ἡ πολλαχῶς ἄλλως δὲ ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τῶν ὑπηκόων αὐτῆς μεριμνήσασα, δὲν ἐφάνη καὶ αὕτη πρόθυμος ὑπὲρ τῶν Ἰονίων, προκειμένου περὶ καλλιεργείας τῶν γραμμάτων. Αἱ νῆσοι, εἰς ἔλειπεν ἡ ἰδιωτικῆ, ὡς ὑπήρχθημεν, πρωτοβουλία, θὰ ἔμενον εἰς παχύτατον ἀμαθείας σκότος, καὶ ὁ ἑλληνισμὸς αὐτῶν θὰ ἐξέλειπε τέλειον. Ἡ Ἑνετικὴ Γερουσία οὐδέποτε ἐπέτρεψε τὴν ἴδρυσιν δημοσίων σχολῶν ἐν ταῖς νήσοις. Ἐξαιρέτως τονίζεται ἡ περὶ Κερκύρας ἐπὶ τέσσαρας ὄλους αἰῶνας ἀκηδεῖα ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως τῶν κατοίκων¹. Ἡ διοικήσις περιούριζετο φεῦ! εἰς τὸ νὰ πληρῶνῃ τινὰς διδασκάλους τῆς ἑλληνικῆς καὶ ἰταλικῆς καὶ νὰ χορηγῇ διπλώματα ἄνευ ἐξετάσεων τοῖς Ἰονίοις ἐν Παδοῦῃ². Ἡ δημοκρατία οὕτω κατώρθου νὰ τηρῇ τὰ πνεύματα κωθρὰ καὶ τεταπεινωμένα, διαπρεπῆς μάλιστα ἱστορικὸς ἀποδίδει τὸ εὐάγωγον τῶν Κερκυραίων κατὰ τὴν τελευταίαν περιόδον τῆς Ἑνετοκρατίας εἰς τὴν στήρησιν παιδείας³. Χαρακτηριστικώτατον τοῦ ἀντικειμένου τυγχάνει καὶ τὸ ὅτι μετὰ τριακονταετίαν καὶ πλέον ἀπ' ἧς οἱ Ἑνετοὶ κατέλαβον τὴν Κεφαλληνίαν, διωρίσθη εἰς διδάσκαλος ἐν τῷ φρουρίῳ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, μεσαιωνικῆ τῆς νήσου πρωτεύουσῃ, ἐπιτενχθὲν καὶ τοῦτο κατόπιν ἐντόνου ὑπομνήματος πρὸς τὴν Γερουσίαν ὑπὸ τῶν Κεφαλλήνων, τοῦ διδασκάλου πληρωμένου ἀπὸ τῶν ἐκ χρηματικῶν ποινῶν εἰσπράξεων.

Καὶ ὅμως κατὰ τοὺς Ἑνετικούς χρόνους, τὰ ἑλληνικὰ γράμ-

¹ V. Kabodistria, Remarks respectfully committed to the consideration of the British Parliament. p. 64 — *Βροῦνιν* Σχεδ. βιογρ. Α'.

² I. Milleo. Ἱστορία τῆς Φραγκοκρατίας ἐν Ἑλλάδι. Μεταφρ. Σ. Λάμπρου. Ἐν Ἀθήναις 1909-1910. Β' σελ. 293.— 3 Αὐτόθι, 294 ἐπ.

ματα δὲν φραίνονται παρημελημένα ἐν ταῖς νήσοις. Τοῦναντίον μάλιστα ἱκανοὶ τυγχάνουσιν οἱ τὴν ἑλληνικὴν ἀριστα γινώσκοντες καὶ οἱ ἑλληνιστὶ συγγράφαντες, ἢ δὲ χρῆσις τῆς δημόδους οὐδέποτε ἐξέλιπε, κυρίως παρὰ τοῖς χωρικοῖς καὶ ταῖς κατωτέραις τῶν πόλεων τάξεσι καὶ παρὰ ταῖς ξέναις ἀρχαῖς πολλάκις¹. Ἐὰν δὲ ἀποβλέψωμεν, πλὴν τῶν γνωστῶν δημοσιευμάτων τῶν Ἰονίων, καὶ εἰς τὸ ἱερὸν κήρυγμα, εἰς τὰς συμβολαιογραφικὰς πράξεις τῶν χρόνων ἐκείνων, εἰς πολλὰ ἔγγραφα οἰκογενειακὰ καὶ εἰς τὰ περιωθέντα περὶ αὐτὰ καὶ ἔμμετρα ἔργα τῶν Ἰονίων, οὗτοι, καθάπερ καὶ οἱ λοιποὶ Ἕλληνας, δείκνυνται οὐχὶ ἐπιπολαίως καὶ ἀσῆλως θεραπεύοντες τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, τὸ μὲν ἐκ τῆς ἐμφύτου τῷ ἑλληνι ἀγάτης πρὸς τὰς σπουδὰς, τὸ δὲ ἐκ τοῦ ἀσβέστον πατριωτικῶ ἀισθήματος, ὅπερ παρῴτρυνεν αὐτοὺς εἰς ἰδιωτικὰς μελέτας ἐν τῇ ἰδιαιτέρῳ πατρίδι, ἢ καὶ ἐν ἑλληνικαῖς σχολαῖς, ἃς ἢ φιλογένεια καὶ ἢ γενναιότης πλουσίων ὁμογενῶν ἤγειρεν ἐν Ἀνατολῇ καὶ Ἰταλίᾳ², οὐδέποτε ἀπελπίσαντας ἀπὸ τὰς ἐθνικὰς συμφορὰς, ἀλλὰ τοῦναντίον ἐνθαρρυνομένους καὶ ἐργαζομένους πρὸς ἐθνικὴν ἀναγέννησιν³.

Αἱ σπουδαὶ ὁμοῦ ἐν τῷ τόπῳ ἦσαν ὅπωςδῆποτε περιορισμένα καὶ ἀτελεῖς καθ' ἃ εἶπομεν. Περὶ ἀνωτέρων παιδευμάτων οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ γίνῃ λόγος, οὐ μόνον ἐν ταῖς Ἰονίαις νήσοις ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ λοιπῇ δεδουλωμένῃ χώρᾳ. Συστηματικωτέρα πάντοτε ἐγίνετο ἢ κατ' ἰδίαν διδασκαλία τῆς Ἰταλικῆς καὶ τῆς Λατινικῆς, ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς ἐφημερίων ἢ ἱεροκηρῶν τῶν καθολικῶν πατρῶν τῶν νήσων, ὧν οἱ πλείστοι ὑπέρβραν διαπρεπεῖς ἐπιγλωσσομαθεῖα, παιδεῖα, ἀμφιλαφεῖ ἱερῶ τε καὶ θύραθεν καὶ ῥητορικῇ δεινότητι, ἱκανῶς συντέλεσαντες ὑπὲρ τῆς μορφώσεως τῶν κατοίκων καὶ μάλιστα τῶν ἀριστοκρατῶν κατὰ τὰ ἔτη ἐκείνα τῆς ἑλλησπερας δημοσίων σχολῶν καὶ εὐλόγως εὐεργετὰ θεωροῦμενοι τῶν Ἰονίων. — Διὰ τὴν ἑλλειψιν λοιπῶν συστηματικῶν σπουδῶν τῆς μέσης καὶ ἀνωτέρας τάξεως, οἱ νέοι τῶν ἀριστοκρατικῶν καὶ τῶν εὐπόρων οἰκῶν, οἱ προοριζόμενοι εἰς ἀνωτέρας σπουδὰς, τὸ μὲν διὰ τὴν μετὰ τῆς Ἰταλίας γεινῖαισιν, τὸ δὲ διὰ τὴν γνώσιν τοῦ ἰταλικῶν ἰδιώματος, φέροντες μόνα ἐφόδια τὴν ἐν τῇ γενετικῇ περιγρᾶν προκαταρκτικὴν παιδείαν, μετέβαινον ἅμα τὴν ἡλικίαν πρόρρηθοι, πολλοὶ δὲ καὶ πρότερον ἔτι, εἰς Ἰταλικὰς πόλεις, ὅπως καὶ τὰ ἐγκύκλια καὶ τὰ πανεπιστημιακὰ διανύσσωσι μαθήματα (διότι ἐλάχιστοι ἐφοίτησαν εἰς ἑλληνικὰς σχολὰς τῆς Ἀνατολῆς). Γνωστὸν ὅτι καὶ ἑλληνικαὶ σχολαὶ ἀξίαι λόγου ἐλειτούργουν ἐν Ρώμῃ, ἢ περιώνυμος τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, μετέπειτα δὲ ἢ Κοιτοῦνιος ἐν Παταῶν καὶ ἢ Φλαγγινιανὴ ἐν Ἐνετίᾳ, εἰς ἃς πολλοὶ ἐφοίτησαν Ἰόνιοι τὰ ἐγκύκλια παιδευ-

¹ *M. Θεοτόκη*. Ἐπίκρισις τοῦ περὶ νομισμάτων τῶν Ἰονίων νήσων συγγραμματος τοῦ Π. Λάμπρου σελ. 26. — ² *H. Ταυτσέλη*, Κεφ. Σύμμικτα Α' 878 ἐνθα περὶ τῆς χρήσεως τῆς ἑλληνικῆς ἐπὶ ξενοκρατίας. — ³ *Villemain*, *Comp. storico.* μεταφρ. σελ. 9.

θέντες. Τὰς δὲ πανεπιστημιακὰς σπουδὰς διήνουν παλαιότερον μὲν ἐν Παβίᾳ ἢ ἐν Σιέννῃ, μεταγενέστερον δὲ κυρίως ἐν τοῖς περιφήμοις πανδιδακτηρίοις τῆς Βονωνίας καὶ τοῦ Παταίνου. Εὐνόητον ὅτι οἱ νέοι ἐκεῖνοι ἐφ' ἱκανὰ ἔτη ἐν τῇ ξένῃ ζῶντες, ἐν γλώσσῃ ἰταλικῇ διδασκόμενοι καὶ μελετῶντες, ταύτην λαλοῦντες καὶ ὑπὸ διδασκάλους μὴ ἐμπροσθημένους ζήλου ἐθνικοῦ, ἵνα διαπλάσσωσιν ἑλληνοπρεπῶς τὰς ψυχὰς αὐτῶν, ἐγίγνοντο ἐγκρατεῖς τοῦ ἰταλικοῦ λόγου, καὶ ἡ διδασκαλία ἐγίγνετο δι' αὐτοὺς ἐπιστημονικῇ ἄλλ' οὐχὶ ἐθνικῇ, βεβαίως δὲ πλημμελῆς ἢ ἐρμηνεῖα τῶν προγονικῶν συγγραμμάτων ἐν ταῖς σχολαῖς τῆς ἐγκυκλίου παιδείας, καὶ ἡ διδασκαλία τῆς πατριῶν ἱστορίας, ἀφ' οὗ διδακτικὰ βιβλία πρόσφορα τῷ σκοπῷ δὲν ὑπῆρχον, οὔτε ἐκδόσεις συγγραφέων κατάλληλοι. Ἄλλως εὐαριθμότατοι ἐσπούδαζον τὰ φιλολογικὰ ἐν τοῖς πανεπιστημίοις, ἀλλὰ οἱ πολλοὶ τὰ νομικὰ καὶ τὴν ἰατρικὴν. Εἰς ταῦτα προσθετόν ὅτι πολλοὶ τῶν Ἰονίων καὶ τῶ καθολικῷ δόγματι ἠναγκάζοντο ἵνα προσέλθωσιν ἐξαγοράζοντας τὸ δίπλωμα διὰ τῆς πρὸς τὸν πατριῶν ὁμολογίας. Ἐλάχιστοι οὕτω γενόμενοι οἱ Ἰόνιοι σπουδασταὶ ἐν τῇ ξένῃ ἑλληνικῆς παιδείας, θρησκευτικῆς ἀγωγῆς ἀπώτατα ἔχοντες, ἠθῶν καὶ ἐθίμων πατριῶν ξένοι γιγνόμενοι, ἐπανήρχοντο εἰς τὴν πατρικὴν ἐστίαν ἐξῆταλισμένοι σχεδόν· ἀλλὰ καὶ δὲν ἀπεκόπτετο ὁ πρὸς τὸ πάτρια δεσμός, τούναντίον ἀναζωπυρρυνόμενον τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος, ἄσμενοι προσήλουν ἑαυτοὺς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς πατρίδος διαφοροτρόπως ὑπὲρ αὐτῆς ἐργαζόμενοι. Πολλοὶ ἐτρέποντο μάλιστα καὶ εἰς ἰδιαιτέρας μελέτας ἐπι τῆς γλώσσης καὶ ἱστορίας, διακρίθენტες ὡς διδάσκαλοι, ἱεροκήρυκες, καὶ συγγραφεῖς, καὶ ἀπολογηταὶ μάλιστα σθεναροὶ τῆς Ὀρθοδοξίας κατὰ τὴν μεταξὺ καθολικῶν ἢ λατινοφρονούντων ἑλλήνων καὶ ὀρθοδόξων μακροχρόνιον ἐριστικὴν περιόδον, δημοσιεύσαντες ἔργα δογματικὰ οὐκ ἀνάξια λόγου λατινιστί, ἢ εἰς ἀρχαῖζονσαν ἑλληνικῇ.

Οὕτως ἐπὶ Ἐνετῶν καὶ μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Γάλλων λήγοντος τοῦ 17^{ου} αἰῶνος κατοχῆς τῶν νήσων, ὅτε πλέον τὸ Δημόσιον ἀνέλαβε τὰ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐλήφθη ὑπ' ὄψει τὸ ἐγχώριον ἰδιῶμα, ἢ ἰταλικὴ ἦτο οὐ μόνον ἡ ἐπίσημος τῶν νήσων γλώσσα, ἀλλὰ καὶ ἡ τῶν ἐπιστημόνων, τῶν ἐπιγγελματιῶν, τῶν ἀνωτέρων κοινωνικῶν τάξεων, καὶ ἡ γνώσις αὐτῆς καὶ ἡ χρῆσις ἀπετέλουν τὴν δηλοτέραν ἀπόδειξιν ἐπιμελημένης ἀγωγῆς ἐν ταῖς πόλεσιν. Εἰς τὴν πολλὴν τῆς γλώσσης ταύτης χρῆσιν συνετέλει τὰ μᾶλα ἢ ἐν ἐκάστη νήσῳ πολυάριθμος ἰταλικὴ παροικία, ἢ μετὰ τῆς Ἰταλίας ἐμπορικῇ καὶ ναυτικῇ ἐπιμειξία τῶν Ἰονίων, ἐν χρόνοις μάλιστα καθ' οὓς ἡ μητρόπολις συνεχέντρον ἐν αὐτῇ τὸ ἐμπόριον καὶ ἐγένετο ἡ ἀποθήκη τῶν ἐμπορευμάτων τῶν ὑπεκόων αὐτῆς. Τὴν Ἰταλικὴν ἄλλως ἐσπούδαζον οἱ Ἰόνιοι εἴτε διότι ἀπέβλεπον εἰς στάδια ἐπιστημονικὰ, ἐμπορικὰ ἢ ναυτικά, εἴτε διότι ἤγοντο εἰς κατάληψιν θέσεων δημοσίων. Ἐντεῦθεν ἢ ἑλληνικῇ ἐτέλει ἐν ἡττονι μοίρᾳ, ὑπὸ ὀλίγων καλῶς γνωσκομένη.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Istorion
Restrictions apply.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ — Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΙΕΡΕΩΣ

[Έργον Θ. Πάλλη]

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Iστο
Restrictions apply.

ὑπὸ τῶν κατωτέρων τάξεων λαλουμένη κυρίως, παρεφθαρμένη καὶ πλήρης ξενισμῶν, ἐξαιρέσει τῶν χωρικῶν, οἵτινες ἐχρῶντο γλώσση ἀμυγεῖ σχεδὸν ξένων λέξεων καὶ ἰδιωτισμῶν, ἀτελῶς δὲ διδασκομένη ὑπὸ τῶν ἱερέων ἢ ἄλλων ἀσήμων διδασκάλων. Καὶ ὅμως παρ' ὅλα ταῦτα καὶ ἡ γλώσσα καὶ τὸ θρησκευτικὸν κατισχύσαν, προτίστω δὲ συνετέλεσε πρὸς τοῦτο ἡ ἀκράδαντος πεποιθήσεως τῆς ἐθνικῆς ἀναγεννήσεως, ἡ ἐμπνέουσα καὶ ἐνθαρρύνουσα τὴν ἀμυναν ὑπὲρ τῶν πατριῶν.

Ἀφ' οὗ καθ' ἅπερ ἐξεθέμεθα ξενικὴ ἦτο ἡ ἀνατροφή τῶν λογίων καὶ τῶν ἐπιστημόνων, ὄργανον δὲ τοῦ λόγου κύριον ἦτο ἡ ἰταλική, δὲν εἶνε διόλου παράξενον, οὐδὲ καὶ φύγον ἀφετηρία, ἂν οἱ πλείστοι ἐλάλουν καὶ ἔγραφον καὶ συνέγραφον ἰταλιστῶν, ἢ δὲ μακρὰ ἐκείνη χρονικὴ περίοδος δὲν ἀριθμῆι πολλοὺς τοὺς ἑλληνοῖσι ὀρθῶς γράφοντας καὶ συγγράφοντας. Καὶ δὴ, εἰάν ἐξαιρέσωμεν τοὺς ἱεροκήρυκας, οἵτινες κατ' ἀνάγκην ἐχρῶντο τῇ δημῶδει, ὡς τοῦ σκοποῦ συντελεστικώτερον, ὡσαύτως τοὺς πολλοὺς θεολογοῦντας καὶ φιλοσοφοῦντας, οἵτινες κατὰ τὴν πρὸς τοὺς καθολικοὺς πολεμικὴν ἐδημοσίευσαν καὶ ἔργα ἑλληνοῖσι ἐπίσης τινὰς ποιητὰς καὶ μάλιστα τοὺς σατυρικοὺς. ὧν ἔργα οὐκ ἀνάξια λόγου εὐρομεν κατὰ τὰς ἐν οἰκογενειακοῖς ἀρχείοις τῆς Κεφαλληνίας εῤῥεῖνας ἡμῶν, τὰ λοιπὰ ἐπιστημονικά, ἱστορικά, καὶ πολιτικά ποιήματα τῶν Ἰονίων — καὶ ταῦτα ἦσαν οὐκ ὀλίγα καὶ ἀσημαντα — συνεγράφοντο ἰταλιστῶν πλὴν εὐαριθμῶν λατινιστῶν. Καὶ ἦτο τοῦτο καὶ δι' ἄλλους λόγους δεδικαιολογημένον. Ἡ Ἑλληνικὴ, πλὴν τοῦ ὅτι ἠγνοεῖτο, ἢ ἀτελῶς ἐγνωσκετο καὶ ἠγνοεῖτο, δὲν ἦτο κατάλληλον ὄργανον δι' ἔργα προνομισμένα νὰ κυκλοφορῶσιν οὐ μόνον ἐν ταῖς νήσοις, ἀλλ' ἐν Ἰταλίᾳ μάλιστα, οὐδὲ ἦτο ἐτι προσηκόντως μεμορφωμένη ἢ ἑλληνικὴ ἵνα γράφῃται ἀπαιτίως ἐστερημένη μάλιστα ὄρων ἐπιστημονικῶν. Ἀλλ' οἱ συγγραφεῖς, εἰάν ἐξαιρέσῃ τις ἴσως ὀλίγους ἐξ ἰταλῶν καταγομένους καὶ ἐγκατεστημένους ἐν ταῖς νήσοις, δὲν ἦγοντο ὑπὸ τῆς ἰδέας νὰ ἐργασθῶσιν ὑπὲρ τῆς ἰταλικῆς ἐπιστήμης καὶ γραμματολογίας, καὶ συνεπῶς νὰ καταλήξωσι τὰ συγγράμματα αὐτῶν εἰς τὴν νεωτέραν ἰταλικὴν φιλολογίαν, διότι οἱ συγγραφεῖς ἦσαν ἑλληνες. ἐβίουν ἐν χώρῃς ἑλληνικαῖς, ἦσκον αὐτόθι ἔταγ; γέλυμα, ἐδίδασκον, ἐπολιτεύοντο, ἔδρων παντοιοτρόπως περὶ τὰ τοῦ τόπου, καὶ εἶχον στερεὰν τὴν πεποιθήσιν καὶ τὴν συνείσθησιν τῆς προγονικῆς εὐκλείας καὶ ἀσβεστον τὴν ἐλπίδα τῆς ἐθνικῆς ἀναβιώσεως. Πολλοὶ τούτων ἐπραγματεύθησαν ζητήματα ἐθνικά καὶ θρησκευτικά τῶν χρόνων αὐτῶν καὶ ἠσχολήθησαν εἰς τοπικῆς σημασίας ἀντικείμενα, ὥστε αἱ συγγραφαὶ αὐτῶν ἀπέβλεπον τὴν πολιτικὴν, κοινωνικὴν, θρησκευτικὴν καὶ ἱστορικὴν τῶν νήσων κατάστασιν ἢ τὴν γενικὴν πατριδα, καὶ ἐσκοποῦν κυριώτατα τὸν φωτισμὸν καὶ τὸ συμφέρον τῶν ἐαυτῶν συμπολιτῶν ἢ ὁμογενῶν. Ἐντεῦθεν τὰ τοιαῦτα ἔργα δεόν νὰ καταλε-

ἀσχέτως ἄλλων λόγων συντρεχόντων, δὲν εἶνε ὁ μόνος καὶ ἀσφαλὴς ὁδηγὸς ὅπως τάξῃ τις τὸν ταύτῃ χρόμενον συγγραφέα ἐν τῇ γραμματείᾳ τοῦ ἔθνους, οὗ τὴν γλῶσσαν μετεχειρισάτο οὗτος. Ἄν τοῦτο ἐπεκράτει, ὅλοι οἱ σχολαστικοὶ φιλόσοφοι, οἱ λόγιοι τῆς Ἀναγεννήσεως, ἢ ἐν Ἑσπερίᾳ χριστιανικῇ γραμματολογία, πᾶσα ἐπιστήμη τοῦ 17^{ου} αἰῶνος καὶ ἐν μέρει τοῦ 18^{ου}, θὰ ἔθεωροῦντο ἀναγόμενα εἰς τὴν λατινικὴν γραμματείαν, ἐνῶ ἡ λατινικὴ γλῶσσα, ἐν ἢ τὰ ἔργα ἐγράφοντο, κατέστη ἐν τῇ Δύσει ἡ ἔκφρασις αἰσθημάτων καὶ διανοημάτων, οὐδὲν κοινὸν ἔχόντων πρὸς τὸ ἀρχαῖον Λατίον, τὸ αὐτὸ δὲ ῥητέον καὶ διὰ τοὺς ἀραβιστὶ γράφοντας Εὐρωπαίους¹.

Ἡ καὶ ὑπὸ τῶν Ἰονίων λοιπὸν χρῆσις τῆς Ἰταλικῆς, ἀγει συνεπῶς εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι οἱ συγγραφεῖς ἀπέβλεπον εἰς τὴν οὐσίαν καὶ τὸν σκοπὸν καὶ οὐχί εἰς τὴν γλωσσικὴν μορφήν καὶ τὴν ἐθνότητα τῶν ἔργων αὐτῶν. Ὀφείλομεν ὅμως ἵνα παραδεχθῶμεν μίαν ἐξαιρέσιν. Μεταξὺ τῶν πολλῶν Ἰονίων ἱταλογράφων εἰσὶ καὶ τινες μονίμως ἐγκαταστάτες ἐν Ἑσπερίᾳ καὶ μάλιστα καθηγηταὶ ἐν πανεπιστημίῳ τῆς Ἰταλίας, ἢ διδάσκαλοι διακριθέντες. Οὗτοι πραγματευθέντες ζητήματα ἐπιστημονικὰ ἢ συγγραφάντες διδασκικὰ συστήματα, ἢ ἀσχοληθέντες εἰς γενικώτερα ζητήματα, ἀπέβλεπον εἰς ἄλλον σκοπὸν, καὶ εἰργάζοντο ὑπὲρ τῆς νέας αὐτῶν πατρίδος. Ἐνεκα τούτου, εἶνε ὀρθὸν ὅπως ἐκεῖνοι καταταγῶσι μετὰ τῶν ἱταλῶν συγγραφέων, ἡμεῖς δὲ συμμερισθῶμεν μετὰ τῶν Ἰταλῶν τὸ κλέος, διὰ τὴν ἐξ Ἑλλήνων καταγωγὴν τῶν ἐπιφανῶν ἐκείνων ἀνδρῶν.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῆς μελέτης ἡμῶν ταύτης, ἦτο ἀναγκασιότατη καὶ ἡ ἀναγραφὴ τῶν ὀνομάτων τῶν ἱταλογράφων Ἰονίων μετὰ βραχειῶν βιογραφικῶν σημειώσεων καὶ μετὰ μνείας τοῦ τόπου, τοῦ χρόνου καὶ τῶν τίτλων τῶν ἔργων αὐτῶν, ἀλλὰ τοῦτο οὐ τοῦ παρόντος χρόνου καὶ τόπου². Διὰ τοῦτο περιοριζόμεθα ν' ἀναγράψωμεν μόνον τὰ ὀνόματα τῶν σημαντικωτέρων, τῶν ἐπὶ τε τῶν Ἑνετῶν ἀκμασάντων καὶ τῶν κατὰ τὰς μετέπειτα παροδικὰς κυβερνήσεις καὶ τὴν Βρετανικὴν προστασίαν, ὅτε πολλοὶ συνέγραψαν καὶ ἱταλιστὶ, κατατάσσοντες αὐτοὺς κατὰ κατηγορίας³.

Α'. Ἰστορικοί. Ἀνδ. Μουστοξύδης, Ἀντ. Ῥοδόσταμος, Στ. Βλασόπουλος, Βαρβιάνης, Ι. Κούρτσολας, Α. Μάρμορας, Μαρ. Πινιατόρρος, Νικ. Πινιατόρρος, Ἰωάν. Κωστής Λοβέρδος, Ἐρμ. Λούντζης, Δ. Πετριτσόπουλος, Σέρας, Γ. Καμπίτσης, Ἰωάν. Καραντινός, Κ. Βαλσαμάκης, Δημ. Βαλσαμάκης, Πητρ. Χοϊδᾶς,

¹ Renan. Ἰσλαμισμὸς καὶ Ἐπιστήμη, ἐν *Λόγῳ* Ἀθηνῶν 1383.

² Περί τῶν κεφαλήνων ἱταλογράφων διαλαμβάνω διὰ μακρῶν ἐν τῷ τόμῳ τῶν «Κεφαλληνικῶν Συμμάκτων» ἐνθα τὰ βιογραφικὰ καὶ ἡ βιογραφία—Περί τῶν ἄλλων ἴδε *Ἑσπερίαν* Σχεδ. *Χώτου* Ε' καὶ ΣΤ' κλπ.

³ Τῶν τὰ ὀνόματα περιέχονται καὶ εἰς ἄλλην κατηγορίαν, ἅτε γραφάντων ἱταλιστῶν ἐν τῇ ἑσπερίᾳ, ἐν τῷ *ἑσπερίᾳ* 21.0.5.

Ἰωάν. Λουκίδας, Φραγ. Λουκίας, Νικ. Μηλιαρέσης, Παῦλος Μερκάτης, Ν. Στάης, Πολ. Βούλγαρις, Εὐσεβ. Πανᾶς, Α. Τυπάλδος.

Β'. *Γιατροί, μαθηματικοὶ καὶ χημικοί.* Γ. Βικτ. Χαρβούρης, Μάρκος Χαρβούρης, Ἄγγ. Δελλαδέτουμας, Νικ. Ἄντ. Δελλαπόρτας, Φιράνδος Χοϊδᾶς, Δανιὴλ Χοϊδᾶς, Σπ. Ἀρβανιτάκης, Σ. Ἀρξοῦδιος, Καρ. Βότας, Στ. Πετρίτης, Δ. Ἀβραμιώτης, Δ. Ῥοΐδης, Ν. Κυλοσοῦρος, Ἄγγ. Τσουλάτης, Γ. Πολυκαλᾶς, Ἰακ. Πυλαρινός, Ἰωάν. Θεοτόκης, Σπ. Θεοτόκης, Νικ. Ῥαζῆς, Μόρδος, Σεβ. Σκιαδᾶς, Στ. Καγκάδης, Π. Βανδιόλης, Πετρ. Γκεντιλίνης, Γ. Θερεϊανός, Στ. Χοϊδᾶς, Ἄγ. Μελισσηνός.

Γ'. *Νομικοὶ καὶ πολιτικοί.* Ἰωσ. Καλοῦτσης, Μαρ. Μεταξᾶς, Μαρ. Λυσσέος Μεταξᾶς, Πασχ. Καροῦσος, Εὐφ. Λοβέρδος, Γεωρ. Κλαδᾶς, Μαρ. Βέγιας, Ἰακ. Χαλκιοπούλος, Ἄντ. Δάνδολος, Γ. Μαροκοῦᾶς, Νικ. Δηλιώτης, Ἄντ. Δούσημανης, Γ. Ρίκκης, Μαρ. Σολομῶς, Δημ. Καροῦσος, Ἄναστ. Ξυδιᾶς, Ἰούλιος Τυπάλδος, Γεωργ. Ἀσάνης, Ἄλ. Βατάλιος, Βρ. Ἀρμένης.

Δ'. *Δόγιοι, θεολόγοι καὶ φιλόσοφοι.* Ἄγγ. Καλογεράς, Θ. Κατάνης, Σπ. Πετρετῆς, Κοντονῆς, Ἡλ. Μηλιάτης, Σπ. Λούζης, Α. Κομοῦτος, Ἄνδρ. Τυπάλδος Τζαννῆς, Ἰωάν. Τσιμάρης, Μαρ. Πιέρης, Δερμῶδης, Δονάτος, Α. Σουμάκης, Σπ. Βλαντῆς, Ἰσαβέλλα Ἀλβρίτση, Ἐμμαν. Θεοτόκης, Μαρία Πετρετίνου, Δημ. Ἀρλιώτης, Μιχ. Τριβόλης, Στ. Πιέρης, Π. Προσαλέντης, Γεωρ. Παδοβᾶς, Μ. Ἀκούρδιος, Νικ. Βολτέρης, Βούλγαρις Ἰωάννης, Σπ. Αὐλωνίτης, Γ. Βιρακούλης.

Ε'. *Ποιηταὶ καὶ καλλιτέχναι.* Ἄνδ. Κάλβος, Διον. Σολομῶς, Οὐγγος Φόσκολος, Ν. Δελβινιώτης, Ἰωάν. Δελβινιώτης, Δημ. Κομοῦτος, Α. Καλκάνης, Ἄνδρ. Ποταμιάνος, Πυλαρινός, Ἄντ. Τριβόλης, Ἐμμ. Κουερῆνης, Ἀλταβίλας, Χαλκιοπούλος, Μαρίνος Μεταξᾶς, Μαρ. Πινιατόρρος, Νικ. Πινιατόρρος, Ἄνδρ. Λασκαράτος, Δημ. Τριβόλης, Πάλ. Προσαλέντης, Γεωρ. Πιταμιάνος, Ἰωάν. Καλοσοῦρος, Ν. Μάντζαρος, Νικ. Τζαννῆς Μεταξᾶς.

[Ἐν Κεφαλληνίᾳ, 3 Μαρτίου 1911]

ΜΑΙΑΣ Α. ΤΣΙΤΣΕΛΗΣ

Κυνηγὸς καὶ τζίτζικας

[Ἀπὸ τοῦς Αἰσωπείους μύθους]

Ὁ κυνηγὸς τοῦ ἀκουσε τὸν τζίτζικα νὰ ψάλλῃ, πουλὶ μεγάλο, θάρρεψε, θάχη φωνὴ μεγάλη, καὶ ὅταν τὸν ἐσκότωσε εἶδε μὲ ἀπορία πῶς εἶχε μοναχὰ φωνὴ μὰ ὄχι καὶ ἄξια.

Καὶ εἶπε: ἔτσι στὴ ζωὴ κ' ἡ δόξα ἢ ζηλεμένη μᾶς ἀπατᾷ σ' ἀνάξιους καὶ σὲ μικροὺς δοσμένη.

(Σάμος, 1911)

ΕΛΕΝΗ Σ. ΣΒΟΡΟΝΟΥ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5...

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istorik
Restrictions apply.

Η ΠΡΩΤΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΤΟΥ ΚΑΦΦΕ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑΙ.*

Ἰσλαμισμός είναι θρησκεία περιλαμβάνουσα τὰ πάντα καὶ θεολογίαν καὶ νομοθεσίαν ἀλλὰ καὶ τὸν διακανονισμόν τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων, τοῦ τρόπου τῆς διαίτης καὶ συμπεριφορᾶς μέχρι καὶ τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν, ἐντεῦθεν δὲ καὶ πᾶσα νέα ἀνακάλυψις καὶ ἐφευρέσεις, ἵνα εἰσαχθῇ καὶ γείνη παραδεκτὴ παρὰ τοῖς Μουσουλμάνοις, δεῖον προηγουμένως νὰ ἐξετασθῇ καὶ ἐξελεγχθῇ κατὰ πόσον εἶναι σύμφωνος πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Ἰσλαμισμοῦ καὶ ἐὰν ἐπομένως δύναται νὰ ἐπιτραπῇ ἢ ὄχι.

Ἡ τοιαύτη ἐξέτασις καὶ ἐξελεγχῆς γίνεται παρὰ τῶν *Οὐλεμά* κατὰ ἰδιαιτέρους κανόνας, ὀριζομένους ὑπὸ τοῦ Ἱεροῦ Νόμου τοῦ Ἰσλάμ (Σερῆάτ), ἢ πράξις δὲ τῆς τοιαύτης ἐξετάσεως καὶ ἐξελέξεως ὀνομάζεται Ἀραδιστί *κασῆ*, ἣτις σημαίνει προσαρμογὴν πρὸς τὸν Ἱερὸν Νόμον.

* * *

Ὁ Τούρκος ἱστορικός Ἀχμέτ ἐφέντη ἀποδίδει τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ καφφέ εἰς τὸν Δερβίσην Σεῖχ Ὅμερ, τοῦ Δερβίσιου τάγματος

* ΣΗΜ.— Ὁ ἐν Σμύρῃν ἐγκριτος φίλος καὶ διακεκριμένος Ἀνατολιστὴς κ. Ν. Π. Ἐλευθεριάδης, ὃν οἱ ἀναγνώσται τοῦ «Ἡμερολογίου» ἐγνώρισαν ἤδη ἐκ τοῦ περυσίου τόμου τοῦ 1911, εὐηρεστήθη νὰ τιμῆσθαι καὶ αὐτὸς τὸ ἔργον ἡμῶν διὰ τῆς πολυτίμου αὐτοῦ συνεργασίας. Ἐξεφράσαμεν πένουσι τὴν γνώμην ὅτι ὁ κ. Ἐλευθεριάδης εἶνε ὁ ἐνδεδειγμένος διὰ τὴν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ ἔδραν τῶν Ἀνατολικῶν σπουδῶν, ὀνέποτε ἤθελε ἰδουθῆ τοιαύτη καὶ παρ' ἡμῖν, ὡς ἐν Εὐρώπῃ. Χαίρομεν ὅτι ἡ πρόρρησις ἡμῶν ἐξεπληρώθη. Ὁ κ. Ἐλευθεριάδης ἐγένετο πρὸ τινος, ἐγκριθεὶς παμψηφεί, ὑφηγητὴς τοῦ Μουσουλμανικοῦ δικαίου ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις πανεπιστημίῳ. Πόσῃ σπουδαιότητα ἔχει τὸ μάθημα τοῦτο διὰ τοὺς Ἕλληνας σπουδαστάς, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς κρισιμότητος τῶν ἀνατολικῶν πραγμάτων, εἶνε πρᾶγμα ὃν οἱ ἀναγνώσται τοῦ «Ἡμερολογίου» ἐγνώρισαν.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

των Σαζιλίη, ὅστις λόγῳ ἀπειθείας ἀποβλήθεις τοῦ τάγματος καὶ ἐξορισθεὶς (1258), κατέφυγεν εἰς τὰ περίξ τῆς Μόκκας ὄρεινά καὶ ἔρημα μέρη, ἐκεῖ δὲ παραπλανηθεὶς καὶ μὴ εὐρίσκων τροφήν, ἐσκέφθη νὰ χρησιμοποιήσῃ τοὺς κόκκους δενδρυλλίου, ἀφθονοῦντος εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, κατώρθως δὲ οὕτω νὰ ζήσῃ ἐπὶ τρεῖς ὀλοκλήρους ἡμέρας μὲ μόνον τὸ ἀφέψημα τῶν κόκκων τούτων τοῦ καφφέ, τὸ ὅποσον εὐρίσκεν εὐῶδες καὶ θεραπεύον τὴν πείναν του.

Ὅταν ἐπανήλθεν εἰς τὸν Τεκκὲν (μονή), διηγήθη τὸ γεγονός εἰς τοὺς συντρόφους του, οἵτινες καὶ οὗτοι ἐπροθυμοποιήθησαν νὰ δοκιμάσωσι. Τὸ τοιοῦτον διεδόθη, καὶ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Μόκκας, οἵτινες καὶ οὗτοι δοκιμάσαντες, εὗρον τὸν καφὲν ποτὸν εὐῶδες καὶ εὐάρεστον, ἐντὸς ἐλαχίστου δὲ χρονικοῦ διαστήματος ἢ χρήσις τοῦ καφφέ κατέστη γενικὴ καθ' ὅλην τὴν Ἰεμένην, μεταδοθεῖσα ἐκεῖθεν καὶ εἰς τὴν ἐπίλοιπον Ἀραβίαν καὶ κατόπιν καὶ εἰς τὴν Περσίαν, τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Συρίαν.

* * *

Ἐν ἔτει 1555 ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάν Σουλεϊμάν δύο Σύροι, Χούκμ καὶ Σέμς, ὁ μὲν ἐκ Χαλεπίου, ὁ δὲ ἐκ Δαμασκοῦ, μετέβησαν τὴν χῆρσιν τοῦ καφφέ καὶ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἀνοίξαντες τὰ δύο πρῶτα καφφενεῖα ἐν τῇ συνοικίᾳ Ταχτὰ Κουλέ. Εἰς τὰ καφφενεῖα ταῦτα ἤρχισε νὰ συχνάζῃ πολλὸς κόσμος καὶ δὴ ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρους στρατιωτικοὺς, μπέδες, ἀκόμη καὶ τοὺς Οὐλεμᾶ, οἵτινες διήρχοντο ὄρας ὀλοκλήρους, βροφῶντες τὸν καφφὲν καὶ συζητοῦντες περὶ τῶν νέων τῆς ἡμέρας.

Τὸ τοιοῦτον ἐσκανδαλίζε τὰ πλήθη, ἅτινα δὲν ἤξευρον πῶς νὰ χαρακτηρίσωσι κατὰ νόμον τὴν χῆρσιν τοῦ καφφέ ὡς θεμιτὴν δι' λαβὴν ἢ ἀθέμιτον, τοσοῦτον μᾶλλον καθ' ὅσον μεγάλη μερὶς τῶν Οὐλεμᾶ ἔχει ἤδη κυρουχθῆ ἐναντίον τοῦ καφφέ, χαρακτηρίζουσα τὸ ποτὸν τοῦτο ὡς ἐντελῶς ἀθέμιτον καὶ ἀπηγορευμένον ὑπὸ τοῦ Ἱεροῦ Νόμου.

Μὲ τὴν γνώμην ταύτην συνετάχθη καὶ ὁ τότε Μουφτῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἐμποῦ Σουοῦδ Ἐφέντη, ὅστις ἐξέδωκε τὸν ἐξῆς φετῶν :

« Πάν τρόφιμον, ὅπερ, ἵνα χρησιμοποιηθῆ (εἰς βρώσιν ἢ πόσιν) κατεστρέφετο προηγουμένως ὑπὸ τοῦ πυρός καὶ περιήρχετο εἰς κατάστασιν ἀπανθρακώσεως, καθίσταται ἀπηγορευμένον, ἐπομένως καὶ ἡ χῆρσις του ἀντίκειται εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Ἰσλαμισμοῦ ».

Ὁ φετῶς οὗτος ἐξέπληξε τοὺς Οὐλεμᾶ, τοὺς συνηγοροῦντας ὑπὲρ τοῦ θεμιτοῦ τῆς χρήσεως τοῦ καφφέ, δὲν ἠὺχαρίστησε δὲ καὶ τοὺς πολεμικοὺς τοῦ καφφέ, διότι ἦτο πολὺ ἀόριστος καὶ δὲν ἐστηρίζετο ἐπὶ βήτου κειμένου τοῦ Ἱεροῦ Νόμου. Ἄλλως τε καὶ ὁ καφφὲς, ἵνα χρησιμοποιηθῆ ὡς ἀφέψημα ἢ καὶ ἐπιχυμα, ἀπλῶς ἐφρύγεται (ἐκαθουρντίζεται) καὶ δὲν ἀπνηθρακοῦτο.

Διὰ τοὺς λόγους τούτους καὶ ὁ φετῶς δὲν ἐπεκυρώθη διὰ Σουλ-

Ἡ συζήτησις λοιπὸν περὶ τοῦ θεμιτοῦ ἢ μὴ τῆς χρήσεως τοῦ καφφέ ἐπὶ πολὺ ἐξηκολούθει καὶ ὤξυνετο, ἐν τῇ μεταξὺ δὲ τὰ καφφενεῖα ἐπολλαπλασιάζοντο ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάν Μουράτ τοῦ Γ' ἠριθμοῦντο εἰς ἑξακόσια.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάνου τούτου ἐπεκράτησε ἡ γνώμη τῶν Οὐλεμὰ ἐκείνων, τῶν κηρυχθέντων ἐναντίον τῆς χρήσεως τοῦ καφφέ, σύμφωνα δὲ μὲ τὴν γνώμην ταύτην διὰ Σουλτανικοῦ Ἰραδὲ ἐκλείσθησαν ὅλα τὰ καφφενεῖα. Τὸ τοιοῦτον ἐξῆψε τὰ πνεύματα τῶν συνειθισμένων πλέον εἰς τὴν καφφεοσίαν καὶ ἡ συζήτησις ἐπανήρχισε μετὰ περισσότερας ζήσεως καὶ πάθους. Ἐκατέρωθεν ὑπεστηρίζετο τὸ θέμα μετὰ πολλῶν ἐπιχειρημάτων.

Ὁ τότε Μουφτῆς Κωνσταντινουπόλεως Μπυστάν Ζαδὲ Μεχμέτ Ἐφέντη ἐξέδωκε νέον φετῶν, κατὰ τὸν ὅποιον ἡ χρήσις τοῦ καφφέ κατ' οὐδὲν ἀντίκειται πρὸς τὸν Ἱερὸν Νόμον, ἀλλ' οὔτε καὶ συνιστάται ἰδιαιτέρως παρ' αὐτοῦ, ἐπομένως ἀποτελεῖ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν πράξιν ἀδιάφορον, δηλαδὴ οὔτε καλὴν ἀλλ' οὔτε καὶ ἰδιαιτέρως κακὴν, ἄρα ἀφίεται εἰς τὴν ἐλευθέραν θέλησιν παντός Μουσουλμάνου γὰ κάμην ἢ μὴ χρῆσιν τοῦ καφφέ, χωρὶς ἐκ τῆς χρήσεως ταύτης νὰ θεωρῆται ὅτι πράττει πράξιν θεάρεστον ἢ ὅτι ἁμαρτάνει.

Συνεπεία τοῦ φετῶ τούτου ἐξεδόθη νέος Σουλτανικὸς Ἰραδὲς, ἐπιτρέπων τὸ ἀνοιγμα τῶν καφφενείων.

Φαίνεται ὅμως καὶ μετὰ ταῦτα ἐξηκολούθησαν εἰσέτι αἱ περὶ καφφέ συζητήσεις μεταξὺ τῶν Οὐλεμὰ, εἰρήσκομεν δὲ νέαν ἀπαγορευτικὴν τοῦ καφφέ διατάξιν τοῦ Σουλτάν Μουράτ Δ'. Αἱ συζητήσεις κατέπαυσαν πλέον ὀριστικῶς ἐπὶ Σουλτάν Ἰβραήμ Α', ὅστις διὰ Σουλτανικοῦ Ἰραδὲ ἐπέτρεψεν ἐκ νέου τὸ ἀνοιγμα τῶν καφφενείων καὶ τὴν χρῆσιν τοῦ καφφέ.

* * *

Τὰ αὐτὰ περίπου συνέβησαν καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὴν χρῆσιν τοῦ καπνίσματος.

Ὡς γνωστὸν, ὁ καπνὸς (νικοτιανή) εἰσῆχθη εἰς Εὐρώπην μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς.

Τῇ 1665 ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάν Ἀχμέτ Α' εἰσῆχθη τὸ κάπνισμα εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Τὸ τοιοῦτον προὐκάλεσε πολλὰς συζητήσεις μεταξὺ τῶν Οὐλεμὰ περὶ τοῦ θεμιτοῦ ἢ μὴ τοῦ καπνίσματος, αἱ γνῶμαι δὲ καὶ πάλιν ἐδιχάσθησαν.

Ἐπὶ Σουλτάν Μουράτ Δ' συνέβαινον ἐν Κωνσταντινουπόλει πολλὰ καὶ πυρκαϊαί, ὃ δὲ ὄχλος ἀπέδιδεν αὐτὰς εἰς θεομηνίαν καὶ εἰς τοὺς καπνίζοντας. Ἐξεδόθη λοιπὸν Αὐτοκρατορικὸς Ἰραδὲς ἀπαγορευτῶν καὶ τιμωρῶν τὸ κάπνισμα, ὡς ἀντικείμενον εἰς τὸν Ἱερὸν Νόμον.

Μεθ' ὅλας ὅμως τὰς ἀπαγορευτικὰς διατάξεις τὸ κάπνισμα διετίθετο καταπληκτικῶς μεταξὺ ὄλων τῶν τάξεων τῆς κοινωνίας, ἐπὶ τῇ ἀρχῇ τοῦ 18ου αἰῶνος ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάν Μαῦδ τοῦ καπνίζεῖν ἐχαρά-

κτηρίσθη νομικῶς ὡς ἀποτελοῦν πρᾶξιν αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν ἀδιάφορον ὡς πρὸς τὸν Ἱερὸν Νόμον, οὔτε καλὴν θηλαζή ἀλλ' οὔτε καὶ κακὴν, ἢ χρῆσις δὲ τοῦ καπνίσματος ἀφ' ἑαυτῆς εἰς τὴν ἐλευθέραν θέλησιν τῶν Μουσουλμάνων.

[Ἐν Σμύρῃ, Μάιος τοῦ 1911]

Ν. Π. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

Η ΑΓΝΩΡΙΣΤΗ

[Ἐκ τῶν τοῦ Σολωμοῦ]

Πῶς εἶν' ἐκεῖνη
ποῦ κατεβαίνει
ἀσπροεντυμένη
ὄχ τὸ βοννό;

Τώρα ποῦ τοῦτη
ἢ κόρη φαίνεται,
τὸ χόρτο γένεται
ἄνθι ἀπαλό;

Κ' εὐθὺς ἀνοίγει
τὰ ὄρατα του κάλλη,
καὶ τὸ κεφάλι
συγροκονεῖ;

Κ' ἐρωτεμένο,
νὰ μὴ τὸ ἀφήση,
νὰ τὸ πατήση,
παρακαλεῖ.

Κόκκινα κι' ὄμορφα
ἔχει τὰ χεῖλα,
ὡσὰν τὰ φύλλα
τῆς ῥοδοδαῖας.

Ὅταν χαράζη,
καὶ ἡ αὐγοῦλα
λεπτὴ βροχοῦλα
στέρνει δροσιᾶς.

Ἐχουν τὰ μάτια τους
δοπῶν γελοῦνε,
τὸ χρωῶμα ποῦναι
στὸν οὐρανό.

Καὶ τῶν μαλλιῶνε της
τ' ὠραῖο πλήθος
πάνου στὸ σιῆθος
λάμπει ξανθό.

Ποιά εἶνε τούτη
ποῦν κατεβαίνει
ἀσπροεντυμένη
ὄχ τὸ βουνό;

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Ⓢ ἔρωσ καὶ ἡ φιλία ἀγαπῶνται ὡς ἀδελφοὶ ἔχοντες κληρονομίαν πρὸς διανομήν.

*

Ἄδύνατον νὰ συνδεθοῦν διὰ φιλίας ἀνὴρ καὶ γυνή, οἷτινες θὰ ἠδύναντο νὰ συνδεθῶσι δι' ἔρωτος.

*

Ὁ ἔρωσ οὐδέποτε βλέπει τὰς ἐλλείψεις· ἡ Φιλία πάντοτε τὰς παραβλέπει.

*

Κλίνει τις τὸ γόνυ πρὸ τῆς καλλονῆς· ἀλλὰ κλίνει τὴν κεφαλὴν πρὸ τῆς ἀρετῆς.

*

Εὔνοια ἐξαγορασθεῖσα ἐξουθενίζει τὸν λαμβάνοντα καὶ ἀτιμάζει τὸν δίδοντα.

*

Κακολογοῦν πολλοὶ τὰς γυναῖκας δι' ὃν λόγον λιθοβολοῦν τὰ καρποφόρα δένδρα.

*

Μία γυνὴ περισσότερον εὐχαριστεῖται ὅταν τῆς κακολογεῖτε τὴν ἀντίζηλον παρὰ ὅταν ἐπαινῆτε τὴν ἰδίαν.

Ο ΜΑΓΚΑΛΟΣ

ΕΙΛΙΝΟ καλοκαιριάτικο. "Επαιζα με τὰ δέξφια μου εἰς τὸ περιβόλι, — θὰ ἤμουν ἕνδεκα - δώδεκα χρονῶν παιδί, — ὅταν ἀκούσθηκε ἔξτὸ δρόμο βοή και σούσουρο. — Ὁ τρελο - Κώστας θὰ βγγῆκε! εἶπα ἔτοιμος νὰ τρέξω.

— Μπορεῖ κι' ὁ Φασουλῆς! εἶπε μ' ἐλπίδα ὁ ἀδελφός μου, ἔτοιμος νὰ κολουθήσῃ

— Μὴν ἔφυγε κανένα βῆδι; εἶπε ἡ ἀδελφή μου· σταθῆτε!..

Πραγματικῶς, μέσα εἰς τὴν μεγάλην βοή ἐσχώριζαν και γαυγίσματα σκυλιῶν και φωνές τρόμου... Κ' ἐπειδὴ ὅταν ἔφυγε βῆδι ἀπὸ τὰ μακελλεῖα τοῦ "Αμμου ἢ ἀπὸ τίς σκάλες τῆς Στράτας - Μαρίνας, ὅπου τὰ ξεφόρτωναν τὰ μωραῖτικα καίτια, ὁ δρόμος δὲν ἦταν πολὺ ἀσφαλῆς, ἀντὶ νὰ τρέξουμε εἰς τὴν ξώπορτα, προτιμήσαμε νάνεθοῦμε εἰς τὸ σπίτι και νὰ βγοῦμε εἰς τὰ παράθυρα τῆς σάλας.

Κι' εἶδαμε τὸ δρόμο μας ἀνάστατο, τὴ γειτονιά μας ὅλη εἰς τὸ ποδάρι. "Ἄνδρες και γυναῖκες, βιαστικοὶ και περίεργοι, ἔτρεχαν ἀπὸ τὰ κοντινὰ σοκάκια γιὰ νὰ ἰδοῦν. Οἱ ἄνθρωποι ἔβγαιναν ἀπὸ τὰ μαγαζεῖα, τὰ σπίτια, τίς ταβέρνες. "Ὅλα τὰ παράθυρα γεμάτα ἀπὸ ἐκστατικὰ κεφάλια κοριτσιῶν, ἢ γρηῃς στίς πόρτες, τὰ παιδάκια τῆς γειτονιᾶς στίς ἄκρες τοῦ δρόμου, ἔτοιμα νὰ ξανατρυπώσουν.

— Τί εἶνε; τί εἶνε, γυιέ μου;

— Μὰ τί εἶνε, χριστιανοί;

Καί ἐρχόταν πέραθε, ἀπὸ τὸν "Αμμο. Μία μεγάλη και παράξενη πομπή. Μπροστά ἡ μαρίδα, τὰ μαγκόπαιδα, κουρελιασμένα και βρώμικα, ποὺ χοροπηθοῦσαν και κάθε τόσο κύτταζαν πίσω τους. "Ἐπειτα διάστημα ἀδειανό, και ἔπειτα λαός, μαῦρο πλῆθος πυκνό, ποὺ ἔφραζε τὴν μπουκα τοῦ δρόμου κ' ἐφαινόταν ἀτέλειωτο. Στὴ μέσῃ τοῦ ἄδειου διαστήματος, ποὺ πολὺ κοντὰ εἰς τὰ παιδιὰ παρὰ εἰς τοὺς μεγάλους, ἕνας ἄνθρωπος, ὁ ἥρωας αὐτῆς τῆς πομπῆς. Μόλις μπορέσαμε νὰ τὸν διακρίνωμε, και πρὶν νὰ μάθωμε ἀκόμα ποιὸς ἦταν, μᾶς ἔπιασε κρύος φόβος. Βῆδι, ἀλήθεια, ἀν βλέπαμε νὰ φεύγῃ,

δὲ θὰ συγκινοῦμαστε τόσο. Τυλιγμένος σὲ μίαν ἄσπρη κάπα μαλ-
λαρή, — καλοκαίρι καιρός, — μὲ καινούρια τσαρούχια, μὲ τριμμένο
μαῦρο πανταλόνι, λιγνός, ψηλός ὡς ἐκεῖ — πάνω, χλωμός σὰ φάν-
τασμα, μὲ δλόμαυρα γένεια καὶ μακρυὰ, σγουρά, φουντωτὰ μαλλιά,
ποῦ χτένι δὲν θὰ γνώρισαν καὶ ποῦ μόλις τὰ σκέπαζε σὰ σκουφάκι
ἓνα μαῦρο πανί, ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος προχωροῦσε μὲ τὸ πιό παρά-
ξενο βῆμα ποῦ μπορεῖ κανεὶς νὰ φαντασθῆ. Τρελός μαζί καὶ μεθυ-
σημένος δὲν θὰ περπατοῦσε ἔτσι: ἀνάβολα. Θά'λεγες πῶς τὰ τσαρούχια
ἐκεῖνα — τὸ μόνο καινούργιο ποῦ εἶχεν ἀπάνω του, — γιὰ πρώτη
φορὰ πατοῦσαν λιθόστρωτο δρόμου. "Ἡ πῶς ὁ δρόμος ἦταν ἐδῶ
κ' ἐκεῖ σπαρμένος μ' ἀναμμένα κάρβουνα, ποῦ ἐπρόσεχε νὰ μὴν τὰ
πατήσῃ. Πήγαινε πότε ἀπὸ 'δῶ, πότε ἀπὸ κεῖ. Μὲ τὴ μπάντα, ἔκανε
καμμιὰ φορὰ καὶ κανένα βῆμα πρὸς τὰ ὀπίσω, κ' εἶδε βουτιές στὸν
ἄερα, ὅπως ἀδέξιος κολυμβητῆς ἐπὶ θάλασσα: Χόπ! χόπ!.. "Ἐγερνε
καμμιὰ στιγμή καὶ σοῦ φαινόταν πῶς θὰ πῆσῃ, μὰ πάλι μ' ἓνα κί-
νημα τοῦ χεριοῦ, ποῦ ἔβγαινε ἀπὸ τὴν κάπα, βρισκόταν ὄρθιος
κ' ἀπότομα λοξοδρομοῦσε. Στοχάζομαι: πῶς τὸ ἀδειανὸ ἐκεῖνο διά-
στημα εἶχε μείνῃ δλόγυρά του ἔξ αἰτίας τοῦ ἀτάκτου του περπατή-
ματος. "Ἄθελα τοὺς ἔδιωχεν ἀπὸ κοντὰ του τοὺς ἀνθρώπους, καὶ
τὰ παιδιὰ ποῦ ἦταν εἰς ἄκρες, ὀπισθοχωροῦσαν περίφοβα πρὸς τὸν
ταίχο ἐπὶ πέρασμά του, γιὰ νὰ μὴν πῆσῃ ἀπάνω τους.

Δὲν ἔβγαζε μιλιὰ, δὲν ἔδλεπε κανένα καὶ τίποτα. Τὰ μάτια του,
μικρὰ, μαῦρα, καὶ σὰ στυσά, ἦταν προσηλωμένα εἰς τὸ κενό. Ἐφώ-
ναζαν ὁ ἄνθρωποι ποῦ ἔτρεχαν μπροστὰ νὰ τὸν ἴδουν κ' ἀλάλαζαν,
μαζὶ μὲ τὰ σκυλιὰ, οἱ ἄλλοι ποῦ ἦταν ἀπὸ πίσω, μακρυὰ. Τὰ παιδιὰ
ὅμως ποῦ προπορεύονταν καθὼς καὶ οἱ μεγάλοι ποῦ τὸν ἀκολου-
θοῦσαν ἀμέσως, ἦταν σοβαροὶ καὶ σιωπηλοὶ. Αὐτὴ ἡ σιωπή, ἡ εὐλά-
θεια μπορῶ νὰ πῶ, ἔδινε ἀκόμη πιό πολὺ μυστήριον εἰς τὸ πέρασμά
του. "Ἄν ἦταν τρελός ἢ μεθυσμένος, οἱ μάγκες θὰ τὸν ἐπείραζαν καὶ
θὰ γελοῦσαν· ἂν ἦταν ληστής, φυγόδικος, κακοῦργος, οἱ παλληκα-
ράδες ἐκεῖνοι τοῦ "Ἄμμου θὰ τὸν ἐπιαναν. Τί ἦταν ἐπιτέλους ὁ ἄν-
θρωπος αὐτός ποῦ φαινόταν ἀπ' ὄλα, καὶ τί ἐγύρευαν ἐκεῖνοι ποῦ
τὸν ἀκολουθοῦσαν;

"Ἐνα παιδί ἀπὸ πίσω κρατοῦσε ἓνα μπόγο μεγάλο ἀπὸ βροῦχα
καὶ ξέθωρες κουβέρτες, δεμένο μὲ παληόσχοινο. Καὶ διπλα εἰς τὸ
παιδί, ἐπὶ τὴν πρώτη γραμμὴ τῆς σοβαρῆς συνοδείας, εἶδα τὸ Γιάννη
τὸ Μάγκαλο, τὸν καλὸ γείτονά μας, τὸ μακελλάρη, τὸν πατέρα τῆς
συνομήλικῆς μου Μαρίας. Μιλοῦσε σιγὰ μὲ τοὺς διπλανούς του καὶ
χειρονομοῦσε ζωηρὰ, δείχνοντας τὸν παράξενο ἄνθρωπο. Ἦταν
φανερὰ συγκινημένος ὁ Γιάννης ὁ Μάγκαλος, ὁ πατέρας τῆς μικρῆς
μου φιληνάδας. Τ' ἔλοστρόγγυλο κ' ἔλοκοκκίνο πάντα πρόσωπό
του μοῦ φάνηκε σὰν ξέθωρο· δὲν μπορούσα ὅμως νὰ ξεχωρίσω τί
ἀπ' ὄλα ἔδειχεν ἢ ὄψι του: χαρὰ, ἐκπληξί, ἀνησυχία, λύπη, θυμὸ,
φόβος;... "Ὅλα ἐκεῖνη τὴν ὥρα μοῦ φαινόταν παράξενα κ' ἀνεξή-
γητα. Κ' ἐπερίμενα νὰκούσω μιὰ λέξι, γιὰ νὰ τὰ ἐξηγήσω.

"Ἐπιτέλους τὴν ἄκουσα! "Ὁ ψηλὸς ἄνθρωπος μὲ τὴν κάπα εἶχε

περάση πιά κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρά μας καὶ τὸν ἐβλέπαμε ἀπὸ πίσω.
— οἱ ὦμοι τοῦ μου ἔκαναν ἐντύπωσι, σηκωμένοι κι' ὁ ἕνας ψηλό-
τερ' ἀπὸ τὸν ἄλλο, — ἔταν ἡ Τασοῦ, ἡ ἀντικρουή μας φάντρα μὲ τὰ
μεγάλα μάτια ποῦ τὰ φοβούμουν, ὕψωσε τῆ φωνή κ' εἶπε καθαρά
καὶ ξάστερα σὲ μιὰν ἄλλη γειτόνισσα :

— Καλέ . . . δὲν εἶνε ὁ ἀδρεφός τοῦ Μάγκκαλου, ὁ Κωσταντῆς ποῦ
ἐσκότωσε τὸν Καλλίγερο κ' ἔκαμε, μάτια μου, δεκαπέντε χρόνια
φυλακή ;

— Μπᾶ ! μπᾶ ! ; ἔκαμε ἡ ἄλλη κ' αἶμα σήμερα, γυιέ μου, φινίρισε ἡ
κουντάνα του ¹ καὶ τὸν ἀφίσανε ;

— Ναῖσκε, λίμπερος ² !

Τῆ στιγμῇ ἐκεῖνη ἡ πομπὴ ἔστρηψε ἀριστερᾶ, εἰς τὸν πρῶτο δρόμο
ποῦ τὸν ἐλέγαμε εἰς τὴν γειτονεῖα « καντοῦντι τοῦ Μάγκκαλου », γιὰτὶ
ἐκεῖ ἦταν τὸ μαγκαλεῖκο σπίτι. Ὅσοι χῶρεσαν, πέρασαν πίσω ἀπὸ
τὸν Κωσταντῆ καὶ τὸν ἀδελφὸ του. Οἱ ἄλλοι πυκνώθηκαν ἀπανωτοὶ
ἐκεῖ εἰς τὴν μπουκα τοῦ δρομάκου, κι' ἐσπρώχονταν, κι' ἐφήλωναν,
γιὰ νὰ βλέπουν. Πῶς θὰ πατοῦσε τὸ κατώφλι τοῦ σπιτιοῦ του ὁ λίμ-
περος, ὅστερ' ἀπὸ δεκαπέντε χρόνια φυλακῆ ; Δὲν εἶχε ἄδικο κι' ὁ
κόσμος ποῦ εἶχε ὀργισθῆ μὲ τόση περιέργεια πίσω ἀπὸ τὸ θέαμα
ἐκεῖνο. Μὰ τὴν ἀλήθεια, ἦταν κάτι ποῦ δὲν τὸ βλέπει κανεὶς καθε-
μέρα ! . . Ἐταί, ἀφοῦ μάθαμε τί ἔτρεχε, ἀσφαλισμένοι πιά πῶς δὲν
μᾶς φοβέριζε οὔτε βῆδι οὔτε λεοντάρι, κατεβήκαμε καὶ μεῖς εἰς τὸ
δρόμο κ' ἔχωθήκαμε εἰς τὸ πλῆθος. Καὶ θὰ εἶχαμε τὸ κουράγιο, γλυ-
στρώντας ἀνάμεσ' ἀπ' τὰ πόδια τῶν μεγάλων, νὰ φθάσουμε ὡς τὸ
μαγκαλεῖκο, ἀν ἡ μητέρα μας δὲν ἔστειλε τὸν ὑπηρέτη νὰ μᾶς
περιμαζέψῃ.

* *

Δὲν θυμοῦμαι ἀν τὴν ἱστορία τοῦ Κωσταντῆ τοῦ Μάγκκαλου τὴν
ἔμαθα ἀμέσως ἢ ἀργότερα. Θὰ σᾶς τὴν διηγηθῶ ὅμως τώρα ἐπὶ
τὴν ξέρω. Ἦταν καμμιά εἰκοσιπενταριά χρονῶν λεβέντης, μακελλά-
ρης σὰν τὸν ἀδελφὸ του, καὶ ὅπως οἱ περισσότεροὶ ζακυνθῖνοὶ τῆς
ἐποχῆς ἐκεῖνης, φανατικὸς βίξοσπάστης καὶ Λομπαρδιανός. Ὁ Λομ-
πάρδος, ἔς ὅλην του τὴν ἀκμῆ, ἡ λατρεία καὶ τὸ εἰδωλο τοῦ λαοῦ,
ποῦ τὸν εἶχε δευτέρου Θεοῦ του καὶ τὸν τραγουδοῦσε :

— Ἐκεῖ ποῦ πᾶς, Λομπάρδε μου,
Λειβάδια νᾶνε ὀμπρός σου,
Βραγιές - βραγιές βασιλικὸς
Νὰ τρώῃ τᾶλογο σου.

Νὰ χαμηλῶναν τὰ βουνὰ
Νᾶβλεπα τὴν Ἀθήνα,
Νᾶβλεπα τὸ Λομπάρδο μου
Ἐποῦ μιλάει εἰς τὸ βῆμα, —

ὁ Λομπάρδος αὐτός, ὁ κοσμαγάπητος εἶχε κ' ἕναν ἐχθρό. Δηλαδὴ

ἡ φινίρισε ἡ κουντάνα του = ἔληξε ἡ ποιηὴ του. — 2 λίμπερος = ἐλεύθερος.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothefio Dimosias Istori
Restrictions apply.

Η ΥΠΟ ΤΗΝ Υ. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ ΤΗΣ Α. Μ. ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ & ΕΜΠΟΡΙΚΗ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ — Πλατεῖα Κάνιγγος

Περιλαμβάνει τὰς ἐξῆς σχολὰς: *Γεωργικὴν, Βιομηχανικὴν, Ἐμπορικὴν, Μηχανουργικὴν, Ἀρχιτεκτονικὴν.*

ΣΗΜ. ΗΜΕΡ. Ἡ *Βιομηχανικὴ καὶ Ἐμπορικὴ Ἀκαδημία* ἀνεδείχθη ὡς τὸ εὐεργετικώτερον καὶ ἐθνωφελέστερον τῶν πρακτικῶν ἰδρυμάτων τοῦ εἴδους τῆς, καὶ ὡς τοιοῦτον τὸ συνιστᾷ ἰδιαίτερος ἡ διεύθυνσις τοῦ *Ἡμερολογίου* μας.

Χίλιοι καὶ πλέον ἀπόφοιτοι τῆς Ἀκαδημίας θρῶσιν ἀνά τὸν Ἑλληνισμόν παραγωγικῶς

ὡς *γεωπόνοι, ὡς οἰνοποιοί, ὡς μηχανουργοί, ὡς ἔμποροι, ὡς βιομήχανοι κ.λ.π.*

Ὅλοι φωνάζομεν διὰ πρακτικὴν ἐκπαίδευσιν, τὸ Κράτος ἐπαγγέλλεται σχεδία ἐπὶ σχεδίων, καὶ μόνον ἡ *Ἀκαδημία τὰ ἐφαρμόζει.*

Ἀυτὴ ἐδῶκε καὶ δίδει τὴν πρακτικὴν ὄψιν εἰς ἐπαγγέλματα *παραγωγικά, πλουτοφόρα, κοινωφελῆ.*

Δὲν περιορίζεται εἰς λόγους μόνον καὶ θεωρίας, αἱ ὁποῖαι ὀπισθοδρόμησαν τὸ ἔθνος, ἀλλὰ εἰς ἐργασίαν, εἰς πράγματα, εἰς ἀριθμούς.

Ἐκδίδει κατάλληλα βοηθητικὰ *εἰδικὰ συγγράμματα, κέκτηται — εἰσαγαγούσα αὐτὴ πρώτη καὶ μόνη — ἐργαλεῖα καὶ ὄργανα βιομηχανικά καὶ ἐπιστημονικά, ὡς γυαυκόμετρα, γαλακτόμετρα, οἰνόμετρα, δξύμετρα κτλ. τελειότατα.*

Κύριοι Γονεῖς, Πατέρες, Οἰκογενειάρχαι, Πολῖται, Ἕλληνες!

Θέλετε νὰ ἰδῆτε τὸ ἔθνος ἰσχυρόν, τὴν κοινωνίαν εὐημεροῦσαν, τὴν Πατρίδα μεγάλην; Στείλατε τὰ παιδιὰ σας νὰ πωυδάσουν πρακτικῶς, νὰ ἀσφαλίσουν τὸ μέλλον των, νὰ πλουτίσουν τὴν χώραν, νὰ πλουτήσουν καὶ αὐτὰ τὰ ἴδια

δι' ἐργασίας ἐνεργητικῆς καὶ δημιουργικῆς.

Ζητοῦμεν ἀνθρώπων καὶ ἀναγέννησιν; Ἄλλὰ πῶς; Μὲ πληθῶραν δικηγῶρων καὶ δοκησισοφῶν καὶ σχολαστικῶν; Πῶς νὰ τοῦς χωρέσῃ καὶ τί νὰ τοῦς κάμῃ ὁ Τόπος μας ὁ στενός, ὁ ἀσφυκτικός;

Κάμετε τὰ παιδιὰ σας: *ἐμπόρους, βιομηχάνους, γεωπόρους, μηχανουργούς, ἀρχιτέκτονας, οἰνοποιούς, ἀνθρώπους δηλ. χρησίμους εἰς τὸν ἑαυτὸν των, εἰς τὴν κοινωνίαν, εἰς τὴν Πατρίδα.*

Σὰς τὸ ἐγγυᾶται δι' ἔργων καὶ δι' ἀποτελεσμάτων

Ἡ Ἐμπορικὴ καὶ Βιομηχανικὴ Ἀκαδημία

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Χ. ΚΑΛΑΝΤΙΔΟΥ ΗΛΕΚΤΡΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΝ

ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΙΣ ΟΔΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ & ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 2

ΕΙΔΙΚΑΙ ΑΙΘΟΥΣΑΙ, ἐφωδιασμένα μετὰ τὰ τελειότερα ὄργανα καὶ μηχανήματα, δι' ὧν ἐφαρμόζονται αἱ θεραπευτικαὶ ιδιότητες τοῦ ἡλεκτρισμοῦ καὶ ὅλα τὰ εἴδη τῶν ἡλεκτρικῶν ρευμάτων :

γαλβανικόν, φαραδικόν, στατικόν.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΣ ΘΑΛΑΜΟΣ διὰ τὰ ὑψίστυνα ρεύματα (haute frequense) τοῦ περιωνύμου Ἀρσονβάλ, τὰ ἐνδεδειγμένα κατὰ πολλῶν δυσκρασιῶν καὶ παθήσεων

καὶ ἰδίᾳ κατὰ τῆς ἀρτηριοσκληρώσεως.

ΑΚΤΙΝΕΣ Χ ΡΕΝΤΓΓΕΝ,

δι' ὧν ἐπιτυγχάνονται θαυμάσια ἀποτελέσματα
θεραπευτικὰ καὶ διαγνωστικὰ

Ἡλεκτρικὰ φωτόλουτρα.— Ὅργανα γαλβανοκαυστικῆς.—

Συσκευαὶ ἐνδοσκοπήσεως.— Λουτρά ὑδροηλεκτρικά.—

Ἀνατριπτῆρες δονητικοὶ (massages).— Ὅργανα
ἀκτινοθεραπευτικὰ καὶ θερμοφόρα.

« Bain à quatre cellules » δι' ὑδροηλεκτρικὰ λουτρά, ἧτοι τὸ ὀνομασθὲν ἀκρόλουτρον, τὸ νεώτατον καὶ τελειότατον μηχανήμα, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπιτυγχάνεται

κατὰ 50 ποικίλους τρόπους

*ἢ ἐνηλέκτρισις τῶν διαφόρων μελῶν καὶ ὀργάνων
τοῦ σώματος.*

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ « Ἡμερολογίου » συνιστᾷ μετὰ πεποιθήσεως τὸ

ΗΛΕΚΤΡΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΝ

ΚΑΛΑΝΤΙΔΟΥ

ὡς ἓν τῶν τελειοτέρων καὶ πλουσιωτέρων καθ' ἅπασαν

τὴν Ἑλλάδα καὶ Ἀνατολήν

είχε πολλούς ἐχθρούς, γιατί τό αντίθετο κόμμα τῶν εὐγενῶν ἀπό τότε δὲν ἦταν τιποτένιο. Ἐνας ὅμως λογαριάζονταν περισσότερο ἀπ' ἄλλους: ὁ δικηγόρος καὶ δημοσιεγράφος Καλλιγέρος, ἕνα γερὸ μυαλό, μιὰ δυνατὴ καὶ ἀφασὴ πέννα. Ἐθῶζε δική του ἐφημερίδα καὶ κτυποῦσεν ἀμείλικτα τὸ Λομπάρδο καὶ τὸ κόμμα του. Εἶνε ἀλήθεια πῶς τὸν ἀντικτυποῦσαν καὶ οἱ λομπαρδιανοὶ, πότε μὲ τὴν πέννα τοῦ ἴδιου τοῦ ἀρχηγοῦ, πότε μὲ τὴ μαγκούρα κανενὸς μπράβου, πότε καὶ μὲ τὰ δυό. Μὰ τό αὐτὶ τοῦ Καλλιγέρου δὲν ἴδρυνε ἀπὸ τίποτα καὶ ἐξακολουθοῦσε. Μιὰ Κυριακὴ βγῆκε ἡ ἐφημερίδα του μ' ἕνα φοβερό ἀρθρο, τὸ φοβερώτερο ἀπ' ἄλλα. Ἡ πολὺ μεγάλες ἀλήθειες ἦν ἔλεγε, ἢ πολὺ μεγάλα ψέμματα, γιατί καὶ ὁ ἴδιος ὁ Λομπάρδος πειράχθηκε βραβεία. Καὶ ὄχι μόνο πειράχθηκε — γιατί καὶ ἄλλες φορές μπορεῖ νὰ τῶπαθε, — ἀλλὰ καὶ τῶδειξε. Οἱ ἄνθρωποι του τὸν εἶδαν ἐκείνη τὴν ἡμέραν σκυθρωπὸ καὶ τὸν ἄκουσαν νὰ προφέρῃ λόγια θυμωμένα. Κάποιος ἀπ' αὐτοὺς, ἀγανακτισμένος ἀληθινά, ἦ γιὰ νὰ πυνήθησῃ δούλεψι, εἶπε στοῦ σαλόνι:

— Σκότωμα ἦθελε ὁ αἴμιος!

Δὲν τᾶκούσε αὐτὸ ὁ Λομπάρδος; ἦταν πάρα πολὺ συγχυσμένος γιὰ ν' ἀκούσῃ τί ἔλεγαν γύρω του; Κανείς δὲν τὸ ξέρει. Φαίνεται ὅμως πῶς δὲν εἶπε τίποτα. Οὔτε ναι, οὔτε ὄχι. Ἡ καὶ ἂν εἶπε ἀργότερα τὰ συνειθισμένα του καθυσχαστικά, — γιατί πάντα ἔριχνε λίγο νερό εἰς τὸ κρασί τῶν πιστῶν του, — ὁ Κωσταντῆς ὁ Μάγκalos δὲν ἐπρόφθασε νὰ τᾶκούσῃ. Γιατί αὐτὸς εἶχε βγῆ ἀπὸ τὸ σαλόνι ἐσφραγισμένος.

— Ποῦ πάς, μωρέ; τοῦ εἶπε στοῦ διαδρόμο ὁ φίλος του ὁ Κλαπάτσας, τὸ παλληκάρι τοῦ Ἄμμου.

— Ἄσε με, τὸ Χριστό του!.. βουχῆθηκε ὁ Κωσταντῆς. Καὶ βρόδωλεσε τί, σκάλα σὰ νὰ τὸν κυνηγοῦσαν.

Ὁ φίλος του ὁ Κλαπάτσας τὸν ἀκολούθησε εἰς τὸ δρόμο...

Αὐτὰ ἔγιναν τὴν Κυριακὴ τὸ μεσημέρι. Τὴν ἴδια μέρα, ὁ Καλλιγέρος βρέθηκε σκοτωμένος. Κατὰ τὰ μεσάνυχτα, ἐνῶ ἐγύριζε οπίσθεν τοῦ ἀπὸ τῆς Λέσχης, τοῦ ἔβριξαν τρεῖς πιστολιές. Ἀναστατώθηκε ὄχι ἡ Ζάκυνθος μ' αὐτὴ τὴ δολοφονία. Τόσο πολὺ, ὥστε καὶ ἡ Ἀρχὴ ὑποχρεώθηκε νὰ κυνηγήσῃ τοὺς κακούργους μὲ ἀουνεῖσθε ζῆλος καὶ, — σπανιώτατο γιὰ τὴν ἐποχὴ τῆς τρομοκρατίας, — νὰ τοὺς πιάσῃ. Ἦταν ὁ Κωσταντῆς ὁ Μάγκalos καὶ ὁ φίλος του ὁ Κλαπάτσας. Τοὺς ἐμαρτύρησε μιὰ γυναίκα ποῦ τοὺς εἶδε καὶ τοὺς ἐγνώρισε: τ' ὄμοιόλογησαν εἰς τὸ τέλος καὶ οἱ ἴδιοι. Γρήγορα — γρήγορα τοὺς ἐδίκασαν καὶ τοὺς ἐστρήμωξαν γιὰ καλὰ: δεκαπέντε χρονάκια τὸν ἕνα, δέκα τὸν ἄλλο. Ὁ Λομπάρδος δὲ θέλησε νὰ κάμῃ τίποτα πρὸς χάρι τοὺς καὶ ἄφισε τὴ δικαιοσύνη ἀνεπηρέαστη, γιατί εἰπώθηκε ἀπὸ ἐχθρούς πῶς αὐτοὺς εἶχε βάλῃ τοὺς ἀνθρώπους νὰ σκοτώσουν τὸν Καλλιγέρο. Ὁ Μάγκalos ὅμως, εἰς τὸ δικαστήριον, ἐδήλωσε καλλιὰ πῶς κανένας δὲν τὸν εἶχε βάλῃ, πῶς δὲν εἶχεν ἀκούσῃ παρὰ μόνο τὸ αἰσθημά του, πῶς «ἄφ' ἑαυτοῦ του» ἀποφάσισε νὰ «γίγῃ ἡσία», πῶς τοῦ εἶχε κάμῃ ἡ τιμωρὴ τοῦ ἀντιπάλου τοῦ Λομπάρδο, — τὸ θεὸ του, —

θλιμμένο ἔξ αἰτίας τοῦ Καλλίγερου καὶ τοῦ ἄρθρου του, καὶ πῶς αὐτὸς εἶχε παρασύρῃ καὶ τὸ φίλο του Κλαπάτσα νὰ τὸν βοηθήσῃ εἰς τὸ ἐκδικητικὸ κακούργημα. Ἡ ἀπολογία αὐτή, κατωμένη μ' ὄλη τὴν εἰλικρίνεια ἑνὸς ἀνθρώπου ἀγνοῦ καὶ αἰσθηματικοῦ, ποῦ ἀπὸ μιὰ πίστι καὶ ἀπὸ μιὰ ἰδέα ἔγεινε φωνηᾶς, ἔτσι σὲ μιὰ κακὴ ὥρα, — ὄχι μόνον τὸν Λομπάρδο ἀπάλλαξε ἀπὸ τῆ φοβερῆ ὑποψία, ἀλλὰ καὶ τῆ θέσι τοῦ ἴδιου τοῦ Μάγκαλου ἀλάφρωσε, καὶ μόνον γι' αὐτό, ὄχι ἀπὸ καμμιὰ πέσι τοῦ κομματάρχη, τὸ δικαστήριον τὸν ἐτιμώρησε μὲ σχετικὴ ἐπιείκεια.

Τὰ δεκαπέντε ὅμως χρονάκια τὰ πέρασε εἰς τὴ μαύρῃ φυλακῇ χωρὶς νὰ τοῦ χαρισθῆ οὔτε ἓνα ἡμέρα. Καὶ ὅταν ἦλθεν ἡ τελευταία, καὶ ἀφοῦ ὁ ἀδελφὸς του ὁ Γιάννης ἐπῆγε καὶ τοῦ πλήρωσε ὄλα του τὰ ἔξοδα, τὸν ἄφισαν ἐλεύθερον, καὶ τὸν εἶδαμε ἄξαφνα τὸ δειλινὸ ἐκεῖνο τὸ καλοκαίριάτικο, νὰ γυρίζῃ εἰς τὸ πατρικὸν τοῦ σπιτί, γιὰ νὰ ξαναρχίσῃ τὴν πρώτην του ζωῇ.

Τὴν πρώτην του ζωῇ... ἓνας λόγος εἶνε! Ἔτσι εὐκολὰ ξαναρχίζει ἓνας ἄνθρωπος, κλεισμένος σὲ μιὰ φυλακῇ ἀπὸ τὰ εἰκοσιπέντε του χρόνια ὡς τὰ σαράντα, τὴν πρώτην του ζωῇ;... Κι' ὁ Κωσταντῆς ὁ Μάγκαλος εἶχε ξεσυνειθίσῃ ἀκόμη καὶ τοῦ ἀνθρώπου τὴν περπατησιά. Δὲν τὸν εἶδαμε; Τρελὸς μαζὶ καὶ μεθυσμένος, δὲν θὰ περπατοῦσε ἔτσι ἀνάδολα!...

Ἀπὸ τὸ παράθυρον τῆς σοφίτας μας φαινόταν εἰς τὸ πλάγι ἓνα πσινὸ παραθυράκι τοῦ μαγκαλεῖκου, ποῦ ἔβλεπε εἰς τὴ μικρὴν τοῦς αὐλήν, φραγμένην μ' ἓνα ψηλὸ, παλιὸ καὶ δλόμυρον τοῖχος. Στὸ παραθυράκι αὐτὸ ξαναεἶδα τὸ Μάγκαλο, ὕστερ' ἀπὸ πέντ' - ἔξη μέρες. Ἦταν καθισμένος ἀπὸ μέσα, ἀγκουμποῦσε τὰ χέρια του εἰς τὸ γυμνὸν πεζοῦλι καὶ κύτταζε κάπου, μπροστά του, μὲ προσήλωσε καὶ ἐπιμονή. Ὅταν ἀντίκρισα ἔξαφνα τὸ ξεκίεραστο ἐκεῖνο κεφάλι, μὲ τὸ χλωμὸ πρόσωπον ποῦ ἐμίκραινε μέσ' ἔς τὰ μαῦρα φουντωτὰ μαλλιά, τρόμαξα καὶ ἀποτραθίσθηκα. Ἐπειτα ξαναπρόβαλα μὲ δειλία, καὶ ἄρα βεβαιώθηκα πῶς δὲν ξεκάρφωνε τὸ βλέμμα του ἀπὸ ἓνα σημεῖον, πῆρα θάρρος νὰ τὸν παρατηρήσω.

Ὅσο τὸν ἐκύτταζα, τόσο καὶ ἀποροῦσα...

Ἦμουν παιδί, μὰ ὅσο νὰ πῆς, ἤξερα πάντα νὰ ξεχωρίσω κακούργημα ἀπὸ κακούργημα. Ὁ ἄνθρωπος ποῦ ἐσκότωσε μιὰ φορά ἀπὸ ἓνα αἰσθημα, χωρὶς συμφέρον καὶ ἴσως χωρὶς κακία, δὲν ἦταν βέβαια γιὰ μένα ὁ «φοβερὸς κακούργος» καὶ ὁ «αἰμοδόρος ληστής». Γιατὶ καὶ χωρὶς νὰ ξέρω ἀκόμα τὴ λέξι, ἔκαμνα στὴν παιδικῇ μου συνείδησι τὴ διακρίσι ἑνὸς ἐγκλήματος πολιτικοῦ ἀπὸ ἓνα κοινὸ. Ὁ φωνηᾶς ὅμως πάντα φωνηᾶς ἦταν, καὶ δὲν μπορούσε παρὰ νὰ μοῦ κἀνῃ φρίκη. Ἐπειτα ἦταν ἡ κατακραυγὴ τοῦ κόσμου, ἡ ἀποστροφὴ καὶ ἡ φρίκη τῆς γειτονείας, ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδιῶν. Εἶχ' ἀκούσῃ μιὰ γειτόνισσα νὰ λέγῃ τῇ μητέρα μου:

μαγκαλιέικο!.. Δέν τόν άφίνανε, κυρά μου, καλλίτερα νά βέψη στά σάβρα, παρά τότε βγάλανε και μās τότε φέρανε εδω, νά μήν έχουμε πιλιό σιγουράντσα! ούτε γτά σπίτι μας; Γιατί ποιος τό ξέρει τί κακό θά σοφισθῆ πάλι νά κάμη!.. Ὁ Θεός, κυρά μου, νά μās φυλάη από τέτοιους ανθρώπους!

Ἐκεῖνός ἦταν κάποιος πού δέν ἔμοιαζε μέ μās. Πάντα καλός άνθρωπος πού δέ μπορούσε κανείς παρά νά βλέπη τήν κακία ζωγραφισμένη ἀκόμα και γτό πρόσωπό του. Γι' αὐτό ὅσο τόν κύτταζα τόσο κι' ἀπορούσα... Ὅτις ἔχνος αὐτῆς τῆς κακίας, τῆς ψυχικῆς ἀσχημίας, δέν φαινόταν γτό πρόσωπο ἐκεῖνο τό χλωμό, τό κακοπαθιασμένο από τή φυλακή, μέ τ' ἄκουρα μαλλιά και γένηια. Στά χαρακτηριστικά του ἀπεναντίας, ἔστῃ γρυπή του μύτη, γτά μάτια του προπάντων τά δλόμαυρα, μαυροστεφανωμένα και βεμβά, ἀνακάλυπτα μιά παράξενη ὄμορφιά, ὀρθοσκευτική μπορὸ νά πῶ, κάτι τό εὐγενικό, τό ὀλιμμένο, τό μαρτυρικό... Ἐίπε πολύ περίεργο, μὰ πρέπει νά τό πῶ. Στή γειτονική μας ἐκκλησία, γτή δεξιὰ θύρα τοῦ Ἱεροῦ ζωγραφισμένη, ἔδλεπα πάντα μιά εἰκόνα: τήν ἀποκεφάλισι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου. Μοῦ ἔκαν' ἐντύπωσι τό κεφάλι τοῦ Παδρόμου, κομμένο ἔς ἓνα πιάτο, πού τό κρατοῦσε ἓνας στρατιώτης. Ἦταν χλωμό, ὀλιμμένο και τριχωτό. Αὐτό τό κεφάλι μοῦ θύμιζε ζωηρότατα ὁ Κωνσταντῆς ὁ Μάγκαλος, ὅπως τόν ἔδλεπ' ἀκκουμπισμένο γτό παραθύρακι του. Ἡ φαντασία μου τό ἔφρατιε μέ κάγγελα σιδερένια, ὅπως τά εἶχα ἰδῆ πολλές φορές γτά παραθυράκια τῶν φυλακῶν. Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, και γτό σπίτι του, μοῦ φαινόταν ἀκόμα φυλακισμένος. Τόν θεωροῦσα ἔστο μαρτύριο πού θά ἐξάγνιζε ἔς αὐτό τόν κόσμο τό κακούργημά του, και μοῦ φαινόταν σάν ἁμαρτωλός μεταννημένος. Χωρίς νά τό καταλάβω, χωρίς νά τό θέλω, από τήν ἡμέρα ἐκεῖνη, ἄρχισα μέσα μου νά τόν λυπάμαι, νά τόν συμπονῶ.

Μιά στιγμῆ μόνο γύρισε κατά ἄνω μου τά μάτια του, ἀλλά δέν μέ εἶδε καθόλου. Ἐπειτα μπῆκε μέσα, δέν ξαναφάνηκε, κι' ἐγὼ κατέβηχ' από τή σοφίτα... Τήν ἄλλη ἡμέρα ἔμαθα πράγματα φοβερά. Ὁ Μάγκαλος δέν ἦταν καθόλου γτά συγκαλά του. Τῆ νύκτα, λέει, ἔδλεπε φαντάσματα, σηκωνόταν ἄγριος και τρομαγμένος από τό κρεββάτι, ξυπνοῦσε τοὺς δικούς του, ἀναστατόνηε τή γειτονειὰ κι' ἔκανε σάν τρελός. Ἐπαράδερνε ἀπάνω - κάτω, ἔς ὅλο τό σπίτι, κι' ἐξεφώνιζε: «Πόλεμος! — Θά γένη!» Μέ μὴν ἄγρια φωνή, πού ἔκανε τοὺς ἀνθρώπους νάνατριχιάζουν. Ἡ Παρασκευῆ, ἡ γυναῖκα τοῦ Γιάννη, τοῦ ἀδελφου του, φοβήθηκε πῶς θά τοὺς πνίξη ὅλους καμμιάν ὥρα, και ἀπαίτησε από τόν ἄνδρα της νά φύγουν ἀπ' τό σπίτι. Ὁ Γιάννης τῆς εἶπε νά κάμουν ὑπομονή λίγες ἡμέρες, γιατί ἦταν ἀκόμη από τή φυλακή, και σιγά - σιγά, ἅμα συνειθιζε πάλι τό σπίτι και τήν ἐλευθερία, ἴσως ὁ ἄνθρωπος θά ἐκαλμάριζε. Ἀλλά πού! Ὅσο πήγαινε και χειροτέρευε. Ἦταν ἀδύνατο πιά νά ζήση κανείς

μαζί του. Κ' έπειδή τὸ μισὸ σπῖτι ἦταν τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ δὲ μποροῦσε, οὔτε τὸν βαστούσε ἢ ψυχὴ του, νὰ τὸν διώξῃ, ὁ Γιάννης βοστρ' ἀπὸ πέντε ἡμερῶν βάσανα καὶ μάταιες ἐλπίδες, ἀναγκάστηκε νὰ πάρῃ τὴ γυναῖκά του καὶ τὰ παιδιὰ του καὶ νὰ πᾶνε νὰ καθήσουν ἀλλοῦ. Ἔτσι: ὁ μουρλὸς ἔμεινε μονάχος εἰς τὸ ἔρημο μαγκαλέτικο, ὅπου μποροῦσε νὰ κἀνὰ τὰ δικὰ του καὶ νὰ ξεφωνίζῃ ἕλη νύκτα τὸ «Πόλεμος — θὰ γένῃ!», χωρὶς νὰ ἐνοχλῆ παρά τοὺς κοντινότερους γειτόνους.

Τὸ ἄκουσα μὲ πολλή μου λύπη, γιατί ὁ Γιάννης ὁ Μάγκalos εἶχε, καθὼς εἶπα, καὶ μιὰ κορούλα τῆς ἡλικίας μου, ποῦ τὴν εἶχα φιληνάδα. Μαρία τὴν ἔλεγε·ν καὶ συχνὰ ἐρχότανε εἰς περιέδοί μας καὶ βαπτίζαμε τίς κουκλες τῆς ἀδελφῆς μου ἢ ἐχτιζάμε σπιτάκια μὲ λάσπη. Δὲν εὑρισκα πιά εὐχαρίστησι ἔς αὐτὰ τὰ παιγνίδια, μὲ ἄρρεσε ὁμως νὰ κάθουμαι κοντὰ ἔς τὴν ξανθοῦλα ἐκείνη, τὴν παχουλή καὶ κάτασπρη καὶ ἀφράτη. Εἶχε καὶ μιὰ συρτή, χαδιάρικη φωνή, ποῦ ἀκόμη λῆς καὶ τὴν ἀκούω. Προπάντων ὅταν μοῦ ἔλεγε: «Χάρισέεε μού το, καὶ μέεεε!» Κ' ἐγὼ τῆς τὸ χάριζα, ὅτι νὰ ἦταν, καὶ ἢ ἀδελφὴ μου ἐξήλειε πολὺ... Ἔτσι τὴν ἔχασα τὴ μικρὴ μου φιληνάδα, καὶ αὐτὸ ἔξ αἰτίας τοῦ μουρλοῦ. Νὰ σπουδαίος λόγος γιὰ νὰ τὸν μισήσω καὶ ἐγὼ, ὅπως τὸν μισοῦσε ὀλη ἢ γειτονειά!..

Μὰ εἶλα ποῦ δὲν μούλεγε τίποτα κακὸ τὸ πρόσωπό του! Τὸν ἔδλεπα συχνὰ ἀπὸ τὸ παράθυρο τῆς σφίττας νὰ προδαίη εἰς τὴν παραθύρακι του καὶ νὰ βρεμάξῃ μὲ τὸν ἴδιον τρόπο, καὶ κάθε φορά ποῦ πεθόμουν περισσότερο πῶς μοιάζει τ' Αἴ-Γιαννιοῦ, ἢ ἐμπιστοσύνη μου μεγάλωνε. Ἴσως ἤμουν τὸ μόνο παιδί εἰς γειτονειά ποῦ δὲ φοβότανε τὸν ἀγγριάνθρωπο. Τόσο πολὺ, ποῦ μιὰ ἡμέρα ἐτόλμησα καὶ νὰ τοῦ μιλήσω! Τοῦ ἐγενεφα μιὰ στιγμὴ, ποῦ μοῦ φάνηκε πῶς μὲ κύτταζε, καὶ τὸν εἶδα νὰ προσηλώνεται ἐπάνω μου μὲ περιέργεια μαζί καὶ μ' ἐκπληξί, ποῦ ἔδειχνε καὶ κάποια χαρὰ. Αὐτὸ μεδῶσε θάρρος — εἶχα ἐκτεθῆ κηλόα πιά, — καὶ τοῦ φώναξα :

— Γεῖά σου, κύρ Κωσταντῆ! τί κάνεις; πῶς περνᾷς;

Μ' ἐκύτταξε ἀκόμη λίγο, καὶ μ' ἔνα μορφασμὸ ποῦ ἔμοιαζε μὲ ἀμυδρότατο χαμόγελο, μὲ ρώτησε :

— Ὁ Γληγοράκης εἶσαι τοῦ λόγου σου;

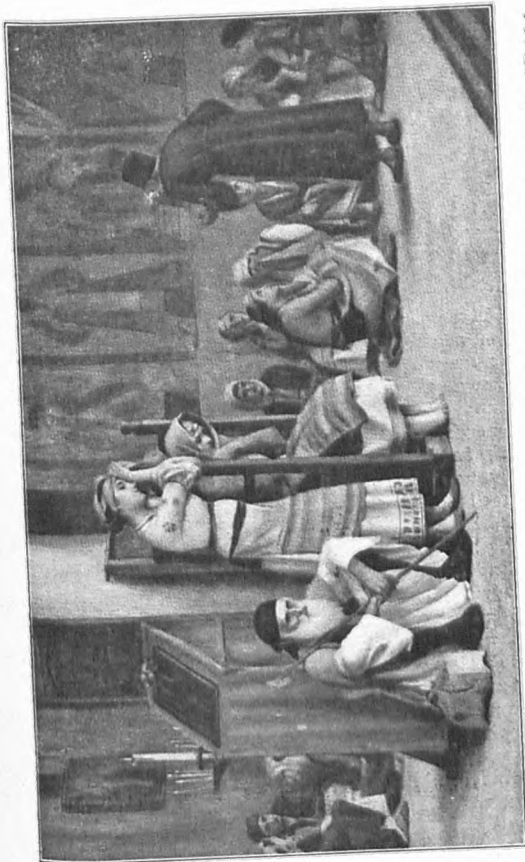
Μοῦ ἔκαμε μεγάλῃ ἐντύπωσι πῶς μποροῦσε νὰ ἔξερῃ τὸνομά μου. Ὅταν γεννήθηκα ἐγὼ, αὐτὲς ἦταν εἰς τὴν εὐλακή!

— Ναι, τοῦ εἶπα' μὰ πῶς μὲ γνωρίζεις;

— Ἔ, καλὰ! μοῦ ἀποκρίθηκε, — καὶ τὸ χαμόγελό του δυνάμωσε — τὸ ἀρχοντόπουλο νὰ μὴ γ' οἰρίξω;...

Τὸ εἶχα ξεγάζῃ. Ἦμουν τὸ ἀρχοντόπουλο... τῆς γειτονεῖας μου. Αὐτὸ μ' ἐκολάκεψε, ὅπως θὰ κολάκεψε καὶ τὸν Κωσταντῆ, ὁ χαρρετιομὸς μου, καὶ μπορῶ νὰ πῶ πῶς ἀπὸ τὴ στιγμὴ ἐκείνη γινῆκαμε φίλοι.

— Καλέ, μὲ τὸ μουρλο-Μάγκalos μιλεῦσες ἐσοῦ; μοῦ εἶπεν ἢ μὴτέρα μου, ὅταν κατέβῃ ἀπὸ τὴ σοφίτα. Σὲ παρακαλῶ πολὺ νὰ μὴν τοῦ ἐνοχλήσῃς.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΤΕΧΝΗΝ. — ΟΙ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ [Έργον Θ. «Ράλλη»].

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifitako Apothetirio Dimosias I
Restrictions apply.

— Γιατί;

— Για κείνο ποῦ σοῦ λέω ἐγώ! 'Οριστ' ἐκεῖ! Φιλίες τώρα!..
Νά μή τό ξανακάμης, τὰκοῦς;

Δέν ἀντιμίλησα ἔστη μητέρα μου, μὰ ὑποσχέθηκα στὸν ἑαυτὸ μου νὰ τὴν παρακούσω. Τίς ἀκόλουθες ὅμως ἡμέρες δὲν μπόρεσα νὰ πιτύχω τὸ Μάγκαλο στὸ παράθυρο τῆς ἀλλῆς. Φαίνεται πῶς περνοῦσε τίς ὥρες του πότε κλεισμένος μέσα, πότε στὸ παράθυρο τοῦ δρόμου. Ἄκουσα μάλιστα νὰ λένε, πῶς μιὰ κυρία, νεόνυφη, ποῦ περνοῦσε κατὰ τύχη μὲ τὸν ἄνδρα τῆς ἀπὸ τὸ στενὸ καντοῦνι, λίγο ἔλειψε νὰ λιγοθυμήσῃ, ὅταν εἶδε κρεμασμένο, λέει, ἀπὸ τὸ χαμηλὸ παράθυρο, τὸν ἀγριάνθρωπο μὲ τὰ μαλλιά. Ἐγέλασα μὲ τὸ ἐπεισόδιο, ἀλλὰ τὴν ἴδια νύκτα ἔλαθ' ἀφορμὴ νὰ φοβηθῶ κ' ἐγὼ λιγάκι τὸ μουρλό...

* * *

Εἶχα ξυπνήσῃ κοντὰ τὰ χαράγματα, καὶ εἰς τὴν νυκτερινὴν ἡσυχίαν ἀπ' τὸ κρεβάτι μου, ἄκουσα κάτι παράξενες φωνές... Δὲν ἀργησὰ νὰ καταλάβω πῶς ἦταν ὁ Μάγκαλος, ποῦ εἶχε σηκωθῆ εἰς τὴν ἔξαψι τῆς τρέλλας του κ' ἐξεφώνηζε τὸ στερετόκτο του: «Πόλεμος! — Θὰ γένη!» Ἄκουγα καθαρὰ τὰ βήματά του ποῦ σουλατσάριζε. Κάθε τόσο οἱ ἄτακτοι κρότοι τους ἔπαιναν κ' ἀντηχοῦσε ἡ ἐξέορδη φωνή: Ἐπειτα ἡ φωνὴ ἔπαινε κ' ἀρχίζε πάλι τὸ αἰώνιο σουλάτσο. Τῆ φράσι του τὴν ἐπέφερε σὲ δύο τόνους διαφορετικούς. Πρῶτα φώναζε ἄγρια, γοργὰ καὶ ἔαφνικά, σὰν πρόσταγμα:

— Πόλεμος!!

Ἐπειτα σὲ λιγάκι, πιὸ ἡρεμα, μὲ φωνὴ βαθύτερη, χαμηλότερη:

— Θὰ γένη!

Κ' εὐθὺς πάλι τὸ σουλάτσο.

Μοῦ φαίνόταν πῶς ὁ τρελὸς ἦταν πολὺ κοντὰ, ἐκεῖ-δα, ἀπέξω σχεδὸν ἀπὸ τὸ μισανοικτὸ παράθυρο τῆς κἀμαρᾶς μου. Καὶ τόσο ἀγριεύθηκα, ποῦ σηκώθηκα μὲ τὸ νυκτικὸ, μπῆκα εἰς τὴν κἀμαρα τῆς μητέρας μου καὶ τὴν ἐξύπνισα:

— Μητέρα, ἀκου!..

— Τι εἶνε; μὲ ρώτησε, τρομαγμένη ἀπὸ τὸν ὕπνο.

— Ὁ μουρλο-Μάγκαλος! τὸν ἀκοῦς;...

Ἐστάθηκε λίγο, ἀφογκράστηκε, ἔκαμε τὸ σταυρὸ τῆς μὲ γοργὸ μορφασμὸ οἴκτου, κ' ἔπειτα μοῦ εἶπε σὰ θυμωμένη:

— Ἐσὺ νὰ τὸν ἀκοῦς, ποῦ ἤθελες μαζί του καὶ κουδέντες! Πῆγαινε τώρα νὰ κοιμηθῆς. Σιγά, μὴν ξυπνήσῃς τὰ παιδιὰ...

Ἐκλείσα τὸ παράθυρο, ξανάπεσα εἰς τὸ κρεβάτι, ἀλλὰ ποῦ νὰ κλείσω μάτι! Ὅσο ἄκουγα τὴ φωνὴ τοῦ τρελοῦ, ὅσο φανταζόμουν τὸ πρόσωπὸ του σκοτεινὸ κ' ἀγριεμένο κ' ἀγριεμένο τὸ μαῦρο τρίχωμα τῆς στάσι του τὴν ἐκστατικὴν, τὰ κινήματά του τὰ παράφορα, ἐνόμιζα πῶς ὅρα τὴν ὅρα θὰ πεταχθῆ ἔξω, θὰ περπατήσῃ εἰς τὰ κεραμίδια καὶ θὰ τὸν ἰδῶ σὰ φάντασμα νὰ μοῦ γνέψῃ ἀπὸ τὸ παράθυρο...

Ἐπιτέλους ἐσώπασε, ἡσύχασε. Ἐρρόδιζεν ἡ αὐγὴ ὅταν ξανακοι-

μήθηκα. Προτύτερα όμως, χίλιες φορές υποσχέθηκα στον εαυτό μου πως δεν θα του ξαναμιλούσα ποτέ. Είχα αποφασίσει εκείνη τη νύκτα, αν όχι να τον μισώ, τουλάχιστο... να τον φοβάμαι κ' εγώ εις τὸ ἔξῃς, όπως οἱ ἄλλοι. Ἄλλὰ συνέβηκε νὰ περάσουν πάλι πολλές ἡμέρες χωρίς νὰ τὸν ἴδω ἔστα μάτια μου καὶ χωρίς νὰκούσω τὴ φωνή του. Φαίνεται πῶς ἡ μεγάλη ἔξαψι εἶχεν ἀφίσση τὸν ἐλεύθερο φυλακισμένο... Οὔτε πόλεμος οὔτε τίποτα... Τὰ ξέχασα ὅλα καὶ ξεθαρρεύτηκα. Κ' ἔνα δειλινὸ πού τὸν εἶδα πάλι ἀπὸ τὸ παράθυρο τῆς σοφίτας, τὸν ἔχαιρέτησα καὶ τὸν ρώτησα τί κάνει.

— Τί νὰ κάμω! μοῦ ἀποκρίθηκε μὲ τὴν πιὸ πικρὴ μελαγχολία. Νά, διψῶ καὶ δὲν ἔχω νὰ πιῶ νερό.

Καὶ μοῦ ἀναποδογύρισε τὸ πῆλινο κανάτι του, ἀδειανό.

Ἠξέυρα πῶς ὁ ἀδελφός του τοῦ ἔστειλε καθεμέρα νὰ τρώγῃ. Καὶ τοῦ εἶπα:

— Τὸ παιδί πού σου φέρνει φαί, δὲ σου φέρνει καὶ νερό;

— Μοῦ φέρνει, μὰ τὸ φινίρω... Τέτοια κάψα... Τώρα πάλι δὲν ἔχω στάλα. Καὶ πού νὰ εὔρω;... Ὁξω, βλέπεις, ἐγὼ δὲ βγαίνω...

— Γιατί;

Στὴν παιδική μου ἀφέλεια ὁ Κωνσταντῆς καταδέχτηκε νὰποκριθῇ:

— Γιατί ἐγὼ εἶμαι ἀκόμα φυλακισμένος... Μπορεῖ οἱ ἀθρώποι νὰ μᾶφισαν λεύτερο, μὰ δὲ μᾶφισ ἀκόμα κι' ἐκεῖνος ποῖνε ψηλά!

Καὶ σήκωσε τὸ κεφάλι του, ὅμοιο μὲ τὸ κοιμένο ποῦδλεπα στὴν Ἐκκλησία, κατὰ τὸν οὐρανὸ...

Ὁ λόγος του καὶ τὸ κίνημά του μοῦκαμαν ἀνατριχίλα, τὸ θυμοῦμαι καλὰ! μὰ δὲν γύρα νὰ τοῦ ἀπαντήσω λέξι. Τί μπορούσε νὰ ἴπῃ ἔς αὐτὰ ἔνα παιδί: Καὶ ξαναγύρισα εἰς τὸ νερό.

— Γιατί, τὸν ρώτησα, δὲν γυρεύεις ἀπὸ καμμιὰ γειτόνισσα;

— Οὐ! ἔκαμε μὲ περιφρονητικὸ μορφασμό! δὲν εἶνε προκοπή ἀπὸ θαῦτες!

Ἐκατάλαβα καλὰ τί ἤθελε νὰ ἴπῃ... Καὶ τὸν φαντάσθηκα πιά ἔς ὅλην τὴν μοναξιά καὶ τὴν ἐγκατάλειψι, ἀποκλεισμένο καὶ ἀπλησίαστο, σὰν τὸ λεπρό, σὰν τὸν πανουκλιασμένο... Κ' ἐδιψοῦσε... Πῶς τῶλεξαν τὰ χλωμά καὶ βρεγμένα χεῖλη του πῶς διψᾶ!.. Καὶ μὲ τέτοια «κάψα»!.. Τότε μοῦ ἦλθεν ἡ γενναία ὀρμή. Καὶ τοῦ φώναξα:

— Στάσου! θὰ σοῦ φέρω ἐγὼ νερό!

Ῥεβόλησα τίς δυὸ σκάλες, ὄρμησα εἰς τὸ μαγειρεῖο, ἄρραξ' ἀπὸ τὸ πιθάρι ἔνα τενεκέ νερό καὶ σὲ μιὰ στιγμὴ, πρὶν μὲ ἴδῃ καὶ μὲ κρατήση κανεῖς, βρέθηκα εἰς τὸ δρόμο. Τρέχοντας ὅσο πού νὰ μὴ χύνεται τὸ νερό μου, ἔστρηψα τὸ καντοῦνι τοῦ Μάγκαλου.

— Πού τὸ πᾶς; μὲ ρώτησεν ἀπὸ τὸ παράθυρό της μὲ κάποια ἐκπληξί ἡ κυρὰ - Μανταλένα, ἡ πρώτη μου δασκάλα.

— Στὸ Μάγκαλο, τῆς ἀποκρίθηκα περνώντας, μοῦ γύρεψε νερό.

Τὸ ἄκουσε ἀπὸ κάτω μιὰ ἑμμορφη κοπέλλα, πού καθόταν ἔς ἔνα χαμόσπιτο, δίπλα εἰς τὸ μαγκαλέϊκο, μ' ἐκύτταξε παράξενα μὲ τὰ μαῦρα της μάτια καὶ μοῦ ψιθύρισε:

— Θά σέ πνίξη! . .

Περωνώντας, τῆς ἔγνεψα ὅτι ὄχι, δὲν ἦταν φόβος. Ἐπὶ μέσα μου ὁμως φοβήθηκα. Καὶ σχεδὸν τὸ μετανοήσωσα . . Ἄν τὴν ὥρα ποῦ θάπλωνε τὰ χέρια του νὰ πάρῃ τὸν τενεκέ, μ' ἄρπαξε ἀπὸ τὸ λαϊμό;

Ἦταν ὁμως ἀργὰ πιά, γιὰ νὰ γυρίσω πίσω. Ἄντεπίμουν κ' ἐκείνα τὰ μαύρα μάτια τῆς περιπαίχτρας . . Ἄς γίνῃ, εἶπα, ὅτι γίνῃ. Καὶ μ' ἕνα καρδιοκτύπι, ποῦ τὸ θυμοῦμαι τώρα μὲ ἴθρονή, σὰν κάθε καρδιοκτύπι κινδύνου, μπῆκα εἰς τὴν πόρτα κι' ἄρχισα νὰνεβραίνω γρήγορα τὴ σκάλα.

Μόλις ἄκουσε τὰ βήματά μου, ὁ Μάγκalos πετάχτηκε εἰς τὸ κεφαλίσκαλο. Κατέβηκεν ἕνα-δυὸ σκαλιά, ἐκουψεν, ἀπλωσε τὸ χέρι, καὶ πελώριος καθὼς ἦταν, μπόρεσε νὰ μοῦ πάρῃ τὸν τενεκέ ὅταν ἐγὼ ἤμιον ἀκόμη εἰς τὴ μέση τῆς σκάλας. Ἐκεῖ τὸν περιμένα λίγες στιγμές, σὰν σὲ ὄνειρο . . Πῆγε μέσα, ἀδειασε τὸν τενεκέ εἰς τὸ κανάτι του, ξαναγύρισε εἰς τὴ σκάλα καὶ μὲ τὸ ἴδιο κίνημα μοῦ τὸν ἔδωσε πίσω.

Τώρα ὁμως τὸ πρόσωπό του ἦταν φωτισμένο ἀπὸ ἕνα χαμόγελο. Ὡ, ἐκείνο τὸ χαμόγελο! . . Μοῦ φάνηκε πῶς φωτίζε μαζί καὶ τὴ σκάλα, καὶ τὸ ἔρημο σκυθρωπὸ σπίτι ὅλο, καὶ τὰ μαύρα μαλλιά του, καὶ τὴν ψυχὴ του ὡς μέσα βαθεία, καὶ τὴν ψυχὴ μου! . .

— Σ' εὐχαριστῶ, μοῦ φώναξε.

— Ἔϊποτα, ψιθύρισα.

Κι' ἔφυγα τρεχᾶτος, χαρούμενος καὶ ὑπερήφανος.

* * *

Ἡ ἔμμορφη κοπέλλα ἦταν εἰς τὴ θέσι της. Περωνώντας τῆς πέταξα τὸ λόγο:

— Μ' ἐπνίξε;

— Ναι, μοῦ ἀποκρίθηκε ἡ περιπαίχτρα, μὲ κάτι χερνωμένα κουνήματα τοῦ κεφαλιού' ἄς καθόσουν ἀκόμα λίγο! . .

Ἀλήθεια, δὲν εἶχα καθήρη καὶ πολὺ . . Ἐπὶ τὸ Μάγκalos, ποῦ πρώτη φορὰ τὸν ἔδλεπ' ἀπὸ τόσο κοντά, δὲν ἐπρόφρασα νὰ ἰδῶ παρὰ τὸ χαμόγελό του καὶ τὰ χέρια του. Ὁ φόβος τοῦ λαϊμοῦ μου, φαίνεται, μ' ἔκαμε νὰ τὰ προσέξω τόσο . . Ἦταν γυμνά ὡς ἀπάνω ἀπ' τοὺς ἀγκῶνες, ἀδύνατα, ὠχρόλευκα, ἀνήλιαγα χέρια καὶ ἄτονα ἀπὸ καιρό . . Κι' ἀπόρησα πολὺ, γιὰτὶ δὲν τὰ εἶδα κεντημένα μὲ γοργόνες, μὲ δικέφαλους ἀστεῦς καὶ μὲ κάμερες. Ἦξευρα πῶς οἱ φυλακισμένοι ἔχουν αὐτὴ τὴν ἡρωϊκὴ συνήθεια κ' ἐπερίμενα πῶς κι' ὁ Μάγκalos, ποῦ ἔκαμε δεκαπέντε χρόνια εἰς τὴ φυλακὴ, θὰ εἶχε τουλάχιστον ἀπὸ μιὰ γοργόνα σὲ κάθε χέρι, ὅπως τὶς εἶχε ὁ Νάσος ὁ Ταβερνιάρης, ποῦ δὲν ἔμεινε φυλακισμένος οὔτε δεκαπέντε μῆνες.

Φαίνεται ὁμως, πῶς ὁ φονηᾶς τοῦ Καλλιέζερου δὲν ἔζησε εἰς τὴ φυλακὴ ὅπως ζοῦν ἐκεῖ - μέσα οἱ περισσότεροι φονηᾶδες. Δὲν τὸ εἶχε πάρει ἀπάνω του γιὰ «φυλακισμένος». Ἀργότερα, ὅταν τοῦ πέρασε ἡ πρώτη σκοτισμάρα τῆς ἐλευθερίας του ποῦ δὲν τὴν ἐπίστευε, ὅταν τὸν ἀφισαν τὰ φαντάσματα κι' οἱ βραχνάδες τῆς τύψεως, ποῦ

ὅα τὴν αἰστανόταν βραεῖα, ὅταν ἔπαψε πιά νὰ ξεφωνίζῃ τὸ φοβερό του « Πόλεμος - ὅα γένη! », ὅταν εἰς τὴν ἔρημιὰ του ἔγεινε πῶς ἤρεμος καὶ πῶς ἀνθρωπινός, — τὸν ἀκούγα καμμιὰ φορὰ νὰ σιγοτραγουδῇ. Τὸ τραγοῦδι του ἦταν ἀργό, σιγανό, μονότονο, κομματιασμένο, μὲ χάζματα, σὰν ἀπὸ ὄργανο ποῦ τοῦ λείπουν φωνές. Ἐπρῶσεξα μιὰ μέρα γτὰ λόγια. Δὲν ἔλεγε

Τῆς φυλακῆς τὰ αἰθερα εἶνε γιὰ τοὺς ἄλθεύτες

ἢ τίποτα τέτοιο. Ἐλεγε νὰ τροπάρει... Δὲν τραγουδοῦσε, ἔψαλνε. Ὁ ἀνθρώπος τὸ εἶχε ρίξῃ εἰς τὴν «θεότη». Τώρα - τώρα ἦταν βυθισμένος σὲ μιὰν ἔκστασι θεηκευτικῇ. Ἐδιάδαζε, καθὼς μοῦ εἶπεν ὁ ἴδιος, τὴν « Ἀμαρτωλῶν Σωτηρία » καὶ τὸ Συναξαριστῆ. Καὶ μολονότι δὲν μοῦ τὸ εἶπε ὁ ἴδιος κ' αὐτὸ, ἤμουν βέβαιος πῶς κάθε πρῶτ καὶ κάθε βράδῃ ἔκανε ἀτελείωτες προσευχάς, μὲ μετάνοιες καὶ μὲ δάκρυα. Πικραλοῦσε τὸ Θεὸ νὰ τὸν ἀρίστη κ' αὐτὸς ἐλεύθερο σὰν τοὺς ἀνθρώπους...

Τὸ παιδικὸ ἔνστικτο δὲ γελιέται ποτέ! Ὁ Κωσταντῆς ὁ Μάγκαλος ἦταν ὅπως μοῦ φάνηκε ἀπ' τὴν ἀρχή: Ἀμαρτωλὸς ποῦ μετανοῦσε. Αὐτὸ τὸ ἐπίμονο κλεισμό του γτὰ σπῆτι, αὐτὴ ἡ θεληματικὴ παράτασι τῆς φυλακῆς του, ἡ ἀργία του ἀκόμα, δὲν ἦταν μόνο γιὰτ' εἶχε ξεσυνειθίσῃ τὸν κόσμον, τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴ δουλειάν. Ἦταν γιὰτὶ αἰσθανόταν ἀκόμα πολὺ βραεῖα τὴν ψυχὴν του ἀπ' τὸ ἀμάρτημα κ' ἤθελε νὰ τὸ ἐξαγνίσῃ καὶ μὲ αὐτοτιμωρίαν. Ζοῦσε τώρα σὰν καλόγερος, σὰν ἀσκητῆς. Τὸ κεφάλι του ὅμως ἔμοιαζεν ὀλοένα λιγώτερον μὲ τὸ κεφάλι τοῦ Ἀϊ-Γιαννιοῦ, γιὰτὶ ἀρχις νὰ ψαλλιζέτῃ τὰ μαλλιά του καὶ τὰ γένεια του καὶ κάπου - κάπου νὰ τὰ χτενίζῃ... Σιγά σιγά, μὲ τὸν καιρὸ, γίνονταν ἀνθρώπος.

Ἦερασε ἔτσι ἕνας χρόνος. Ἡ γειτονεῖα συνείθεσε πιά τὸ λιμπερο κ' ἔπαψε νὰ πολυμιλᾷ γι' αὐτόν. Ἐπειτα οὔτε τὴν ἐνοχλοῦσε τώρα ὁ Κωσταντῆς οὔτε τὴν ἐφόβιζε. Καὶ τὸ ψάλισμά του ἀκόμα ἦταν τόσο σιγανό... Μποροῦσε νὰ ζήσῃ ἔτσι ὅλη του τὴ ζωὴ, χωρὶς νὰ γνοιασθῇ κανέναν. Κ' ἐγὼ νὰ τοῦ μιλῶ ἀπὸ τὴ σοφίτα χωρὶς νὰ μιλῶνῃ ἢ μητέρας μου... Δὲν ἦταν ὅμως μὲ τὴν ἴδια γνώμη κ' ὁ Γιάννης, ὁ ἀδελφός του. Αὐτὸς ἔλεγε πῶς τὸ πρᾶγμα δὲν μποροῦσε νὰ ἐξακολουθῆσῃ ἔτσι κ' ἐπέβλεπε τὸν Κωσταντῆ νὰ πιάσῃ δουλειάν. Ἐπρεπε νὰ βγάξῃ τὸ φομὶ του, ἔπρεπε νὰ ξεπληρώσῃ καὶ τὸ χρέος τοῦ ἀδελφοῦ του, ποῦ εἶχε γονατίσῃ ὁ φτωχοσφραμελίτης, γιὰ νὰ τοῦ πληρώσῃ τὰ ἔξοδα τῆς φυλακῆς. Ἐπειτα τὸν εἶχε κηλόα ξεσπιτώσει, τὸν εἶχεν ἀναγκάσει νὰ πληρώσῃ νοκί. Ποῦ νὰ βασιτάξῃ;

Ὁ Κωσταντῆς δὲν ἔδινε ἀκρόασι.

— Μοῦ λένε νὰ δουλέψω, μοῦ εἶπε μιὰ μέρα ποῦ κουθεντιάζαμε. Μὰ εἶμαι ἐγὼ τώρα γιὰ δουλειάν, ἔτσι ὅπως μὲ καταντήσανε; Ἐπειτα τί δουλειάν νὰ πιάσω; Μακελλάρης σὰν πρῶτα;... Ὅχι, ὄχι, ποτέ!

Καὶ ὁ μορφοκμὸς του μοῦ ἔδειξε πῶς τὸν ἀποτροπιάζει τώρα καὶ αὐτῶν τῶν ἑσῶν ἢ σφαγῆ. Τόση εὐαισθησία! Φανερό πῶς ὁ ἀνθρώπος δὲν ἦταν ὀλωθεδίουλου γτὰ συγκαλά του...

Μιά 'μέρα όμως ή φυγή του άναστατώθηκε παράξενα. Είχεν έλθη εστη Ζάκυνθο ο Λομπάρδος ύπουργός. Καμπάνες, κανόνια, μάσκουλα, ζητωκραυγές, όλη ή χώρα στο πόδι. Μιά μεγάλη διαδήλωση έπέρασε από τον "Άρμος κι" ο άλαλαγμός της έφθασε ζωηρός ως τό σπίτι του Μάγκαλου. Έκείνη τήν ώρα τον είδα από τό παράθυρο τής σοφίτας. Ήταν κάτωχρος και τά μαυρά του μάτια λαμποκοπούσαν άγριεμμένα. "Η όψι του μου θύμισε τις πρώτες ήμέρες που βγήκε από τή φυλακή... Φοβήθηκα μήπως ξανατρελάθηκα για καλά.

— Τιμές και δόξες Έκείνος, μου ειπε με λύσσα: και εγώ που θυσιάστηκα για τήν αγάπη του, τί καταλαβαίνω τώρα; τί;...

"Όχι, δέν αγαπούσε πιά τό Λομπάρδο. Ήταν μετανιωμένος και για τον τυφλό του φανατισμό, όσο και για τό έγκλημα που τον είχε σπρώξει να κάμη. "Εβλεπε τώρα πόσο είχε άδικήσει τον έαυτό του, με τό νάφροσιωθή με λατρεία 'ς έναν άνθρωπο, που δέν είχε μαζί του τίποτα κοινό... να τον κάμη Θεό του πιά και γι' αγάπη του να ξεχάση τον Ουράνιο και τις έντολές του... 'Άλλ' από τήν άλλη 'μέρα, — κι' αυτό δέν πιστεύω να ήταν άσχετο με τον κλονισμό που του έδωσε ή αποθέσει εκείνη του Λομπάρδου, που ήταν ακόμη τό ειδωλο του λαού, ενθ' αυτός είχε καταντήση τό περιγέλο του, — εούθς από τήν άλλη 'μέρα άποράσις να δουλέψη. Τότε βέβαια δέ μπορούσα να καταλάβω τήν έξαφνική αυτή μεταβολή' τώρα όμως τήν έξηγώ εστην έντέλεια, και μου φαίνεται ότι εστη ζωή του ανθρώπου αυτού, τή μαρτυρική, είνε έν' από τά συγκινητικώτερα σημεία.

* * *

'Αλλά τή μεγαλήτερη έντύπωση μου έκαμε αυτό που, για να τελειώνω, θα σας διηγηθώ τώρα.

'Ο Κωνσταντής ο Μάγκαλος ξανάγεινε μακελλάρης ή, για τήν άκριβεια, κρεσπόλης. 'Επειδή δέν μπορούσε ακόμα να «χίνη αίμα» με τό χέρι του, έκραζε τον Κλαπάφτη, — ένα παιδι, γυρολόγο χασάπη, γείτονά του, — και του έσφαζε ένα-δυό άρνιά τήν ήμέρα. 'Επειτα τή σιγύριζε μονάχος του στην αυλή, τά φόρτωνε στον ώμο και πήγαινε να τά πουλήση απέξω από ένα μικρό μπαρμπέριχο, λαϊκό, ετό τέλος του δρόμου που άρχιζεν αντίκρυ από τό σπίτι μας. Τά κάρφωνα σε διάφορα σουβλιά και τσιγγέλια, — ο μπαρμπέρης του είχε παραχωρήση με ναϊκι τή μισή του πόρτα, — κι' εκεί πιά τον βλέπαμε να κάθεται, περιμένοντας μουστερήδες, προπάντων από τους χωριάτες που σύχναζαν 'ς εκείνο τό μαγαζί. Τέλος πάντων, ένα-δυό άρνιά τήν ήμέρα τά πουλούσε. Τήν Κυριακή μάλιστα και τέσσαρα.

'Αλλά τί συνέβη μιιά 'μέρα; 'Ο Μάγκαλος είχεν άφίση ετό σπίτι του, δεμένο εστην κάμαρά του, κοντά ετό πισινό παραθυράκι, ένα άρνι ζωντανό. 'Ο Κλαπάφτης θα του τό έσφαζε τήν επομένη. Τό άρνι, άφού έφαγε όλο τό χόρτο, που ήταν άκκομπισμένο ετό παράθυρο, ανέθηκε ετό πεζούλι, — τό σχοινί του ήταν άρκετά μακρύ, — παραπάτησε, έπεσε προς τά έξω και κρεμάστηκε. Τά βελάσματα τής

ἀγωνίας του ἔφεραν στό παράθυρο τῆς σοφίτας τὴν ὑπερέτριά μας. Εἶδε τὴ συμφορά κ' ἔβγαλε τὶς φωνές :

— Τὸ ἄρνι τοῦ Μάγκαλου κρεμάστηκε ! Θὰ πνιγῇ ! 'Α, τὸ καϊμένο !

Τάκουσαμε ἀπὸ κάτω κ' ἐτρέξαμε, ἡ ἀδελφή μου κ' ἐγώ, εἰς τὸ παράθυρο τῆς σάλας ἀπ' ὅπου φαινόταν κατάντικρυ τὸ μπαρμπέ-
ρικο. Ὁ Μάγκαλος, καθισμένος εἰς τὴ θέσι του, ἐξεμύγιαζε ἡσυχὰ μὲ
τὸ χάρτινο ξεμυγιαστήρι τὰ κρέατά του. Ἦταν ὅμως κάμποσο μα-
κρὰ κ' ἐπειδὴ δύσκολα θάκουγε τὴ φωνὴν μας, τὸν προσκαλέσαμε
μὲ μεγάλα νεύματα. Μᾶς πρόσεξε ἐπιτέλους καὶ μὲ μεγάλῃ του
ἐκπληξίῃ — τί νὰ τὸν θέλαμε ; — σηκώθηκε κ' ἐξεκίνησε νὰ ἔλθῃ.
[Τώρα περπατοῦσε ἀνθρωπινώτερα ὁ δρόμος δὲν ἦταν πιά στρω-
μένος μὲ ἀναμμένα κάρβουνα . . .] Καὶ ὅταν ἔφθασε πιά ὡς τὰ μέσα
τοῦ καντουνοῦ, μπόρεσαμε νὰ τοῦ μιλήσουμε καὶ νὰ μᾶς ἀκούσῃ :

— Τρέχα !.. τὸ ἄρνι σου κρεμάστηκε ἀπὸ τὸ παραθυράκι . . .
Πνίγεται !..

— Ὡ μεγάλη μου συμφορά ! ἔκαμεν ὁ μακελλάρης.

Κι' ἄρχισε νὰ τρέχῃ πρὸς τὸ σπίτι του.

Κατέβηκα εἰς τὸν δρόμο καὶ τὸν ἀκολούθησα, περιέργως γιὰ τὴν
τύχῃ τοῦ ἀσπρόμαλλου ἀρνιοῦ, τοῦ κρεμασμένου. Θὰ πρόφθανε
νὰ τὸ σώσῃ ; . . .

Φθάσαμε σχεδὸν μαζί. Σηκείδωσε ὁ Κωνσταντῆς καὶ δρασκελίσσε
τὴ σάλα. Ἀπὸ πίσω του ἐγώ. Βελάσματα ὅμως δὲν ἀκούγονταν
τώρα . . . Κι' ὅταν ὁ Κωνσταντῆς μπόρεσε νὰρπάξῃ τὸ σχοινί, δὲν
ἐτρέδῃξε μέσα παρὰ ἓνα πτώμα.

Ἐκανε σὰν τρελός.

— Πάει !.. ἐφόφησε !.. Ὡ συμφορά μου !.. Στάσου ὅμως !.. Ἄνα-
σαινεὶ ἀκόμα !.. Ἡ καρδιά του ζῆ !.. Μὲ τὸ τρίψιμο θὰ συνέρθῃ . . .
Νὰν τοῦ ἀνοίξω καὶ τὸ στόμα . . .

Ἄλλὰ μὲ ὄλα τὰ τριψίματα, καὶ τὰ φυσήματα εἰς τὸ στόμα, καὶ τὰ
τραναγμάτα, τὸ ἄρνι δὲν ἔδειχνε σημεῖα ζωῆς.

— Θὰ φοφήσῃ καὶ θὰν τὸ χάσω ! εἶπεν ἀπελπισμένος ὁ Κωσταν-
τῆς. Δύο τάλλαρα λείει !.. Τί νὰ κάμω ; Τί νὰ κάμω ; !

— Σφάξε το ! τὸν ἐσυμβούλευσα.

— Ἀλήθεια !.. δὲν εἶνε ἄλλη σωτηρία !..

Ἐτρέξε σαστισμένος ὡς τὴν πόρτα καὶ φώναξε δυνατὰ :

— Κλαπάφτη !.. μωρέ, Κλαπάφτη !

Τίποτα.

— Λεῖπει ! ἀποκρίθηκε ἀπὸ δίπλα μὲ γυναικεία φωνή.

— Φτοῦ νὰ πάρῃ ὁ διάτανος τὸν ἄλλο !..

Ξανανέθηκε ἀπελπισμένος. Λίγο ἀκόμα καὶ τὰρνι ἦταν φοφήμη
γιὰ πέταμα. Τί νὰ κάμῃ ; . . .

— Σφάξε το, τοῦ ξανάπα' τί περιμένεις ;

— Ἐγώ !.. 'Α, Θεέ μου ! Θεέ μου !..

Σήκωσε τὰ μάτια πρὸς τὸ γαλαζίσι ποῦ φαινόταν ἀπὸ τὸ ἀνοικτὸ
παράθυρο, ἄπλωσε τὰ χέρια, ἀναστενάξε δυὸ - τρεῖς φορές κ' ἔπιασε
τὸ κεφάλι του.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

Ἐπειτα τράδηξε τὸ μαχαίρι του καὶ γονάτισε ἀπὸ πανοῦ ἀπ' τὸ λιπόθυμο ἄρνη... .

Ἐτελείωσε.

Ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνη ὁ Κωσταντῆς ὁ Μάγκαλος ἔσφαζε μονάχος του τάρνια ποῦ πουλοῦσε.

Ὁ ἄνθρωπος εἶχεν ἑλλῆγ στα συγκαλά του.

Ἀθῆναι, 28 Ἀπριλίου 1911

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

ΦΠΟΥ σταθῶ, ὅπου γυρίσω,
στὸν κόσμον ἢ στὴν ἐρημίαν,
παντοῦ καὶ πάντα θ' ἀντικρύσω
τὴν ἰδική σου ζωγραφίαν.

Βλέπω τὰ μαῦρα τὰ μαλλιά σου
μέσ' στὸ σκοτάδι τὸ βαθύ,
βλέπω τὴ φλογερὴ ματιά σου
στοῦ ἡλίου τὴ φεγγοβολή.

Τὰ στήθια σου τὰ χιονισμένα
στὴν ἀνθισμένη ἔμυδαλιά
στά ῥόδα τὰ μισανοιγμένα
τὰ χεῖλη σου τὰ δροσερά.

Βρίσκω τὴν ἄδολη πνοή σου
εἰς τὸ θυμάρι τοῦ βουνοῦ·
ἀκούω τὴ γλυκερὰ φωνή σου
εἰς τὸ τραγοῦδι τ' ἀηδονιοῦ.

Ἄχ! καὶ στοῦ τάφου της τὸ χῶμα
ἢ πονεμένη μου ψυχῇ
θὰ ὄνειρεύεται ἀκόμα
τὴν ὄφι σου τὴν τρυφερή.

† ΙΩ. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ
(Jean Moreas)

ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΑ

Ἡ Θεσμοφορία ἐτελοῦντο πρὸς τιμὴν τῆς θεσμοφόρου Δήμητρος ὡς προϊστάτιδος τῆς γεωργίας, τοῦ γάμου, καὶ ἐπομένως τῆς γεωργικῆς τάξεως, οὐ μόνον εἰς τὸ Ἄργος, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Τροϊζήνα, εἰς τὴν Πελλήνην, προσέτι δὲ καὶ εἰς Αἴγινα, Ἐρέτριαν, Δήλον, πρὸ πάντων δὲ εἰς Ἀθήνας. Ἐξ Ἀθηνῶν καθιερώθησαν καὶ εἰς τὰς ἀποικίας, ὡς καὶ εἰς Σικελίαν. Ἦσαν ἑορτὴ κατ' ἐξοχίην τῶν γυναικῶν, ἐξ ἧς οἱ ἄνδρες ἀπεκλείοντο αὐστηρῶς, ὁ εἰσοῦνον δὲ ἐν τῇ ναφῇ, ἐνθα ἐτελοῦντο, ἐτιμωρεῖτο θανάτῳ ἢ ἐτυφλεῖτο.

Αἱ ἑορταὶ τῶν Θεσμοφορίων ἐτελοῦντο ἐν Ἑλλάδι καθ' ἕνα ἀκριβῶς ἐποχὴν ἑορτάζετο ἐν Αἰγύπτῳ ὁ θάνατος τοῦ Ὀσίριδος, ἦτοι κατὰ τὴν φθινοπωρινὴν ἰσημερίαν. Διήρουν δὲ ἐπὶ τετραήμερον, ἀπὸ τῆς 9ης μέχρι τῆς 13ης, ἢ ἀπὸ τῆς 10ης μέχρι τῆς 14ης Πυανεψιώνος (μεταξὺ Ὀκτωβρίου καὶ Νοεμβρίου). Ἡ ἡμέρα τῆς προπαρασκευῆς ἐκαλεῖτο Σιτηρία εἰς ἀνάμνησιν τῆς εἰς Ἐλευσίνα ἀφίξεως τῆς Δήμητρος, συνεθείζοντο δὲ κατ' αὐτὴν λοιδοραὶ καὶ οὐκλήματα. Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἐπανηγυρίζοντο εἰς Ἀλινούντα κατὰ τὸ ἀκρωτήριον Κωλιάδα.

Αἱ τρεῖς ἄλλαι ἡμέραι ἦσαν αἱ τῆς τελετῆς ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀθηνῶν. Ἐξ αὐτῶν ἡ πρώτη ἐκαλεῖτο Κάδοδος, διὰ τὴν ἐξ Ἀλινούντος ἐπάνοδον ἢ δευτέρα ἐκαλεῖτο, καὶ ἦτο πράγματι αὐστηρὰ Νηστεία, καθ' ἣν αἱ γυναῖκες ἐκάθηντο μελαγχολικαί, ἄσιτοι καὶ ἀγευστοὶ ἐρωτικῶν ἰδωτῶν, ἀπεικονίζουσαι τὴν Δήμητρα, ἧτις ἐκάθησεν ἐπὶ πέτρας «ἀγέλαστος» καὶ εἰς βαθεῖαν βυθισμένη λύπη, μέχρι τῆς ἀφίξεως τῆς φιλοπαίγμονος Ἰαριῆς, εἰς ἣν προσωποποιεῦνται αἱ ἀστεῖαι ἐκείναι ἐτοιμότητες πνεύματος ἢ δὲ τρίτη ἐλέγετο Καλλιγένεια, καθ' ἣν ἡ Δήμητρα ἐτιμᾶτο διὰ θυσιῶν καὶ χορῶν ὡς θεὰ τῆς γεννήσεως ὠραίων παιδῶν.

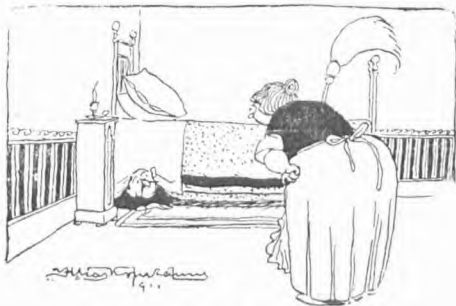
Κατὰ τὴν καθιερωθεῖσαν διὰ τὴν νηστείαν ἡμέραν, αἱ ὑποψήφιοι ἐξέπεμπον ὠρυγᾶς, καθάπερ καὶ οἱ Αἰγύπτιοι εἰς τὸς ἑορτὰς τῆς Ἰαίδος. Πιελισθεὺν εἰς τὸ Πανιεῖον ἢ Θεσμοφορεῖον γυμνόποδες μετὰ ἄλλοις ἀναγὰς τοῦ θεοῦ, ἐν τῷ ἑκπῶν ὄπλῳ, τὸ ἱερόν «Κα-

νοῦν» τῶν μυστικῶν συμβόλων, συρόμενον ὑπὸ τεσσάρων λευκῶν ἵππων καὶ περιστοιχούμενον ὑπὸ παρθένων, αἵτινες ἔφερον πρὸ αὐτῶν χρυσὰ ἀγγεῖα καὶ τὰ ἱερὰ ῥιπίδια. Ὅσαι δὲ ἦσαν ἔτι μεμυημένοι εἰς τὰ μυστήρια, δὲν ἠδύνατο ν' ἀναμιχθῶσιν εἰς τὴν ἱερὰν ταύτην λιτανεῖαν.

Ἡκολούθουν εἰτα αἱ μυήσεις, αἵτινες ἐγίνοντο τὴν νύκτα. Ἐκάστη τῶν γυναικῶν ἐκράτει ἐν τῇ χειρὶ θάλα, τὴν ὁποῖαν, ἅμα ἔφθανε εἰς τὸ θεσμοφορεῖον, ναὸν τῆς Δήμητρος Θεσμοφόρου, ἐσθένυε καὶ κατόπιν ἦναπτε ἐκ νέου. Εἰς τὰς μυστικὰς τελετὰς ὑπεκρίνοντο τὴν ἀπώλειαν τῆς Περσεφόνης, παριστανομένης διὰ τινος ἱερείας, ἣν ἀφήρπαζον. Καθὼς δὲ ὁ γαλλὸς εἰς τὰ λεγόμενα «Μεγάλα Μυστήρια» ἦτο τὸ ἀντικείμενον τοῦ σεβασμοῦ τῶν ἀνδρῶν, οὕτως ἐξέθετον καὶ κατὰ τὰ Θεσμοφόρια εἰς τὸν σεβασμὸν τῶν μεμυημένων εἰκόνα τῆς Κτερός, ἣτις ἦτο σύμβολον τοῦ γυναικείου φύλου. Αἱ θεσμοφόροι, κρατούμεναι ἅπασαι ἀπὸ τῆς χειρός, ἐξετέλουν ἐπίσης χοροὺς ἱεροῦς.

Αὗται ἐν ὀλίγοις εἰσὶν αἱ κυριώτεραι καὶ χαρακτηριστικώτεραι πληροφορίαι, ἅς κατέλιπον ἡμῖν οἱ ἀρχαῖοι περὶ τῶν μυστηρίων τούτων, τῶν καλουμένων Θεσμοφορίων.

Χ. Π. ΚΑΛΑΪΣΑΚΗΣ

Ἡ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ

Ἡ σύζυγος (καταδιώκουσα ἔξω φρενὸν μὲ τὴν σκούπα τὸ τρυφερόν της ἦμισυ).— Ἐβγα ἔξω, μωρέ. Τί μοῦ χώθηκες αὐτοῦ; Ἐβγα ἂν σοῦ βαστάη, νὰ σοῦ δείξω ἐγώ! . .

Ἡ σύζυγος (προβάλλων δειλὰ τὸ κεφάλι).— Ὅχι! . . Δὲ βγαίνω! . . Θὰ μείνω ἐδῶ ὅσο θέλω . . Ἐγὼ εἶμαι ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Restrictions apply.

ΘΑΥΜΑ ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΙΑΣ

(ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ)

Ἐ τὸ περιεργότερον καὶ καταπληκτικώτερον φαινόμενον πολυγλωσσίας ὑπῆρξε μέχρι τοῦδε — καὶ θὰ παραμείνῃ βέβαια εἰς αἶωνα τὸν ἅπαντα — εἷς καὶ μόνος παράδοξος ἄνθρωπος: ὁ *Ἰωσήφ Μετσοφάντης*.

Δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ πιστεύσῃ κανεὶς ἐὰν δὲν ὑπῆρχον πρόσφατοι ἀκόμη καὶ ἐπίσημοι ἱστορικαὶ διαβεβαιώσεις, ὅτι ὁ δαιμόνιος αὐτὸς ἄνθρωπος, ὅστις ἐγεννήθη ἐν Βονοῦνίᾳ τῷ 1771 καὶ ἀπέθανεν ἐν Πρώμῃ τοῦ 1848, ὠμίλει καὶ ἔγραφεν ἀπταιστώως 56 ἐν ὄλῳ γλώσσας καὶ διαλέκτους, ὅλας δηλαδὴ σχεδὸν τὰς γλώσσας τῶν δύο ἡμισφαιρίων, ἦτοι 30 εὐρωπαϊκάς, 17 ἀσιατικάς, 5 ἀφρικανικάς καὶ 4 ἡμερικανικάς!

Τὰς παραθέτομεν ἐδῶ κατ' ἀλφαβητικῆν σειρᾶν.

Ὁ Μετσοφάντης, κατὰ τοὺς βιογράφους του, ἐγνώριζε τὰς ἑξῆς γλώσσας καὶ διαλέκτους:

Ἀγγλικήν, ἀθηγαυικὴν, αἰθιοπικὴν, ἀλβανικὴν, ἀμερικανικὴν, ἀραβικὴν, ἀρμαϊκὴν, ἀρμενικὴν, καθαρσένουσαν καὶ ὀμιλουμένην, βοσνιανικὴν, γαλλικὴν, γερμανικὴν (νεωτέραν, ἄρχαίαν καὶ χιρδαίαν), γεωργιανὴν, δανικὴν, ἐβραϊκὴν (ἄρχαίαν καὶ ἐβραϊκὴν τῶν Ἰαββίνων), ἑλληνικὴν (ἄρχαίαν καὶ νεωτέραν), ἰλλυρικὴν, Ἰνδικὴν νεωτέραν, ἰνδοκινικὴν, ἰσπανικὴν, ἰταλικὴν, καταλωνικὴν, κελτικὴν, κινεζικὴν, κορσαϊκὴν, κορδικὴν, κροατικὴν, λαιτικὴν, λιθουανικὴν, μαλαϊκὴν, μαλτεζικὴν, μογγολικὴν, νοθηρικὴν, ὀλλανδικὴν, οἰγγρικὴν, περσιανικὴν, περσιανικὴν, πολωνικὴν, πορτογαλικὴν, ῥηθικὴν, ῥομαντικὴν, ῥωσικὴν, σαμαρικὴν, σανσκριτικὴν, σαρδικὴν, σερβαϊκὴν, σκωτικὴν, σονηδικὴν, σερβικὴν, ταταρικὴν, τουρκικὴν, χιλιδαϊκὴν καὶ χιλιανὴν!

Ὁ Βύρων, ὅστις τὸν εἶχε γνωρίσει προσωπικῶς (1821) λέγει ὅτι ὁ Μετσοφάντης αὐτὸς «θὰ ἐχρημάτισε βέβαια γενιζὸς διερμηνεὺς κατὰ τὴν πυργοποιίαν τῆς Βαβυλῶνος». Τὸν ἐδοξίμασεν εἰς ὅσας γλώσσας ἐγνώριζε, ἐξεπλάγη δὲ καὶ μετὰ τὴν ἀγγλιὰ του ἀκόμα.

Ὁ οὐγγρος ἀστρονόμος Ζάκ γράφει ὅτι: «δύο πράγματα τὸν ἐξέπληξαν ἡ δακτυλοειδὴς ἐκλειψὶς τοῦ ἡλίου καὶ ἡ γλωσσομάθεια τοῦ Μετσοφάντη». Ἐμείνεν ἐκθαμβὸς ὅταν τοῦ ὠμίλησεν οὗτος οὐγγριστὴ καὶ γερμανιστὴ μετὰ τὸν ἀκριβεῖαν. Τὸν ἤκουσε νὰ συνεννοεῖται λαμπρὰ ἀγγλιστὴ μετὰ τὸν πλοίαρχον Σμῆθ μετὰ τὸν Ἀπτόνιο Λι Βενσέουσι λιπὲν τῶν 1792 καὶ 1805, νουιστὴ, ὅταν δὲ

ἠθέλησε νὰ τὸν δοκιμάσῃ καὶ εἰς τὴν βλαχικὴν, ἔμεινε κατὰ-
πληκτος. Τὴν ἐγνώριζε καὶ αὐτὴν τελείως.

Ὁ Στίναρ Ρόζε διηγεῖται ὅτι τὸν ἐθαύμασε εἰς τὴν σκωτικὴν
καὶ Ἰρλανδικὴν, καὶ ὅτι ὁ Σμυρναῖος ὑπηρετῆς του, ὅταν ὁ Με-
τσοφάντης τοῦ ὠμίλει τουρκικὰ καὶ νεοελληνικὰ, δὲν τὸν ἐξεζώ-
ριζε διόλου ἀπὸ τοῦρκον ἢ γραικόν.

Ὁ δανὸς συγγραφεὺς Μολβεξ ἐξεπλάγη ὅταν τὸν ἤκουσε νὰ
ὀμιλῇ τὴν δανικὴν τελείως.

Ἐπίσης καὶ ὁ Φλέκ γράφει περὶ τοῦ Μετσοφάντη, ὅτι τὸν
ἐγνώρισε ὡς καρδινάλιον εἰς τὸ Βατικανόν καὶ τὸν ἤκουσε νὰ
συνεννοῆται περίφημα μὲ τοὺς διαφόρους προσερχομένους ξένους
ἔβραϊστί, λατινιστί, γερμανιστί, ἑλληνιστί, ἀγγλιστί, καὶ δανιστί.

Ὁ Μετσοφάντης ἦτο ἐν Βονωνίᾳ καθηγητῆς τῆς ἑλληνικῆς
καὶ τῶν ἄλλων ἀνατολικῶν γλωσσῶν. Ὅταν δὲ ἀνιγορθεῖν ὑπὸ
τοῦ θαυμαστοῦ του Πάπα Γρηγορίου ΙΣ' διεθνῆς τοῦ Βαι-
κανοῦ (1833) καὶ εἶτα καρδινάλιος (1838) ἐξέπλητε τοὺς πάντα
συνδιαλεγόμενος μὲ ἓνα ἕνα ἐκ τῶν παντοίας ἐθνικότητος καὶ
γλώσσης μαθητῶν τῆς Σχολῆς πρὸς διάδοσιν τοῦ Ἐὐαγγελίου.

Καὶ προσβεβηκώς δὲ εἰς τὴν ἡλικίαν ἐξηκολούθει ὁ Μετσο-
φάντης νὰ ἐκμανθάνῃ ὅλον ἐν νέω γλώσσῃ. Τὴν κινεζικὴν, ἣν
ἰδιαζόντως ἠγάπα, εἶχε μάθει γέρον ἤδη ὢν.

Ὅλοι δὲ ὅσοι τὸν ἐγνώρισαν, ἀνομολογοῦν ὅτι δὲν ἦτο μόνον
γλωσσομαθῆς ἀλλὰ καὶ σοφώτατος ἀνὴρ.

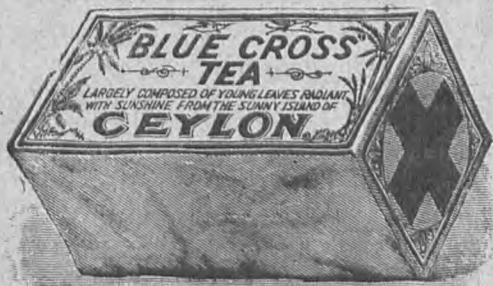
Ἀπέθανεν ἐν Ῥώμῃ τῷ 1848. Τὸ ὄνομά του, ὡς κατοῦχου 60
περίπου γλωσσῶν, θὰ ἐπιζήσῃ ὡς θεῦλος εἰς τὴν ἱστορίαν.

Ἡ ἀποκομὴ εἰς τοὺς δρόμους τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifitako Apothetirio Dimosias I
Restrictions apply.

ΤΕΪΑ ΚΥΑΝΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ
BLUE CROSS TEA

Τὰ *Τεΐα Κυανού Σταυρού* είναι τὰ ἀνώτερα ὄλων. Συσκευάζονται δὲ πάντοτε ἐντὸς πακέτων καὶ κυτίων, φερόντων πάντων ἀνεξαιρέτως τὸ σῆμα τοῦ *Κυανού Σταυροῦ*, εἰς τὸ ὁποῖον παρακαλοῦνται ὅπως προσέχουν οἱ κ. κ. ἀγορασταί.

Ἡ συσκευὴ τῶν *Τεΐων Κυανού Σταυροῦ* γίνεται ἐν Λονδίῳ ὑπὸ τὴν αὐστηρὰν ἐπίβλεψιν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τοῦ ἀγγλικῆς Κράτους.

Τὰ *Τεΐα Κυανού Σταυροῦ* διὰ τὸ ὅλως ἔξαιρετικὸν τῆς ποιότητός των, εἰσῆχθησαν γενικῶς καθ' ὅλην τὴν ὑφήλιον, καταλαβόντα τὴν πρωτεύουσαν θέσιν ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἐν γένει καταναλώσει.

Ἐν Ἑλλάδι πωλοῦνται εἰς ὅλα τὰ πρώτης τάξεως Ἐδωδιμοπωλεῖα καὶ Παντοπωλεῖα.

Ἐπίσης καὶ ἐν Κρήτῃ.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ :

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΚΟΛΑΣ

ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ — (Στοὰ Ριζάρη)

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5

ΠΑΤΡΙΣ

(ΤΟΥ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ)

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ & ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ & ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΣΠ. Μ. ΣΙΜΟΣ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ : ΧΑΡΑΛΑΜΠΗΣ ΠΑΠΑΣ

Ἡ « Πατρίς » ὑπερτερεῖ εἰς γενικὴν κυκλοφορίαν κατὰ
200.000 ΦΥΛΛΑ
μηνιαίως τὴν περισσότερον μετ' αὐτὴν κυκλοφοροῦσαν
πρωϊνὴν Ἐφημερίδα.

ΤΙΜΑΙ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΩΝ

Ἐν τῇ Γ' σελ. ὁ στίχος δρ. 1.—
Ἐν τῇ Δ' λεπτά 50. Ἐν τοῖς
χρονοικοῖς καὶ κοινωνικοῖς ὁ στί-
χος δρ. 1.50. Διὰ διαρκεῖς ἀγγελ-
ίας καὶ δημοσιεύσεις ἰδιαιτέραι
συμφωνίαι. Ἐπιστολαί, χρημα-
τικὰ ἐμβάσματα κ.λ.π. διευθύν-
ονται : Ἐφημερίς « Πατρίς »
Ἀθῆναι — Journal « PATRIS »
Athènes.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

Ἐν Ἑλλάδι Ἐτησίαι δρ 30
Ἐξάμην. φρ. 20
Ἐν τῷ Ἐξωτερ. Ἐτησίαι φρ. 40
Ἐξάμην. φρ. 20
Ἐν Ρωσσίᾳ καὶ Περσίᾳ Ἐτησίαι
Ρούβλ. 15 Ἐξάμην. Ρούβλ. 7 1/2
ΑΘΗΝΑΙ, ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΔΟΣ
ΣΤΑΔΙΟΥ, 17, ΑΡ. ΤΗΛ. 410

Ἀπὸ τὰ ἐγκριτώτερα καθημερινὰ δημοσιογραφικὰ φύλλα
τῶν Ἀθηνῶν.

Ἀκριβεία καὶ ἐνημερότης εἰδήσεων ἐπὶ τῶν φλεγόντων
ζητημάτων τῆς ἡμέρας.

Τηλεγραφήματα ἀδεντικῶν πηγῶν ἐκ τῶν σπουδαιότερων εὐρωπαϊ-
κῶν κέντρων καὶ ἐκ τῆς ἡμεδαπῆς.

Ἀνταποκρίσεις ἐπίλεκτοι ἐξ ὄλων τῶν σημείων τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ
ἔξω ἑλληνισμοῦ.

Ὅλα τὰ ζητήματα τῆς ἡμέρας : πολιτικά, οἰκονομολογικά, κοινω-
νικά, ἐργατικά, βιολογικά, φιλολογικά, ἐπιστημονικά, θεατρικά, ἐν
σχέσει μὲ τὴν καθόλου ἑλληνικὴν δοῶσιν καὶ ζωὴν.

Εἰκόνες, προσωπογραφίαι καὶ γελοιογραφικαὶ παραστάσεις
ἐπίκαιροι καὶ καλλιτεχνικαί.

Ἐθνιομογραφία. — Χρονογραφήματα. — Ἡθογραφαί.

Συνεργαταὶ οἱ κράτιστοι καὶ εἰδικότεροι τῶν πολιτικῶν ἀρθρογράφων,
τῶν κοινωνιολόγων, τῶν χρονογράφων καὶ ἐν γένει τῶν συγχρόνων
παρ' ἡμῖν λογοτεχνῶν.

Εἰς τὴν « Πατρίδα » ἐξεικονίζεται καὶ παρελαμβάνει ὅλη ἡ ἔθνικῆ,
ἡ πολιτικῆ, ἡ κοινωνικῆ, ἡ καλλιτεχνικῆ καὶ ἡ πνευματικῆ ζωὴ
καὶ ἐξέλιξις

τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἔξω Ἑλληνισμοῦ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifako Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

Γ'Ο ἐν Μυτιλήνῃ κ. Παντ. Π. Ἐλευθεριάδης τὸ πρῶτον ἤδη ἐμφανί-
ζεται ἀπὸ τῶν σελίδων τοῦ Ἑθνικοῦ Ἡμερολογίου. Ἄν καὶ ἀσχο-

λοῦμενος περὶ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν γεωπονίαν, θεραπεύει οὐχ ἥτιον ἐπιτυχῶς καὶ τὰ ἑλλη-
νικὰ γράμματα δημοσιεύων ψευδωνύμως ἐκά-
στοτε εἰς διάφορα φύλλα καὶ περιοδικὰ πολλὰ
ἄξια λόγου λογογραφήματα. Ἡ παρατιθεμένη
φῶδὲ ἠθρογραφικὴ καὶ λαογραφικὴ εἰκὼν εἶνε
ἐν μικρὸν καλλιτέχνημα εἰς τὸ εἶδος τοῦ ὑπὸ
ἐποψιν παρατηρήσεως, ἀποδόσεως, ὕφους καὶ
γλώσσης. Τὸ ἔθν. Ἡμερολόγιον, ἀνοίγων τὰς
σελίδας τοῦ εἰς τοὺς δοκιμωτέρους ἀνά τὸν
ἔξω ἑλληνισμόν ποιητὰς καὶ λογοτέχνας, χαι-

ρει εὐκρινῶς ὅτι συγκαταριθμεῖ ἓνα ἐπὶ πλέον εὐγενῆ ἐργάτην
τοῦ λόγου εἰς τὰς φάλαγγας τῶν συνεργατῶν του].

Η ΓΛΥΚΟΦΙΛΟΥΣΑ ΤΗΣ ΠΕΤΡΑΣ

* Ὡ Παναγιὰ μου Πετρανή,
μὲ τὰ πολλὰ καντόλια,
τὸν ἄρρωστο μου γλύτωσε,
νά σοῦ τὰ κάμω χίλια*.

Χωριὸ τὰ λίγα σπίτια* λέγει ἡ παροιμία* μικρὸ, μικροῦ-
ταῖκο χωριὸ κι' ἡ Πέτρα, μόλις διακόσια πενήντα σπίτια, χω-
ρὶς ὅμως καθόλου νᾶναι καὶ κακὸ χωριὸ* κι' ἔδωκ, φαίνεται, ἐφαρμό-
ζεται ὁ λόγος τοῦ σοφοῦ Ἀριστοτέλη «οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ»
καὶ φυσικὰ δὲν ἔχουν τόσο λάθος οἱ Πετρανοί, ὅταν
λέγουν πῶς ἡ Πέτρα εἶνε Μικρὸ Παρίσι* ὡς τὸ παραδεχθῶμεν λοι-
πὸν καὶ ἡμεῖς, τοῦλάχιστον μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου.

Κτισμένο στὰ βορεινὰ τοῦ νησιῦ μας, σὲ μία ἀπὸ τὰς ὀμορφότε-
ρες τοποθεσίας. Τὸ κῦμα, τότε ἄγριον καὶ ἀφρισμένο σὺν θυρωμένη
πνεύμα, τότε ἤμερον κι' ἀπαλὸ σὺν κοπέλλα μυριόκαλλη, κτυπᾷ ἢ χι-
τεύει τὴν ἀκρογιαλιά του, ἀλλοῦ στολισμένη με μίαν ὀμορφὴ προ-
κυμαία, μικρογραφία θαρρεῖς τοῦ σμυρναϊτικοῦ Καί, κι' ἀλλοῦ γαρ-
νιρισμένη με μιὰ καθαρῶτατη καὶ λεπτὴ ἀμμουδιά καὶ στὴν ἀκρο-
γιαλιά αὐτῇ, κάθε χλιαρὴ τοῦ καλοκαιριοῦ βραδεία, τὰ κορίτσια τῆς
Πέτρας, φημισμένα ἄλλοτε — ὑποθέτω καὶ τώρα — γιὰ τὴν ὀμορφιά
τῶν, παίζουσι ἀνέμελα με τὸν ἀφρό τῶν κυμάτων καὶ τοῦ νυχτο-
μπάτη τῆς δροσισφόρα πνοῆς. Μοιάζει καὶ με τὴν Πύλη ἢ Πέτρα*

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

ἔχει κι' αὐτή τὴν Ἀντιγόνη, τὴ Χάλκη καὶ τὴ Πρίγκηπό της, μὰ χωρὶς γαδουράκια καὶ τσάμια καὶ κισόσκια, κι' ἐκεῖ πέρα, τὲς σελήνοφώτιστες τοῦ καλοκαιριοῦ νύχτες, οἱ πειὸ ἀνοιχτόκαρδοι Πετρανοὶ ξημερώνονται στὸ γλέντι, στὸ παραγάδι καὶ στὸ πυροφάνι.

Μοιάζει καὶ μὲ τὴ Θεσσαλία ἢ Πέτρα' ἔχει κι' αὐτὴ τὰ Μετέωρα της. Τὸ χωριὸ εἶνε κτισμένο σὲ μέρος ἐπίπεδο' κανένα τριγύρω τοῦ ὕψωμα, παρὰ ὄλο χωράφια, ἐλαιῶνες καὶ περιβόλια' καὶ στὴ μέσῃ ἀκριβῶς τοῦ χωριοῦ σηκώνεται ἄγριος κι' ἀπομονωμένος ὁ βράχος — ἀπ' αὐτὸν πῆρε καὶ τὸνομα τὸ χωριὸ — κι' ἐπάνω σ' αὐτὸν εἶνε κτισμένη, ἄσπρη καὶ πανόρατη, ἡ ξακουσμένη Ἐκκλησία τῆς Γλυκοφιλοῦσας Παταγίας. Ὁρθὸς κι' ἀπόκρημος ὁ βράχος, σωστὴ Ἀκρόπολις μὲ τὴν Ἐκκλησίαν' κι' ἔτσι μοιάζει καὶ τῆς Ἀθήνας ἢ Πέτρα. Σὰν φρούριο ἀπόρθητο κι' ἀπόκρημο ἀπὸ παντοῦ ὁ βράχος, μὲ τὰ μικρὰ τετράγωνα σιδηρόπλεχτα, γύρω στὸν αὐλότοιχο, παραθυράκια του καὶ μονάχα τὰ κανόνια τοῦ λείπουν' ἀλήθεια δά, λίγο ἔλειψε νὰ τὸ ξεχάσω' πέρου, ἀνήμερα τὰ Φῶτα, ἔφθασε τρεχάτος μὲ ζαπτιέδες στὴν Πέτρα, κατὰ τηλεγραφικὴ διαταγὴ τοῦ χιλιάρχου τῆς Μιτυλήνης, ὁ ἑκατόνταρχος τοῦ Μολύβου καὶ ζητοῦσε νὰ βρῆ τὰ κανόνια ποῦ εἶχαν οἱ ἐπαναστάται!!! τῆς Πέτρας' ἀφοῦ γύρισε ὄλη τὴν Πέτρα, στὸ τέλος ἀνεβῆκαν καὶ στὴν Ἐκκλησίαν καὶ πίσω πίσω βρῆκαν τὰ περιφῆμα κανόνια, μὲ τὴν διαφορά ὅτι δὲν ἦσαν τοῦ Κρούπ ἢ τοῦ Μάξιμ, ἀλλὰ τοῦ... Τζῶν Μάκ Δουάλ Βάρθουρ, ὑδραυλικὸὶ δηλαδή κύλινδροι μηχανῆς, σπασιμένοι καὶ πεταμένοι στὸ δρόμο! Γέλασαν κι' οἱ ἴδιοι οἱ Τούρκοι, ποῦ γελασθῆκαν, θαρρῶντας πῶς στὸ βράχο ἐπάνω κατοικοῦσαν ὁ Ἄρης.

Ἀπὸ παντοῦ λοιπὸν ἀπλησίαστος ὁ βράχος καὶ μονάχα ἀπ' τὴ βορεινὴ πλευρὰ ἀνεβαίνεις μὲ ἑκατὸ δεκατέσσερα σκαλοπάτια, ὄλα μὲ κόπο σκαλισμένα στὴν πέτρα' ἀρχίζεις νάνεβαίνης καὶ στεκῆσαι' ἀνασαινεὶς καὶ ξαναρχίζεις' πάλι σταματᾷς στὴ μέσῃ καὶ ξεκουράζεσαι καὶ, μὲ τὴ γλώσσα ἔξω, φθάνεις ἐπὶ τέλους ἐπάνω καὶ θαυμάζεις τὸ μαγευτικὸ γύρω σου θέαμα, τὸ Λεπέτιμνο κι' ἄλλα βουνά, ἀμπελοχώραφα καὶ ἐλῆές, ὄλο τὸ χωριὸ διάπλατα ἀνοιχτὸ ἀπὸ κάτω, ἄλλα τριγύρω χωριά κι' ἀπέναντί σου ἀτέλειωτο πέλαγο καὶ βλέπεις ἐκεῖ, στὴν δύση, νὰ βασιλεῦῃ ὁ ἥλιος καὶ μέσα στὲς χρυσοκόκκινες ἀκτίνες του νὰ διακρίνης ἐλόρθη τοῦ Ἁγίου Ὀρους τὴ σεπτὴ κορυφὴ, τὴ Σαμοθράκη, τὴ Ἀθήνα κι' ἄλλα νησιά. Καλὸ τυχοὶ οἱ Πετρανοί, ποῦ κάθε Κυριακὴ, ἀπὸ τὸ Πάσχα καὶ πέρα, θαυμάζουν τὴν ὡμορφὴ φύση!

Ζῆ καὶ βασιλεῦει ὁ βράχος ἀσάλευτος, θαλασσόδαρτος στὰ πολὺ παλῆὰ χρόνια, χίλιοι καὶ μῦριοι στὴν Ἐκκλησίαν' νὰ προσκυνήσουν πηγαίνουν καὶ μονάχα ἐκεῖνοι ποῦ τὴν ἐκτίσαν καίτονται βαθεῖα εἰς τὸ χῶμα κι' ἀκοῦνε τὴ φωνὴ τοῦ παπᾶ «ὕπερ τῶν κτιτόρων τοῦ ἱεροῦ τούτου οἴκου τοῦ Κυρίου δεγηθῶμεν...»

Τὶ γρήγορα ποῦ τρέχει ὁ χρόνος! ἔδομηντα πέντε πέρασαν χρόνια ἀπὸ τὸν καιρὸ ποῦ κάποιος Ἑλληνικὸ καράβι, θαρρῶν Γαλαξειδιώτικο, ἦταν ἀγκυροβολημένο στὸ πέρασμα τῆς Πέτρας λιμάνι, ἐκεῖ

πέρα στά νηράκια της δίπλα, και πήγεν ὁ θεοφοβούμενος καπετάνιος κατὰ τὴ συνήθεια του νὰ θυμάσῃ, σαββατόβραδο, τὸ θαυματουργὸ τῆς Παναγιάς του εἰκόνομμα. Βουδός και σαστισμένος ὁ θαλασσινός γερολύκος! "Ἐλειπε ἀπὸ τὴν καμαροῦλά του τὸ εἰκόνομμα! κάνει τὸ σταυρό του, πετιέται ἔξω στοὺς ναῦτες κι' ἀπὸ κείνους νὰ μάθῃ ρωτοῦσε' τοιμουδιά ὄλοι, τίποτε κανένας δὲν γνώριζε, ὅταν ἔξαφνα γυρίζουν πρὸς τὴ στεργὰ και βλέπουν στὸ βράχο ἐπάνω τῆς Πέτρας νὰ τριγυρίζῃ ὑψηλὰ ἕνα ὑπέργειο φῶς, κάτι σὰν θεϊκὴ λάμψη μ' ἀκτίνες. Χαρὰ χαρούμενος ὁ καλὸς καπετάνιος

Ἡ Παναγία Γλυκοφιλοῦσα τῆς Πέτρας.

ἔρματάνει τὴ βάρκα και μιά και δυὸ μὲ τὰ καλληχάρια του φθάνει ἔξω στὴν Πέτρα' σαρφαλώνουν στὸ βράχο, βρίσκουν ἐκεῖ τὸ εἰκόνομμα, τὸ παίρνουν μετὰ φόβου Θεοῦ και γυρίζουν στὸ καράβι. Τὸ πρῶτ' ὁ καπετάνιος ἐτοιμάζει κηρὶ νὰ ἀνάψῃ, ἀλλὰ πάλι τὴν Παναγία στὴ θέσι δὲ βρῆκε, πάλι κατὰ τὸ βράχο τῆς Πέτρας πηγαίνει κι' ἐκεῖ τὴν εὐρίσκει· πάλι στὸ καράβι τὴ φέρνει, μὰ και τὴν τρίτην ἡμέρα τὰ ἴδια· κατάλαθεν ἐπὶ τέλους πὼς ἡ Παναγία λαχτάρισε στὸν βράχον ἐκεῖνο νὰ μείνῃ· συλλογίσθηκεν ὁ καλὸς ἄνθρωπος πὼς μὲ τὸ θεῖο ποτέ δὲν θὰ μπορούσε νὰ ἐναντιωθῇ, πηγαίνει ἴσια στοὺς προεστοὺς τοῦ χωρίου και τοὺς λέγει τὰ τρέχοντα, κι' ἀμέσως — τότε οἱ καλοὶ προεστοὶ ἤξευραν γράμματα και λόγια ὀλίγα, ἀλλὰ ἔκαμαν ἔργα πολλὰ — ὁ Χατζῆ Νικολῆς, ὁ Χατζῆ Γιαννῆς, ὁ Χατζῆ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiakó Apothetirio Dimosias Ist
Restrictions apply.

Κωσταντῆς κι' ἄλλοι τῆς Πέτρας Κατζῆθες κάμνουν συμβούλιο, ἀποφασίζουν νά πωλήσουν τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν τὰ κτήματα καὶ νά κτίσουν ἐπάνω στο βράχο τῆς Μεγαλόχαρης Γλυκοφιλοῦσας τὴν κατοικία.

Θεμέλιο τὸ κτίριο δὲν ἐχρειάζετο· εἶχε θεμέλια πολύτιμα : τὸ στέρνο βράχο καὶ τὴ χάρι τῆς Παναγίας. Καὶ τὴν ἄλλη μέρα ὄλο τὸ χωριό, ἄνδρες καὶ παιδιὰ καὶ γυναῖκες, πρόθυμα κι' ἀκούραστα κουβαλοῦσαν πέτρες καὶ μόλια καὶ λάσπη κι' ἀσβέστη καὶ κεραμίδια καὶ ξύλα καὶ σίδηρα κι' οἱ κτίστες, ἀπὸ τὴ μέση μὲ σχοινὶ ὁ καθένας δεμένοι, ἄλλοτε στὲς σκαλωσιές μισοπατώντας καὶ κάποτε δρότελα στὸ τρομερὸ κενὸ κρεμασμένοι, προχωροῦσαν στὸ κτίσιμο γοργὰ καὶ γερά μὲ ψαλμοὺς καὶ τραγούδια· κἀνένα δὲν εἶχανε φόβο νά πάθουν, ἀφοῦ τῆς Παναγίας τῶν ἐκτιζανε σίτι καὶ γρήγορα κίολας τὸ θαῦμα τοὺς δείχνει.

Δύο πῆχες ἀκόμα δὲν εἶχανε κτίση καὶ τὸ Σαββατόβραδο ὁ ἐπιστάτης, κρατῶντας στὸ ἓνα χέρι τὸ παραφάκι καὶ στὸ ἄλλο τὸν δίσκο μὲ τοῦ βρῆκου τὰ ποτήρια, γύριζε τὲς σκαλωσιές τοὺς ἐργάτες κερνῶντας, ὅταν ἐξαφνα παραπάτησε κι' ἀμέσως χάθηκε καὶ γκρέμισε κάτω.

— Κρέμα στὸν ἐπιστάτη μας ! φώναξαν ὄλο μαζί οἱ ἐργάτες καὶ κύτταζαν κάτω, τοῦ κορμιοῦ του νά ἴδουν τὰ ματωμένα κομμάτια.

— Μὴ φοβάσθε, λεβέντες μου ! φωνάζει ἀπὸ κάτω, ἑλῶρθος ἀκόμη μὲ τὸ δίσκο στὸ χέρι, ὁ ἐπιστάτης καὶ ζωνρότερος ξανανεδαίνει στὸ βράχο καὶ κερνᾷ τὰ παλληκάρια.

— Ἡ χάρι Τῆς νὰ μᾶς βοηθή, ἀδελφια ! Κι' ἄδε:άζουν τὸ παραφάκι. Ἔτσι λοιπὸν σὲ λίγο διαστήμα περιλαμπρὴ στάθηκε, στὸν ἄγριο βράχο ἐπάνω, τῆς Παναγίας ἡ Ἐκκλησία καὶ σὲ λίγον καιρὸ ἔλαμπε μέσα ὁ θόλος ἀπὸ χρυσᾶ κι' ἀσημένια πολυέλαια καὶ καντύλια, ἀστραφτεν ἡ Ἁγία Τράπεζα ἀπὸ μαλαματένια διοσκοπύτρα καὶ Εὐαγγέλια, ὄλο τὸ Ἱερὸ γυαλοκοποῦσεν ἀπὸ τ' ἀργυρόχρυσα ἔβα πτέρυγα καὶ θυμιατήρια καὶ τῆς Γλυκοφιλοῦσας τὸ εἰκόνημα ἀστραποβολοῦσεν ἀπὸ ἀσῆμι καὶ μάλαγμα καὶ διαμάντια καὶ ρουμπίνια καὶ ζαφείρια, χώρια ἡ χρυσῆς ποδιές καὶ τὰ χρυσᾶ κι' ἀσημένια χέρια, πόδια, κεφάλια, καρᾶθια, ποὺ κάθε μέρα οἱ χριστιανοὶ τῆς κρεμάζαν, καὶ κάθε χρόνα, τὸν Αὔγουστο, ἐγίνετο καὶ τὸ πανηγύρι κι' ἐδλεπες ἀπ' ὄλα τὰ γύρω χωριά, Βαφειὸ καὶ Μόλυθο, Πετρή τζίκι καὶ Στύψη, Λαφιῶνα καὶ Σκουτάρο καὶ ἄλλα, νὰ τρέχουν μὲ γυμνὰ οἱ περισσότεροι τὰ πόδια ταμμένοι, νὰ λειτουργοῦνται στὴν Παναγία κι' ὕστερα μὲ βολιὰ καὶ νταρμποῦκες καὶ νταβούλια νὰ τὸ βίχνουν δλημερίς στὸ γλέντι κάτω ἀπὸ τὲς βαθίσκιες ἐλῆες τῆς Καραῖας τοῦ κύρ Βασιλάκη, τρώγοντας καὶ τὸ περίφημο, μὲ βούτυρο καὶ πιπέρι, κροκέκι, κι' ἔτσι ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριὸ καὶ ἀπὸ χώρα σὲ χώρα ἀκούσθηκε τὸ λαϊκὸ δίστυχο :

Ὁ Παναγιά μου Πετρονή, μὲ τὰ πολλὰ καντύλια,
τὸν ἄρρωστό μου γλύτωσε, νὰ σοῦ τὰ κάμω χίλια.

Σίγουρα τὰ κανδύλια θὰ φθάναν τὰ χίλια, ἂν μεγάλη κι' ἀπρό-
Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.
Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

βλεπτή συμφορά δὲ ξεσοῦσε στὴν Ἐκκλησία εἰκοσιπέντε χρόνια κατόπι. Ἦλθεν ἡ τελευταία Κυριακὴ τῆς Ἀποκριῆς τοῦ 1865, ὅλος ὁ κόσμος ἐγλέντιζε ὡς τὸ πρῶτ' καὶ τὴν Καθαρὰ Δευτέρα ὅλοι βραδυασθήκανε στὴν ἀκρογιαλιᾶ τοῦ Αὐλακιοῦ καὶ στὰ νησάκια τῆς Πέτρας, μὲ ταραμᾶ κι' ἀχινούς καὶ βρεχτοκούκια καὶ κρασσοράκια καὶ ὄργανα, καὶ γιὰ τοῦτο μετὰ τὰ μεσάνυχτα ὅλοι ἦσαν βυθισμένοι

Ἡ «Γλυκοφιλοῦσα» πανηγυρίζουσα.

στὸ βαθύ τους τόν ὕπνο καὶ κανένας δὲν κύτταξε κείνη τὴν ὥρα τὸ φῶς, ὅπου ἐβγαλεν ἀπὸ τὸ μικρὸ τοῦ κελλιοῦ τῆς παραθυράκι ἡ συχωρεμένη καλογρηᾶ ἡ Μελάνη, θέλοντας στοὺς κάτω Πετρανοὺς νὰ μνηύσῃ ὅτι μεγάλο κακό τὴν Ἐκκλησία ἀπειλοῦσε.

Ἄλλοι κάτω βαθειὰ ρουχαλίζανε κι' ἔτσι μὲ τὴν ἡσυχία τους οἱ Τουρκαρβανίτες οἱ κλέφτες, βρίσκοντας διπλαμπαρωμένη τὴ σιδηρένια πόρτα τοῦ ἀλλόγυρου, παίρνουν ἀπὸ τὸ χωριὸ κάτω σκάλα

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

μεγάλη, μπαινούνε μέσα από τὸ καμπαναριό οἱ πειθὸ σβέλτοι καὶ διάπλατη τὴν πόρτα ἀνοίγουν κι' ἔρμουν τὰ θηρία, μιὰ καὶ δύο στὸ κελλί τῆς Μελάνης, μὲ μύρια βάσανα τῆς Ἐκκλησίας τὸ κλειδί τῆς ἀρπάζουν καὶ σὰν ἄγριοι λύκοι στὴν Ἐκκλησία μέσα χυμοῦνε, καὶ τὴν ἀτιμὴ δουλειὰ τοὺς ἀρχίζουν. Μισὴ δὲν ἐπέρασε ὦρα καὶ τσουβάλια ὀλόκληρα, γεμάτα μὲ καντύλια κι' εἰκόνες, Εὐαγγέλια καὶ δισκοπότηρα, σταυροὺς κι' ἑξαπτέρυγα, θυμιάτα καὶ λαβίδες καὶ δίσκους κι' ἀφιερῶματα, ὅλα μαζί, μετᾶ κι' ἀσῆμι καὶ σμάλτα καὶ πέτρες καὶ μάλαμμα, ἦσαν ἔτοιμα νὰ τὰ σηκώσουν οἱ κλέφτες, καὶ μονάχα τὸ μεγάλο τῆς Παναγίας εἰκόνισμα τριζομαχοῦσεν ἀκόμη ἀπὸ τὰ ἀλύπητα μὲ τὸ σφυρὶ κτυπήματα τοῦ ἀθεόφοβου Τουρκαρβανίτη, π' ἀνάθεμά τον! Ἄρχισε νὰ σχίζεται καὶ ἡ κορνίζα τοῦ Τέμπλου, καὶ σὲ λίγο ἡ ἀργυρόχρυση εἰκόνα θάπεφε στὰ χέρια τοῦ ἀτιμοῦ κλέφτη, ἀλλὰ στὸ τέλος ἡ Μεγαλόχαρη ἔδειξε πάλι πῶς δὲν ἤθελε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ βράχο τῆς Πέτρας καὶ μ' ἓνα τῆς θαῦμα σωριάστηκε χάμου ἀγγομαχώντας ὁ κλέφτης.

Φόβος καὶ τρόμος κυρίευσε τὰλλα θηρία, τοὺς κρύωσε τοῦ σὺν τρόφου τὸ πάθημα κι' ἔτσι παραιτῶντας τὸ ἀνόσιον ἔργον, σηκῶνουν ὅσα εἶχαν συμμαζωμένα, φορτώνεται ἓνας τὸν παράλυτο σὺντροφὸ των καὶ φεύγοντας μὲ τῆς αὐγῆς τὰ πρῶτα φεγγεβολήματα κατεβαίνουν μὲ φόβου τὴ σκάλα καὶ τότε ἡ συχωρεμένη γρηγοῦλα, ἡ Βαρβάρα ἢ Καλφούδα, ἀκούου στὸν ὕπνο τῆς, κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρα τῆς καλύδας τῆς, ἐκεῖ δίπλα στὸ βράχο, ἔβαν παράξενον θόρυβον, σὰν τὸ κρότο, ἔλεγε, ποῦ κἀμουν μπακίρια καὶ σίδερα, ἔβαν ἀνάμεσὸ των κτυποῦνται ἢ πέφτουν· ποῦ νὰ τῆς περάσῃ κἀν ἀπὸ τὴν ἰδέα ὅτι τὸν ἀλλόκοτο κρότο ἐκεῖνο τὸν ἔκαμναν, σὰν βοήθεια θαρρεῖς νὰ ζητοῦσαν, τὰ ἀτίμητα σκεύη στῶν ἀτιμῶν τῆ ράχη.

Φεύγουν καὶ φεύγουν ἀκόμα οἱ κλέφτες, τρέχουν καὶ τρέχουν καὶ τῆς καλογρχῆς τῆς Μελάνης τὰ μάτια, καὶ θακρυσμένη κυττάζει ἡ θόλια ὅτι ἐχάθησαν ὅλα τῆς Παναγίας τῆς τὰ πλούτη! Μὲ καρδιά βαγισμένη τὸ σχοινὶ τῆς καμπάνας ἀρπάζει καὶ στὸ κοίμιμένο κάτω χωριὸ τῆ μαύρη τὴν εἶδησι στέλνει μαζί μὲ τοῦ ἡλίου τὲς πρῶτες ἀχτίδες· ἀνάστατος ὅλος ὁ κόσμος ξυπνοῦσε, ὅλοι φωτιὰ ἔβαρροσαν πῶς ἄναθε κἀπου κι' ὅλοι σὲ λίγο μαθαίναν τὴ μαρτὴ ἀληθῆ, καὶ μὲ καρτὰ λυπημένη ἀνεβαίναν στὸ βράχο νὰ κλάψουν.

Μαθεύτηκε σὰν αἴριο δτι ἔξω ἀπὸ τὴν Πέτρα, κατὰ τὰ Λειβάδια, σ' ἓνα καλύβι ἐκοίτετο παραλυμένος κἀποιος Τουρκαρβανίτης· ἀρχισε νὰ μουρμουρίζειτα ὅτι ἀπὸ τούτους θὰ ἦσαν οἱ κλέφτες, γιατί οἱ ἴδιοι, πρὶν ὀκτὼ δέκα μῆνες, εἶχαν πατήσει καὶ στὴ Μονὴ τοῦ Λειμῶνος τὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου καὶ σκέφθηκαν οἱ προσοτοὶ τοῦ χωριοῦ μὲ κἀνα τέχνασμα ἴσως καὶ βγάλουν τίποτε ἀπὸ τοῦ παραλυμένου τὸ στόμα. Φωνάζουν τὴν κυρὰ Κερασσοῦδα, ἀντρογοναῖκα τετραπέρατη, — ζῆ ἢ καῦμένη ἀκόμα κι' ἀκούει τρισέγγονα — τὴν ντύνουν μὲ λερωμένα ζητιάνου παληόρροχα, μὲ τροβὰ εἰς τὴν πλάτη καὶ δεκανίκια στὰ χέρια, γυρίζει τὰ σπῆτα

γαίνει, τούρκινα τὸν καλησπερίζει, ἴδια σὰν ἀντρας ζητιάνος κι' ἀρχίζει μαζί του τὰ λόγια προσπαθώντας νὰ τὸν ξεμολογήσῃ καὶ κάτι νὰ μάθῃ. Ἀρβανίτη ποτέ μπόρεις νὰ γελάσῃς; οὔτε ἔχασε κἀν ἓνα λόγο κι' ἔτσι ἀδίκᾳ πῆγε τῆς θεῖᾳ — Κερασσοῦδας ἡ τέχνη.

Περνοῦσε ὁ καιρός κι' ἄρχισε νὰ κρυώνει τὸ πράγμα, ἔταν πάλιν ἀργότερα ἄρχισε νὰ ψιθυρίζεται ὅτι ἀγωγιάντες καὶ ταξειδιῶτες κατὰ τὴν Καλλονὴ πηγαίνόμενοι ἀκουαν, πρὸς τῆς Πλακούρας ἐκεῖ τὸν ἀνήφορο, ἓνα ἀλλοιῶτικο βοητὸ νὰ βγαίῃ σὰν ἀπὸ κάποιου ὑπόγειου κούφωμα κι' ἀπὸ ἔρευνα σ' ἔρευνα κατεβαίνουν σ' ἓνα λαγοῦμι θεοσκότεινο καὶ βρίσκουν Εὐαγγέλια κι' εἰκονίσματα, ἄμορφα καὶ ξευμωμένα ἀπὸ τὰ χρυσάφια των. Δίνουν εἶδῃσι τὴν Πέτρα κι' ἀμέσως μιὰ λυπητερὴ συνοδεία μὲ ψαλμοὺς καὶ λαμπάδες πηγαίνουν καὶ παίρνουν ὄλα ἐκεῖνα τάγια λείψανα καὶ τὴν ἄλλη μέρα δύο ἀρχοντοπούδες τῆς Πέτρας, ἡ Θεανῶ ἡ συχωρεμένη καὶ τοῦ Χατζηνικολῆ ἡ Ἀσπασία, στέλνουν στὴν Πόλῃ τὰ δύο τῆς Παναγίας εἰκονίσματα καὶ σήμερα ξαναχρυσωμένα λαμπρότερα στολίζουν στὴν Ὁραία Πύλῃ τὸ μεγάλο τῆς Γλυκοφιλούσας καὶ θαυματουργῆ εἰκονίσμα, ποῦ δὲν ἐπρόφθασε νὰ τὸ σηκώσῃ ὁ Τουργκαρβανίτης ὁ ἄθλιος.

Γρήγορα ξεχάσθηκε τῆς Ἐκκλησίας τὸ γδύσιμο, ἦλθεν ὁ Μᾶης καὶ κάποιου Τουργκαρβανίτες ἀγόρασαν καὶ μπαρκάρισαν ἀπὸ τῆς Πέτρας τὴ σκάλα ἀρνίσια μαλλιὰ μέσα σὲ μπάλλες μεγάλες...

— Χαῖρ ὀλά, Χονιάξέ μου, ἔλεγε τὸ μπαϊράμι στὴ Συκαμιὰ ἡ Φανίτσα τοῦ Χατζαναγνώστη, ποῦ τὰ βρήκες αὐτὰ τὰ λαμπερὰ βουνμπίνια τοῦ λαίμου σου; κι' εἶχε δὲν εἶχε, ἡ θεῖα Φανίτσα ἡ ἔξυπνη, ξελόγιασε τὴ γειτόνισσά της κι' ἔμαθε ὅτι τὰ πολύτιμα ἐκεῖνα πετράδια τὰ εἶχε πάρει ὁ ἄνδρας της μερτικό ἀπὸ τὴν κλεφιά τῆς Πέτρας! Κι' ἔτσι μαθεύτηγεν ὕστερα, ἀργὰ πλέον, ὅτι μέσα στῶν μαλλιών τὲς μπάλλες ἐκεῖνες ἦσαν κρυμμένα τῆς Παναγίας τὰ πλούτη...

Ἔτσι λοιπὸν δὲν ἐχίλιασαν ἀκόμη ὡς τώρα τὰ καντύλια τῆς Πετρανῆς Παναγίας, ποῦ σὰν τὴν βλέπῃς ἀπὸ μακριὰ νὰ στέκῃ περήφανη, σαράντα τόσα μέτρα ἐπάνω στὸν πανόρατο βράχο, καὶ νὰ λάμπῃ κατάλευκη μέσα στοῦ γαλάζιου οὐρανοῦ τῆ διαφάνεια, σοῦ θυμίζει, μαζί μὲ τὴ γλυκειὰ τοῦ Χριστοῦ μας Μητέρα, καὶ τὰ κυανόλευκα χρώματα κάποιας ἄλλης, ἐπίσης ἀγαπημένης Μητέρας.

[Ἐν Μυτιλήνῃ, Ἀπρίλιος 1911]

ΠΑΝΤ. Π. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

Ἐπιτύμβιον εἰς φθονερόν

ΦΑΡΜΑΚΟΜΕΝΟΣ πέθανε!.. Μὴ τὸν δαγκάσαν φειδία;..

*Α, μὰ! Ἄτός του δάγκασε τὴ γλῶσσα του τὴν ἴδια...

ΣΑΤΑΝΑΣ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiaki Apothetirio Dimosias Restrictions apply.

Ο ΠΥΡΓΟΣ ΤΟΥ ΑΛΙΒΕΡΗ

ΜΕ τὸ φίλο μου Θεμιστοκλῆ Ἀλιβέρη γνωριστήκαμε στὸ γραφεῖο ἑνὸς περιοδικοῦ, τὴν ἄρα πεθαμένου ἀπὸ χρόνια. Ἔτυχε νὰ πάμε κεῖ τὴν ἴδια ὥρα κ' οἱ δύο, νὰ κούσουμε τὴν ἀπόφαση ποὺ θ' ἄβγαζε ὁ διευθυντὴς του γιὰ τοὺς πρώτους στίχους μας, ποὺ τοῦ εἶχαμε φέρεи πρωτίτερα.

«Ὁ κ. Σολωμὸς — ὁ κ. Βαλαωρίτης», ἔκαμε κείνος τὴ σύστασή μας κλείνοντας τὸ ἓνα μάτι. Δυὸ ἄλλοι κύριοι, ποὺ εἶτανε στὸ γραφεῖο, χαμογελάσανε πίσω ἀπὸ τὶς ἐφημερίδες ποὺ διαβάζανε.

Κατάλαβα πὼς πειράχτηκε ὁ συνάδερφός μου καὶ νόμισα πὼς εἶταν ἀφορμὴ τὸ μάτι ποὺ ἔκλεισε ὁ διευθυντὴς. Μὴν ξέροντας πὼς αὐτὸ εἶτανε συνήθεια του νευρική κ' ὄχι περιγέλασμα, κοκκίνησα καὶ γώ. Ἄμα ὅμως βγήκαμε ὅσω μὲ τὸν καινούργιο γνωριμὸ μου, εἶδα πὼς δὲν εἶχε παρατηρήσει τὸ κλείσιμο τοῦ ματιοῦ καὶ δὲν πειράχτηκε ἀπὸ αὐτό.

«Θὰ πάω νὰ πάρω πίσω τὸ ποίημα», μουρμούρισε.

«Γιατί;» τὸν ρώτησα. «Δὲν εἶπε πὼς θὰ τὸ βάλει;»

Δὲ μοῦ ἀπήντησε. Ὑστερα κατάλαβα πὼς εἶχε θυμώσει γιὰ τὸν ὄνομασε Βαλαωρίτη. Κι' αὐτὸ πάλι ὄχι γιὰ τὸ πῆρε εἰρωνικά, μὰ γιὰ τὸ δὲν εἶχε ὑπόληψη πολλή στὸν ποιητὴ τοῦ «Ἀστραπόγιαννου».

«Κι' ὁ Βαλαωρίτης ποιητὴς!» ξαναμουρμούρισε.

Πρώτη φορὰ τὸν ἀκουγα τέτοιο λόγο. Γιὰ μένα ὁ Βαλαωρίτης εἶτανε ὁ ποιητὴς καὶ μὲ πολλὴ χαρὰ εἶμουν ἑτοιμὸς νὰ δεχθῶ τὴν ἀλλαγὴ καὶ τὴν πρότεινα τοῦ Ἀλιβέρη. Μὰ ἐκεῖνος μὲ κοίταξε μόνο καὶ σόπασε μελαχολιζὸς καὶ σκοτεινός.

Οἱ στίχοι μας τυπωθήκανε στὸ περιοδικό. Μὰ ὁ διευθυντὴς δὲ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifitako Apothetirio Dimosias I
Restrictions apply.

μᾶς ἔκρινε ἀκόμα ὄριμους νὰ βάλει ἀποκάτω δλάκερα τὰ ὄνοματά μας. Ἄφησε μόνο τὰρχικά ψηφία τους. Καὶ τοῦτο ξαναπείραξε τὸν Ἄλιβέρη.

«Δὲ νοιώθει ἀπὸ ποίηση», μοῦ εἶπε· «δὲν τοῦ ξαναδίνω τίποτε».

Καὶ πράγματι ἔστειλε σὲ ἄλλα περιοδικὰ. Μὰ δὲν τοῦ τὰ βάλανε κι ἀναγκάστηκε νὰ γυρίσει στὸ παλιό. Γύρισε ὅμως μὲ κάποιο ψευδώνυμο καὶ μὲ τοῦτο ξακολούθησε τὸ φιλολογικὸ του στάδιο καὶ μὲ τοῦτο ἐπαιξε ὕστερα τὸ μέρος του στὴ μικρῇ ποιητικῇ συντροφιά, ποῦ ξαναπατηθήγαμε. Εἶχε φέρει καὶ κεὶ τὴν περιφρόνηση τοῦ Βαλαωρίτη καὶ τὴ μεγάλη ποίηση. Πότε στὴν ἀκρῇ κάποιου μικροκαφενέ, πότε στὸ πίσω μέρος ἑνὸς μπακάλικου μαζεβότανε ἡ συντροφιά. Εἴμαστε ὀχτὼ δέκα νέοι, οἱ περισσότεροι φτωχοὶ καὶ πεινασμένοι, κι ὅλοι μας διαρασμένοι γιὰ τὴ δόξα τὴν ποιητικῇ. Κι ὁ Ἄλιβέρης ὁ πιὸ φτωγὸς κ' ἔλεινος. Τοὺς πιὸ πολλοὺς μᾶς εἶχανε οἱ δικοὶ μας σταλμένους γιὰ νὰ γυρίσουμε πίσω στὸν τόπο μας μὲ τὸ δίπλωμα, τὸν Ἄλιβέρη τὸν ἔστειλε μὲ καμιὰ ἑξηνταριά δραχμὲς τὸ μῆνα κάποια κοινότητα, νὰ σπουδάσει δικηγόρος κι αὐτός. Μὰ εἶτανε κείνος ποῦ νοιαζότανε λιγώτερο γι' αὐτό! Νὰ γίνῃ δικηγόρος! Γελοῦσε μὲ τὴν ιδέα, σὰ δὲ θύμωνε μὲ αὐτή. Τῶνειρό του εἶταν ἡ μεγάλη δόξα, καὶ σὰν ὑποψιάστηκε πὼς δὲν ἔρχεται μὲ τὰ ποιήματα μόνο, τὰ παραιτήσε αὐτὰ καὶ ῥίχτηκε σ' ἕνα ἱορμάντσο. Μᾶς τὸ διάβαζε σκηνὲς σκηνὲς, κεφάλαια κεφάλαια ὅπως τᾶγραφε, ὅπως τὰ διώρωνε. Νὰ μᾶς τὸ διαβάσει δλάκερο δὲν ἤθελε ὅμως. Ἦθελε νὰ μᾶς ξαφρίσει καὶ μᾶς ἔλεγε: Νὰ τὸ δοῦμε τυπωμένο, νὰ μᾶς καταχτήσει καὶ μᾶς μαζί μὲ τὸ κοινό. Ἡ φιλοδοξία ἐμᾶς τῶν ἄλλωνε δὲν ἔφτανε τόσο μακριά. Τὸ πιὸ πολὺ ποῦ ὄνειρεβόμαστε εἶτανε νὰ δοῦμε στίχους μας εἴτε διήγημα τυπωμένα σὲ κάποιο ἀπὸ τὰκουσμένα φύλλα τῆς ἐποχῆς, νὰκούσουμε κανέναν ἔπιανο ἀπὸ τοὺς γνωρισμένους κριτικούς, νὰ δοῦμε καὶ τὸ δικὸ μας ὄνομα νὰ κάμει κάποιον κρότο στὶς ἐφημερίδες καὶ νὰ μᾶς κρᾶξει ἄξαρνα καμιὰ τους νὰ τῆς γράφουμε χρονογραφήματα. Εἶτανε ἡ μόνη δόξα καὶ τὰ πλούτη ποῦ προσμέναμε νὰ μᾶς ἐρθοῦνε. Ὁ Ἄλιβέρης χαμογελοῦσε εἰρωνικὰ μὲ μᾶς καὶ δούλεβε τὸ ἔργο του καὶ μᾶς ξαναδιάβαζε σκηνὲς. Τί πράμα εἶταν αὐτές; Δὲν ἔξεραμε καὶ μεῖς. Μένανε κοιτάζοντας ἕνας τὸν ἄλλον, ρωτώντας μέσα μας ἂν μᾶς ἀρέσουν, ἂν ἀξίζουν τίποτε. Καὶ δὲν τολμοῦσε νὰ πεῖ ὁ ἕνας τοῦ ἄλλουνοῦ τὴ γνώμη του, γιὰτὶ κανεὶς δὲν εἶχε γνώμη σίγουρη. Ὅτι ἀκούγαμε μᾶς φαινότανε σὰ χάος, ἕνα χάος ποῦ τὸ φοβόμαστε μὴν εἶναι ἀλήθεια τὸ μεγάλο, μὰ ὑποψιαζόμαστε κιόλας μὴν εἶναι τὸ γελοῖο, καθὼς ἴσως θάμαστε πιὸ πρόθυμοι ὅλοι νὰ τὸ ποῦμε, ἂν μᾶς τὸ βεβαίωνε κανεὶς. Ὁ ἕνας ἔπιανε στοῦ ἄλλουνοῦ τὸ στόμα κάποια χαμόγελα, ὅμως τὰ βλέπαμε νὰ πνίγονται καὶ νάλλάζουν πάλι σὲ ἀπορία, κάποτε ἀκόμα καὶ σὲ θαυμασμό. Καθένας φοβότανε μὴν κατηγορεθῇ ἀπὸ τὸν ἄλλον πὼς ζηλέβει τὸν Ἄλιβέρη κι ὅμως ὅλοι μας τὸν ἐλυπό-

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

μαστε περισσότερο παρότι τον ἔηλέβαμε, βλέποντάς τον νάγωνίεται νά δώσει μιὰ μορφή στο ἔργο του, καὶ γελοῦσαμε κιόλας μαζί του σὰν τὸν ἀκούγαμε νά πλάθει ὄνειρα πλοῦσιαι ζωῆς, νά χιτίζει τὸν ψηλὸ του πύργο στάχρογιαλί ἐνὸς νηιοῦ, νά τὸν ἐπιπλάρει μὲ καρδιὰ καὶ μὲ βελουδο, νά τοῦ κρεμᾶ βαριές κουρτίνες χρυσομέταξες, νά φυτέβει τὸν κῆπο του μ' ἐνυάλυπτα καὶ φουινιξίες καὶ ῥόδα, ῥόδα, ῥόδα, καὶ νά ζεῖ ἐκεῖ — μὲ τὴ γυναῖκα του ἢ τὴν ἐρωμένην του, δὲν τῶριζε καλά. Τὸ δάσος του τὸ φούντωνε μὲ μυρτιές καὶ πεῦκα, τὰ παραθύρια τοῦ γραφείου του ἄνοιγε πλατεῖα στὴ θάλασσα, τὸ κιόσκι του κοντὰ στο κῆμα τὸ ἤσκιαζε μὲ κισσό, σιούς θόλους τοῦ πάρκου του κρεμοῦσε χρυσόμηλα καὶ χιλιόχρωμα σταφύλια, ὄνειρεβόταν ἕνα συντριβάνι στὴν αὐλή του νά τινάζει τὸ νερὸ σὲ διαμαντένια οσχόνη ὡς τὰ μεσοῦθρα καὶ μᾶς καλοῦσε, μᾶς δεχότανε ὅλους μαζί καὶ χωριστὰ ἕναν ἕναν καὶ τρώγαμε καὶ πίναμε καὶ κάναμε ὄργια ποιητικὰ καὶ βακχικὰ.

Καὶ τὸν ἀκούγαμε. Καὶ κάποιο χέρι ἔκανε νά σηκωθεῖ νά τοῦ χιτυήσει τὴν κατραπακιά κι' ὁ πύργος τοῦ Ἀλιβέρη μᾶς εἶχε γίνε πρόσλογο καὶ μῦθος καὶ διασκέδαζε τίς στενόχωρες στιγμές τῆς συντροφιάς. Μὰ ἐκεῖνος χαμογελοῦσε κι' ἡ ματιά του δὲν ἔχανε τὴ λάμψη τῆς. Κοίταζε ἀφορῆ στόγραμμα τῆς νίκης. Νόμιζες καὶ τὴν ἔβλεπε μπροστά του νά σαλέβει τὰ λευκὰ φτερά τῆς καὶ νά τοῦ ἀπλώνει τὸ χρυσὸ κλαδί. Κι' ἄδραζε τὸ στεφνὸ ταγάρου, ἂν τύχαινε κι' ἄφηγε κανεὶς μᾶς τὸ πακέτο του ἀπάνω στὸ τραπέζι, καὶ ξακολουθοῦσε νά ὀνειρέβεται νηιμένος μέσα στὰ στεφάνια τοῦ καλποῦ, πού φουσοῦσε μὲ γεμιστὸ στόμα. Κ' ἔπειτα, σὰ δὲν ἀπόμεινε τοιγάρο στὴ συντροφιά, σήκωνε τὸ γιὰκὰ τοῦ σακακιοῦ του — παλιτὸ δὲν εἶχε — καὶ τρέμοντας κάτω ἀπὸ τὴ βροχὴ καὶ τὸ βοριά, τραβοῦσε στὴν κρῦα τρύπα του σ' ἕνα στενὸ τῆς Πλάζας νά τελειώσει τὸ ῥομάντο του.

Τὸ τέλειωσε καὶ δὲν ξέρω πού, πῶς βρῆκε τυπογράφου καὶ τὸ τύπωσε. Προσμέναμε ὅλοι μὲ τίς ἴδιες τίς ἐλπίδες σὰν καὶ κείνον. Ὅμως ἕνας μονάχα χρονογράφος τὸ κοροῦδενε, κινένας ἄλλος δὲ μίλησε γι' αὐτὸ καὶ δὲ θὰ πουληθῆκανε οὔτε διὰ ἀντίτυπα. Ὁ φίλος μᾶς εἶτανε τίς πρώτες μέρες ἀμίλητος καὶ σκοτεινός, τόσο πού δὲν μπορούσαμε νά γελάσουμε μπροστά του γιὰ τὸν γκρεμισμένον πύργο του. Μὰ ἡ διάθεση δὲν ἄργησε νά τοῦ ξαναθῆει καὶ ξανακλείστηκε στὴν καμαρὰ του κ' ἔγραψε, νομίζαμε. Ὁ ἕνας φανταζότανε καινούργιο ῥομάντο, ἄλλος ὑπομαζότανε τώρα δρᾶμα. Ὁ ἴδιος δὲ μιλοῦσε γι' αὐτὸ. Δὲν τὰ εἶχε πιὰ οὔτε μὲ τὸ Βαλαωρίτη καὶ μόνο γιὰ τὸν πύργο τοῦ μιλοῦσε μὲ τὴν ἴδια θέρημη, μὲ τὴν ἴδια λάμψη στὴ ματιά. Τώρα μάλιστα πιὸ ζωντανά, πιὸ βέβαια, σὰ νά εἶτανε τὸ χτίσιμό του πιὸ κοντὰ. Κι' ἂν κανεὶς γελοῦσε πάλι, κι' ἂν ὅλοι τὸν κοιτάζαμε πιὸ ξαφνισμένοι, κι' ἂν ἔσημαγε τώρα μὲ τὸ γέλιο καὶ κάποια λύπη, ὁ Ἀλιβέρης μᾶς κοίταζε μὲ τέτοιο βλέμμα, πού ἔλεγε πῶς εἶτανε

κείνος πού μᾶς λυπότανε καί μᾶς περιγελοῦσε. Καί δίπλωνε τόν ταραμᾶ ἢ τίς δυό σαρδέλες του στό χαρτί, κ' ἔβαζε στήν τσέπη τὸ κομάτι τὸ ψωμί καί πήγαινε νά κλειδωθεῖ στήν κάμαρά του.

Μά τὸ νέο ἔργο δὲ φαινότανε. Καί κεῖ πού τὸ προσμέναμε, χάσαμε καί τὸ φίλο μας μεμιᾶς. Οὔτε στή συντροφιά ξαναφάνηκε, οὔτε στήν κάμαρά του εἶτανε. Ἄλλοι μάθανε πὼς τὸν κυνηγοῦσε ὁ τυπογράφος γιὰ τὰ τυπωτικά, ἄλλοι λέγανε πὼς ἡ κοινότητα πού τονε συντηροῦσε τοῦ ἔκοψε τὸ μιστό. Ξαφριστήκαμε ἀκούοντας πὼς ἔδωσ' ἔξετάσεις καί πέτυχε. Μά καί τότε δὲν ἦρθε νά μᾶς βρεῖ. Μὲ τὸν καιρὸ σκόρπισε κ' ἡ ἄλλη συντροφιά σιγά σιγά. Μερικοὶ τραβήξανε τὸν ἴδιο δρόμο τοῦ Θεμιστοκλή, ἄλλοι μείνανε καί μουτζουρώνανε ἀκόμα τὸ χαρτί. Καί ξεχάσαμε καί τὸν Ἀλιβέρη καί μόνο γιὰ τὸν πύργο του μιλοῦσαμε γελώντας καμὰ φορὰ.

* *

Θᾶχανε περάσει ἀπὸ τότες ἀπάνω ἀπὸ δέκα χρόνια, ὅταν ἄξαφνα τὸν ἀπάντησα στό δρόμο. Μὲ γνώρισε πρῶτος ἐκεῖνος καί μὲ σταμάτησε. Γελαστός, δλόδροσος, καλοντυμένος, μ' ἓνα μπαστούνι μὲ ἀργυρὴ λαβὴ στό χέρι του. Ἐκαμα νά τοῦ ἀρχίσω τὴν ἀνάκριση πού βρισκεται, πὼς ζεῖ, μὰ εἶτανε βιαστικὸς. Μοῦ εἶπε μόνο τὸ μέρος πού ζεῖ, κάποια μικρὴ χώρα τοῦ Μοριῦ.

«Ἄν περάσεις ποτὲ νά δεῖς τὰρχαῖα ἐκεῖ κοντά, σταμάτησε καί γύρηνέ με», πρόστεσε καί μοῦ ἔσφιξε τὸ χέρι.

Κ' ἔτσι, ἔπειτα πάλι ἀπὸ χρόνια, περνώντας ἀποκεῖ κοντά, πού μοῦ εἶπε πὼς καθόντανε, τονε θυμῆθηκα καί ἀποφάσισα νά σταματήσω νά τονε δῶ.

Τοῦ τηλεγράφησα μάλιστα κ' ἦρθε στό σταθμὸ καί σὰν κατέβηκα, μὲ τράβηξε σ' ἓν' ἀμαξάκι πού στεκότανε μπροστὰ στήν πόρτα.

«Τί τὸ θέλεις; Δὲν πάμε», τοῦ εἶπα, «μὲ τὰ πόδια;»

«Σὰν καὶ θὰ τὸ πλερώσουμε; Εἶναι δικό μου», ἀπήντησε καί μ' ἔσπρωξε νάνεβῶ.

Τὸ ἀμαξάκι σταμάτησε μπροστὰ σὲ μιὰν ἀλόπορτα σιδερένια σκεπασμένη μὲ κισσό. Ἐνας δρόμος χαλικοστρωμένος κ' ἡσυχασμένος ἀπὸ θολοτὴ κληματαριά ἔφερνε ἴσια στήν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ. Τὰ σταφύλια ὅτι παίρνανε καί ῥοδιζάνε στήν κληματαριά κ' ἀπὸ τὰ δυὸ πλευρά, πίσω ἀπὸ σιδερένια κάγκελα πλεγμένα μὲ ἀγιόκλημα καί γιασεμιά, φαινότανε τὸ περιβόλι μὲ σειρὲς πορτοκαλιῆς κ' εὐκάλυπτα καί μὲ λαχανικά καί μ' ἄνθη ἀνάκατα. Μπρὸς τὸ μετακόνι τοῦ σπιτιοῦ, στὴ μέση μιᾶς μικρῆς αὐλῆς, ἓνα κεραμιδένιο συντριβάνι δοκίμαζε νά τινάξει τὸ νερὸ ψηλά, μὰ δὲν ἔφτανε. Καί πετοῦσε μόνο σταλαματιῆς καί πιτσιλοῦσε θλιβερά τὸ γυμνὸ κορμὶ ἑνὸς ξεβαμμένου γυψίνου παιδιοῦ, πού φούσκωνε τὰ μάγουλα φουσκώντας τὸ σπασμένο σουράβλι του. Καί

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio-Dimosias I
Restrictions apply.

τ' ἀριά καλάμια, πού φυτρώνανε γύρω στή στρογγυλή στεγνή λεκάνη τοῦ συντριβανιοῦ, κρεμούσανε πιὸ θλιβερά τὰ πλατεῖά τους μαραμμένα φύλλα.

«Ξερασία φέτο φοβερή», εἶπε ὁ Ἀλιβέρης σταματώντας με καὶ δείχνοντας ἐκεῖνα ἐκεῖ καὶ τὸ περιβόλι μέσα, πού ὅμοια καταλισμένο, ἴδια μαραγγιασμένο κι' αὐτὸ ἔγερνε, κατσούφιαζε κατὸ ἀπὸ τῆ φλόγα τοῦ ἡλιοῦ.

Ἔπειτα μ' ἔφερε στὴν πόρτα καὶ μ' ἔβαλε νὰ περάσω πρῶτος.

Μιά γυναῖκα παχουλὴ, μελαψὴ καὶ νόστιμη, στεκότανε στὴν κορφὴ τῆς σκάλας καὶ μᾶς περιμένε. Φοροῦσε πράσινη ῥόμπα λινομέταξη, πού τῆς ἄφινε γυμνὴ τὴν τραχιλιὰ καὶ τὰ χέρια ὡς τὸν ἀγκώνα, καὶ στὸ στήθος τῆς κρεμότανε δεμένη φιογγος μιὰ πλατεῖα κατακόκκινη κορδέλα. Ἡ ῥόμπα, κοντινέτηρ στὴν μπροστινὴ μεριά, σὰ νὰ τὴ μάζεβε κάτι κάπου στὴ μέση, ἄφινε νὰ φαίνονται οἱ γαλάζιες διάφανες ἀραδατωτὲς κάλτσες τῆς ἀπάνω ἀπὸ τὰ στενά λουστρινένια γοβάκια. Εἶτανε ἡ κυρία Ἀλιβέρη.

Ὁ ἄντρας τῆς μὲ σύστησε σὰν παλιὸ φίλο του καὶ μπήκαμε στὴν τραπεζαρία, μιὰ πλατεῖα κάμαρα στολισμένη μὲ τὸν ἴδιον πλοῦτο καὶ τὸ γούστο τῆς φορεσιᾶς τῆς κυρίας Ἀλιβέρη. Εἶτανε γιόμα καὶ μᾶς περιμένε τὸ τραπέζι ἑτοιμο. Τὴν ἴδια στιγμή μπήκανε ἀπὸ τὴν ἄλλη πόρτα κ' ἤρθανε καὶ μοῦ δώσανε τὰ χέρια τους ἔν' ἀγοράκι ὡς ὄχτὸ χρονῶν κ' ἓνα θηλυκὸ μικρότερο, στολισμένα καὶ τὰ δυὸ σὰ νὰ μὲ περιμένανε.

«Τὰ δυὸ αὐτὰ ἔχεις μόνο;» ρώτησα τὸν Ἀλιβέρη.

«Κ' ἓνα πού καρτεροῦμε σὲ καναδὸ μῆνες», εἶπε κοιτάζοντας τὴ γυναῖκα του.

Ἡ κυρία Ἀλιβέρη χαμογελοῦσε πάντα κ' ἔσκυψε κ' ἔσιαξε τὴν κορδέλα στὰ λυτὰ μαλλιά τοῦ κοριτσιοῦ τῆς.

«Ἄντε νὰ σὲ χαρῶ, φέρε τίς παντούφλες τοῦ μπαμπᾶ σου», τοῦ εἶπε ὕστερα βλέποντας τὸν ἄντρα τῆς πού ἔβγαλε τὸ σακάκι του.

Τὸ πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι του καὶ πῆγε μέσα νὰ τὸ κρεμάσει κι' ὁ φίλος μου κάθησε στὸν καναπέ κ' ἔβγαζε τὰ ποδήματά του.

«Δὲ βγάξεις καὶ σὺ τὸ σακάκι σου; κάνει πολλὴ ζέστη σήμερα», γύρισε καὶ μοῦ εἶπε.

Τὸν εὐχαρίστησα καὶ ζήτησα μόνο νὰ πλυθῶ λίγο.

Τὸ ἀγοράκι μ' ἔφερε στὴν κάμαρα πού μοῦ εἶχαν ἐτοιμάσει κι' ἅμα ξαναγύρισα στὴν τραπεζαρία, ὁ πατέρας του εἶχε καθήσει στὸ τραπέζι καὶ ῥουφοῦσε τὴ σούπα του.

Ἔπειτα, σὰ φάγαμε καὶ τὸ βραστό, σήκωσε τὰ μανίκια του καὶ πῆρε καὶ λιάνισε τὴ χήνα, πού ἔφερε ἡ ὑπηρέτρια μέσα σὲ μιὰ μεγάλη πιάτα.

«Ἄϊ, δὲν εἶναι νόστιμη;» μὲ ρώτησε σὰν εἶδε πού ἔτρωγα μὲ ὄρεξη. «Τίς θρέφω σπιτί' ἔχω κοπάδι ὀλάκερο».

«Εἶναι ἡ ἀδυναμία τοῦ Θεμιστοκλῆ νὰ τίς ταγίξει μοναχός», εἶπε ἡ γυναῖκα του.

ΜΗΤΡΙΚΗ ΧΑΡΑ [Έργον L. Grosio]

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Isteron
Restrictions apply.

«Έχουμε και γάλους», γύρισε και μου είπε τὸ ἓνα τὸ παιδί.
 «Και κότες και γουρούνι», πρόσθεσε τὸ ἄλλο.

Μὰ ἡ μητέρα του τὸ ἀγριοκοίταξε :

«Ντροπή! Λένε γουρούνι μπροστά σὲ ξένον κόσμο!» τοῦ εἶπε,
 και κείνο ἔμεινε μὲ ἀνοιχτὸ στόμα και μισοδαγκαμένη τὴ μπου-
 κιά του.

Ὁ Ἀλιβέρης γέλασε κ' ἡ ὁμιλία γύρισε στὸ κρασί πὸν πίναμε,
 στὸ γλυκὸ τῆς κυρίας Ἀλιβέρη πὸν φάγαμε ὕστερα. Και στὰ ἴδια
 και στὰ παρόμοια θέματα, ὅσο πὸν σηκωθήκαμε.

Κοιμηθήκαμε. Και τὸ δειλινὸ μὲ πῆρε ὁ παλιός μου φίλος
 και βγήκαμε στὴν ἀγορὰ και στὸ καφενεῖο. Ἐπαιξε τὸ πικέτο
 του μὲ κάποιον του συνάδερφο ἐκεῖ στὸν ἥσκιον τῆς μουριάς
 πὸν καθήσαμε στὴ δροσιά, ὕστερα κάματε στὴ χώρα και στὴν
 ἐξοχὴ ἓνα γύρο μὲ τὸ ἀμάξακι και τὸ βράδι γυρίσαμε στὸ σπίτι
 και ξανακαθήσαμε στὸ τραπέζι. Τώρα εἶχανε στρωμένα ὄξω
 στὴν ταράτσα. Ἀποκάτω εἶτανε τὸ περιβόλι μὲ τὰ εὐκάλυπτα
 και παραπέρα ἡ θάλασσα. Τὰ παιδιά λείπανε τὸ βράδι ἀπὸ τὸ
 τραπέζι — πῆγανε νὰ κοιμηθοῦνε — κ' ἡ κυρία Ἀλιβέρη δὲν εἶχε
 πολλὴ διάθεση. Ὁ ἄντρας τῆς τὴ δικιολόγησε πὸς ἔχει ἐνό-
 χλησες ἀπὸ τὴν κατάστασή τῆς και τὴν ἔστειλε νὰ ἡσυχάσει
 και κείνη.

Μείναμε οἱ δύο μας ὄξω στὴν ταράτσα και ἔρουφώντας τὸν
 καφέ, τεντωθήκαμε στὶς καρτέζες μας. Και κεῖ ὁ Θεμιστοκλῆς
 μὸν διηγῆθηκε τὴ ζωὴ του ἀπὸ τὸν καιρὸ πὸν χωρίσαμε. Εἶναι
 αὐτὴ μὲ λίγα λόγια. Σάν πῆρε τὸ δίπλωμά του, ἦρθε δικηγόρος
 στὴ χώρα, πὸν κάποιον ἐκεῖ κοντὰ εἶτανε τὸ χωριὸ του. Ἐκαμε
 πελατεία καλὴ και σὲ λίγα χρόνια παντρέφτηκε τὴν κυρία Ἀλι-
 βέρη, μοναχοκόρη κάποιου πλούσιου. Ἐχτισε τὸ σπίτι ἐκεῖνο
 πὸν καθότανε, καλλιεργούσε πολλὰ στρέμματα σταφίδες, πὸν τὰ
 πῆρε προίκα, και τόκιζε τὰ μετρητά, πὸν κληρονόμησε ἡ γυ-
 ναίκα του ἀπὸ κάποιον θεῖο.

«Πέτυχες ὅ,τι γύρεβες», μὸν ἦρθε στὰ χεῖλή νὰ τοῦ πῶ μιὰ
 δύο φορές, ἀφοῦ ὁμως δὲν ἔφερε κείνος τὸ λόγο στὴν παλιά μας
 τὴ ζωὴ, τὸν ἀφήσα νὰ καπνίζει τὸ τσιγάρο του ὅπως μιὰ φορὰ
 και νὰ μιλεῖ. Και σὸπαινα κι' ἀκούγα. Και κοίταζα κεῖ μπρὸς τὰ
 εὐκάλυπτα πὸν κρεμούσανε τὰσπριδερά κλαδιά τους ἀσάλευτα
 στὴν καλοκαιριάτικη νυχτιά κι' ἀνάσαινα τὴ μουρδιά τοῦ κῆπου
 και τὴ δροσιά τοῦ ἀστερόφρεγγου οὐρανοῦ. Στὴν ἄκρη τοῦ γυαλοῦ
 θαμφοφαινόντανε ἀραγμένα τὰ καΐκια. Κάποιος σκύλος γάβγιζε
 κάποτε και κάποιον φῶς τρεμόλαμπε. Κι' ἀντικρινὰ στ' ἄλλο πλευρὸ
 τῆς χώρας μιὰ ἀραδαριά φανάρια τρεμοπαίζανε και κεῖ σὰ νυ-
 στασμένα στὸν ἥσυχον γυαλὸ. Ἡ χώρα ὅλη κοιμότανε και πέρα
 ἡ θάλασσα στρωνόντανε σιωπηλὴ, χανότανε θαμψοκότεινη στὴ
 νύχτα, σκορπώντας μόνο μιὰν ἀνάλαφρη, μιὰν ὀλόδροση ἀνα-
 πνιά. Μιὰ στιγμὴ νόμισα πὸς ὄνειρεβόμουνα. Εἶμουνα στὸν
 πύργο τοῦ φίλου μου στὰκροθαλάσσι ἐκεῖ πραγματικὰ, ἡ στὸν

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

παλιόν τόν καφερέ κι' ἄκουγα πάλι τὴ φωνή του ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ καιροῦ μονάχα μὲ τὸ νού;

Τὴν αὐγή πού ξύπνησα, τὸνέ βρῆκα ξυπνημένον ἐκεῖνον πὸ πρωτῆ. Μὲ πήγανε στὸ γραφεῖο του στὸ κάτω πάτωμα. Ἡ πόρτα του ἀνοιγότανε στὸ δρόμο καὶ λίγα βήματα παρέκει ἀπλωνότανε ὁ γυαλός. Παιδιά μισόγυμνα παίζανε κεῖ, τὰ καίκια ἤσουχάζανε στάκινητα νερά κι' ὁ ἥλιος χούσωνε τώρα κ' ἔκανε νάστράφτει πέρα ὅλη τὴ θάλασσα. Κι' ὁ Ἀλιβέρης περπατώντας πέρα δῶθε μέσα στὸ γραφεῖο του ὑπαγόρευε ἀριθμοὺς κι' ὀνόματα καὶ ἡμερομηνίες σ' ἓνα παιδί πού ἔγραφε σ' ἓνα τραπέζι. Μοῦ ἔδωσε, σά μ' εἶδε, τίς καινούργιες τίς ἐφημερίδες καὶ μ' ἔβαλε καὶ κάθησα στὸν καναπέ. Καὶ διαβάζα ῥιχνοντας γύρω μου ματιές στὰ χουσόδετα βιβλία, στὰ ψηλά ῥάφια μὲ τὰ δικόγραφα, στοὺς σκουισμένους τοὺς σωροὺς ἔδω καὶ κεῖ. Ἐπειτα γύρισα πάλι καὶ κοίταξα τὴ θάλασσα. Ὅσο πού ὁ Ἀλιβέρης τέλειωσε τὴ δουλειά του καὶ μὲ πήρε καὶ βγήκαμε ὄξω.

Καθίσαμε πάλι στὸ ἴδιο καφενεῖο, στὸν ἥσκιο τῆς μουριάς κι' ὁ φίλος μου ἀπῆλθε στὸ τραπέζι ἓναν πλίκιο δικόγραφο, πού εἶχε φέρεῖ μαζί του, παραμάσκαλα. Εἶχε κεινὴ τὴν ἡμέρα εἰρηνοδικεῖο καὶ σὲ λίγο ἀρχίσανε νὰ φτάνουνε οἱ πελάτες. Οἱ περισσότεροι φαίνοντανε χωριάτες καὶ τὸνέ σημάωνε δευτὰ καὶ τοῦ ἔδινε ὁ ἓνας νέα δικόγραφα καὶ τὸν ἔβαζε ὁ ἄλλος κ' ἔφαχνε στὸ σωρὸ πού εἶχε μπροστά του. Καὶ καθέννας ἔβγαζε ἀπὸ τὸ σελάχι του ἢ ἀπὸ τὸ κομπόδεμα μονόδραγμα καὶ δίδραγμα καὶ τᾶδινε τοῦ φίλου μου. Τοῦτος ἔβγαζε ἀπὸ τὴν τσέπη του ἓνα μάτσο ἄλλο μονόδραγμα καὶ δίδραγμα, δίπλωνε μαζί μὲ αὐτὰ ἐκεῖνα πού ἔπαιρνε, σιάζοντας τὰ σκουισμένα, τρίζοντας μέσα στὰ δάχτυλά του τὰ καινούργια, τὰ κολαρισμέν' ἀκόμα, καὶ τὰ ξανάβαζε στὴν τσέπη, ὅσο πού ἐρχότανε ἄλλος κ' ἔδινε πάλι νέο δίδραγμα κι' ὁ Ἀλιβέρης ξανάκανε μὲ τὸν ἴδιον τρόπο τὴν ἴδια τὴ δουλειά.

Ἐμένα οὔτε μὲ πρόσεχε πιά πὼς μὲ εἶχε πλάγι του. Μιά στιγμὴ μόνο, καθὼς ξανάβαζε τὸ μάτσο στὴν τσέπη του, γύρισε, μὲ κοίταξε καὶ μοῦ εἶπε :

« Βλέπεις, φίλε μου, ἔτσι — » χιτίζεται ὁ πύργος, ἴσως ἤθελε νὰ πεῖ, μὰ κάποιος τὸν ἔκοψε κ' ἔσκυψε πάλι στὰ χαρτιά του, σημείωσε μὲ κόκκινο μολύβι τὸ δίδραγμα πού πήρε δίπλα στόνομα ἐκεينوῦ πού τῶδωσε καὶ γύρισε πάλι στὸν ἄλλον τὸν πελάτη πού ἤρθε.

Μὰ σίμωνα καὶ γιὰ μένα ἡ ὥρα, πού ἔπρεπε νὰ φύγω μὲ τὸ τραῖνο, καὶ σηκώθηκα νὰ τὸνέ χαιρετήσω. Μιά στιγμὴ ἔκαμε νὰ μοῦ δώσει τὸ χέρι του, μὰ τὸ μετάνοισε κ' ἔβγαλε καὶ κοίταξε τὸ ὄωλόγι του.

« Ἐχω καιρὸ νὰ σὲ φέρω στὸ σταθμό », εἶπε.

Θέλησα νάντισταθῶ, μὰ δὲ μ' ἄφησε. Ἦρθε μαζί καὶ μ' ἔβαλε στὸ τραῖνο, πού ἔφτασε κι' αὐτὸ σὲ λίγο. Φιληθήκαμε κι' ὅταν ἔκλεισε ἡ πόρτα καὶ κίνησε τὸ τραῖνο καὶ τὸν εἶδα νάνοιγει τὴ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifitako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

μεταξωτή ὀμπρέλα του καὶ νὰ φεύγει βιαστικός στὸν ἥλιο, δὲν ξέρω γιατί μ' ἔπιασε μιὰ θλίψη μέσα μου, θλίψη πολλή, ὅση δὲ μ' ἔπιανε ἄλλοτε, ὅταν τὸν ἔβλεπα νὰ διπλώνει τὶς συρδέλες στὸ χαρτί καὶ σηκώνοντας τὸ γιὰ νὰ τρέχει στὴ βροχὴ καὶ στὸ βοριά νὰ φτάσει σπῆτι του, νάγωνιστεῖ νὰ τελειώσει τὸ ῥομάντσο του.

ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

Ἡ μαργαριτάρια ἐξάγονται ἐκ τῆς «Μελεαγρίνης», ἣς εἶνε εἶδος τι θαλασσίας πίννης, ζωῆς εἰς τὴν Ἐρυθρῶν Θάλασσαν. Μόσια ἄμιον ἢ ἄλλα μικροσκοπικὰ σωματῖα πιπτοια ἐντὸς τοῦ ὁστέου καὶ περιβαλλόμενα ὑπὸ ἀργυροχρόου τινὸς οὐσίας, τὴν ὁποίαν ἐκκρίνει τὸ ζῶον, μεταβάλλονται εἰς Μαργαρίτας.

Τὸ ἐλαστικὸν κόμι, τὸ ἐπικληθὲν «καουτσούκ», ἄγνωστον μέχρι τοῦ 1742 εἰς τὴν παγκόσμιον βιομηχανίαν, ἀνεκαλύφθη τὸ πρῶτον παρὰ τοῦ Γάλλου φυσιοδίφου Κορδαμόν ἐν Γουιάνα, ἐνθα εἶδε τοὺς αὐτόχθονας νὰ τὸ μεταχειρίζονται εἰς κατασκευὴν διαφόρων ἀδιαβρόχων ἀντικειμένων.

Τὸ φυτόν **ἀθάνατος**, ἐπιστημονικῶς καλούμενον «ἀμερικανικὴ ἀγάνη», ἀνθεῖ ἐπὶ ἔτη μετὰ τὴν γένεσίν του καὶ ἄπαξ μόνον. Μετεφρυνεῖται εἰς τὴν Εὐρώπην ἐκ τοῦ Μεξικοῦ, ὅπου οἱ κάτοικοι κατασκευάζουν ἐξ αὐτοῦ μεθυστικόν τι ποτόν. Ἐν Κεφαλληνίᾳ κατασκευάζουν ἀπὸ τὰς ἴνας του εἶδος τριχάπτων.

Τὸ ἀγγλικὸν **Στέμμα** κατασκευάσθη τῷ 1838 ὑπὸ τῶν ἀγγλῶν χρονοσκόπων Ραντὲλ καὶ Βορίτζ, φέρει δὲ 16 σαπφείρους, 11 σμαράγδους, 4 ῥουμπίνια, 1363 μπριλιάντια, 1273 ῥοδοχρόους ἀδάμαντας καὶ ἄλλους πολυτίμους λίθους. Ζυγίζει ἐν ὅλῳ μίαν ὀκάβ.

Καρπογονία εἶνε καὶ καλεῖται ἢ διὰ τῆς γύρεως γονιμοποιήσις τοῦ ἄρθου συντελουμένη ἢ διὰ τῶν ἀνέμων ἢ διὰ τῶν ἐντόμων.

Ἡ **ἀστραπή** εἶνε σπινθῆρ μετὰξὺ δύο ἀντιθέτως ἠλεκτρισμένων νεφῶν. Ὁ δὲ κεραννὸς εἶνε ἠλεκτρικὸς σπινθῆρ μετὰξὺ νέφους καὶ ἐδάφους.

('Από τὰ παράξενα τῆς Ἑλληνικῆς Δικαιοσύνης)

Ἔνστασις ἀνηλικιότητος

— « Σκασμός, κύριοι! Ἄρχιζει ἡ συνεδρίασις!.. Βγάλτε τὰ καπέλλα σας!... »

Ὁ κύριος εἶνε Ἕλλην διὰδικος, ἐβδομηντάρης, ἐλευθέρος συνταγματικός πολίτης καὶ χριστιανὸς ὀρθόδοξος. Παρουσιάζεται λοιπὸν εἰς τὸ δικαστήριον — ὁ ἴδιος ἢ διὰ τοῦ δικηγόρου του, ἀδιάφορον — καὶ ὑποβάλλει εὐσεβῶς μία πῆχη ἄσπρα γένεια καὶ μίαν... ἔνστασιν ἀνηλικιότητος! Διγλαδῆ; ὅτι ναὶ μὲν μπορεῖ νὰ ἐγεννήθη στὰ 1840 καὶ νὰ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἔξωσιν τοῦ Ὀθωνος μ' ὄλα ταῦτα δὲν ἔχει ἀκόμα τὴν νόμιμον ἡλικίαν καὶ ἐπομένως οὔτε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ πληρώσῃ λεπτόν εἰς τὸν ἀχρεῖτον τὸν δανειστήν του!

Οἱ τοῖχοι μένουσιν ἐμβρόντητοι καὶ τὰ κεραμίδια ἐπάνω ξεκάρφωτα. Ὁ εἰρηνοδίκης ὑποτίθειται ὅτι ἔχει καὶ αὐτὸς μάτια καὶ αὐτιά. Δὲν ἔχει ὅμως τὸ δικαίωμα νὰ τοῦ τὰ ξερριζώσῃ αὐτοστιγμῆ. Τέτοια σύντομη διαδικασία ἐπιτρέπεται μόνον εἰς τὸ θεατρικὸν τῶν ξυλένιων φαουληδίων, ὅπου ὁ Περικλῆτος θὰ ἐτσάκιζε στῆς κατραπακιῆς τὸν ἀπειθὸν Φαουλητῆν. Ἀλλὰ μέσα εἰς τὸν... « σεμνὸν ναὸν τῆς Θέμιδος » αὐτὲς ἢ φάρσες παίζονται μὲ ἄκραν σοβαρότητα. Ὁ νόμος δίδει τὸ δικαίωμα εἰς κάθε Ἕλληνα νὰ ἰσχυρισθῇ ὅσα ψέμματα βραστᾶει ἐν ψυχῇ του. Κατὰ τὸ δικηγόρο καὶ τὴ ντροπὴ τοῦ θάχῃ. Φθάνει νὰ τὰ καταστρώσῃ ἐπὶ... τοῦ ἀναλόγου χαριστήριου καὶ σύμφωνα μὲ τὰς διατάξεις τῆς πολιτικῆς δικονομίας!

κ. ε. ΕΚΔΟΣΚΩΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ 1912 172.21.0.5

16

Ὁ εἰρηνοδίκης θὰ βάλῃ τὰ γιαιλιὰ στὴ μύτη καὶ τὸν νόμον κάτω, θὰ ξυθῆ, θὰ βήξῃ, καὶ θὰ διατάξῃ ἀποδείξεις. Νὰ ἐξακριβωθῇ διὰ μαρτύρων (!) ἂν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶνε πράγματι γέρος ἀσπρομάλλης ἢ παιδί ἀμούστακο ἀκόμα, τὸ τσαμένο. Θὰ ἐκδώσῃ λοιπὸν προδικαστικὴν ἀπόφασιν. Θὰ γίνουιν ἀπόγραφα, ἀντίγραφα, κλήσεις, ἐπιδοτήρια, κοινοποιήσεις, πιστοποιητικά. Θὰ ἐξοδευθοῦν χαρτόσημα — νὰ ὠφελῆθῃ κάτι τι καὶ τὸ κατακαυμένο τὸ Δημόσιο. Θὰ βροῦν δουλειὰ οἱ δικηγόροι, οἱ δικαστικοὶ κλητῆρες, οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι. Θὰ νταραβερισθῇ καὶ τὸ Κατάστημα λιγάνι, νὰ μὴ χρεωκοπήσῃ ἀπὸ ἀναδουλειὰ καὶ κεσάτια κ' ἢ κακομοίρα ἢ Θέμις.

Καὶ στὸ τέλος, ὁ ἀνήλικος ἐβδομηντάρης δὲν εἶνε καὶ ὑποχρεωμένος καλὰ καὶ σώνει, ἐπὶ ποινῇ προστίμου ἢ ραβδίσματος, νὰ πλαστογραφῆσῃ τὸν ἑαυτὸν του καὶ τὰ μητρώα καὶ νὰ γίνῃ διὰ τῆς βίας Φάουστ. Θὰ μείνῃ στὰ ἐβδομήντα. Κατὰ τὸ δρόμο μάλιστα, ποῦ θὰ τραβῆξῃ ἢ δίκῃ, θὰ πάῃ καὶ στὰ ὀγδόντα. Ἐχει ὁμως τὸν καιρὸν εἰς τὸ μεταξὺ νὰ ξεθεώσῃ τὸν ἀντιδικὸν στὰ ἔξοδα, νὰ μεταβιβάσῃ εἰκονικῶς τὴν περιουσίαν του, νὰ τὸ στρήψῃ διὰ τὴν Ἀμερικὴν καὶ ν' ἀφήσῃ τὸν μασκαρᾶν τὸν δανειστήν του μὲ μίαν τελεσίδικον ἀπόφασιν στὸ χέρι, νὰ τρίβῃ μ' αὐτὴν τὰ μάτια του.

Ὅλα αὐτὰ τὰ θαυμάσια πράγματα γίνονται, παίζονται καὶ λέγονται: ἔντοσις ἀηλικιωτήτος !!

ΣΑΤΑΝΑΣ

Ο ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΝΑΥΤΟΥ

ΧΑΙΡΝΕΙ σιγὰ τὸ ἀγέρι.
 Ἔνα φίλι ἀκόμα!
 Στὸν κόσμον ποῖος τὸ ξέρει,
 ἂν τὸ γλυκὸ σου στόμα
 θὰ τὸ ξαναφιλήσω πιά;
 Γλυκειὰ μ' ἀγάπη, ἔχε ἄγεια!

Ἔνα φίλι ἀκόμα
 ἔνα φίλι καὶ πάλι!
 Ἄπ' τὴν παλιά σου γνώμη
 κανεῖς νὰ μὴ σὲ βγάλῃ.
 Μὴ μὲ ξεγνᾶς στὴν ξενιτιά.
 Γλυκειὰ μ' ἀγάπη, ἔχε ἄγεια!

Εἶν' ἡ ζωὴ μου ἀγῶνας
 μὲ τὴν ἀνεμομάλη.
 Εἶμαι ἄχαρος χεμῶνας·
 σὺ τ' ἄστρο πού προβάλλει
 οὐράνια παρηγοριά
 στὴ σκοτεινιά μου. Ἐχε ἄγεια.

Λαμπρὸ ἔνε νὰ θυμάσαι
 στὴς θλιβεραῖς σου ὥραις
 πιστὰ πῶς ἀγαπᾶσαι,
 καὶ πῶς σὲ τόσαις χώραις
 καὶ θάλασσαις ζῆ μιὰ καρδιά
 γιὰ σένα μόνον. Ἐχε ἄγεια.

Τί ἂν βογκάει τὸ κύμα
 καὶ ὁ βοριάς φορνιαῖζῃ
 κ' ἡ θάλασσα ἔνε μνήμα
 κ' ὁ ἀγέρας σκοτεινιάζῃ;
 Γαλήνη θάχω στὴν καρδιά
 ἂν μὲ θυμάσαι. Ἐχε ἄγεια.

Ἄν ὁμως μὲ ξεχάσης,
 ἄς μὴ γυρίσω πίσω·
 ἀνάμεσα θαλάσσης
 τὰ μάτια μου ἄς κλείσω,
 ποῖν νὰ τὸ μάθω. Ἐχε ἄγεια.
 Ποῖος ξέρει ἂν θὰ σὲ ἴδω πιά;

ἌΡΙΣΤΟΜ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΕΚ ΡΩΣΣΙΑΣ

ΤΟ ΚΙΕΒΟΝ

Α'

Ο Κίεβον, Μητρόπολις τῆς Μικρᾶς Ῥωσσίας, ἔνδοξος πρωτεύουσα τοῦ βαπτίσαντος τοὺς Ῥώσσοις εἰς τὸν χριστιανισμόν ἱσαποστόλου Ἠγεμόνος Βλαδιμήρου, καὶ τοῦ Ἱεροσλαύου, τοῦ Μεγάλου τοῦτου Καρόλου τοῦ Βορρά, ὅστις ἐπὶ τοσοῦτον εὐσεβείας προήχθη, ὥστε ἐξέθαψε τὰ ὄστα τῶν ἑαυτοῦ προγόνων ἵνα τὰ ἀναβαπτίσῃ, φκοδῶμῃται ἐπὶ λόφων, ὡς ἡ Μόσχα, ἡ Ῥώμη καὶ τὸ Βυζάντιον, διήρηται δὲ εἰς τρεῖς διαφόρους πόλεις. Τὴν νεωτέραν, ἐν ἣ τὰ ξενοδοχεῖα, τὰ μεγάλα καταστήματα καὶ ἡ ἀτέρμων ὁδὸς Κρέστ - Κατίκ ἦτοι πλατεῖα τοῦ Βαπτίσματος, διότι εἰς τὸ τέρμα ταύτης ἐτελέσθη τὸ πρῶτον χριστιανικὸν βάπτισμα ἐν Ῥωσίᾳ τὴν ἐμπορικὴν μετὰ εὐρυτάτης πλατείας, ἐν ἣ τελοῦνται τὰ τόσον πρωτότυπα καὶ ἐκ τῆς ἀναμιξεως ποικίλων τύπων καὶ περιβολῶν γραφικιώτατα παζάρια καὶ τέλος τὴν θρησκευτικὴν, τὴν περιλαμβάνουσαν τὴν περιώνυμον Μονὴν τοῦ Σπηλαίου (Lawra Petschersk) τὴν κρατίστην Λαύραν τοῦ Κιέβου, ἣν κατ' ἔτος ἐπισκέπτονται τριακόσαιοι πενήκοντα περίπου χιλιάδες προσκυνηταὶ ἐκ τοῦ Ἀρχαγγέλου καὶ τῶν παραλίων τῆς Λευκῆς θαλάσσης μέχρι τῆς Σιδηρίας καὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, διότι τὸ Κίεβον εἶναι τὰ Ἱεροσόλυμα, ἡ ἅγια πόλις τῆς Ῥωσικῆς Ἐπικρατείας, εἰς ἣν ἅπαξ ἐν τῇ βίῳ θεωροῦσι ἀπαραίτητον καθῆκον νὰ μεταδώσιν οἱ εὐσεβεῖς Ῥῶσσοι, ἵνα προσκυνήσωσι τὸν ἐκ λευκοῦ μαρμάρου τοῦ θρησκευτικοῦ καὶ ἔθνικοῦ ἡγεμόνος Βλαδιμήρου τάφον, ἐφ' οὗ εἶναι λελαξευμένα τὰ σημεῖα τοῦ Ζωδιακοῦ μετὰ τοῦ ἔτους, καθ' ὃ εἰσῆχθη ὁ χριστιανισμὸς ἐν Ῥωσίᾳ, καὶ τὴν ἐν ἣ οὗτος εὐρίσκειται ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Βασίλειου τὴν Ἱδρυσμένην ἐφ' οὗ ἐδάφους ἔκειτο ἄλλοτε ὁ ναὸς τοῦ Διὸς τῶν Σλαύων, τοῦ κεραυνοκράτορος Περούν, εἰς ὃν ἔθνον οἱ ἀρχαῖοι Μοσχοῦται τὰ ἑαυτῶν τέχνα. Ἀλλὰ τὸ ναοδομῆς Κίεβον, ἔνδοξος καὶ παλαιὰ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

τοῦ ὄλου Κράτους πρωτεύουσα, προηγιθὲν ἐν τε τῇ πνευματικῇ καὶ πολιτικῇ τοῦ ἔθνους ἐξελίξει τῆς τε Μόσχας καὶ τῆς Πιστροῦ πόλεως, εἶναι καὶ πρωτεύουσα τῆς Οὐκράνης, ἣς ὁ Ῥώσσοι ποιητῆς Γοργὸν ἐψάλλε τὰς χιονοδλήτους κορυφὰς τῶν ὑψηλῶν ὄρεων, τὰς οὐρανοῦσας πεδιάδας, τὰ εὐθενθρα δάση, τὰς ἀτέρμονας στέππας, τὰς ἀνὰ τοὺς εὐανθεῖς λειμῶνας περιπλανωμένας νύμφας, τὰς πλήρεις μαγείας νύκτας, καθ' ἃς ἡ Σελήνη ἀναστέλλει τὴν ἑαυτῆς πορείαν, ἵνα θαυμάσῃ τὸ περὶ ἑαυτὴν πανόραμα, τὴν φαειρότητα καὶ τὴν πρὸς τὸ σκόπτειν ἄκακον τᾶσιν τῶν φιλευτραπέλων καὶ φιλογελῶτων Μικρορῶστων, καὶ τέλος τὴν σπιθηροπομπὸν δύναμιν τοῦ κάλλους τῶν ἀνοσίων, μαλθακῶν καὶ τακερῶν τὸ βλέμμα Μικρορῶσσιδων, τῶν πυρωπῶν τῆς Μικρᾶς Ῥωσσίας γυναικῶν, ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ὁποίων ἐξαστράπτει τοσαύτη εὐφροια, ὅσον κάλλος τὸ ὄλον σῶμα ἐκφαίνει, καὶ ἐξ ὧν ὁ εὐφάνταστος καὶ διάσημος μυθωτοριογράφος τῆς Γαλλίας Balzac ἐξέλεξε τὴν ἑαυτοῦ σύζυγον τὴν ἐπὶ εἴη διὰ τοῦ κάλλους καὶ τῶν θεληγῆτρων αὐτῆς κατακροτήσασαν ἐν Παρισίους καὶ τῇ λοιπῇ Γαλλίᾳ. Καὶ ἀληθῶς. Αἱ χαριτόβρυτοι ἐκεῖναι τῆς φαειρότητος καὶ τοῦ κάλλους τοῦ Ῥωσικοῦ βίου πρόμαχοι, τὴν Μικρὰν οἰκοῦσαι Ῥωσσίαν, φιλοπαίγμονες, ἱλαραὶ καὶ ἐνθουσιώδεις, τὸ φαειρὸν δίκαιον τῆς ζωῆς καὶ τῆς χαρᾶς ἀντιτάσσουσαι κατὰ τῆς σκυθρωπῆς ἀσθηρότητος, κέκτυνται τὸ ἀκαταγώνιστον γόητρον τῶν σιτοχρῶων καὶ μελιχλῶρων γυναικῶν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε θὰ ἔλεγέ τις ὅτι κατὰγονται παρὰ τῶν ἀρχαίων Μααθιδῶν, αἵτινες ἀντιταχθεῖσαι εἰς τὸν στρατὸν τῶν Ἑβραίων παρέλυσαν τὴν δύναμιν τῶν νεοσυλλέκτων, οἵτινες ἐξωφρενῶν γενόμενοι κατέθεντο τὸ ὄπλα προσπεσόντες εἰς τὸ ἔλεος τῶν θεληγῆτρων τῶν ἡδυπαθῶν καὶ παμπονήρων ἐκεῖνων γυναικῶν. Τὸ Κίεθον τέλος, εὐστόχως δύναται νὰ ὀνομασθῇ Ῥωσσίας πρόσχημα, κόσμημα ἦτοι τῆς ἐπικρατείας, δι' ὃν λόγον ὁ Στράδων ἐκάλεσε τὴν Καρχηδόνα Ἑλλάδος πρόσχημα, καὶ ὁ Ἡρόδοτος τὴν Μίλητον πρόσχημα Ἰωνίας.

Ἡ ἐκ τῆς ἐπιμήκουσ καὶ εὐρυτάτης γεφύρας τοῦ Νικολάου θεὰ τῆς ὄλης πόλεως εἶνε πανοραματικῇ, ἰδίᾳ ἐν ὥρᾳ ἀνοιξίως, ὅτε αἱ περιοδικαὶ τοῦ ποταμοῦ Δνειπέρου πλημμύραι μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν χιόνων μεταδύλλουσι τὴν ἐναντι πεδιάδα εἰς κεντριζούσαν λίμνην, ἣς τὰ ὕδατα ἀποχωροῦσι κατὰ τὸ θέρος ἀναβιβῶντα παρὰ χεῖαν βλάστησιν ἐκ ἀλαμῶνων, ἰσῶν καὶ λόγων, ἐν εἰδει νησιδίων ποικιλλόντων τοὺς ἀπείρους κόλπους τῆς πολυυραγοῦς Ῥωσικῆς ἀκτῆς. Ἀριστερόθεν, ἐπὶ τῆς κλιτύος ὄρους ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ λουομένου, προβάλλουσι τὰ ὑψηλά, ὡς πύργαι, κωδονοστάσια καὶ οἱ κυανοὶ θόλοι τῆς ἱερᾶς Μονῆς, ὀπισθεν δὲ τὸ φρούριον. Ἐναντι ἡμῶν, αἱ μεγαλοπρεπεῖς συνοικίαι τῆς ἐμπορικῆς καὶ τῆς ναυτικῆς πόλεως, τὴν κορυφὴν τῆς ὁποιᾶς, ὡς χρυσομάρμαρος Ἀκρόπολις, κατέχει ὁ ναὸς τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, ὁ πρὸς Γοτθικὴν προσομιάζων ἀκρόπολιν. Ὁ ναὸς οὗτος μετὰ τοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας τοῦ οἰκοδομηθέντος τῷ 1037 ὑπὸ τοῦ Ἰεραξαλαίου, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ ἐν

Κων/λει ἑμιονύμου ναοῦ, ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου λόφου τοῦ Κιέβου, καὶ τῆς Χρυσῆς Πύλης τῆς καταστραφείσης ὑπὸ τῶν Ταρτάρων, οἵτινες δι᾽ ἑκαυσαν τὸ Κιέβον, ἀπικτελοῦσι τὰ τρία κυριώτερα τῆς πόλεως ἀρχαιολογικὰ μνημεῖα. Πλὴν καιρὸς, χώρου φειδόμενοι, παραλείποντες τὸ Χρηματιστήριον, τὸ θέατρον, τοὺς ἀσιατικῆς μεγαλοπραΐας καὶ ἀνεκφράστου χάριτος κήπους, τὸ διαμέρισμα Λίπινη,

Τύποι ῥώσων μοναχῶν.

τὴν Κηφισίαν ἦτοι τοῦ Κιέβου, τὸ περιλαμβάνον πολυτελεῖς οἰκοδομὰς καὶ κομψὰ ξενοδοχεῖα ὑπὸ σύσκια φυλλώματα, τὸ ἐκείθην τοῦ Δνειπέριου ὑπὸ Ἰουδαίων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰκούμενον εὐρύτατον προάστειον Δεμιέδκη, τὴν ἐπτάθολον Μητρόπολιν τῆς Ἀναλήψιας, ἧς αἱ εἰκόνες τοσοῦτον κατάφορτοι ἐξ ἀδαμάντων καὶ πολυτίμων λίθων ὥστε μόνον ἡ κεφαλὴ καὶ αἱ χεῖρες νὰ διαφαίνωνται, τὸ ἱεροσπουδαστήριον, τὸ γυμνάσιον, τὸ ἐκ τῶν σπουδαιωτέρων τῆς ὀλγῆς Ῥωσσίας πανεπιστήμιον τοῦ Ἁγίου Βλαδμηρίου καὶ λοιπά

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias IS
Restrictions apply.

τοῦ Κιέβου ἐκπαιδευτήρια τὰ μεταδίδοντα τὰ φῶτα τῆς ἐθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς κατηχήσεως πέραν τῶν ὁρίων τῆς αὐτοκρατορίας μέχρι Σερβίας, Βουλγαρίας, Γαλικίας, Ρωμουνίας, Βλαχίας καὶ ἀλλαχοῦ, τὸν πύργον τῶν ἀνθέων, εἶδος καφφενείου μετ' αἰθούσης χροαῦ παρὰ τῆς μέσης κοινωνικῆς τάξεως καὶ τῶν ἐμποροῦπαλλήλων συχναζόμενον, καιρὸς λέγω νὰ κατέλθωμεν εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Μητροπόλεως, ἐν ἧ ὁ ἐκ χαλκοῦ ἀνδριάς τοῦ ἥρωος τῆς ἐλευθερίας Βογδάνου Χμελνίτσκη, τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Κοζάκων ἐκείνων, οἵτινες περὶ τὰ μέσα τῆς 17ης ἑκατονταετηρίδος οἰκισθελῶς ὑπετάγησαν τῇ Ῥωσσίᾳ καὶ ἐντέθεν νὰ μεταδῶμεν εἰς τὴν μονὴν Πατσέρσκη (τοῦ Σηηλαίου), τὴν ἀποτελοῦσαν ἰδίαν πόλιν καὶ τὸ μᾶλλον ἀξιόθεατον καὶ περιέργον ἐν Κιέβῳ.

B'

Περὶ τὰ ἑκατὸν εἴκοσι μέτρα ὑπερκειμένη τῆς ἐπιφανείας τοῦ ποταμοῦ ἢ Μονῆ τοῦ Σηηλαίου, ἀποτελεῖ τὸ Κρεμλίνον τοῦ Κιέβου, οἷτινος τὸ περιτείχισμα περιλαμβάνει τὸ ἀνάκτορον τοῦ διοικητοῦ τῆς Μικρᾶς Ῥωσσίας, ναύσταθμον, στρατῶνα καὶ ἀποθήκας. Αἱ ἀνά τῆν Ῥωσσίαν Λαύραι, τέσσαρες τὸν ἀριθμὸν, ἀμυθῆτου πλοῦτου θησαυροφυλάκεια, δὲν εἶναι ἀπλῶς πολυάριθμοι μοναί, ἀλλὰ καὶ ἐθνικαὶ ἀκροπόλεις πλέον ἢ ἀπαξ πολιορκηθεῖσαι καὶ ἀντιστάσαι εἰς τὰς ὀρδὰς τῶν Ταρτάρων. Συνδυάσασαι τὴν ἑαυτῶν ἱστορίαν παρὸς τὴν ἐθνικὴν, ἀποτελοῦσι εὐλαβὲς προσκίνημα τοῦ Ῥωσσικοῦ λαοῦ ἔλκουσαι προσκυνητὰς καὶ ἐπαυξήσασαι τὸν ἑαυτῶν πλοῦτον ἕνεκα ζήλου θρησκευτικοῦ ἅμα καὶ πατριωτικοῦ, ὅπερ ἐξηγεῖ τὰς μυρισταλάντους θωπίας τῶν πλουσιῶν, τὰς προσφορὰς ἤτοι, θυσίας καὶ ἀφιερῶματα τὰ ἀγγελιδὸν καὶ ἀφειδῶς ἐκ τε τῆς πόλεως καὶ πανταχόθεν τῆς ἐπικρατείας εἰσρέοντα, τὰς τεραστίας ἐκκλησίας, τὰς ἐμποιοῦσας τὴν ἐντύπωσιν μυθικῶν ἀνακτόρων, τὴν εἰς ἀμφια, κηροπήγια, κανδήλια, πολυελαίους καὶ εἰκόνας μεγαλοπρεπῆ πολυτέλειαν, τοὺς θολοδμήτους νάρθηκας, τὰ ἐν μινυγραφίᾳ εἰκόνα, τὰ κεχρυσωμένα εἰκονοστάσια, τὰς ἀργυρὰς ἀναφωτίδας, τὰς διὰ μουσειωμάτων καὶ τεχνητῶν ψηφιδῶν εὐρύθμους, συμμετρικῶς καὶ ἐπιμελῶς προσηρμοσμένων καὶ τὴν ἐπιφάνειαν ἐπικεκριμένων παλαιὰς τοιχογραφίας, τὴν καθόλου ἐμπλεων ἱστορίας, χριστιανικῆς ἀρχαιολογίας, ἐθνογραφίας καὶ προπλαστικῆς ἀγιογραφίας, καὶ τέλος πῶς αἱ πλεῖστα θρηγατέρες τῶν Ῥώσσων ἱερέων κατατάσσονται ἐν ταῖς μᾶλλον πολυφέρονις νύμφαις.

Ἡ Μονὴ τοῦ Σηηλαίου ἀποτελεῖ πόλιν ὅλην ὑπὸ μοναχῶν οἰκουμένην καὶ περιλαμβάνουσαν ἀρτοποιεῖον, οἷτινος ὁ διευθύνων μοναχὸς θωρεῖ ἄρτον παντὶ ἐπισκέπτῃ, τυπογραφεῖον, ἐν ᾧ ἐκτυπῶνται σχεδὸν πάντα τὰ λειτουργικὰ καὶ Ἐκκλησιαστικὰ τοῦ ὀρθοδόξου τῆς ὅλης Ῥωσσίας βιβλία ὑπὸ μοναχῶν, οἵτινες ἐν ἰδίαις διαμερίσμασι σιδηρουργοῦσι, ξυλουργοῦσι, κυαθοπλέκουσι, βυρσοδεφοῦσι, λιθοξοῦσι, κατασκευάζουσι βούτυρον, τυρόν, Κβάς (τὸ σύνθηες παρὰ Ῥώσσις ἀναψυκτικόν) ἐκκλησιαστικὰ ἄμφια καὶ ὑποδήματα. Ἐν

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifitako Apothetirio Dimosias I
Restrictions apply.

τῆ περιβόλῳ τῆς Μονῆς ἀπαντῶμεν δεκάδα μαγειρείων, ἐν οἷς διανέμεται ζῳμός μετὰ ἄρτου πρὸς τοὺς ἀπόρους προσκυνητάς τοὺς ἐστιωμένους ἐν δυοὶ μεγάλαις αἰθούσαις, ξενοδοχεῖον, ἐν ᾧ θὰ διαχειμάσωσι οἱ ἐξ Οὐραλίων, Σιδηρίας, Φιλανδίας, Γεωργίας, Καυκάσου, Κριμαίας καὶ ἀλλαχόθεν πένητες προσκυνηταί, οἷς ἦ ἐν ταῖς ἑαυτῶν ἐστιαίαις ἐπιστροφῇ ἀδύνατος λόγῳ τῆς προκεχωρημένης τοῦ ἔτους ἐποχῆς, νοσοκομεῖον μετὰ γηροκομείου, ἐξαιρέτων φαρμακείων μετὰ πάσης τῆς νοσοκομειακῆς ὕλης, ἱεροβραφεῖον, γραφεῖον μετὰ γραφῶν καὶ λογιστῶν, ἐργαστήριον ζωγραφικῆς καὶ τέλος ἔναντι τοῦτου λουτρῶνα, ἐν ᾧ κατὰ πᾶν Σάββατον λούονται οἱ Ἅγιοι Πατέρες οἱ συντηροῦντες τὸν περιφημότερον ἐκ τῶν ὀπωροφόρων κήπων, ἐν ᾧ καλλιεργοῦσι τὰ καλλίτερα καὶ σπανιώτερα τῶν ὀπωροφόρων δένδρων καὶ καρπῶν, (ἐν οἷς καὶ ὁ ἀπηγορευμένος), καὶ ἐν ᾧ ἡ εἰσοδος εὐθηνότατη, πᾶς τις δὲ εἰσερχόμενος δύναται νὰ φάγῃ ὅσον θέλει ἀλλ' οὐδὲν νὰ παραλάβῃ μετ' ἑαυτοῦ ἀναχωρῶν.

Ἄλλως, ὡς εἴθηται παρὰ Ῥώσσοις, οἱ ἐπισκεπτόμενοι τὸν κήπον πρὶν ἢ ἀπέλθωσι μεταδίδουσι εἰς τὴν αἶθουσαν τῆς Τεῖσοσίας, ἐν ᾗ ἐκ πελωρίου λιθίνου σαμοδαρίου παρέχεται τοῖς πλείστοις μόνον τὸ ὕδωρ, διότι τὸ τε τέτον καὶ τὴν ζάχαριν φέρουσι οὗτοι σχεδὸν πάντοτε μετ' ἑαυτῶν.

Ἄλλὰ τὸ μᾶλλον ἔλκον τοὺς προσκυνητάς εἶναι αἱ κάτωθεν τῆς μονῆς ἀπέραντοι κατακόμβαι, ἐν αἷς ἐνεταφιάσθησαν οἱ πατέρες καὶ ἱεράρχαι τῆς ἀρχαίας Ῥωσσίας. Τὸ λείψανον ἐντὸς πολυτίμου ἐρυθροῦ ὑφάσματος, τὴν κεφαλὴν δι' ἰδίου καλύμματος μέχρις ὧμων ἐσκεπασμένην, τὰς χεῖρας εὐλαθῶς ἐσταυρωμένας, ἀποτεθεῖμενον ἐν σαρκοφάγῳ, ὑπὸ λαμπάδων διαρκῶς περιστοιχοῦμενον, ἀπαξ μόνον τοῦ ἔτους, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου, ἀποκαλύπτει τὸ ἑαυτοῦ πρόσωπον τοῖς πιστοῖς. Δίσκος ἐπικάθηται παντὸς Ἁγίου, ἵνα δεχθῇ τὰς εἰσφοράς τῶν εὐσεβῶν.

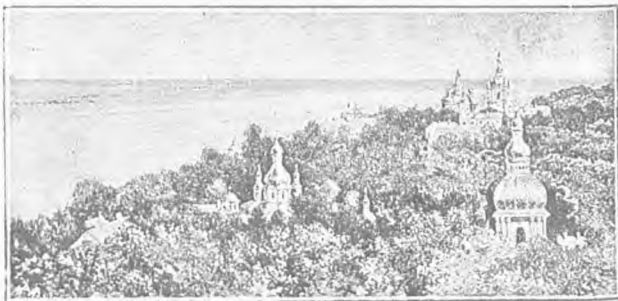
Ἐπισκέφθημεν οὖτω τὰ λείψανα ὀγδοήκοντα τὸν ἀριθμὸν, ἐν οἷς τὸ τοῦ Ἁγίου Μύρωνος, Ἁγαπίου τοῦ ἱατροῦ, Γρηγορίου τοῦ Ἁγιογράφου, Νέστορος τοῦ πρώτου ἱστορικοῦ, τοῦ Ἡροδότου τῆς Ῥωσσίας, Ὀνουφρίου τοῦ σιγῆλοῦ κ.τ.λ. Γπάρχουσι καὶ κατακόμβαι μακρὰν τῆς Μονῆς αἱ καλούμεναι τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου, ἐν αἷς εὐρίσκονται τριάκοντα θαυματουργαὶ κάραι ἀποστάζουσαι, ὡς πιστεύεται, ἔλαιον ἀκριβοπωλούμενον τοῖς χριστιανοῖς, ὡς πάσης μαγείας, ἐπιληψίας καὶ παντὸς κακοῦ ἀποτρεπτικὸν θεωρούμενον. Τὰ περὶ τῶν ἐν ταῖς κατακόμβαις κειμένων λειψάνων καὶ καρῶν ἱστορούμενα τοσοῦτον ὑπερῶα καὶ θαυμάσια, ὥστε πολλοὶ, μὴ θυνάμενοι νὰ μεταβῶσι, ἀποστέλλουσι ἀντιπροσώπους μηδὲν ἕτερον ἔχοντας ἐπάγγελμα ἢ τὴν κατ' ἔτος ἐπίσκεψιν τῆς Ἁγίας Πόλεως τῆς Ῥωσσίας, καὶ οἷτινες ἀπλούστατα ἐνδεδυμένοι καὶ καλογηρικῶς ἀτημέλητοι, ἐφωδιασμένοι διὰ πιστοποιητικοῦ τοῦ Δημάρχου καὶ τοῦ Πρωθυερέως περιέρχονται διαφόρους πόλεις συλλέγοντες ἐράνουσ, οὓς καταθέτουσι, ἐλαχίστων ἑδοικτορικῶν ἀφαιρουμένων, πιστότατα καὶ ἀνευ ὑπεροβουλίας ἐν τοῖς ταμίαις τῆς Μονῆς. Ἱερουσλία ἀποκαλυπτομένη

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias I
Restrictions apply.

τιμωρείται αυστηρότατα. Παῖς ὑπεξαίρεσας τέσσαρα καπίκια (25 ἤτοι λεπτά) κατεδικάσθη εἰς πικυετῆ εἰρκτήν, γυνή δαπανήσασα ὑπὲρ ἑαυτῆς τὸ ἡμισυ τῆς ἀξίας μιᾶς λαμπάδος τὴν αὐτὴν ὑπέστη ποινὴν, ἐνῶ ἀνὴρ τις ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι ἡ ἑαυτοῦ σύζυγος θὰ ἔθερα-πεῖετο ἐκ χρόνιου νοσήματος ἐὰν ἀπέκοπτε τὸν δάκτυλον ἐνὸς ἀγίου καὶ ἔφερε τοῦτον οἴκοι, συλληφθεὶς ἐξωρίσθη, ἵνα μὴ μολύνωνται καὶ οἱ εἰς ἀπλὴν ἐπαφὴν μετὰ τοῦ οὕτω διανοηθέντος ἐρχόμενοι.

Τὰ τακτὰ δῶρα καὶ ἀργύρια ἐπὶ τοσοῦτον δεσμεύουσι τοὺς εἰσφέροντας, ὥστε πολλοὶ προσφεύγουσι εἰς στρατηγῆματα. Κοζάκος καταληφθεὶς ὑπὸ θυέλλης, ἐνῶ δὴ ἤρχετο ἔφιππος τὴν στέππην, παρεκάλει τὸν πολιούχον τῶν χωρικῶν προστάτην "Άγιον Νικόλαον ἵνα

Γενικὴ ἄποψις τοῦ τοπείου, ἐνθα αἱ κατακόμβαι τοῦ Κιέβου.

διασώσῃ αὐτόν ὑποσχόμενος ἅμα τῇ ἀφίξει εἰς Κιέβον νὰ ἐκποιήσῃ τὸν ἔφ' οὗ ἐπέβαινε ἵππον θωρῶν τὸ ἀντίτιμον εἰς τὴν Μονήν. Φθάσας σφῆς καὶ ἀβλαβῆς θεωρεῖ ἑαυτόν πλέον ἢ διὰ συναλλαγματοῦ ὀρισμένης λήξεως ὑπόχρεων νὰ ἐκτίσῃ τὴν ὀφειλὴν, παρὰ πάντα τὰ λεγόμενα ὑπὸ τῶν φρονούντων ὡς οἱ Ἴταλοὶ:

Il pericolo passato

Il Santo è gabbato

δηλ. τοῦ κινδύνου παρελθόντος ὁ ἅγιος χλευάζεται. Πλὴν ἀποβλέπων εἰς τὸ μέγεθος τῆς προσφορᾶς καὶ μετανοῶν διανοεῖται οὐχὶ νὰ ἀποφύγῃ ἀλλὰ ποῖω τινὶ τρόπῳ νὰ συνδυάσῃ θρησκευτικοκοινωνικῶς τὸ πρᾶγμα μὴ καταστρατηγῶν, φαινομενικῶς τοῖλάχιστον τὴν δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν. Μεθ' ὤριμον σκέψιν προσάγει εἰς τὴν ἀγορὰν τὸν ἵππον μεθ' ἐνὸς προβάτου.

— Κοζάκε μου, τί πωλεῖς αὐτοῦ;

— Ζητῶ ἀγοραστὴν διὰ τὸν ἵππον καὶ διὰ τὸ πρόβατον, πωλῶ καὶ τὰ δύο ζῆα ἑμοῦ καὶ ἔχι χωριστὰ καθ' ἕνα. "Οποῖος θέλει ἄς τὰ πάρῃ.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifitako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

— Πόσον τὰ δίδεις.

— Τετρακόσια βούβλια (ἴσον λίρας 40 Ἀγγλίας) τὸ πρόβατον καὶ δέκα βούβλια τὸ ἄλογον.

— Πῶς! τί! μὴ τὸ πρόβατον ἔσωσε ἐκ τῶν ὀνύχων τοῦ ἀετοῦ κανέν σου τέκνον; Πῶς τοῦτο! Λέγε καὶ σοὶ τὰ ἀγροῶζω.

— Μόνον ἐγὼ καὶ ὁ Ἄγιος Νικόλαος γνωρίζομεν.

Ἄ Κοζάκος πωλήσας ἀμφοτέρα μεταβαίνει εἰς τὸν ναόν, εὐχαριστεῖ τὸν Ἅγιον Νικόλαον ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ, προσφέρει τὸ προϊόν τῆς πωλήσεως τοῦ ἀλόγου, τὰ δέκα ἦτοι βούβλια, κρατήσας δι' ἑαυτὸν τὰ τετρακόσια καὶ ἀπέρχεται σχεδὸν βέβαιος ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Ἄγιος Νικόλαος θὰ ἐπιδραβεύσῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ παρουσίᾳ τὴν ἐν τῇ πονηρῇ τούτῳ κόσμῳ νοημοσύνην του, ἧς δὲν ἀμειροῦσι καὶ οἱ πλοιοκτῆται οἱ διενεργούντες τὴν ποταμοπλοῖαν τοῦ Δνειπέρου καὶ διδόντες τὸ ὄνομα ἐνὸς Ἁγίου εἰς ἕκαστον πλοῖον, ἵνα προτιμῶνται ὀθω ὑπὸ τῶν προσκυνητῶν.

Ἄ Ὁ ἐπὶ ὀλιότητι καὶ σατανικῇ πονηρίᾳ περινούστατος Μακιαβέλης συνίστα τοῖς θνητοῖς ἵνα τέσσαρά τινα ἀποφεύγωσι οὗτο ἐν τῇ ἑαυτῶν βίῳ, ἦτοι:

*Τὸ κακόγλωσσον τῶν ποδογύρων,
Τὰ ἐμπροσθία τῶν Καλογήρων,
Τὰ ὀπίσθια τῶν ἡμιῶων,
Καὶ τὴν εἴνοιαν τῶν Ἡγεμόνων.*

Πρὸς τὸν μεγαλῶνυμον διπλωμάτην, δημοσιολόγον καὶ ιστορικὸν διαφωνοῦσι αἱ περιόικοι τῆς Μονῆς ῥωσσιδεις αἱ τὴν ἀγάπην τῶν μοναχῶν θεωροῦσαι ἀγάπην τοῦ νοῦ, τῆς καρδίας, τῶν μυῶων καὶ τῶν νεύρων, ὡς ἰδιαζόντως εὐνοουμένωσιν παρὰ τοῦ καθαροῦ ἀέρος, τῆς τακτικῆς διαίτης, τῆς ἀνέτου ἐργασίας ἢ τῆς ἀπράγμονος ἀπολαύσεως, μοναχῶν μὴ θεωρούντων κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα τὸν κόσμον τοῦτον κοιλᾶδα κλυθμῶνος καὶ μετὰ θαυμαστῆς εὐχερείας μεταππτώσωνται ἀπὸ τοῦ Συναξάριον εἰς τὴν ρωμαντικὴν μυθιστορίαν ἢ ἱστορίαν· διὸ καὶ δὲν λείπουσι αἱ σκηναί, ἃς δημιουργεῖ τὸ κάλλος τῶν γυναικῶν καὶ ἡ ἡλιθιότης τῶν ἀνδρῶν, ὡς ὁ ἔωρακῶς μετατρέχηκε. Ἐνίοις τούτων, ὅμοιοι πρὸς σφυρήλιτα ἀγάλματα, οὐδόλως ἀμβλεῖς πρὸς τὴν γυναικειαν χάριν ἐμφανίζονται ὡς Νάρκισσοι, ἢ ὡς Ἀπόλλωνες, ἡμάτια ἱερέως περιβεβλημένοι, πᾶς δὲ βλέπων τὸ γλυκερὸν ἦθος, τὸ ἀθλητικὸν ἀνάστημα, τὰ πυρόχροα βλέφαρα, τὰς ἐρυθρόχρους παρειάς, τὸ ἐτοιμόλογον καὶ ἐτοιμόφλεκτον, τὸ συναγεῖρον περὶ αὐτοῦσ ἐρασμίων καὶ ἄβροστάτων θαυμαστῶν χάριων, δικαίως θὰ ἔλεγε ὅτι κατῆλθον ἐξ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν, ὡς πάλαι ποτὲ οἱ θεοὶ τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος, ἵνα ἀγρευθοῦσι Νύμφας. Οὐκ ὀλίγοι τούτων, ἐγκρατεῖς τῆς ἐργολαβικῆς φιλοσοφίας, διαθέτουσι μετὰ θαυμαστῆς, ὡς λέγεται, λεπτότητος τάγματα γυναικῶν, πρὸς ἃς προσφέρονται μετὰ τοῦ πατρικοῦ ἐκείνου καὶ ὑπὸ τοῦ σχήματος ἢ καὶ τῆς ἡλικίας ὑπαγορευομένου τρόπου τῆς τρυφερότητος καὶ ἀσθηρότητος, ὅφ' ὄν καὶ αἱ ἀφηγήσασαι παρθένοι πολλὰ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias I
Restrictions apply.

κις κρύπτουσι τὸν ἑαυτῶν ἔρωτα. Αἱ μελανόφθαλμοι, χαριέσταται καὶ περικαλλεῖς Κισθίτιδες, ὧν αἱ κινήσεις κατὰ τὸν ποιητὴν Πούσκιν ἀναμιμνήσκουσι τὸ θμαλὸν βάδισμα τοῦ κύκνου τῶν ὑδάτων τῆς ἐρήμου, ἄνευ δακτυλαψιδῶν καὶ κλοπιῶν βλεμμάτων ἢ ἀλαλήτων χαιρετισμῶν καὶ προδρομικῶν σχέσεων, γεννῶσι πυριφλεγέθοντα ἐν τοῖς στήθεσι τοῦ μαύρου στρατοῦ τῆς ψυχικῆς δόξ' εἶπεν καὶ σωματικῆς σωτηρίας, ὅστις «πολλὰ στένων καὶ τὴν ψυχὴν πολλῶ

Χωρικαὶ ἐν ἐθνικῇ ἀμφιέσει.

ἔξανθήσασαι παρθένοι, ἀλλὰ καὶ οἱ τὴν μὴνιν Ἁγίου ἢ Ἁγίας τινός ἐπιζητοῦντες νὰ λύσωσι, καὶ οἱ τοὺς τεθνεῶτας τῶν ἀμαρτιῶν νὰ ἐξαγνίσωσι, καὶ οἱ τοὺς ζῶντας ταιλαιπωρῶν τινων τοῦ βίου νὰ ἀπαλλάξωσι, πάντες ἐν γένει εὐρίσκουσι παραμυθίαν καὶ ἀνακούφισιν. Ἐνταῦθα εὐρίσκειται ἡ τῶν ἀρχαίων κρήνη «Κυλλοῦ πῆρα» καλουμένη ἢ τοὺς ἐξ αὐτῆς πίνοντας γονίμουσ καθιστώσα, ἐνταῦθα ἐξευμενίζεται ἡ τῶν τοκετῶν θεὰ Εἰλείθυια ἢ οὕτω θαψιδῶς πολλὰκις τὴν ἑαυτῆς παρέχουσα εὐλογίαν τοῖς ἀτέκνοις, ὥστε καὶ ἐπὶ τοῦ μᾶλλον ἀκάρπου γενεαλογικοῦ δένδρου νὰ πραγματοποιηται ἡ τοῦ Ἰακῶβ πρὸς τὸν τέταρτον αὐτοῦ υἱὸν εὐχή: «Οὐκ ἐκλείψει» φεῖ Ἄρχων ἐκ φυλῆς Ἰούδα, οὐδὲ Ἠγαύμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐ-

ἔσονται διασειόμενος ὁμοῦ οὐ παύεται πρῶτον τὰ θεῖα ἐπιτάγματα» οὐδαμῶς κινδυνεύων νὰ πάθῃ οἷα ὁ σῶφρων Ἰωσήφ παρά τῆς Κυρίας Πετεφρῆ ἢ ὁ Βελλεροφόντης παρά τῆς γυναικὸς τοῦ Προίτου. Ἐπὶ τοῦ θεοφιλοῦς τῆς Μονῆς ἐδάφους, ἐφ' οὗ ἡ ψυχὴ πληροῦται μεγαλείου καὶ φρονήματος, οἷον καὶ αὐτοὶ οἱ τοῖχοι καὶ τὰ ἀετώματα καὶ αἱ εἰκόνες διὰ μυστηριώδους γλώσσης λαλοῦντες διεγείρουσι, πολλοὶ ὑπὸ Εὐμενίδων διωκόμενοι εὐρον ἀπαλλαγὴν τῆς ἀρᾶς, πολλοὶ θαμινοῦντες ἰάθησαν καὶ πλείστοι ὑποχείριτοι σωματικῆ ἢ ψυχικῆ νόσῳ ἑαυτοὺς ἀνεκτίσαντο. Ἐνταῦθα οὐ μόνον οἱ οἰκιακὰς ἀσυμφωνίας καὶ ἔριδας ἔχοντες, οἱ τὴν καρδίαν ἐξ ἔρωτος τετρωμένοι, αἱ τῆς εὐφροσύνης τοῦ Ἰμεναίου ὀρεγόμενοι πλήν

τοῦ»¹. Ἐνταῦθα τέλος εὐρίσκονται τὰ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Ἀσκληπιοῦ παλαιὰ χρηστήρια, ἐν οἷς προσέρχονται ἵνα ἐπερωτήσωσι περὶ τοῦ πρακτέου, περὶ τῆς ὑγείας τῶν ἀποδήμιων τέκνων, περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ σώματος ἀπὸ νόσου ἢ τῆς ψυχῆς ἀπὸ τῶν ποινῶν τῆς Κολάσεως καὶ περὶ τῆς ἀποκτήσεως παντός τοῦ ποθομένου. Ὁ ἐκ τῆς Μονῆς μεταβαίνων εἰς τὰς κατακόμβας τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου, ἀπαντᾷ καθ' ὁδὸν δύο φρέατα, ὧν τὸ ὕδωρ θεωρεῖται καθήγιασμένον, καὶ ὠρισμένων νόσων θεραπευτικόν, καὶ δένδρον παρ' αὐτοῦ τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου, ὡς λέγεται, φυτευθὲν καὶ εἰς κατασκευὴν περιάπτων, τῆς ὑγείας συντηρητικῶν, χρησιμοποιοῦμενον, διό πολλοὶ χάριν δραστικωτέρας ἐνεργείας διὰ τῶν ἰδίων ὁδόντων ἀποσπῶσι τεμάχιον φλοιοῦ ἰσα τιμῆν Ξύλῳ τιμωμένου. Οὐδεμία μονὴ ἀσκεῖ τοσαύτην θρησκευτικὴν ὑπεβολὴν εἰς τὴν φαντασίαν ὅσῃν ἡ τοῦ Κιέβου, συνέχουσα καὶ προάγουσα τὸ θρησκευτικόν αἰσθημα καὶ ἀγελαῖα ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν πλήθη ἔλκουσα εἰς τὴν ἀλγῶδες Ἁγίαν Πόλιν. Οἱ ἐν ταῖς κατακόμβαις ἀνοικτοὶ σαρκοφάγοι, τὰ ἐν αὐτοῖς σώματα ἁγίων τὰ ἐντελῶς διατηρούμενα, τὰ ἡγιασμένα φρέατα, τὸ ἱερὸν δένδρον, ἡ θέα τοῦ ἐνδόξου Δνειπέρου, τοῦ Βαρυθέουτος τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ὅστις ὑπῆρξε δ' τάφος τῆς εἰδωλολατρείας καὶ ἡ κολυμβήθρα τῆς ἀναριθμοῦ Ῥωσικῆς φυλῆς, τὸ πλήθος τῶν πολυτελεστώτων καὶ ἀσιατικῶς μεγαλοπρεπῶν ναῶν, ἡ ἐν τοῖσι θρησκοπάθειαι τῶν ἐκκλησιαζομένων τῶν ἐν ὄρα τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας τὰ πάντα λησμονοῦνται καὶ δυναμένων νὰ διεκδικήσωσι τὸν φωτιστέφανον τοῦ Ἁγίου, οἱ πολύηχοι καὶ τηλεδῶσαι κώδωνες, οἱ χαλκίστομοι οὔτοι διερμηνεῖς τῶν κατὰ τὰς ἱερωτάτας καὶ σπουδασιώτατας τοῦ βίου στιγμᾶς κατεχόντων ἡμᾶς συναισθημάτων εὐφροσύνης ἢ θλίψεως, ταῦτα πάντα διεγείρουσι θρησκευτικὸν ρεμβασιόν, ἐνσταλάζουσι ἐν τῇ ψυχῇ ἡδὺν τινα μυστικισμὸν. Τὸ ἰδίῳ πλήρῳ ἐκπνευματίζον καὶ μονοῦ οὐρανιας προκαλοῦν ὄπτασις, εἶναι ἡ ἄρρητος μελωδία τῆς συναρπαζούσης τὰς ψυχὰς καὶ ἄχρι τέρματος τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν συγκρατούσης τοὺς προσερχομένους ἐκκλησιαστικῆς τῶν Ῥώσων Μουσικῆς, ἥτις μεθ' ὅλων τῶν χρωμάτων καὶ τόνων τῆς Βυζαντινῆς ἁρμονίας² ἀπὸ τοῦ διατονικοῦ καὶ ἑναρμονίου μέχρι τοῦ χρωματικοῦ, προσδίδει

1 Γενέσεως Κεφ. 49ον Στιχ. 10.

² Ὁ Ῥώσος καθηγητὴς Γεωργίος Ἀγνόλδος, ἐν σειρᾷ διαλέξεων περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἔθνικῆς τῶν Ῥώσων Μουσικῆς ἐν σχέσει πρὸς τὴν Βυζαντινὴν, σαφέστατα κατέδειξε ὅτι ἐκ ταύτης προήλθε ἐκείνη, ὑποστάσα βεβαίως σὺν τῷ χρόνῳ καὶ τινὰς ἐπὶ τὸ βέλτιον μεταρρυθμίσεις, καὶ ὅτι ἡ παλαιὰ καὶ καθαρὰ τῶν Βυζαντινῶν μουσικῆ δὲν εἶναι, ὡς τινες διατεινόνται, παραφθορὰ τῆς ἀρχαίας Ἑλλ. Μουσικῆς, ἀλλ' αὐτὴ αὐτὴ ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ τροποποιηθεῖσα ἀναλόγως τῶν ἔθνων καὶ τῆς σοφιστικότητος τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Οἱ ὁκτὼ ἡχοὶ τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς εἶναι κατὰ τὸν σοφὸν καθηγητὴν οὐδὲν ἄλλο ἢ λεπτομερεῖς χαρακτηρισμοὶ τῶν ὁκτὼ διαφόρων τυπῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς ἥτιι τοῦ Δωρικοῦ, Φρυγικοῦ, Λυδικοῦ, Μιξολυδικοῦ, Ὑποδορικοῦ, Ὑποφρυγικοῦ, Ὑπολυδικοῦ καὶ Ὑπομιξολυδικοῦ. Σημειῶδες δὲ ὅτι ἡ ἐκκλ. τῶν Ῥώσων Μουσικὴ ἐπέδρασε τὰ μέγιστα ἐπὶ τῆς δημόδους Μουσικῆς ἐν Ῥωσίᾳ.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Restrictions apply.

τὴν ἄμετρον ἐκείνην σεμνοπάθειαν, εἴ ἦς ἀποπνέουσι τὰ θεόπνευστα μελοποιήματα, κατακλιθεῖσθα ἐκ κατανύξεως τοῦ ἀκρωμένους και προκαλοῦσα τὴν τῶν διαφόρων κοινωνικῶν στρωμάτων ἰσότητά

Μουζικὸς μετὰ τῆς μνηστῆς του
ἐν νυμφικῇ κειβολῇ.

Δνειπέρου τὰς φρικώδεις σκηνὰς καὶ τὰς αἱματηρὰς καταδυνάσεις, ὧν ὑπῆρξαν μάρτυρες καὶ αἱ μᾶλλον πεπολιτισμέναι γῶραι, ὅτε ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία ἐκρήμνιζε τοὺς παλαιοὺς αὐτῶν Θεοὺς.

Δ

Εἶπομεν ὅτι ἡ ἀνευ διακρίσεως φύλου πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη γενναίας τυγχάνει ἀνοχῆς παρὰ τοῖς πρακτικαῖς Ῥώσοις τοῖς φρονούσι ὅτι τὰ λαθρεμπόρια τῆς καρδίας δὲν εἶναι θανατόν νὰ ἀπαγορευθῶσι πρὸς Μοναχούς, στατήραι ἐλοῦς ζυγίζοντας, καὶ ὧν τὴν εὐνοίαν θηρεῦσαι αἱ κηδόμεναι τῆς ἐνοπιῶν ἀξιοπρεπείας καὶ μὴ ἐπιθυμοῦσαι νὰ ἐκθέσωσι ταύτην εἰ τὸν γένειον κοινίσωλον. Μεγαλόφρονες πρὸς τὴν βαρυπρεπείαν τοῦ βίου, ὅπερ δὲν θεωροῦσι ἀδιάρτητον ἠώρακα ἐκ τῶν βελῶν Θεοῦ, οὔτε ἱερεῖς οὔτε ἀρχιερεῖς σεβομένου, ἀδιαφοροῦντες ἂν εἰσακοίηται ἡ μὴ, ἡ μοναστικὴ προσοχὴ « Παῦσον τὰς ἐρμὰς τῶν παιῶν, σβέσον τὰ πετυρωμένα βέλγη » τοῦ πονηροῦ, τὰ κατ' ἡμῶν δολίως κινούμενα. τὸς τῆς σαρκὸς » ἐπαναστάσεις κατὰστελλον, καὶ πᾶν γεῶδες καὶ ὑλικόν φρόνημα » κοίμισον » συνωσιζονται περὶ τὸν ἀρρηκτόν τοῦτον Πύργον τοῦ Αἰσχύλου, ὧς δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ Μονὴ τοῦ Κιέβου, περὶ ἣν

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

βοηθοῦσι τὰ κύματα τῆς εὐσεβείας, καὶ ἀπέρχονται ἀφοῦ λάβωσι τὴν εὐχὴν ἵνα «ὁ Θεὸς διαφυλάττῃ αὐτοὺς (ἢ αὐτάς) ἀπὸ παντός» βέλουσιν πετομένους ἡμέρας, ἀπὸ πράγματος ἐν σκοτει διαπορευομένων καὶ ἀπὸ συμπτώματος καὶ θαμιονίου μεσημβρινοῦ». Ἄλλ' ἐὰν αἱ φίλα τῇ Ἀφροδίτῃ φρονούντες καὶ πράττοντες τσοσούτης μακροθυμίας καὶ ἐλέους ἀξιούνηται, οἱ λάτραι τοῦ Διονύσου ἀφ' ἐτέρου, καὶ οἱ τὰ ἄδωρα τούτου δῶρα ἐκλήττωντες διώκονται ἀμειλίχτως καὶ ἀπηνῶς, τὸ μὲν διότι «ἡ μέθη ἀθεότητος ἀρχή» κατὰ τὸν Μέγαν Βασίλειον, τὸ δὲ ἵνα μὴ διαφουσθῇ ἐν πᾶσι τὸ ῥήθην «Βαρειὰ ἢ καλογηρικὴ». Καὶ δὴ περὶ τὰ δώδεκα χιλιόμετρα νοτίως τοῦ Κιέθου ποταμοπλοσοῦντες ἀπαντῶμεν τὴν μονὴν Κίταjew, εἰς ἣν ἀποστέλλονται ὡς ἐξόριστοι οἱ ἐνεκα μέθης καταδικασθέντες ὑπὸ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου. Ἐκεῖσε ἐργάζονται εἰς καταναγκαστικὴν φυτείαν καὶ γεωργίαν, εἰς μελισσοτροφίαν καὶ κηροποιίαν, παράγοντες ἐν γένει ὅτι οἱ μοναχοὶ καὶ αἱ θαμῶνες τῆς Μονῆς Κιέθου καταναλισκοῦσι. Ἄλλ' οὐ μόνον κατὰ τῆς κληρικῆς ἀλλὰ καὶ κατὰ τῆς λαϊκῆς τοῦ Βάγκου λατρείας ἡ Ῥωσικὴ φιλανθρωπία ἐμμερίμνησε πρακτικώτατα, τὰς ἄλλοτε ἀγροτικὰς λέσχαρ, ἐν αἷς ἐγένοντο ἄφθονοι πρὸς τὸν Διόνυσον σπονδαί, ἀντικαταστήσασα δι' ἐργατικῶν κέντρων ἀπερίττων πλὴν ἀνέτων, ἐκ δύο ὁρόφων ἀποτελουμένων, ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἐποίων ὑπάρχει ἡ Αἶθουσα τῆς Τεῖοφλακρίας, ἡ τοῦ χοροῦ καὶ τὸ Μαγειρεῖον. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἡ τῆς βιβλιοθήκης καὶ τοῦ Ἀναγνωστηρίου. Ταῦτα ἐπὶ τσοσούτον συντέλεσαν εἰς τὴν σημαντικὴν μείωσιν τοῦ ἀλκοολισμοῦ, ὥστε ἀπὸ πολλοῦ προβάλλονται ὡς παράδειγμα παρὰ τῶν ἐν Γαλλίᾳ, Ἀγγλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ ἀντιαλκοολικῶν ἐταιριῶν.

(Barrage)

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΞΕΝΟΣ

Ἀθηναϊκὰ σαλόνια. — Φυλλολογικαὶ ἐσπερίδες.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifitako Apothetirio Dimosias I
Restrictions apply.

ΛΥΡΙΚΕΣ ΣΑΤΥΡΕΣ

ΣΚΟΥΛΗΚΙΑ καὶ μαμουνναριὸ ἐκάναν πατηγνῶι
 πετάμενα ἢ παλέοντα μέσ' τὸ λιοπύρι
 καὶ κάθε λιθαρότοπος ἢ ξέφοιτο ἢ χωράφι
 λαμποκοποῦσε ἠλιόκρουστο σάνπως χουσάφι
 κι' ἀγροὺς ἀσημοκάπνιστους καὶ μαργαρένια θάμπη
 ἐβγάναν στήν ἀνάσα τους οἱ λαγκαδιές κ' οἱ κάμποι,
 πολὺδενδροι, πολὺφυλλοι καὶ καλοζαρημένοι
 κι' ἀράθυμοι σὰν νεϊόπατηρη γυναιῖκα βαρεμένη.

Τέτοιο τὸ θέρο ἐσφάνταζε κι' ὁ Μέρομηρας τὸ ἐθώρει
 μὲ τὴν ψυχὴν του πρόσχαρη κι' ὁ νοῦς του τὸ ἀνιστόρει
 πανώρησ' γιαι' ἢ μοναξιά τῆ στόχασι ἔτσι κάνει
 κάλογνωμοῦσα κ' ἡμερην. Ὡς τόσο ἀπὸ μιὰ σιάνη
 βγαίνάμενο κάθε πουρνὸ τσοπάνη κάποιο
 ἐβλέπε, γέρο κι' ἀχαμνὸ καὶ μὲ κονφάρι σάπιο,
 ὁποῦ μὲ βιάσι παίρνοντας τὸ κατηφόρι
 σὰ δένδρα ἐμπρὸς ἐστέκετο καὶ γνιοαστικὰ τὰ ἐθώρει
 σάν πως ν' ἀναγαλλιάζετο κ' ἐχαροκόπει
 ποῦ δευτρομάνιν εἴχασιν ἐκεῖν' οἱ τόποι
 κ' ἐβλάσταιναν κ' ἐκάρπαιναν τοῦ ἀνθρώπου οἱ κόποι,
 καὶ σάν πως νὰ εὐχολόγαγε μὲ καλωσύνη
 τῆ γῆ ποῦ τὰ ἐλέη της πλοῦσια μᾶς δίνει.

Κι' ὁ Μέρομηρας στοχαστικὸν γιὰ τοῦτο ἐπίσεινέ τον
 κ' ἐπὶ ταντοῦ στῆ σιάνη του ἐγύρενέ τον
 ἀπάντεχος ν' ἀκούσῃ τον λόγια μὲ νοῦ καὶ κρηση.
 Κι' ὅταν τὸν καλογνώρισε κότισε νὰ ὁρώτησῃ:
 γιατί μ' ἀγάπη κάθε ἀγῆ κνιτοῦσε
 τὰ δένδρα κι' ἀναγάλλιαζε κ' εὐχολογοῦσε;
 Καὶ γνιοαστικὰ ἀποκρίθη τον τότες ὁ γέρος:
 — Διαλέγω πρὸς ἀνάγκη μου ἀπόσκιο πάντα μέρος.

ΙΩΑΝ. ΖΕΡΒΟΣ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istitou
 Restrictions apply.

Ο ΚΑΚΟΓΛΩΣΣΟΣ

Ὁ κακόγλωσσος κακολογεῖ ἀπὸ συστήματος· καὶ κακολογεῖ ὅποιονδήποτε τοῦ χρειασθῆ νὰ μελετηθῆ ὅποιονδήποτε τοῦ μελετήσουνε.

Συνήθως ὁ κακόγλωσσος γνωρίζει τοῦ καθενὸς κάτι τι ἐπιλήψιμο, τὸ ὁποῖο συνδυάζει μὲ τ' ὄνομά του, καὶ τοῦ δίνει ἐπώνυμο ἀνάλογο τῆς μορφῆς ὁποῦ τοῦ κάνει : — « Ἐκεῖνος ὁ πρωτοκλέφτης ! . . . » Γι' ἄλλοι : — « Quel birbante ! ποῦ δὲν εἶνε ἄντροπὴ ποῦ νὰ μὴν τὴν ἔκαμε ! . . . » Γι' ἄλλοι : — « Μὴ μοῦ τόνε μελετᾶς . . . Ἐγὼ ξέρω τί ζυγιάζει ! . . . Λεῖρω ἐγὼ, ἤθελ' εἶναι στὴ φυλακὴ . . . »

Κ' ἔτσι, σὲ καθέναν ποῦ μελετηθῆ, ὁ κακόγλωσσος τοῦ φορεῖ τὸ πετραχῆλι του.

Ἄν πρόκειται διὰ ὑποκείμενο τὸ ὁποῖον αὐτὸς νὰ μὴ γνωρίζῃ, καὶ δὲν ἔχει τίποτε συγκεκριμένο νὰ τοῦ προσάψῃ, τοῦ ἀποδίδει μορφὴν κοινῶς ἀποδοσιμένην εἰς τὴν πατρίδα του : — « Κορφιάτης ; . . . Στοχάσου ! . . . σέντσα - φέδες ! . . . »

— « Μεσολογγίτης ; Κάτι ψαρᾶς θὲ νᾶναι, πεινασμένος, πούλθ' ἐδῶ νὰ χορτάσῃ ! . . . » Ἡ κηόλα τὸν ἐφοδιάζει μὲ ἀποσιωπητικὰ δυσπιστίας διὰ τὸ ὑποκείμενό του :

— « Ποιὸς τὸν ξέρει ! . . . Τέτοιους ἀνθρώπους ! . . . »

Συμβαίνει κάποτε ποῦ ὁ κακόγλωσσος νὰ ἦναι καὶ παρεκβατικός· καὶ τότε ἡ ὀμιλία του δὲν εἶναι παρὰ μία κρεμαστάλυσσ ἀπὸ φημητικούς λιβέλλους. Ἐπειδὴ σὲ κάθε πρόσωπο ποῦ τοῦ χρειασθῆ νὰ μελετηθῆ στὴ διεξαγωγὴ τῆς ὀμιλίας του, θὰ σταματήσῃ νᾶν τοῦ κάμῃ καὶ τὴν ἐξειδικασμένην του ψυχρολουσίαν.

Ὁ κακόγλωσσος δὲν ἀργεῖ νὰ γνωρισθῆ ὡς τοιοῦτος εἰς τὸν τόπο του· καὶ τότε κατασταίνεται ἀβλαβής, ἐπειδὴ κανεὶς δὲν ψηφᾷ τὲς κακολογίες του, εἰς τὲς ὁποῖες ὅλοι γελοῦνε.

Εἶνε μάλιστα ὁ γνωστὸς κακόγλωσσος δι' αὐτὸ τοῦτο τὸ πασίγνωστον, ὁ ἀβλαβέστερος ἀνθρώπος τῆς κοινωνίας. Ἐπειδὴ, ἐνῶ κάθε ἄλλου ἀνθρώπου ὁ τυχὸν κακὸς λόγος ἤμπορεῖ νὰ ἔχῃ κάποιαν ἰσχὺν εἰς τὰ πνεύματα, ὁ κακὸς λόγος τοῦ κακόγλωσσου δὲν ἔχει καμμίαν.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Restrictions apply.

Ἡ κακόγλωσσος δὲν εἶναι πάντα κακόψυχος. Ἡ κακολογία του δὲν προέρχεται πάντοτε ἀπὸ κακὴν ψυχὴν· ἀλλὰ συχνὰ κάποτε καὶ ἀπὸ μόνον κακὸ του κεφάλι, ἀπὸ κακὴν ἔξιν.

Ο ΟΞΥΘΥΜΟΣ

Ἡ ὀξύθυμος εἶνε μπαρούτη τοῦ προσμένει σπῖθα. Παροξύνεται διὰ κάθε τι τὸ παραμικρότερον καὶ κάποτε, ὅταν λείπη καὶ τὸ παραμικρὸ ἐκεῖνο, πλάθει κατὰ τὴ φαντασία του, καὶ ἀνησυχεῖ σιωπηλὰ μὲ τὴ σκέψη του.

Ἄν τὸν ἐννοήσῃς νὰ βρίσκειται σὲ μιὰ τέτοια ψυχικὴ κατάσταση, μὴ τὸν ἐνοχλήσῃς διὰ τίποτε· μίτε διὰ νὰν τοῦ πῆς καλὴ-μέρα.

Ἡ ὀξύθυμος εἶνε πάντα ἐπικίνδυνος, καὶ πρέπει νὰν τότε σιμῶνῃς καὶ νὰν τοῦ μιλάς μὲ προφύλαξη, ὃ δὲ καλλίτερος τρόπος νὰ πολιτεύσῃς μὲ αὐτὸν εἶνε νὰν τότε θεωρῆς ὡσὰν ἄρρωστο, καὶ νὰν τὸν μεταχειρίζεσαι μὲ γλυκάδα τῆ στιγμῆ τῆς ἐξιάφρεώς του.

Ἡ ὀξύθυμος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶνε καλόψυχος· καὶ μετανοεῖ σχεδὸν πάντοτε ἔπειτα ἀπὸ κάθε του ἔξαψη καὶ πιζοαίνεται. Ἀλλὰ ἡ πεῖρα δὲν τὸν ὠφελεῖ· καὶ εἶνε ἔτοιμος νὰ ξαναπέσῃ πάλι ὅσῃν ἀπὸ ἀκαταμάχητην φυσικὴν ὀρμὴν εἰς τὸ ἴδιον λάθος.

Ὅταν ὡς καὶ σὺ, ἀναγνώστα μου, αἰσθάνεσαι τὸν ἑαυτὸν σου εὐερέθιστον, ἀτόφευγε τὸν γνωστὸν ὀξύθυμον.

Ἄλλεως θέλ' εἰσθε ὅσῃν δύο ἀτμοσφαιρικοὶ ἀτμοί, ὁποῦ συγκρούμενοι ἀποτελοῦνε βροντὲς καὶ λάμπες.

† ἈΝΔΡΕΑΣ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

Συζητικαὶ παρεξηγήσεις

Σκηνὴ Α'. — Ἐκεῖνος :

— Σ' ἐπίασα, σκύλα ἄπιστη! Μοῦ προδίδεις τὴν τιμὴν μου! . . .

Σκηνὴ Β'. — Ἐκεῖνη :

— Τί λές, ἀγάπη μου! Ἐγὼ κυττάζω τὴν τιμὴν μιᾶς φορεσιάς γιὰ σένα.

Ο ΝΙΑΓΓΡΟΣ

ΕΪΤΑΝ τέλη Αύγουστου...

Είχα καταβῆ στὰ Γιάννινα ἀπὸ τὴν Βαλκηάρδα, ὅπου ξεκαλοκαιριάξαμε ἐκείνην τὴν χρονιά τὰ κοπάδια μας, γιὰ νὰ πουλήσω στὸ πανηγύρι, ποῦ γένηται στὲς εἴκοσι ἔννια τοῦ μηνὸς ἔξω στὴν Μπινίλα στὸν "Αἰ-Γιάννη, βούτυρο, κἄπου διακόσιες πενήντα ὀκάδες, τυρί—εφτακόσιες καὶ περὶττο, καὶ μαλλί, μὲ συμπάθειο, ὡς τριακόσιες ὀκάδες κωλοκοῦρι, κι' ὡς χίλιες διακόσιες ποκάρι καὶ καμμιὰ τριακοσαριά ὀκάδες τραγομάλλι — σαράντα φορτώματα ἀπάνω - κάτω.

Τὸ πανηγύρι ἤθελε τρεῖς - τέσσερες ἡμέρες ἀκόμα κι' ἔφερνα γύρω τοὺς δρόμους τοῦ Γιαννίνου, μὴ ἔχοντας τί νὰ κάνω καὶ πῶς νὰ περάσω τὸν καιρὸ μου, ὅταν μιὰ ἡμέρα, περνῶντας μπροστὰ ἀπὸ τὲς φυλακὲς τοῦ κάστρου, ἀκούω τ' ὄνομά μου. Κοντοστάθηκα λιγάκι, καὶ μὴν ἀκούοντας τίποτε, εἶπα μέσα μου :

— Μωρὲ ἓνα γομάρι εἶναι στὴν Ζίτσα ; Κἄποιον ἄλλον συνωνόματόν μου θὰ φώναζαν.

Καὶ τράβηξα τὰ ἴσια γιὰ νὰ βγῶ ἔξω ἀπὸ τὸ κάστρο, ἀλλὰ δὲν εἶχα κάνει πέντε δέκα βήματα, ὅταν ἓνα παιδί ἀπὸ τὰ χωριά μου, γνωστό μου, παρουσιάστηκε μπροστὰ μου, σὰν κἀτι θέλοντας νὰ μοῦ εἰπῇ...

— Τί θέλ'ς ὦρὲ Κώστα ; τοῦ εἶπα.

Ἦρθα νὰ σοῦ εἰπῶ (μοῦ εἶπε γελαστό, ἀναπαίροντας τὴν ἀνάσα του) νὰ γυρῆ'ῃς στὲς φυλακὲς... σὲ θέλ' ὁ Λάμπρος κἄτ' νὰ σ' πῇ...

Τότε θυμήθηκα τὸν καυμένον τὸν Λάμπρο, ποῦ τὸν εἶχαμε κι' ἔμεις πιστικὸ στὰ κοπάδια μας δυὸ - τρία χρόνια πρὶν, καὶ βρισκόνταν τρεῖς - τέσσερες μῆνες φυλακισμένος, γιατί εἶχε κατηγορηθῆ ἄδικα, ὅτι ἔδωκε κάποτε ψωμί στοὺς κλέφτες καὶ καταδικάστηκε ἔξῃ χρόνια φυλακῆ, καὶ λίγο τοῦ εἶταν, διότι εἶταν στὲς ἡμέρες τοῦ Χουσνῆ - πασια — Θεὸς χωρὲς' τον κι' ἄς εἶταν τούρκος —

κ. Αὐθωροῦ ἡμερολογίου τὸν 1912. 172.21.0.5.

17

πού έτρεμε τό φελεκουδί από τό κυνήγο τῆς Κλεφτουριάς, πού ρήμαζε τόν δυστυχημένο μας τόν τόπο.

Γύρισα ἀμέσως καί μπῆκα στήν θύρα τῶν φυλακῶν, ἔδωκα ἕνα τέταρτο μετζίτιε στόν ἀρχιφύλακα τῆς φυλακῆς καί μέ ἀφηκε νά μπῶ μέσα νά ἰδῶ καί νά μιλήσω μέ τόν δύστυχο τόν Λάμπρο. "Ενας χωροφύλακας μέ ὠδήγησε στόν θάλαμό του (κουούς — cououch), πού Θεός νά τόν κάνη κατοικία γι' ἀνθρώπους!

Κόντεψα νά μὴν τόν γνωρίσω τόν κακόμοιρο τόν Λάμπρο! Τόσο εἶχε κατιχίνει! Καί πῶς νά μὴν κατιχίνῃ; Δέν λές πῶς ζοῦσε ὁ καυμένος σ' ἐκείνη τὴν βρωμώτρυπα, ἄνθρωπος, πού ἔτρωγε μέρα-νύχτα τὰ βουνά μέ τὰ ποδάρια του;

— Θά πεθάνω, ἀδερφοῦλη μου! μοῦ εἶπε μέ παράπονο· θά μέ φάῃ αὐτὴ ἢ διακολώτρυπα!

Κοῦ μοῦ ἔδειξε περιφρονητικά τόν θάλαμο, πού βρισκόνταν καί ζοῦσε.

— Κάνε καρδιά, τοῦ εἶπα, καί μὴ χολοσκάν'ς ἔτσι...

— "Ενας λόγος εἶν' αὐτὸ πού λές! μοῦ εἶπε περίλυπα· θέλω ἀκόμα πεντέημισυ χρόνια σ' αὐτὴ ἔδῳ τὴν κόλαση! Δέν βλέπω πρόβατο, δέν βλέπω γίδι, δέν ἀκούω ἀλυχτιά μαντροσκύλου, οὔτε κύπρους, οὔτε κουδοῦνια, οὔτε σαλαγγιτά... Καί τί τρώ'ω νομί'εις; Ψωμί ξερό, σάν τὸ σκ'λί! Καί τί ψωμί; Πικρὸ φαρμάκι! Κι' ἂν δέν εἶχα ἔδῳ αὐτὴν τὴν ἀγαπημένη μου τὴν φλογέρα... ἀααά! Χωρὶς ἄλλο θά πλάνταζα!

— Μὴ χολιά'ῃς, τοῦ ξανάειπα· περνáει ὁ καιρός, σάν τὸ νερό...

— Ψέματα! Ψέματα! "Ελα στή θέση μου νά ἰδῆς, πῶς ἡ ὥρα εἶναι χρόνος κι' ἡ ἑβδομάδα αἰώνας! "Ο Θεός νά μὴ σ' τὸ χρωστάῃ, ἀδερφοῦλ' μου, νά μπῆς ἔδῳ μέσα! Χίλιες φορές προτιμότερος ὁ θάνατος!

Καί λέγοντας αὐτά, τόν ἔπιασαν κατὶ λυγμοὶ μέσ ἀπὸ τὰ φυλλοκάρδια.

— Καρδιά, ὦρέ! τοῦ εἶπα. "Απὸ μᾶς τοὺς ἄντρες θά περνοῦν τὰ τέτοια βάσανα τῆς ζωῆς!

— Ναί, μοῦ ἀπολογήθηκε. "Αλλ' ὅταν συλλογίζομαι, ὅτι τὰ γιδάκια μου καί τὰ προβατάκια μου βόσκουν ἐκεῖ ἀπάνω χωρὶς ἔμένα, δέν μπορῶ νά κρατήσω τὴν ψυχὴ μ' ἡσυχία μέσα μου! Μοῦ φαίνεται πῶς θέλει νά πετάξῃ ἐκεῖ ψηλά στὰ κορφοβούνια!..

Κι' οἱ λυγμοὶ του ἔξοσπασαν σέ δυνατὰ κλάματα.

"Ὅπως ὕστερα ἀπὸ τὴν τρικυμία ἔρχεται ἡ γαλήνη, ἔτσι κι' ὕστερα ἀπὸ τὰ κλάματα ἡ ἡσυχία. Ξεθύμανε ἡ μαυρισμένη του ἀπὸ τὰ δάκρυα, πού εἶχε χύσει, κι' ὕστερα ἀπὸ λίγη σιωπὴ μοῦ εἶπε:

— Πότε φέγ'ς γιὰ τὸν ἀνήφορο τὰ βουνά;

— Δυὸ-τρεῖς μέρες ὕστερα ἀπὸ τὸ πανηγύρι, τοῦ εἶπα, ὡς πού νά ξεπουλήσω τὸ πρᾶγμα. Μπορεῖ καί νά μὴν βρῶ τιμὴ καί νά μὴν μπορέσω νά τὸ ξεκάνω ὅλο, καί τότε ὅσο πρᾶγμα μοῦ μείνῃ ἀπούλητο, θά τὸ πάω στὸ χωριό κι' ἀπέκει θά τραθήσω γι' ἀπάν'...

— Μου κάν'ς μιὰ χάρ'; μού ειπε, και λέγοντας αὐτὲς τὲς τέσσερες λέξεις ξάστραψε ἀπὸ χαρὰ τὸ πρόσωπό του.

— Ἀκούς, λέει; "Ὁ, τ' θέλ'ς! τοῦ εἶπα.

— Τώρα, ποῦ θὰ γυρί'ης τὸν ἀνήφορο, μού ειπε, νὰ πᾶς στὸ τοις-λεγκάτο τοῦ Κόλια Γκίτζα, πῶχω τὰ γιδοπροβατάκια μ'... Ἐχουν δέκα πρόβατα και δεκαῆξη γίδια, χώρια τ' ἀρνοκάτσικα... Ἐχουν σκίτζα και τρεῖς κόκκες στὸ δεξί (τ' αὐτί) και νιχάλα στὸ ζερόδι... Είναι ὅλα ἕνα κι' ἕνα... Χώριζ'ν ἀπ' ὅλο τὸ κοπάδι'. Ἀλλ' ὁ Νιάγγρος μου, τὸ βαρβᾶτο — τὸ ξέρ'ς δᾶ — εἶναι μοναδιακὸ τραγί σ' ὅλα τὰ ξεχειμαδιά και τὰ ξεκαλοκαιριά... Μπορεῖ νὰ σηκώσ' ἄνθρωπο στὴ ράχη τ', και νὰ τὸν πάη μιὰ μέρα δρόμο. Δὲν εἶναι τραγί τὸ βλοημένο αὐτό... Είναι σωστὸ θαμάλ'...

— Λοιπὸν τί θέλ'ς νὰ κάνω; τὸν ἐρώτησα, γιατί ἤθελα νὰ ξεμπερδέψω γλήγορα μ' αὐτόν και νὰ βγῶ ἔξω μιὰ ἄρχύτερα. Μού πιάνονταν ἡ ψυχὴ μου ἀπὸ τὴν βρώμα τῆς ἀνθρωπίλας, μ' ἔπιανε στὸν λαιμό μου μιὰ πνιγίλα, ποῦ δὲ μπορούσα νὰ ὑποφέρω ἄλλο.

— Νὰ πᾶς, μού ειπε, νὰ ἰδῆς τὰ γιδοπροβατά μ' ἕνα πρὸς ἕνα νὰ μού χαιρετῆ'ης και νὰ μού φιλι'ης ἀπὸ τὰ γίδια μ' τὸν Νιάγγρο, κι' ἀπὸ τὰ πρόβατά μ' τὴ Μπέλλα...

— Σοῦ τὸ ὑπόσχομαι, τοῦ εἶπα βιαστικά, νὰ τὸ κάνω αὐτό, ποῦ μού λές! Ἐγνοια σου. Καρδιά μόνον ὡς ποῦ νὰ περάσ' αὐτὸς ὁ καιρὸς...

Και λέγοντας αὐτά, τοῦ τέντωσα τὸ χέρι μου γιὰ νὰ τὸν ἀποχαιρετήσω.

Ἐκεῖ, ποῦ μῶπιανε τὸ χέρι, πάλι ξάστραψε τὸ πρόσωπό του και κατάλαβα ὅτι και κάποια ἄλλη φωτεινὴ ἰδέα τοῦ κατέθηκε στὸ μυελὸ κι' ἤθελε νὰ μού τὴν εἰπῇ...

— Τί ἄλλο ἔχ'ς νὰ μ' πῆς; τὸν ἐρώτησα γιὰ νὰ τὸν ἀναγκάσω νὰ μού εἰπῇ τὸ γληγορότερο ὅ,τι εἶχε νὰ μού εἰπῇ.

— Πότε θὰ γυρί'ης πάλ' ἐδῶ; μ' ἐρώτησε.

— Κατὰ τὰ πρωτοδρόχια... ἀρχέξ' Ἀγ' - Δημητρίου. Θὰ φέρω τότε γιὰ πούλημα μερικά σερκά και κάμποσα παλιά...

Τοῦ εἶπα, κι' αὐτὸς ὕστερα ἀπὸ ἕνα μεγάλο ξεροκατάπημα, μού πρότεινε δισταχτικά:

— Μού φέρ'ς τότε και τὸν Νιάγγρό μ';

— Τί θὰ τὸν κάν'ς, ἔρμε, ἐδῶ μέσα;

— Τί θὰ τὸν κάνω; Θὰ τὸν ἔχω παρηγοριά μ', θὰ τὸν ἔχω συντροφιά μ', ὡς ποῦ νὰ βγῶ ἀπ' αὐτὸ τὸ σκυλοκούμασο!

— Σοῦ τὸν φέρω...

— Νὰ ζή'ης νὰ μού τὸν φέρ'ς. Θὰ μὲ γλυτά'ης ἀπὸ βέδιον θάνατο.

— Θὰ σ' τὸν φέρω, τοῦ εἶπα χωρὶς ἄλλο! Ἐχε γειά!

— Στὸ καλὸ και καλὲς ἀντάμωσες!

Φιληθῆκαμε και χωριστήκαμε. Αὐτὸς τραδήχτηκε μέσα κι' ἐγὼ ἔτρεξα γιὰ ἔξω.

Ὅταν πάτησα τὸ πόδι μου ἔξω ἀπὸ τὴν φυλακὴ, ἐνόμισα ὅτι βγήκα ἀπὸ τὴν Κόλαση, και μπήκα στὸν Παράδεισο. Ἐκανα τὸν σταυρὸ μου και παρακάλεσα τὸν Θεὸν νὰ μὲ φυλάγῃ ἀπὸ τ' ἄδικα.

Γιὰ νὰ μὴν τὰ πολυλογῶ ὕστερα ἀπὸ ὀχτῶ ἡμέρες, ἀφοῦ τέλειωσα ὅλες μου τὲς δουλειές στὰ Γιάννινα, ξεκίνησα γιὰ τὴν Βαληκάρδα καὶ πρὶν φτάσω στὰ μαντριά μου, λοξοδρόμησα στὸ τσιελεγκάτο τοῦ Κόλια Γκιζα, ὅπου εἶχε ὁ Λάμπρος τὰ γιδοπρόβατά του. Τὰ γῆρα ὅλα σωστά, δέκα πρόβατα καὶ δεκάξη γίδια μὲ σκιζα καὶ δυὸ κόκκες στὸ θεξί καὶ ντιχάλα στὸ ζερβί, πραγματικῶς ὅλα ἕνα κι' ἕνα, κι' ὁ Νιάγγρος, σὰν ποῦ μοῦ τὸν εἶχε παραστήσει ὁ Λάμπρος, ἕνας τράγαρος σημάδιακός, ποῦ μπορούσε νὰ φέρῃ δλάκερη μέρα καθαλάρη ἀπάνω στὴν ράχη του. Ἡῦρα καὶ τὸν τσιελεγκα καὶ τοῦ εἶπα τὸ καὶ τὸ μὲ παράγγειλε ὁ Λάμπρος ἀπὸ τὴν φυλακὴ γιὰ τὸν Νιάγγρο του, κι' ὁ Κόλιας μοῦ ἀπάντησε ὅτι ὅποτε θὰ κατέβαινα γιὰ τὰ Γιάννινα μπορούσα νὰ περάσω νὰ τὸν πάρω.

* *

Πέρασε ὁ Τρυγητής καὶ μπήκε ὁ "Αἰ - Δημήτρης, κι' ἄρχισαν τὰ πρωτοβρόχια ὄψιμα. Χωρίσαμε καμμιά ἑκατοστή παλιές προβατίνες κι' ἄλλες τόσες γίδες, τὲς ἔμασα μπροστά μὲ δυὸ πιστικούς καὶ ξεκίνησα γιὰ τὰ Γιάννινα, καὶ διαδαινώντας ἀπὸ τοῦ Κόλια - Γκιζα πῆρα καὶ τὸν Νιάγγρο τοῦ Λάμπρου καὶ τράβηξα τὸν κατήφορο καὶ σὲ τέσσερες μέρες φτάσαμε στὰ Γιάννινα. Ἄφησα ἔξω στὸν κάμπο τὰ παλιὰ μὲ τοὺς πιστικούς κι' ἐγὼ πῆρα τὸν Νιάγγρο σὺρ νάμενο μὲ μιὰ τριχιά ἀπὸ τὰ κέρατα καὶ μπήκα στὴν πολιτεία.

"Ὅταν βρέθηνκα στὸν μεγάλο δρόμο τῆς ἀγορᾶς, ὅλος ὁ κόσμος κάρφωνε τὸ μάτι του ἀπάνω στὸν Νιάγγρο καὶ τὸν ἀποθάμαζε. Ἐκεῖ ποῦ ζῶγωνα πρὸς τὸ κέντρο τῆς ἀγορᾶς μὲ σίμως ἕνας Τοῦρκος καὶ μ' ἐρώτησε:

— Δ'κόσ' εἶναι, ρέ ρωμιέ, αὐτὸ τὸ γομάρ' ;

(Γομάρὶ στὴν Ἠπειρο λέν τὸ γαῖδουρί). Κι' ἐπειδὴ ἐγὼ δὲν τοῦ ἀπολογώμουν, αὐτὸς ἐξακολούθησε τὴν ἐρώτησί του:

— ... Δὲν τὸ καθαλακίεις; Τί τὸ πᾶς σὺρνάμενο σὰν μανάρ' ;

— Εἶναι τραγί, τοῦ ἀπολογήθηκα, κι' ὄχι γομάρ', ἀγὰ μ' !

— Τί λές, ρέ ρωμιέ; Ἐμένα θὰ γελά' ης; Δὲν γλέπω καὶ δὲν ξέρω ἐγὼ, τί λογῆς εἶναι τὸ γομάρ' ;

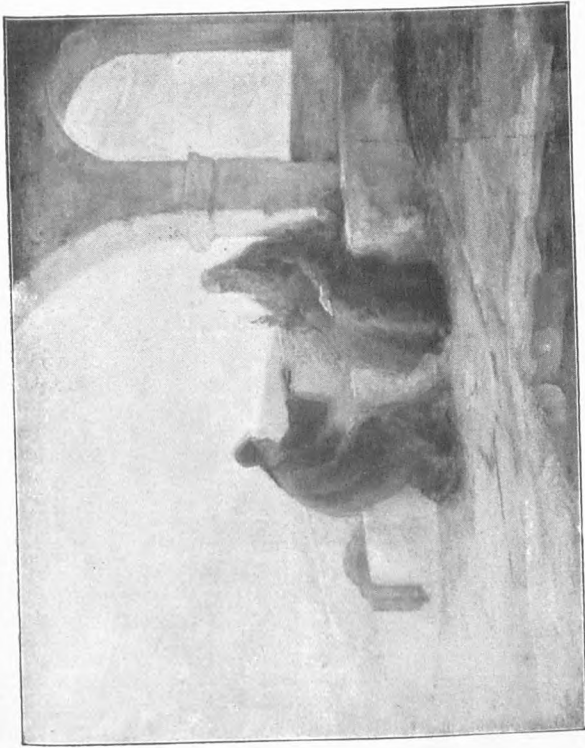
— Γομάρ', ἀγὰ μ' ἄς εἶναι γιὰ τὴν ἀφεντιά σ' !¹

¹ Εἶταν φοβερὴ τότε ἡ ἀμάθεια κι' ἡ δοκησιοφία τῶν τουρκογιαννιώτων !

Δὲν εἶναι καθόλου ὑπερβολικὸ αὐτὸ, ποῦ ἀναφέρω. Μιά φορὰ οἱ Τσερκοβιστινοὶ εἶχαν μαλώσει κι' εἶχαν χτυπηθῆ στὸ μέρασμα τοῦ νεροῦ γιὰ νὰ ποτίσουν τὸ καλοκαίρι τὰ ἀραποσίτια τους καὶ πῆγαν νὰ κρυθοῦν στὸν Μπέη τους τὸν Τζελλιάλ-μπεη στὰ Γιάννινα, πολὺ καλὸν ἄνθρωπο, κι' αὐτός, ἅμα παρουσιάστηκαν μπροστά του κι' ἔμαθε τὴν αἰτία τοῦ μαλωμοῦ τους, τοὺς εἶπε μὲ θυμὸ:

— Γιατί, βρὲ μασσαράδες, σπέρνετε τ' ἀραποσίτια σας τὸ καλοκαίρι, ποῦ δὲν εἶχε νερὸ καὶ δὲν τὰ σπέρνετε τὸν χειμῶνα, ποῦ βρέχει καθεμέρα, μόν πιάνεστε καὶ δέρνεστε γιὰ μιὰ σταλιά νερὸ ;

Μιά φορὰ πάλι εἶχε ἐρθῆ στὰ Γιάννινα ἀπὸ τὴν Λαμία ἕνα καρβάνι καμήλες, κι' ὅλοι οἱ Τοῦρκογιαννιώτες, ὕστερα ἀπὸ πολλὲς συζητήσεις, κατέληξαν νὰ τὲς παραδεχτοῦν ὡς λαγούς τῆς Ἀρακιάς !

Νεοελληνική Τέχνη. — Ο ΚΑΤΗΧΟΥΜΕΝΟΣ [Έργον Ευαγγέλου Ίωαννίδου].

Ἄλλος τοῦρκος, ποῦ κάποτε εἶχε ἴδει ἀλάφι, τοῦ εἶπε κομπαστικά:
 — Μὴν τὸ λὲς γομάρ', Μερμέτ - ἀγά, καὶ σὲ γελοῦν οἱ ρωμοὶ...
 Ἐχουν τὰ γομάρια κέρατα, ἀλλάϊ - σεθέρισιν;
 — Ἄμ! τ' εἶναι τὸ λοιπὸν αὐτὸς ὁ Διάολος.
 Ἀπολογήθηκε μὲ θυμὸ ὁ Μερμέτ - ἀγάς.
 — Ἄλάφ'! τοῦ εἶπε ὁ ἄλλος μὲ τόνον ἀνθρώπου πολύξερου.
 — Ἄααά! ἔκανε ὁ Μερμέτ - ἀγάς μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό. Τέτοιον εἶναι τ' ἀλάφ';

Καὶ κύτταξε τὸ τραγὶ μὲ μιὰ ἄρρητη περιέργεια, ἐξακολουθῶντας νὰ χάσκη:

— ... Ἄαααά! Ἄλάφ', ἀλάφ', ἀλάφ'! Μωρὲ πῶς εἶναι τ' ἀλάφια!

Καὶ λέγοντας αὐτὰ τὰ λόγια ἔτρεχε μπροστὰ φωνάζοντας στὸν ἕνα καὶ στὸν ἄλλον, δεῖχνοντας τὸν Νιάγγρο:

— Ἄλάφ'! Ἄλάφ'! Ἄλάφ'!

Ὁ κόσμος ἄλλο ἀπὸ τὲς φωνὲς τοῦ Μερμέτ - ἀγά, κ' ἄλλο ἀπὸ τὸ αὐνήθιστο ἀνάστημα τοῦ τραγιοῦ, ἄρχισε νὰ τρέχη ἀπὸ πίσω μου κ' ἀπὸ τὰ πλάγια μου, κ' ὅσο προχωροῦσα πρὸς τὸ κέντρο τῆς ἀγορᾶς γιατί ἀπέκει πήγαινε γιὰ τὲς φυλακὲς, τόσο τὸ πλῆθος συμμαζεύονταν γύρω μου. Ὅλα τὰ Γιάννινα στέκονταν μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό, θυμαίνοντας κατὰ τὴν κρίση τους, ἄλλοι τὸν τράγο, ἄλλοι τὸ γομάρι, κ' ἄλλοι τ' ἀλάφι.

Ἐκεῖ ποῦ ἔβλεπα καὶ τραβοῦσαμε πρὸς τὸν κατήφορο, μὲ ζύγωσε ἕνας τοῦρκος καὶ μοῦ εἶπε:

— Πόσα, ρωμιέ, τὸ τραγάκι;

Τὸ εἶπε τραγάκι ἐπιτήδεις γιὰ νὰ μικρύνῃ τὴν ἀξία του, κ' ἐγὼ γιὰ ν' ἀπαλλαχθῶ μιὰ γιὰ πάντα ἀπὸ ἕναν τέτοιον πελάτη, τοῦ ἀπολογήθηκα:

— Δὲν εἶναι γιὰ πούλημα ὁ τράγαρος! Πηγαινεὶ δῶρο στὸν Χουσνῆ - πασιᾶ.

Ἀκούοντας ὁ Κόσμος ὅτι ὁ τράγος ἐπήγαινε δῶρο στὸν Πασιᾶ, ποῦ εἶταν δεῦτερος Σουλτᾶνος στὰ Γιάννινα, ἄρχισαν — καὶ προπάντων οἱ τοῦρκοι — νὰ μὲ τηροῦν μὲ κάποιον σεβασμὸ, κ' ἔτσι προχωροῦσα ἄφραβα, γιατί εἶταν κίντυνος, ἀλλοιώτικα, νὰ βρεθῆ κανένας τουρκαρβανίτης νὰ μοῦ τ' ἀρπάξῃ.

Δὲν εἶχα φτάσει στὸ κέντρο τῆς ἀγορᾶς, τὸ λεγόμενο «Σταυροπάζαρο», ὅταν ἕνας τουρκαρβανίτης, ποῦ ἀντιδιέβαινε, βλέποντας τὸν τράγο, γύρισε καὶ μ' ἀκολούθησε πλάγια, κυττάζοντας λοξά - λοξά πότε ἐμένα καὶ πότε τὸν τράγο, καὶ τὴν στιγμή, ποῦ εἴμαστε μπροστὰ στὸ «Τζαμί τοῦ Παζαριοῦ», ρίχνεται σὰν ἀστραπή, μοῦ ἀρπάξει τὴν τριχιά, πούχα δεμένον τὸν τράγο, καὶ τὸν τραβάει γιὰ φευγιό. Γιὰ μιὰ στιγμή εἶπα μέσα μου:

— Πάει ὁ τράγος τοῦ Λάμπρου! ὅταν ἕνας τοῦρκος ἀπὸ τοὺς πολλοὺς, ποῦ μ' ἀκολουθοῦσαν, τοῦ φάναξε:

— Πίσω, μωρὲ σκυλί! γιατί εἶναι τοῦ Πασιᾶ ὁ τράγος!

Ἀκούοντας αὐτὸ ὁ τουρκαρβανίτης πέταξε τὴν τριχιά μὲ τὸ

Τὸ πρᾶγμα ὁμως ἄρχισε νὰ καταντᾷ σοβαρό. Τί θ' ἀπογένονταν ὁ Νιάγγρος, ἂν ὅλο ἐκείνο τὸ πλήθος μάθαινε, ὅτι δὲν εἶταν τοῦ Πασαῖ, ἀλλ' ἐνός φυλακισμένου; Συλλογιζομεν, συλλογιζομεν καὶ δὲν εἴδισκα ἄκρη. Τέλος, πρὶν νὰ φτάσω στὸ γεφύρι, ποῦ σμίγει τὴν πολιτεία μὲ τὸ κάστρο, μοῦ ἤρθε μιὰ ἰδέα νὰ μπῶ σ' ἕνα χάνι, καὶ χῶθηκα στὸ πρῶτο, ποῦ ἀπάντησα μπροστά μου. Ἐβαλα τὸν τράγο σ' ἕνα δωμάτιο καὶ διάταξα νὰ μοῦ φέρουν φαγί, γιατί εἶμιον ξεροφατισμένος καὶ πεινοῦσα καὶ πολὺ. Τὸ πλήθος στάθηκε κάμποση ὥρα μπροστά στὸ χάνι καὶ μὴ βλέποντας πλεῖο τὸν τράγο νὰ τὸν ἀποθαυμάζῃ, καὶ κυττάζοντας μόνον ἐμένα νὰ τρώω, ἄρχισε ἀπὸ λίγο - λίγο νὰ ἀργῶνῃ, κι' ὕστερα ἀπὸ μισή ὥρα δὲν ἔμεινε ψυχὴ ἀπ' ἐκείνο τὸ φοβερό φουσατο, ποῦ μὲ συνώδευε, παρὰ πηγαίνοντες ἄρχονταν μόνον οἱ διαβάτες τοῦ δρόμου.

Ἔτσι ἴσούχασα. Ἀπὸ τὸ χάνι ὡς τὸ κάστρο, ποῦ εἶταν ἡ φυλακὴς, δὲν εἶταν παρὰ καμμιά ἑκατοστή βήματα, κι' ἅμα ἔφαγα καὶ ξαπόστασα, ἄρπαξα τὸν τράγο καὶ στὴς φυλακὴς! Ἐδῶκα πάλι ἕνα τέταρτο μετζίτιοῦ στὸν ἀρχιφύλακα καὶ μ' ἔμπασε ἀμέσως μέσα μαζὶ μὲ τὸν τράγο, κι' ἄφησε καὶ στὸν δύστυχον τὸν Λάμπρο νὰ τὸν πάρῃ στὸν θάλαμό του. «*Ὅταν ὁ Τοῦρκοσ παίρνει τὸ κέραμά του, λέει μιὰ παροιμία, γένεται ἄγγελος*».

Ἡ χαρὰ τοῦ Λάμπρου δὲν μολογιέται. Δὲν χόρταινε νὰ τὸν φιλή καὶ νὰ τὸν ἀγκαλιάζῃ. Τοῦ φάνηκε ὅτι εἶχε βγῆ ἀπὸ τὴν φυλακὴ καὶ βρισκόνταν ἔξω στὰ βουνὰ καὶ στοὺς κάμπους μὲ τὰ κοπάδια τοῦ Κόλια - Γκιζα.

* * *

Τὴν ἄλλη τὴν ἡμέρα ὅλα τὰ Γιάννινα μιλοῦσαν γιὰ ἕνα «*σημαδικὸν τράγο, ποῦ εἶταν ψηλὸς σὰν ἄλογο, μὲ κάτι κέρατα σὰν γρεντές*», ποῦ τῷ φερνε ἕνα ρωμιόπουλο δῶρο στὸν Πασαῖ... κι' ἔτρεχαν ὅλοι οἱ μπέγηδες, κι' οἱ ἐφέντηδες κι' οἱ ἀγάδες στὴν αὐλὴ τοῦ Πασαῖ νὰ ἰδοῦν τὸ ἀξιοπεριεργὸ γίδι, ἀλλὰ δὲν ἔθλεπαν τίποτε! Τῷ μαθε κι' ὁ Πασαῖς κι' ἔβαλε σ' ἐνέργεια τὴν ἀστυνομία νὰ βρῆ ἀμέσως τὸν ἀνθρωπο μὲ τὸν φοβερὸν τράγο!

Ἐγὼ, καθομουν στὴν ἄκρη τῆς Λίμνης τῆς Κυρὰ - Φροσούνης καὶ διασκεδάζα μὲ τὲς φελούκες, ποῦ πῆγαιναν πέρα - δῶθε, ὅταν ἔρχονταν καμμιά δεκαριά χωροφυλάκοι καὶ μὲ παίρουν «ἄρον - ἄρον» καὶ μὲ κουβαλοῦν στὸν Πασαῖ, πεθαμένον ἀπὸ τὸν φόβο μου. Στὸν δρόμο βασάνιζα τὸν νοῦ μου νὰ θυμηθῶ σὰν τί κακὸ εἶχα κάνει γιὰ νὰ μὲ πᾶν μὲ τέτοια κουστῶδια στὸν Πασαῖ, καὶ δὲν μποροῦσα νὰ θυμηθῶ τίποτε.

Ἄνταν παρουσιάστηκα στὸν Πασαῖ:

— Μωρὲ ρωμιόπουλο, μὲν εἶπε ἐλληνικὰ καθαρά, γιατί εἶταν ἀπὸ τοῦ Λάλα τοῦ Μωριά κι' ἤξερε τὰ ἐλληνικὰ σὰν Ἑλληνας— σὺ ἔφερες ἕναν σημαδικὸν τράγο γιὰ μένα;... Ποῦναί τος;

Ἄμα ἀκουσα πῶς ὁ λόγος ἦταν γιὰ τὸν Νιάγγρο, ἤρθε ἡ ψυχὴ μου στὸν τόπο τῆς, κι' ἄρχισα καὶ τοῦ εἶπα ὅλη τὴν ἱστορία κι' ὅτι

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias
Restrictions apply.

ὁ τράγος αὐτὸς εἶταν ἐνὸς κατὰδικου Λάμπρου, κι' ὅτι γιὰ νὰ τὸν σώσω ἀπὸ τὰ ἀρπαχτικά χέρια τῶν διαφόρων τούρκων, εἶπα πῶς τοῦ τὸν πῆγαίνα δῶρο.

Πρώτη φορά μιλοῦσα μὲ πασιὰ καὶ παραξενεύομουν κι' αἰστάνομουν μέσα μου μιὰ περηφάνεια ἀνόητη, ποῦ μιλοῦσα μὲ πασιὰ. Ἄλλὰ δὲν εἶταν καὶ μικρὸ πρᾶγμα τότε νὰ μιλήσῃ ἕνας ραγιᾶς, καὶ μάλιστα παιδάκι, σὰν ἐμένα, μὲ πασιὰ!

Κι' εἶναι μεγάλος αὐτὸς ὁ τράγος; μ' ἐρώτησε ὁ Πασιᾶς μὲ περιέργεια. Ἄν ὄτ' εἶναι ψηλὸς σὰν ἄλογο, ὅτι ἔχει κέρατα σὰν γρεντές καὶ μπορεῖ νὰ σηκώσῃ ἑκατὸ ὀκάδες φόρτωμα...

— Εἶναι μεγάλος, Πασιᾶ μου, τοῦ ἀπολογήθηκα, ἀλλ' ὄχι κι' ὅπως τὸν παρασταίνουν. Εἶναι ψηλός, σὰν γαϊδούρι, Πασιᾶ μου, ἔχει κέρατα μισὴ ὄργουι τὸ καθένα, καὶ μπορεῖ νὰ σηκώσῃ τὸ πολὺ καμμιὰ πενηνταριά ὀκάδες βάρος.

— Καὶ τόσο ἀκόμα εἶναι πάρα-πολύ. Τέτοιο πρᾶγμα δὲν ἔχω ἴδῃ σ' ὅλη μου τὴν ζωὴν, ἐγὼ, ποῦ περπάτησα ὄλην τὴν Τουρκιά... Τὸ θέλω αὐτὸ τὸ σημαδιακὸ τὸ τραγί! Νὰ πᾶς νὰ εἰπῆς αὐτοῦ τοῦ φυλακισμένου νὰ μοῦ τὸ στείλ', κι' ὄσους παρᾶδες θέλ', τοῦ τῆς δίνω.

Γιὰ ἐκεῖνον, ποῦ ξέρε: τί ἐσήμαινε πασιᾶς σ' ἐκείνην τὴν ἐποχῇ, τὸ «κι' ὄσους παρᾶδες θέλ' τοῦ τῆς δίνω» εἶναι ἀπλὴ φράση καὶ τίποτε ἄλλο. Ποίος μποροῦσε νὰ πάρῃ τότε ἀπὸ πασιὰ χρήματα; Οἱ Πασιᾶδες τότε ὅτι ἐπαιρναν δὲν τὰ πλήρωαν δὲν μὲ χρήματα, ἀλλὰ μ' εἴνοια, ποῦ καμμιὰ φορά ἄξιζε χίλιες φορές πλειότερο.

— Πασιᾶ μ', τοῦ εἶπα, γι' αὐτὸν τὸν δυστυχημένον τὸν Λάμπρο ποῦ βρίσκεται στὴν φυλακὴ πεντέξῃ μῆνες τώρα ἄδικα καὶ παράλογα, θὰ εἶταν μεγάλῃ πληρωμῇ καὶ εὐεργεσία, ἂν τὸν ἐδγαζες ἀπὸ τὴν φυλακὴ νὰ πάῃ στὴ δουλειά του, γιατί θέλει πεντέμισι χρόνια ἀκόμα νὰ κἀν μέσα, κι' εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ τὸν βγάλῃ αὐτὸν τὸν καιρὸν ἀκέρηρον ἐκεῖ μέσα! Χωρὶς ἄλλο θὰ βγῆι πεθαμένος ἀπὸ ἐκεῖ κι' ὄχι ζωντανός! Στοχάσου, Πασιᾶ μου, ἕναν ἄνθρωπο τοῦ βουνοῦ λεύτερον σὰν τὸ πουλὶ τοῦ λόγγου, νὰ βρισκetai σ' ἕνα σκοτεινὸ καὶ βρώμικο κλουβί!

— Καὶ τί ἔχει κάνει καὶ βρίσκεται στὴ φυλακῇ; μ' ἐρώτησε.

— Τὸν κατηγορήσαν ἄδικα, Πασιᾶ μου, ὅτι τάχα εἶχε δώκει ψωμί στοὺς Κλέφτες... Φαντάσου, Πασιᾶ μου, ἕναν ἄνθρωπον, σὰν κι' αὐτόν, ποῦ ὄλο τὸ ψωμί του εἶταν μιὰ ὀκὰ τὴν ἡμέρα, καὶ κρῦο νερὸ ἀπὸ τὴ βρύση γιὰ προσφάγι, νὰ τοῦ περισσεύῃ κι' ὄλας νὰ δίνῃ στοὺς Κλέφτες! Τὸ πολὺ μπορεῖ νὰ τοῦ πῆρῃν τὸ ψωμί του οἱ Κλέφτες μὲ τὴν βία κι' ἂν δὲν τοὺς τῶιδνε μὲ τὸ καλὸ, μποροῦσαν νὰ τοῦ τὸ πάρουν μὲ τὸ κακὸ...

— Μαρέ, κακὰ ἔκανε ὁ πατέρας σου, ποῦ σ' ἔστειλε στὰ πρόβατα! Ἐσένα ἔπρεπε νὰ σὲ στείλῃ στὴν Ἀθήνα νὰ γένῃς δικηγόρος! Ἔτσι θὰ μποροῦσε νὰ βγάλῃς ἀπὸ τὴν φυλακὴ ὄλους τοὺς φυλακωμένους καὶ μάλιστα τοὺς λησταποδόχους.

Μοῦ εἶπε ὁ Πασιᾶς μὲ τόνο, ποῦ δὲν καταλάβαινα, ἂν εἶταν

για καλό μου ή για κακό μου, κι' ύστερα από λίγη σιωπή, μου ξανάειπε :

— "Αν είναι κατά πώς τό λές... Ξέρεις, εγώ τούς κυνηγάω και τούς αφανίζω τούς Κλέφτες... "Αν είναι κατά πώς τά λές κι' είναι άδικο ο άνθρωπος στή φυλακή... "Α, εγώ, δέν τό θέλω τ' άδικο... "Όλα κι' όλα, αλλά μακριά από τ' άδικο!.. Θά φωνάξω τόν άρχηγό τής χωροφυλακής ('Αλλά - μπέη) και θά του είπω νά τόν βγάλλη άμέσως! Δέν τό δέχομαι τ' άδικο! "Αλλά νάχωμε και τό νού μας. Κατάλαβες; Τό τράγο... "Ο τράγος νάρθη έδω άμέσως!.. Πήγαινε τώρα!

* * *

Βγαίνοντας από τόν Πασιά, κατέβηκα στο κάστρο και στές φυλακές. Λέγω, χαρούμενος, του Λάμπρου τό και τό μίλησα μέ τόν Πασιά :

— Είσαι βγαλμένος από τή φυλακή, αν του δώκης τόν Νιάγγρο! Μέ πληρωμή μάλιστα... Ξέρεις ότ' είναι πασιάς και σου τόν παίρει μέ τήν βία και χωρίς πληρωμή... .

"Ακούοντας ο Λάμπρος αυτά τά λόγια, άντι νά χαρή και νά μ' άγκαλιάση και νά μέ φιλήση, του φάνηκε πώς έπεσε ο ουρανός και τόν πλάκωσε... Δέν έλεγε τίποτε... .

— Τι σκέφτεσαι; τόν έρώτησα. Είναι, κακομοίρη, νά σκέφτεσαι για ένα τραγί μιās λίρας, πράμμα, που μπορεί νά σου φοφήση, ή νά σου τό φάη ο λύκος, ή νά σου τό κλέψη ή νά σου τ' άρπάξη κανένας Τσιάμης, ή κανένας Άρβανίτης, και νά γλυτώσης έτσι πεντέμη χρόνια φυλακή;

— Είδες ποτέ πουθενά άλλο τραγί σαν τόν Νιάγγρό μ'; Είδες; "Ε; μου άπολογήθηκε λυπητερά.

— Και τί βγαίν' μ' αυτό; του είπα. Ζωντανό πράμμα είναι τό βιό του Διαόλου! Κι' αν δέν σου φοφήση, κι' αν δέν σ' τό κλέψη κανένας, κι' αν δέν σ' τό φάη ο λύκος, χωρίς άλλο, ύστερα από πεντέμη χρόνια γαράζει, του πέφτουν τά δόντια, και χωρίς νά θέλγης τό πουλάς, ή τό σφάεις μοναχός σου!

— Κι' εγώ, πώς νά ζήσω χωρίς τόν Νιάγγρο μ'; Τόν είχα και τόν έχω δόξα μ' και παρηγοριά μ' και καμάρι μ' ανάμεσα σ' όλα τάτσιλεγκάτα... Δέν τόν δίνω, πέ του Πασιά! Δέν τόν δίνω, ούτε θεληματικά, ούτε ξεθεληματικά...

— Ξέρ'ς, μωρέ χαμένο κορμί, μέ ποιόν έχ'ς νά κάν'ς; του άπολογήθηκα θυμωμένος. "Αν δέν τόν δώκης μέ τό θέλημα, σαν καλός νοικοκύρ'ς, θά τόν δώκης μέ τό ξεθέλημα. Θά σου ζητήσ' νομί'εις άδειά ο Πασιάς για νά σ' τόν πάρ'; "Αλλοίμονο στο μυελό σου, ξυλοπινάκα του Διαόλου!..

Κι' ύστερα από λίγη διακοπή του ξανάειπα :

— "Ελα, δός μ' τό τραγί νά τό πάω στον Πασιά για νά βγής άπ' αυτήν τήν βρωμότρυπα!

— Δέν τόν δίνω! Δέν τόν δίνω!

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosia Restrictions apply.

Τὸν μούντζωσα κι' ἔφυγα, καί τὴν στιγμή, ποῦ ἔβγαίνα ἀπὸ τὴν θύρα τῆς φυλακῆς, ἦρθε ἕνας ἐνωμοτάρχης (τσιουούσης) τῆς ιδιαίτερης ὑπηρεσίας τοῦ Παισιᾶ με διαταγὴ στὸν ἀρχιφυλάκα τῶν φυλακῶν νὰ ἀπολύσῃ τὸν Λάμπρο ἀπὸ τὴν φυλακὴ καί νὰ τὸν στείλῃ μαζί με τὸν τράγο στὸ σεράγι του.

Στάθηκα νὰ ἰδῶ τί θ' ἀπογένονταν. Σὲ λίγο ὁ Λάμπρος κι' ὁ Νιάγγρος, συνοδευόμενοι ἀπὸ τὸν ἐνωμοτάρχη, βγήκαν ἀπὸ τὴν φυλακὴ.

Ὁ ἀρχιφυλάκας μοῦ εἶπε :

— Τί ἅγιον Παισιᾶ, πῶχομε! Ὁ Θεὸς νὰ τὸν πολυχρονήσῃ! Νά! ζωὴ νάχῃ, τῶδωκε χάρη αὐτοῦ τοῦ παλιοκλέφτη, ποῦ ζοῦσε ὀλη του τὴν ζωὴ με τὴν κλεψιά!..

Ἦστερα ἐγώ, ὁ Λάμπρος, ὁ τράγος κι' ὁ ἐνωμοτάρχης τοῦ Παισιᾶ τραβήσαμε ὅλοι μαζί ἴσια γιὰ ἔξω, βγήκαμε ἀπὸ τὴν θύρα τοῦ κάστρου, περάσαμε τὸ γεφύρι, μπήκαμε στὴν πολιτεία καί πήραμε τὸν μεγάλο δρόμο, ποῦ βγαίνει στὸ σεράγι. Ὁ Λάμπρος βάζει με τὸ κεφάλι σκυφτά, σὰν κάτι μεγάλο νὰ συλλογιζόνταν, κι' ὅταν ἐφτάσαμε ἐκεῖ, ποῦ ντιχαλόνεται ὁ δρόμος σὲ δυό, κι' ὁ ἕνας πάει γιὰ τὸ σεράγι κι' ὁ ἄλλος γιὰ τὸν Πλάτονα, κι' ἔξω ἀπὸ τὴν πολιτεία, ὁ Λάμπρος τράβηξε γιὰ τὸν Πλάτονα, ἀλλ' ὁ ἐνωμοτάρχης τοῦ εἶπε διαταχτικά :

— Ἐἴ! Ἀπέδω πᾶν στὸν Παισιᾶ κι' ὄχι ἀπ' αὐτοῦ! Δὲν τῶμαθες ὅτι γίνηκες μεγάλος ἄνθρωπος κι' ἔχεις νὰ κάν'ς με μεγάλους ἄνθρώπους;

Τότε ὁ Λάμπρος, θέλοντας καί μὴ, γύρισε πρὸς τὸν δρόμο, ποῦ περνáει μπροστά ἀπὸ τὴν Μητρόπολη καί βγαίνει ἴσια στὸ Σεράϊ. Περπατοῦσε ἀναργα - ἀναργα καί βαθυὰ συλλογισμένος. Ἀνηφορῶντας, πρὶν φτάσωμε στὴν Μητρόπολη, ὁ Λάμπρος σταμάτησε ξερβιά μπροστά στὴν θύρα τοῦ χανιοῦ τοῦ Κατσαντώνη, ποῦ τὸ κρατοῦσε, ἕνας Νικόλας Ζιτσιώτης, κι' ἔκανε σὰν κάτι νὰ τὸν πονοῦσε βαθυὰ στ' ἄντρα τὸυ.

— Τ' ἔχ'ς; τὸν ρώτησα.

— Κόψιμο δυνατὸ, μοῦ εἶπε. Σταθῆτε μιὰ στιγμή νὰ μπῶ γι' ἀνάγκη μου μέσα στὸ χάνι... .

Ὁ Λάμπρος μπῆκε μέσα, σέρνοντας με τὴν τριχιὰ πίσωθὲ του τὸν Νιάγγρο, κι' ἐγώ κι' ὁ ἐνωμοτάρχης σταθήκαμε πλεύρα τῆς θύρας τοῦ χανιοῦ καί τὸν περιμέναμε.

* * *

Δὲν πέρασε πολὺ ὥρα καί νὰ σοῦ ὁ Λάμπρος, καταματωμένος καί με μιὰ ἄγρια χαρὰ στὰ μάτια του κρατῶντας στὸ χέρι του ἀπὸ τὰ κέρατα... τί;.. τὸ αἰμόσταγο κεφάλι τοῦ Νιάγγρου!

— Ἀηστε τώρα! μᾶς εἶπε με ἕνα σαρδῶνιο χαμόγελο. Πάμε στὸν Παισιᾶ!

Ἐγώ κι' ὁ ἐνωμοτάρχης μείναμε ξεροί. Μοῦ φάνηκε πῶς ἔβλεπα ὄνειρο κι' ἄργισα νὰ τριῶ τὰ μάτια μου, τόσο δὲν ἐπίστευα, ὅτι

ἐκείνο τὸ θεριὸ ὃ Νιάγγρος, ποῦ ἐδῶ καὶ λίγες στιγμὲς εἶταν γε-
μάτος ζωὴ καὶ περηφάνεια, κορῶνα ὅλων τῶν γιγδιῶν τοῦ κόσμου,
βρίσκονταν μπροστὰ μου κεφάλι χωρὶς κορμί! Σὰν πανῶριο κάστρο
γκρεμισμένο!

— Τί ἔκανες, μαρὲ σκύλε! τοῦ εἶπα. Τί λόγο θὰ δώκ'ῃς τώρα
στὸν Πασιᾶ;

— Ἀφέντης τοῦ Νιάγγρου μου δὲν μποροῦσε νὰ γείνη κἀνένας
ἄλλος ἀπὸ μένα!

Μοῦ ἀπολογήθηκε μὲ θριαμβευτικὴ εὐχαρίστηση.

Ἐνωμοτάρχης τὸν ἔμασε μπροστὰ μὲ τὴν κεφάλι τοῦ Νιάγγρου φορτωμένον καὶ τὸν παρουσίασε στὸν Πασιᾶ, καὶ σὰν ἔμαθε ὃ Πασιᾶς ὅλα τὰ τρέχοντα, ἔβαλε καὶ τοῦ τράδηξαν σαράντα βέργες στὰ πισινὰ του καὶ τὸν ἄφηκε ἐλεύτερο νὰ γυρίσῃ στὸ τσελιγκάτο του.

[Ἀπρίλιος τοῦ 1911]

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΑΝΗΣ

Ξανθὴ ἐπὶ παραγγελία

Εἰς τὸ μεσιτικὸν γραφεῖον.

Ἐπιπλοῦτος. — Μήπως ἔχετε εἰσιμη ζαμπιά νέφη ξανθὴ; τὴ θέλω ὅμως πολὺ ξανθὴ...

Ἐπιπλοῦτος. — Πρὸς τὸ παρόν, ὄχι. Σὲ λίγες ἡμέρας θὰ ἔχω. Σήμερον ἔχω διαθέσιμη μιὰ μελαχροινὴ μόνον. Ἄν ὅμως βιάζεσθε, ἔμποῦν νὰ σᾶς τὴν εἰσιμιάσω ξανθὴ ἕως τὸ μεσημέρι.

ΑΤΟΜΙΚΑΙ ΝΥΞΕΙΣ

(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΜΕΡΣΟΝ*)

1

Δημιουργός τοῦ καλοῦ βιβλίου εἶνε ὁ καλὸς ἀναγνώστης. Τὸ γερὸν κεφάλι τίποτε δὲν θὰ διαβάσῃ χωρὶς ὠφέλειαν· εἰς κάθε βιβλίον θὰ εὑρῃ μερικὰς ἐμπειστευτικὰς ἀνακοινώσεις καὶ νύξεις, αἱ ὁποῖαι μένουσιν κρυμμέναι εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους καὶ εἶνε ἀναμφιβόλως προωρισμέναι μόνον διὰ τὸ αὐτὸ τὸ ἰδικόν του. Ὁ καθείς μόνος του χρεωστέῃ ν' ἀνακαλύψῃ διὰ τὸν ἑαυτόν του τὴν τέχνην τῆς καλῆς ἀναγνώσεως, διότι ὅπως ὑπάρχουσιν δημιουργικοὶ συγγραφεῖς, ἔτσι ὑπάρχουσιν καὶ δημιουργικοὶ ἀναγνώσται.

2

Δὲν αἰσθάνομαι κανένα δισταγμὸν νὰ διαβάσω ὅλα τὰ καλὰ βιβλία εἰς μετάφρασιν. Ὅ,τι πραγματικῶς ὑπέροχον ὑπάρχει εἰς ἓν βιβλίον, ἢμπορεῖ καὶ νὰ μεταφρασθῇ· κάθε ἀληθινὴ ἔννοια, κάθε βαθύ ἀνθρώπινον αἰσθημα. Ἐάν ἤθελα νὰ διαβάσω εἰς τὸ πρωτότυπον ὅλα τὰ ξενόγλωσσα βιβλία, τὰ ὁποῖα μετεφράσθησαν ἤδη εἰς τὴν μητρικὴν μου γλῶσσαν, θὰ ἦτον ὡς νὰ ἤθελα νὰ περάσω κολυμβῶν τὸν Τσαρλς Ρίβερ διὰ νὰ φθάσω εἰς τὴν Βοστώνην.

3

Ὁ πόθος μου εἶνε νὰ μὴ γελασθῇ κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστας μου καὶ νὰ μὴ παρασυσρῆθῇ ἀπὸ τὴν ἰδιοτροπίαν καὶ τὴν ἰσχυρο-

* ΣΗΜ.— Ὁ ἐν Κων/λει γνωστός συγγραφεὺς καὶ ἀρχίατρος τῶν Ἀνατολ. Σιδηροδρόμων κ. Θ. Χ. Φλωρᾶς εὐηρεστήθη νὰ πέμψῃ ἡμῖν διὰ τὸν ἀνά χεῖρας τόμον τοῦ 1912 τὰς ἀνωτὶ σελίδας, ἐξ ἀνεκδότων μεταφράσεών του ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ Ἐμερσον, ἐχούσας πολὺ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἐπικαιρότητα, ὡς νὰ ἐγράψαν ἐπίτηδες διὰ τὸν ἐν ἀναπλάσει ἑλληνικὸν λαὸν καὶ τὸ ἔθνος. Ὁ κ. Φλωρᾶς, ἐγκύριος μετ' ἰδιαιτέρας ἀγάπης καὶ θαυμασμοῦ εἰς τὸν βαθνοῦστερον τῶν νεωτέρων κοινωνιολόγων καὶ συγγραφέων, τὸν πολὺν Ἐμερσον, ὅστις ἐπεβλήθη ὅσον οὐδεὶς τῆς ἐποχῆς του καὶ τοῦ ἔθνους του, φιλοδοξεῖ νὰ γνωρίσῃ ἀντὶ παντός κόπου καὶ πάσης θυσίας εἰς τὸ ἑλληνικὸν δημόσιον τὸ πολιτικὸν καὶ κοινωνικὸν εὐαγγέλιον τοῦ σοφοῦ ἀμερικανοῦ.

γνωμοσύνην μου καὶ δι' αὐτὸ λέγω ὅτι εἶμαι μόνον *πειραματιστής*. Νὰ μὴ δίδετε τὴν παραμικρὰν σημασίαν εἰς ἐκεῖνον πού κάμνω, καὶ νὰ μὴ τρέφετε τὴν ἐλαχίστην δυσπιστίαν εἰς ἐκεῖνον πού δὲν κάμνω, διότι μὲ αὐτὸ θὰ ἐφαίνετο ὡς νὰ ἤθελα ν' ἀποδείξω περὶ ἑνὸς πράγματος ὅτι εἶνε ἀληθές ἢ ὅτι εἶνε ψευδές. Ἐν τούτοις ἐγὼ τίποτε δὲν θέλω ν' ἀποδείξω, ἀλλὰ τὰ πάντα θέλω νὰ μεταπηρήσω. Κανέν γεγονός δὲν εἶνε ἱερὸν δι' ἐμέ, κανέν γεγονός δὲν μοῦ εἶνε βέβηλον. Κάμνω ἀπλῶς πειράματα, σάν ἕνας ἐρευνητὴς πού δὲν τελειώνει ποτὲ τὸ ἔργον του καὶ δὲν ἔχει εἰς τὴν ῥάχιν του κανέν παρελθόν.

4

Μία παράλογος συνέπεια εἶνε τὸ μορμολύκειον πού ἐμφωλεύει εἰς τὰ μικρὰ πνεύματα καὶ λατρεύεται ἀπὸ τοὺς μικροὺς πολιτικούς, φιλοσόφους καὶ θεολόγους. Ἡ μεγάλη ψυχὴ δὲν θέλει νὰ ἤξεύρῃ τὴν συνέπειαν μετὰ τὸν ἑαυτὸν τῆς, ἀπαράλλακτα ὅπως δὲν θέλει νὰ καταγίνεται μετὰ τὴν σκιάν τῆς εἰς τὸν τοῖχον. Λέγε σήμερα μετὰ λόγια καθαρὰ τί σήμερα σκέπτεσαι καὶ αὔριον νὰ λέγῃς ἐπίσης μετὰ λόγια καθαρὰ καὶ ἀπλᾶ τί αὔριον σκέπτεσαι, ἔστω καὶ ἂν ἐπρόκειτο εἰς κάθε σημεῖον ν' ἀναιρέσῃς ὅ,τι εἶπες σήμερα. — «*Λχ ναί, ἀλλὰ τότε βέβαια θὰ σὲ παρεξηγήσουν*». Καὶ εἶνε ἀρὰ γε τόσον φοβερὸν τὸ νὰ παρεξηγηθῆς; Ὁ Πυθαγόρας παρεξηγήθη καὶ ὁ Σωκράτης παρεξηγήθη καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ ὁ Λουθήρος καὶ ὁ Κοπερνίκος καὶ ὁ Γαλιλαῖος καὶ ὁ Νεύτων καὶ κάθε σοφὸς καὶ καθαρὸς νοῦς πού ἔχει ἐνσαρκωθῆ ποτε ἐδῶ κάτω. *Μέγας θὰ εἶπῃ νὰ ἴσῃ παρεξηγημένος.*

5

Ὅσον καὶ ἂν ἔχωμεν ἔμφυτον τὴν μαγίαν νὰ δίδωμεν συμβουλὰς, ἐν τούτοις πρέπει νὰ ὁμολογηθῆ ὅτι ἡ ζωὴ μᾶς προσφέρει περισσοτέρας ἐκπλήξεις παρὰ διδάγματα. Εἰς τὸ ὕφασμα τῆς ζωῆς μας ὑπάρχει τόσον ποσὸν τύχης, τόση δύναμις ἰδιοσυγκρασίας καὶ ἀνεπιγνώτων ἐμπνεύσεως, ὥστε ἀμφιβάλω ἂν θὰ ἤμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ἀπὸ τὴν ἰδικὴν μας πείραν κατὶ πού νὰ ἤμπορῃ νὰ ὠφελήσῃ τοὺς ἄλλους. Ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα εἶνε δειλαὶ καὶ διστακτικαὶ ἀποδείξεις διὰ τῶν πραγμάτων. Ὁ κληρικὸς χαίρει, ἔάν τὸ κήρυγμα καὶ οἱ λόγοι του συναντηθῶν ἁρμογικὰ μετὰ τὴν ψυχικὴν διάθεσιν ἑνὸς καὶ μόνου ἀνθρώπου· θὰ τὸ θεωρήσῃ ἐκτακτὸν ἐπιτυχίαν, ἔάν οἱ τοιοῦτοι ἀνθρώποι εἶνε δύο, ἔάν εἶνε δέκα. Ἀλλὰ ὅταν μετέβαιναν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, δὲν εἶχε τὴν παραμικρὰν ἐλπίδα ὅτι θὰ διεγίνωσκε τὴν ἀσθένειαν, ἢ ὅτι θὰ τὴν ἐθεράπευεν. Εἰς ἕνα νέον καὶ ἰδιότροπον ὄργανισμὸν ὁ ἰατρὸς γράφει μετὰ δειλίαν τὸ ἴδιον παλαιὸν τονωτικὸν ἢ καταπραῦντικὸν φάρμακον, τὸ ὅποιον μετὰ ὄχι πάντοτε σταθερὰν ὠφέλειαν μετεχειρίσθη καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλους ἀνθρώπους μέχρι τῆς σήμερον· ἔάν ὁ ἄρρωστος θεραπευθῆ, χαίρει καὶ ἀπορεῖ καὶ ὁ ἴδιος. Ὁ δικηγόρος δίδει συμβουλὰς εἰς τὸν πελάτην του, ἐκθέ-

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosia Restrictions apply.

τει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ δικαστήριον, ἀφίνει τοὺς δικαστὰς ν' ἀποφραίσουν καὶ χαιρέι καὶ ἀνακουφίζεται, ὅσον καὶ ὁ πελάτης του, εἰάν κερδήσῃ τὴν δίκην. Ὁ δικαστὴς σταθμίζει τὰ ἐπιχειρήματα, ὀπλίζεται μὲ σοβαρότητα καὶ προκειμένον νὰ ληφθῇ μία ἀπόφρασις, τὴν λαμβάνει καὶ φρονεῖ ὅτι ἀπέδωκε τὸ δίκαιον καὶ ἱκανοποίησε τὴν κοινωνίαν· κατὰ βάθος ὅμως καὶ αὐτὸς εἶνε ἀπλοῦς δικηγόρος. Καὶ τοιουτοτρόπως ὅλη ἡ ζωὴ δὲν εἶνε ἄλλο παρά ἓνας ἀδέξιός καὶ δειλὸς θεατῆς. Ἐκεῖνο ποῦ κάμνομεν εἰμὲθα ὑποχρεωμένοι νὰ τὸ κάμωμεν καὶ τὸ στολιζόμεν μὲ τὰ ὠραιότερα ὀνόματα. Μ' εὐχαριστήσιν ἀκούομεν νὰ ἐγκωμιάζωνται αἱ πράξεις μας, ἐνῶ ἡ συνειδησίς μας μᾶς λέγει: « Δὲν ἐξηρτάτο ἀπὸ ἡμᾶς ». Ἐλάχιστα ἠμποροῦμεν νὰ κάμωμεν οἱ μὲν πρὸς τοὺς δέ. Συνοδοῦμεν τὸν νέον ἔτσι εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆς παλαιότητας μὲ τὴν συμπάθειάν μας καὶ μὲ διάφορα παλαιὰ καὶ σοφὰ γνωμικά, ἀλλὰ τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι θὰ θριαμβεύσῃ ἢ θὰ ἠττηθῇ ὄχι μὲ τὴν συνδρομὴν τῶν παλαιῶν γνωμικῶν, ἀλλὰ μόνον μὲ τὴν ἰδικίην του δύναμιν, ἢ ὅποια εἶνε ἄγνωστος εἰς ὅλους ἡμᾶς τοὺς ἄλλους. Τὸ πῶς ἓνας ἀνθρώπος ὑπερνικᾷ τὰς δυσκολίας καὶ θριαμβεῖ ἐπὶ τινος ἐδάφους εἶνε βαθὺ μυστήριον δι' ὅλους τοὺς ἄλλους, καὶ μόνον εἰάν στρέψῃ τὰ νῶτα πρὸς ἡμᾶς καὶ πρὸς ὅλους καὶ ἀντλήσῃ ἀπὸ τὴν ἰδικίην του ἐνδόμυχον σοφίαν, θὰ κατορθώσῃ νὰ ἐπιτελέσῃ κατὰ τὴν ἀρετίαν. Ὅτι λοιπὸν μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ προσφέρωμεν ἀπὸ τὴν ζωὴν εἶνε περισσότερον μία περιγραφὴ ἢ, εἰάν θέλετε, ἓνας ὕμνος τῆς ζωῆς, παρά κανὼν ἀσφαλῆς καὶ ὀφρέλιμος.

6

Ὁ Μιραμπὸ ἐλέγε: « Ποῖος ὁ λόγος νὰ αισθανώμεθα τὸν ἑαυτόν μας ὅτι εἰμὲθα ἄνδρες, παρὰ διὰ νὰ ἐπιτυγχάνωμεμ πάντοτε καὶ παντοῦ; Ποτὲ δὲν πρέπει νὰ λέγετε: *Αὐτὸ εἶνε κατώτερον ἀπὸ ἐμὲ*, οὔτε νὰ πιστεύετε ὅτι ἠμπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ πράγμα πέραν τῶν δυνάμεών σας. *Τίποτε δὲν εἶνε ἀδύνατον εἰς τὸν ἄνθρωπον ποῦ ἠξένοι νὰ θέλῃ*. — *Εἶνε ἀναγκαῖον*; Ἄρα θὰ γίνῃ — ἰδοὺ — ὁ μόνος κανὼν τῆς ἐπιτυχίας». Ὅστις δήποτε καὶ ἂν εἶπεν αὐτὸν τὸν λόγον, τὸν εἶπεν ὀρθά. Τοιοῦτος ὅμως δὲν εἶνε ὁ τόνος καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ πλήθους. Εἰς τοὺς δρόμους γινόμεθα κυνικοί. Οἱ ἄνθρωποι ποῦ συναντῶμεν εἶνε βανάσασι καὶ χονδροί. Καὶ τὰ πλεον λεπτὰ πνεύματα ἔχουν τὸ καταλάσι των. Πόσοι μοροὶ, ἀνάπηροί, πτωχοί, ἐπικουρέιοι, συλλέκται, πολιτικοί, κλέπται καὶ ἀνήθικοι ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἠμποροῦσαν νὰ μᾶς λείπουν πρὸς ὄφελός μας! Ἡ ἀνθρωπότης διμυρεῖται εἰς δύο τάξεις, — εἰς εὐεργέτας καὶ εἰς κακοποιούς. Ἡ δευτέρα τάξις εἶνε πολυπληθής, ἢ πρώτη ἀριθμῆι μόνον μίαν δραχὰ ἀνθρώπων. Εἶνε σπάνιον ν' ἀρρωστήσῃ ἓνας ἀνθρώπος χωρὶς οἱ περὶ αὐτὸν νὰ ἔχουν κάποιαν ἀόριστον ἐλπίδα νὰ τὸν ἰδοῦν ν' ἀποθάνῃ — ὑπάρχουν πολλαὶ πτωχαὶ ὑπάρξεις, ἐλεεινοὶ ἀνάητροι, περιπτώσεις ποῦ ἐπικαλοῦνται τὴν βοήθειαν τοῦ περιστροφού.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

Ὁ Φραγκλίνος ἔλεγεν : « Οἱ ἄνθρωποι εἶνε δειλοὶ καὶ ἐπιτόλαιοι. Ἀρχίζουσι ἐν ἔργον καὶ μόλις μετ' ὀλίγον ἀπαντήσουσι μίαν δυσκολίαν τρέπονται εἰς φυγὴν ἀποθαρρημένοι καὶ ὅμως ἔχουσι ἰκανότητα, τὰς ὁποίας ἀρκεῖ μόνον νὰ θελήσουσι νὰ μεταχειρισθοῦν ». Πῶς λοιπὸν θὰ κρινώμεν μίαν γῶραν ; Θὰ τὴν κρινώμεν μετὰ τὴν πλειοψηφίαν ἢ μετὰ τὴν μειοψηφίαν ; — Μετὰ τὴν μειοψηφίαν βέβαια. Θὰ ἦτον ἀνόητον νὰ ἐκτιμῶμεν τὰ ἔθνη ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀπογραφῆς, ἢ μετὰ τὰ τετραγωνικὰ χιλιόμετρα τοῦ ἐδάφους ἢ μετὰ ἄλλο πρᾶγμα καὶ ὄχι μετὰ τὴν σπουδαιότητά των ἐν σῆσει πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς.

Φθάνει πλέον αὐτὴ ἡ ὑποκριτικὴ φλυαρία περὶ τῶν ὄχλων. Τὰ πλήθη εἶνε ἀξεστα, μωρὰ καὶ ἀκατέργαστα ἔχουσι ὀλεθρίας ἀπαιτήσεις καὶ καταστρεπτικὴν ἐπιρροὴν καὶ δὲν πρέπει νὰ τὰ κοιλαιώμεν, ἀλλὰ νὰ τὰ διαπαιδαγωγώμεν. Ἡ ἐπιθυμία μου εἶνε νὰ μὴ γίνεταί εἰς αὐτὰ καμμία συγκατάβασις ἢ ὑποχώρησις, ἀλλὰ νὰ ἐφαρμόζεται χαλινὸς εἰς τὰς ὀρέξεις των, νὰ τιθασσεύονται, νὰ κατακραματίζωνται καὶ νὰ ἐξάγωνται κατόπιν ἐκείθεν άτομα. Τὸ χειρότερον πρᾶγμα εἰς τὴν φιλανθρωπίαν μας εἶνε, ὅτι αἱ ὑπάρξεις ποῦ ζητοῦν τὴν συνδρομὴν μας, δὲν ἀξίζουσι τὸν κόπον νὰ τὰς ὑποστηρίξωμεν. Τὰ πλήθη ! Ἄλλὰ τὰ πλήθη εἶνε — συμφορά ! Δὲν θέλω πλήθη, ἀλλὰ θέλω ἄνδρας τιμίους, γυναῖκας ἀξιεπράστους, γλυκείας καὶ σωστὰς καὶ ὄχι ἐκατομμύρια ἀνεπρόδητων ἢ λαζαρόνων μετὰ χεῖρα σάν τοῦκαρα, μετὰ ἐγκέφαλον στανόν καὶ μετὰ στόμαχον καμμένον ἀπὸ τὸ οἶνόπνευμα. Ἐάν ἡ Κυβέρνησις εὑρισκεῖ τρόπον, θὰ ἐπιθέσομαι νὰ τοὺς περιορίσω διὰ νὰ μὴν ἠμποροῦν νὰ πολλαπλασιάξωνται. Ἄς παύσουσι λοιπὸν αὐτὰ τὰ ζητῶν ὑπὲρ τοῦ πλήθους καὶ τοῦ ὄχλου καὶ ἄς ζητήσωμεν τὴν προσοικεμένην ψῆφον τῶν προσοικητοτήτων, ψῆφον ποῦ μᾶς δίδεται ἐν πλήρει συνειδήσει. Εἰς τὴν ἀρχαίαν Αἴγυπτον ἡ ψῆφος ἐνὸς προφήτου ἐθεωρεῖτο κατὰ νόμον ἴση μετὰ τὴν ψῆφον χιλίων ἐργατῶν. Καὶ νομίζω ὅτι πάλιν δὲν ἐξετιμᾶτο κατὰ τὴν ἀξίαν τῆς. * Ὑπάρχει διαφορά ἀπὸ πηλὸν καὶ πηλόν ». Καὶ ἀναλογίζομαι τῶρα τὸ ἐλαττωματικὸν σύστημα τῶν πολιτικῶν μας εἰς τὴν Βασιλευχίαν ποῦ συνεφώνησαν κατὰ τὴν ἀπουσίαν ἐνὸς ὑπουργικοῦ μέλους ν' ἀπουσιάξῃ ταυτοχρόνως καὶ ἐν ἀντιπολιτευόμενον μέλος ἀπὸ τὴν αἴθουσαν τοῦ Κοινοβουλίου ! Ὅσάν τάχα ἡ ἀπουσία ἐνὸς ἀνθρώπου ψηφίζοντος κακῶς νὰ ἠμποροῦσε νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἰδικὴν σας ἀπουσίαν ποῦ ψηφίζετε καλῶς, ἢ σάν τάχα ἡ παρουσία σας νὰ μὴν ἦτον ἀνωτέρα ἀπὸ τὴν ψῆφόν σας ! Ἐάν ὑποθέσωμεν ὅτι οἱ τριακόσιοι ἥρωες ἀπεσῆσαν ἀπὸ τὰς Θερμοπύλας καὶ μαζὶ μετὰ αὐτοὺς τριακόσιοι Πέρσαι ἀπὸ τὸν στρατὸν τοῦ μεγάλου βασιλέως, νομίζετε ὅτι τὰ πράγματα θὰ εἶχον τὴν ἰδίαν ἐκβασιν διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ διὰ τὴν ἱστορίαν ; Ἡ Φύσις παρᾶγει πενήντα κακὰ πελόνια διὰ νὰ εὐρεθῇ μετὰ τὴν αὐτῶν ἐν καλόν, καὶ φορτώνει ἐν ὀλόκληρον δένδρον μετὰ καρποὺς ἀκωληγοβρωτοῦς διὰ νὰ μείνουν μερικὰ μῆλα κατάλληλα διὰ τὸ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriki
Restrictions apply.

τραπέζι. Καὶ ὑπάρχουν ὀλόκληρα ἔθνη γυμνῶν ἀγρίων, καθὼς καὶ ὀλόκληρα ἔθνη ἐνδυμένων χριστιανῶν, μετὰξὺ τῶν ὁποίων μόνον δύο ἢ τρεῖς θὰ εὐρῆτε ἀνθρώπους μὲ νοῦν καὶ μὲ γνῶσιν. Ἡ Φύσις ἐργάζεται μὲ κόπους καὶ μὲ μόχθους καὶ ἐπιτυγχάνει μίαν φορὰν τὸν σκοπὸν, ἀφ' οὗ ῥίψη ἐν ἑκατομμύριον βολὰς εἰς τὸν ἀέρα. Εἶνε ἀρκετὴ ἱκανοποίησις δι' αὐτήν, ἐὰν εἰς τὸ διάστημα ἐνὸς αἰῶνος χαρίσῃ ἕνα μέγαν ἄνδρα εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Ὅσον δυσκολωτέρα εἶνε ἡ παραγωγή ἱκανῶν καὶ ἀξίων ἀνθρώπων, τόσον περισσότερον τοὺς ἐκμεταλλευόμεθα ὅταν γεννηθῶν. Ἐκαμα μίαν φορὰν ἕνα τοιοῦτον λογαριασμὸν εἰς ἕνα στενὸν κύκλον καὶ εὖρον ὅτι κάθε ἱκανὸς ἀνθρώπος εἶχε δώδεκα ἕως δεκαπέντε άτομα πού ἐξηρτώντο ἀπὸ αὐτὸν διὰ τὴν ὕλικήν των συντήρησιν, — πού τὸν εἶχον τροφοδότην, στήριγμα καὶ ἐγγυητήν, πού ἐπερίμεναν παρ' αὐτοῦ νὰ φροντίσῃ περὶ τῶν τέκνων των καὶ τῶν ἀσθενῶν των καὶ περὶ ἄλλων ἀκόμη ὑποθέσεων, ἀδιάφορον ἂν ἦτον ἄγαμος ἢ ἀρχηγὸς πατριαρχικῆς οἰκογενείας. — Εἶνε ὁ φόρος πού θὰ πληρώσουν τὰ προσόντα του. Οἱ ἀνθρώποι τῶν καλῶν πράξεων γίνονται ὄργανα πρὸς ἰδιωτικὴν ὠφέλειαν καὶ πρὸς μίαν εὐρύτεραν δρασίν. Κάθε ἀποκάλυψις εἴτε ὕλικῆς, εἴτε πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς φύσεως, δέν γίνεται εἰς τὰ πλήθη, ἀλλὰ εἰς άτομα μεμονωμένα. Τὴν ἀρχὴν ὅλων τῶν ἀξιοσημειώτων συμβάντων τῆς ἐποχῆς μας, ὅλων τῶν πόλεων, ὅλων τῶν θεσμῶν καὶ τῶν ἰδρυμάτων τὴν εὐρίσκομεν μέσα εἰς τὸν ἐγκέφαλον ἐνὸς ἀτόμου. Ὅλα τὰ γεγονότα τ' ἀποτελοῦντα τὸν ἡμέτερον πολιτισμὸν ὑπῆρξαν αἱ σκέψεις ἐνὸς μικροῦ ἀριθμοῦ καλῶς ὀργανωμένων κεφαλῶν.

[Ἐν Χαλκηδόνι, Μάιος 1911]

Θ. Χ. ΦΛΩΡΑΣ

Τὸ γλωσσικὸν ζήτημα εἰς τὰς ἐπαρχίας

[Ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ ὑπὲρ τῶν «ὑπερσυντελικῶν»]

ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΗ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ

ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΙΑΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1901

ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ **I. Γ. ΧΡΥΣΟΣΠΑΘΗ**

Υφηγητού τῆς Ὀρθοπαιδικῆς καὶ Χειρουργικῆς τῶν Παίδων ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ, Μέλους τῆς ἐν Βερολίῳ ἐ' Ὀρθοπαικῆς Χειρουργικῆς καὶ Ἀκτινολογικῆς Ἑταιρίας, Συνεκδότου τοῦ Centralblatt für chir. und mech. Orthopaedie τῶν Hoffa und Vulpius, Συνεκδότου τοῦ Centralblatt für Röntgenstrahlen von Stein-Bergmann, Ἰππότητος τοῦ Ἀργυροῦ Σταυροῦ τοῦ Σωτήρος κλ. κλ.

Ὁ κ. Χρυσospάθης, ἐκ τῶν κρατίστων νεωτέρων ἐπιστημόνων, γνωστός καὶ εἰς τοὺς ἰατρικοὺς κύκλους τῆς Εὐρώπης διὰ τῶν σοφῶν του πραγματειῶν, ἐσπούδασεν ἐπὶ Ἰστρίαν ὄλην ἐν Εὐρώπῃ, κέκτῃται δὲ καὶ τὴν πρακτικὴν ἄδειαν παρὰ τῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως, διατελέσας ἐπὶ δετίαν βοηθὸς τῶν ἐπιφανῶν καθηγητῶν τῆς Ὀρθοπαιδικῆς Hoffa καὶ Losenz, κλ.

Ἡ **ΚΛΙΝΙΚΗ ΧΡΥΣΟΣΠΑΘΗ**, μοναδικὴ ἀνά τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀνατολήν, ἀμιλλᾷται πρὸς τὰς καλλιτέρας τῶν Εὐρωπαϊκῶν κέντρων.

ἔχει τέλειον **Χειρουργεῖον** μὲ ὅλα τὰ τελειότερα ἐργαλεῖα καὶ τὰς νεωτέρας ἀσπηκτικὰς καὶ ἀντισηπτικὰς μεθόδους.

Εργαστήριον Ἀκτίνων Ραίνγκεν, συστήματος «Ideal» σιγμιαίου καὶ μοναδικοῦ ἐν Ἑλλάδι, **Ἠλεκτρισμῶν, Μαλάξεων, Θερμοαερολούτρων, τῆς Μεθόδου Bier, Μηχανοθεραπειᾶς.**

Τμήμα Θεραπειᾶς Καταγμάτων καὶ Ἐξαρθρωμάτων διὰ τῆς νέας καὶ ταχείας μεθόδου τοῦ γερμανοῦ **Bardenheuer.**

Ἐπίσης **Γυμναστήριον Ὀρθοπαιδικῶν** τέλειον κατὰ τῶν Στρεβλώσεων, Σκολιώσεων καὶ πρὸς **Πρόληψιν** τῶν τοιούτων.

Περιλαμβάνει **Δωμάτια** ἐσωτερικῶν ἀσθενῶν εὐήλια καὶ εὐάερα ὑπὸ τὴν περίθαλψιν **Ἀδελφῆς τοῦ Ἑλέου, Εὐρωπαϊκῆς.**

Εργοστάσιον Ὀρθοπαιδικῶν Μηχανημάτων, Κορσέδων, Τεχνητῶν Παδῶν, Χειρῶν, κλπ. δι' Εὐρωπαϊκῶν ἀρχιμηχανουργῶν.

Ἡ **ΚΛΙΝΙΚΗ ΧΡΥΣΟΣΠΑΘΗ**, ἔχουσα ἀπαρομοίωσιν πλείστας ὄσας καὶ συνεχεῖς ἐπιτυχίας, θεραπεύει τὴν Χωλότητα, Ραχιτίδα, Φυματώσιν Ὄστων, Παραλύσεις, Στρεβλώσεις, Ἐξαρθρώματα, Κατάγματα, Ἀρθρίτιδα, Ρευματισμούς, Ἀγκυλώσεις κλ. Ὀρθοπαικὰ ὅλων τῶν ἡλικιῶν ὡς καὶ Χειρουργικὰς παθήσεις τῶν Παίδων, ἦτοι Κήλας, Σκοληροειδίτιδα, Περιτονίτιδα, Αἰθους κύστεως, Πυώδους Πλευρίτιδας, Χοιράδας, Πολύποδας, Ὀγκους, Λαγόχειλος κλπ.

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ **Ἐγκυκλοπ. Ἡμερολογίου** ἰδιαίτερος καὶ ἐν πεποιθήσει συνιστᾷ τὴν ἀληθῆς μοναδικὴν καὶ τελείαν εἰς τὸ ὀρθοπαιδικὸν εἶδος τῆς **ΚΛΙΝΙΚΗΣ** τοῦ κ. **Χρυσospάθη.**

Ἐν Ἀθήναις, Ὀδὸς Πανεπιστημίου καὶ Θεμιστοκλέους 1, παρὰ τὴν πλατεῖαν Ὀμονοίας, (Χαυτεῖα).

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΤΜΟΠΛΟΪΑΣ

ΤΖΩΝ ΜΑΚ ΔΟΥΛ & ΒΑΡΒΟΥΡ

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΕΚ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΔΕΥΤΕΡΑΝ	•	Ώραν 7. μ. μ.	Διὰ Λαύριον, Ἀλιθέριον, Χαλκίδα, Λίμνην, Αἰδηψόν (τό θέρος), Στυλίδα, Ὁρεοῦς καὶ Βόλον.
ΔΕΥΤΕΡΑΝ	•	8 μ. μ.	Διὰ Σῦρον, Τήνον, Κόρθιον καὶ Ἄνδραν.
ΤΡΙΤΗΝ	•	8 π. μ.	Διὰ Λουτράκιον (τό θέρος), Πάτρας, Κέρκυραν καὶ Ἄγ. Σαράντα. Ἀναχώρησις ἐκ Κερκύρας Πέμπτην ὥρ. 4 μ. μ. ἄφιξις εἰς Πειραιᾶ Παρασκευῆν 5 30' μ. μ.
ΤΡΙΤΗΝ	•	7 μ. μ.	Διὰ Λαύριον, Κύμην καὶ Σκύρον.
ΤΡΙΤΗΝ	•	8 μ. μ.	Διὰ Γύθειον, Λιμένιον, Καλάμας, Νησίον, Κορώνην, Μεθώνην, Πύλον, Μάραθον, Ἄγ. Κυριακὴν, Κυπαρισσίαν, Κατάκωλον, Ζάκυνθον, Κυλλήνην, Μεσολόγγιον, Πάτρας καὶ Πειραιᾶ.
ΠΕΜΠΤΗΝ	•	9 π. μ.	Διὰ Λουτράκιον (τό θέρος), Πάτρας, Κέρκυραν καὶ Βρινδήσιον. Ἀναχώρησις ἐκείθεν Σάββατον ὥρ. 11 μ. μ. ἄφιξις εἰς Πειραιᾶ Δευτέραν ὥρ. 5 μ. μ.
ΠΕΜΠΤΗΝ	•	8 μ. μ.	Διὰ Σῦρον, Πάρον καὶ Νάξον.
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ	•	7 π. μ.	Δι' Αἴγινα, Μέθανα (τό θέρος), Πόρον, Ἰθάραν, Σπέτσας, Χέλιον, Λεωνίδιον, Ἄστρος καὶ Ναύπλιον.
ΣΑΒΒΑΤΟΝ	•	Μεσημβρίαν	Διὰ Δαρδανέλλια, Κωνσταντινουπόλιν, Πύργον καὶ Βάρναν.
ΣΑΒΒΑΤΟΝ	•	Ώραν 7 μ. μ.	Διὰ Χαλκίδα, Αἰδηψόν (τό θέρος) καὶ Βόλον.
ΣΑΒΒΑΤΟΝ	•	7 μ. μ.	Διὰ Πάτρας, Μεσολόγγιον, Κυλλήνην, Ζάκυνθον, Αἰγισθόριον καὶ Ἀργιστόλιον.
ΣΑΒΒΑΤΟΝ	•	8 μ. μ.	Διὰ Ἰτέαν, Γαλαξειδιον, Βιτρινίτσαν, Αἴγιον, (Ναύπακτον), Πάτρας, Ἰθάκην, Βασιλικὴν, Λευκάδα, Πρέβεζαν, Σαλαῶραν, Βόνιτσαν, Κόπραιναν, Ἀμφιλοχίαν (Καρθασαράν), Πάργαν, Σαΐαδαν καὶ Κέρκυραν.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ, ΓΛΥΠΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ
ΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΑΡ. ΛΑΪΟΥ

ἀριστούχου τοῦ Πολυτεχν. Ἀθηνῶν
καὶ ἀριστούχου
τῆς Ἀκαδημ. τοῦ Μονάχου

ΟΔΟΣ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 55^Α

ΓΩΝΙΑΙΑ ΟΙΚΙΑ — (Πλατεία Καλαμιώτου)

Ὁ κ. Ἀρ. Λαΐος εἶνε ἀληθινὸς καλλιτέχνης τῆς
φωτοτυποτυπικογραφίας

Κατέχει δικαίως τὰ σκῆπτρα τῆς ὑπεροχῆς, ὄχι μόνον διότι τὸ ἐργαστήριόν του κέκτηται μηχανήματα τέλεια, ἀλλὰ καὶ διότι ὁ ἴδιος εἶνε ἀριστοῦχος δύο καλλιτεχνικῶν σχολῶν.

Δι' αὐτὸ τὰ *clichés* του, τὰ ὁποῖα ἐργάζεται ὄχι ὡς δουλικὸς ἀντιγραφεὺς, ἀλλὰ ὡς δημιουργὸς καλλιτέχνης, ὑπερέχουν διὰ τὴν λεπτότητα καὶ τὴν τεχνικὴν ἀκρίβειαν, διότι γνωρίζει ὅλα τὰ μυστικὰ τῆς τέχνης.

Οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει, Σμύρῃ, Αἰγύπτῳ καὶ τοῖς ἄλλοις κέντροις τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐκδίδονται καὶ συγγραφεῖς, οἱ θέλοντες *clichés* εἰκόνων, ἅς ἀποταθοῦν μετὰ πεποιθήσεως εἰς τὸν

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΗΝ ΤΣΙΓΚΟΓΡΑΦΟΝ

κ. **ΑΡ. ΛΑΪΟΝ**

Θὰ εὗρουν τελείαν ἐκτέλεσιν τῶν παραγγελιῶν των, εὐσυνειδήτους τιμὰς καὶ προθυμίαν Ἑθρωπαϊοῦ Καταστηματάρχου.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetio Dimosias Istoriki
Restrictions apply.

— Ἡ Διεύθυνσις τοῦ « Ἐθνικοῦ Ἡμερολογίου » συνιστᾷ ἐκθύμως τὴν ἀπόκτησιν καὶ μελέτην τοῦ περιεχομένου τοῦ συγγράμματος τοῦ κ.

ΧΑΡΙΛΑΟΥ Π. ΚΑΛΑΪΣΑΚΗ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΜΥΣΤΙΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΑΙ

ΗΤΟΙ

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ

καὶ ἅπασαι αἱ θρησκευτικαὶ καὶ πολιτικαὶ μυστικαὶ ἑταιρίαι ἀπὸ τῆς ἀπωτάτης ἀρχαιότητος μέχρι σήμερον

— Διὰ νὰ δώσωμεν μικράν τινα ἰδέαν περὶ τοῦ πλούτου καὶ τῆς χρησιμότητος τοῦ βιβλίου τούτου παραθέτομεν βραχείαν περίληψιν τοῦ πίνακος τῶν περιεχομένων του.

Κεφάλ. Α΄.— ΜΥΣΤΗΡΙΑ. Μυστήρια τῶν Ἰνδῶν, τῶν Αἰγυπτίων, τοῦ Σεράπιδος, τοῦ Ὀσίριδος, τοῦ Ἀδωνίδος, τῶν Καβείρων, τῶν Ἰθαίων Δακτύλων, τῶν Κορυθάντων, τῆς Κοκυττοῦς. — Τὰ Ἐλευσίνεια, τὰ Θεσοφόρια, τὰ Διονύσια, τὰ Σαβάζια, τὰ Ὀρφικά, Μυστήρια τοῦ Ζωροάστρου, τῶν Σκανδιναυῶν, Πυθαγόρεια, Πορτεῖα τῆς Ἀρτέμιδος, Βέλλου-Παάρο, Ἱεροτελεστία τῆς Ἴγκητα, Οἱ Γιαμάδος τῶν Ἰαπώνων, Οὐασενόδερ.

Κεφάλ. Β΄.— ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ. Ἑσσαῖοι, Θεραπευταί, Καθβαλλισταί, Μυστήρια τῶν Χριστιανῶν, Γνωστικοί, Βασιλεῖδισαι, Ὀφῖται, Μανχαῖοι, Μυστικαὶ Περσικαὶ Ἑταιρίαι, Τάγμα τῶν Δολοφόνων, Μπαμπῆ, Βεκτασίται καὶ Μεδλεδίται, Τάγμα τῶν Ἰπποτῶν, Ναῖται, Ἐλεύθεροι Δικασταί, Ἑταῖροι, Τὰ τέκνα τοῦ Σολομώντος, τοῦ Ἰακώβου, τοῦ Σουβίσου, Ἐρυθρόσταυροι, Ντονμέδες.

Κεφάλ. Γ΄. ΜΥΣΤΙΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΑΙ: Ἐν Γερμανίᾳ, Πολωνίᾳ, Ρωσίᾳ, Ἰταλίᾳ, Γαλλίᾳ, Ἰσπανίᾳ, Ἰρλανδίᾳ, Ἀγγλίᾳ, Ἑλλάδι, Σινικῆ.

ΔΙΑΦΟΡΑ.— Ἀναρχικοί, Νεότουρκοι, Ἐλεύθερος Τεκτονισμός.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΑΝΤΙ 5 ΦΡΑΓΚΩΝ

καὶ ἀποστέλλεται ἐπὶ συστάσει εἰς πάντα ἐμβάζοντα τὸ ἀντίτιμον:

« Πρὸς τὸν Κύριον

Χαρίλαον Π. Καλαΐσακη
Asmalı Medjid 49

Péra
Constantinople

ΣΗΜ.— Τὸ βιβλίον πέμπεται ἀπ' εὐθείας καὶ παρὰ τῆς Διευθύνσεως τοῦ Ἡμερολογίου ἐπὶ προαποστολῇ τοῦ ἀντίτιμου.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istorikis Restrictions apply.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗ ΕΝΟΣ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ

Ο ΠΕΙΡΑΣΜΟΣ*

ΕΤΣΙ είναι ὁ Μάρτης, εἶπεν ὁ πᾶτερ Ἰωσήφ, ὁ ἡγούμενος. Παλουκοκάφτης* τὴν νύχτα ψοφᾷ τὸ πουλί ἀπὸ τὸ κρῦο καὶ τὴν ἡμέρα μυρίζει ἀπὸ τῆ ζέστη. Εἶναι ἡ ἀλήθεια ὅτι ἐφέτος ἦτανε βαρύτερος ἀπὸ ἄλλοτε. Ἄλλὰ τί θὰ κάμη; Θὰ περάσῃ. Ἡ ἀνοιξις ἦρθε. Δὲν ἔχομε φόβο πιά.

Καὶ μετὰ τὸ πόδι του, χωρὶς νὰ κινηθῇ σχεδὸν ἀπὸ τὸ πλατὺ παλαιόν, ἀσκητικὸν κάθισμα ποῦ ἦτο καθισμένος, ἐσπρωξε δύο μέγала κούτσουρα πρὸς τὸ τζάκι.

— Ἄς εἶναι, εἶπεν ὁ Ἰωακείμ, ἐχρειαζότανε μία βροχή· τὸ χιόνι ἔκαψε τὰ λεμονοδένδρα. Πορτοκάλια δὲν θὰ ἰδοῦμε. Μαύρη βροῦθα δὲν ἐφάνηκε ἀκόμα. Τὰ ἀνοιξιάτικα χορταρικά ὑποφέρουν πολὺ. Ἐχρειαζότανε μία βροχή γιὰ τὰ χορταρικά. Ἄλλὰ μήπως μᾶς ἐρωτᾷ ὁ Πανάγαθος τί θέλομε καὶ τί δὲ θέλομε;

Ὁ ἡγούμενος διηύθυνε ἓνα βλέμμα ἐπιπλήξεως πρὸς τὸν γέροντα καλόγηρον καὶ εἶπε ἀργὰ ἀργά, χτυπητὰ κάθε λέξιν:

— Ἀνεξερευνήτοι αἱ βουλαὶ τοῦ Ὑψίστου, Ἰωακείμ.

— Γεννηθήτω τὸ θέλημά του, ἐψιθύρισεν ὁ καλόγηρος μετὰ ὕψος ἀνθρώπου μὴ πεισθέντος ἐντελῶς. Ἄλλὰ ἡ γῆ ἔχει τὰς ἀνάγκας τῆς, ἅγιε ἡγούμενε. « Ὑπὲρ εὐφορίας τῶν καρπῶν τῆς γῆς ». Τὸ εἶπαμε καὶ σήμερα. Ἄλλὰ κανεὶς δὲν μᾶς ἀκούει. Ἄν δὲν κάμωμε ἐφέτος; κουκκιά — ποῦ δὲν θὰ κάμωμε — πῶς θὰ περάσωμε τὸ χειμῶνα μας;

* ΣΗΜ.— Αἱ παρατιθέμεναι σχετικαὶ ἐν τῷ κειμένῳ εἰκόνες ἐπιλοτε-
χνήθησαν ἐπιτηδῆς ὑπὸ τοῦ διαπρεποῦς ζωγράφου καὶ ἀγαπητοῦ συνε-
ργάτου κ. Εὐαγγ. Ἰωαννίδου.

— Εὐλογημένη, διέκοψεν ἀποτόμως ὁ ἡγούμενος, τὴν κοιλιὰ σου λογαριάζεις. Ὁ Κύριος ξέρει τί κάνει. Ἄν δὲν ἔχωμε κουκκιά ἐξ αἰτίας τοῦ χειμῶνος, θὰ ἔχωμε ἐλγῆς καὶ λάδι.

Ὁ γηραιὸς καλόγηρος ἐστενοχωρεῖτο. Ἦθελε καὶ νὰ εἰπῇ, ἀλλὰ ἐκρατήθη. Ὁ ἡγούμενος Ἰωσήφ δὲν ἐχωράτευε. Οἱ καλόγηροὶ τοῦ τὸν ἐφοβοῦντο. Ἐσηκώθη λοιπὸν ὁ Ἰωακείμ, γιὰ νὰ δώσῃ τόπο στὴν ὀργή, ἐπῆγε εἰς τὸ παράθυρο καὶ τὸ ἀνοίξε ὀλίγον.

— Ἐαστεριά, εἶπε. Ὠραία ἡμέρα θάχωμε αὐριο!

Ἐπειτα ἐφάνη ὡς νὰ ὀσφραίνεται δυνατά. Καὶ ἐγύρισε πάλιν πρὸς τὸν ἡγούμενον καὶ εἶπε:

— Φουσκοδεντριά!.. Μυρίζει ἀνοιξίς.

Σιωπηλὸς παρηκολούθησα τὴν σκητὴν αὐτὴν μεταξύ τῶν δύο καλόγηρων ἀπὸ τὸ καθίσμα ποῦ μοῦ εἶχαν δώσει, εἰς τὸ πλάγι τοῦ μεγάλου τραπεζιοῦ κοντὰ εἰς τὸ τζάκι. Ὁ ἡγούμενος ἄφησε τὸ αὐστηρὸν ὕψος ποῦ εἶχε λάβει καὶ ἐγύρισε πρὸς τὸ μέρος μου.

— Δὲν κρυώνεις πιά, πιστεύω, εἶπε. Αὐτὰ τὰ ξύλα ζεσταίνουνε καλά. Εἶναι ἀγριοσεληξές.

— Τώρα εἶναι ὠραία, εἶπα. Συνήλθα. Ἐνόμιζα πῶς θὰ μοῦ φύγουν τὰ σαγόνια μου. Καὶ ἔπειτα ἀπὸ τόσον ὠραία ἡμέρα!..

Πραγματικῶς εἰς τὸ κελλί εἶχε χυθῆ τῶρα ἡ ὠραία θελπυρὴ τοῦ τζακιοῦ. Μεγάλῃ καὶ δυνατῇ ἡ φωτιά, ἀνέβαινε γοργῇ καὶ θορυβῶδῃ πρὸς τὴν καπνοδόχον, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἤκούετο βαρὺ καὶ μονότονον τὸ βογγητὸν τοῦ τραδήγματος. Τὸ κελλί, τὸ ὁποῖον ἐχρησίμευον ὡς ξενῶν, ἐχρωματίζετο τώρα ἀπὸ τὴν ζωηρὰν ἀνταύγειαν τῆς φωτιᾶς. Τὰ ἄσπρα σεντόνια τοῦ ἀπλοῦ ξυλίνου κρεββατιοῦ ἐρρόδιζαν ὡς συννεφάκια δύσεως· τὸ ράφι, εἰς τὸ ὁποῖον ἦσαν τοποθετημένα μερικά βιβλία, ἐφαίνετο ὡς νὰ ἦτο ἀπὸ τριανταφυλλένιο πολύτιμο ξύλο τῆς Σουηδίας, καὶ μία παλαιὰ Παναγία, μαυρισμένη ἀπὸ τὰ χρόνια, ἔπαιρνε κάποιον ἐρυθρὸν φόντο παλαιᾶς εἰκόνας τῆς Ἰσπανικῆς σχολῆς.

Ὁ Ἰωακείμ ἐκλείσει τὸ παράθυρο καλά καὶ μᾶς ἐκαληνύκτισε.

— Τὴν εὐχὴ σου, ἀγίε ἡγούμενε.

— Καλὴ νύχτα, τέκνον μου. Ὑπνον ἐλαφρὸν...

— Καὶ πάσης σατανικῆς φαντασίας ἀπηλλαγμένον, ἀπήνησα.

* *

Ἐμείναμεν τώρα μόνοι. Δὲν θὰ ἦτον ἀκόμη ἑννέα ἡ ὥρα. Ἀλλὰ ἡ νύχτα ἔρχεται γρήγορα εἰς τὴν ἐξοχήν καὶ ἀκόμη γρηγορώτερα εἰς τὸ μοναστήρι. Τὸ παλαιὸν βυζαντινὸν κτίριον — κάστρο μαζὶ καὶ μοναστήρι — τὸ ὁποῖον ἐπτά ἢ ὀκτὼ αἰῶνες τώρα εἶχε καθήσει ἀκλόνητον ἐκεῖ εἰς τὸ πλάγι τοῦ βουνοῦ, ἦτο βυθισμένον εἰς τὸ σκότος καὶ εἰς τὴν σιωπὴν. Ὅλοι ἐκοιμῶντο τὸν βαθὺν καὶ ἀδιατάρακτον καλογηρικὸν ὕπνον.

Ὁ ἡγούμενος, εἰς τὰ βλέφαρα τοῦ ὁποῖου ἄρχισε νὰ κατεδαίνηται σιγὰ σιγὰ ὁ ὕπνος, μὲ ἔλεγε τώρα διὰ τοὺς καλογήρους του. Δὲν ἦσαν πλέον οἱ καλόγηροὶ τῶν πρώτων ἀσκητικῶν χρόνων, γεμάτοι

πίστιν και εὐλάβειαν, ἐμπνευσμένοι και ἀφωσιωμένοι. Τώρα τὸ μοναστήρι εἶναι καταφύγιον κάθε εἴδους ἀνθρώπων. Ὡς και φυγόδικοι κάποτε χώνονται στὸ βῆσο γιὰ νὰ γλυτώσουν.

— "Ὅλους τοὺς ξέρω πολὺ καλά, και ὅλους τοὺς ἐσπούδασα... Γαυτέρης ἀργαί, ὀκνηροί... Μόνον ἕνας... ὁ Ἀθανάσιος. Αὐτὸν δὲν τὸν ἐκατάλαβα ἀκόμα. Παράξενος ἀνθρώπος. Δὲν παίρνεις μὰ λέξι ἀπὸ τὸ στόμα του... "Ἐχω τὸσον καιρὸ τώρα ποὺ προσπαθῶ νὰ καταλάβω τὴν ἀνθρώπου εἶναι. Μὰ, τοῦ κάκου.

"Ἐξαφνα δυνατὸ κτύπημα ἠκούσθη εἰς τὴν θύραν τοῦ μοναστηρίου. Βαρειὰ και ἀπὸ χονδρὸ ἀτόφιο ξύλο ἢ θύρα, μὲ τὴν μεγάλη σιδερένια ἀμπάρα ἀπὸ πίσω, μᾶς ἔστειλε μέσα, εἰς τὴν σιωπὴν τῆς νύκτας, ὡς στεναγμοὺς τοὺς κτύπους.

— Ποιὸς νὰ εἶναι τέτοια ὥρα; εἶπεν ὁ ἠγούμενος ἀνασηκωμένος.

Πραγματικῶς ποιὸς νὰ ἦτον; Εἰς τὴν μνήμην μου ἐξωντάνεψαν ὅλοι οἱ παλαιοὶ θρύλοι τῶν κουρσάρων, ποὺ ὤρμουσαν τὴν νύκτα ν' ἀρπάξουν τοὺς κρυμμένους θησαυροὺς τῶν μοναστηριῶν, και ἔφανταζόμενα ὅτι ἂν ἀνοίγα τὸ παράθυρον, θὰ ἐβλεπα κάτω στὸ ἀκρογιάλι τὴν μαύρην φούσταν ποὺ θὰ εἶχε φέρῃ τὰ θαλασσινὰ θηρία, λιανιζομένην εἰς τὴν νυκτερινὴν αὐραν.

Ἐν τούτοις βήματα βιαστικὰ ἠκούσθησαν εἰς τὴν σκάλαν. Ὁ καλόγηρος τῆς ὑπηρεσίας κατέβαινε. Ὁλίγαι λέξεις ἀντηλλάγησαν πρὶν ν' ἀνοίξῃ ἡ θύρα. Ἐπειτα ἠκούσαμεν ὅτι ἐσύρθη ἡ μεγάλη ἀμπάρα. Πάλι λίγα λόγια. Ἐπειτα κλείσιμο τῆς θύρας, και ἔξω εἰς τὸν δρόμον ὁ ποδοβολητὸς ἀλόγου ποὺ ἀπεμακρύνετο.

Ταυτοχρόνως ἡ θύρα τοῦ ξενῶνος ἤνοιξε και παρουσιάσθη ἕνας καλόγηρος κρατῶν ἕνα γράμμα εἰς τὰ χέρια του.

— Τί εἶναι, Ἀθανάσιε; εἶπεν ὁ ἠγούμενος παρατηρῶν μέσα εἰς τὰ μάτια τὸν καλόγηρον.

— Ἀπὸ τὸν Δεσπότη, εἶπεν ὁ καλόγηρος δίδων τὸ γράμμα εἰς τὸν ἠγούμενον.

Ὁ ἠγούμενος τὸ ἐπῆρε εἰς τὰ χέρια του, ἔσχισε τὸν φάκελλον ἀργὰ ἀργὰ και ἄρχισε νὰ διαβάξῃ ἀργότερα ἀκόμη ἀπὸ μέσα του τὸ ἐδιάβασε μίαν φοράν, ἔπειτα δευτέραν, και κατόπιν τρίτην φοράν ἐδιάβασε μερικὰς λέξεις.

Εἰς τὸ μεταξὺ ἐκύτταξα μὲ προσοχὴν τὸν καλόγηρον αὐτὸν, τὸν ὅποιον παρεπονεῖτο ὅτι δὲν εἶχε καταλάβει ὁ πάτερ Ἰωσήφ. Ψηλός, λιγνός, λιπόσαρκος, μὲ τὰ γένεια ἀρχίζοντα ἀμείσως κάτω ἀπὸ τὰ μάτια, μὲ δύο μάτια φλογερά, τὰ ὅποια ἐφαίνοντο ὡς νὰ ἤθελαν νὰ καταβροχθίσουν ὀλόκληρον τὴν μελαχρινὴν και χλωμὴν μορφήν του, μὲ κατὰ τὸ ἀνήσυχον και τὸ νευρικόν, κάτω ἀπὸ τὴν ψυχρὰν και νεκρὰν καλογηρικὴν ἡρεμίαν, εἶχε πραγματικῶς κάποιο μυστήριον εἰς τὸ ὄλον του. Νεώτατος, εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς νεανικῆς ἡλικίας, θὰ ἦτον ὄρατος νέος, ἂν τοῦ ἔλειπε τὸ ψυχρὸν και σκοτεινὸν καλογηρικόν πλάσιον. Εἰς τὸ μεταξὺ ὁ πάτερ Ἰωσήφ ἔτελειωσε τὴν ἀνάγνωσιν.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istorikis Restrictions apply.

— Μπελλάδες, εἶπε, στρεφόμενος πρὸς ἐμέ. Ὁ Δεσπότης μοῦ στέλνει κάποιον ἀνηψιόν του μὲ τὴν γυναῖκα του. Εἶναι νειόπαντρος καὶ πηγαίνοντας στὴ χώρα θὰ περάσουνε ἀπὸ ἐδῶ. Πρέπει νὰ

— « Ὁ ἡγούμενος ἐπῆρε τὸ γράμμα, ἔσχισε τὸν φάκελλον καὶ ἄρχισε νὰ διαβάξῃ . . . »

τοὺς περιποιηθοῦμε. Εὐτυχῶς ποῦ δὲν θὰ μείνουνε πολὺ. Λίγαις ἡραῖς μόνο . . .

Καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν Ἄθανάσιον :

— Ἄκουσες, Ἄθανάσιε, εἶπε. Αὐριο κατὰ τὸ γιῶμα θὰ εἶναι ἐδῶ. Νὰ τοὺς ἐτοιμάσωμε κάτῃ. Ἄπο τὰ βρισκούμενα. Τὸ βραδάκι θὰ φύγουνε γιὰ τὴ χώρα. Πήγαινε τώρα, τέκνον μου, στὴν εὐχή μου.

Σιωπηλὸς ὁ Ἄθανάσιος ἐξηφανίσθη. Ὁ ἡγούμενος ἔκαμε ὀλίγα βήματα ἀνήσυχου καὶ ἔπειτα ἐστάθηκε μπροστά μου.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothefirio Dimosias Istos
Restrictions apply.

— Μπελλάδες, είπε, μπελλάδες... "Αν αυτή ή νύφη είναι καμιά άσκημη χωριάτισσα, κάτι πάει κ' έρχεται, μολονότι πάντα γυναίκα είναι και επομένως πειρασμός για τὸ μοναστήρι. "Αν όμως είναι καμιά σουσουράδα...

Δὲν ήθέλησε να συμπληρώσει τήν σκέψιν του. Μ' έκαληνύκτισε και έφυγε. Τὸ μοναστήρι έκαιμάτο πλέον βαθύτατα. "Εξω ή ξαστεριά προανήγγελλε ώραϊαν ήμέραν. "Από τὸ δάσος ήρχετο δυνατή και έρεθιστική ή μυρωδιά τῶν μυστικῶν χυμῶν ποῦ ἀνεβαίνουν άόρατοι από τήν ρίζαν και κυκλοφοροῦν τήν νεότητα και τὸ αφρίγος εἰς τὰς φλέβας τῶν δένδρων.

* * *

Εἰς τὸ στενόμακρο τραπέζι τοῦ ξενῶνος, στρωμένο με τραπεζομάνδηλον με πλαταιές μπλε γραμμές, έκαθήσαμεν τὸ μεσημέρι μόλις έφθασαν οἱ ξένοι μας. "Ο ήγούμενος δὲν έφαινετο ευχαριστημένος. "Ο,τι έφοβείτο είχε συμπῆ.

"Ο ανεψιός τοῦ Δεσπότη, νέος κομφός και καλοκατωμένος, έκάθησε άριστερά τοῦ ήγουμενου. Δεξιά του έκάθησεν ή γυναίκα του. Νεαρωτάτη, κομφή, ξανθή, με τήν ώραϊαν στοργυλότητα τῶν γραμμῶν τῆς πρώτης νεότητος, γεμάτη, εὔσωμος, με χεῖλη σαρκώδη και μεγάλους μαύρους γύρους γύρω από τὰ μάτια, ντυμένη με κομφότητα και με έπιτήδευσι, έφαινετο γυναίκα προσωρισμένη διά τήν χαράν τῆς ζωῆς, τήν άπόλαυσιν τῆς ζωῆς. "Ο γηραιός ήγούμενος, έτρωγε και δὲν έτρωγε. Τὸ βλέμμα του περιέτρεχε διαρκῶς τὰ πρόσωπα τῶν καλογήρων, ως νά ήθελε νά παρεμβάλῃ τήν άγνότητα τῶν ιδικῶν του στοχασιῶν εἰς τήν πονηρίαν τῶν ιδικῶν των. "Εκείνοι, σκυμμένοι εἰς τὰ πιάτα των, άφηναν κάπου-κάπου νά τοῦς ξεφύγῃ ένα βλέμμα πλημμυρισμένο από συγκρατημένους πόθους. "Η νεαρά γυναίκα έτρωγε με όρεξιν, έφλυάρει διαρκῶς, έζητοῦσε πληροφορίας, έλεγε άνοησίας, και ή φωνή τῆς, φωνή γυναικός χαϊδεμένης και εὐτυχούς, έγέμιζε χαράν και τήν αὐστηράν άτμοσφαίραν τοῦ μοναστηριακοῦ ξενῶνος. Εἰς τὸ μεταξῶ από τὰ όρθάνοικτα παράθυρα ώρμούσε θριαμβεστῆς δ άνοιξιάντικος ήλιος, και από τὸ δάσος μᾶς ήρχετο μεθυστική ή μυρωδιά τῆς γῆς και τοῦ δάσους, μυρωδιά περιέχουσα κάτι τι από τόν μέγαν φυσικόν έρωτα ποῦ κυριαρχεἰ τήν εποχήν αὐτήν ἐπὶ τῆς πλάσεως.

Εἰς όλον τὸ διάστημα τοῦ γεύματος δ "Αθανάσιος, δ όποιος μᾶς έσερβίριζε ως νεώτερος, δὲν έσῆκνωσε τὰ μάτια του από τὰ πιάτα ποῦ μᾶς έφερνε, δὲν ήνάγκασε οὔτε μίαν φοράν τόν ήγούμενον νά τοῦ διευθύνῃ ένα από εκείνα τὰ βλέμματα τῆς έπιπλήξεως ποῦ τόν άφθονα έμοίραζε εἰς τοῦς άλλους.

Τὸ απόγευμα έπήγαμε νά κοιμηθῶμε. Στενοχωρημένος δ ήγούμενος συνώδευσε τοῦς ξένους του εἰς τήν θύραν τοῦ ξενῶνος. "Αλλά εκείνοι έδήλωσαν ότι δὲν θ' άναπαυθοῦν, και πράγματι έπειτα από όλίγην ώραν τοῦς εἶδα από τὸ παράθυρόν μου νά κατεβαίνουν πρός

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriki
Restrictions apply.

τὸ δάσος. Πυκνοὶ οἱ σχοῖνοι πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο, ψηλοὶ ὡς τὸ ἀνάστημα ἀνθρώπου, ἔκρυβαν σχεδὸν τοὺς δύο ἐρωτευμένους συζύγους. Τὸ μέρος ἦτο ἐρημον, τὰ παράθυρα τῆς μονῆς κλεισμένα, ἡσυχία καὶ γαλήνη γύρω. Μόλις τοῦ ἰδικοῦ μου παραθύρου μία χαραμάδα μοῦ ἐπέτρεπε νὰ βλέπω. Μίαν στιγμὴν ὁ ἀνεψιὸς τοῦ δεσπότη ἤρπασε τὴν μικρὰν ξανθὴν καὶ ἐκόλλησε τὰ χεῖλη του στὰ δικά της. Ἐνα φίλημα παρατεταμένον, φλογερὸν, ἡδονικὸν, ἀθόρυβον ἔσιμξε

«... Ἐνα φίλημα φλογερὸν, ἡδονικὸν ἔσιμξε τὰ δύο κεφάλια...»

τὰ δύο κεφάλια. Ἐπειτα ἡ μικροῦλα γελῶσα ἐξέφυγε ἀπὸ τὰ χεῖρια τοῦ ἀνδρός της καὶ ἐπῆρε τρέχουσα τὸ μονοπάτι τοῦ μοναστηριοῦ. Ἀλλὰ ταυτοχρόνως κάποια κινήσεις ἔγινε μέσα εἰς τοὺς θάμνους, καὶ καὶ τι ὡς βαθύτατος στεναγμὸς ἠκούσθη. Ἐγύρισα ἀπὸ ἐκεῖ καὶ μέσα εἰς τὰ σμύρτα καὶ τοὺς σχοῖνους ἀνεκάλυψα μίαν στιγμὴν τὴν λάμπην τῶν ματιῶν τοῦ Ἀθανασίου, καὶ εἶδα ἀκόμη περισσότερον χλωμὴν τὴν μορφήν τοῦ νεαροῦ καλογήρου.

Ἐγερνε πλέον ὁ ἥλιος εἰς τὴν δύσιν του ὅταν οἱ δύο ξένοι, ἀνέβησαν εἰς τὰ μουλάρια καὶ ἐξεκίνησαν. Ὁ πάτερ Ἰωσήφ, περιστοι-

χισμένους από τους καλογήρους του, τους απέχειρέτησεν εἰς τὴν θύραν τῆς μονῆς καὶ ἐπέστρεψε εἰς τὸ κελλί του ἀνακουφισμένος ὅτι ἀπεμακρύνετο ὁ κίνδυνος.

Ἐπειτα ἀπὸ μίαν ὥραν τὸ πολὺ συνεκεντρώθημεν πάλιν εἰς τὴν τραπεζαρίαν διὰ τὸ ἑσπερινὸν γεῦμα, λιτώτατον τώρα ἀφοῦ δὲν εἴχαμεν ξένους. Οἱ καλόγηροι ἔλαβαν τὰς θέσεις των, ὁ πάτερ Ἰωσήφ ἤτοιμάζετο νὰ εὐλογῆσῃ τὸ τραπέζι, ὅταν περιέφερε ὕψω του τὸ βλέμμα ἐρευνητικόν.

— Ἀθανάσιε, εἶπε. Ποῦ εἶναι ὁ Ἀθανάσιος;

Ἐπὶ Ἀθανάσιος ὁμῶς δὲν ἐφαίνετο. Ἐνας καλόγηρος εἶπεν, ὅτι εἶχε νὰ τὸν ἰδῆ ἀπὸ τὸ ἀπόγευμα.

— Πήγαινε στὸ κελλί του, εἶπεν ὁ ἡγούμενος εἰς κάποιον. Πήγαινε νὰ ἰδῆς μήπως εἶναι ἄρρωστος.

Ἐπὶ καλόγηρος ἐξηφανίσθη. Ἐμεσολάβησαν ὀλίγα λεπτὰ σιωπῆς. Οἱ ἄλλοι καλόγηροι ἀντήλλασαν πονηρὰ βλέμματα μεταξὺ των. Ἐξαφνα εἰς τὴν θύραν παρουσιάσθη ὁ ἀπεσταλμένος κρατῶν εἰς τὰ χέρια του ἓνα μαῦρον ὄγκον.

— Ἄγιε ἡγούμενε, εἶπε. Ὁ Ἀθανάσιος δὲν εἶναι στὸ κελλί του. Καὶ ἀπάνω στὸ κρεββάτι του εὗρήκα ὄλα του τὰ βράσα.

Ἐπὶ ἡγούμενος ἤνοιξε ὀρθάνοικτα τὰ μάτια του ἀπὸ ἐκπληξιν, ἔσφιξε μίαν στιγμὴν τὰ χέρια του, κ' ἐκάθησε ἢ μᾶλλον ἔπεσε εἰς τὸ κάθισμά του. Ἐπειτα ἀπὸ μακρὰν σιωπὴν ἐστράφη πρὸς τὸ μέρος μου καὶ μοῦ ἐψιθύρισεν:

— Δὲν εἶχα δίκαιον, ὅταν ἔλεγα ὅτι δὲν μπορούσα νὰ τὸν καταλάβω αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον;

Εἶχες δίκαιον, γέροντά μου. Ποῦ νὰ καταλάβῃς σὺ, ὁ ἄγνός καὶ ὁ ἀπειράκτος, σὺ ποῦ ἐσοκώτωσης πλέον τὰς αἰσθήσεις, ποῦ νὰ καταλάβῃς αὐτὸ τὸ ἡφαίστειον ποῦ ἔκαίγει μέσα εἰς τὸ νεανικὸν σῶμα!

[Μάιος, 1911]

Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ

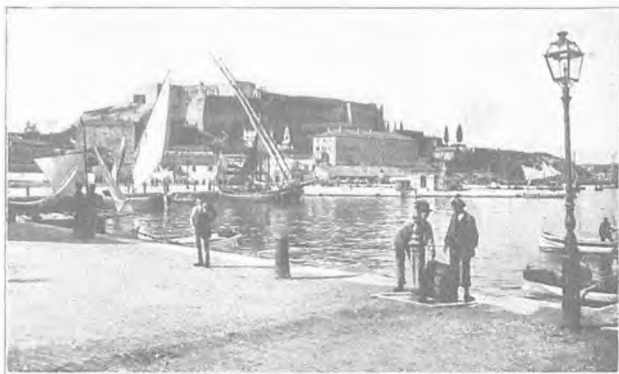
ΣΤΟ ΝΑΟ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

ΜΗΕΣ' σιῆς Ἀγάτης τὸ ραῖο, ὧ αἰῶνια λειτουργία,
τῆς Ἰδονῆς ἱερουργοί, τοῦ Ὁραίου προσκυνητάδες,
σέροντες τὲς λυαίζοιμες παρθένες σιῆ θυσία
καὶ ἀνάβουνε σὰ σπλάγχα τους νέας ζωῆς λαμπάδες...

Ἐξὼ προσομένον τὰ παιδιὰ τὴν ὥρα γὰ νὰ μπουῖνε,
καὶ οἱ γέροι πρὸς τὸ ράβηκα σκυφτοὶ πᾶνε νὰ βγοῦνε.

[Ζάκυνθος, 1907]

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

Τὸ μέγαρον τῆς ἐν Κερκύρα Σχολῆς τῶν Ἐφεδρῶν Ἀξιωματικῶν

Ἡ ἘΝ ΚΕΡΚΥΡΑ, ΣΧΟΛΗ ΕΦΕΔΡῶΝ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚῶΝ

Ἡ ἀνάγκη τῆς ἰδρύσεως τῆς Σχολῆς ταύτης κατέδειξεν ἡ ἐπιστράτευσις τοῦ 1886, ἐπὶ Δελγηγιάννη, ὁπότε, ἐπὶ 53,000 ἀνδρῶν προσκληθέντων ὑπὸ τὰ ὅπλα, τσαύτη ἔλλειψις ἀξιωματικῶν παρουσιάσθη, ὥστε νὰ περιέλθῃ εἰς ἀπόγνωσιν ἢ εἰς φιλοπόλεμον δράσιν ῥιμουκληθεῖσα ἐκείνη Κυβέρνησις, ἣν ἔσωσεν ἀπὸ τοῦ ἀδιέξοδου ὁ ὑπὸ τῶν Δυνάμεων ἐνεργηθεὶς ἀποκλεισμός. Ἄλλὰ καὶ ὁ ἀρχηγὸς τῆς τότε Γαλλικῆς ἀποστολῆς στρατηγὸς Βοσσέρ εἶχεν ἀποφανθῆ ὅτι, ἵνα κινητοποιήσῃ ἡμέραν τινὰ ἢ Ἑλλάς τὸν στρατὸν τῆς, δεδομένου ὅτι οἱ οἰκονομικοὶ αὐτῆς πόροι δὲν θὰ τῇ ἐπιτρέψουν ποτὲ τὴν αὐξήσιν τῶν μονίμων στελεχῶν, δεόν νὰ εἰσαγάγῃ τὸν θεσμὸν τῶν Ἐφεδρῶν ἀξιωματικῶν, ὡς τοῦτο γίνεται καὶ εἰς ἄλλα κράτη ὑπὸ διαφόρους μορφὰς καὶ συστήματα. Μόνον οὕτω θὰ εἶνε ἐφικτὴ ἢ προπαρασκευῆ καὶ ἐκπαίδευσις νέων, κεκτημένων τὰ κατάλληλα προσόντα, πρὸς κατάληψιν τοῦ βαθμοῦ τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ ἐν καιρῷ ἐφεδρείας.

Τὸ πρόβλημα ἐτίθετο ἀφ' ἑαυτοῦ: Εἶνε δυνατόν ἢ Ἑλλάς νὰ συντηρήσῃ πλείονα τῶν 2,000 μονίμων ἀξιωματικῶν, ἐξ ὧν 1,500 μαχίμους; Ἄλλὰ δισχίλιοι ἀξιωματικοὶ μόλις ἀρκοῦν διὰ στράτευμα 50,000 ἀνδρῶν. Ἡ Ἑλλάς δὲ διὰ νὰ δράσῃ ἡμέραν τινὰ ἐν τῇ Ἄνατολῇ, συμμαχοῦσα βεβαίως μετ' ἄλλων κρατῶν, οὐδέποτε μόνη, ἔχει ἀνάγκη νὰ τοῦλάχιστον 150,000,000 στρατοῦ. Ἐν τοιαύτῃ περι-

πτώσει πῶς θὰ εἰρεθοῦν καὶ πῶς θὰ αὐτοσχεδιαθοῦν τρισχίλιοι ἀκόμη ἀναγκαιοῦντες ἀξιωματικοί;

Τῷ 1887 διὰ νόμου συνεστήθη ἡ Σχολή, λειτουργήσασα ἀπὸ τοῦ 1888 τὸ πρῶτον ἐν Ἀθήναις, ὑπὸ τὸν ἀντισυνταγματάρχην Β. Βασιλειάδην, τῷ δὲ 1889 μετενεχθεῖσα ἐν Κερκύρᾳ εἰς τὸ μέγαρον τοῦ νέου Φρουρίου, ὅπου ἐπὶ ἀγγλικῆς Προστασίας κατῴκουν οἱ ἀγγλο ἀξιωματικοὶ οἰκογενειακῶς, καὶ ὅπου λειτουργεῖ μέχρι σήμερον.

Παραδόξως ὁμως ἡ καταφανὴς χρησιμότης τῆς Σχολῆς καὶ ὁ μέγας αὐτῆς προορισμὸς παρεγνωρίσθη παρ' ὄλων, κύριον δὲ μέλημα τῶν ἐκαστοτε κυβερνήσεων ἦτο ἡ διάλυσις αὐτῆς. Οὕτως, ἡ

Ὁ κ. Ν. Κουτσουκόπουλος ἐν μέσῳ ἐφεδρῶν ἀξιωματικῶν

Κυβέρνησις Σωτηροπούλου, τῷ 1893, διέλυσε τὴν Σχολὴν λόγφ οικονομίας!! Ἐπρόκειτο δὲ μόνον περὶ δαπάνης 20,000 δραμῶν ἀπέναντι 25 ὄλων ἐκατομμυρίων ἀναγραφομένων διὰ τὸν Στρατόν!

Κατὰ τοῦ πραξικοπήματος τούτου ἀντετάχθη ἀποτελεσματικῶς ἡ ἐνέργεια ἐνὸς καὶ μόνου ἀπλοῦ ἰδιώτου. Τίς δὲν γνωρίζει τὸν ἐν Κερκύρᾳ Νικόλ. Κουτσουκόπουλον, τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα συνδέεται ἀναποσπᾶστος μετὰ τὴν ἔθρυσιν καὶ ἐξέλιξιν τῆς Σχολῆς, καὶ ὅστις ἀναποσπᾶστος μετὰ τὴν ἔθρυσιν καὶ ἐξέλιξιν τῆς Σχολῆς, καὶ ὅστις ὑπῆρξε χωρὶς ὑπερβολὴν ἡ ψυχὴ, ἡ ἠθικὴ δύναμις, ὁ ἀγαθὸς δαίμων, ὁ δημιουργὸς σχεδὸν αὐτῆς; * Αὐτὸς δι' ὑπομνημάτων καὶ ἐκθέ-

* ΣΗΜ. — Τὴν εἰκόνα καὶ σκιαγραφίαν τοῦ συμπαθεστάτου τούτου ἀλτροῦστοῦ, τοῦ ἐνσαρκωθέντος τὸν ὑψηλὸν καὶ ὄντως ἐθνικὸν σκοπὸν τῆς Σχολῆς τῶν Ἐφεδρῶν ἀξιωματικῶν, τοῦ ἐπὶ εἰκοσαετίαν καὶ πλέον θύσαστομένου καὶ ἀφοσιώσαντος πᾶσαν σκέψιν καὶ πᾶν αἰσθημα εἰς εὐδοξίαν αὐτῆς, βλέπει ὁ ἀναγνώστης ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ τοῦ 1901 ἐν σελ. 435.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriki
Restrictions apply.

σεων, δι' ἀριθμῶν καὶ στατιστικῶν καὶ ἐπιχειρημάτων ἀκαταμαχῆ-
των, κατώρθωσε νὰ μεταδώσῃ εἰς τὸν αἰμίνηστον Τρικοῦπτην οὐ
μόνον τὴν πίστιν ἀλλὰ καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν του πρὸς τὸ ὅρατον
ἔργον τῆς Σχολῆς.

Καὶ ἡ Σχολὴ ἀνεσυστήθη. Ἄλλὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1896 ὁ μα-
καρίτης Δεληγιάννης ὑπέβαλε νομοσχέδιον περὶ διαλύσεως τῆς Σχο-
λῆς ἐκ νέου, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι οἱ ἐξ αὐτῆς ἀξιωματικοὶ ἦσαν ὑπερά-
ριθμοι, ἐνῶ ἀκριβῶς ὁ μετὰ τρεῖς μῆνας ἐπισυμβάς πόλεμος τοῦ
1897 κατεδείκνυε τὴν παντελῆ ἀνεπάρκειαν ἀξιωματικῶν, εἰς ἣν καὶ
ᾠφείλετο κυρίως ἡ πανωλεθρία ἐκείνη. Ἐπηκολούθησαν δὲ τὰ γε-
γονότα τῆς φιλοπολέμου πολιτικῆς καὶ ἡ ἀπόπειρα ἐσταμάτησε.

Ἄλλὰ καὶ ὁ Θεοτόκης τῷ 1906, παρασυρθεὶς ὑπὸ ἀνακριθῶν
πληροφοριῶν καὶ εἰσηγγήσεων, ἀπεπειράθη διὰ νομοσχεδίου τὴν ἀνα-
στολὴν τῆς λειτουργίας τῆς Σχολῆς ἐπὶ μίαν πενταετίαν, ἐπὶ τῷ
λόγῳ ὅτι ἔφεδροι ἀξιωματικοὶ ἀνῆρχοντο εἰς 1200. Ἄλλὰ καὶ
τότε ἐπεφάνη, ὡς ἀπὸ μηχανῆς θεός, τὸ ὑπὲρ τῆς Σχολῆς δαιμόνιον
τοῦ Κουτσουκοπούλου, ὅστις διὰ μακροῦ καὶ ἀναλυτικωτάτου ὑπο-
μνήματός του, τὸ ὁποῖον ἀπέσπασεν ἀθρόα πανταχόθεν καὶ ἐνθου-
σιώδη τὰ συγχαρητήρια τῶν περὶ τοῦ στρατεύματος εἰλικρινῶς
πονούντων, διὰ σειρᾶς ἀριθμῶν καὶ λογικῆς ἀναμφισβητήτου, κατε-
δείκνυε ὅτι μετὰ τὴν λήξιν τῆς πενταετίας ὁ ἀριθμὸς μόλις θὰ
ἔφθανεν εἰς 26 καὶ ὄχι εἰς 1200!! Καὶ ὁ Θεοτόκης, πεισθεὶς καὶ
συγχαίρων ἰδιογράφως τὸν ἀγαθὸν καὶ ἄγρυπνον ἄγγελον τῆς Σχο-
λῆς, παρητεῖτο τοῦ σχεδίου του.

Αὐτὴ ἐν γενικαῖς γραμμαῖς εἶνε ἡ ἱστορία τῆς συστάσεως καὶ
τῆς μέχρι σήμερον λειτουργίας τῆς Σχολῆς τῶν Ἐφεδρῶν ἀξιωμα-
τικῶν, ἣτις μέλλει νὰ ἀποβῆ ὁ πυρὴν καὶ τὸ φυτώριον πρὸς συμ-
πλήρωσιν τῶν στρατιωτικῶν στελεχῶν, ἐὰν ἡ Ἑλλάς πρόκειται
σοβαρῶς θάττον ἢ βράδιον νὰ διεκδικήσῃ τὰ ἔθνικά της δικαιώματα.

Ἄλλ' ἀκριβῶς διὰ τοῦτο πρέπει, διὰ τὴν ἱστορικὴν ἀκρίβειαν, νὰ
τονισθῆ ὅτι ἡ Σχολὴ ὑφίσταται χάρις εἰς τὰς ἐκθύμους ἐνεργείας
καὶ τὴν ἐμπνευσμένην, μέχρι ψυχώσεως, ἀφοσίωσιν τοῦ ἀκραφνοῦς
πατριώτου, ὅστις δικαιούται νὰ σεμνύνεται ὅτι εἶνε ἰδικίῳ του ἔργον.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΠΟΛΥΠΛΟΚΟΙ

ἌΡΓΑ πάει πέρα
ναῦρον τὸ φῶς του,
τῆ θυγατέρα
τῆς γυναικός του,
ποῦχε δικό της
φῶς τὸ γαμπρό της.

[Ἐκ τῶν τοῦ Σολωμοῦ]

Μπρὸς στῆς Ἀγάπης τὸ βωμὸ
 τὸ ἀγνὸ ἀγγελουδι
 θὰ σοῦ τονίζῃ τῆς χαρᾶς
 τὸ ὠραῖο τραγοῦδι·
 θὰ φέγγῃ, ἄστρο φωτεινό,
 πάντα στὸ νοῦ σου,
 θᾶνε ὁ ρυθμὸς στὴ σκέψι σου
 καὶ στοὺς παλμούς σου,
 μὲ νέα λάμφι τῆ Ζωῆ
 θὰ σοῦ ὠμορφύνη
 ἀπ' τῆ ὀδική της ἔμμορφιά
 καὶ καλωσύνη.

Κι' ἀνίσως λύπης κάποτε
 πνοὴ φυσήξῃ,
 θὰ τὴν μαντεύῃ μέσα της
 προτοῦ σ' ἀγγίξῃ,
 καὶ μ' ἓνα γέλιο της γλυκὸ
 στὴν ἀγκαλιά σου
 θὰ διώχνῃ κάθε σύγνεφο
 ἀπ' τὴ χαρά σου·
 γιατί ποιὸς πόνος, ποιὸ κακὸ
 δὲν θὲ νὰ σβύνη
 ἔμπρὸς στὴ ὀδική της ἔμμορφιά
 καὶ καλωσύνη;

[Ἀπρίλιος τοῦ 1911]

ΚΩΝ. Φ. ΣΚΟΚΟΣ

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΚ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ

ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΟΥ ΣΑΝ ΤΖΕΝΑΡΟ

ΠΕΝΤΑΚΟΣΙΑ μέλη τοῦ Διεθνoῦς Συνεδρίου τοῦ τύπου ἐξεκινήσαμεν μετὰ τὸν σιδηρόδρομον διὰ τὴν Νεάπολιν, ὅπου εἶχεν ὀργανωθῆ ἑπιδημιολογία ἐκδρομῆ.
Ἦτο Παρασκευὴ — καὶ πρώτη Παρασκευὴ τοῦ Μαΐου. Εἰς τὸ τραῖνο ἦτο σιμά μου ἕνας Ναπολιτάνος δημοσιογράφος.

— Αὔριο λοιπὸν θὰ γίνῃ τὸ θαῦμα, μοῦ λέγει.

— Ποῖο θαῦμα;

— Μά... τοῦ Σάν Τζενάρο. Ξεύρεις ὅτι τὸ αἷμα τοῦ Σάν Τζενάρο πρέπει νὰ βράσῃ καὶ χοροπηθῆ εἰς τὸ φιαλίδιον τοῦ τρεῖς φορές τὸν χρόνον — τὴν 19 Σεπτεμβρίου (ἡμέρα καθ' ἣν ἀπεκεφαλίσθη), τὴν 16 Δεκεμβρίου, καὶ τὸ πρῶτον Σάββατον τοῦ Μαΐου.

— Φαντασθῆτε τὴν χαρὰν ὄλων μας. Δὲν εἶνε πρᾶγμα εὐκόλον νὰ ἰδῆ κανεὶς τὸ παράδοξον αὐτὸ θέαμα.

Ἡ παράδοσις διηγείται, ὅτι ὁ Ἅγιος Γενάρος ἔζησεν ὡς ἐπίσκοπος τοῦ Βενεβέντου κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Διοκλητιανοῦ καὶ ὅτι συλληφθεὶς κατεδικάσθη νὰ ῥιφθῆ βορὰ τῶν θηρίων ἐν τῷ ἀμφιθεάτρῳ. Ἀλλὰ τὰ θηρία ἐσεβάσθησαν τὸν ἅγιον καὶ δὲν τὸν ἤγγισαν. Τότε ὁ διώκτης τοῦ χριστιανισμοῦ διέταξε τὴν ἀποκεφαλίσιν του εἰς τὸ Ποτσονόλε, ἔξωθεν τῆς Νεαπόλεως.

Μία γυνὴ, τὴν στιγμὴν τῆς ἀποκεφαλίσσεως, συνέλεξεν ὀλίγον αἷμα του εἰς δύο φιαλίδια, τὰ ὁποῖα ἐδώρησεν ἔπειτα εἰς τὸν ἐπίσκοπον Νεαπόλεως, ὁ ὁποῖος, μόλις τὰ ἔπιασε στὰ χεῖρια του, εἶδεν ἐκπληκτος ν' ἀναλύεται τὸ ξηρὸν ἐκεῖνο αἷμα καὶ ν' ἀναπηδᾷ.

Μετὰ πολλὰς περιπετείας τὸ σῶμα τοῦ Σάν Τζενάρο μετεφέρθη εἰς Νεάπολιν, ὅπου καὶ ἐκτίσθη ὁ μνησπολιτικὸς ναὸς

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

ὅπως περικλείσῃ τοῦτο. Εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ ναοῦ ἦτο τὸ παρεκκλήσιον, ὅπου φυλάσσεται τὸ θαυματουργὸν αἷμα. Ἐκεῖ εἶνε μία ἀργυρᾶ προτομὴ τοῦ Ἁγίου δωρηθεῖσα ἀπὸ τὸν Κάρολον Β' κατὰ τὸ 1306. Ἡ μήτρα, ἡ ὁποία τοποθεῖται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς προτομῆς ταύτης κατὰ τὰς ἐπισήμους ἐορτάς, κατεσκευασθῆ κατὰ τὸ 1713 καὶ κοστίζει ἑκατὸν χιλιάδες φράγκων.

Κοσμεῖται ἀπὸ 3300 ἀδάμαντας, διακοσίους σμαράγδους καὶ ἄλλα τόσα ἱουμπίνια. Εἶνε ἀδύνατον νὰ περιγράψῃ καεῖς τὸν πλοῦτον τῶν κοσμημάτων καὶ ἀφιερωμάτων ποῦ πλημμυρίζουν τὸν ναὸν αὐτόν.

**

Προτοῦ ξημερώσῃ, ἡ πλατεῖα εἶχε πλημμυρίσῃ ἀπὸ πιστούς, ἰδίως γυναῖκας, ἀναμένοντας ὅπως ἀνοίξουν αἱ θύραι τοῦ ναοῦ διὰ νὰ εἰσχωρήσουν. Ἐξαιρετικῶς εἰς ἡμᾶς τοὺς μετέχοντας τοῦ Διεθνoῦς συνεδρίου τοῦ Τύπου, ἐπετρόπη νὰ εἰσέλθωμεν διὰ τῆς ἰδιαίτερας θύρας καὶ τοποθετηθῶμεν ἅπῳς ἀνέτως εἰς ἓν περιφρακτον μέρος τοῦ ναοῦ.

Τὰ λοιπὰ πλήθη τῶν πιστευόντων, μετ' ἀγρίαν, ἐνίστε δὲ καὶ αἵματηρὰν μάχην, κατέλαβον ἀπελπιστικῶς τὸν ναόν.

Τί πλήθος! Ποία θρησκοληψία! Κανεῖς δὲν ἐστενοχωρεῖτο σπρωχνόμενος μέσα εἰς τὴν μάζαν ἐκείνην τῶν ἀνθρωπίνων σαρκῶν ἐπὶ τέσσαρας καὶ πλέον ὥρας. Ἀπεναντίας ὅλοι ἐδοκίμαζον μίαν εὐχαρίστησιν, διότι κατώρθωσαν νὰ εἰσέλθουν!

Ἀπέξω πλήθη κόσμου ματαίως προσεπάθουν νὰ εἰσέλθουν. Δὲν χωροῦσε πλέον οὔτε βελόνη μέσα εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἡ ἀστυνομία κατὰ τὴν ὄραν ἐκείνην κατελαμβάνει στρατιωτικῶς τὴν πλατεῖαν τοῦ ναοῦ τοῦ Σάν Τζενάρο.

**

Καὶ ἡ λειτουργία ἀρχίζει τέλος. Μέσα εἰς τὴν δηλητηριασμένην ἐκείνην ἀτμοσφαῖραν χύνεται κῦμα λιβανωτοῦ.

Ὅλοι γονατίζουν μὲ θρησκοληψίαν. Ὁ χορὸς ψάλλει συνοδευόμενος ἀπὸ ἀρμονικὰς νότας τοῦ κολοσσιαίου ὄργάνου.

Ὁ ἐπίσκοπος, μὲ τὰ κόκκινα ἄμφια, λειτουργεῖ περιτριγυρισμένος ἀπὸ στρατιὰν ἱερέων καὶ διακόνων.

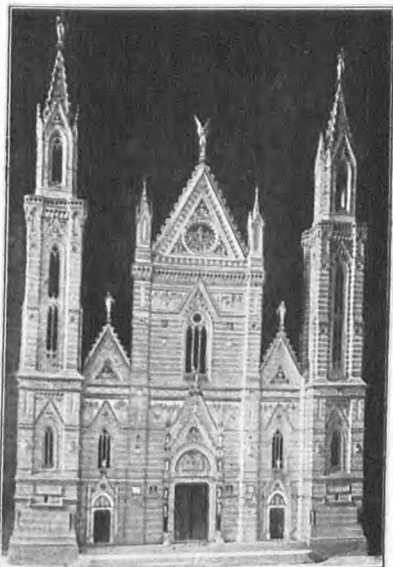
Τελειώνει τὸ τέλος τὸ καθ' αὐτὸ μέρος τῆς λειτουργίας καὶ εἰσερχόμεθα εἰς τὴν τελετὴν τοῦ θαύματος.

Εἶνε ἓν εἶδος δοξολογίας — ἢ μᾶλλον παρακλήσεως. Τὸ ὄργανον παύει. Ὁ χορὸς δὲν πλημμυρίζει πλέον τὸν ἀπέραντον ναόν μὲ μελωδίας.

Μία στιγμὴ ἀπολύτου σιγῆς γίνεται — ὅπως ἐπακολουθήσουν ἄπειροι, ἀναρίθμητοι στιγμαὶ — ὀλόκληρος ὥρα — δαιμονιώδους θορύβου, πανδαμονίου ἀπεριγράπτου.

Ὁ ἐπίσκοπος διαβάζει μίαν παράκλησιν. Ἐπειτα ἀρχίζουν οἱ

Παρακαλοῦν τὸν Ἅγιον νὰ κάμῃ τὸ θαῦμα.
 Τότε πλέον ἀρχίζει τὸ πανδαιμόνιον.
 Τὰ πλήθη τῶν πιστῶν γονατισμένα ἀρχίζουν τὸ μουρμούρι-
 σμα, τὴν προσευχὴν, τὴν ψαλμοψῆδον ἐν χορῶ. Καὶ μία μου-
 σική παραφωνία βασανίζει τ' αὐτιά.

Ἐν Νεαπόλει Ναός τοῦ Σάν Τζενάρο.

Ἄλλὰ τὸ μουσικὸν Ναπολιτάνικο αὐτὶ δὲν ἔχει καιρὸν τώρα
 νὰ συλλογισθῇ τὴν κατακρεοῦργησιν ἐκείνην τῆς ἁρμονίας.

* *

Ὅλοι περιμένουν τὸ θαῦμα. Διότι ὑπάρχει ἡ πρόληψις εἰς τὴν
 Νεάπολιν, ὅτι ἂν δὲν γίνῃ τὸ θαῦμα, ἂν δὲν βράσῃ τὸ αἷμα καὶ
 δὲν ἀναπηδήσῃ ἐντὸς τῆς φιάλης του, τότε μεγάλα δεινὰ περι-
 μένουν τὴν ὡραίαν πατρίδα των.

Γι' αὐτὸ δαιμονίζονται οἱ Ναπολιτάνοι, ὅταν περνᾷ ἡ ὥρα
 καὶ τὸ θαῦμα δὲν γίνεται ἀκόμη.

Δὲν ἔχω τὴν δύναμιν — τὸ ὁμολογῶ — νὰ περιγράψω τὴν θαυ-
 μασίαν ἐπιπέδου διότι

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor

Restrictions apply.

Ἐφ' ὅσον προχωρεῖ ἡ ὥρα, οἱ μὲν ἄνδρες μετεβάλλονται εἰς μαινομένους Δερβίσας, αἱ δὲ γυναῖκες εἰς Μαινάδας.

Καὶ σταυροκοποῦνται καὶ ὠροῦνται καὶ κτυποῦν τὰ στήθη των μέσα εἰς μίαν ὀργιαστικὴν θρησκοληψίαν.

Ὁ ἐπίσκοπος ἐν τούτοις κρατεῖ εἰς τὰς χεῖράς του τὸ φιαλίδιον, τὸ ὁποῖον περιλείπει τὸ πολύτιμον αἷμα.

Τὸ θαῦμα βραδύνει. Καὶ τότε ἀπὸ ὅλας τὰς γωνίας τοῦ ναοῦ ἀκούονται ὕβρεις, βλασφημίαι — ἀπὸ ἐκείνας ποῦ μόνον Ναπολιτάνοι γνωρίζουν — κατὰ . . . τοῦ ἀγίου!

— Κάμε το! Κάμε το, Σὰν Τζενάρο!

— Κάμε το, μορέ! . .

— Ἐλα λοιπόν . . . ἄτιμε!

Ἐπὶ τέλους ἡ θερμότης τῶν χειρῶν τοῦ ἐπισκόπου, καθὼς τοῦλάχιστον διατείνονται οἱ μὴ θρησκοπαθεῖς, κατορθώνει ὥστε νὰ ἀναλυγῶσῃ τὸ αἷμα καὶ ν' ἀναπηδήσῃ εἰς τὴν φιάλην.

Καὶ τότε τὸ θέαμα μεταβάλλεται. Τὰ πλήθη ὠροῦνται, μαινόνται . . . ἀλλ' ἀπὸ χαρὰν τὴν φορὰν αὐτὴν, ἀπὸ εὐχαρίστησιν.

— Τὸ ἔκαμε! Τὸ ἔκαμε! φωνάζουν ὅλοι καὶ ἔτσι τελειώνει ἡ παραδοξότερα ἑορτὴ τῆς προληπτικότητος καὶ θρησκοληψίας ποῦ μπορεῖ κανεὶς νὰ ἰδῇ.

[Ἑρώμη, Μάιος 1911]

Κ. ΚΑΙΡΟΦΥΛΑΣ

Τὸ παιγνίδι τοῦ Ἀδάμ καὶ τῆς Εὔας

Ὁ Κωστάκης. — Ἐλα, Λιλίκα, μὲ τὸ μήλο πούχεις νὰ σοῦ μάθω ἕνα ὄρατο παιγνίδι: τὸν Ἀδάμ καὶ τὴν Εὔα . . .

Ἡ Λιλίκα. — Δὲν τὸ ξέρω . . . Πῶς τὸ παίζουσι αὐτό;

Ὁ Κωστάκης. — Μπᾶ! Εἶνε εὐκολο . . . Νά, ἐσὺ θὰ κάνῃς τὴν Εὔα καὶ θὰ μοῦ δώσῃς τὸ μήλο νὰ μὲ ξεγελάσῃς. Ἐγὼ θὰ κάνω, λέει, τὸν Ἀδάμ καὶ θὰ γελασθῶ . . . νὰ τὸ φάω!

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriki
Restrictions apply.

ΤΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΝ, ΤΟ ΠΛΟΥΣΙΩΤΕΡΟΝ, ΤΟ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΩΤΕΡΟΝ
ΜΥΡΟΠΩΛΕΙΟΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Δ. Ε. ΜΠΟΤΣΑΡΑΚΟΥ = ΑΘΗΝΑΙ, ΣΤΟΙΣ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ 5

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiak@Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

ΚΟΜΜΩΤΗΡΙΟΝ & ΜΥΡΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΤΟΥ “ΚΟΜΨΟΥ ΚΟΣΜΟΥ,,

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ε. ΜΠΟΤΣΑΡΑΚΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, Ὀδὸς Σταδίου — Στοῦ Ἀρσακείου 5

Τὰ ἀριστοκρατικώτερα, τὰ λεπτότερα, τὰ ἡδυπαθέστερα. ἄρω-
ματα ἔλων τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐργοστασιῶν ἄσπικας ἀγνοῦς, ὑγιει-
νοῦς, αἰθερίου μύρου· ποῦδρας θαυμασίας, εὐρίσχετε μόνον εἰς τὸ
πεφημισμένον

Μυροπωλεῖον τοῦ “Κομψοῦ Κόσμου,,

Ἄλλ' ἰδιαίτερος συνιστῶμεν τὰς κατωτέρω καλλυντικὰς καὶ
ἐξωραϊστικὰς σκευασίας, αἵτινες κατέκτησαν — δίχως ὑπερβολὴν —
διεθνή πλεόν φήμην καὶ ζήτησιν.

Η ΒΑΦΗ ΤΡΙΧΩΝ. — Εἶνε τὸ ἐντελέστερον σύστημα διὰ τὴν
στιγμαλίαν βαφὴν τῆς κόμης, τοῦ γενείου, τοῦ μύστακος. Ἐκαστον
κυτίον δρχ. 5,50. — Διὰ τὰς Ἐπαρχίας δρχ. 6,50.

ΤΟ ΣΩΣΙΤΡΙΧΟΝ. — Τὸ ἀληθῶς παγκοσμίου φήμης ἀντισηπτικὸν
ὑγρὸν, τὸ παρασιτοκτόνον, τὸ ἐξαιεῖφον τὴν πιτυρίδα καὶ προ-
λαμβάνον ἀσφαλῶς τὴν πτώσιν τῶν τριχῶν. Ἐκαστον φιαλίδιον:
ἄρωματικὸν δρχ. 4. — Ἀπλοῦν δρχ. 3.

Η ΤΡΙΧΟΘΡΕΨΙΝΗ. — Εἰδικὴ σκευασία ἀλάνθαστος καὶ ἀκατα-
γώνιστος πρὸς αὐξήσιν τοῦ μύστακος καὶ ἐν γένει τῶν τριχῶν.
Θεραπεύει τὴν φαλίδα, ἣτις καταστρέφει τοὺς ὠραίους γυναικείους
πλοκάμους καὶ τοὺς πλεόν ἀρσιμανίους τοῦ ἀνδρὸς μύστακος.
Ἐκαστον σωληνάριον δρχ. 150. — Διὰ τὰς Ἐπαρχίας δρχ. 2.

ΒΕΡΑ ΒΙΟΛΕΤΑ. — Ἐξοχον ἄρωμα διὰ τὴν τουαλέττα σας καὶ
τὰ μανδύλια σας. Πωλεῖται εἰς φιαλίδια καὶ κατ' ὄκῃν, πρὸς δρχ. 8.

ΚΟΛΩΝΙΑ. — Ἀπαραμίλλου λεπτότητος διὰ τὴν τουαλέττα σας.
Πρὸς δρχ. 4. — Ἐκλεκτῆς ποιότητος πρὸς δρχ. 6.

ΚΟΜΜΩΤΗΡΙΟΝ

Ἡ αἴθουσα τοῦ “ΚΟΜΨΟΥ ΚΟΣΜΟΥ,, περιλαμβάνει 6 πολυ-
θρόνας, ἔχει τιμὰς προσιτὰς (δρχ. 4 τρεῖς τῆς ἐβδομάδος, δρχ. 6
τετράκις καὶ δρχ. 8 καθ' ἑκάστην), διακρίνεται διὰ τὴν λάμπουσαν
καθαριότητα, τὴν ἐπιστημονικὴν ἀπολύμανσιν τῶν ἐργαλείων,
τὴν τάξιν, τὴν καλλιτεχνικὴν καὶ ἀβροτάτην ἐργασίαν.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5

Γ. Ν. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ

ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΤΗΣ ΒΙΕΝΝΗΣ

ΕΠΙ ΠΟΛΛΑ ΕΤΗ ΒΟΗΘΟΣ ΕΝ ΤΑΙΣ ΕΚΕΙ ΚΛΙΝΙΚΑΙΣ

ΤΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ

NEUMANN, KAROSI & DITTEL

ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΕΡΙ ΤΑ ΑΦΡΟΔΙΣΙΑ ΚΑΙ ΔΕΡΜΑΤΙΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ

μηδένα άλλον άσθενη

έκτός της ειδικότητός του δεχόμενος

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ— ΠΕΡΑΝ—

Πλησίον της Άγγλικής Πρεσβείας.

ΟΤΙΚΩΝ, ΡΙΝΙΚΩΝ & ΛΑΡΥΓΓΙΚΩΝ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ

Ο ΕΙΔΙΚΟΣ Κ. ΜΑΣΤΡΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

ἐπὶ τετραετίαν ἐκπαιδευθεὶς ἐν Βιέννῃ ἐν τῇ Κλινικῇ *Politzer*, καὶ ἐν Παρισίοις ἐν τῇ Κλινικῇ *Lermoyez*, ἐφαρμόζει τὰς νεωτάτας θεραπευτικὰς μεθόδους. Θεραπεία τῶν παθήσεων τῆς *λαλιᾶς* [βραδυγλωσσίας, ρινολαλίας, ψευδίσματος κλπ.].

Ἐφαρμογὴ τῆς *Βρογχο-οισοφαγοσκοπίας* πρὸς ἐξαγωγήν ἀλλοτρίων σωμάτων ἀπὸ τῶν βρόγχων καὶ τοῦ οἰσοφάγου.

ΩΡΑΙ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΣ: 9—11 & 3—5

5^α Ὀδὸς Ἄγ. Κωνσταντίνου 5^α (Πλατεῖα Ὀμοιοίας)

“LE CHAPEAU L'HOMME,,

Désireux de conserver votre élégance faites-vous coiffer par

JEAN CASDONIS

15, RUE DE STADE (Vis-à-vis des Écuries de roi)

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psimako Apotheiurio Dimosias Istor
Restrictions apply.

ΤΟ ΓΙΑΤΡΙΚΟ

ΚΩΜΩΔΙΑ ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΟΣ

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α

ΑΝΔΡΕΑΣ ἑτῶν 40. — ΕΛΕΝΗ ἑτῶν 30. — ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ ἑτῶν 60, ὑπηρέτρια.

[Ἡ οἰκὴν παριστᾷ δωμάτιον καλῶς ἐπιπλωμένον. Δύο θύραι.
Μία εἰς τὸ βάθος καὶ μία δεξιᾷ (τῆς θεατῆ). Ἀριστερᾷ μία
τραπέζα μὲ ἓνα κονδοῦνι ἐπ' αὐτῆς· καναπές, καθίσματα κλπ.]

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

ΕΛΕΝΗ καὶ ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ

Ἐλένη (καθήμενῃ ἀνήσυχος πρὸ τῆς τραπέζης κονδοῦνίζει καὶ
ἔρχεται ἐκ τῆς θύρας τοῦ βάθους ἢ Καλομοῖρα). Ἐπί τέλους!
Χρόνιασεσ.

Καλομ. (δειλῶς). Κυρία... ξαναχτυπήσατε;

Ἐλένη (ὀργίλως). Ὅχι.

Καλομ. Ἄμ, τότε, κυρία, ποῦ τὸ ξέρω γὰρ πῶς μὲ θέλατε!

Ἐλένη. Ποῦ νὰ ξέρης, ποῦ νὰ ξέρης... Ὅλα πρέπει νὰ σὰς τὰ
λένε, τίποτα δὲν εἰσθε ἄξιες νὰ προλάβετε, τίποτα νὰ προνοήσατε.
Δὲν μὲ βλέπετε ἄνω κάτω ἐδῶ τόσες μέρες; Δὲν μὲ βλέπετε βγαλ-
μένη ὄξω ἀπὸ τὴν τακτικὴν ζωὴ μου, ἀνήσυχη, ἀφηρημένη, νευρι-
κὴν, ξεμυαλισμένην; Καὶ ὅμως δὲν ἔλαβες τὸ ἐνδιαφέρον νὰ μοῦ
πῆς μιά φορά: Κυρία, τί ἔχεις;

Καλομ. Μὰ στὸ ἄλλο σπίτι, κυρία, μὲ μαλώνατε ποῦ τῶκαινα
αὐτὸ καὶ μοῦ λέγανε νὰ κυττάω τὴ στραβομάρα μου, καὶ νὰ μὴ
ἔταζω τί ἔχει ὁ ἓνας καὶ ὁ ἄλλος. Ἐγὼ, κυρά μου, τάχασα πειᾶ.
Δὲν ξέρω τί νὰ κάμω! Ὅπως νὰ φερθῶ, πάντα θὰ βρῶ τὸν μπελᾶ
μου ὅπως καὶ νὰ κάμω, πάντα στραβὰ τοὺς φαίνονται. Φέρνομαι
ἔτσι στὸ ἓνα σπίτι, μὲ σκυλοβρίζουνε καὶ μὲ διώχνουν γιατί δὲν
φέρνομαι ἄλλοιῶς. Πᾶω στὸ ἄλλο σπίτι, φέρνομαι ὅπως μοῦ λέγανε
στὸ πρῶτο μὲ ἐπιπλοῦναι γιατί μὲ θέρτουνε ὅπως δὲ μὲ θέλανε
τὰ πρῶτα ἀφεντικά. (Κλαίει). Τὴ γὰρ κάμω πειᾶ ὁ κακομοῖρα! Πῶς
νὰ φερθῶ! ἔχω κτ' ἔγω!...

Restrictions apply.

Ἐλένη. Ἔλα, ἄσε τῆς κλάψης.

Καλομ. Εἶναι δύσκολη ἢ θέσι μας, κυρία . . . Καί ὅμως μπορούσατε καί σεῖς νά βρῆτε τήν ἡσυχία σας ἀπό μᾶς καί μεῖς νά μὴ βρίσκωμε τὸν μπελᾶ μας ἀπὸ σᾶς.

Ἐλένη. Πῶς;

Καλομ. Νά . . . νά τυπώσετε τῆς ἐπιθυμίας σας σὲ ἓνα βιβλιαράκι καί μεῖς νά τῆς διαβάσωμε καί νά συμμορφωνόμαστε μ' αὐτές.

Ἐλένη. Αὐτό μᾶς ἔλεπε! . . . Καί ἂν ἡ ἐπιθυμία μας εἶνε ἀπ' αὐτές ποῦ ὄχι μόνον νά δημοσιευθοῦν δὲν πρέπει, ἀλλὰ νά μὴ τῆς λέμε οὔτε τοῦ παπᾶ;

Καλομ. Μὴ τῆς λέτε.

Ἐλένη. Εἶσαι ἡλιθία.

Καλομ. Τί εἶναι αὐτό;

Ἐλένη. Νά . . . ἀγαθὴ γυναῖκα.

Καλομ. Εἶμαι . . . μάλιστα . . . εὐχαριστῶ.

Ἐλένη. Τώρα πές μου. Πῶς βλέπεις τὸν ἀφέντη σου ἐδῶ καί πέντ' ἔξ ἡμέρες; Εἶναι ἀνήσυχος, νευρικός, σὲ βρίζει, καπνίζει πολὺ; Πῶς σοῦ φαίνεται;

Καλομ. Δὲν παρατήρησα, κυρία.

Ἐλένη (θυμωμένη). Μὰ τί διάβολο, τέλος πάντων, κάνεις ἐδῶ πέρα; Ποῦ τᾶχεις τὰ μάτια σου; Δὲν τᾶχεις γιὰ νά βλέπης; Οἱ ὑπηρέται πρέπει νά ἀνοίγουν τὰ μάτια τους.

Καλομ. (Κλαίονσα). Ἄχ! νά, κυρία, πάλι τὸ μαρτύριό μου. Στὸ ἄλλο σπίτι μοῦ λέγανε ὅτι οἱ ὑπηρέτες πρέπει νά κλείνουν τὰ μάτια τους σὲ ὅ, τι βλέπουν, ἔσετε τώρα θέλετε τὸ ἀνάποδο . . .

Ἐλένη. Μὰ ἐπὶ τέλους δὲν θὰ ὑπηρετήσης τὸ σπίτι μου μὲ τὰς συνηθείας τῶν ἄλλων. Νά δὰ ἡ ὄρα! Νά σοῦ δίνω ἐγὼ μιὰ διαταγὴ καί σὺ νά μὴν τὴν ἐκτελῆς, γιὰτί ἔτσι τὸ θέλουν οἱ ἄλλοι . . . ἦ! . . . (Ἐγείρεται). Ἐρχεται ὁ ἀφέντης σου. Ἄφρησέ τον ἐδῶ μόνον. (Ἐξέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς θύρας ἐνῶ εἰσὸχεται ὁ Ἄνδρᾶς διὰ τοῦ βάθους. Ἡ Καλομοῖρα θέλει νά ἐξέλθῃ, ἀλλὰ τὴν λαμβάνει ὁ Ἄνδρᾶς ἐκ τῆς χειρὸς καί τὴν φέρει εἰς τὴν πρόωτην τῆς θέσιν πρὸ τῆς τραπεζῆς, τὴν παρατηρεῖ κατὰμματα καί αὐτὴ χαμηλώνει τὰ μάτια. Ὁ Ἄνδρᾶς κάθεται ὅπου καὶ πρὸ ὀλίγον ἡ Ἐλένη).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΑΝΔΡΕΑΣ καὶ ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ

Ἄνδρ. (λίαν ἀνήσυχος). Σὲ τρομάζει, βλέπω, ἢ ὄψις μου καί κατεβάζεις τὰ μάτια σου.

Καλομ. Ὅχι, κύριε, ἔτσι πρέπει νά στέκη κανεὶς μπρὸς στ' ἀφεντικά του . . . ὅπως μοῦ λέγανε στὸ ἄλλο σπίτι.

Ἄνδρ. Ὅπως σοῦλεγαν στὸ ἄλλο σπίτι ἢ ὅπως σοῦ λέγει ἡ συνειδησίς σου. Ἔλα, ἄς λείψουν ἡ ὑποκρισιές. Μὴ μοῦ κρύψης τίποτα, τὰ ξέρω ὅλα.

Καλομ. Πατά;

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

Ἄνδρ. Μὴ μοῦ κάνης τὸν κουτό, γιατί θά σέ πετάξω ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρο.

Καλομ. (τρέμουσα) Μά... μά... μά...

Ἄνδρ. Λοιπὸν εἶναι νέος, εἶναι ὄρατος, πολιτικός, στρατιωτικός, μικρός, μεγάλος, ξανθός, μελαχρῶνός; Μίλα διάβολε, γιατί μοῦ ἀνεβάνει τὸ αἷμα στὸ κεφάλι. Πῶς εἶναι;

Καλομ. Ποιός; !..

Ἄνδρ. Αὐτὸς ποῦ φέρνεις ἐδῶ γι' αὐτήν.

Καλομ. Ποιά; !..

Ἄνδρ. Αὐτὴ ποῦ ἐλησημόνησε τὰ πάντα γι' αὐτὸ τὸ αἶσθημά της.

Καλομ. Ποιός; ...

Ἄνδρ. Αὐτὸ ποῦ τὸν φέρνει τακτικά;

Καλομ. Ποῦ! ..

Ἄνδρ. Ἐδῶ ποῦ τὸν ὀδηγεῖς σὺ, ὅταν λείπω;

Καλομ. Πῶς! ..

Ἄνδρ. Ἀπὸ τὸ χεράκι, ἀφοῦ θά εἶνε στραβός ἀπὸ ἔρωτα. Μόλις βγάλω τὸ πόδι μου ἀπὸ δῶ, νά, τὸ δικό του μέσα.

Καλομ. Πότε! ..

Ἄνδρ. Μά διάβολε, μὲ κάνεις ἔξω φρενῶν. Ποιός, ποιά, ποιό, ποῦ, πῶς, πότε. Ἐπιδάστηκε ἢ λαλιά σου. Μίλα. Ποιός εἶναι ὁ ἔραστής τῆς γυναικός μου, μίλα.

Καλομ. (Κλαίουσα). Ἐγώ, ἀφέντη μου, δὲν ξέρω τέτοιες δουλειές.

Ἄνδρ. Δὲν ξέρεις ἢ δὲν θέλεις νά μιλήσης... ὦ! ἄπιστη δούλη! Ἡ Αἰμιλία θέλει νά κρύψη τὴν Δυσσχοιμόνα, ἀλλ' ὁ Ὅθελλος θά στραγγαλίσει καὶ τῆς δύο. Ἐνοιαί σας.

Καλομ. (κλαυθμηροῦσα). Ἐγώ, ἐγώ, τί ἔκανα!

Ἄνδρ. Σὺ, συντεχνίτρα τῆς Αἰμιλίας!

Καλομ. Ποιά εἶναι αὐτή; Δὲν ἔτυχε νά τὴν γνωρίσω, ἀφέντη μου. Θά πηγαῖν σ' ἄλλο μεσοτικό γραφεῖο αὐτή. Ἐκτός ἂν λές γιὰ τὴ Μηλιώ τὴν Ἀντριώτισσα.

Ἄνδρ. Λοιπὸν, ἂν μοῦ ὁμολογήσης τὴν ἐνοχὴν τῆς κυρίας σου, θά σέ κρατήσω καὶ μὲ διπλό μισθό, ἂν ὄχι, θά σέ πετάξω ἀπὸ τὸ παράθυρο ἀπλήρωτη. Θά μιλήσης;

Καλομ. Δὲν ξέρω τίποτα, ἀφέντη μου. (Κλαίει).

Ἄνδρ. Πήγαινε στὸ διάβολο καὶ πές της νά ἔλθῃ, μάρς. (Ἡ Καλομοῖρα ἐξέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς θύρας, διὰ τῆς ὁποίας μετὰ τινὰ δευτερόλεπτα εἰσέρχεται ἡ Ἐλένη, ἣτις φαίνεται ἐκπληροσμένη ὡς ἢ μὴ περιμένουσα αὐτόν).

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

ΕΛΕΝΗ καὶ ΑΝΔΡΕΑΣ

Ἐλένη (ὑποκρονομένη ἀταραξίαν). Μπα, ἐσύ!

Ἄνδρ. Δὲν με ἐπερίμενες βέβαια, διότι... διότι ἐπερίμενες κάποιον ἄλλον.

Ἐλένη (ταρασσομένη). Ἄλλον!

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istorik
Restrictions apply.

Ἄνδρ. Ἐλένη!..

Ἐλένη. Ἀνδρέα!..

Ἄνδρ. Σοῦ κάμνω ἓνα μικρὸν πρόλογον διὰ νὰ λείψουν αἱ με-
ταξὺ μας σκηναί. Ἐνα πρόλογον μὲ δύο λέξεις. *Τὰ ξέρω ὅλα.* Λοι-
πὸν εἶναι περιττὴ ἢ ἄρνησις σου. *Τὰ ξέρω ὅλα...* ἔχεις ἐραστήν.
Ὁμολόγησέ το.

Ἐλένη. Ὅχι.

Ἄνδρ. Ἄ! ὁμολογεῖς ὅτι ἔχεις ἐραστήν, ἀλλὰ δὲν τὸ ὁμολογεῖς.

Ἐλένη. Δὲν καταλαβαίνω τί θές νὰ πῆς γι' αὐτὰ τὰ ὁμολογῶ,
ὁμολογεῖς, ὁμολογεῖ.

Ἄνδρ. Ὅτι δὲν ἀρνεῖσαι τὴν ἐνοχὴν σου, ἀλλὰ καὶ δὲν τὴν βε-
βαιώνεις.

Ἐλένη. Δὲν βεβαιώνω τίποτε καὶ ἀρνοῦμαι τὰ πάντα... Ἐχω
ἐραστήν!.. Ποιὸς σοῦ τὸ εἶπε πάλιν αὐτὸ τὸ νέον; Καὶ ποιὸς εἶναι
παρακαλῶ ὁ ἐραστής μου;

Ἄνδρ. Αὐτὸ ζητῶ νὰ μάθω ἐγὼ ἀπὸ σένα.

Ἐλένη. Δὲν θὰ τὸν μάθῃς ποτέ.

Ἄνδρ. Βλέπεις! Δὲν ἀρνεῖσαι ὅτι ἔχεις ἐραστήν, ἀλλ' ἀρνεῖσαι
νὰ μοῦ πῆς ποιὸς εἶναι.

Ἐλένη. Οὔτε ἔχω, οὔτε ξέρω, οὔτε λέγω τίποτα.

Ἄνδρ. Ἐχω τὰς ἀποδείξεις ἐδῶ (δεικνύει τὴν τσέπη του) ἀλλὰ
θέλω πρῶτα τὴν ὁμολογίαν σου.

Ἐλένη. Μπᾶ, ἔχεις καὶ ἀποδείξεις;

Ἄνδρ. Ναί, ἀποδείξεις, αἱ ὅποιαι μοῦ λέγουν τὴν τρομερὴ ἀλή-
θειαν, ὅτι μόλις φεύγω ἐγὼ ἀπὸ τὸ σπίτι μου, ἔρχεται ἄλλος εἰς τὴν
θέσιν μου καὶ ἴσως - ἴσως εἶναι ἐκεῖ (*Κινεῖται ἀλλὰ σπεύδει ἢ Ἐλένη
πρὸ τῆς θύρας προτάσσουσα τὸ σιῆθός της*).

Ἐλένη (σοβαρῶς). Θὰ διέλθῃς διὰ τοῦ πτώματός μου.

Ἄνδρ. (μαινόμενος). Πῶς, εἶναι λοιπὸν μέσα, ἀθλία.

(*Τὴν ἀρπάζει ἐκ τῶν χειρῶν, τὴν ὀπίσει γάτο καὶ ἐξέρχεται διὰ τῆς
δεξιᾶς θύρας, δι' ἧς εἰσέρχεται ἔντρομος ἢ Καλομοῖρα. Μέχρι τῆς
ἐξόδου τῆς Καλομοῖρας ἢ Ἐλένη ἐγείρεται, τρέχει πρὸς τὴν θύραν
καὶ παρακολουθεῖ δι' αὐτῆς τὰ ἐντὸς συμβαίνοντα*).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ καὶ ΕΛΕΝΗ

Καλομ. (ἐντρομος καὶ κλανθμηροῦζουσα). Ἀχ! κυρία μου, ὁ ἀφέν-
της ψάχνει σὰν τρελὸς ἐκεῖ μέσα στῆς κάμαρες, χώνεται κάτω ἀπὸ
τὰ κρεβάτια, μπαίνει μέσα στῆς ντουλάπες φωνάζοντας κάποιονε-

Ἐλένη. Δὲν θὰ τὸν βρῆ, σῶπα.

Καλομ. Ποιόν;

Ἐλένη. Αὐτὸν ποῦ γυρεύει, τὸν ἐραστήν μου. Ἐσῦχασε... Τί

Authorized edition available at www.perseus.tufts.edu to: 172.21.0.5.

Downloaded on 07/05/2022 21:47:25 UTC from <https://www.jstor.org/stable/2449516>. All use subject to [JSTOR Terms and Conditions](https://www.jstor.org/terms).
Restrictions apply.

Η ΤΥΜΠΑΝΙΣΤΡΙΑ [Έργον Θ. Πάλλη]

- Ἐλένη.** Καί τί τοῦ εἶπες ;
Καλομ. Ὅχι.
Ἐλένη. Ζῆλον . . .
Καλομ. Μά, κυρία, πῶς νά τοῦ πῶ ναι, ἀφοῦ δέν εἶδα κανένα ! . .
Ἐλένη. Νά μὴν εἰσθε ἱκανές γιά τίποτα ! Νά φροντίσῃς νά βρῆς σπίτι . . . θά σέ διώξω. Τ' ἀκούς ; Θά σέ διώξω.
Καλομ. Μά στό ἄλλο σπίτι . . .
Ἐλένη. Πάλι τὰ ἴδια ; Τί κάνανε λοιπόν στό ἄλλο σπίτι ;
Καλομ. Νά, ἀπό τό ἄλλο σπίτι: μέ διώξανε ἀκριβῶς, γιατί εἶπα πῶς ἐβλεπα ἕνα νε πού ἐρχότανε κρυφά ἀπό τόν κύριο. Τώρα σίς μέ διώχνετε γιατί λέω πῶς δέν εἶδα. Τί νά κάνω ἢ κακομοῖρα ; (*Κλαίει*).
Ἐλένη. Ἐκείνη σέ ἐδιώξε γιατί εἶχε ἐραστήν καί δέν ἤθελε νά τόν μαρτυρήσῃ, ἀλλ' ἐγώ δέν ἔχω ἐραστήν καί θέλω νά πῆς πῶς ἔχω.
Καλομ. Ὡστε πάντα πρέπει νά λέω ψέμματα ; Ἄχ, δέν ξέρω πειά τί μοῦ γίνεται. Καλλίτερα νά ἤμουνα βουδή ! Δυπηθῆτε με, ἀφεντικά μου, τάχασα πειά, δέν ξέρω τί νά πῶ ἢ ἄμοιρη . . .
Ἐλένη. Νά πῆς ὅτι βλέπεῖς ἕνα πού ἐρχεται ἐδῶ καί ἔτσι θά σοῦ διπλιάσω τόν μισθό.
Καλομ. (*χαρούμενη*). Τότε πάει καλά. Γιατί καί ὁ κύριος μοῦ εἶπε πῶς θά μοῦ τόν διπλιάσῃ γιά τόν ἴδιο λόγο. Ἄφοῦ καί οἱ δυό τό ἴδιο θέλετε νά πῶ, θά πῆ πῶς εἴσαστε σύμφωνοι. Δόξα σοι ὁ Θεός πού θά σᾶς εὐχαριστήσω μιὰ φορά καί μέ τετραδέπλο μισθό. (*Ἀκούεται θόρυβος θραυομένων πραγμάτων ἐξώθεν*).
Ἐλένη. Θάλασσα. Σπάστα καί αὔριο τὰ ξαναγοράζεις. (*Ἐξέρχεται διά τῆς θύρας τοῦ βάθους γελῶσα*).

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΑΝΔΡΕΑΣ καί ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ

- Ἄνδρ.** Ποῦ εἶναι ἡ κυρία σου ; (*Ἐρευνᾷ καί κινεῖται νά ἐξέλθῃ*).
Καλομ. Θά σᾶς τὰ πῶ ὅλα, κύριε.
Ἄνδρ. (*ἐπιστρέφον*). Ὅλα ; ὅλα ; Ἐμπρός λοιπόν . . . Μπαίνει ἕνας ἄνδρας ἐδῶ μέσα ;
Καλομ. Μά ! . . . μά . . . μά . . . λιστα.
Ἄνδρ. Ξανθός ; Μελαχροινός ;
Καλομ. Μά . . . μά . . . λιστα . . . μελαχροινός.
Ἄνδρ. (*τραγουδῶς*). Μελαχροινός ! . . .
Καλομ. (*ἐντρομος*). Με . . . με . . . μελαχροινός . . . μέ . . . ξανθῶ γίνεται . . .
Ἄνδρ. Φηλός, κοντός ;
Καλομ. Φηλός . . .
Ἄνδρ. Φηλός ! ! . . .
Καλομ. Ὁ . . . ὄχι ἀφεντικό.
Ἄνδρ. (*ἀπειλητικῶς*). Ὅχι ;
Καλομ. Ναί, ψη . . . ψη . . . ψηλός . . . κον . . . κοντοῦ ἀναστήματος.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Istoriou
Restrictions apply.

Ἄνδρ. Στρατιωτικός, πολιτικός;

Καλομ. Στρατιω...

Ἄνδρ. Στρατιωτικός!!..

Καλομ. Ναί... ὄχι... Στρατιωτικός μέ... μέ πολιτικά βόυχα.

Ἄνδρ. Τώρα θά λογαριασθοῦμε, κύριε ξανομελάχροινε καί κοντόφυλε. Καί σύ, διευκόλυνε τῆς ἀτιμίας των ἐδῶ, παληογυναίκα!

Καλομ. Πάλι! Μά μοῦ εἶπες, ἂν σοῦ πῶ ναί, θά εὐχαριστηθῆς.

ᾠ! τῆ μαυρισμένη! Τοῦ λέω ὄχι, θέλει νά μέ πετάξῃ ἀπό τό παράθυρο τοῦ λέω ναί, μέ βρίζει. Τί νά κάνω;

Ἄνδρ. Μεσίτρα! (Σηκώνει τὰ χέρια του νά τὴν κινήσῃ, ὅτε ἀκούεται ἡ φωνὴ τῆς Ἐλένης, εἰσερχομένης διὰ τῆς θύρας τοῦ βάθους).

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ, ΕΛΕΝΗ, ΑΝΔΡΕΑΣ

Ἐλένη. Μή... Δέν πρέπει νά πληρώσῃ αὐτὴ ἡ δυστυχὴς τὰ σφάλματα τῶν ἄλλων. (Τῇ Καλομοίρῃ). Πήγαινε ἐκεῖ. (Ἡ Καλομοίρα ἐξέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς θύρας).

Ἄνδρ. Ὅστε ὁμολογεῖς τό σφάλμα σου!

Ἐλένη (πίπτοσα γονυπετὴς πρὸ τῶν ποδῶν του). Συχώρεσε μέ, ὑπήρξα τρελή.

Ἄνδρ. Πῶς!.. Ὅμολογεῖς!.. (Πίπτει ἐπὶ τοῦ καναπέ κλαίων).

Πόσον εἶμαι δυστυχὴς!! καί τὴν ἀγαποῦσα τόσον.

Ἐλένη (πλησιάζουσα). Πῶς; μέ ἀγαποῦσες;

Ἄνδρ. Μὲ ἀληθινὴ ἀγάπῃ, μέ τρυφερώτατον ἔρωτα!

Ἐλένη. Ἀλλὰ ποῦ νά γνωρίζω ἐγὼ αὐτὸν τὸν ἔρωτα! Μετὰ τὸν πρῶτο χρόνο τοῦ γάμου μας, ἐδουβάθης καί δὲν ἄκουσα ἀπὸ τό στόμα σου ἓνα τρυφερό λόγο. Καί εἶμαι γυναίκα, ἀγαπητέ μου, δὲν μέ σώνει ἡ ἀγάπῃ μόνο, θέλω νά τό ἀκούω, ἂν ἦναι δυνατὸν δέκα φορές τὴν ἡμέρα. Δέν εἶχα τὰ γλυκά σου λόγια, τὰ ἐξήγησα ἀλλοῦ.

Ἄνδρ. Εἶχα ἀναπαυθῆ εἰς τὴν ἀγάπῃ μου, τὴν ὅποιαν ἐνόμιζα ὅτι ἐμάντευς. Ἐὰν τό ἐγνώριζα...

Ἐλένη. Θά μιλοῦσες;

Ἄνδρ. Θά σοῦ ἤμουν ὁ φλυαρώτερος τῶν ἑραστῶν.

Ἐλένη. Ὅστε ἐὰν σοῦ ἀπεδείκνυα τὴν ἀθωότητά μου!..

Ἄνδρ. Θά ἤμουν πανευτυχὴς καί ὁ πολυλογώτερος εἰς αἰσθηματα σύζυγος. Ἀλλὰ δυστυχῶς αἱ ἀποδείξεις... Ἀχ! αἱ ἀποδείξεις αὐταί!! (Ἐξάγει δέσμη ἐπιστολῶν, τὴν ὅποιαν τῆς δίδει. Αὐτὴ δὲν τὰς λαμβάνει). Διάβασέ τας.

Ἐλένη (γελῶσα). Εἶναι περιττόν... Αὐταί εἶναι ἀνώνυμοι ἐπιστολαί, τῶν ὁποίων τὸ πρωτόγραφον... (λαμβάνει ἀπὸ τό συρτάρι τοῦ τραπέζιου ἄλλας ἐπιστολάς) ἔχω ἐδῶ. Ὅριστε. (Ὁ Ἄνδρας τὰς λαμβάνει καί ἀφοῦ τὰς ἀναγνώσῃ, μένει ὡς ἀπολιθωμένος). Δὲν ἐκατάλαβες ἀκόμη; Ἐγὼ τῆς ἔγραψα καί τῆς ἔδωκα εἰς τὴν Ἐπιτιχῃ νά τῆς ἀντιγράψῃ καί νά σοῦ τῆς στείλῃ.

Ἄνδρ. (ἐκστατικός). Γιατί;

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

Ἐλένη. Γιὰ νὰ σοῦ ξυπνήσω τὰ αἵματα κομμάτι. Ἔ, δὲν εἶναι καλὸ τὸ γιατρικὸ;

Ἄνδρ. (ἐκκοιτικῶς). Μὰ ἡ Καλομοῖρα...

Ἐλένη. Ἐγὼ τῆς εἶπα νὰ σοῦ πῆ ὅτι τὸν εἶδε. Πῶς, τὴν πρώτη φορά δὲν εἴξερε τίποτα καὶ τὴ δεύτερη εἶδε ξανθομελάχροιο, κοντόμακρο καὶ λιανόχοντρο. Ξέρεις κανένα τέτοιον ἄνδρα σὺ;

Ἄνδρ. (ὕπεροχαρῆς). Λοιπὸν...

Ἐλένη. Ἄν σοῦ ξαναρέσει, κλείσε τὸ στόμα σου.

Ἄνδρ. Ἄ! μὰ τώρα ποῦ ἔμαθα τὴ φάρασα τῶν ἀνωνόμων, δὲν τὴν ξαναπαθαίνω.

Ἐλένη. Ναι, ἀλλὰ σὲ εἰδοποιῶ ὅτι ἂν ξαναβουδαθῆς, θὰ ἀφήσω τὰ γράμματα καὶ θ' ἀρχίσω τὰ πράγματα.

Ἄνδρ. (ὀπιτόμενος εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς) Σὲ πνίγω, κακομοῖρα μου.

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

ΕΛΕΝΗ, ΑΝΔΡΕΑΣ, ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ.

(Ἡ Καλομοῖρα εἰσέρχεται καὶ βλέπονσα αὐτοὺς ἐναγκαλιζομένους μένει ἐκκληκτιῶς. Οἱ σύζυγοι χωρίζονται).

Καλομ. Τώρα τί, τί... νὰ κάνω; Νὰ ἰδῶ ἢ νὰ μὴν ἰδῶ!! νὰ μιλήσω ἢ νὰ μὴ μιλήσω!! Στὸ ἄλλο σπίτι...

Ἐλένη (γελῶσα). Ἔ, τί θὰ συνέβαινε στὸ ἄλλο σπίτι ὕστερα ἀπ' αὐτὴ τὴν ἱστορία;

Καλομ. Ὑστερα ποῦ θὰ... (φροσιτίζει νὰ συμπληρώσῃ διὰ χειρονομιῶν τὰς ἐννοίας τῆς) ἔπιανε ὁ κύριος τὴν κυρία καὶ ἡ κυρία θὰ τοῦ μολόγαγε τὴν... τὴ...

Ἄνδρ. (γελῶν) Τὴν ἀτιμία τῆς...

Καλομ. Ναι... τότε δὲ θὰ φιλιόντουσαν στὸ ἄλλο σπίτι... ἀλλὰ...

Ἐλένη. Ἄλλὰ;

Καλομ. Ἄλλὰ... θὰ δερνόντουσαν. (Οἱ σύζυγοι ἐναγκαλιζοῦνται καὶ πάλιν, ἡ Καλομοῖρα σταυροκοπιέται). Ὅλα ἀνάποδα σ' αὐτὸ τὸ σπίτι, ὅλα ἀνάποδα!

[Ἰούnius, 1911].

ΙΩ. ΔΕΛΗΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

Εἰς κυρίαν ἐπεσκευασμένην...

ΔΕΝ εἶσαι ὅτι φαίνεσαι... δὲν βρίσκω ἐσὲ σὲ σένα...

ποῦχεις τὸ ἐγὼ σου σ' ἐκατὸ κουτάκια κλειδωμένα.

Ἄλλου ἔχεις τὰ μαλλάκια σου καὶ ἄλλου τὰ μάγουλά σου...

Πρέπει νὰ ψάξω 'δῶ κ' ἐκεῖ νὰ βρῶ τὰ θέληγτρά σου...

στὸ ἓνα συρτάρι τῆς δροσιῆς, στ' ἄλλο τὸ κοκκινάδι,

καὶ τὴ 'μορφιά σου, ποῦ φορεῖς, ξαλλάζεις πρωτ-βραδύ.

ΣΑΤΑΝΑΣ

ΟΙ ΚΟΡΕΣ ΤΟΥ ΕΒΡΑΙΟΥ

Q 'Ασᾶς ἤπιε τὸν καφέ του σιγά καὶ ἅμα ἄφησε τὸ φλυτζάνι, εἶπε στὴς κόρες του, στὴ μελαχροινὴ Σάρρα καὶ στὴ ξανθὴ 'Ραχήλ, ποῦ στεκότανε ὄρθιες κοντὰ στὸ τραπέζι:

— Νὰ βγῆτε σήμερα ἔξω, περίπατο!.. Θὰ μινύσω νὰ ἔρθῃ ὁ Σαδώκ νὰ σᾶς πάρῃ!.. Νὰ πάρετε τὸ δρόμο τοῦ Καστελιού!.. Ἄ! Θὰ τρελαθοῦν ἀπ' τὴ ζήλεια οἱ νέοι χριστιανοί!.. Ὁ Σαδώκ εἶνε ὄρταιος! Δὲν μπορεῖ νὰ πῆ κανένας γι' αὐτὸ τίποτα!.. Ἐ, τί λές, Σάρρα; Δὲν εἶνε ὄρταιος;... Σὺ, 'Ραχήλ;...

Τὰ μάτια του ἦσαν γελαστὰ καὶ χαμογελοῦσε λίγο, ἓνα μικρὸ-μικρὸ χαμόγελο, ποῦ ἔδειχνε τὰ ἄκρα μόλις τῶν ἀσπρῶν-ἀσπρῶν του δοντιῶν.

Στὴν ἐρώτησιν τοῦ πατέρα της, ἡ Σάρρα ἀποκρίθηκε ὑψώνοντας τοὺς ὄμους της:

— Ἐ, καλὸς εἶνε!.. Καὶ γέλασε.

Εἶχε ἓνα βίανασο τὸ κίνημα τοῦ ὄμου της, ποῦ θὰ νόμιζε κανεὶς ὅτι βρισκόταν ψυχὴ ἀνδρὸς χονδρῶν στὸ ὄρταιο κεῖνο σῶμα.

Ἡ 'Ραχήλ δὲν ἀποκρίθηκε, ἔγυρε λίγο μόνο στὰ πλάγια τὸ κεφάλι καὶ εἶπε σιγά:

— Καλὸς εἶνε!..

Ὁ 'Ασᾶς ἔμεινε χαϊδεύοντας τὸ γένι του.

Ἡ μικρὴ Μίρζα ἦλθε, πῆρε τὸ φλυτζάνι καὶ ἔφυγε ἑλαφρῶν. Μίλησαν τί θὰ ἔρωγαν τὸ μεσημέρι, γιὰ ἓνα φόρεμα, ποῦ εἶχε δεῖ ἡ Σάρρα νὰ φορῇ μὰ νέα κοντὰ τους, πολὺ ὄρταιο...

Ὁ 'Ασᾶς ὑποσχέθηκε νὰ τοὺς κἀνῃ ὄρταιότερο. Ἐπειτα:

— Δὲν πάτε νὰ ντυθῆτε!.. Ξέρω πὼς ἀργεῖτε!.. Τί κακὸ ὄμως! Ἐμένα μοῦ φαίνεσθε πιὸ ὄρταιες ἔτσι! Εἶχε διάθεσιν.

— Για νὰ μὴ μᾶς κάνη τὸ φόρεμα τὰ λέει!.. εἶπε ἡ Σάρρα στὴν ἀδελφή της.

— Ὅχι, ὄχι!.. Νά, αὔριο κιόλας, ἀφοῦ εἶνε ἔτσι!..

Ἡ Σάρρα ἔκανε νὰ φύγη, ἀλλὰ θυμῆθηκε κάτι καὶ τοῦ τοῦ διηγῆθηκε μὲ λίγα λόγια. Ὅτι ἕνας γείτονάς των, γέρος, κακὸς πολὺ, εἶχε ἀνεβῆ μὲ σκάλα ἴσαμε τῆ στέγη τοῦ πλουταριοῦ καὶ ἔβγαλε κάμποσα κεραμίδια!..

Ἡ καρδιά τοῦ Ἀσᾶ χτύπησε δυνατὰ καὶ τὸ πρόσωπό του ἔγινε κίτρινο.

Ἡ Μίρζα τοῦ φώναξε νὰ τάρισση, ἀλλ' αὐτὸς τὴν ἔβρισε, τὴν εἶπε Σκυλάπιστη!..

Ὁ Ἀσᾶς εἶχε ῥίξει τὰ μάτια ἀλλοῦ, ἀποφεύγοντας νὰ ἀντικρούση τὰ μάτια τῆς κόρης του, γιὰ νὰ μὴ τὸν ταράξουν ἀπ' τὸ μῖσος του, ποῦ εἶχε βυθισθῆ.

Ἡ Σάρρα τελείωσε καὶ ἔφυγε γρήγορα μὲ τὴν ἀδελφή της. Πήγαιναν νὰ ντυθοῦν. Αὐτὸς ἔμεινε κεῖ μὲ σκυμμένο κεφάλι.

Στὸ νοῦ του παρουσιάσθηκαν δυὸ πρόσωπα νέων, ποῦ εἶχαν χαθῆ γιὰ τὴν ἀγάπη τῆς Σάρρας. Ὁ ἕνας εἶχε σκοτωθῆ κάτω ἀπ' τὸ παράθυρό της...

Καὶ ὁ Ἀσᾶς θυμῆθηκε κείνη τὴν ἡμέρα.

Κάτω, στὸ δρόμο, εἶχαν μαζευτῆ οἱ συγγενεῖς τοῦ νέου καὶ πλῆθος, πλῆθος κόσμου.

Οἱ γονεῖς του κλαίγανε, μαλλιοτραβόντουσαν. Τὸ πλῆθος ἐκνεῖτο, πλησίαζε νὰ δῆ τὸ σκοτωμένο, σπρωχνότανε. Καὶ βοῦτζε, βοῦτζε!..

Αὐτὸς, ὁ Ἀσᾶς, ἔβλεπε κρυφὰ καὶ ὅταν ἔκανε ἡ καρδιά του νὰ λυπηθῆ, τὴν χτύπησε δυνατὰ. Γιατί;.. Μὰ δὲν ἦτανε μιὰ ἐκδίκηση αὐτό, μιὰ ἐκδίκησι γιὰ τῆς βρυσιές, γιὰ τῆς περιφρονήσεις; Ἄ! Ὁ Σαβαῶθ θὰ ἄρχισε νὰ προσέχη πάλι σ'ένα ἐκλεκτό του παιδί!..

Καὶ τώρα ὁ Ἀσᾶς ποῦ τὰ θυμᾶται, λέγει μὲ τὸ νοῦ του μὲ κάποια ἐλπίδα νέας ἐκδίκησης:

— Ὅχι, Κύριε, δὲν παραπονοῦμαι!..

Σηκώθηκε καὶ προχώρησε στὴν γαλαρία. Ἐκεῖ, ἀφοῦ ἔβεβαιώθηκε ὅτι οἱ κόρες του ἦσαν κλεισμένες στὰ δωμάτιά τους, φώναξε τῆ Μίρζα.

Αὐτὴ ἦλθε καὶ ὁ Ἀσᾶς τὴν ἔσυρε μέσα στὴν τραπεζαρία καὶ τῆς εἶπε κυττάζοντας τὴν καλά:

— Μίρζα!.. Δὲν πιστεύω νὰ λησιμόνησες ὅτι ἐγὼ σὲ μάζεψα ἀπ' τὸ δρόμο!.. Αὐτὸ κανεῖς χριστιανὸς δὲν θὰ τὸ ἔκανε γιὰ τὸ παιδί τοῦ Ἀτσιγάνου!.. Ἀκοῦς;... Κανείς!.. Ἐγὼ τοὺς ἔξερω αὐτοὺς καλά! Καὶ εἶπαι, δὲν πιστεύω νὰ τὸ λησιμόνησες, αὐτοὶ σκοτώσανε τὸν πατέρα σου μὲ μιὰ μαχαιριά ποῦ τοῦ ἔδωσαν στὸ στήθος!.. Τὸν δυστυγῆ!.. Νά, ἔτσι μοῦ φαίνεται, καὶ τώρα ἀκόμα σὰ νὰ βλέπω τὸ αἷμα του, ποῦ ἔτρεχε στὸ πεζοδρόμιο, κόκκινο καὶ κυλοῦσε στὸ αὐλάκι ποῦ τρέχει τὸ νερό!.. Ἦσουν

ἀρκετά μεγάλη για να θυμᾶσαι!.. Είχε και ὁ τοίχος, ποῦ ἦτανε κοντά περμένος, αἶμα ἐπάνω!.. δαχτυλιές!.. Ἴσως θὰ ἔκανε νὰ σηκωθῆ!.. ὦ, τὸν δυστυχημένο!.. Ἀλλά δὲν μπόρεσε και ἔπεσε κάτω κοντά στὴν ἄκρη τοῦ πεζοδρομίου!.. ὦ, οἱ χριστιανοὶ εἶνε σκληροὶ, μοχθηροὶ, δολοφόνοι!..

— Ἐναν Ἀτσιγγανο σκοτώσανε! Δὲν δίνανε λεπτό για τὸ σκοτωμὸ τοῦ Ἀτσιγγανου, ὅπως δὲν θὰ διναν για σκυλί, ποῦ δὲν εἶχε ἀφέντη!.. Τὸ θυμᾶσαι;.. Σὺ ἔκλαιγες, ἔκλαιγες και τὰ χεράκια σου εἶχανε ἀλειφθῆ ἀπ' τὸ αἶμα τοῦ πατέρα σου και ὁ κόσμος σὲ θεωροῦσε περιέργος.

— Ἐναν Ἀτσιγγανο σκοτώσανε, και ἡ κόρη του ἡ Ἀτσιγγάνα τὸν κλαίει!.. Αὐτὰ λέγανε!.. Ὅταν ἔπειτα τὸν πήρανε, σὺ φώναξες πολὺ, πολὺ και ἕνας ἀδύνατος σοῦ εἶπε ἄγρια:

— Ἐ, πάψε πιά!..

Ἐνας κλητήρας σὲ ἔσπρωξε. Τὸ θυμᾶσαι;.. Μίρζα, δὲν ἔχουν πίστη οἱ χριστιανοί!.. Δὲ τάκοῦς ποῦ τὸ λέω κάθε μέρα στὰ κορίτσια μου;.. Ὅταν κάνουν ὅτι ἀγαποῦνε, τὸ κάνουν μὲ τὸ κακὸ στό νοῦ!.. Πάντα τὸ κακὸ!.. Εἶνε σκληροὶ σὲ ὅλα, ψεύτες σὲ ὅλα!.. Καὶ σὲ μένα ζητοῦνε νὰ κάνουν τὸ κακὸ, ἀλλὰ ὁ θεὸς μας μὲ βοήθησε και κακὸ πάθανε ἴσαμε τώρα!.. Συντριφθῆκανε!..

Ἡ μικροσκοπικὴ Μίρζα δὲν μπορούσε νὰ τὸν κυτᾶξῃ καλά, γιατί δάκρυα εἶχαν γεμίσει τὰ μάτια της, κυλοῦσαν ἔπειτα στὰ μελαμπᾶ μαγουλά της και πέφτανε, ῥαντίζανε τὴν ἄσπρη της ποδιά.

Αἰσθανόταν ὅτι κάποια αἰτία θὰ τὸν ἔκανε νὰ της τὰ θυμίξε αὐτά!..

Και δὲν ἄργησε νὰ φανῆ. Ὁ Ἀσᾶς τὴν ῥώτησε ἀλλάζοντας ὄφρος:

— Για πές μου!.. Κάτι θὰ σὲ ῥωτήσω τώρα!.. Ἡ Ῥαχίλ, σὺ θὰ ξέρεις, μὴ ἀγαπᾶ χριστιανό;.. Πές μου το!.. Σὰς βλέπω μαζί!..

— Ὅχι, ὄχι ἀφέντη!.. Δὲν ξέρω!..

Ὁ Ἀσᾶς τὴν ὥρκισε. Αὐτὴ ἔκανε τὸν ὄρκο πρόθυμη. Τὴν συμβούλευσε ἔπειτα νὰ παραφυλᾷ τὴ Ῥαχίλ!..

Ὁ Ἀσᾶς βγήκε ἔξω, ἀφοῦ πρώτα μὴνυσε τοῦ Σαδὼκ νὰ ἔλθῃ στὸ σπίτι του.

Ἡ ἡμέρα ἦταν καλὴ. Ἐνα σύννεφο μόνο σὰ τοῦφα ἀπὸ κλωστές, κρεμόταν στὸν καταγάλανο οὐρανό.

Πῆρε τὸ δρόμο τῆς ἐξοχῆς. Ἦθελε νὰ πάῃ σὲ κάποια Ἰσραϊλίτισσα γνωστὴ μάγισσα.

Σὲ ὅλο τὸ δρόμο εἶχε βυθισθῆ στῆς σκέψεις του.

Ἀπὸ καιρὸ ἔπρεπε νὰ προσέξῃ τὴ Ῥαχίλ!.. Ποτὲ δὲν εἶχε δὴ μῖσος, μῖσος σωστὸ νὰ φαίνεται στὸ πρόσωπό της, στὰ μάτια της, για τοὺς χριστιανοὺς, ποτέ!.. Φαινόταν νὰ φοβᾶται τὴν ἀγάπη τους, νὰ ξαρώνῃ στὴ θέα τους και δὲν ἔκανε ὅπως ἡ

Σάρρα!.. Ἄ! ἡ Σάρρα, ἡ Σάρρα τοῦ εἶχε μοιάσει, τοῦ εἶχε πάρει τὴ ψυχὴ του!.. Αὐτὴ γελοῦσε στὴν ἀγάπη τῶν νέων χριστιανῶν καὶ εὐχαριστιόταν νὰ τοὺς κυττάξῃ τρελαίνοντάς τους μὲ τὰ γεμάτα ἡδονὴ μάτια της!.. Καὶ τοὺς μισοῦσε! Ἦθελε νὰ τοὺς κἀνῆ νὰ ὑποφέρουν!..

Ὅταν ἀντίκρισε τὸ σπιτάκι τῆς μάγισσας, ἄφησε τὲς σκέψεις αὐτὲς καὶ σκέφθηκε τί θὰ τῆς ἔλεγε.

Μιά μανδρίτσα ἔκλεινε τὸ σπιτί τῆς μάγισσας. Ἄκουσε κράξιμο πετεινοῦ νὰ ἔρχεται ἀπὸ μέσα.

Πολλὰ περιστέρια γύριζαν ἀπ' ἔξω καὶ κοντὰ σὲ κοπριά ἀλόγων.

Καθὼς πλησίαζε ὁ Ἀσᾶς, ἓνας πυροβολισμὸς ἀκούσθηκε πίσω ἀπὸ ψηλὰ χαμόκλαδα. Τὰ περιστέρια πέταξαν ὅλα μαζί.

Ὁ Ἀσᾶς εἶδε καπνὸ νὰ βγαίῃ ἀπ' τὰ χαμόκλαδα.

Μόλις χτύπησε, ἓνα γαύγισμα σκύλου δεμένου ἀκούσθηκε.

Ἡ πόρτα ἀνοίξε σὲ ὀλίγο ἀπὸ μιὰ γρηῃ ἀδύνατη, ψηλὴ, μελαχροινὴ μὲ πρασινωπὰ μάτια.

— Τί κάνεις, Ρούθ; τὴν ῥώτησε.

— Τί νὰ κάνω, Ἀσᾶ!.. Νά, φτώχειες!..

— Ἔλα μέσα!.. Ἡ δὲν ἦσουν γιὰ δῶ;

— Ὅχι!.. Θάρθω!..

Καὶ μῆξε γρηγόρα μέσα. Τὸ σκυλί μὲ τεντωμένη τὴν ἀλυσίδα, ποῦ ἦταν δεμένο, τὸν κύτταζε μὲ τὰ σκοτεινά, ἄγρια μάτια του, ἀφίνοντας ἓνα μούγκρισμα, ποῦ ξέσπασε σὲ βραχνὸ γαύγισμα.

— Σιωπὴ!.. τοῦ φώναξε ἡ Ρούθ.

Καὶ ὠδήγησε τὸν Ἀσᾶ σ' ἓνα δωμάτιο παράξενον ἐπιπλωμένο.

Στὸν τοῖχο του ἦταν κορμασμένα δέρματα ῥαβδωτῶν καὶ μαύρων γάτων· κάτω στὸ πάτωμα δέρματα μαύρων προβάτων. Μιά πολυθρόνα εἶχε γιὰ σκέπασμα λύκου δέρμα καὶ κάτω στὰ πόδια μικροῦ καναπέ ἓνα δέρμα μαύρης ἀρζουδας ἦταν ὀιχμένο.

Σ' ἓνα τραπέζι, ποῦ τὸ σκέπαζε πολύχρωμο τραπεζομάντηλο, ἓνα βιβλίον παλῆνὸ μεγάλο μὲ μαῦρον ντύμα βρισκόταν. Ἦταν τὸ βιβλίον τῶν μαγιῶν!..

Τὸ δωμάτιον ἦταν μισοσκότεινον ἀπ' τῆς κουρτίνες τῆς σκοῦρας, ποῦ βαρεῖες κορμῶνταν πάνω ἀπ' τὰ κλειστὰ παράθυρα. Τὸ μόνον φῶς, ποῦ ἔμπαινε, ἦταν ἀπ' τὸ διάδρομον.

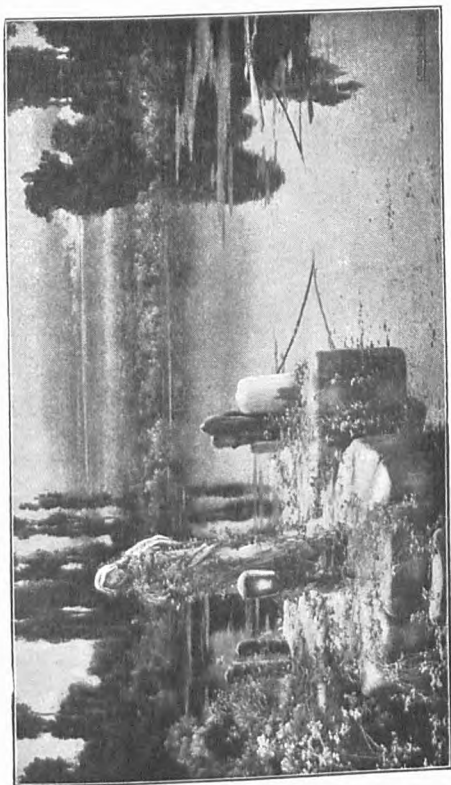
Ἡ μάγισσα πῆγε καὶ κάθησε κοντὰ στὸ τραπέζι.

— Γιὰ λέγε, Ἀσᾶ! Τί σὲ ἔφερε νὰ μὲ δῆς; Δὲν πιστεύω μόνον τὸ χρῆός τὸ μικρό, ποῦ ἔχω σὲ σέ!..

— Ρούθ!.. Πολλὰ!.. Καὶ αὐτὸ!.. Ἄλλ' ἄσ' το αὐτὸ γιὰ ἔπειτα!.. Θέλω νὰ δῶ λίγο τὴ τέχνη σου!.. Δὲν πιστεύω νὰ μὴ θέλῃς;...

Ἡ μάγισσα σηκώθηκε χωρὶς νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ. Ἔσυρε τὴν πολυθρόνα λίγο μακρὰ ἀπ' τὸ τραπέζι, ἔπειτα ἔνευσε στὸν Ἀσᾶ νὰ καθῆσθαι ἐκεῖ.

— Μὴ κουνιθῆς!..

ΠΡΩΙΑ ΕΙΣ ΡΩΜΑΪΚΗΝ ΕΞΟΧΗΝ [*Έργον Enrique Serra]

Καὶ ἡ γοργὰ ἔκλεισε τὴν πόρτα ἔρριξε καλὰ τῆς κουρτίνες σὰ παραθύρα καὶ σοκαδί βαθὺ ἀπλώθηκε στὸ δωμάτιο.

— Κύττα, Ἀσὰ!.. Πρόσεξε μέσα δῶ!.. Ἄκουσε τὴ φωνὴ τῆς μάγισσας σὲ λίγο.

Ἐνα μικρὸ, μικρὸ θαμπό, κοκκινωπὸ φῶς φάνηκε, μέσα σὲ μιὰ βαθειὰ τρύπα τοῦ τοίχου, ποῦ ἔβγαζε πυκνὸ καπνὸ καὶ ἔχυνε μιὰ εὐωδία... .

Τὸ φῶς ἐκουνιόταν, ἐκουνιόταν... .

Σὲ λίγο εἶδε τὸ χέρι τῆς μάγισσας ἀδύνατο, ξερό, κᾶτι νὰ ῥίχνῃ στὸ μικρὸ βάζο, ποῦ ἔβγαζε τὸ φῶς. Καὶ μὲ μιᾶς ὁ καπνὸς ἔγεινε ἄσπρος, ἄσπρος κι' ἄρχισε νὰ παίρνῃ σχήματα, σχήματα... .

Ἐνα δυνατὸ τρίξιμο τῆς πόρτας καὶ μιὰ λουριδα φῶς τὸν ἔφεραν πίσω στὸ μέρος ποῦ ἦτανε.

— Ἐ, τί εἶδες;... .

— Σωστά!... Μπράβο, Ρουθ!... Κάτι σὰ τὴ θυσία τοῦ Ἀβραάμ!... Μὰ τί σημαίνει ὅμως αὐτό;

Ἡ γοργὰ σήκωσε τοὺς ὄμους καὶ εἶπε:

— Τὰ πράγματα θὰ στὸ ποῦνε!..

Ὁ Ἀσᾶς σηκώθηκε. Σκέφθηκε γιὰ πληρωμὴ. Ἐπρεπε νὰ τὴν πληρώσῃ γιὰ νὰ μὴ μπροδεύονται μὲ κείνα, ποῦ τοῦ χρωστοῦν!..

Ἐβγαλε ἀπ' τὴν τσέπη του τὸ πορτοφόλι του καὶ ἐνῶ ἔκανε νὰ σύρῃ ἕνα πεντόδραχμο, ἔσυρε ἕνα δίδραχμο.

— Νά, Ρουθ!.. Θὰ σοῦ ἔδωκα περισσότερα, ἀλλὰ δὲν πῆρα ἀπ' ὅσους μοῦ χρωστοῦνε!.. Ἀναποδιές!..

Ἡ γοργὰ πῆρε τὸ δίδραχμο χωρὶς νὰ δείξῃ χαρὰ ἢ λύπη καὶ τὸ ἔβαλε γρήγορα στὴ τσέπη τῆς. Ὁ Ἀσᾶς τὴν κύταζε.

— Ἄκουσε τώρα!.. τοῦ λέγει αὐτή. Ξέρεις, πολὺ ἀκουσθήκανε τὰ κορίτσια σου! Ὅλοι λέγουνε γιὰ τὴν καρδιά τους τὴν πέτρινη, ὅτι δὲν ἀγαποῦνε, καὶ ἄλλα!.. Καὶ ξέρεις ἀκόμα; Τοὺς βγάλανε ἕνα τραγουδί, ποῦ λέει: Ἀλλοίμονο σὲ κεῖνον, ποῦ πέση στὴν ἀγάπη τῶν κοριτσιῶν τοῦ Ἐβραίου!.. Ἀλλοίμονο!.. Δὲ τοῦ ζητοῦνε, λέει, χρυσοαφικά, οὔτε διαμάντια τοῦ ζητοῦνε τὸ αἶμα νὰ τοῦ πιοῦνε!..

— Μπᾶ!.. Ἐτσι;... .

Καὶ ὁ Ἀσᾶς σούφρωσε τὰ φρύδια.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ φοβήθηκε ἀπὸ ἕναν περαστικὸ φόβο, ποῦ ἔπειτα τὸν ζήτησε θυμωμένος. Ἄλλ' αὐτὸς δὲν ὑπῆρχε πιά!

— Καλά!.. ἔκανε.

Ἐδωσε τὸ χέρι στὴ Ρουθ καὶ κίνησε νὰ φύγῃ.

— Ἄκου!.. Γιὰ τὸ χρέος, θὰ σοῦ φέρω ἕνα μέρος ὕστερα ἀπὸ λίγες μέρες!..

— Καλά, καλά!

Καὶ ἔκανε πιὸ γρήγορα σὰ νὰ μὴν ἤθελε νὰ ἀκούσῃ γιὰ πράγμα, ποῦ περισσότερο γι' αὐτὸ εἶχε πάει.

Τὸ βράδυ τραβήχθηκε στὸ δωμάτιό του λίγο νωρίς. Ἐμεινε μόνος, ἄνετος, ἀπορημένος, ἀπορημένος, ἀπορημένος ποῦ εἶχε μὲ χριστιανούς.

Οἱ ὄρες περνοῦσαν. Τὸ ῥολοῖ χτυποῦσε, χτυποῦσε. Τ' ἄκουσε καὶ τοῦ φάνηκε σὰ βῆμα σταθερὸ τῆς Μοίρας... Δὲν μπορούσε μὲ καθαρὸ τοῦ νὰ δῆ τοὺς λογαριασμούς. Σχηματιζότανε ἕνα κενὸ καὶ ἐνῶ ἐβίαζε τὸν ἑαυτὸ του, εἶδε, ὅτι τὸν στενοχωροῦσαν αὐτὰ πολὺ καὶ ὅτι ἤθελε ἄλλα πράγματα νὰ σκεφθῆ.

Κύταξε, ἔξω. Ἦταν σελήνη. Καὶ δὲν φουσοῦσε διόλου. Μιά γάτα ἄσπρη εἶδε στὰ κεραμίδια μιᾶς ἀποθήκης καὶ σκέφθηκε μὴν ἦταν ἡ δική του. Τὴν εἶδε νὰ ἀνεβαίνει ἕναν τοίχο, νὰ προχωρῆ πάνω σ' αὐτὸν καὶ ἐπειτὰ νὰ χάνεται.

Ἄκουσε θόρυβο. Ἡ Μίρζα!..

Φάνηκε αὐτὴ στὴν πόρτα πρὸ μελαφρῆ ἀπ' ἄλλοτε.

— Ἀφέντη, ἔλα!.. Μιλοῦνε!..

Ὁ Ἀσᾶς κλονίσθηκε μὴ ξεύροντας ἀπὸ ποῦ νὰ πάη;..

— Στάσου, Μίρζα!..

Εἶδε ὅτι κρατοῦσε τὴν πέννα καὶ τὴν ἔρριξε στὸ τραπέζι, ἀλλ' αὐτὴ κύλισε καὶ καρφώθηκε στὸ πάτωμα κουνώντας.

— Σιγὰ! τοῦ εἶπε ψιθυριστὰ ἡ Μίρζα. Ἀκκουμποῦσε τὰ πόδια του χάμω ἤσουα παρακαλώντας τὸν Μωῦσῆ νὰ τὸν βοηθήσῃ, νὰ ἀκούσῃ, νὰ τὴν συλλάβῃ!..

— Ἀπ' ἐδῶ!..

Πάλι ἡ Μίρζα τοῦ ἔδειξε τὸ δρόμο. Τὸν ὠδήγησε σ' ἕνα παρὰ-θυρο σκοτεινοῦ δωματίου.

— Νά!

Ἄκουσε ὀμιλίες σιγαλές. Πλησίασε καὶ ἄκουσε. Μιά φωνὴ ἄγνωστη, λίγο βαρειά καὶ ἔλεγε καὶ κάποτε ἡ φωνὴ ἡ λεπτὴ καὶ γλυκεῖα ἡ γνωστὴ του φωνή, τῆς Ραχίλ, τοῦ ἀπαντοῦσε.

Εἶχαν ἀποφασίσει νὰ φύγουν!.. Νὰ ἀρίση αὐτὴ τὸ σπίτι της, τὸν πατέρα της, τὴν ἀδελφὴ της, τὴ θρησκεία της καὶ νὰ φύγῃ μαζί μὲ τὸν νεὸ ἐκείνον, ποῦ κάτω τῆς μιλοῦσε!..

Ἔνας κρότος τοὺς διέκοψε.

— Πάω, γιατί μπορεῖ νὰ ξυπνήσῃ ἡ Σάρρα!..

— Λοιπὸν αὔριο!.. Αὔριο!..

Ὁ Ἀσᾶς ἔμεινε στὴ θέση του ἀκόμα καὶ ἐνῶ εἶχαν πάφει οἱ ὀμιλίες:

— Αὔριο, ἔ;

Εἶχε σφιγμένες τῆς γροθιές του καὶ κύταξε, χωρὶς νὰ θέλῃ καὶ χωρὶς νὰ σκέπτεται, τὸ ἀντικρινὸ δένδρο ποῦ ἦταν φωτισμένο ἀπ' τὴ σελήνη.

— Ἀφέντη!.. τοῦ εἶπε σιγὰ ἡ Μίρζα.

— Νά, Μίρζα!.. Πάμε!..

Μὲ βήματα γρήγορα καὶ σιγαλὰ πῆγε στὸ δωμάτιό του, καὶ ἅμα βρέθηκε μόνος ἐκεῖ ξέσπασε ἡ μανία του:

— Ἀκούς, ἀκούς!.. Νὰ φύγῃ!.. Νὰ φύγῃ!.. Νὰ παρατήσῃ τὸ σπίτι της, τοὺς δικούς της καὶ νὰ φύγῃ μ' ἕναν ξένο, μ' ἕναν ἔχθρό της!.. Μὰ κατάρα, ἔπεσε!.. Ἄ, καταραμένη!.. Ὅλα τὰ πέταξες γὰρ τὴ βρομερὴ σου ἀγάπη!.. Θρησκεία, πατέρα, σπίτι,

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

ἀδελφή!.. Καὶ τρέχει, καὶ τρέχει νὰ ῥιχτή στὴν ἀγκαλιά ἑνὸς ἐχθροῦ της, ἑνὸς ἐχθροῦ τῆς φυλῆς της!.. Ἄ!..

Καὶ ὁ Ἀσᾶς κινήθηκε πρὸ νευρικά, ἔσφιξε τὸ ἓνα χέρι στὸ ἄλλο καὶ εἶπε :

— Δὲ θὰ σᾶς περάσει ὅμως!.. Ὁ γέρο Ἀσᾶς, ὁ ἔβραϊος, ξέρει καὶ χαλᾷ τὰ σχέδια!..

Ξέρει καὶ χαλᾷ τὰ σχέδια!.. Ἄ, ἄ!.. ἀλλοιμονό της!..

Καὶ καθὼς κουνουσε τὸ κεφάλι λέγοντας τῆς τελευταίης λέξεις, θυμίσθηκε τί εἶχε δῆ στὴ Ρουθ.

— Νά το!.. Νά, πῶς βγαίνει!.. εἶπε ὑψώνοντας τὸ δάχτυλο. Ἡ Σαρίτσα ὅμως θὰ ἐκδικηθῆ τὴν ἀδελφή της!.. Αὔριο ἢ Ῥαχὴλ θὰ εἶνε ἀρρωστη!.. Καὶ ἔπειτα;.. Καὶ ἔπειτα ὅλος ὁ κόσμος θὰ μάθῃ καὶ θὰ δῆ, ὅτι ψέμματα λέγανε κείνοι, ψέμματα, ὅτι οἱ κόρες τοῦ Ἑβραίου δὲν ἀγαποῦνε!.. Ἀγαποῦνε καὶ πολὺ μάλιστα, σοσιώνονται γιὰ τὴν ἀγάπη!... Πεθαίνουν φαρμακωμένες!...

ΔΗΜΟΣΘ. Ν. ΒΟΥΤΥΡΑΣ

Παρηγορητικὴ πληροφορία

Ὁ ἀρρωστος. — Γιὰ πὲς μου, Παντελῆ, σοῦ εἶπε τέλος πάντων ὁ γιατρός τί ἀρρώστεια ἔχω; Δὲν τὸν ῥώτησες κρυφά;

Ὁ ὑπηρέτης. — Μὰ κ' αὐτὸς, ἀφέντη, δὲν ἐκατάλαβε καλὰ — καλὰ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙΣ

ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ να διαλάβωμεν ἐνταῦθα, χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ συμπαθοῦς καὶ ἀξίου λόγου «Ἐθνικοῦ Ἡμερολογίου», ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ εἰκονογραφικοῦ κύκλου τῆς Θεοτόκου, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀποφανόμεθα ὅτι οἱ σπουδαιότεροι γνωστοὶ τῆ ἐπιστημονικῆ κόσμῳ ἐρευνηταὶ Δε-Ρώσσης, Φλερῆ καὶ Γκαρούτζη οὐδόλως ἐποιήσαντο σοβαρὰς ἐπιστημονικὰς ἐρεῦνας περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, τοῦ ὅπερ δεῖκνυται ἐκ τοῦ ὅτι αἱ ἐρευναι αὐτῶν οὐδεμίαν διαγράφουσι δδὸν ἀσφαλῆ πρὸς διασάφειν τῶν ἀρχαιότερων τύπων τῶν εἰκόνων τῆς Θεοτόκου, ἀλλ' ἀφεῶρων κυρίως εἰς τὰς παραδόσεις τὰς ἀναφερομένας εἰς τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν λατρειάν τῆς Θεομήτορος, ἐτι δὲ καὶ τὸν καθορισμὸν τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἔδει νὰ τελεῖται ἡ μνήμη Αὐτῆς. Πεισίσμεθα ὁμως ἀκραδάντως, ὅτι ἀφ' οὗ ἐπιτρέπεται ἐξ ἀπλῶν στατιστικῶν εἰκόνων τῆς Θεοτόκου νὰ ἐλπίζῃ τις καθορισμὸν συμπλεγμάτων τύπων ἱστορικῶν εἰκόνων Αὐτῆς, ἐτι πλεῖον ἐπιτρέπεται ἡμῖν ἵνα προσδοκῶμεν ἐκ τῆς ἐπιστημονικῆς ἐξελίξεως τῶν γνωστῶν ἡμῖν τύπων τῆς Θεοτόκου, ὅπως ἐξευρεθῇ ἡ πηγὴ, ἐξ ἣς αὐταὶ παρήχθησαν. Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦτου ὁμως δεόν ἵνα συνδυάσῃ τις τὰς ὑφισταμένας παραδόσεις πρὸς τὰς διασωζόμενας ἱστορικὰς μαρτυρίας, αἵτινες ἀμφότεραι ἀντικείμενον ἔχουσιν τὰς διαφόρους παραστάσεις τῆς Θεομήτορος, τοσοῦτη μάλλον, ὅση καὶ αἱ ἱστορικαὶ μαρτυρίαι περὶ τῶν τύπων τῆς Θεοτόκου ἐπήγασαν ἀναμφιβόλως ἐκ τῶν διὰ μέσου τῶν αἰῶνων διατηρηθεισῶν παραδόσεων, συνεπῶς, δεδομένου ὄντος, ὅτι πᾶσα ἐξελίξις περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐπηκολούθησεν ἐν Βυζαντίῳ, δεόν ἐπίσης ἵνα ὑποτεθῇ βάσιμον, ὅτι τὸ θέμα περὶ τῶν μαρτυριῶν τῶν ἀφορωσῶν τοῦς τύπους τῆς Θεοτόκου ἐν γένει, δεόν ἵνα μελετηθῇ ἐν αὐτοῖς τούτοις τοῖς κόλποις τοῦ Βυζαντίου, ἐξ οὗ ὑπάρχει ἐλπίς ἵνα προέλθῃ εἰς φῶς ἔργον ἄξιον λόγου ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν καὶ ἱκανῶς πᾶσιν ἡμῖν ἐνδιαφέρον.

Γνωστότατοι ἡμῖν τύποι τῆς Θεοτόκου ἀνά τούς διαφόρους αἰῶνας, ἀναφανέντες καί καλλιεργηθέντες ἐν Βυζαντίῳ καί ἰδίως ἐν Κωνσταντινουπόλει, εἰσὶν οἱ ἀκόλουθοι :

1η) Ἡ Παναγία δλόσωμος καί ὀρθία ἱσταμένη, φέρουσα τὰς χεῖρας Αὐτῆς ἐστραμμένας πρὸς τὰ ἄνω ἐπικεκλημένη « Ἡ Δεομένη » (Orante) καί τοιαύτη παράστασις ἐν προτομῇ.

Ὁ τύπος οὗτος ἦτο εἰσαίτι γνωστός κατὰ τὸν Δ' καί Ε' αἰῶνα καί ἐθεωρεῖτο ὡς κληροδότημα παλαιῦ χριστιανικοῦ τύπου, ἐπιζῆ δὲ καί μετὰ τὴν Εἰκονομαχίαν. Ἐμφανίζεται τὸ πρῶτον ἐπὶ νομισμάτων Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, ἐν τῇ Ναφ τῆς Ἁγίας Σοφίας καί ἀλλαγῶν ἐν κατακόμβαις ἐν Ῥώμῃ, ἐν Ῥωσσίᾳ, ἰδίως ἐν τῇ ἐν Κιέβῳ Ναφ τῆς Ἁγίας Σοφίας καί ἐπὶ μολυβδοσούλων τῶν ἀρχιεπισκοπῶν αὐτῆς, καί ἐπιωνομεῖται ἄλλοτε μὲν « Θεοσκέπαστος », « Περίδοξος », « Λόγου Πύλη » (συμβολικῶς) « Μαρία », « Βλαχερνίτισσα »¹, ὡς μία ἐκ τῶν τριῶν εἰκόνων τῆς Θεοτόκου ἐν τῇ Ναφ τῶν Βλαχερνῶν τῶν ὑπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου ἀναφερομένων.

Ὁ αὐτὸς τύπος τῆς Θεοτόκου μετὰ τὴν ἐν Ἐφέσῳ Οἰκουμένην Σύνοδον, ἐν ἣ κατεκραυνώθησαν οἱ Νεστοριανοί, ἀνευδοκίμως προσέλαβεν ἡ Θεοτόκος ἐπὶ τοῦ στήθους Αὐτῆς, τὸ γνωστόν φυλακτῆριον ἢ τὸν λεγόμενον Τροχόν (Medaillon), ἐν ᾧ εἰκονίζεται ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Ὁ τύπος οὗτος τῆς Θεοτόκου δεομένης, κατέστη, ἐν τῇ Ἀνατολῇ καί ἰδίως ἐν Βυζαντίῳ, ὁ ἐκ τῶν πολυσεβάστωτέρων καί ἐν πολλοῖς ἤρξεντο προσλαμβάνειν διακοσμητικὸν χαρακτήρα. Κατὰ τούς μεταγενεστέρους χρόνους, ὁ τύπος οὗτος τῆς Θεοτόκου ἐπιωνομεῖται « Ἡ Πλατυτέρα τῶν Οὐρανῶν » καί εἰκονίζεται συνήθως ἐπὶ μίᾳς τῶν ἀψίδων τοῦ ἱεροῦ βήματος, εἰκονίζεται δὲ καί ἐκτός τοῦ ἱεροῦ βήματος, ἄλλοτε μὲν μετὰ τοῦ Τροχοῦ ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς Θεοτόκου καί ἄλλοτε ἄνευ Τροχοῦ, ἀναπεπταμένας φέρουσα τὰς χεῖρας καί ἐπιωνομεῖται ὅτε μὲν « Παντάνασσα » ὅτε δὲ « Παράκλησις ».

2α) Ἡ Θεοτόκος εἰκονίζεται ἱσταμένη ὀρθία εἴτε ἐν προτομῇ, φέρουσα ἐπὶ τοῦ στήθους Αὐτῆς τὸ φυλακτῆριον ἔνθα εἰκονίζεται ὁ Ἰ. Χ. καί ὅπερ ἡ Θεοτόκος κρατεῖ διὰ τῶν δύο αὐτῆς χερῶν.

Ὁ τύπος οὗτος, ὡς ἀποδεικνύεται ἐξ ἀρχαίας ἐπιγραφῆς ἐπὶ βυζαντινῆς σφραγίδος, εἶναι ὁ τύπος τῆς ἀρχαίας θαυματουργοῦ εἰκόνας, τῆς ἐπικεκλημένης « Κυριωτίσσης », ἐκ τοῦ ἁμωνύμου ἀρχαίου ναοῦ τῆς Θεοτόκου τὰ Κύρου ἐν Κωνσταντινουπόλει, περὶ ἧς ἀναφέρεισι Ἄννα ἢ Κομνηνῆ, Νικήτας ὁ Ἀκομινάτος καί Μημῆα τῆς Ὀρθ. Ἀνατολ. Ἐκκλησίας. Ἐνεκα τῆς μεγάλης τῶν Βυζαντινῶν εὐλαθείας πρὸς τὸν τύπον τῆς εἰκόνας ταύτης τῆς Θεοτόκου, διεδόθη αἰτῆ ἐν πολλοῖς ἀντιγράφοις· οὕτω ἡ παράστασις αἰτῆ τῆς Θεοτόκου ἀπαντᾷ ἐπὶ πολλῶν σφραγίδων τῶν ναῶν τῆς Κ/πόλεως, οἶον τῆς Περιβλέπτου, τῆς Σαρακηνῆς, τοῦ Καλλιστράτου, τοῦ Δεξιοκράτους, τοῦ Ἀρσεβίνδου, Αἰδύμου, τῶν Νοσοκομείων Σαμαῶν,

¹ Δίς, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ στήθους ἡ Θεοτόκος φέρει σταυρὸν ἰσογράμμον.

ὄρφανοτροφείων διαφόρων, ὑπαλλήλων κυβερνητικῶν, στρατιωτικῶν, κληρικῶν κλπ. Ἐπίσης ἐτίθετο ἐπὶ σφραγίδων τῆς πόλεως τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Πελοποννήσου, τῆς Νικαίας, τῆς Τριπόλεως, τῆς Νισσης, ἐπὶ τῶν σφραγίδων τῶν μονῶν τῆς Ἰωνίας, Κιλικίας, Καππαδοκίας, Μεσοποταμίας, Πόντου, Κύπρου, Ἐβρυθραίας καὶ ἐπὶ σφραγίδων ἐπισκόπων διαφόρων καὶ Μητροπολιτῶν.

Ὁ αὐτὸς τύπος τῆς εἰκόνας τῆς Θεοτόκου εὕρηται ἐπὶ τῶν σφραγίδων τοῦ Αὐτοκράτορος Ἡρακλείου μετὰ τῶν τέκνων αὐτοῦ, τοῦ Αὐτοκράτορος Φωκά, τῆς δυναστείας τῶν Παλαιολόγων καὶ πολλῶν ἄλλων μεγιστάνων τοῦ Βυζαντίου. Ἄπαξ σημειοῦται ὁ τύπος οὗτος ἐπὶ σφραγίδος βυζαντινῆς προσλεύσεως, φέρων συμβολικὴν ἐπιωνυμίαν «Ἡ Ἐπίσκεψις». Τὸ γεγονός δ' ὅτι πλεῖστα νομίσματα καὶ σφραγίδες βυζαντιναί, φέρουσαι τὸν τύπον τοῦτον τῆς Θεοτόκου δὲν ἀναφέρουσι ἰδιαίτερον προσωνομίαν, ἀποδεικνύει, ὅτι ὁ τύπος οὗτος παρά τοῖς Βυζαντινοῖς ἦτο γνωστότατος.

Ὁ ἐκ τῶν διακεκριμένων σοφῶν ἀρχαιολόγων Νικόδημος Κονδωφ, κατατάσσει τὸν τύπον τῆς εἰκόνας ταύτης εἰς ἴσην μοῖραν ἀρχαιότητος πρὸς ἐκείνην τὴν τῆς Ὁδηγητρίας.

3η) Ἡ Παναγία ὀλόσωμος, φέρουσα ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτῆς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ἔχουσα ἄλλοτε μὲν τὰς χεῖρας ἀναπεπταμένας, δεομένης τῆς Θεοτόκου, ἄλλοτε δὲ βρεφοκρατοῦσα τὸν Ἰ. Χριστὸν, ὅστις διὰ τῶν δύο αὐτοῦ χειρῶν εὐλογεῖ τὴν αὐτὴν δὲ παράστασις ἐν προτομῇ. Ὁ τύπος οὗτος ἐν πολλοῖς παρά τῇ ἀγιογραφίᾳ κέντηται χαρακτῆρα διακοσμητικόν, κατὰ τὸν De Rossi καὶ ὁ τύπος οὗτος εὐρέθῃ ἐν κατακόμβαις. Κατὰ τὸν τύπον τοῦτον ἡ Θεοτόκος, ἰσταμένη ἐντὸς Κολυμβήθρας, ἔχουσα τὰς χεῖρας ἐστραμμένας πρὸς τὰ ἄνω, τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἔμπροσθέν τῆς εὐλογούντα καὶ φέροντα ἐπὶ τοῦ στήθους αὐτοῦ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, εἰκονίζεται σήμερον ἡ Ζωοδόχος Πηγὴ, περὶ ἧς οὐδαμῶς μέχρι τοῦδε εὐρέθῃ μνημεῖον τι δυνάμενον ἵνα ὀρίσῃ ἡμῖν τὸ ἀρχέτυπον τῆς παραστάσεως ταύτης, ὑπὸ τὸ ὄνομα Ζωοδόχος Πηγὴ. Ἐπὶ μεταγενεστέρων ὁμοῦ εἰκόνων τῆς Θεοτόκου ἐντὸς Κολυμβήθρας ἐποχῆς 17—18 αἰῶνος, τὸ ὄνομα Πηγὴ σημειοῦται καὶ υποθέτω ὅτι ὁ συμβολισμὸς οὗτος εἶναι ἀρκετὸς, ἵνα μᾶς πείσῃ περὶ ὑπάρξεως παραδόσεως ἀρχαίου τοιοῦτου τύπου τῆς Θεοτόκου. Πρὸς τὴν εἰκόνα ταύτην τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, ἔχομεν τὸ τρίμετρον ἱαμβικὸν τοῦ Ἐμ. Φυλῆ: «Ἀφθαρσίας φέρουσα τοῖς κόλποις φλέβα».

4η) Ἡ Θεοτόκος ὀρθία ἰσταμένη καὶ τὴν αὐτὴν παράστασις ἐν προτομῇ, φέρουσα τὰς ἑαυτῆς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους, ἐνίοτε τὰς παλάμους ἐστραμμένας ἔχουσα, φέρει ἐν τῇ εἰκονογραφίᾳ χαρακτῆρα διακοσμητικόν ὡς ὑπόδειγμα ἔχομεν τὸ ἀνάγλυφον τῆς Παναγίας τῆς Χαλκίδος καὶ τὸ τοιοῦτον ἐν Γάνω καὶ Χῶρα, πλεῖστα ὅσα μολυβδοθύλλα καὶ νομίσματα βυζαντινά.

5η) Ἡ Θεοτόκος ἰσταμένη ὀρθία καὶ πλαγίως κατὰ τὰ ³/₄, ἡ τὴν αὐτὴν παράστασις ἐν προτομῇ, ἐστραμμένη ἄλλοτε μὲν πρὸς τὰ δεξιὰ καὶ ἄλλοτε πρὸς τὰ ἀριστερά φέρουσα τὰς χεῖρας,

θεομένη ὁ τύπος οὗτος εἶναι ὁ τῆς Θεοτόκου τῶν Χαλκοκρατείων ἐν Βυζαντίῳ. Μεταγενεστέρως ὁ τύπος οὗτος ἐν τῇ εἰκονογραφίᾳ προσέλαβεν ἐπίσης χαρακτηριστὰ διακοσμητικόν.

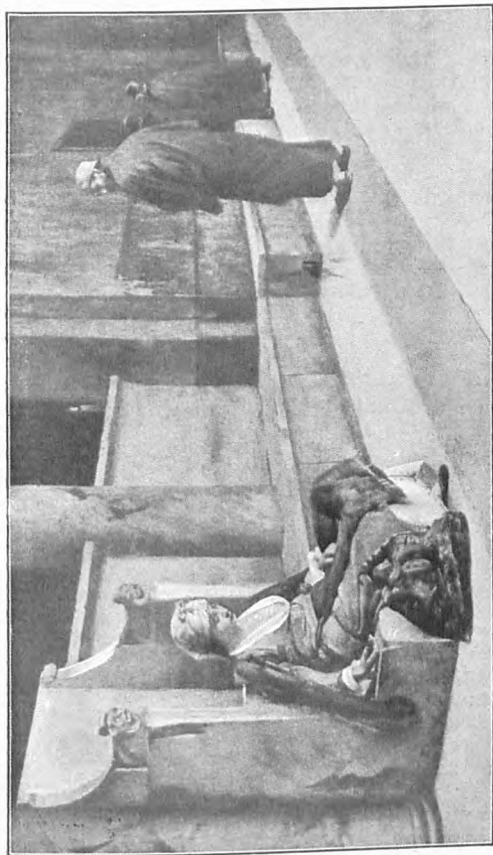
6η) Ἡ Θεοτόκος ἱσταμένη ὀρθία καὶ ἐλαφρῶς ἐστραμμένη, ὀτὲ μὲν πρὸς τὰ δεξιὰ, ὀτὲ δὲ πρὸς τὰ ἀριστερά, φέρουσα τὴν μὲν δεξιὰν αὐτῆς χεῖρα ὑψωμένην, τὴν δὲ ἀριστεράν ἐπιτιθεμένην ἐπὶ τοῦ στήθους αὐτῆς, κατὰ τὸν τύπον τῆς Βυζαντινῆς εἰκόνας τῆς ἀποκειμένης ἐν τῇ ἐν Ρώμῃ καθ' τοῦ ἁγίου Ἀρακῆλῃ. Τὸν τύπον τοῦτον ἔφερε παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς ἡ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου, ἡ ἐπικεκλημένη «Κεχαριτωμένη».

7η) Ἡ Θεοτόκος καθήμενη ἐπὶ θρόνου δόξης, κρατεῖ διὰ τῶν δύο αὐτῆς χειρῶν τὸ φέρον τὸν Ἰ. Χρ. φυλακτήριον. Ὁ τύπος οὗτος, μεταγενεστέρως τοῦ ΙΑ' αἰῶνος, κατὰ πρώτην φοράν ἀπαντᾷ ἐπὶ νομισμάτων Ἀλεξίου Α' τοῦ Κομνηνοῦ καὶ ἐπὶ ἐτέρων νομισμάτων Βυζαντινῶν Ἀυτοκρατόρων καὶ ἐπὶ μολυβδοβούλλων Πατριαρχῶν Κ/πόλεως, ἰδίως κατὰ τοὺς τρεῖς πρὸ τῆς ἀλώσεως τελευταίους αἰῶνας. Κατὰ τὴν αὐτὴν περίπτωσιν, ἐμφανίζεται ὁ τύπος ὁ εἰκονίζων τὴν Θεοτόκον, καθήμενην ἐπὶ θρόνου καὶ κλώθουσαν νῆμα, φέρει δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον τὴν ἐπιγραφήν: Ο ΚΥΡΙΟΣ ΜΕΤΑ ΟΥ.

8η) Ἡ Θεοτόκος ἱσταμένη ἐνώπιον τοῦ θρόνου, ἄνωθεν οἱ Ἀγγέλοι καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, κάθωθεν οἱ Προφῆται, ἔχουσα τὰς χεῖρας ἐστραμμένας πρὸς τὰ ἄνω, ἐπὶ δὲ τοῦ στήθους τὸ φυλακτήριον. ἐπικέκληται «Σοφία Κυρίου», φέρουσα δὲ χαρακτηριστὰ διακοσμητικὸν πολλάκις ἐπιγράφεται «Ἡ ἐμφάνισις τῆς Θεοτόκου».

9η) Ἡ Θεοτόκος καθήμενη ἐπὶ θρόνου δόξης, φέρει ἐν τοῖς κόλπῳ αὐτῆς ἄνωπὸν τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὃν κρατεῖ διὰ τῶν δύο αὐτῆς χειρῶν ὁ τύπος οὗτος ἐν τῇ ἀγιογραφίᾳ ἐμφανίζεται κατὰ ΙΒ' αἰῶνα, καὶ προσέλαβε βαθμηδὸν διακοσμητικὸν χαρακτηριστὰ ἐν τῇ διακοσμητικῇ τῶν ἐκκλησιῶν ἐπικέκληται «Δέσποινα τῶν Ἀγγέλων», συνηθέστερον ἀπαντᾷ ἐν τοιχογραφίαις, ὀτὲ μὲν μεταξὺ τῶν Προφητῶν, ὀτὲ δὲ μεταξὺ τῶν Ἀγγέλων καὶ φέρει τὰς ἐπιγραφάς, ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει τὴν ἐπιγραφήν: «Ἄνωθεν οἱ Προφῆται σὲ προσκυνοῦσιν», ἐν δὲ τῇ δευτέρῃ: «Ἐπὶ σοὶ χαίρει κεχαριτωμένη πᾶσα κτίσις, ἀγγέλων τὸ σύστημα καὶ ἀνθρώπων τὸ γένος». Κατὰ μόναν δ' εἰκονιζομένη ἡ Θεοτόκος κατὰ τὸν τύπον τοῦτον προσεπωνομαίται «Δύναμις τοῦ Ὑψίστου» καὶ «Ὑψηλότερα τῶν Οὐρανῶν», συνηθέστερον δὲ, ἐὰν οὐχὶ πάντοτε, ἡ εἰκονογραφία ἐν τῇ διακοσμητικῇ τῶν ναῶν θέτει τὴν εἰκόνα ταύτην ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ βήματος, προσορίζουσα δι' αὐτὴν τὴν ἀνατολικὴν ἀψίδα. Τοιοῦτος τύπος ἀπαντᾷ ἐπὶ πολλῶν σφραγίδων (μολυβδοβούλλων) Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοῦ ΙΒ' αἰῶνος καὶ ἕξ ἕως μέχρ' τοῦ ΙΕ' αἰῶνος.

Λίαν σπανίως ἀπαντᾷ ὁ τύπος οὗτος, καθ' ὃν ἡ Θεοτόκος ἐν τῇ ὡς εἴρηται ἄνωθι στάσει, φέρει ἐστραμμένην τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ἀριστερὰ αὐτῆς.

Νεοελληνική Τέχνη — "ΑΓΙΑ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ," — [Έργον Θ. Ράλλη]

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriki
Restrictions apply.

ἀριστερά Αὐτῆς καὶ ἱσταμένη ὀρθία ἐν προτομῇ βρεφοκρατοῦσα τὸν Ἰ. Χ. διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς· ὁ τύπος οὗτος παριστᾷ τὴν καθ' ὅλην τὴν Ἀνατολὴν καὶ Δύσει πεφημισμένην καὶ ὑπὸ πασῶν τῶν γενεῶν μακαριζομένην εἰκόνα τῆς Θεοτόκου τὴν ἐπωνυμιούμενην «Ὁδηγήτριαν», περὶ ἧς ἡ εὐσεβὴς παράδοσις διασφίξει ὅτι πρῶτος ἀπετύπωσεν ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς τῆς Θεοτόκου ζώσης ἔτι. Ἐνεκα δὲ τῆς τριακονταετίας προελεύσεως τοῦ τύπου τούτου τῆς Θεοτόκου, τοῦ προσλαβόντος τὴν ἐμφαντικὴν καὶ ὑπερένδοξον ἐπωνυμίαν «Ὁδηγήτρια», ἐθεωρεῖτο ἐν Βυζαντίῳ καὶ καθ' ὅλην τὴν Ἀνατολὴν, ὡς ὁ ἐπισημότερος τύπος τῆς προσκυνήσεως τῆς Θεοτόκου, ἐφ' ἧ καὶ ἀνέκαθεν ἰδιαίτερα ἐκδηλοῦται ἐν τῇ εἰκονογραφίᾳ ἐπιμέλεια καὶ προσοχή, ὅπως μὴ ὁ χρωστήρ τοῦ καλλιτέχνου παρεκκλίνῃ ἐν τῇ ἀντιγραφῇ τοῦ ἑξεικονίσματος τοῦ πρωτοτύπου. Τὸ σέβας καὶ ἡ εὐλάβεια τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου πρὸς τὴν ἱεράν ταύτην εἰκόνα ἦν ἀπερίοριστον· αὕτη ἐθεωρεῖτο ὡς τὸ παλλᾶδιον τῆς βασιλευούσης τῶν Πόλεων, ἐν καιρῷ θεομηνιῶν, ἐχθρικῶν ἐπιδρομῶν καὶ λοιπῶν ἀτυχημάτων, οἱ πιστοὶ τὴν ἀρωγὴν Αὐτῆς ἐπεκαλοῦντο καὶ περιήγουν ἐν κατανοῆσει ψυχῆς καὶ καρδίας ἀνά τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὰ τεῖχη αὐτῆς, λιτανεύοντες ἐν καιρῷ πολιορκίας πρὸς ἐπιάρρυνον τῶν μαχητῶν. Ἐν καιρῷ ἐπίσης μεγάλου κινδύνου οἱ αὐτοκράτορες συμπαραλαμβάνον ταύτην μεθ' ἑαυτῶν, τιθέμενοι ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ καὶ ἐπανήγον αὐτὴν ἐν Κ πόλει ἐν θριάμβῳ διὰ τῆς Χρυσῆς Πύλης, ψάλλοντες το «Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ νικητήρια...». Εἰς τὴν εἰκόνα ταύτην ἐμελουρήθη καταλλήλως ἐπὶ τῆς Β' περιόδου τῆς εἰκονομαχίας (ἐπὶ Θεοφίλου υἱοῦ Μιχαὴλ Β') κατὰ τὸν Η' αἰῶνα ὑπὸ τοῦ μοναχοῦ Θεοστηρίτου, ἢ κατ' ἄλλους ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ μελοποιῦ τῆς ἐκκλησίας Θεοφάνους μοναχοῦ, ὁ θαιμάσιος ὕμνος ὁ ἀπαντῶν ἐν τῷ μικρῷ παρακλητικῷ Κανόνι «Ἄλαλα τὰ χεῖλη τῶν ἀσεβῶν...». Τὸν τύπον τῆς ἱερᾶς εἰκόνης τῆς Θεοτόκου Ὁδηγήτριας, φέρουσιν αἱ σφραγίδες (μολυβδόβουλλα) τῶν Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως Γερμανοῦ Α', τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς Φωτίου, τοῦ Νικολάου Α', τοῦ Μιχαὴλ τοῦ Κηρουλλαρίου, ἢ σφραγίδες Θεοδώρου τοῦ Βαλσαμωνος Πατριάρχου Ἀντιοχείας, αἱ σφραγίδες διαφόρων μητροπολιτῶν, ἐπισκόπων, ἡγουμένων Μονῶν, κληρικῶν διαφόρων, ἀνωτάτων λειτουργῶν τοῦ κράτους, στρατηγῶν κ.λ.π., χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ νομίσματα Ἀυτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου καὶ ἐπὶ πολλῶν ἐτέρων ἀναμνηστικῶν ἀντικειμένων, ἐν διπτύχοις ἐξ ἑλεφαντίνου. Ὁ αὐτὸς τύπος τῆς εἰκόνης τῆς Ὁδηγήτριας ἱστορεῖται ἐν τοιχογραφίαις ἐκ μωσαϊκοῦ ἀρχαίων ναῶν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἄλλαχού, κατὰ τὸν τύπον δὲ τοῦτον τῆς εἰκόνης τῆς Ὁδηγήτριας, ἢ Ῥωμαϊκῆ ἐκκλησία καθιελοῦται τὰ πολλαχού τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἀποτυπούμενα καὶ διανεμόμενα τοῖς χριστιανοῖς ἀγαλμάτια τῆς Παναγίας. Τοιοῦτον τύπον εἰκόνης Ὁδηγήτριας φέρει ἡ εἰκὼν ἢ ἐπικεκλημένη ὑπὸ τῶν Θηβαίων «ἡ Ἀθηνιώτισσα», εὑρισκομένης νῦν κατὰ παράδοσιν ἐν τῷ σπηλαίῳ τῆς ἐν Τραπεζοῦντι ἱερᾶς Μονῆς Σουμελά, ἢ ἐκ μωσαϊκῶν γνωστῆ βυζαντινῆ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriki
Restrictions apply.

εικών ΙΑ' αιώνος τῆς Παμμακαρίστου, ἐναποκειμένη νῦν ἐν Κ/πόλει ἐν τῷ Ναφῷ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἡ εἰκὼν ἡ ἐπικεκλημένη «Βλαχερνίτισσα»¹, ἡ ἀπαξ μόνον ἀπαντῶσα ἐν μολυβδοβούλλῳ φέρουσα τὴν ὑπερένδοξον ἐπωνυμίαν «Ἡ Ἑλεούσα», ἑτέρα μοναδική φέρουσα τὴν ἐπωνυμίαν «Ἡ Τριμιωτέρα», «Ἡ Ἀκάθιστος», «Ἡ Κυρία τῶν Ἀγγέλων», «Ἡ Θεραπειώτισσα», «Ἡ Ἑλπίς τῶν ἀηγλοπισμένων», «Ἡ Ψυχασώτρια», «Ἡ Περίβλεπτος», «Ὁ Κύριος μετὰ Σοῦ», «Ἡ Ἀρόλοντος», «Ἡ Ἄλυπος» θῆλ. ἢ καταπαύουσα τὰς λύπας καὶ τοὺς πόνους κατὰ τὸ «γῆρως ἄλυπα» τοῦ Σοφοκλέους. Τοιοῦτον τύπον φέρουσι μετὰ λεπτῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παραλλαγῶν ἐν τῇ στάσει τῶν χειρῶν, τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ σώματος ἀμφοτέρων τοῦ τε Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου, αἱ κατὰ τὴν ἀμοιγραφίαν ἐπικειλημένοι εἰκόνες Θεοτόκου τῆς Ὀυταγιῶνος, τῆς Βαγλεντιανῆς, τῆς Γοργοεπηκόου, τῆς Ῥωμαίας (ἢ αὐτὴ ἡ Θεοτόκος τῆς Λύδης), τῆς ἐν Ἀθωνί Μονῆς τῶν Ἰδῆρων, τῆς Μονῆς τοῦ Ζωγράφου, τῆς ἐν Ἀθωνί Μονῆς τοῦ Γρηγορίου, τῆς Μονῆς τοῦ Ξενοφάντος, τῆς Μονῆς Κοσινίτης ἢ Εἰκοσιφοινίσσης ἐν Μακεδονίᾳ, ἧτις ἐπωνυμῶνται «Ἡ Ἀχειροποίητος» καὶ ἄλλων.

Τρεῖς εἰσὶν αἱ ἀναμνήσεις τῆς σωτηρίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῆς πεφημισμένης εἰκόνας τῆς Ὀδηγητρίας: ἡ ἐπὶ Αὐτοκράτορος Ἡρακλείου (626), ἡ ἐπὶ Κωνσταντίνου Πρωγωνάτου (670) καὶ ἡ ἐπὶ Μιχαὴλ Γ' (866). πᾶσαι αἱ μετὰ τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου συνδεόμεναι. Περὶ τοῦ τύπου τούτου Θεοτόκου τῆς Ὀδηγητρίας, ἴδε ἡμετέραν πραγματείαν «Θεοτόκος ἢ Θεραπειώτισσα», δημοσιευθεῖσαν ἐν Ἀθήναις ἐν τῇ Ἑθνικῇ Ἐφημερίδι τῆς Νομοματικῆς Ἀρχαιολογίας Τ. ΙΒ', τεύχος 3—4 1909-1910 σελ. 327.

Ἐνταῦθα δεόν ἵνα κατατάξωμεν ἕτερον τύπον εἰκόνας Ὀδηγητρίας, ὀρθίας, ἰσταμένης ἢ ἐν προτομῇ τῆς Θεοτόκου βρεφοκρατούσης τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς, ἀντιθέτως τοῦ γνησίου τύπου τῆς Ὀδηγητρίας, ἧτις βρεφοκρατεῖ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς. Ὁ τύπος οὗτος καθ' ἡμᾶς προήλθεν ἐξ ἀπιχνογραφημάτων τοῦ τύπου τῆς Θεοτόκου τῆς Ὀδηγητρίας. Γνωστοῦ ὄντος, ὅτι τὰ ἀπομάγματα ἢ ἐκτυπώματα (Calque) προσκνηταρίων εἰκόνων ἐκ διαφόρων μετάλλων, ἦσαν λίαν ἐν χρήσει παρά τοις Βυζαντινοῖς ὡς στερεώτερα τῶν ἐπὶ ξύλου διὰ χρυστήρας ἐξωγραφισμένων, εἶναι βέβαιον ὅτι ἕκαστον βουλλοτήριον² μικρόν τε ἢ μέγα, φέρον τὸν τύπον τῆς Θεοτόκου Ὀδηγητρίας ἀνε-

¹ Ἡ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου Ὀδηγητρίας, μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατῶν ἐν τῷ παλατίῳ τῶν Βλαχερνῶν, εἰπεὶ τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου ἦν ἀποτεθειμένη ἐν τῷ ναφῷ τῶν Βλαχερνῶν, ἀπεκλήθη ὁμοίως «Βλαχερνίτισσα», ἐντεῦθεν δ' ἀπὸ τοῦ ΙΑ' αἰῶνος καὶ ἔτις ἡ ἐπίκλησις τῆς εἰκόνας ὡς Βλαχερνίτισης κατέστη συνώνυμος τῇ Ὀδηγητρίᾳ. Εἰς τοῦτο συνέτεινεν, ὡς φαίνεται, καὶ τὸ ὁμοίωστρον τοῦ τύπου μᾶς ἐκ τῶν τῶν εἰκόνων εἰκόνων τῆς Θεοτόκου, περὶ ὧν ἀναφέρει Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος, τῆς ἐν τῷ Προσκνηταρίῳ τοῦ ναοῦ τῶν Βλαχερνῶν ἐναποκειμένης.

² G. Schlumberger Sigellographie p. 148—149, 202.

στραμμένον ἔνεκα τῆς χρήσεως αὐτοῦ, ἐχρησίμευεν ὡς τύπος τῆς ἐν λόγῳ παραστάσεως τῆς Θεοτόκου βρεφοκρατοῦσης διὰ τῆς δεξιᾶς χειρός. Ἡ παράστασις αὕτη συνήθως ἐπικλήθεται μεταγενεστέρως «Ἡ Ἀχειροποίητος», «Ἡ Βλαχερνίτισσα», «Ἡ Εὐεργέτις», «Ἡ Αἴγυπτία», «Ἡ Ἐλεημονήτρια», «Ἡ Ἐλεούσα» (ὡς ἡ τοῦ Κόκκου), «Ἡ τῆς Ἀκαθίστου», «Ἡ τῆς Ἱερουσαλήμ».

11η) Ὁ τύπος τῆς εἰκόνας ταύτης παριστᾷ τὴν Θεοτόκον φυσικοῦ μεγέθους, καθημένην ἐπὶ Θρόνον δόξης, ἐναγκαλιζομένην τὸν Ἰ. Χ. διὰ τῆς δεξιᾶς χειρός, τὸν δὲ Ἰ. Χ. ἱσταμένον ὄρθιον καὶ στηριζόμενον ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ γόνατος τῆς Θεοτόκου, ἐναγκαλιζόμενον τὸν λαίμῳ Αὐτῆς. Ἡ Θεοτόκος συγκεκινημένη ἐπιθέτει τὴν δεξιάν παλάμην ἐπὶ τοῦ στήθους Αὐτῆς, οἰνεῖ προσπαθοῦσα γὰ ὑπερνηκίῃ τὴν ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῆς ἐμφανισθεῖσαν ἀθυμίαν. Ἐνωθεν καὶ ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν εἰκονίζονται δύο Ἄγγελοι Κυρίου. Τὴν παράστασιν ταύτην εἶδομεν ἐπὶ λαμπροῦ βυζαντινοῦ ἀναγλύφου, μαρμαρίνης εἰκόνας, ἐν τῇ Καπέλλη τοῦ Ζήνωνος τοῦ ἐν Βενετίᾳ Ναοῦ τοῦ ἁγίου Μάρκου, φέρουσαν τὴν γνωστὴν ἑλληνικὴν ἐπιγραφὴν «Μήτηρ Θεοῦ ἢ Ἀνίκητος...»

12η) Ὁ τύπος τῆς εἰκόνας ταύτης παριστᾷ τὴν Θεοτόκον ἱσταμένην ὄρθιον καὶ κρατοῦσαν ἐνώπιόν της τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὃν ἀνωφοῖ διὰ τῶν δύο Αὐτῆς χειρῶν μέχρι τοῦ στήθους. Ἐπωνομίζεται δὲ ἡ εἰκὼν αὕτη «Ἡ Νικοποιὸς» καὶ ἐναπέκειτο ἐν τῷ Παλατίῳ τῶν Βυζαντινῶν Ἀυτοκρατόρων, νῦν δὲ διασφύζεται ἐν τῷ Ναῷ τοῦ ἁγίου Μάρκου ἐν Βενετίᾳ. Πολλοὶ ἐκ τῶν ξένων συγγραφεῶν ἠθέλησαν ἔνα δι΄ασχυρισθῶσιν, ὅτι ἡ εἰκὼν τῆς Παναχίας Θεοτόκου τῆς Νικοποιοῦ ἦτο ἢ αὐτὴ εἰκὼν τῆς Ὁδηγητρίας, μόνον δ' ὁ Ἀββᾶς Κθηρήνη, μελετήσας καλῶς τοὺς βυζαντινοὺς συγγραφεῖς σαφῶς καὶ μετὰ παρρησίας ἀπεφάνητο τὸ ἐναντίον, διακρίνας τοὺς δύο αὐτοὺς τύπους τῶν ἐν λόγῳ εἰκόνων. Τὸ ὄνομα τῆς Θεοτόκου τῆς Νικοποιοῦ ἦτο λίαν γνωστὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὡς τοῦτο μαρτυροῦσιν οἱ Βυζαντινοὶ συγγραφεῖς: Κοδινός, Νικηφόρος, Γρηγοροῦς καὶ Νικήτας Χωνιάτης.

Ἐπαξ ἅπαντᾶ ὁ τύπος οὗτος ἐπὶ μολυβδοβούλλου προσαγορευέμενος «Κυριώτισσα».

Οἱ ἐν Βυζαντίῳ ὁδεμίαν ἐποιοῦντο διάκρισιν, μεταξὺ τοῦ τύπου τοῦ παριστάνοντος τὴν Θεοτόκον δλόσωμον καὶ ὄρθιον ἱσταμένην, καὶ τοῦ τύπου ἐκείνου τοῦ ἐν προτομῇ, καθ' ἂν μέχρις ὀσφύος ἐξεικονίζετο ἡ Θεοτόκος. Οἱ λόγοι τῆς προτιμήσεως τῆς μιᾶς ἢ ἑτέρας στάσεως εἰσὶ καθαρῶς τεχνικοί, παρατηρεῖται δ' ὅτι πρὸ τοῦ ΙΒ' αἰῶνος ἦτο ἐν χρήσει ὁ τύπος τῆς ὄρθιας στάσεως τῆς Θεοτόκου καὶ μάλιστα προσιματό ἐν πολλοῖς ὁ τύπος τῆς Ὁδηγητρίας, ὡς τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τῶν μολυβδοβούλλων τῶν Πατριαρχῶν Κιπρόλεως Γερμανοῦ Α', Φωτίου, Νικολάου Α', Μιχαὴλ Κηρουλλάρου καὶ ἄλλων ἐκ διαφόρων ἐτέρων μνημείων Γ' καὶ Ζ' αἰῶνος, ἐν ᾧ ἡ ἐν προτομῇ ἐξεικονιστὴ τῆς Θεοτόκου συνηθεστέρα κατέστη ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ ΙΑ' αἰῶνος καὶ ἔξῃς, ἰδίως δὲ τὰ ἀπὸ τοῦ Γ' μολυβδοβούλλα τῶν

Πατριαρχῶν Κ/πόλεως φέρουσιν ἀνεξαιρέτως τὴν εἰκόνα, ὡς θέλουσιν εἰπεῖν, τῆς Παμμακαρίστου, ἣτις φέρει τὸν τύπον τῆς ἐπωνυμουμένης «Ὁδηγήτρια».

Πάντες οἱ γνωστοὶ τύποι τῆς Θεοτόκου, οἱ εἰλημμένοι ἐκ τε τῶν ἐν τοῖς ναοῖς τοιχογραφιῶν, τῶν Σιγγιλλίων, τῶν Νομισμάτων καὶ ἐξ ἐτέρων ἁγιογραφικῶν μνημείων, ὅς δ' εἰπεῖν καὶ ἅπαντα τὰ διάφορα εἶδη τῶν τύπων τῆς Παναγίας Θεοτόκου, τὰ γνωστὰ ἐν τῇ ἁγιογραφίᾳ ἐκ τῶν ποικίλων αὐτῶν διαφορῶν, ἐν ταῖς στάσεσι τοῦ σώματος, τῆς κεφαλῆς ἢ τῶν χειρῶν τῆς Θεοτόκου καὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, θεῶν νὰ ὦμεν πεπεισμένοι, ὅτι ἀνεξαιρέτως προσέρχονται ἐκ πανομοιότητων τῶν περιωνύμων ἐν Βυζαντίῳ θαυματουργῶν εἰκότων τῆς Θεοτόκου, γνωστῶν τοῖς Βυζαντινοῖς ἐκ τῶν διαφορῶν ἐμφαντικῶν καὶ ὑπερπρόξων ἐπωνυμιῶν καὶ προσηγοριῶν αὐτῶν, σχεσίαν δ' ἔχουσάν ὅλων πρὸς τὰς ἀρετὰς ἐκείνας τῆς Θεοτόκου, ἃς εὐλαβούνται καὶ ὑμνοῦσιν οἱ χριστιανοί, ἀπεκδεχόμενοι εἰς τὰς δι' αὐτῶν ἐκπεμπομένας χάριτας καὶ ἀπονέμοντες τὴν προσήκουσαν λατρείαν, εἰς τὰς ὡς εἴρηται διαφόρους ἐπωνυμιμένας ἱεράς εἰκόνας τὰς ἀποτεθησαυρισμένας ἐν πόλεσιν εἴτε ἐν ἱεραῖς Μοναῖς.

*Ἐγράφη ἐν Σμύρῃ, τῇ 28 Ἰουλίου 1911.

ΓΕΩΡ. Π. ΒΕΓΛΕΡΗΣ

Ο ΟΡΘΟΣ ΤΩΝ ΨΥΧΩΝ

Ἦ' ἀστερία τρομοσθένοντε κ' ἡ νύχτα εἶνε λήγη
 μὲ φῶς χλωμὸ καὶ ἄρωστο οἱ κάμποι ἀνιφεγγίζουν,
 κι' ὀλόγυρά του, ὅπου στραφῆ, τὸ μάτι σου ξανοίγει
 ἐδῶ κορυμιά, ἐκεῖ κορυμιά, στρωμένα νὰ μανρίζουν.

Φίλους κ' ἐχθροὺς ὁ θάνατος ὁ' ἓνα τραπέξι σμίγει
 ὅπου τ' ἀγοῖμια ἀκάλεστα μὲ κείνα τριγυρίζουν
 χαρὰ 'ς τον ὄλον γλῆτωσε, χαρὰ 'ς τον πῶχει φύγει,
 μὰ ὅσους τὸ βόλι ξεσχισε, κοράκια ξανασχίζουν.

*Ἄζαφρα ὀρθὸς ὁ Σαλιχτής πηδάει ὁ λαβωμένος,
 στριγγὴν φωνὴ καὶ σπαραχτὴ ἢ σάλπιγγά του βγάξει,
 ποῦ λῆς τὸν ἴδιο τῆς χαλκὸ — κι' ὄχι αὐτιά — ἀπαράζει.

Μὰ δὲν ξυπνάει στὸ ὀρθρινὸ κανένας πεθαμμένος,
 μόν' τὰ κοράκια φεύγουνε κοπαδιαστὰ σὰν νᾶναι
 τῶν σκοτωμένων ἢ ψυχῆς ποῦ στὰ οὐράνια πᾶνε.

ΙΩ. ΓΡΥΠΑΡΗΣ

ΣΑΝ ΕΡΘΗΣ

ΣΑΝ ἔρθῃς, ὦ, νὰ μὴν ἔρθῃς μὲ τὴ βοή τῶν ἀγέρας
Κι' ἄς μὴν ἠχῆσουν θριάμβοι καὶ πλάνοι ἀλαλαγμοί,
Κι' ἄς μὴν ἠχῆσουν τ' ἄσματα τὰ βαρκρικά ἐδῶ πέτρα,
Μὴ μοῦ ταράξῃς τὴν ἐρημιά, μὴ τὴν ταράξις, μὴ...

Ὡ εἰρηγική, καλόβουλή κι' ἀνῆξεση παιδοῦλα,
Π' ἀγόοι ἀκόμα σ' ἔκλεισα στοῦ νοῦ μου τὰ βαθεῖα,
Σὲ καρτεροῦ ὅαν παιδαῖκή καὶ γνώριμη ἀδεοφοῦλα
Κι' ὡς μιὰ σονάτα πὸν ἤχησε γιὰ δευτέρω φορὰ.

Θέλω νὰ ὀθῆς καὶ ν' ἀνεβῆς τοῦ ἄσπρον ολιπιοῦ τὴ σκάλα
Μὲ τὴν ἀπλότη τῶν ἀνπογιάστων καμηῶν
«Νάμαι» νὰ εἰπῆς· στὴν ἔρημη ν' ἀργοπροβάλλῃς οἶλα
Καὶ νὰ στερέψῃς μου ἤρεμα τὴ βροῦση τῶν ματιῶν.

ΑΠΟΛΗΣΜΟΝΙΑΡΕΣ

Τὴν Ἀτικὴν περιόλουσε τὸ φῶς κ' ἡ καιωσύνη,
Λὲς τοῦ χειμῶν ἀπλόθηκε προἰντικὰ ἢ συμλόνη·
Τὸ περιβόλι ἕνα λαὸ τίς τοιγυριστὸς κλείνει...
Ὡμέ! πῶς φεύγουν οἱ καιροὶ καὶ πῶς περνοῦν τὰ χρόνια!

Ὡμέ! πῶς φεύγουν οἱ καρδιὲς μ' ὅσα περνοῦνε χρόνια
Καὶ πῶς μεταμορφώνονται μεσ' στοῦ καιροῦ τὴ δίνη!
Στὸ περιβόλι τὸ πλατὺ κάτον ἀπ' τὰ μύρια κλώνια
Ὅσες παιδοῦλες πρωτινές, γυρναῖκες ἔχουν γήνη.

Προβαίνουν, φεύγουν, ἔρχονται καὶ ξαναπάνε γύρα,
Μὰ τὰ παλιὰ τὰ ξέχασαν κ' εἶν' ἀπολησμονιάρες.
Μόνος ἐὼν καὶ στέζεσαι μεσ' στὴν κοσμοπλημμύρα

Καὶ βλέπεις μὲ τὴν παιδικὴν καρδιά πὸν δὲν ἀλλάζει,
Ποῦ μονομουρῖζει ὀλόβαθα καὶ πὸν βομβὰ φωνάζει,
Ὅσων τὰρχαῖα τὰ φλάουτα καὶ τίς παλιὲς κιθάρες.

[ἸΑΘήνα 1911]

ΛΕΑΝΤΡΟΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Εἶνε γνωστὸν τὸ ὄνομα τοῦ κ. Σταμ. Σταματίου εἰς τοὺς δημοσιογραφικοὺς καὶ λογογραφικοὺς κύκλους. Συντάκτης καὶ χρονογράφος τῆς «Ἀεροπόλεως», ἀπὸ δέκα ἤδη ἐτῶν.

Καὶ εἶνε ἤδη μόλις 26. Οἱ ἀναγνώσται τοῦ Ἡμερολογίου τὸν γνωρίζουν ἀπὸ τὰς εὐφρεῖς γελοιογραφίας, δι' ὧν ἐκόσμησε πολλὰς τὰς σελίδας του. Ἐξέτελεσε δημοσιογραφικὰς ἀποστολάς εἰς Παρισίους καὶ Λονδίνον, περιήλθε δὲ τὴν Κρήτην, Σάμον, Μακεδονίαν, Μικρὰν Ἀσίαν, ἀποστέλλων ἐντυπώσεις, περιογραφὰς καὶ ἄλλας χρονογραφικὰς εἰδήσεις. Ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ἐπτά παρατόλμων νέων τῆς Ναυπάκτου, οἵτινες, μικρὸν μετὰ τὴν ἐπανόστασιν τοῦ Γουδή, ἔκαμαν τὸ ἐνοπλιον ὑπὲρ αὐτῆς αἰματηρῶν κινήμα. Τελειόφοιτος τῆς Νομικῆς, προαλειφόμενος νὰ ἀποδυθῆ εἰς τὸ στάδιον τῶν πολιτικῶν ἀγῶνων.]

Η ΤΣΙΤΣΙΜΙΔΑ

ΔΗ ἡ γειτονιά τὸ ἄκουσε, πῶς ἡ κυρία Μπακαλιάρου θὰ πῆ-
γαίνει κ' ἐφέτος νὰ ἐορτάσῃ τὴν πρωτομαγιάν εἰς τὴν ἐξοχίην.
Ἦτο ἔθιμον τοῦ τόπου, ὅλη ἡ ἀριστοκρατία τῆς πόλεως νὰ πη-
γαίνῃ ἔξω εἰς τὰ ἀγριολοῦλουδα καὶ τῆς πρασιναδες, διὰ νὰ ἐορ-
τάξῃ τὴν ποιητικὴν ἐορτήν, καταβροχθίζουσα κρέατα καὶ κυλιομένη
ἀπὸ τὸν οἶνον. Τώρα θὰ πῆτε, ὅτι αὐτὰ δὲν εἶναι καὶ πολὺ ἀριστο-
κρατικά, καὶ μάλιστα διόλου ποιητικά. Ἀλλὰ ἂν ᾖ, τι κάμνει ἡ κ.
Μπακαλιάρου, ἡ κ. Στρατοσχάρτου, ἡ κ. Τσαπελίδου, ἡ κ. Ἀπλυ-
τοπούλου καὶ αἱ λοιπαὶ ἐξέχουσαι τῆς πόλεως, δὲν εἶναι ἀριστοκρα-
τικά, τότε ποῖα εἶναι, παρακαλοῦμεν; Μήπως ἐκεῖνα, ποῦ κάνει ἡ
φτωχολογιά καὶ οἱ χωριάτες! Τί λές ἐκεῖ! Αὐτὸ δὰ μᾶς ἔλειπε.

Ἐδὲν λοιπὸν ἡ κ. Μπακαλιάρου κραυγάζουσα εἰς τὴν Τσιτσιμί-
δαν, τὴν ὠχρὰν τῆς ὑπερέτριαν, μὲ φωνὴν ποῦ μπορούσε νὰ ση-
κώσῃ καὶ πεθαμμένους, γιὰ νὰ ἀκούσται εἰς τὴν γειτονιά καὶ τὰ
περίχωρα:

— Μουρῆ κιτρινι ἀ ἀ ἀ ρα, φέρε τοὺς κεφτέδες γρήγορα, ποῦ
ἔχουν ἑκατὸ δράμια βούτυρο, μουρῆ ἡ ἡ ἡ ἡ !..

— Κατέβασε καὶ τὴ σαλάτα μουρῆ «παρμένη» γρήγορα!

Καὶ εἶχε δίκαιον νὰ φωνάζῃ ὠργισμένη καὶ εἰς ἐπήκοον τῆς γει-
τονίας ἡ κ. Μπακαλιάρου.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

Ὁ Στραβοκαρέκλας, ὁ καρροτσέρης, ἐπερίμενε δέκα, τώρα, λεπτά εἰς τὴν αὐλή. Τὰ χρωματιστὰ «χράμια» εἶχαν στρωθῆ ἐπὶ τοῦ κάρρου, ἡ γειτονιά ἤδη εἶχε μαζευθῆ εἰς τὰ παράθυρα, ὁ κ. Μπακαλιάρου, αἰρων γαστέρα ἡγουμενικήν, ἀνῆλθεν ἀσθμαίνων καὶ ὑδρορροῶν ἐπὶ τοῦ τετρατρόχου, ὁ υἱὸς Μπακαλιαρόπουλος, τελειόφοιτος τοῦ Γυμνασίου καὶ προτιθέμενος νὰ ἐγγραφῆ εἰς τὴν Ἱατρικὴν — πρᾶγμα τὸ ὅποιον ἔκαμνε τοὺς φιλοστόργους γονεῖς νὰ τὸν ἀποκαλοῦν «γιατρὸν» ἀπὸ τώρα προκαταβολικῶς, μέχρι τοῦ σημείου τοῦ νὰ χάσῃ καὶ τὸ μικρὸ του ὄνομα :

Ἡ κ. Μπακαλιάρου

— «Κυρία Μπακαλιάρου, ἀπάνου εἰν' οὐ Μήτσους ;

— Ποιὸς Μήτσους, οὐ γιατροῦς ; »
νὰ χάσῃ, λέγομεν, καὶ τὸ μικρὸ του ὄνομα, ἀνῆλθε καὶ αὐτός καὶ δὲν ὑπελείπετο παρά ἡ δεσποινίς Εὐκοιλία Μπακαλιάρου, ἡ ὅποια ἐπὶ τέλους ἐφάνη σειομένη καὶ σεισοφυγοῦσα, πλήρης μπομπαριῶν καὶ φριασιδιῶν, κατέρυθρος καὶ ξυλομύτα ὡς ροδοπάριος ἡώς.

* * *

Δὲν θὰ παρακολοθησῶμεν τὸ φόρτωμα τῶν φαγητῶν ἐπὶ ὀγκώδους κοφινίου κρεμαμένου ὀπισθεν τοῦ κάρρου, οὔτε τὴν πανηγυρικὴν τῆς οἰκογενείας ἀνά μέσον τῶν ὁδῶν ἐκκίνησιν. Τοῦτο μόνον θὰ εἴπωμεν, ὅτι ἡ γειτονιά κατεπλάγη ἀπὸ τὴν πληθὺν τῶν φαγητῶν τῆς κ. Μπακαλιάρου, τοιαύτην γαστριμαργικὴν καὶ πληθῶσαρκον ζωὴν ἀπολαμβάνουσαν . . .

Ὁ κ. Μπακαλιάρος

— Χαράστηνε!.. Τυχερή ἦταν!..

Ἡ κ. Μπακαλιάρου δὲν ἤθελε νὰ μείνῃ σπιτί γιὰ σπιτάκι στό χωριό, ποῦ νὰ μὴ τὴν ἰδῆ ἐκστρατεύουσαν κατὰ τοῦ Μαῖου. Ἄπὸ κάθε δρόμο, ἀπὸ τὸν ὅποιον διήρχετο, ἐκύτταζε εἰς τὰ παράθυρα, προσπαθοῦσα νὰ διακρίνῃ κανένα ἢ καμμιά γιὰ νὰ τὴν χαιρετίσῃ μεγαλοφώνως :

— Καλὴ - μέρα, κυρὰ - Μαριωρῆ.

— Καὶ τοῦ χρόνου, καλὴ πρωτομαγιά!

Εἰς τὴν πλατεῖαν, ὅπου ὁ κόσμος ἦτο πολὺς καὶ ὁ Στραβοκαρέκλας ἐκράτησε τὸ κάρρο του, γιὰ νὰ χαιρετίσῃ ὁ κ. Μπακα-

λιάρου «τόν λαό» — ποῦ τὸ ξέρεις! μπορεῖ νὰ γείνη μιά φορά καὶ Δήμαρχος! — ἡ κ. Μπακαλιάρου ἐθεώρησε καλὸν νὰ φωνάξῃ μεγαλοφώνως εἰς τὸν ἄνδρα τῆς :

— Σωτήρη, κύτταξε σέ παρακαλῶ τί ὥρα εἶνε στό χρυσό σου τὸ ρολόι μὲ τὴν χρυσή καθένα!..

* * *

Στὸ πίσω μέρος τοῦ κάρρου, σὲ μιὰ κώχη ἀπάνω, ἡ ὁποία τὴν «ἔσφαζε», ἐκάθητο ἡ «δούλα» ἢ Τσιτσιμιδα, μὲ γυμνὰ τὰ πόδια τῆς καὶ σταζούσα ἀκόμη ἀπὸ ἀλυσσίβες. Τσιτσιμιδα δὲν τὴν ἐλέγανε* κάπως ἀλλοιῶς τὴν εἶχε βγάλει δυνονός τῆς. Ἡ κ. Μπακαλιάρου ὅμως, περιπαίζουσα τὴν ὠχρότητα τῆς πτωχῆς τῆς χωρικῆς, τὴν ἀπεκάλει «Τσιτσιμιδα»* καὶ τὸ παρατσούκλι παιὰ τῆς ἔμεινε. Εἶχε λησμονήσει καὶ αὐτὴ τὸ ἀληθινὸ τῆς ὄνομα. Ἡ βαρειῆς δουλιές, μὲ τῆς ὁποῖες φόρτωνε τὸ «τενιασμένο» τῆς κορμί ἢ «κυρά τῆς», τὸ ἔξλο, ἢ νηστεία, ἢ στέρησης, ἢ γκρίνια καὶ ἢ φαγοῦρα ἢ καθημερινή— «ὕπηρετρια εἶναι, τί θέλουνε τὰ μούτρα τῆς; νὰ τὴν κάνουμε κυρά;» — ἀπεκτίνωσαν τελείως

τὸ κορτίσι, ὥστε νὰ μὴν αἰσθάνεται πλέον «Ἡ γειτονιά κατεπλάγη τίποτε καὶ νὰ μὴν δύναται νὰ ἐννοήσῃ ζωὴ τὴν πληθὺν τῶν φαγητῶν» καλλίτερη ἀπὸ αὐτή. Ἦτο μάλιστα καὶ εὐχαριστημένη γι' αὐτὰ. Ἐνόμιζεν ὅτι ἔτρεφε καὶ ὑποχρέωσιν πρὸς τὴν κ. Μπακαλιάρου, ἡ ὁποία τὴν ἠνείχετο «καὶ δὲν τὴν ἔστελλεν εἰς τὸ καλύβι τῆς νὰ τρώῃ μποπότα!»

Χειμῶνα - καλοκαίρι μὲ πάγους καὶ λιθάρια, σὰν ἀναμμένα κάρβουνα, ξυπόλητη περιπατοῦσε. Τὰ πόδια τῆς πληγιάσανε, πρηστίχκανε καὶ μελανιάσανε τὰ δάχτυλά τῆς, ἐξοιδημένα σὰν λουκάνικα.

— Τί θέλει ἡ βρῶμα! ἔβδα ἢ κ. Μπακαλιάρου, κάλλτσες καὶ παπούτσια νὰ τῆς φερέσω τῆς δούλας, τῆς χωριάτισσας!.. Ἄμ ἂν φοροῦν ἢ δούλες μας παπούτσια, μετς ἢ νοικοκυράδες τότε τί θὰ φερέσουμε!..

Ἡ ἀϋπνίες τὴν ἀποτελείωσαν ἔπρεπε νὰ καθαρίσῃ τὸ σπιτί, ὅταν θὰ κοιμῶταν ἢ οἰκογένεια τὸ βράδυ, καὶ νὰ σηκωθῇ πρωτὶ, νύχτα, θαμπά-θαμπά νὰ «σιγυρίσῃ τὰ πάντα ἔτοιμα» καὶ ἔτοιμα νὰ τὰ βρῇ ἢ μὲ τὴν ἀνατολὴν ἐξυπνώσα βαρῦθυμος κυρία Μπακαλιάρου!

«Εἰς τὴν πλατεῖαν ὅπου ὁ κόσμος ἦτον πολὺς...»

* Κίτρινη σαβανίτσα.

Καμμιά φορά ἤρχετο ὁ πατέρας τῆς, ἕνας κακομοίρης κι' ἔλθει-
νός χωριάτης, θαρμένος ἀπὸ τὴν φτώχεια, κυνηγημένος ἀπὸ τ' ἀπο-
σπάσματα, γδαρμένος ἀπὸ εἰσπράκτορας καὶ φορατζήδες, ἔβλεπε τὸ
κορίτσι του πυροροῦν καὶ καταμέλανον καὶ συνεκινεῖτο. Τὸ ἔμα-
κάρριζε μονάχα γιατί ἔτρωγε ἄσπρο «χάσιχο» ψωμί. Ἡ κ. Μπακα-
λιάρου τὸν κρατοῦσε εἰς τὴν σάλα :

— Νά μὴν ἀνέβῃ ὁ παλγοχώριτος ἀπάνω ! . .

Τοῦ ἔδινε, σὰν νὰ τὸν ἔβριζε, ἕνα νερόπλυμα καφέ καὶ τὸν ἔδιω-
χνε κατόπιν :

— "Αἴ τώρα στό καλό ! . .

Καὶ ὁ χωριάτης ἐμφυχωμένος λίγο ἀπ' τὸ θερμὸ τονωτικὸ πιτό
ποῦ κάθε χρόνο, σὰν γιατρικό, τὸ ἔπινε, ἔφευγε μακαρίζοντας τὸ
θεό, ποῦ ὑπάρχουνε «καλοὶ ἀθροῖποι στὸν κόσμο ! . . »

* * *

Ἡ Τσιτσιμίδα ἐκείνη τὴν ἡμέρα ἦταν ἄρρωστη. Πυρετός τῆς
ἔλυωνε τὸ σῶμα καὶ ἔκανε νὰ σπινθηροβολοῦν τὰ μεγάλα μαῦρα
μάτια τῆς, τὰ βαθεῖα κι'
ἀπέραντα σὰν πόντος . . .

Ἀπὸ τὴν προηγουμένην
ἡ κ. Μπακαλιάρου τὴν
εἶχε δεῖρει ἀνηλεῶς. Κά-
ποιο δρεχτικό καὶ σκαν-
δαλίζον ἔδωσα εἶχανε
φτιάσει εἰς τὸ σπίτι, τὸ
φάγανε ἐμπρὸς εἰς τὴν
μικρῇ, χωρὶς νὰ τῆς δώ-
σουνε κι' αὐτηγῆς ἕνα τρίμμα ! « Δὲν τὴν κακομαθαίνουμε ! »

Καὶ τότε εἰς τὰ μάτια τῆς, χωρὶς νὰ ἐννοήσῃ καὶ αὐτὴ τὸ πῶς,
δάκρυα ἀνέβηκαν, τῆς τὰ πνίξανε καὶ πλημμυρῆσαν τὸ κίτρινο τὸ
πρόσωπό τῆς.

— Μπᾶ ! νὰ φάῃ ἡ γρουσοῦζα τὸ κεφάλι τῆς ! ἐδρουχῆθη ἡ Μπα-
καλιάραινα καὶ «εὐφορος ὡς ἡ ὑπὸ τῶν ὑδάτων τοῦ Νείλου ποτιζο-
μένη γῆ, γόνιμος ὡς φαντασία συντάκτου ἐφημερίδος ἀθηναϊκῆς,
ἐβρωστος ὡς πρῶν Ἰγπουργός καὶ ροδοκόκκινη σὰν καλοψημένη
φραντζόλα» ἐβρίχτηκε κατὰ τοῦ ἀδυνάτου δουλικοῦ, καὶ σοῦ τὸ
ἔκαμε τ' ἄλατιο.

Νά, γιατί εἶχε πυρετός ἡ Τσιτσιμίδα καὶ γιατί δὲν μπορούσε νὰ
ἐκτελέσῃ τὴν διαταγὴν τὴν ὅποιαν ἔλαβε :

— Τὸ καλῶθι καὶ τὰ μάτια σου, μουρῆ !

Ἡ ὑπνρέτρια ἔγυρε τὸ πυρέσσαν κεφάλι τῆς, βλέπουσα κόκκινα
φαντάσματα καὶ φλογισμένες πόλεις . . .

Τὸ κάρρο ἤδη εὕρισκετο εἰς τὴν ἐξοχὴν. Τὸ πράσινον ἀπλώνετο
κι' ἐκάλυπτε τὰ πάντα. Λουλουδινες ταντέλλες ἐστολίζανε τοὺς
δρόμους, τῆς φράχτες καὶ τῆς πλαγές. Ἀνατριχίλα ἰδρονικὴ χυνό-
τανε ἐπάνω σὲ καλαζιὰ γὰρ ραντισεῖρινα τὰ ἄνθη τὰ ραντισμένα

ἀπὸ τῆ δροσιά κοιμώντουσαν ἀκόμα μέσ' στὴ πάχνη· ἐρεθιστικοὶ μωσχανασασμοὶ τῆς φύσεως ἀνεθίδοντο ἀπὸ παντοῦ καὶ τὰ πουλάκια ἐδιαλαλοῦσαν γλυκόλαλα τὴν εὐτυχία τους ἐπάνω στὰ δροσερὰ κλαδιά.

Ἄλλη ἡ οἰκογένεια Μπακαλιάρου συνεταράχθη ἀπὸ τὴν μαγειάν αὐτὴν τῆς φύσεως. Πρῶτη ἡ κυρία ἀνεφώνησε:

— Τί ὦραϊα! Τί μαγεία! Τί ἀπόλαυσις! Σάν νά τρώη κανένας μαγειρίτσα!..

* * *

Ἄπεφάσιον νά στρατοπεδεύσουν σέ κάποιο χωραφάκι ἐκεῖ στεφανωμένο ἀπὸ δένδρα, σ' ἓνα χωραφάκι, κάτω ἀπὸ τὸν ἴσκιον παχύφλουδης λεμονιάς, ἐνῶ γύρω πυκνὲς κουφοξυλιές ἐχόρευαν θαρρεῖς καὶ λιγαριές ἀγκαλιαζόντουσαν ἐρωτικά μὲ πικροδάφνες. Ὁ ἥλιος εἶχε ἀνέβει πσιό πολύ καὶ στὰ θερμάτου τὰ φιλιὰ ζωὴ χυνότανε ἀπὸ παντοῦ καὶ ζωὴ ἀνέβρουζεν ἀπὸ ἐλοῦθεν. Καινούργια νεῖατα γιορτάζανε γῆ καὶ οὐρανός. Ἀστεροκέντητη ἡ πρασινάδα κάτω ἀπὸ μαργαριῖτες καὶ παπαροῦνες μὲ φουστάνι δλοκόκκινο. Βράχια καὶ δένδρα καὶ βουνὰ γελοῦσαν, τὸ γέλιο τῆς νεύτης καὶ τῆς εὐμορφιάς. Κάππαρη θραψερὴ σουρνότανε κάτω καὶ μαῦρα βατόμουρα προσκαλοῦσαν τοῦ κόσμου τὰ πουλιά.

— «Μπᾶ! ποῦ νά φᾶς, γερούσουζα, τὸ κεφάλι σου...»

Ὁ υἱὸς συνεκινήθη.

— Τί κρίμα, νά μὴν ἔχω μαζί μου σήμερα τὸν Σολωμό!

— Τί εἶναι αὐτός, ἐρώτησεν ὁ κ. Μπακαλιάρου, ποῦ τὸν ἤθελες μαζί μας;

— Ἐνας Κερκυραῖος, ἀπὸ μεγάλον οἶκο Κ... .

— Τί οἶκο; Ἀποικιακῶν; Σολωμός εἶπες; Πῶς δὲν τὸν ξέρω! Θά φαλίδιψε!..

Ἐκεῖνη τῆ στιγμῇ διάτορος κραυγὴ ἔσχισε τὸν ὄριζοντα.

— Πᾶνε τὰ φαγητά!.. τρομάρα μας!

Πρῶτος ὁ Στραβοκαρέκλας ἔτρεξε:

— Ποῦ πᾶνε; Τὸ κοφίνι εἶναι δῶ!

— Πᾶνε εἶπα τὰ φαγητά! ἐστρίγγλιασεν καὶ ἐκ δευτέρου ἡ κυρία Μπακαλιάραινα, σείουσα τὸ κοφίνιον κενόν καὶ δεκνύουσα τὸ κάτω αὐτοῦ μέρος, ὅπου μεγάλη ἔχασκεν ὀπή.

Ὁ «πάτος» τοῦ κοφίνιου ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ περιεχομένου, ὑπεχώρησε καὶ τὰ φαγητά ἐσκορπίσθησαν βεβαίως εἰς τὸν δρόμον, χωρὶς ἐκείνη ἢ «στρίγγλα», ἢ Ταιταμίδα, νά τὸ καταλάβῃ.

Καὶ ὡς πεινώσα βαινα ἐρρίφθη ἐπὶ τοῦ κατεσκληγκότος καὶ ἀναμικροῦ κορασίου, τὸ ἐξήπλωσε κατὰ γῆς καὶ ἤρχισε νά τοῦ καταφέρει ἄγρια χτυπήματα.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

Σε λίγο ἡ παπαροῦνες τῆς χλόης αὐξήθηκαν, τὸ πράσινο ἐκείνο καὶ εἰρηνικὸ κομματάκι γῆς, ποῦ ὁ ἄνθρωπος μαγάρισε, κατεπιτσιλίσθη ἀπὸ αἶμα, ποῦ ἄφθονο, θερμὸ, γελαστὸ καὶ κόκκινο, ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῆς φτωχιάς, παιχιδιάρικα ἔρρεε...

Ὅταν ἡ Τσιτσιμιδα ἀνοίξε τὰ μάτια της, ψυχὴ δὲν ἦτανε ἐκεῖ κοντὰ της. Παπαροῦνες μόνον ἐκλιναν συμπονετικὰ ἐπάνω της καὶ κίτρινες μαργαρίτες, σὰν ἄδερφάκια της, λυπημένες τὴν περιστοίχιζαν. Τὰ χαμομήλια σκορπισμένα γύρω στὸ κεφάλι της, τῆς ἀνεβάζαν τὴν ταπεινὴ τους μυρωδιά γιὰ νὰ τὴν συνεφέρουν!.. Οἱ γύρω ἀρκουδόβατοι ἐξέτειναν γυμνὰ χέρια, σὰν δενδρογαλιές, σὰν ἔτοιμα νὰ τὴν ὑπερασπίσουν, καὶ ἡ λεμονιά ἢ δίφορη, τὸ μυρωμένο της ἀνθὸ ἄρχισε νὰ χύνῃ σὰν μαργαριταρένια δάκρυα, ἀπάνω της...

— «Δὲν τὴν ἐσκώτωνες, Μαριωρῆ μου, λέω ἐγώ!..»

Ἡ λιγαριές ἐπλέξαν τῆς λούρες τους, γιὰ νὰ μιοδίσουν τὸ βέδηλο ποῦ ἔβθελε κεῖ μέσα νὰ εἰσέλθῃ· νυφοῦλες ντροπαλές καὶ ροδοκόκκινες ἢ πικροδάφνες, στὴν ἀγωνία παραστέκαν τῆς φτωχιάς. Ἡ φύσις τὸ θῆμα τῶν ἀνθρώπων ἐπαρηγοροῦσε τὴ ματωμένην του καρδιά βαλσάμωνε...

* *

Ὅταν ἡ κ. Μπακαλιάρου ἐφθασε εἰς τὸ χωριὸ ὅλην ἡ γειτονιά, ὄλες «ἡ νοικοκυράδες» καὶ ὄλος ὁ κόσμος «ὁ γνωστικὸς» τὴν ἐδικαίωσε καὶ ὄλοι σκυλοδρίσανε τὴν ἄτυχη τὴ Τσιτσιμιδα!

— Δὲν τὴν ἐσκώτωνες, Μαριωρῆ μου, λέω ἐγώ. Παλαδῶσανε, καλέ, δὲν ἔχουνε μυαλὸ ἢ δοῦλες σήμερα!..

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ

ΟΙ ΔΥΟ

ΜΕΙΝΑΜΕ δύο! Ποιὸς παρακάτω ξέρει γιὰ μᾶς τί λέει τῆς Μοίρας τὸ βιβλίον! ποιὸς πρῶτα θεὸς νὰ πάη στ' ἀνήλια μέρη, ποιὸς μόνος του θεὸς μείνῃ ἀπὸ τοὺς δύο.

Ἄν οἱ μαῦροι, νὰ ζοῦμε ἄτεκνοι γέροι, ἐπρόσταξε αὐστηρὸ θέλημα θεοῦ, τὸ χέρι ἐνός τ' ἄλλου ἄς βαστάῃ τὸ χέρι ὡς νὰ τ' ἀκούῃ ἀναίσθητο καὶ κούο.

Μιά τέτοια χάρι— ἄς μὴ ζηλέψωμ' ἄλλη— στὴ λαύρα ποῦ βαθεῖα μᾶς ἔχει κάψει εἶνε, ἀδελφῆ, παρηγορία μεγάλη.

Ἄχ! τὴν ἡμέρα ὅπου καὶ τούτη πάψει, ἂν ἔνα μόνον δάκρυ ὁ κόσμος βγάλῃ, τὸν ζωντανό, ὄχι τὸν ἄλλο, ἄς κλάψῃ!

† Γ. ΜΑΡΚΟΡΑΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΑΡΟΤΡΑΓΩΔΙΑΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΔΙΠΛΑ ΣΤΟ ΛΕΙΨΑΝΟ

Εσθδανώστρα, ἀφοῦ ἐτελείωσε τὸ νεκροστόλισμα καὶ ἀναψε τὴν κίτρινη λαμπάδα, ἐφόρεσε τὸ μαῦρο τῆς μπαρέζι, ἀναστéναξε, ἔλαβε ἦθος θλιβερό, καὶ ἀναμμένη ἀπὸ τὸν κόπον, ἀνοιξε διάπλατα τὴν πόρτα τοῦ διπλανοῦ δωματίου τοῦ κλαυθμῶνος.

— “Ε, ζωὴ σὲ λόγου σας! εἶπε προσκαλῶντας, στὸ ξενύχτι τῆς γειτόνισσας, ποῦ εἶχαν τρέξει ὅπως ἦσαν, μετῆς κουντοῦρες καὶ μ’ ἓνα πρόχειρο καλεμικερί, καὶ ἐκάθοντο κατὰ σειρὰν, γύρω στὴν ὄρφανή κόρη, συμμαζεωμένες, σιγομιλοῦσες, μετῆς μικρὰ ἀναστενάγματα, ἀργοκουνιῶντας τὰ κεφάλια τους, μετῆς ἀπελπιστικῆς χειρονομίας.

Τότε ὁ θρήνος ἐξέσπασε πάλιν. Ἡ θυγατέρα, ἡ χήρα, ἔτρεξε μετῆς οὐρλιάσματα τρελά κι’ ἔπεσαν ἀπάνω στὴν πεθαμμένη.

Ἡ γυναῖκες ἐσηκώθησαν καὶ τὴν ἀκολούθησαν μετῆς περιέργειαν. Καὶ γύρω στὴν νεκράν, τὴν κατακίτρινη, τὴν ξαπλωμένην, μετῆς μαύρην καινούργια φορεσιά τῆς, μετῆς τὸ μαῦρο τῆς καλεμικερί, μετῆς τὰ χέρια σταυρωμένα ἀπάνω στὸ στήθος τῆς καὶ δεμένα μετῆς μιὰ μαύρη σκέπη, μετῆς τὴν σοβαρὰν ἐπισημότητα τῆς αἰωνίας ἀκινήσιας, οἱ ζωντανοί, ποῦ πρό ὀλίγου δὲν ἐπίστευαν τὸν θάνατον, ὅταν εἶδαν τὴν γρηῃὰ νὰ ξεψυχῆσῃ στὸ κρεβάτι τῆς, ἀχτένιστη, ἀπεριποίητη, μετῆς τὰ νυχτικά, ὅπως τὴν ἐγνώριζαν στὴν ζωὴν, ὅλοι ἐστάθησαν μετῆς σεβασμὸν καὶ ἔμπηξαν κι’ αὐτοὶ τὰ κλάματα.

Τί συφορά ἦταν αὐτή; Τί μεγάλη ἀδικία, νὰ πάρῃ ὁ Θεὸς τὴν καλὴ γυναῖκα ποῦ ἦταν τόσο χρήσιμη, ποῦ κρατοῦσε ὅλο τὸ σπίτι, ποῦ μαγεύριε, ποῦ ἔπλενε, ποῦ σιδέρωνε ὤμορφα-ὤμορφα, τ’ ἀσπρόρουχα; Δὲν ἔπαιρνε καλλίτερα τὸ γυνί, τὸν προκομμένο, ποῦ ἦταν κι’ ἓνας ἄνθρωπος; Τῆ θυγατέρα, ποῦ δὲν τὴν ἤθελε παιὰ τὴν ἔρημη ζωὴ τῆς; Κανένα ἐγγόνι, ποῦ δὲν ἐγνώρισε τὸν κόσμο;

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriki Restrictions apply.

— Γιατί μού τώκανεσ αὐτὸ τὸ κακό, Θε΄ μου; Γιατί μού πήρες τὴ μαννούλα μου;... Ἄχ, μαννούλα μου, χρυσῆ μου μαννούλα!.. ποῦ μ' ἀφήνεις;... E

Ὀθρλιαζε ἡ κόρη. Καὶ φώναζαν μαζί της καὶ ἡ γειτόνισσες. Ἄλλες ἔκλαιγαν κι' ἄλλες τὴν παρηγοροῦσαν.

Καὶ ἡ πεθαμμένη ἦταν πολυτιμότερα ἀπ' ὅλους τοὺς ζωντανούς. Ἄγια γυναίκα ἡ συχωρεμένη! Ὅλο μὲ τὸ γέλιο της, κακίαν δὲν εἶχε μέσα της, κακὸς λόγος δὲν ἐδῆλθε ποτὲ ἀπὸ τὸ στόμα της, σὲ κανένα δὲν ἔκανε κακό... Ἦταν ὁ στύλος τοῦ σπιτιοῦ...

Καὶ κάθε χάρι ποῦ εἶχε ἡ μακαρίτισσα, κάθε καλὸ ποῦ εἶχε κάμει, κάθε λόγος ποῦ εἶχε πῆ, ἔβγαιναν ἀπὸ τὴν μνήμην τῶν ὀλοφωρεμένων μ' ἓνα ξεφωνητό, τὸ ὁποῖον ἀντηχοῦσεν εἰς ὅλα τὰ στόματα.

Ἐπειτα, μία-μία ἐκουράζετο κι' ἐκάθητο στὴν καρέκλα. Κι' ἓνα-ἓνα κλάμα, μὲ τὸ κάθισμα, κατέληγεν εἰς ἓνα ἀναστέναγμα ἀνακουφίσεως.

Σιγὰ-σιγὰ ἡ ἄγριος φωνὴς ἡμέρεςφιν καὶ ὑστερα ἀραιώσαν. Ἐνα σιγανὸ μοιρολόϊ, ἀδύνατο, ξεψυχισμένο, ἔβγαίνει μόνον ἀπὸ τὴν χήραν ποῦ εἶχε καθήσει κι' αὐτὴ δίπλα στοῦ νεκροῦ κεφάλι, γερμένη πρὸς τὰ παγωμένα χεῖλη ποῦ δὲν ἀνοίγαν πειὰ, κι' ἐνόμιζες πῶς εἰσομιλοῦσαν μυστικά, μὲ κάποιου ἄλλου κόσμου γλώσσαν, ἡ κόρη καὶ ἡ μάνα.

Ἡ ὦρα ἐπερνοῦσε. Ἡ ἄλλες γυναῖκες εἶχαν σιπάσει. Στὴν σιωπὴν καὶ στὴν ἀκίνησιαν ἄρχιζαν νὰ στενοχωροῦνται. Ἐνα χασμουρητὸ ἀκούσθη ἀπὸ μίαν γωνίαν. Ἐστερα μία ἐσηκώθη, ἐπῆγε στὴν λαμπάδα ὅπου ἐκάπνιζε, καὶ μὲ τὰ δύο δάκτυλα ἐτράβηξε τὸ ἀπόκαυτρο. Τὴν ὄψιν τῆς πεθαμμένης τὴν εἶχαν συνειθίσει καὶ ἡ μία ἐκύτταζε τὴν ἄλλην, πρόθυμη νὰ ὀμιλήσῃ. Κάπου-κάπου μὲ ἀνάμνησις, μία ἀναπόλησις τῆς συμφορᾶς ἐκτυποῦσε τὸ μυαλὸ τῆς θυγατέρας καὶ ἐμπηγ' ἓνα κλάμα τρελό, σὰν πόνος. Τότε ὅλες μαζί της φώναζαν γιὰ νὰ τὴν παρηγορήσουν.

Ὁ θρήνος ἐπνίγετο ἀμέσως, ἀλλ' ὁ χεῖμαρρος τῶν παρηγοριῶν ἐξακολούθει.

**

Θὰ εἶχαν περάσει τὰ μεσάνυχτα. Ἡ θυγατέρα, μὲ τὴ μαῦρη σκέπη στοῦ λαιμοῦ, μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα ἀνάμεσα στὰ γόνατα, καθότανε συμμένη κι' ἐκύτταζε τὴν πεθαμμένην χωρὶς νὰ κλαίῃ πειὰ, χωρὶς νὰ μουρμουρίζῃ μόνον ἐκουνόσε τὸν κορμὸ της βυθμικὰ σκύδουσα καὶ ἀνασηκωνομένη ὀλοένα. Φαινότανε ἀποκοιμημένη καὶ ὡς προσπαθοῦσα νὰ μὴν ὑπακούσῃ στὸν ὕπνο.

Δυὸ γειτόνισσες ἐπῆγαν κοντὰ της.

— Σῆκω, παιδί μου, νὰ πᾶς νὰ γείρης κομμάτι, καὶ δὰ στὸν καναπέ.

— Σῆκω, μάτια μου, κάνε κουράγιο. Ἐσὺ χάσε λιγάκι. Ἐ ἄρρωστήσης. Μὴν κάνης ἔτσι. Συλλογίσου τὰ παιδάκια σου...

Ἐκεῖνη δὲν ἔκανε τίποτα, μόν' ἄφησε τὰ χέρια της κι' ἐνῶ ἡ δυὸ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

γυναίκες τὴν ἐσθήκωσαν καὶ τὴν ὠδηγεῦσαν στὸν καναπέ, ἐμουρμούρισε μὲ ἀργοσαλεύτη, ἀδύνατη φωνή:

— Ἀφήγηστεςσε μεεε!

Ἐπεσε στὸν καναπέ κι' ἔγειρε ξέψυχα τὸ κεφάλι της.

Ἡ τρεῖς παρηγορίστρες μαζεύθηκαν γύρω στὸ μαγγάλι μὲ τὴ χόβολη, ποῦ ἔμεινε ἀκόμη τὸ μπρίκι μὲ τὸ ζεστό, τὸ τελευταῖο γατρικὸ τῆς μακαρίτισσας.

Ἐθέριζ' ἔξω ὁ Χειμῶνας τὴ ζωὴ μὲ τὸ μεγάλο κοφτερό δρεπάνι, ὁ Χειμῶνας, ὁ σύντροφος τοῦ Χάρου, ποῦ κυνηγᾷ τοὺς γέρους καὶ τοὺς ἀδυνάτους. Ἡ κίτρινη λαμπάδα ἐφώτιζε χλωμὰ τὸ χαμηλὸ δωμάτιο, ποῦ ἐμύριζε ξύδι καὶ λιβάνι. Καὶ μέσα σ' ἐκείνην τὴν σκοτεινὴν τὴν βουδαμάραν, ποῦ ἦλθε νὰ ξευχτήσῃ ὁ θάνατος, ἡ τρεῖς ἀδύνατες ζωὲς εἶχαν ζαρῶσει φοβισμένες γύρω στὴ φωτιά.

Ἐκάθοντο κοντά-κοντά. Ἡ σαβανώστρα ἀνεσκάλιζε μὲ τὴντσιμπίδα τὴ ζεστὴ τὴ στάχτη καὶ ἡ ἄλλες — ἡ μαυροφόρα ἡ καλόγρηνα καὶ ἡ διπλανὴ ἡ ἄμαξοῦ — ἀπλωναν τὲς ἀπαλάμες τους ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὴ χόβολη.

Κάμποσιν ὦραν ἡ τρεῖς γυναίκες ἔμειναν σκυμμένες, ἀποκαμωμένες, σιωπηλές, χωρὶς νὰ γυρίσουν νὰ κυττάξουν τὸ νεκρό, ποῦ ἦτανε δίπλα κι' ἀπὸ πάνω τους.

Ἐπειτα ἡ καλόγρηνα ἐσθήκωσε τὸ κεφάλι της, ἔβγαλ' ἕναν ἀναστεναγμὸ κι' ἐμουρμούρισε μὲ κατανουκτικὴν ἀπελπισίαν:

— Ἀαααχ!.. Τίποτα δὲν εἴμαστε!

Ἡ ἄλλες ἀναστέναξαν κι' ἐκουνηθήκαν μὲ ἀνακούφισιν.

— Παληόκοσμος! λέγει ἄλλη, κουνώντας φιλοσοφικὰ τὸ κεφάλι της.

— Μόνο μιὰ ἐνθύμησι, μιὰ σκιά ἀπομένει πίσω μας, ἐπεκύρωσεν ἡ τρίτη.

— Χαρὰ σ' ἐκείνονε ποῦ μπορεῖ καὶ κάνει ἕνα καλὸ σ' αὐτὸ τὸν κόσμον, καὶ τανε σχωρῶνε.

— Τί κάνουμε τάχατες ποῦ ἔρχομαστε στὸν κόσμον; Νά, βάσανα, πίκρες, πάθια... φτένοι... ὡς ποῦ ναρθῇ ἡ ὥρα τοῦ Θεοῦ καὶ νά... συχάσομε.

* * *

Ἡ παρηγορίστρες μὲ τὰ χέρια ἀπλωμένα ἀπάνου στὴ φωτιά, κατεδίκαζαν, σὰν Μοῖρες, τὴν ζωὴν.

Ἐπειτα ἡ σαβανώστρα συνέδεσε τὰ χέρια της ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὰ γόνατα καὶ εἶπε κυττάζοντας μεσ' στὰ μάτια τῆς δυὸ ἄλλες:

— Ἡ κακομοῖρα ἡ Γιάνναινα! ἁγία γυναῖκα, Θεὸς σχωρέστην.

Ἡ ἄμαξοῦ ἀπεκρίθη, ἀνασκαλεύοντας τὴ χόβολη:

— Ἐ... εἶχε κι' ἡ συχωρεμένη τὰ κουσοῦρια της.

— Ἀμ καὶ ποῖς δὲν ἔχει κουσοῦρι, χριστιανὴ μου; πετάγεται

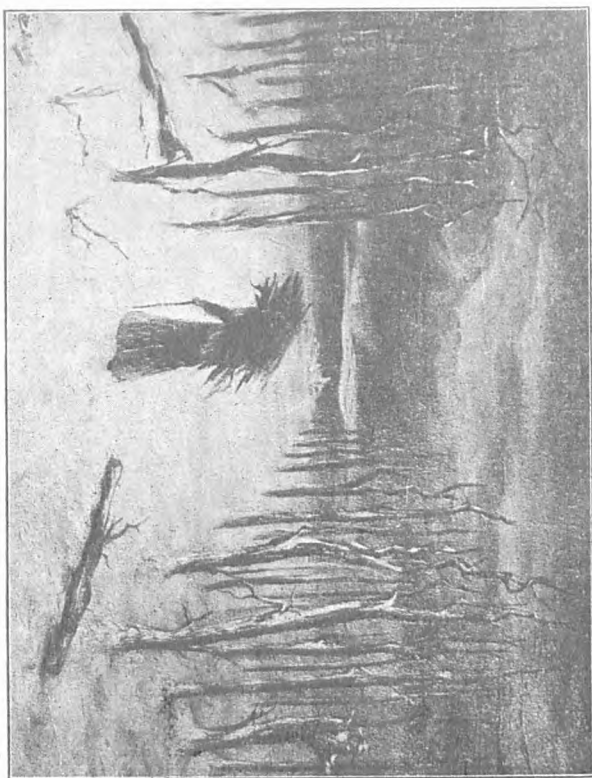
καὶ λέει ἡ καλόγρηνα.

— Ναι, δὲ σοῦ λέω... ὅλες ἁμαρτωλὲς εἴμαστε, κι' ἐγὼ εἶμαι ἡ

πειὸ ἁμαρτωλὴ τοῦ κόσμου Θεοῦ μου καὶ συχάσε με.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Νοεβλάνη νική Τέχνη. — ΧΕΙΜΩΝ. — [“Εργον τοῦ ἐν Κων/λει Πιερ. Καλαύδασι]

Κι' ἔκανε τὸ σταυρὸ τῆς.

Ἡ τοιμπίδα ἀνεμόχλευε χαϊδευτὰ τὴν στάκτην κι' ἐσυμμαζεύσεν ἀφηρημένα τὰ καρβουνάκια ποῦ ἔφεγγαν ἐδῶ κι' ἐκεῖ.

Ἡ ἄμαξοῦ δὲ βάσταξε ἤθελε νὰ ἐξηγηθῆ :

— Νὰ ποῦμε τῇ μαύρῃ ἀλήθεια ἔκανε ἡ συχωρημένη μεγάλο κακό στοῦ παιδί τῆς, Θε' μου καὶ συχώρεσέ με. (Κι' ἔκανε πάλι ἕνα σταυρὸ). Ἦτανε σωστό, ἀδερφή μου, νὰ κάνῃ τὸ σπίτι καὶ τὸ οἰκόπεδο ἀπάνου στοῦ γιουί τῆς, τὸ μαγγούφι, τὸν ξεμουραλισμένο, ποῦ τὰφαγε στής ταβέρνες καὶ στής παληγογυναίκες, καὶ ν' ἀφήσῃ τὴν κόρη τῆς μὲ δυὸ παιδιὰ στοὺς πέντε δρόμους; Ἐ; Κ' ἦταν σωστό ν' ἀδικήσῃ τὸ κορίτσι, γιατί πῆρε τὸν ἄντρα ποῦ ἀγάπησε κι' ἔφυγε μαζί του; Αὐτὸ εἶναι σωστό; Ἐτσι χαραμίστηκε τὸ βίος.

Ἡ καλόγρηα, μὲ τὴν ἀργοσάλευτῃ φωνῇ τῆς, ἐμουρμούρισε, κουωνώντας τὸ κεφάλι τῆς μὲ νόημα :

— Ἄμ ἀνεμομαζῶματα διαβολοσκορπίσματα...

Ἡ ἄλλες τὴν ἐκύτταξαν μὲ ἀπορίαν.

— Γιατί, καλέ; δὲν τάχε ἀπὸ τὸν ἄντρα τῆς;

— Ἀπὸ τὸν ἄντρα τῆς τάχε, μὰ... ὁ Θεὸς νὰ μὲ συχωρέσῃ... ἐμουρμούρισε πάλι ἡ γρηὰ μὲ τὸ ἕνα σουιδερό δόντι, κάνοντας ἕνα μεγάλο σταυρὸ μὲ τῆς φαρδιῆς μανίκης τῆς... μὰ ἡ ἀλήθεια δὲν κρύβεται.

— Γιὰ πὲς μας τα, καλέ, τί ἔγινε;

Πεῖο σιγανά, ἡ γρηὰ ἐξακολούθησε :

— Ἄμ δὲν ἐβγήκαν τόσο λόγια τότες μὲ τὸν τρόπο ποῦ πέθαν' ὁ ἄντρας τῆς, ὁ Γιάννης; Δὲν εἶπανε πῶς αὐτὴ τὸν ἐσκότωσε;

— Τὸν ἐσκότωσε!

— Σῶωπα!

— Βέβαια. Τὸν ἐφαρμάκωσε γιὰ νὰ μείνῃ ἀπάνου τῆς τὸ σπίτι καὶ τὸ οἰκόπεδο ποῦ ἐκεῖνος ἤθελε νὰ τ' ἀφήσῃ στ' ἀνήψια του.

— Τί λέξ, καλότυχη; Ἄμ δὲν τάχανε καλὰ μαζί; πῶς;

— Τί καλὰ νὰ τάχουνε ποῦ ὁ ἄνθρωπος εἶχε καταλάβει τῆς μπομπὲς τῆς... ἄς μὴν τὰ λέω γιατί' εἶναι κι' ἁμαρτία.

— Τί πομπές; Λές γιὰ κεινὴ τῇ βρωμοδουλειᾷ, ποῦ εἶχε φτιάξει μὲ τὸν ἄμαξά στὰ νειάτα τῆς;

Ἡ καλόγρηα ἔκανε δυὸ φορές ναι μὲ τὸ κεφάλι τῆς.

— Ἄμ αὐτὸ δὲν εἶναι μυστικὸ, τὸ ξέρει ὅλος ὁ κόσμος.

— Ἄμ δὲν τὸ ξέρεις πῶς ὁ γιουός τῆς ὁ προκομμένος εἶναι ἀπὸ τὸν ἄμαξά;

— Μπᾶ, ἡ κακούργα! Θε' μου καὶ συχώρεσέ με! Αὐτὸ πάλι τώρα τ' ἀκούω.

— Ἄμ ἀφήνει πολλὲς πατσαβοῦρες ἡ συχωρημένη πίσω τῆς, εἶναι νὰ δαγκώσουμε τὰ χεῖλια μας καὶ νὰ φτύσουμε τὸν κόρφο μας.

* * *

Κάμποσιν ὄραν ἔμειναν καὶ ἡ τρεῖς σκυμμένες ἀπὸ πᾶνου ἀπ' τὸ μαγγάλι, δίχως νὰ μιλοῦν, μὲ τὸ νοῦ τους στήν ἄλλῃ τῇ Γιάνναινα,

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor

Restrictions apply.

τῆ ζωντανή, ποῦ εἶχαν καλέσει ἀπὸ τὸ παρελθὸν καὶ τὴν ἔβλεπαν μέσα στὸ κόκκινο τὸ ἔγκλημα. Τὸ λείψανο ποῦ ἦτον δίπλα τους δὲν εἶχε πειὰ κανένα ἱερὸν ἀπάνω του. Ἦταν ἓνα ψοφῆμι.

Στὴν σιωπῆ, ἡ λαμπάδα ἔτριξε ἔξαφνα καὶ πέταξε μιὰ φλόγα.

Ἡ γυναῖκες γύρισαν καὶ εἶδαν ἄφοβα τὸ λείψανο. Ἡ σαβανώστρα ἐσηκώθη κι' ἐκαθάρισε μὲ τὰ δυὸ τῆς δάκτυλα τῆ φλόγα.

Τὸ ἀπόκαυτρο ἔπεσε στὸ μούτρο τῆς πεθαμμένης κι' ἔτσουρούφλισε τὸ μαῦρο χονδὶ ποῦ εἶχε μεγαλώσει καὶ ἦτον σωστό μουστάκι.

Ἐνα γέλιο ἐπετάχθηκε ἀπὸ τὴν σκοτεινὴν γωνίαν, ξεκαρδιστικό.

Ἡ καλόγρηρα, μὲ τὸ ἓνα δόντι πεταγμένο περὶ πολὺ μέσα στῆς ζαρωματιές καὶ στὰ κόκκαλα ἑνὸς μούτρου κίτρινου, περιτυλιγμένου στὸ μαῦρο τὸ μαντήλι, φαίνότανε σὰν διάβολος ποῦ ἐφύλαγε χαρούμενος τὴν λείαν του.

— Γελάτε, μωρὴ σεῖς, ποῦ πῆγα νὰ βάλω φωτιὰ νὰ καοῦμε ἄω μέσα ;

Λέει ἡ σαβανώστρα. Καὶ ἤλθε καὶ μαζεύτηκε πάλι κοντὰ στὸ μαγγάλι.

— Κρύωσα, ἐτουρτούρισα.

— Ἐγὼ ἔχω μιὰ λιγούρα . . . λέει ἡ καλόγρηρα.

— Δὲν φήνουμ' ἓνα καφέ, νὰ στηλωθοῦμε ;

— Μωρὴ, καλὰ λές.

Ἡ σαβανώστρα, ποῦ ἦταν τοῦ σπιτιοῦ, ἐσηκώθη, ἐβγήκ' ἔξω, ἔφερε τὸ μπρίκι καὶ τὸ καφεκοῦτι, ἐσυμμαζεύθη πάλι στῆ φωτιὰ κι' ἔχωσε τὸ μπρίκι στῆ χόβολη.

— Νὰ σὰς πῶ, βρέ παιδιά, ἐξακολούθησε, τί ἔπαθα μιὰ φορὰ μ' ἓνα κερί, ποῦ νὰ ξεραθῆτε ἀπὸ τὰ γέλια.

Καὶ διηγῆθη μ' εὐθυμίαν μιὰν περιπέτειαν ποῦ τῆς συνέβη τῆς πρῶτες νύχτες τοῦ γάμου τῆς μ' ἓνα κερί λησημονηθὲν ἀπάνω στὸ τραπέζι. Ἡ περιπέτεια θὰ ἦταν ἀστεία, γιατί μέσα στὸ σκότος τὰ τρία κεφάλια ἐσάλεuan σὰν νὰ ἐπροσκυνοῦσαν, καὶ κάτι πνιγμένα ξεκαρδίσματα ἐπετοῦσαν γύρω στὸ λείψανο.

Ἐπειτα εἶπε κι' ἡ καλόγρηρα :

— Τὸ ξέρετε, μωρὴ σεῖς, τὸ «ἀληθινὸ παραμῦθι» τῆς «Ἀλυωτῆς» ποῦ κάθε νύχτα ἐβγαῖν' ἀπ' τὸ μνήμα τῆς καὶ γύριζε μὲ τὸν Ὁξαποδὸν καὶ τὰ χαράμματα ξανάμπαινε στὸν τάφο ;

— Ὅχι. Πές το νὰ περάσω ἡ ὥρα.

Ἄλλ' ἡ ὥρες δὲν ἐπερνοῦσαν. Τὰ κόκκαλα ἐπόνεσαν νὰ κáθωνται. Τὰ χεῖλη ἐκουράσθησαν νὰ μιλοῦν, εἶχαν παραλύσει ἀπὸ τὰ γέλια. Ὁ καφές δὲν ἔβραζε, γιατί ἡ φωτιὰ ἦτον χωνεμένη.

Ἐστερα ἓνα χασμουρητὸ ἀτέλειωτο ἐβγήκε ἀπὸ τὸ ξεδοντιασμένο στόμα τῆς καλόγρηρας. Ἐχασμουρήθησαν κι' ἡ ἄλλες. Ἡ σαβανώστρα, ἔγειρε τὸ κεφάλι τῆς στὸ γιοῦκο καὶ σὲ λίγο ἀρχισε νὰ ροχαλίτση.

Ἡ ἄλλες, νυσταγμένες, ἐκοίταζαν ἀπὸ πάνω ἀπ' τὸ μαγγάλι μὲ τὸ κεφάλι σκυρμένο στὸ στῆθος.

Ἐξαφνα, ἀπὸ τὸν καναπέ ἀκούσθη· ἕνας μεγάλος ἀναστεναγμὸς
καὶ μιὰ φωνὴ ξεψυχισμένη :

— Ἄαααχ !.. μαννοῦλα μου !

Ἡ τρεῖς γυναῖκες ἐπετάχθησαν, καὶ μὲ φωνὴν ποῦ ἐφεύδιζε ἀπὸ
τὸν τούρτουραν τοῦ χειμωνιάτικου ξυπνήματος, ἢ καλόγρηρα ἐμουρ-
μούρισε : — Θεὸς σχωρὲς τὴν !

Ἡ σαβανώστρα ἐσηκώθη, συμμαζεμένη μὲς· στὸ σάλι, κι' ἄνοιξε
τὸ παράθυρο. Ἐξήμερῶνε.

Ε. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ

ΝΕΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

[Ὁ ὑπὸ τὸ φιλολογικὸν ψευδώνυμον Ρῶμος Φιλύρας γνωστὸς καὶ
συμπαθὴς ποιητὴς

ποιητὴς εἶνε πολὺ νέος ἀκόμη. Θὰ ζήσῃ καὶ θὰ ἐνστερνισθῇ τὴν
ζωὴν, τὴν ὁποῖαν τώρα μόλις ἀτενίζει, καὶ θὰ εὖρη ἀσφαλῶς
τὸν δρόμον του].

ΓΥΡΙΣΜΟΣ

ἈΓΑΠΕΣ ποῦ μεσιώνετε τὴν ἄπλεον ζωὴν μου,
ἀγάπες σὰν τραντάφνλλα κι' ἀγάπες σὰν κορῶλλια :
ἐδῶ ἢ παιδοῦλα ἢ κασιανὴ κι' ἐκεῖ ἢ μελαγχροινὴ μου,
κι' ἐκεῖνη ποῦ μὲ φίλενε δροσαῖτα πορτοζῶλλια.

Σώπα, καρδιά... διαβαίνοντε σὰν χένοι μὲς· σὶς μπόρες
καὶ χύνοντε στὸ διάβα τους μιὰς ἀνοιξης τὸ μῦθο :
ἀπόψε μὴ διαβαίνετε μπροστά μου, ὅς λευκοφόρες,
ἀπόψε σὶς μαννοῦλας μου τὴν ἀγκαλιὰ θὰ γύρω.

ΑΠΟ ΤΗΝ "ΡΑΨΩΔΙΑ,, ΤΗΣ ΕΡΗΜΙΑΣ

Ἢ μὲρα χάραξε κι' ἀπλώθη Κι' ἀνυλαλοῦνε τὰ κονδοῦνια
στοῦ ἐμοκκληριοῦ τὴν ἐρημιὰ, ἀροῦθμισα, ἀρχά, ἱερά,
καὶ φτέρωσαν οἱ μέγιστοι πόθοι τῶν κοπαδιῶν μὲς· σὶ γαλήρη,
καὶ λαχταροῦνε τὰ κορμιά. ποῦ ἀπλώθηκε καὶ στὰ νερά

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori
Restrictions apply.

Τῆς θάλασσας, ποῦ ἀγνάτια στέκει
ἀκύμαντη μέσα στὸ φῶς :
τοῦ ξυλοκόπου τὸ πελέκι
μονάχα σκλάβωσε ὁ Ρυθμός.

Ρ Ο Δ Α

ΣΤΟ περιβόλι σήμερα δὲν ἤπιαν φῶς τὰ ῥόδα·
ἀπ' τὴν ἀγῆν ἢ καταγινῆς ἀπλώθηκαν στοὺς δρόμους
κ' ἐπνίξανε τὸ κάθε τι φεγγόβολο ποῦ ἐνῶδα,
κ' ἡ μέρα εἶχε τῆς Νυχτὸς τὰ σύγκροτα καὶ τοὺς τρομούς.

Κ' ὑψώνουν ὅλα πρὸς τὸ φῶς μιὰ δέησιν ἀγία,
ἐνῶ φυσάει ἀνάλαφρα τὸ βροαδινὸ ἀεράκι,
κι' ὅλα τὰ ῥόδα τῆς βραγιάς κάνουνε λιτανεῖα :
«*Αὔριο τὸ φῶς θριαμβικὸ κι' οὔτε ἓνα συννεφάκι ...*»

[1911]

ΡΩΜΟΣ ΦΙΛΥΡΑΣ

Αἰτήσεις προστασίας ἐν ὥρᾳ βροχῆς

Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΟΥ ΤΟΥΣΑ ΜΠΟΤΣΑΡΗ

ΜΕΣΑ στὸ Μέγα Σπήλαιο, τὸ ἀσπλαγχο μαχαῖρι τοῦ ἐχθροῦ ἐμάντρισε χιλιάδες τὰ γυναικόπαιδα. Καπετάνισσες, ἀρχόντισσες, φτωχῆς καὶ πλούσιες φαμελιῆς ἄλλες, ἀπὸ κάθε τοῦ Μωρηᾶ χωριό, ἐκεῖ ἐστρημώχθησαν ἴσες κι' ὅμοιες. Στὴν ἐκκλησιά, στὰ κελιά γύρω, στὰ ὑπόγεια, τῆς ἀποθήκης καὶ τὰ κελάρια, στὴν ξέσκεπη αὐτὴ ἀκόμα, σωριασμένα κοιτουνται γεράματα σεβαστά, φημισμένα ὄνματα, κάλλη ὄροσερά, χρυσὰ νηᾶτα. Ὅλος ὁ ἠθικὸς πλοῦτος τοῦ ἐπαναστατημένου βασιᾶ ἐκεῖ μέσα βρίσκεται. Κι' ἀπ' ἐξω, στῆς βίγλες καὶ τῆς τάπιες, ἄγρυπνοι σάν τὸν δράκο τοῦ φυλάει τὸν κῆπο τοῦ παραμυθιοῦ, κάθονται καὶ βιγλίζουν ἀρματοζωσμένοι ὀπλοφόροι. Ἀρχηγὸς τους ὁ Τούσας Μπότσαρης.

Τώρα ὅμως ὁ ἄμοιρος Σουλιώτης δὲ φυλάει μόνο τὰ γυναικόπαιδα τοῦ βασιᾶ. Φυλάει καὶ τῆς καρδιάς του τὸ πάναγγο βλαστάρη. Μίαν ἐβδομάδα πρὶν, ἐκεῖ μπῆκε νὰ προφυλαχθῆ ἀρχοντικὴ φαμελιὰ τῶν Καλαβρύτων. Κ' εἶχε μαζὶ, καύχημα καὶ στολίδι τῆς, ὠμορφοθυγατέρα δεκαπεντάχρονη, μεγαλομμάτα, λαμπρομέτωπη· χρυσάφι τὰ μαλλιά στὸ κεφάλι, ἀμέτρητες ἢ χάρες τοῦ κορμιοῦ. Τὴν εἶδεν ὁ Τούσας κ' ἐξαφνίστηκε. Κάποια εἰκόνα σεβαστή, μεγάλου Εὐαγγελιστοῦ καλλιτέχνημα, ἦρθεν εὐθὺς στὴν

ΣΗΜ.— Αἱ δύο ἐν τῷ κεμένῳ εἰκόνας ἐκαλλιτεχνήθησαν χάριν τοῦ Ἡμερολογίου ὑπὸ τοῦ κ. Εὐαγγ. Ἰωαννίδου.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Isot
Restrictions apply.

πύρινη φαντασία του, συμπληρωμένη από τὸ αἶσθημα τοῦ ζωντανοῦ καὶ τοῦ ὑπερανθρώπου. Τὴν εἶδε κι' ἀπομένει ἐκεῖ, ἄτολμος καὶ ὄνειροπόλος, σὰν νὰ εἶδεν ὄραμα. Καὶ τώρα βγαίνει στῆς βίγλες, ἀνεβαίνει στῆς τάπιες,

« Τὴν εἶδε κι' ἀπομένει ἐκεῖ, ἄτολμος κι' ὄνειροπόλος σὰν νὰ εἶδεν ὄραμα ».

μιλεῖ μὲ τὰ παληκάρια, κυττάζει τ' ἄρματά του καὶ ξεχνιέται δίγνωμος κι' ἀναποφάσιτος. Λουλουδι μυστικὸ ἀρωματίζει τὴν τραχύτατη ὑπαρξί του ἢ κόρη, ἀλλὰ δὲν φαίνεται πουθενὰ γύρω του. Ὁ ναὸς μέγας, χιλιόχρονος,

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriol
Restrictions apply.

σκυθρωπός, ἔκρυψε στήν ἀβίαστη ἀγκαλιά του τὸ ἀβρὸ πλάσμα τῶν Καλαβρύτων, ὅπως καὶ τὸ καλλιτέχνημα τοῦ Εὐαγγελιστοῦ. Καὶ στήν ἀνοιχτὴ πύλη του στέκει νυχτοήμερα φύλακας αὐστηρός, ἀδέκαστος: ἡ τιμὴ.

— « Συμπάθησέ με, γέροντα... ἤθελα νὰ ἰδῶ τὴν Παναγιά... »

Ὁ Σουλιώτης ποθεῖ νὰ ἦσαν πέντε, δέκα χιλιάδες τοῦρκοι, μπροστὰ ἐκεῖ νὰ χυθῆ μετὰ τὸ δαμασκι ἀπάνω τους, νὰ κάψῃ καὶ νὰ θερίσῃ κορμιά, πέρα νὰ διαβῆ στὸ ποθητό του ὄνειρο. Πῶς νὰ πατήσῃ ὁμις τὸν ἀόρα-

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

τον ἐκείνον φύλακα ποῦ τοῦ ἔστησε ἕψηλὸν ἐκεῖ σὰν Ὀλυμπον καὶ δυνατὸν σὰν δράκοντα ἢ κοινωνικὴ παράδοσις; Ὁἰμέ, δὲν γίνεται! Μιὰ στιγμὴ ἐχάραξε ἢ αὐγὴ καὶ πάλιν ἐσκοτείνιασε στὴ καρδιὰ τοῦ Μπότσαρη. Καὶ ἀκόμα μελαγχολικός, ἀτολμος ἀκόμα καὶ ὄνειροπόλος, βλέπει τοὺς σκυθρωποὺς τοίχους μὲ μισητὸν σεβασμὸν, βγαίνει στῆς βίγλες, ἀνεβαίνει στῆς τάπιες, μιλεῖ μὲ τὰ παληκάρια, κυττάζει τ' ἄρματά του λυπητερά! Τί τὸν ὠφελοῦν κι' ἂν εἶνε τόσο λαμπρά, κι' ἂν εἶνε τόσο ἀστόμωτα, ἀφοῦ δὲν ἔμποροῦν νὰ βοηθήσουν τῆς ψυχῆς του τὸν ἀκοίμητο πόθο;

Τέλος, ἓνα κοντόβραδο, τὸ σήμαντρο τρανολαλεῖ τὸν ἐσπερινό. Τὸν ἀκούει ὁ Τούσας, σὰν Δευτέρας παρουσίας σάλπισμα, καὶ τρέχει στὴν ἐκκλησιά. Στὴν πύλη ὅμως προβάλλει ἄξαφνα τὸ μαῦρο βᾶσο τοῦ ἡγούμενου:

— Πῶς ἐδῶ, καπετάνιε; δὲν ἔμπαίνει ἄνδρας ἐδῶ! τοῦ λέει μὲ αὐστηρὴ φωνή.

Ἔστάθηκε χρυσαπαγμένο τὸ παληκάρι.

— Συμπάθησέ με, γέροντα — τοῦ λέει φιλῶντας τὸ χέρι του, συμπάθησέ με... Ἦρθα νὰ ἰδῶ τὴν Παναγιά...

Ταπεινὸς γυρίζει ἔπισω στ' ἀχνάρια του, βγαίνει ἔξω ἀπ' τὸ Μοναστήρι. Καὶ ὁ ἴδιος ἀκόμα δὲν γνωρίζει ἂν εἶχε Παναγιὰ τὴν εἰκόνα τοῦ Εὐαγγελιστοῦ ἢ τὴν ἀρχοντοθυγατέρα τῶν Καλαβρύτων.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ

ΕΣΠΕΡΙΝΗ ΘΛΙΨΗ

ΔΕΝ μοῦ μαγεῖει τὴν ψυχὴν ἢ ἐρωτικὴ φλογέρα
ποῦ οἰγοκλαίει στὸν ἠχὸ τῆς ὀ πόθος τοῦ βοσκῶ,
καμπάνα τοῦ ἐρημοκκλησιοῦ στὸ βραδινὸν ἀγέρα
εἶσαι γιὰ μὲ προμήνυμα τοῦ αἰῶνιον χωρισμοῦ.
Δὲν ἔχω πόθος, δὲν γρικῶ ἀγάπη — μήπως τάχα
γιατὸ ὁ αἰῶνος μισεμὸς μὲ συγκινεῖ μονάχα;

[Ζάκυνθος 27 Δεβρη 1910]

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

Ο ΣΤΡΑΓΑΛΑΤΖΗΣ

Ο Στραγαλατζής των Αθηνών

Το επάγγελμα του στραγαλατζή ημιμαζεν άλλοτε εις Ἀθήνας. Σήμερον ὁμως διατρέχει τὸ τελευταῖον στάδιον τῆς κρίσεως, ἐγγύς δὲ καὶ ἀφευκτον ἐπίκειται τὸ μοιραῖον τέλος του. Μετὰ τινὰ ἔτη μόλις θὰ τὸ ἐνθυμεῖται καὶ θὰ τὸ ἀναφέρῃ ἢ εὐθυμος ἀνεκδοτολογία. Μαζὶ δὲ μὲ τὸν στραγαλατζῆν τσίνουν νὰ ἐξαφανισθοῦν καὶ ἄλλα συναφή: τὸ σαλιέεεεε, τ' ἀραπόστιαρα τοῦ γαλάτου καὶ τὰ μαρόνια κάσιανα.

Καὶ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ συμβῇ ἄλλως. Ὁ στραγαλατζής εἶνε σήμερον ἀναχρονισμός. Ἐμεινε εἰς τὸ πρό ἐξηκονταετίας καθεστώς. Καὶ ὡς τύπος, καὶ ὡς ἐπάγγελμα, καὶ ὡς σιλουέτα, μὲ τὴν ἀναλλοίωτον παραγωγόνικην φόρμαν του, δὲν ἤλλαξε διόλου. Ὑπῆρξεν ἐντελῶς ξένος τῆς ἐξελίξεως, ἢ ὅποια ἐτελειτο γύρω του. Ἀφ' οὗτου, πρὸ 60 καὶ 70 ἐτῶν κατήρχεται ἀπὸ

τὴν ἐριδῶλακα Θεσσαλίαν διὰ νὰ ἐξασκήσῃ τὸ νωθρόν καὶ νυσταλέον ἐπάγγελμά του εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ἔμεινε ὁ ἴδιος καὶ ἀπαράλλακτος. Ὅλα γύρω του ἐτροποποιοῦντο, μετεβάλλοντο, ἐξεπολιτίζοντο. Νέα γούστα, νέα ἀνάγκαι, νέα ἀπαιτήσεις. Ἐκεῖνος ἔμεινε ὁ ἴδιος, πρωτογενής καὶ ἀπελέκητος, ὡς νὰ μὴ συνέβαινε τίποτε περὶ τοῦ. Αἱ Ἀθηναὶ ἤλλαξαν εἰς βαθμὸν ἀγνώριστον. Αὐτὸς ἔμεινε στερεότυπος, ὡς cliché τῆς Λε:ψίας. Τὸν ἀναγνωρίζεις ἐξ ἀποστάσεως μιλίων. Μὲ τὸν αἰώνιον ταβλᾶν ἐμπρὸς του, μὲ τὸ ἴδιον πρωτογενές ἐμπόρευμα: τὰ στραγάλια, τὰ ζαχαρένια κόκκινα μπατοῦνια, τῆς χρωματιστῆς κοιλοῦρας, τὸν μελένιο χαλβᾶ, τὰ σουσα-

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

μένα παστέλια — όλα αυτά αναπεπταμένα εις τήν κλασικήν σκόνην καί τὰ έντομα τῆς ἀθηναϊκῆς ἀτμοσφαίρας. Ἐν τῇ μεταξύ, νέοι τύποι πλανόδιοι, νέα ἐμπορεύματα ἐνεφανίζοντο εις τοὺς δρόμους. Τό πρῶτον πλῆγμα ὑπέστη ὁ στραγαλατζῆς ἀπό τό «πάσσα-τέμπο». Ἐπειτα ἦλθαν « ἡ καλοψημένες, ζεστές βροδοκόκκινες κουλοῦρες », αἷτινες ἀπό ἀρκετῶν ἡδῆ ἐτῶν ξεφουρνίζονται καί τό ἀπόγευμα. Μετ' ὀλίγον κατέφθασε καί τό βαρῦ πυροβολικόν! «Τὰ φυστίκια», « ἡ μέντες », « ἡ καραμέλες τοῦ γάλακτος ».

Ἀπέναντι ἑλθὼν αὐτῶν τῶν ἐχθρῶν καί ἐπιδρομῶν, πῶς ν' ἀνθῆξῃ ὁ ταλαίπωρος στραγαλατζῆς μέ τό προκατακλισμαῖον τοῦ ἐμπορεύμα ;

* * *

Ἄλλοτε ὁμως, πρό 30 καί 40 ἐτῶν, ἤκμαζε. Εἰς ὅλα τὰ μέρη, εἰς κάθε τριστρατον, εἰς πᾶσαν καμπήν θά ἐβλέπατε ἐνθροισμένον καί ἕνα στραγαλατζῆν ὀπισθεν τοῦ ταβλά του.

Εἰς τό Σύνταγμα, εἰς τήν Ὁμόνοιαν, περίξ τῆς Καπνικαρίας, εἰς κάθε κέντρον. Πρωτίστως δέ ἔξω εἰς τήν αὐλόπορταν τῶν

«σαλιέεεεπ...»

Δημοτικῶν Σχολείων, εἰς τὰ Σχολαρχεῖα, τὰ Γυμνάσια. Φαίνεται ὅτι ἡ μαθητικῆ νεολαία τῶν χρόνων ἐκείνων εἶχε πολὺν γερὸν τὸν στόμαχον. Μαζί με τοὺς ὑπερουπελίτικους καί τὰ γεροῦνδια κατεβρόχθιζεν ἀπλήστως καί τὰ κακοχώνευτα καί ἀποπετρωμένα στραγάλια. Ὅλες ἡ πεντάρες τῶν μικρῶν ἀπέληγον εἰς τὸν ταβλάν τοῦ στραγαλατζῆ. Πρὸς μεγαλειτέραν δέ ἐξόδουσιν εἶχεν ἐφευρεθῆ καί τό παιγνίδι τοῦ

σπασίματος τῶν ζαχαρένιων μπιστουνιῶν. Ὁ στραγαλατζῆς ἐδύθιζε εἰς τὸν σωρὸν τῶν στραγαλιῶν ἕνα μπιστοῦνι ἢ ἕνα κουλοῦρι ζαχαρένιο, καί οἱ μικροὶ παῖκται, ἐξ ἀποστάσεως τριῶν τεσσάρων βημάτων, μέ τρία ἢ τέσσαρα ἐκσφενδονιζόμενα στραγάλια, διηγωνίζοντο ποῖος νὰ τό σπάσῃ πρῶτος καί τό λαφυραγωγῆσῃ. Ὅταν ἡ νίκη ἡμφισθητεῖτο, ἐπενέβαιναν ὁ στραγαλατζῆς καί ἐκτανόνιζε τό γέρας καί τὰ ἔξοδα τοῦ πολέμου, ποῖος δηλαδὴ ὁ κερδιζῶν καί ποῖος ὁ πληρώνων. Καί ἡ ἐπαίξαν μεταξύ των, ἡ ἐνίοτε ὁ μαθητῆς εἶχεν ἀντίπαλον τὸν ἴδιον στραγαλατζῆν. Ἐννοεῖται ὅτι ἐν τῇ ὄρμῃ τοῦ παιξίματος ὁ στραγαλατζῆς ἠναγκάζετο, θέλων καί μή, νὰ ἀνοίγῃ πιστώσεις εἰς τοὺς μικροὺς πελάτας, ἐπότε τὰ βερεσέδια αὐτὰ τὰ ἔγραφεν εἰς τό τεφτέρι του. Αἱ πιστώσεις ὁμως αὐταὶ ἦσαν ὡς ἐπὶ

σιμο τοῦ κανονιοῦ. Ἡ μόνη ὑπέγγυος κινητὴ περιουσία τῶν δυστρο-
πούντων ὀφειλετῶν ἦσαν τὰ μαθητικά βιβλία των, ἀλλ' ἡ κατάχε-

«μαρόνια κάστανα»

ρευσμὰ του εἰς τὴν ἀναπόφευκτον ἡμεροῦσαν
τῶν ἄλλων μαθητῶν. Εἰς παρομοίας ἐξα-
φνικὰς ἐπιδρομὰς ὑπέκειτο ὁ κακόμοιρος
στραγαλατζῆς, ὅταν κατὰ τὰς ἑορτὰς καὶ
πανηγύρεις διήρχετο ἀπὸ μέρη, ὅπου ἦσαν
συγκεντρωμένοι οἱ μικροὶ γαβριάδες. Ὁ ποιητὴς τῆς ἐποχῆς ἐκεί-
νης εἶχε περιγράψει μίαν τοιαύτην κωμικοτραγικὴν περιπέτειαν :

Μὲ μιὰ κρηφὴ τοικλοποδιὰ
τὸν ξάπλωσε πλατεῖα-φραδεῖα
μὲ τὰ στραγάλια ὄλα.
Φονάζουν, δέρονται, κτυποῦν,
καὶ μὲ τῆς φοῦτζιες τῶν ἄροπῶν
λουκοῦμα καὶ παστῆλια,
καὶ σ' ὄλη τὴν ὄγλοβὴ
δύο-τρεῖς κλητῆρος παρεκεῖ
ξεραίνονται στὰ γέλια.

Σήμερον ὁ στραγαλατζῆς, ἐκ-
τοπισθεὶς ἀπὸ τοὺς ἐπιδρομεῖς
τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ, ἔχει
μεταφέρει τὸν ταβλάν του εἰς τὸ
Παγκράτι, τὰ Πετράλωνα, τὰ Πι-
θαράδικα καὶ τοὺς ἀποκέντρους
μαγαλάδες τῶν Ἀθηνῶν.

Πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ψυχorra-
γόντος ἐπαγγέλματος τοῦ στρα-
γαλατζῆ, ἐπιστρατεύθη καὶ ὄλη
ἡ οἰκογένεια. Ἡ ἐρίτιμος συμβία
του βοηθεῖ κόπτουσα τὸ θαβλίον
διὰ τῆς ἀξίνης, συσκευαζόμενον
εἰς μικρὰ μάτσα, τὰ ὅποια περιά-
γουν

«Ὡραὶ φουστῖμα — μονὰ ἡ ξυγὰ»

ἄλλοι φουστῖμα καὶ ἄλλοι φουστῖμα, ὅσοι φουστῖμα ἔλαστοι τοῦ στραγα-
λατζῆ.

λατζή: «Δαδίιι... καλό δαδίιι!..» Ἀτυχῶς ὅμως καὶ ὁ κλάδος οὗτος τοῦ ἐμπορίου ὑπέστη καίριον τραῦμα, ἅψ' ὅτου οἱ χωρικοί τῆς Ἀττικῆς ἤρχισαν γὰ μεταφέρειν εἰς τὴν πόλιν φορτία ὄλα ἀπὸ «κοκουνάρες γιὰ προσάναμμα», εἶδος καύσιμον ἀσυγκρίτως εὐθηνότερον. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ «σαλιέεεε, ζιστό'νεεε...» περιήλθε εἰς...

«γάλα φρέσκο»

παγεράν ἀδιαφορίαν ἐκ μέρους τοῦ κοινῶ, ὀλόκληρος ἡ πατριαρχικὴ οἰκογένεια τοῦ στραγαλατζῆ ἐκηρύχθη ἐν διωγμῶ.

Σημειωτέον ὅτι ὁ στραγαλατζῆς καὶ ὁ σαλεπτζῆς εἶνε ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον, ἐναλλάσσον τὸ σαλέπι μὲ τὰ στραγάλια, νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν.

Ἄλλοτε τὸ περιφρονούμενον ἤδη σαλέπι ἦτο εἰς τὴν ἡμερησίαν ἢ — κυριολεκτικώτερον —

τὴν νυκτερινὴν διάταξιν. Κατὰ τὰς παγεράς καὶ τουρτουριστικὰς νύκτας τοῦ χειμῶνος, ὅταν ὁ βορρᾶς ἐσύριζε καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως ἐμυκῶντο ἀγρίως, περιεφέρετο, διαλαλούμενον ἀπὸ τὴν λεπτὴν, συμπαθητικὴν εἰς λά μινόςε φωνὴν τοῦ σαλεπτζῆ καὶ εἰς τὰς πλέον ἀριστοκρατικὰς συνοικίας, ὅπου εὑρίσκε πελάτας τὸ θερμαντικόν του ἀφέψημα.

Ἄλλ' ἔκτοτε, αἱ ὀρέξεις, αἱ συνήθειαι, αἱ ἀνάγκαι ἤλλαξαν. Ἡ ἀθηφάγος πρόοδος, ἡ καταρρίπτουσα καὶ ἀπορροφῶσα, θὰ φάη αὐριον-μεθαύριον καὶ τὸν στραγαλατζῆν μὲ ὄλον τὸν ταβλᾶν του, ὅπως ἐξηφάνισε καὶ τὰ ζαχαροπλαστικὰ ἐκεῖνα, ὅπου κατεσκευάζοντο τὰ

τρίγωνα, οἱ ἐρογάθοι καὶ τὰ κουρκέτια. Τὰ στραγάλια, τὰ παστέλια, ὁ μελένιος, καὶ τὰ ζαχαρένια μπαστούνια ἀντικατεστάθησαν σήμερον μετὰ φυστικία, τὰ φουντούκια, τῆς σοκολάτες, τῆς μέντες καὶ τῆς παραμέλλες τοῦ γάλακτος. Τὸ δὲ γλοιῶδες σαλέπι καὶ ἡ πατροπαράδοτος φασκομηλιά μὲ τὸ γάλα καὶ τὸ ἀρωματώδες τέτον.

[Ἀθῆναι, Ἰουνίος τοῦ 1911]

ΙΩ. Ν. ΠΗΛΙΚΑΣ

Εἰς γέρον γυναικοθήραν

ΚΟΚΟΡΕΥΕΣΑΙ τοῦ κάκου! Εἶσαι μπαίγνιο τῶν κοκκόρων!

Εἶσαι... «ἀκίνδυνον πυρεῖον δίχως θεῖον καὶ φασφόρον»!..

ΣΑΤΑΝΑΕ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiko Apothetirio Dimosias Istorik
Restrictions apply.

ΕΥΛΑΒΗ ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

ΚΩΝ. ΧΑΤΖΗΩΑΝΝΟΥ

Εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ πρό τινος ἐκλιπόντος ἀειμνήστου Κωνσταν. Χατζηϊωάννου ὁ ἐν Αἰγύπτῳ ἐλλητισμὸς ἀπώλεσεν ἐν τῶν ὤραιότερων του σεμνωμάτων, ἣ δὲ ἰδιαίτερα αὐτοῦ πατρίδ Τήνος τέκνον ἀγαπητόν καὶ πολῦτιμον. Ὁ μεταστὰς ὑπῆρξεν ἐκ τῶν αὐτοδημιουργήτων ἐκείνων ἐλλήνων, οἵτινες διὰ μόνης τῆς εὐφυΐας καὶ τῆς ἐντίμου ἐργασίας των κατορθώνουν νὰ ἀναδεικνύωνται νικηταὶ εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς ἐν ξένη χώρα καὶ ἐν μέσῳ ξένου περιβάλλοντος. Δὲν εἶνε σπάνια τὰ παραδείγματα τῶν φιλαποδήμων ἐλλήνων, τοὺς ὁποίους τὸ ἐμπορικὸν καὶ ἐπιχειρηματικὸν δαιμόνιον ἐκσφενδονίζει εἰς τὰ τέσσαρα ἄκρα τῆς γῆς, καὶ οἱ ὅποιοι καὶ πλοῦτον συγχομίζουσιν καὶ εἰς δράσιν κοινωφελῆ διακρίνονται. Ἄλλὰ ζηλευτότεροι καὶ μᾶλλον ἀξιοὶ θαυμασμοῦ εἶνε ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι, πλὴν τῶν ὕλικῶν ἀγαθῶν, ἀποθησαυρίζουσιν συγχρόνως καὶ ἠθικὰ κεφάλαια ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως καὶ σεβασμοῦ διὰ τὴν εὐθύτητα τοῦ χαρακτήρος, τὴν ἀγνότητα τῶν αἰσθημάτων καὶ τὴν ἐν γένει κοινωφελῆ καὶ ἐκπολιτιστικὴν δρᾶσιν των.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

κ.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothefirio Dimosias Istor

Restrictions apply.

22

Ἄπο τοὺς σπανίους αὐτοὺς τύπους ὑπῆρξε καὶ ὁ ἀλχημονήτορ Κατζηϊωάννου. Νεώτατος, εἰς ἐφηβικὴν ἔτι ἡλικίαν, μεταβὰς εἰς Αἴγυπτον ἄνευ ἄλλων ἐφοβίων ἢ μόνον τῆς τιμωρίας καὶ τῆς φιλεργίας του, ἠθροίνθη βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον νὰ ἀνοίξῃ εὐρὸν τὸν δρόμον τῆς δημιουργικῆς του ἐργασίας καὶ προόδου. Συνεταιρισθεὶς μετὰ τοῦ συγγενοῦ του Παναγ. Ταμπακοπούλου, ἐνὸς τῶν γνωστωτέρων καὶ εὐπόληπτων ἐν Αἰγύπτῳ Ἑλλήνων, ἐγένετο εἰς τῶν ὀνομαστῶν ἐμπόρων τοῦ βάμβακος, κατακτῶν ὀλονέν τὴν κοινὴν ὑπόληψιν καὶ πίστιν διὰ τε τὴν εἰλικρίνειαν καὶ τὸ ἀμεμπτον εἰς πάσας ἐν γένει τὰς πράξεις του. Γλυκὸς τὸ ἦθος, πεπρωτισμένος μὲ τὴν ἔμφυτον ἐκείνην ἀγαθότητα τῆς καρδίας, ἦτις καθιστᾷ τὸν ἄνθρωπον πανταχοῦ ἐράσμιον, θεωρῶν τὸν πλοῦτον ὄχι ὡς σκοπὸν ἀλλ' ὡς μέσον εὐγενεστέρων ὑποχρέωσεων, ἐγένετο ἀντικείμενον ἀληθινῆς λατρείας εἰς τὴν κοινότητα Ζαχαζικίου, ὅπου ἐπὶ πολλὰ ἔτη εἶχε πῆξει τὸ κέντρον τῶν ἐμπορικῶν του ἐργασιῶν, καὶ ὅπου ὡς μέλος τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς παμφηφεὶ ἐκλεγόμενος εἰργάσθη μετ' ἀφοσιώσεως ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς ἑλληνικῆς πατριῆς, συντελέσας τὰ μάλιστα διὰ τοῦ προσωπικοῦ του γοήτρου καὶ τῶν ἀκαταπονήτων ἐνεργειῶν του εἰς τὴν ἰδρυσιν Σχολείων, Ἐκκλησίας, Νεκροταφείου, κλπ. δίδων πρῶτος τὸ παράδειγμα εἰς πᾶσαν κοινωφελῆ καὶ πατριωτικὴν πράξιν. Φιλάνθρωπος ἄνευ ἐπιδείξεως, ζῶν ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ τῆς εὐποιίας ἐκ ψυχικῆς ἀνάγκης καὶ ὄχι ἐκ ματαιότητος, παρεῖχε θαψιλῆ τὴν προσοσίαν του εἰς τοὺς μικροὺς καὶ ἀδυνάτους, καθοδηγῶν καὶ ἐνισχύων διὰ παντός τρόπου εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ καθήκοντος. Εἰς πλείστους συμπατριῶτας του τηρίους, προσφεύγοντας εἰς αὐτόν, ἦνοιγεν ἐντιμον σταδίον ἐργασίας καὶ ἀποκαταστάσεως.

Ἄποσυρθεὶς ἐκ Ζαχαζικί παρα τὰς ἐπιμόρους προτροπὰς τῆς Κοινότητος ὅπως ἐξακολουθῆ παραμένων καὶ παρέχων τὰ φῶτα καὶ τὰς ἐνεργείας του, ἐγκατέστη ἀπὸ δεκαετίας περίπου εἰς τὴν περιφέρειαν Φαγγούς, ὅπου οἱ αὐτόθι εἰς κοινότητα συμπληγνόμενοι Ἑλληνας, ἐπωφεληθέντες τῆς εὐκαιρίας, κατώρθωσαν νὰ τὸν θέσουν ἐπὶ κεφαλῆς καὶ νὰ τὸν ἐκλέξουν Πρόεδρον. Καὶ δὲν διεφύσθησαν τῶν προσδοκιῶν των. Ὁ πολῦτιμος ἀνὴρ, παρὰ τὸ προεδρικός τῆς ἡλικίας, ἀνέπτυξε τοιαύτην διοικητικὴν ἱκανότητα καὶ ζῆλον εἰλικρινῆ, ὥστε νὰ τὴν ὀργανώσῃ τελειότερον πάσης ἄλλης, ἰδρῶσας καὶ ἀν, σχολείων κλπ. εἰς διάστημα τριῶν μόνον ἐτῶν. Τσαυτὴν δὲ λατρείαν καὶ ἐμπιστοσύνην ἐνέπνεεν εἰς πάντας ἀνεξαιρέτως διὰ τὴν γλυκύτητα τῶν τρόπων του καὶ τὴν χρηστότητα τῶν αἰσθημάτων του, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ ἰθαγενεῖς, οἱ κατὰ βάθος ὑποδλέποντες καὶ μισοῦντες τοὺς ξένους καὶ δὴ τοὺς Ἕλληνας, νὰ θρηγῆσουν μετὰ πόνου τὸν θάνατόν του.

Ὅχι ὀλιγώτερον εὐεργετικὸς ὑπῆρξεν εἰς τὴν ἰδιαιτέραν του πατρίδα Τήνον, τὴν ὅποιαν δὲν ἔπαυσε νὰ ἀγαπᾷ μεταδίδων κατ' ἔτος καὶ διερχόμενος τοὺς θερινοὺς μῆνας εἰς τὸ γλυκὺ καὶ ὑγιεινὸν κλίμα τῆς γῆρας, προτρέπων ὅς καὶ πλείστους ἐκ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ

*Ελλήνων καὶ συνιστῶν τὴν ἐν αὐτῇ θερινὴν διαμονήν. Βοηθῶν, ὡς ἀληθῆς χριστιανός, τοὺς πάσχοντας, δὲν παρέλειπεν εὐκαιρίαν εἰς πᾶν ἔργον κοινωφελές. Συνετέλεσεν εἰς τὴν σύστασιν τῆς αὐτοῦ: Φιλαρμονικῆς, ὡς καὶ εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς Βιοτεχνικῆς Σχολῆς τῶν ἀπόρων κορασιῶν, τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ἡ ψυχὴ, πλήρης στοργῆς καὶ πόνου πρὸς εὐόδωσιν τοῦ ὄντως ὠραίου καὶ εὐλογητοῦ ἔργου τῆς.

Τοιοῦτος ἐν σκιαγραφίᾳ ὑπῆρξεν ὁ ἀλησμόνητος Χατζηγῶάννου, τοῦ ὁποίου ὁ αἰφνίδιος θάνατος, ἐπισυμβᾷς τὸν παρελθόντα Μάρτιον κατὰ τὸν ἀπὸ Ἀλεξανδρείας εἰς Πειραιᾶ πλοῦν, ἔπληξε τὴν ἀπορφανισθεῖσαν οἰκογένειαν, τὴν Τήνον, τὴν ἑλληνικὴν κοινωνίαν καὶ τὴν πατρίδα. Ὑπόδειγμα ἑναρέτου οἰκογενειάρχου καὶ φιλοστόργου πατρὸς ἠτύχησε ν' ἀναθρέψῃ τὰ τέκνα του ἐν ἀρετῇ, εἰς τὰ ὅποια ἐκκληροδότησε σὺν τῷ πλούτῳ καὶ ὄνομα ἀγαπητὸν καὶ ἐντιμον ὅπως συνεχίσωσιν ἐν ἀμίλλῃ τὸ ἐμπορικὸν καὶ κοινωνικὸν ἔργον του.

Δ Ε Ν Θ Ε Λ Ω

ΔΕΝ θέλω 'ς τὴν πικρὴ ζωὴ
Ποῦ τόσο πόνεσ' ἢ καρδιά μου,
Μήτε χαρὰ νὰ ξαναἰδῶ,
Μήτ' εὐτυχία πειὰ σιμά μου.

Τὸ ξεύρω ὅτι βιαστικά
Σὰν ξένες θὰ μὲ χαιρετίσουν,
Μ' ἄλλους θὰ πᾶν νὰ κοιμηθοῦν,
Καὶ μ' ἄλλους νὰ γλυκοξυπνήσουν.

Μοῦ φθάν' ἡ λύπη ἢ παληά,
Μ' αὐτῇ νὰ ζήσω θέλω μόνο,
Οὔτε καινούρια πειὰ χαρά,
Οὔτε καινούριο πάλι πόνο.

(Σάμος)

ΕΛΕΝΗ Σ. ΣΒΟΡΑΝΟΥ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istitou
Restrictions apply.

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

Ἦ ἔν Κων/λει ἀπό ἑπταετίας ἐγκατεστημένος ἔγκριτος καὶ δημοφιλῆς ἱατρός κ. Χρήστος Δάλλας, ἐκ Δελβενακίου τῆς Ἡπείρου, γόνος μίας ἐκ τῶν πρώτων αὐτοῦ οικογενειῶν, μεγάλως δρασάσης ἐν Βουκουρεστίῳ, ὅπου ἐξενηγεύοντο τὰ μέλη αὐτῆς ἀπὸ τῶν μεσίων τοῦ 18ου αἰῶνος ἀξιοθέντα καὶ τοῦ τίτλου Εὐγενείας «Δροριανίν». Διδάκτωρ τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου, συμπληρώσας τὰς σπουδὰς του ἐν Παρισίοις, με ἀρτίαν ἐγκυκλοπαιδικὴν μόρφωσιν, ὁμιλῶν, πλὴν τῆς ἑλληνικῆς, καὶ τὴν ὀσσοικὴν, τὴν ὤμωνικὴν, τὴν γαλλικὴν, τὴν ἰταλικὴν καὶ τὴν γερμανικὴν, ἐξέπῳησε πολλὰς ἀξίας λόγους ἱατρικὰς πραγματείας, οὐκ ὀλίγαι δὲ ἐπιστημονικαὶ του ἀνακοινώσεις κατεχωρήθησαν εὐφῆμως εἰς τὰ ἱατρικὰ περιοδικὰ τῶν Παρισίων. Διατελεῖ μέλος πολλῶν σωματείων, ἑφορος σχολείων καὶ διευθυντὴς τοῦ «Ἀσύλου τῶν Μητέρων», τοῦ γνωστοῦ αὐτοῦ φιλανθρωπικοῦ ἰδρύματος, τυχὼν πρότινος, ἔνεκα τῶν ἁγαν φιλλεληνικῶν του αἰσθημάτων, καὶ τοῦ χηλιοφράγκου μαυρογενείου βραβείου].

τὰ ἱατρικὰ περιοδικὰ τῶν Παρισίων. Διατελεῖ μέλος πολλῶν σωματείων, ἑφορος σχολείων καὶ διευθυντὴς τοῦ «Ἀσύλου τῶν Μητέρων», τοῦ γνωστοῦ αὐτοῦ φιλανθρωπικοῦ ἰδρύματος, τυχὼν πρότινος, ἔνεκα τῶν ἁγαν φιλλεληνικῶν του αἰσθημάτων, καὶ τοῦ χηλιοφράγκου μαυρογενείου βραβείου].

*Ἦ Θανάσης Βάγιας εἶχε τόσον πεπωρωμένην
ψυχὴν, ὡς ἡ παράδοσις διέσωσεν ; Εἶναι
ἄξιος τοῦ ὀνόματος Ἐθνικοῦ προδότου ;*

(Σημειώσεις ἐκ τῆς νεωτέρας ἱστορίας τοῦ Δελβενακίου)

A

ΘΑΝΑΣΗΣ Βάγιας ! Οὐδὲν ἕτερον ὄνομα ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἱστορίᾳ ἀφῆκε τόσον φοβερὰν ἐντύπωσιν, ὅσον τὸ ὄνομα τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν δημίων Ἄλῃ - πασσά τοῦ Τραπεζενλή. Ἐὰν τὸ ὄνομα τοῦ Ἐφιάλτου διαγείρει ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Ἑλλήνος τὴν ἀπέχθειαν ἐπισκιάσαν καὶ αὐτὴν τὴν σημασίαν τῆς λέξεως «προδότης», τὸ ὄνομα τοῦ Θανάση Βάγια ἀναμφερρῆστως προκαλεῖ τὴν φρίκην ὑπενθυμίζον σφαγὰς καὶ κακουργίας.

Εἰς τοῦτο βεβαίως συνετέλεσε καὶ ἡ δαιμονία μοῦσα τοῦ Βαλαωρίτου, τοῦ ἔθνικοῦ τούτου βάρδου, ὅστις διὰ τῶν ἀθανάτων αὐτοῦ ποιημάτων ἀπετύπωσε χαρακτήρας καὶ ἐξιστόρισε γεγονότα τῆς ἡρωϊκωτέρας τῆς Ἑλλάδος ἐποχῆς. Ἀκριθῶς δὲ διὰ τοῦτο καὶ ἡ

μετέδωκεν εἰς αὐτάς τοὺς χαρακτηρισμοὺς τῶν προσώπων, ὅπως ἡ ποιητικὴ καὶ μεγάλη εἰς ἰδεώδη ψυχὴ αὐτοῦ ἀντελήφθη. Ψυχὴ δὲ ποιητοῦ οὐδέποτε θά ἦτο εὐνοὺς πρὸς ἕνα δῆμιον. Πλὴν ἄρᾳ γε, ἀρκοῦσι ταῦτα, ὅπως ὁ Θανάσης Βάγιας, ὁ τόσον ζωηρῶς ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ παρασταθεῖς, χαρακτηρησθῆ ὡς ἔθνικός προδότης, ὡς τὸ τέρας τὸ στερούμενον ἰχνους ἀνθρωπισμοῦ, ὡς ὁ δῆμιος ὁ κηρύξας πόλεμον κατὰ παντός ἀνθρωπίνου καὶ μόνην ἡδονὴν εὐρίσκων εἰς τὸ αἶμα; Ἰδοὺ τὸ ζήτημα.

Ἐπιστολὴ ἰδιόχειρος τοῦ Θανάση Βάγια σφζομένη παρ' ἐμοί, ὡς καὶ διηγῆσις γερόντων ζησιάντων κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ γνωρισάντων ἐκ τοῦ σύγγενος τὸν ἀπαισίας φήμης δῆμιον, μὲ ἤγαγον εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὁ Θανάσης Βάγιας, ἂν ἔφερε τὸν τίτλον τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν δημίων τοῦ Ἄλῃ-Πασᾶ καὶ ἂν ὡς ἐκ τῶν καλλικόντων του συνέδεσε τὸ ὄνομά του πρὸς πράξεις προκαλοῦσας τὴν φρίκην καὶ τὴν ἀνανάκτησιν, ἐν τούτοις διέσφινεν εἰς τὰ βῆθη τῆς ψυχῆς του καὶ αἰσθήματα ἐνδεικτικὰ μῆπω σθεσθεῖσις φιλανθρωπίας καὶ φιλογενείας.

Δὲν θέλω διὰ τούτων νὰ προσάλω ἀπρόσκλητος ὑπερασπιστὴς τοῦ δημίου, τοῦ ὁποίου τὰ ὄσα θά τρίξωσι βεβαίως ἐντὸς τοῦ τάφου των ἐξ ἐκπλήξεως καὶ ἀνακουφίσεως ἤθελον ὁμως νὰ συντελέσω κατὰ τι εἰς τὴν ἀπονομὴν δικαιοσύνης, ἔστω καὶ πρὸς ἕνα κοινὸν κακοῦργον, τὸν ὁποῖον βαρύνει ἴσως μετὰ τινος ὑπερβολῆς ἢ ἄρᾳ ἐνὸς δλοκλήρου Γένους.

B

Κατὰ τὰ τέλη τῆς προπαραελθούσης καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος κρισίμους ὁ Ἑλληνισμὸς διήρχετο ἡμέρας, ἰδίως δὲ ὁ ἐν Ἠπείρῳ σφαδᾶζων ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ τυράννου Ἄλῃ τοῦ Τεπελενλῆ. Ὅποῖος ὁ τύραννος οὗτος, περιττὸν ἐνταῦθα νὰ ἐπαναλάβωμεν, διότι τοῖς πᾶσι γνωσταὶ τυγχάνουσιν αἱ τε κακουργίαι αὐτοῦ, καθὼς καὶ οἱ πόλεμοί του πρὸς τοὺς Σουλιώτας, οἵτινες ἀπὸ τῶν δυσπροσίτων βράχων τῆς ἡρωϊκῆς πατρίδος των, τρεῖς συνεσπειρώθησαν περὶ τὸ ἱερόν τῆς Ἐλευθερίας λάβαρον συντρίβοντες τὰς ὀρδὰς τοῦ τυράννου.

Πλὴν ἂν κοινῇ γνωστὰ τυγχάνουσι τὰ ἡρωϊκὰ τῶν Σουλιωτῶν ἀνδραγαθήματα, ἐν τούτοις καὶ ἀλλαχοῦ τῆς πολυπαθοῦς Ἠπείρου ἐπετελοῦντο ἐξ ἴσου ἡρωϊκαὶ πράξεις, ὧν ἡ ἀνάμνησις ἀπέμεινε μόνη εἰς τὰς διηγῆσεις τῶν γερόντων, ἢ τὰς παραδόσεις τῶν διαφόρων τῆς Ἠπείρου χωρίων. Τῶν χωρίων τούτων ὡς καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ἀφανῶν ἡρώων τὰ ὀνόματα ἐλάχιστα περιεσώθησαν, εὐχῆς δὲ ἔργον θά ἦτο, ἂν δι' ἐπιτοπίων μελετῶν ἐξηκριβοῦτο λεπτομερῶς ἡ σειρὰ τῶν ἡρωϊκῶν ἐκείνων γεγονότων, δι' ὧν ἔτι μᾶλλον θά ἐπλουτίετο ἢ ἄλλως τε πλουσία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἱστορία.

Θαυμασμοῦ ἄξιος, ὁμολογουμένως, τυγχάνει ὁ ἀγροϊκὸς ἐκεῖνος Ἄλθανός, ὁ ἀπὸ ἀπλοῦ δερβέναγα καταρξάμενος τοῦ σταδίου του,

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

ἵνα εἰς τὰ ὕψατα τῆς χώρας τοῦ ἀνέληθῃ ἀξιόματα καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν αὐτῆς σημαντικὴν καταλάβῃ θέσιν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀλῆ-πασᾶς ὁ ἐκ Τεπελενίου. Ὁ πάσης παιδείας ἄμοιρος πλὴν εὐφυῆς οὗτος Ἀλθανός, ὁ φιλοδοξήσας νὰ κυριαρχήσῃ πάσης σχεδὸν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, ὑποκαθιστάμενος οὕτω εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Σουλτάνου, ταχέως ἀντελήφθη ὅτι πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν μεγάλων αὐτοῦ σχεδίων καὶ παγίων τῆς ἰσχύος του, εἶχεν ἀνάγκην τῶν συμβουλῶν καὶ τῆς βοήθειας ἀνδρῶν ποιᾶς τινοῦ ἀξίας καὶ παιδεύσεως, χρησιμευόντων καὶ ὡς ἐνωτικῶν σημείων μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν, οὓς ἐκυβέρνα· δι' ὃ ἔσπευσε νὰ περιστοιχισθῇ ὑπὸ πλειάδος τοιούτων συμβούλων, ὧν βεβαίως οἱ ἀσημότεροι δὲν δύνανται· νὰ θεωρηθῶσιν οἱ Ἀλέξης Νοῦτσος, Θανάσης Βάγιας καὶ λοιποί. Καὶ περὶ μὲν τῆς δράσεως τῶν ἄλλων οὐδὲν ἐνταῦθα θὰ ἀναφέρω, ἀφίνων ἐς ἄλλοτε τὴν ἐξέτασιν τῆς δράσεως αὐτῶν ἀπὸ ἐθνικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀπόψεως· ἀρκοῦμαι δὲ εἰς ὅσα ἀναφέρονται περὶ τῶν σχέσεων τοῦ Ἀθανασίου Βάγια πρὸς τοὺς χριστιανικοὺς τῆς Ἠπείρου πληθυσμούς, λαμβάνων πρὸς τοῦτο ἀφορμὴν ἐκ τῆς ἄνω μνημονευθείσης ἐπιστολῆς του πρὸς τοὺς Δελβινακιώτας, ἐπιστολῆς, ἣτις ὑπ' ἄλλοιαν τῆς γνωστῆς ὄπως μορφῆν παρουσιάζει· αὐτόν.

Μετά τὸν θάνατον καὶ κατάλυσιν τοῦ κράτους τοῦ Ἀλῆ-πασᾶ, οἱ περὶ αὐτὸν διεσκορπίσθησαν ἄλλος ἄλλαχού, πολλοὶ δὲ, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ Κυρὰ-Βασιλικὴ καὶ ὁ Ἀθανάσιος Βάγιας, συνελήφθησαν παρὰ τῶν σουλτανικῶν στρατευμάτων καὶ ὄδηγήθησαν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου ὁ Θανάσης Βάγιας περιερίθη ὡς αἰχμάλωτος ἀπελευθερωθεὶς τῇ ἐγγυήσει τοῦ τότε Πατριάρχου (καλιαμπέντ). Ἐκεῖ δὲ διαμένων ὁ Ἀθ. Βάγιας ἐγνωρίσθη πρὸς τὸν μέγαν Μιλόσ τῆς Σερβίας τοῦ ὑπὸ τοῦ Καραγιώργεβιτ τοῦ διωχθέντος, καταφυγόντος δὲ εἰς Κωνσταντινούπολιν· οὗτος δὲ ὑπεσχέθη εἰς τὸν Ἀθ. Βάγιαν τὸν ἐν τῇ δυστυχίᾳ σύντροφον, ὅτι θὰ ἔχει αὐτὸς τὴν φροντίδα διὰ τὴν ἀνατροφὴν τοῦ ἐτέρου τῶν υἱῶν του. Τὴν ὑπόσχασιν ταύτην ὁ Μιλόσ ἐξεπλήρωσε, οὕτω δὲ ὁ νεώτερος υἱὸς τοῦ Βάγια ὀνόματι Κωνσταντίνος ἀπεστάλη εἰς Παρίσιους μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Μιλόσ Μιχαήλ, τοῦ κατόπιν βασιλεύσαντος ἐν Σερβίᾳ.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν δὲ ἐκείνην, ὡς μοὶ διηγήθη τούτο ὁ πέρυσσι θανὼν αἰσιδύμος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Νικόδημος, ὁ Θανάσης Βάγιας παρουσιάσθη πρὸ τοῦ τότε Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ ἐν συντριβῇ καρδίας ἐξιμολογήθη, τυχὼν ἀμέσως καὶ τῆς συγχωρήσεως τῶν ἁμαρτημάτων αὐτοῦ. Ἐξῆς δὲ ἔκτοτε ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν Πατριαρχείων ἀπολαύων σχετικῆς ὑπολήψεως καὶ σῶζων ἀκόμη ἐκ τοῦ ἀρχαίου γοήτρου του, τοῦ ὑπ' αὐτοῦ τόσον ἐμφαντικῶς ἀποκαλουμένου ἐποχὴν τῆς «Ἠπειρωτικῆς αὐτοῦ δυνάμεως». Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτοι περὶ τὸ 1827 ἔγραψε καὶ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος πρὸς τοὺς Δελβινακιώτας ἐπιστολήν.

Πρὸς κατανόησιν ὅμως τῆς ἐπιστολῆς του ταύτης, ἄς μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ προτάξω σχετικὰ τινα παραπέμπων τὸν ἀναγνώστην διὰ πλείονας λεπτομερείας εἰς τὸ περὶ Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως σύγ-

γραμμα τοῦ Σ. Ἀραβαντινοῦ, εἰς τὸ τέλος τοῦ ὁποῖου ὁ συγγραφεὺς ἐπισυνάπτει καὶ μέρος τοῦ ὑπὸ τοῦ Γεωργίου Γαζῆ Δελβινακιώτου, τοῦ καὶ γραμματέως τοῦ Καραϊσκάκη, συνταχθέντος ποιήματος, ἐν ᾧ περιγράφονται οἱ κατὰ τοῦ Ἀλῆ Τεπελενλῆ ἀγῶνες τοῦ Δελβινακίου.

Γ

Τὸ Δελβινάκιον, ὃ Ὀμφαλὸς τῶν ἀρχαίων, ὡς τινες ἀρχαιολογοῦντες διατείνονται, εἶναι κωμόπολις τῆς Παλαιᾶς Πιργωνιανῆς τῆς Ἠπείρου, ἐπὶ ἰσχυρᾶς τοποθεσίας ἐκτισμένη, εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁποίας ὑψοῦται λόφος, ἐφ' οὗ ὑπάρχει ναῖθριον τιμῶμενον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου. Τὸ φύσει ὄχυρόν τοῦ λόφου τούτου καὶ τὸ πρόσφορον τῆς τοποθεσίας αὐτοῦ, θεσοποιούσης τῆς κεντρικῆς καὶ μοναδικῆς ὁδοῦ τῆς ἀγοῦσης εἰς Ἰωάννινα, ἐκίνησαν τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Σατράπου τῆς Ἠπείρου, ὅστις ἐφιλοδόησε νὰ μετατρέψῃ τὸν λόφον τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου εἰς φρούριον. Ἡ ἐκτέλεσις ὁμῶς τοῦ σχεδίου τούτου προϋπέθετε τὴν παρά τῶν Δελβινακιωτῶν παραχώρησιν τοῦ λόφου τούτου, ἢ μᾶλλον τὴν μετατροπὴν τοῦ Δελβινακίου εἰς ἄπλοον τσιφλικιον τοῦ Ἀλῆ-πασᾶ.

Πλὴν οἱ ὑπολογισμοὶ τοῦ τρομεροῦ Βεζύρου προσέκρουον εἰς τὴν φιλοπατρίαν τῶν Δελβινακιωτῶν, οἵτινες ἅπαντες συνησιόθησαν θέτοντες εἰς ἐξυπηρέτησιν τῆς ἀμύνης τῆς πατρίδος των ὅτι ἑκάστος εἶχεν, ὅπλα, ἰσχύν, μέσα, χρήματα, ἰδίως δὲ τὰ τελευταῖα ταῦτα, ὅπερ καὶ ἐξηγάγησε τὸν Ἀλῆ-πασᾶν περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του, νὰ εἴπῃ τὸ περίφημον ἐκεῖνο : « Ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος οἱ Σουλτῶνται μὲ τὸ ντουφέκι των καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος οἱ Δελβινακιῶται μὲ τὸν παρᾶν των μοῦ ἄσπρισαν τὰ γένεα μου ! » Ἀδιαφιλονεικῆτος ὄντως ὁμολογία τῶν θυσιῶν τῶν Δελβινακιωτῶν, κατορθωσάντων νὰ κουράσωσι διὰ τοῦ χρήματός των τὸν πλουσιώτερον τοπάρχην τῆς Τουρκίας, τὸν ἀενάως θησαυρίζοντα πλὴν καὶ μὴ δειλιῶντα, παρά τὴν παρομιθῆθαι φιλαργυρίαν του, νὰ δαπανᾷ ἀμύθητα ποσά, ὅπως συγκερατῆσῃ τὴν φιλίαν καὶ τὸν τεῦθεν τὴν προστασίαν τῶν πλησιέστερον πρὸς τὸν θρόνον τοῦ Αὐθέντου του προσκειμένων. Πλὴν καὶ οἱ Δελβινακιῶται μεγάλα ἐξ ἄλλου ποσά ἐξώθευσαν πρὸς καταπολέμησιν τοῦ Ἀλῆ-πασᾶ, κατορθώσαντες ὅπως πλειστάκις φθάσωσι τὰ παράπονα των μέχρι τῶν ποδῶν τοῦ θρόνου, ὅθεν ἐζήτουν σωτήριον ἐπέμβασιν. Καὶ ναὶ μὲν αἱ ἀφειδεῖς χρηματικαὶ θυσίαι τοῦ Ἀλῆ-πασᾶ ἐξουδετέρουν ἐκάστοτε κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν τὰς προσπάθειάς αὐτῶν, πλὴν οὗτοι κατώρθωσαν ἐπὶ τέλους νὰ δικασθῶσι μὲ τὸν Τεπελενλῆν, ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Σουλτάνου Μαχμούτ τοῦ Β', ὅστις τότε καὶ ἐξέδωκε τὸ φερμάνιον, ὅπερ ἐκήρυττε τὸν Ἀλῆν ἐκπτώτων τῶν δικαιομάτων του, ἀποστάτην (φερμανλῆ) καὶ ὡς τοιοῦτον ἄξιον τῆς ἐσχάτης τῶν ποινῶν.

Δικαίως δὲ καὶ οἱ Δελβινακιῶται κατὰ τὰς πανηγύρεις καὶ ἑορτάς των μεθ' ὑπερφηφανείας ἄδουσιν ἔτι καὶ σήμερον ἄσμα ἀναφερόμενον εἰς τὰ τότε γεγονότα καὶ ἔχον ὡς ἐξῆς :

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

- * Ὅλαις αἱ χῶρες καὶ χωριά — φοβεροῦ μ' Ἀλῆ Πασᾶ
- * Σὲ προσκυνοῦσαν — Βεζύρ' ἐφέντη
- * Ὅλοι τὸν τόπον σέδιδαν — φοβεροῦ μ' Ἀλῆ Πασᾶ
- * Γιὰ τοιφιλικί — Βεζύρ' ἐφέντη
- * Κι' ἕνα χωριὸ Πωγωνιατῆς — φοβεροῦ μ' Ἀλῆ Πασᾶ
- * Τὸ Δελβινάκι — Βεζύρ' ἐφέντη
- * Δὲν θέλει νὰ σοῦ πουληθῆ — φοβεροῦ μ' Ἀλῆ Πασᾶ
- * Γιὰ τοιφιλικί — Βεζύρ' ἐφέντη.
- * Σὲ πολεμεῖ μὲ τὰ φλωγιά — φοβεροῦ μ' Ἀλῆ Πασᾶ
- * Καὶ μὲ τὰ γρόσια — Βεζύρ' ἐφέντη
- * Στὴν Πόλιν σὲ κατέροξαν — φοβεροῦ μ' Ἀλῆ Πασᾶ
- * Εἰς τὸν Σουλτάνον — Βεζύρ' ἐφέντη.
- * Στέλνει πασάδες δώδεκα — φοβεροῦ μ' Ἀλῆ Πασᾶ
- * Σὲ κλειοῦν σὸ Κάσιτο — Βεζύρ' ἐφέντη.
- * Καὶ τίποτε δὲν ἔκαμες — φοβεροῦ μ' Ἀλῆ Πασᾶ
- * Καὶ σὲ νικοῦνε — Βεζύρ' ἐφέντη.
- * Ἀνάφτιον φάβες γιὰ τὲ σὲ — φοβεροῦ μ' Ἀλῆ Πασᾶ
- * Κάνουν σζιαέτια — Βεζύρ' ἐφέντη
- * Ἀράτιοις τοὺς ἄνδρες μας — φοβεροῦ μ' Ἀλῆ Πασᾶ
- * Καὶ τὰ παιδιὰ μας — Βεζύρ' ἐφέντη,
- * Ἄλλοι ἐπῆραν τὴν Βλαχία — φοβεροῦ μ' Ἀλῆ Πασᾶ
- * Τὸ Βουκουρέσι — Βεζύρ' ἐφέντη,
- * Ἐσκληθώσες τὲς τοῦπρες μας — φοβεροῦ μ' Ἀλῆ Πασᾶ
- * Ταῖς μαυρομάτες — Βεζύρ' ἐφέντη.

Ἴσως ξενίσῃ τινὰ τὸ ὅτι οἱ Δελβινακιῶται, οἱ κάτοικοι μιᾶς ἀπομακρυσμένης κωμοπόλεως τῆς Ἡπείρου, διέθετον τόσον χρήμα. Πόθεν ἦντιλον τοῦτο; Ἀπὸ χρόνων πολλῶν ῥεῦμα μεταναστεύσεως εἶχε καταλάβῃ τοὺς Ἡπειρώτας, διευθυνομένου, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐν Σερβίᾳ, Βουλγαρίᾳ καὶ ἰδίως ταῖς παραθουναβείαις ἐπαρχίαις τῆς Τουρκίας, περιλαμβανοῦσαις τότε τὴν σήμερον Ρουμανίαν καὶ τὴν Βεσσαραβίαν περιελθοῦσαν κατὰ τὸ 1811 τῇ Ρωσίᾳ. Τόση δὲ ὑπῆρξεν ἡ ἐπίδοσις τῶν Δελβινακιωτῶν εἰς τὴν γεωργίαν, ὥστε κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν ὑπελογίζετο ὅτι ἑκατὸν πενήτη κοντα ὅλα μεγάλα κτήματα ἐν Βλαχίᾳ καὶ Βεσσαραβίᾳ ἀνήκον εἰς τοὺς Δελβινακιώτας! Ἴδού ποσὸν θυνάμενον νὰ κινήσῃ τὸν θαυμασμὸν παντός, πλὴν τοῦτο καὶ συνετέλεσεν εἰς τὸν κατὰ καιροῦς ἐκπατρισμὸν ἄνω πῶν 200 οἰκογενειῶν ἐκ τοῦ Δελβινακίου, ὧν πλεῖστοι ὅσοι σφῆζονται ἔτι ἐν Βεσσαραβίᾳ σεμνυόμενοι ἐπὶ τῇ καταγωγῇ των, πλὴν φεῦ! οὐδὲ λέξιν ἐννοοῦσαι τῆς πατρίου διαλέκτου! Ὁ πλοῦτος οὗτος τῶν ἐν ταῖς Ἡγεμονίαις Δελβινακιωτῶν συνετέλεσεν ὅπως οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ Δελβινακίῳ διαμένοντες ἀφειδῶς δαπανῶσι πρὸς προάσπισιν τοῦ τιμαλφεστέρου αὐτῶν πράγματος — τῆς Ἑλευθερίας.

Τῶν μέσων ὁμῶς συγκοινωνίας μὴ ἀφθόνων τότε, ἠγαγκάζοντο, διὰ νὰ ἔχωσι πρόχειρα χρήματα, νὰ δανείζονται παρὰ διαφόρων,

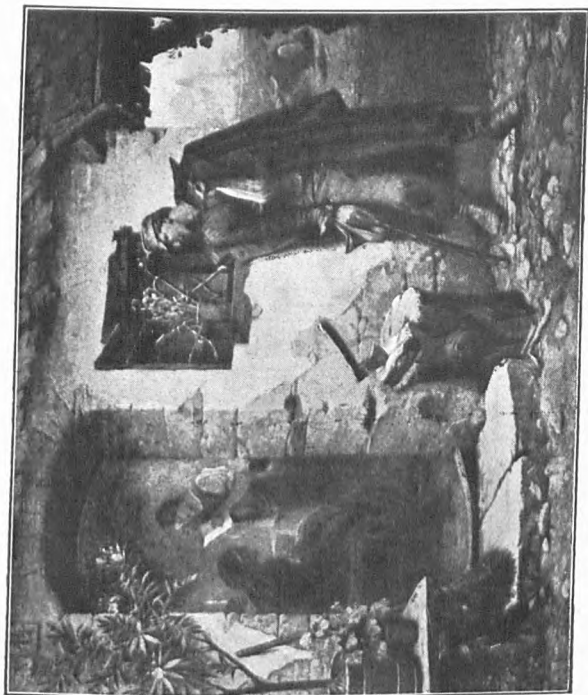
ιδίως δὲ παρὰ τῶν βέηδων τῆς Κονίτσας. Τὰ χρέη δὲ ταῦτα ἐπλη-
 ρώνοντο ἐκάστοτε παρὰ τῶν συνεισφορῶν τῶν ἐν Βλαχίᾳ καὶ Βεσ-
 σαραβίᾳ εὐρισκομένων μεγαλοκτηματιῶν Δελβινακιωτῶν καὶ τῶν
 ἐν Κων/πόλει ἐμπορευομένων. Πλὴν διαφωνία γεννηθεῖσα μεταξύ
 τῶν ἐν Βεσσαραβίᾳ καὶ τῶν ἐν Δελβινακίῳ, ὀλίγου δεῖν θλιβερά νά
 ἔχη ἀποτελέσματα διὰ τὸ Δελβινάκιον. Οἱ ἐν Βεσσαραβίᾳ πεισμο-
 θέντες ἠρνήθησαν πᾶσαν χρηματικὴν βοήθειαν πρὸς τοὺς ἐν Δελ-
 βινακίῳ, οἵτινες οὕτω στερηθέντες τοῦ κυριωτέρου αὐτῶν εἰσοδή-
 ματος, ἔβλεπον περὶ τὸ 1827 τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἀπειλουμένην
 παρ' ἄλλου κινδύνου ἐξ ἴσου τρομεροῦ, ὅσον καὶ ὁ ἐπὶ Ἄλῃ-πασᾶ.
 Οἱ βέηδες ἐπωφελούμενοι τῆς στενοχώρου θέσεως τῶν Δελβινακιω-
 τῶν, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐγένοντο ἀπαιτητικώτεροι, ἀξιοῦντες
 ὅπως, ἐὰν δὲν πληρωθῇ τὸ πρὸς αὐτοὺς χρέος, νά ἀναγνωρίσωσι
 αὐτοὺς οἱ Δελβινακιῶται ὡς ἰδιοκτῆτας τοῦ χωρίου καὶ οὕτω τὸ
 ἐλεύθερον αὐτῶν χωρίον μετατραπῇ ἀπὸ κεφαλοχώριον εἰς ἀπλοῦν
 τοιφλήκι τῶν μπέηδων. . . . Ἀπὸ τῆς Σκύλλας μετέπιπτον εἰς τὴν
 Χάρυδριν! Ὁ κίνδυνος ἦτο μέγας καὶ ἀντὶ πάσης θυσίας ὤφειλον
 νά ἐξιλεώσωσι τοὺς μὴνίοντας ἐν Βεσσαραβίᾳ Δελβινακιῶτας. Κοινῇ
 δὲ συνεννοήσει ἀποστέλλουσι τὸν Γεώργιον Γαζῆν, ἵνα παρακαλέσῃ
 αὐτοὺς νά σπεύσωσι πρὸς σωτηρίαν τῆς κινδυνεύουσας πατρίδος
 τῶν. Ἀφ' ἐτέρου δὲ καὶ ὁ τότε Πατριάρχης Κων/πόλεως ζωηρῶν
 δεικνύων ἐνδιαφέρον διὰ τὸ Δελβινάκιον ἔγραψε πρὸς αὐτοὺς νουθε-
 τῶν προσηκόντως, αὐτοδούλως δὲ καὶ ἄλλοι σημαίνοντες προση-
 φέρθησαν ὅπως μεσολάβησωσι. Μεταξὺ δὲ τῶν τελευταίων τούτων
 ἦτο καὶ ὁ Θανάσης Βάγιας, ὅστις ἀνέκαθεν μεγάλην ἐκτίμησιν καὶ
 στοργὴν ἔτρεφε πρὸς τὸ Δελβινάκιον, πρὸς ὃ εἰς πλείστας ὄσας
 περιστάσεις ἐφάνη χρήσιμος, εἰδοποιῶν τοὺς προκρίτους τοῦ χωρίου
 περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Ἄλῃ-πασᾶ βυρσοδομουμένων ἡ καὶ θέτων εἰς
 ἐξυπηρέτησιν τῶν Δελβινακιωτῶν τὴν ἐπὶ τοῦ Ἄλῃ-πασᾶ ἀτομικὴν
 αὐτοῦ ἰσχύν. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, ἧς τὸ πρωτότυπον ὅσον οὐπω ἀπο-
 στέλλεται εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην, ἔχει ὡς ἑξῆς :

«Τιμωτάτοι ἀδελφοὶ Δελβινακιῶται, ὅτι κὺρ Λογζᾶ Ἐνδοξαίον,
 κὺρ Ἰωάννη Κοτῆ, κὺρ Ἐνδοξαίε Οἰκονόμον, κὺρ Νικόλαε Ντέμη,
 κὺρ Δημήτριε Χαροῖτον καὶ Νικόλαε, καὶ κὺρ Ἰωάννη Δελάρη καὶ
 κὺρ Νικόλαε Ντονορτούφη, καὶ λοιποὶ ἀδελφοὶ Δελβινακιῶται σὺν τῷ
 Χριστῷ ἀνέστη πολλὰ ἔτη ἐπενχόμενος ἀδελφικῶς ὡς ἀσπάζομαι.

«Πατριωτικὸν χρέος καὶ φιλικὴ διάθεσις καὶ ξεχωριστὴ κλίσις καὶ
 ἀγάπη, ἦν ἔλαβον καὶ διωσώζω εἰσέτι πρὸς τὴν πατρίδα σας ἀπὸ
 μικρᾶς μὴ ἡμέρας, μὲ παρακινῶν ἡμέρον νά γράψω καὶ ἐγὼ πρὸς
 τὴν τιμωτάτη σας ὡς ἀδελφός πρὸς ἀδελφοὺς καὶ πατριώτης πρὸς
 πατριώτας.

Γνωστὸν λοιπὸν ἔστω ὑμῖν, ἀδελφοί, ὅτι καὶ ἡμεῖς πολλὰς ἡμέρας
 τε, καὶ ὥρας καὶ στιγμὰς κακὰς διαπεράσαντες κατὰ τὸ ἀνθρώπινον,
 διεσώθημεν τέλος πάντων, ἐλέω Θεοῦ, καὶ δυνάμει ἐνταῦθα, διατρέ-
 βοντες ἐν ὑγείᾳ καὶ ἡσυχίᾳ ὑπὸ τὴν κρατιῶν ἀκέτην καὶ προστασίαν

τοῦ Γαληνοτάτου καὶ πολυχρονημένου κράτους τῆς ὑψηλῆς Πόριος, μετὰ τὴν ἀπόλαυσιν ὄλων τῶν ἐν τιμῇ, καὶ χριστιανικῶν μαζ δικαιοματιῶν ἐπὶ τοῖσι εἰσεύρετε, ἀδελφια, πόσον λόθον ἔχω νὰ ἀκούω τὴν ὑγίαν, καὶ εὐτυχίαν σας, καὶ τὴν καλὴν κατὰστασιν τῆς πατρίδος σας· διότι καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς ἡπειρωτικῆς μου δυνάμεως ἐπροσπίτευσσα αὐτὴν τὴν χώραν, ὡς ἰδίον μου σπῆτι, καὶ τώρα πάλιν δὲν λείπω νὰ ἀγωνίζομαι διὰ τὸ καλόν της λόγῳ τε καὶ ἔργῳ, ὅσον τὸ χρέος μας τὸ ἀπαιτεῖ, καὶ αἱ περιστάσεις μᾶς τὸ σιγηροῦσιν μετὰ λυτὴν μου ὅμως μαρθάνω καὶ βλέπω ὅτι ἡ περιφροσὶς πατρίδος σας κατεβυθίσθη εἰς μίαν λαβύρινθον κοινοῦ χρέους ἐκ τοῦ ὁποίου κινδυνεύει νὰ χάσῃ τὴν ὑπαρξίν της, καὶ (ὁ μὴ γένοιτο) νὰ ἐρημωθῇ, τὸ ὅποιο ὅσαι φρυγὰ φιλόανθρωποι καὶ αισθαντικαὶ τὸ ἤκουσαν, ὅλοι ἐλυπήθησαν καὶ ἐταράχθησαν, διότι τὸ Δελβινακίον ἐστάθη ἐπαινετὸν καὶ ἐξαιουσίμηνον παντοῦ, καὶ οἱ Δελβινακίῳται εἶναι ἐκεῖνοι ὅπου ἔμειναν ἀνίκητοι καὶ ἀκαταδάμαστοι ἀπὸ ὄλους τοὺς κινδύνους καὶ καταδιωγμούς· πρὸ πάντων ἀκούσασα τοῦτο καὶ ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ μεγάλη Ἐκκλησία ἐταράχθη, καὶ ἄκρως ἐλυπήθη διὰ τὴν συμφορὰν τῆς πατρίδος σας, ἥτις καὶ γράφουσα πατρικῶς πρὸς τὴν τιμιότητά σας, ἀπορεῖ πῶς ἀφήσατε τὴν πατρίδα σας, ἐσεῖς οἱ δυνατότεροι καὶ πλουσιώτεροι Δελβινακίῳται, νὰ φθάσῃ εἰς τοιαύτην ἐλεεινὴν κατὰστασιν καὶ δυστυχίαν! ἀποσῶ καὶ ἐγὼ! ἂν καὶ μερικοὶ εἶχατε καὶ κάποια δίκαια καὶ παράπονα κατὰ τῆς πατρίδος, μετὰ ὄλων τοῦτο δὲν ἔπρεπε νὰ τὸ βαστάξῃ ἡ φρυγὴ σας, ἀδελφια, νὰ τὴν ἀληγορήσητε καὶ νὰ τὴν ἀρηγήθητε· πῶς τὸ βαστάξῃ, λέγω, ὁ γαροατῆρ σας, ἀδελφια, νὰ σκοοπίζητε τὸν πλοῦτον σας εἰς τὴν ξένην, ὅπου ποτε ἴσως δὲν σᾶς τὸ ἔχουν διὰ χάριν, καὶ τὰ ἐκεῖ ὁσπῆτιά σας νὰ τὰ ἐρημάξητε καὶ νὰ πνίξητε τοὺς ἀνθρώπους σας μέσα εἰς τὸ μπόρτζι; Δὲν εἶσθε ἄρα γε ἐκεῖνοι οἱ Δελβινακίῳται ὅπου εἶσθε μίαν φορὰν, δὲν εἶσθε ἐσεῖς ἐκεῖνοι ὅπου σᾶς εἰσεύρω ἐγὼ καὶ ὁ κόσμος ὅλος; ἄρα γε ζῆτε ἢ ἀπεθάνατε; ζῆτε βέβαιον ζῆτε φίλοι καὶ εὐτυχεῖτε, καὶ ταῦτα ὁποῦ σᾶς γράφω ἴσως τὰ θυμηθῆτε ὅθεν σᾶς λέγω, ἀδελφια, ὅτι ἡ πατρίς σας σήμερον κρέμαται εἰς τὸ χέρι σας, ἢ νὰ τὴν χάσητε, ἢ νὰ τὴν φρυλάξητε ἀπὸ τὴν ἐπαπειλουμένην αἰχμαλωσίαν, καθὼς ὁ Θεὸς διεφύλαξεν ἐσᾶς ἄχρι τῆς ὥρας εὐτυχεῖς· μὴ παραβλέψητε, ἀδελφοί, τὰ δάκρυα τῶν ὄφθαλμῶν συμπατριωτῶν σας, μὴ ἀδιαφορήσητε καὶ εἰς τὰς ἰδικὰς μας συμβουλάς, καὶ τέλος πάντων, μὴ παραβλέψητε τὰς θεοπνεύστους συμβουλάς καὶ εὐχὰς, ἐνὸς Οἰκουμηνικοῦ Πατριάρχου, ὅτι ἔχομεν καὶ φρυγὴν καὶ θάνατον, καὶ Θεὸν εἰς τὴν μέσην, ἀλλὰ παρακαλέσθε, νὰ ἀκολοθήσητε καθὼς σᾶς γράφει ἡ πατρίς καὶ ὡς θέλετε πληροσορηθῆτε καὶ ἀπὸ τὸν κερὸν Γεώργιον Γαζῆν τὸν πατριώτην σας στελλόμενον καὶ ἀπὸ τὴν πατρίδα καὶ ἀπὸ ἐδῶ πρὸς τὴν τιμιότητά σας. Ἐγὼ λοιπὸν ὡς ἀνθρώπος λογικὸς, ὡς αἷμα ἡπειρωτικὸν καὶ ὡς ἀδελφός σας παντοτεινός, τὸ ἐνόμισα διὰ χρέος μου μέγα, καὶ χριστιανικὸν νὰ σᾶς γράρω τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν ἐλευθέρως, κινουμένης εἰς τοῦτο, ὄχι ἀπὸ ἰδιοτελεῖς τι συμφορῶν, ἀλλὰ ἀπὸ μέγα πατριωτισμὸν καὶ καθαρὰν ἀδελφωσύνην· ἡ τιμιότης σας, πάλιν μένοντες με

Ξένη Καλλιτεχνία. — ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ [Έργον C. Payer].

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

τὴν ἀμοιβαίαν πρὸς ἐμὲ εὐλικρίνειαν καὶ ἀδελφωσύνην, κάμητε ὅπως
σας φοιτήσῃ ὁ Θεὸς καὶ ὑγιαίνητε εὐτυχούντες.

Τῇ 26 Ἀπριλίου 1827.

Ἐτῆς ἐντιμότητός σας συμπαιριώτης καὶ (δοσανάγνωστος λέξις)
ἀδελφός σας

Θανάσης Βάγιας

Ἡ ἀνάγνωσις τῆς ἐπιστολῆς ταύτης βαθεῖαν θὰ ἀφίση τὴν ἐντύ-
πωσιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀναγνώστου, ὅστις ἐμπειρομένην ἔχων
τὴν διάνοιαν ἐκ τοῦ ὑπὸ τοῦ μεγάλου μας Βαλαωρίτου ἐκτοξευθέν-
τος ἀναθέματος, θὰ ἐφαντάζετο τὸν Ἄθ. Βάγιαν «τὸν Βρυκόλακα»
ἀνίκανον νὰ αἰσθανθῇ καὶ τὸ παραμικρότερον εὐγενὲς αἰσθημα, ἀνί-
κανον νὰ ἐπιθυμήσῃ ἕτερόν τι, ἢ μόνον σφαγὰς, αἱματα, προδοσίαν!
Ἐν τούτοις ἡ προκειμένη ἐπιστολὴ διαμαρτύρεται διὰ τὴν μνήμην
ἐκείνου, ὅστις, ἂν ὑπῆρξεν ἀρχηγὸς τῶν δημιῶν τοῦ Ἄλθανοῦ τυ-
ράννου, οὐδέποτε ὁμως ὑπῆρξεν καὶ προδότης τοῦ Γένους του. Καὶ
ἐὰν ἢ παρὰ τῆ Ἄλῃ-πασᾶ ὑπηρεσία του ἔθετεν αὐτὸν ὡς ἐντολο-
δόχον τῶν ἀπαισίων διαταγῶν τοῦ Κυρίου του, τοῦτο δὲν ἦτο οὔτε
ἄσκοπον οὔτε τυχαῖον. Ἀκριβῶς αὐτὸς οὗτος ὁ πατριωτισμὸς του
καὶ ἡ φιλογενεῖά του, τὸν ὠδήγησαν ὥστε νὰ ἀναλάβῃ τὴν ὑπηρε-
σίαν ταύτην, καθόσον κατενόησεν ὅτι μόνον κατὰ τοιοῦτον τρόπον
θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξουδετεροῖ τὰ πλήγματα, ἅτινα ἐν τῇ παραφορᾷ
του κατέφευεν ὁ ἀπαίσιος Τύραννος. Μόνον οὕτω θὰ ἠδύνατο νὰ
σώξῃ κατὰ σωροῦς τοὺς ὑπὸ τοῦ Σατράπου εἰς θάνατον καταδικα-
ζομένους δυστυχεῖς χριστιανοὺς Ἠπειρώτας, τοὺς κρατερὰν ἀντι-
στασιν προβάλλοντας πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς φιλιότητος αὐτῶν πατρί-
δος ἀπὸ τῶν κατακτητικῶν ὀρέξεων τοῦ ἀρπαγος τούτου Ἄλθανοῦ.
Λέγω δὲ χριστιανοὺς Ἠπειρώτας, καθόσον οἱ μωαμεθανοὶ τοιοῦτοι,
εἶναι ἱστορικῶς ἀποδεδειγμένον, ὅτι ὑφίσταντο μεγαλειτέρας κατα-
διώξεις παρὰ τοῦ Ἄλῃ.

Εἰς τοῦτο ἄρᾳ γε ἦσαν τελειῶς ἀμέτοχοι καὶ οἱ τὸν Ἄλῃ-πασᾶν
περιστοιχίζοντες χριστιανοὶ σύμβουλοι αὐτοῦ, ὡς ὁ κύρ Μάνθος, ὁ
Ἀλέξης Νοῦτσος, ὁ Κολοδός, ὁ Θανάσης Βάγιας καὶ λοιποὶ, οἵτινες
διαμοιράσαντες τὰ διάφορα ἀξιώματα τῆς Αὐλῆς τοῦ Σατράπου,
εὐρίσκοντο εἰς ἄμεσον μετ' αὐτοῦ ἐπικοινωνίαν κατορθοῦντες νὰ
ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τῶν σκέψεων αὐτοῦ καὶ ἀμβλύνωσι κατὰ τὸ ἐφικτόν
τὰ ὑπ' αὐτοῦ καταφερόμενα πλήγματα; Χάρις εἰς τὴν σωτήριον
ἐπέμβασιν αὐτῶν καὶ ἰδιαίτερω τῶ Ἄθανασίῳ Βάγια, περὶ οὗ ὁ
λόγος ἐνταῦθα, ἐσώθησαν τόσα καὶ τόσα χωρῖα τῆς Ἠπειροῦ καὶ
διετήρησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των, τοῦ Ἄλῃ-πασᾶ μὴ κατορθώ-
σαντος νὰ μετατρέψῃ εἰς τσιφλίικια του κεφαλοχώρια, ὡς τὸ Δελ-
τινᾶκιον, ἡ Ζίτσα κτλ. Σημειωτέον δὲ ὅτι τὰ χωρῖα ταῦτα ἦσαν ἐκ
τῶν σπουδαιοτέρων καὶ ἑλληγοπρεπεστέρων χωρίων τῆς Ἠπειροῦ.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriki
Restrictions apply.

Ἀπέναντι δὲ ὄλων τῶν θετικῶν αὐτῶν πατριωτικῶν ὑπερρεσιῶν τοῦ Ἀθ. Βάγια, τί ἠδυνήθησαν νὰ ἀντιτάξωσιν οἱ κατήγοροι αὐτοῦ; Τὴν ἀδυναμίαν του, ὡς μὴ κατορθώσαντος νὰ σώσῃ ἐκ τοῦ θανάτου ὄλους ἀνεξαιρέτως τοὺς ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ καταδικασθέντας; Τίς ποτε σοβαρῶς σκεπτόμενος καὶ πρὸς στιγμὴν ἐτι θὰ σταματήσῃ πρὸ τούτου τοῦ σοφίσματος; Πλὴν μαντεύω ἓν μίαν λέξιν πλανᾶται ἐπὶ τῶν χειλέων σας: «Τὸ Γαρδίκι!...»

Παρ' ὄλην τὴν ἀποτροπίαν, ἣν γεννᾷ ἡ φρικιαστικὴ ἐκείνη ἀνάμνησις τῶν δυστυχῶν ἐκείνων τῶν ἀγρίως σφαγέντων εἰς τὸ χάνι τῆς Σένδριας, ὡς καὶ τῶν ἐπακολουθησασῶν σκηνῶν ἐντὸς τοῦ Γαρδικίου, ὅπου ἡ αἰμοχαρὴς Χαϊνίτσα ἐκορέννυε τὴν δίψαν τῆς ἐκδικήσεώς της εἰς τὸ ἀθῶον αἷμα τῶν γυναικοπαίδων τοῦ Γαρδικίου, ἡ πράξις αὕτη, εἰ καὶ τερατωδεστάτη λέγω, ἐν τούτοις οὐδὲν τὸ προδοτικὸν ἐνέχει διὰ τὸν τότε Ἑλληνισμόν.

Ἄς ληφθῇ ὑπ' ὄψει πρῶτον, ἡ ψυχολογικὴ κατάστασις τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐποχῆς καθ' ἣν ἡ ἐπὶ θύραις Ἑλληνικῆς ἐπανάστασις ἔθετεν ἀντιμέτωπα μὲ πρόγραμμα ἀλληλοξενώσεως τὰ δύο στοιχεῖα τὸ χριστιανικὸν καὶ τὸ μωαμεθανικόν, καὶ ὅτι τὸ Γαρδίκι παρὰ τὴν περὶ τούτου ἰδέαν τοῦ Βαλακωρίτου, κατοικεῖτο ὑπὸ μωαμεθανῶν, πρὸς δὲ καὶ ὅτι ὁ Ἀθ. Βάγιας ὁ ὑποκινητὴς τῆς σφαγῆς ταύτης, παρεκινήθη εἰς τοῦτο ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας ὅπως «πάρῃ ὀπίσω τὸ αἷμα» τὸ χριστιανικόν τὸ ἕνεκα τῆς αὐτῆς αἰτίας ἡυθὲν ἐν Χορμόβῃ καὶ ἐκδικήσῃ συγχρόνως τὸ ἀχνίζον ἐπι αἷμα τῶν προδοτικῶς ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ-πασᾶ καὶ τῆ ἐνόχῃ ἀδείᾳ τοῦ τότε Γάλλου Διοικητοῦ τῶν Ἰονίων Νήσων, σφαγέντων χριστιανῶν κατόικων τῆς Νεβίτσῃς καὶ τοῦ Ἁγίου Βασιλείου... .

Γνωστὸν, ἄλλως τε, τυγχάνει ὅτι ὁ Ἀλῆς, ἀκολουθῶν τὴν παραγγελίαν τῆς μητρὸς του Χάμκως, ὅπως ἐξαφανίσῃ ἀπὸ τοῦ προσώπου τῆς γῆς τὰ διαπομπεύσαντα αὐτὴν καὶ τὴν θυγατέρα της Χαϊνίτσαν χωρὶα Χόρμοβον καὶ Γαρδίκι, ἀπέστειλεν εἰς τὸ χριστιανικὸν Χόρμοβον τοὺς Ἀλθανοὺς στρατιώτας του καὶ κατέστρεψεν αὐτό, ἔσφαξε δὲ ὄλους του τοὺς κατοίκους ὅτε ὁμως ἐπρόκειτο νὰ πράξῃ τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὸ ὑπὸ μωαμεθανῶν κατοικοῦμενον Γαρδίκιον, ἐδίστασε καὶ ἀνέβαλλεν ἐπ' ἀόριστον τὴν ἐκτέλεσιν τῆς παραγγελίας τῆς μητρὸς του. Τότε ὁ Ἀθ. Βάγιας, μένεα πνέων διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ χριστιανικοῦ Χορμόβου, ἐπενέβη καὶ συνεργὸν ἔχων τὴν ἀπαισίαν Χαϊνίτσαν, κατώρθωσε νὰ ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ φοβεροῦ Ἀλῆ τὴν καταδικαστικὴν ἀπόφασιν τὴν ἀφορῶσαν τὸ Γαρδίκι. Ἡ ἐπὶ τούτῳ ἐτοιμασθεῖσα ἐκστρατεία περιελάμβανε Γκέγκηδες, μωαμεθανοὺς, καθολικοὺς Μιρδίτας εὐρισκομένους ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ἀνδρέα Γκοζολούρη, καὶ τοὺς Σουλιώτας, ὡς καὶ τινες ἄλλους Ἑλληνας ὀπλαρχηγούς ὡς τὸν Ὀδυσεῖα Ἀνδρουτσον καὶ Χρῆστον Γρίβαν, τὸν ἔκτοτε Γαρδικιώτην ἐπικληθέντα. Οἱ Γκέγκηδες ὡς καὶ οἱ Μιρδίται παρ' ὄλας τὰς παροτρύνσεις, τὰς ὑποσχέσεις καὶ τὰς ἀπειλὰς τοῦ Ἀλῆ-πασᾶ, ἠρνήθησαν νὰ ἐπιτεθῶσι κατὰ τῶν ἐντολῶν τοῦ χανιάου τῆς Σένδριας ἐγκλεισμέ-

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

νων 780 Γαρδικιωτών, τῶν μὲν Γκέγκηδων φριττότων ἐπὶ τῇ ιδέᾳ ὅτι θὰ ἐφόρευον δημοφίλους, τῶν δὲ Μιρδιτῶν θεωρούντων ἀνάξιον αὐτῶν νὰ σφάζωσιν ἀόπλους. «Οὐδέποτε, εἶπεν υπερηφάνως εἰς τὸν Ἄλῃ ὁ Ἄνδρέας Γκοζολούρης, ἡμεῖς θὰ φονεύσωμεν ἀόπλους. Δόσε τους ὄπλα, ἄς τεθῶσιν ἐπὶ ἀναπεπταμένου πεδίου καὶ πολεμοῦμεν πρὸς αὐτούς. Τότε θὰ ἰδῆς, βεζύρη, ἂν οἱ Μιρδίται εἰσέβρουν νὰ πολεμοῦν καὶ νὰ θυσιάζωνται χάριν σοῦ». Ἡ γενναία αὕτη ἀπάντησις ὀλίγου δεῖν θὰ ἔσωξε τοὺς δυστυχεῖς Γαρδικιώτας, ἂν μὴ ὁ Ἄθ. Βάγιας βλέπων διαφεύγουσαν τὴν εὐκαιρίαν ἵνα ἐκδικηθῆ, δὲν ἐφώναξε πρὸς τὸν Ἄλῃ: «Πασὰ μου, ὁ βραχίων μου εἶναι εἰς τὴν διαθέσιν σου, οἱ ἔχθροί σου ἄς ἀπολεσθῶσι», τεθείς δὲ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Σουλιωτῶν καὶ λοιπῶν Ἑλλήνων ὀπλαρχηγῶν, ἐφόρευσε μέχρις ἑνὸς τοὺς δυστυχεῖς Γαρδικιώτας τοὺς δίκην ἐξίλαστηρίων θυμάτων προσφερθέντας ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς ἐκδικήσεως. Οἷα φρικιὸν γεγονότα, τρομερὰς ὄντως ἐποχῆς!...

Ἐξ ἀνθρωπιστικῆς ἀπόψεως φοβερά εἶναι ἡ σφαγὴ τῶσων ἀθῶων ὑπάρξεων, πλὴν μὴ λησμονῶμεν τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ταῦτα ἐτελοῦντο καὶ τὰς συνθήκας, αἵτινες, αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς, ἦσαν ἱκαναὶ νὰ μετατρέψωσιν εἰς αἰμοχαρῆ καὶ τὸν πλεόν ἄκακον χαρακτήρα. Ἡ ἀπὸ αἰῶνων μεταξὺ κατακτητῶν καὶ κατακτηθέντων πάλη, εἰσῆρχετο πλεόν εἰς τὸ δριστηκὸν αὐτῆς στάδιον, ἀδύνατον δὲ θὰ ἦτο νὰ μὴ συμβῶσιν ἐκατέρωθεν παρόμοιαι υπερβολαί, ἄς βεβαίως σήμερον ἀπαντες καταδικάζομεν. Ἄλλως τε, καθῆκον παντός ἀξιούντος νὰ κρίνῃ πρόσωπα καὶ χαρακτήρας παρωχημένης ἐποχῆς εἶναι, νὰ μεταφέρηται ὁ ἴδιος εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τὰς τότε συνθήκας, οὐχὶ δὲ νὰ λαμβάνῃ τὰ πρόσωπα ἄλλων ἐποχῶν καὶ νὰ τὰ ἐξετάζῃ κρίνων αὐτὰ μὲ τὰς ιδέας τὰς κυριαρχούσας τῶρα.

Τὸ ὅτι δὲ κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν καὶ τοὺς ἀμέσως μετέπειτα χρόνους μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Βαλαωρίτου, εἰς ὁδὸν τὴν κεφαλὴν διήλθεν ὅπως χαρακτηρίσῃ τὸν Ἄθ. Βάγια ὡς προδότην καὶ ἀνάξιον νὰ φέρῃ τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα, ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι αὐτὸς ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος Ἰ. Καποδίστριας, ἀπέστειλεν ἐξ ἰδίων εἰς Πίσαν τῆς Ἰταλίας τὸν πρωτότοκον υἱὸν τοῦ Ἄθ. Βάγια, ὀνόματι Ἰωάννην, ἵνα σπουδάσῃ τὴν ἱατρικὴν. Ποία μεγαλειτέρα τοῦτου ἀπόδειξις δύναται νὰ ὑπάρξῃ περὶ τῆς μὴ ἐνοχῆς ὡς προδότου τοῦ Θανάση Βάγια; Θὰ ἦτο δυνατόν ποτέ τὴν ἐπαύριον τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Ἑλλάδος παρομοία εὖνοια νὰ χορηγηθῆ εἰς τὸν υἱὸν ἑνὸς ἀπαισίου θημίου, ἑνὸς ἐθνικοῦ προδότου, ἑνὸς Ἐφιάλτου;

Τῶρα, ὅτι ἡ πάροδος τοῦ χρόνου ἐπέφερε ποῖαν τινὰ ἡρεμίαν εἰς τὴν θύελλαν τῆς ἐθνικῆς ἀγανακτήσεως, τὴν ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ἐθνικοῦ ποιητοῦ ἐξακολουθεῖσαν, καθῆκον ἡμῶν εἶναι ὅπως, ἀποδίδοντας ἐκάστην τὸ δίκαιον καὶ ἀναγνωρίζοντας τὰς προσφερθείσας

πέζονται ἐν τῇ τάφῳ, τὰ ὅσα τῷ πλέον τοῦ δέοντος κατηγορηθέντος ἐκείνου Ἑπειρώτου, εἰς τὸ μέλλον δὲ ἄνευ τινός βδελυγμίας ἄς ἀκούομεν προφερόμενον τὸ ὄνομα Ἀθανασίου τοῦ Βάγια.

*Ἐγράφη ἐν Κωνίλει τῇ 25ῃ Μαρτίου 1911.

ΧΡΗΣΤΟΣ Ι. ΔΑΛΛΑΣ

ΣΜΥΡΝΕΪΚΕΣ ΖΩΓΡΑΦΙΕΣ

[ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ. — Δι' ὅσους ἀγνοοῦν τὰ θελκτικὰ προσάτια τῆς Σμύρνης, τὰ ὁποῖα ζωγραφίζον τὰ κάτωθι ὥραια τετράστιχα τοῦ ἀγαπητοῦ σμυρναίου ποιητοῦ, σημειοῦμεν τὰ ἑξῆς χαρακτηριστικά. Μπουρνόβας: Ὀνομαστός διὰ τὰς ἀγγλικὰς βίβλας καὶ τὰ εὐμορφα πάρα του. Τὸ παηγυδοῖ τῆς Παναγίας (15 Αὐγούστου) ἐγένετο ἄλλοτε ζωηρότατον μὲ τοὺς σμυρναίους σμυροῦς τῶν χωριῶν, σμὰ στή «Χαβοῦζα», μιά μεγάλη δεξαμενὴ γεμάτη νερὸ κάτω ἀπὸ τὰ πλατάνια. — Κορδελλιό: ἡ κατ' ἐξοχὴν ville d'eau τῆς Σμύρνης. Αὐτὴν πρωτοβλέπει ὁ ἥλιος καὶ τὴν χυσοῦνει πρωτ-πρωτ. Τὰ φεγγαρόλουστα βράδια τῆς εἶνε θαυμάσια. — Κουκλοντζᾶς: τὸ πλέον ἀγροτικὸ χωριό. Χωρὶς κανὲν ἄλλο μέσον συγκοινωνίας παρὰ μὲ τὰ γαιθουράκια, ἔχει ὅλην τὴν ἀφελεὴ ἀγρότητα τῶν χωριῶν, μὲ τὸ ἦηλό καμπαναριὸ καὶ τὴν «Ἀπάνω Βρούσι» του ὀνομαστή διὰ τὸ νερὸ τῆς Κοκαργιαλή: Τὸ μόνο ποῦ βρέχον τὰ παιγνιδιάρικα κίματα διωγμένα ἀπὸ τὸν μπάτη. Κάτω ἀπὸ τὸ βουνὸ «Δυὸ Ἀδέφια» (ὁ Μίμιας) μακρὰ φαίνεται τὸ Κάστρο μὲ τὰ φανάρια του. Μπουντζᾶς: περιφήμος διὰ τὰ *τάματα* του. Μία τοποθεσία πενκόφυτος, μὲ πολλὰ κυπαρίσσια, μὲ τὸ ῥωματικὸ «Κοζαγάκι», ποῦ τρέχουν ὄλοι ὅσοι διψοῦν ἐξοχικῆν διασκεδάσειν. Ο «Κούλας τοῦ Πετράκη», ἐπάνω εἰς ἓνα ὑψηλὸν λόφον, δεσπόζει ὅλης τῆς γύρω θέας. Σήμερον ἐγενεν ἐρείπιον, ἀφ' οἴτου ἀπέθανεν ὁ Πετράκης πρὸ χρόνων πολλῶν. Ἦτον ἓνας τρελὸς φιλόσοφος ποῦ ἐξήτει νὰ ἐφαρμοσῇ ἰδικὴν του γλώσσαν!]

ΜΠΟΥΡΝΟΒΑΣ

Δε ζούλεψα τὰ πάρα σου τὰ μυριωνθιομένα,
 Ποῦ κρύβουν ῥήγισσες ξανθές μὲ ὀμορφιὰ περίσοια
 Τὰ παηγυδοῖ ἀναζητῶ, ἐγὼ, τὰ περασμένα,
 Ποῦ ἡ νύκτη σου ξεφάντωνε σ' ὀλόνηχτα μεθόσια...
 Καὶ στή Χαβοῦζα οἱ χορευτὲς κάποιο τοῦ Αὐγούστου δεῖλι,
 Π' ἀντιλαλοῦσαν τὰ βιολιά, μέσ' σιοῦ σμυροῦ τῇ φούρια,
 Ρίχναν σὲ κάθε ὀμορφονιὰ τὸ κόκκινο μανδηλι
 Κ' ἔπεφταν τὰ «κολλήματα» ἐπάνω σὰ σαντιούρια...

ΚΟΡΑΕΛΛΙΟ

Τῆς νύχτης: σιοῦ ὀλόμορφου γυαλοῦ σου τὸ καθρέφτη
 Βάσκες λαφροκυνθῶνιτες μὲ γέλια προσπεροῦν,
 Καὶ μάτια, ποῦ στήν ὀμορφιὰ καὶ τ' ἄστρα ξεπεροῦν,
 Κινοῦν τὴν κόρη τῆς Παναγίας, παρ' ἄλλ' ἄσπρη ἐφέτει.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
 Restrictions apply.

Καὶ σὰν θὰ σβύσῃ ὁ ἀγγερινός : σι' ὀλόχρυσο ἀκρογιάλι
 Π' ὁ ἥλιος μὲ τὸ πρῶτο του χαμόγελο τὸ βλέπει,
 Νεραΐδες ὅπου κρύβονται σ' ἀγροπλεγμένη σκέπη
 Τρέχουν νὰ λούσουν στὸ γιאלὸ τ' ἀφροπλασμένα κάλλη.

ΚΟΥΚΛΟΥΤΖΑΣ

Σὰν κάποια ἀετοφωλιά στὴ θάλαξη τοῦ βουνοῦ
 Τοῦ κάμπου τ' ὀλοπράσινο πανόραμα ξανοίγει,
 Καὶ τῆς καμπάνας ἡ φωνὴ τὴν ὥρα τοῦ ὄπερου
 Μὲ τὸ παθιάρικο ἀμανὲ τοῦ ἀγωγιάτη σμίγει.
 Ἀπὸ τ' ἀμπελοχώραφα γυροῦν οἱ χωριανοί,
 Κ' ἕνας τὸν ἄλλονε σεμνὰ θὰ τὸν καλησπεροῖ.
 Παίρνει ἡ κάθε μορφοσιά στὸν ὄμο τὸ σταμνὶ
 Κι' ὅλες τραβᾶνε πρόσχαρες γιὰ τὴν Ἀπάνω Βοῦσι.

ΚΟΥΚΑΡΓΙΑΛΗ

Φνοαεὶ ὁ μπάτης δροσερός καὶ κύματα γαλάζια
 Ἀρμονικὰ ξεχύνονται μ' ἀφρούς, φιλιὰ καὶ νάζια·
 Κ' ἡ θάλασσα ὄλο πείσματα, κ' ἡ θάλασσα ὄλο τρέλες
 Στὸ περὶγάλι πράσινες σκορπιᾶ φρυκιῶν κορδέλλες
 Ὁ ἥλιος πρὶν νὰ βυθισθῇ στὴ μενεξένια δύοσι
 Τῆς κορυφῆς τῶν Ἀνὸ Ἀδερφιῶν σκύβει γιὰ νὰ φιλήσῃ,
 Κ' ἡ νύχτα ἀνάβει τ' ὁμορφο τοῦ Ἀποσπεριτῆ τ' ἄστρο,
 Καὶ δνὸ φανάρια δείχνουνε ἐκεῖ μακρονὰ τὸ Κάστρο.

ΜΠΟΥΤΖΑΣ

Στὰ τοάμια ἀπλώνεται δειλὰ τοῦ φεγγαριοῦ τὸ φῶς
 Καὶ λάμπουνε τὰ φύλλα του σὰν ἀσημένια τέλια·
 Καὶ σμίγει ὁ ἀνασασιμὸς τῶν πεύκων ὁ κρυφός
 Μὲ κάποιο λάλημα πουλιοῦ, κάποιας νεραΐδας γέλια.
 Τὰ κυπαρίσσια ὀλόγυρα ρίχνουν οκτιές δειλές,
 Κ' ἐκεῖ ἀπ' τοῦ Κοζαγακιοῦ τὸ δρόμο, βράδν - βράδν,
 Παρέες, ποῦ γλεντούσανε, γυρίζουνε τρελές,
 Καὶ τοῦ Πετράκη φαίνεται ὁ Κούλας πειὰ ρημαδι...

[Σ μ ὕ ρ ν η]

ΣΥΛΒΙΟΣ

[Ὁ μικρὸς ἀρχιμουσικός. — Ἔργον Μ. Wunsch

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΩΝ ΠΑΙΓΝΙΔΙΩΝ

⊙ Ἡ μεγαλειότεροι φιλόσοφοι εἶνε τὰ μικρὰ παιδιὰ, διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν ξεύρουσι τίποτε.

Ἐπομένως καὶ τὰ παιγνίδια τῶν εἶνε σπουδαῖα πράγματα, διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν χρησιμεύουσι γιὰ τίποτε σοβαρὸν. Τὴν πρωτοχρονιά χαρίζομεν εἰς τὸ μικρὸ παιδί ἕνα σιδηρόδρομον ἀπὸ τενεκέ, χωρὶς ἀτμὸν καὶ χωρὶς ἐπιβάτας. Αὐτὸ τὸ τραῖνον δὲν θ' ἀναχωρήσῃ ποτὲ γιὰ κανένα μέρος τοῦ κόσμου. Τὸ μεγαλειώτερό του ταξεῖδι θὰ εἶνε ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τοῦ δωματίου εἰς τὸ ἄλλο. Καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας τὸ πολὺ θὰ σπᾶσῃ καθ' ὁδόν. Ἄλλὰ τὸ σιδηροδρομικὸν αὐτὸ δυστύχημα θὰ εἶνε ἐντελῶς ἀκίνδυνον. Κανεὶς δὲν θὰ πληγωθῇ, καὶ καμμία ἐφημερίς δὲν θὰ γράψῃ τὸ συμβάν. Δὲν σὰς φαίνονται αὐτὰ τὰ πράγματα σπουδαῖα, ἐπειδὴ ἀκριβῶς στεροῦνται κάθε σοβαρότητος; Τὰ μικρὰ τραῖνα τῶν παιδιῶν δὲν ἐκτροχιάζονται ποτὲ με ἐπιβάτας, ἐνθὲ τὰ μεγάλα τραῖνα ἐκτροχιάζονται με ἐπιβάτας.

Ἐπάρχουσι ἐλόκληροι ἀγιοθασυλειάτικοι στρατοὶ τοὺς ἐποιοῦσι χαρίζομεν εἰς τὰ μικρὰ παιδιὰ. Ἐπάνω εἰς τὸ πάτωμα τοῦ δωματίου οἱ μπεμπέδες ἔχουσι ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῶν λόχους ἀπὸ τενεκέ, ταξιαρχίας ἀπὸ ξύλου ἢ μολύβι. Δύο στρατεύματα εἶνε ἀντιμέτωπα καὶ ἕνας μπεμπές διατάσσει. Ἄλλὰ οἱ στρατιῶται του δὲν ἐννοοῦν καὶ ἀκούουσι κανένα παραγγέλιον. Οὔτε κτηρῶν οὔτε ἀνύονται καὶ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriki

Restrictions apply.

τὸ συμπέρασμα εἶνε ὅτι δὲν θέλουν νὰ πολεμήσουν. Ἰσοῦ τὸ ὄνειρον τοῦ συνεδρίου τῆς Χάγης. Εἰς τὸ μολυβένιο κεφάλι τῶν μικρῶν αὐτῶν στρατιωτῶν κινεῖται μία ἀπὸ τὰς σπουδαιστέρας σκέψεις τοῦ αἰῶνος: ἡ παῖσις τῆς αἵματοχυσίας. Εἶνε βέβαιον ὅτι οἱ ἀνθρωπάκοι αὐτοὶ δὲν ἤκουσαν ποτὲ τὰς ἰδέας τοῦ Τολστόϊ κατὰ τοῦ πολέμου. Ἐν τούτοις τὰς ἐφαρμόζου. Μολονοῦ τενεκεδένιοι, φροντίζου διὰ τὴν παγκόσμιον εἰρήνην καλλίτερα ἀπὸ τοὺς ἀληθινούς ἀνθρώπους.

* *

Εἰς τὴν μπεμπέκα σας ἐχαρίσατε τὴν πρώτην τοῦ ἔτους ἓνα μικρὸ πιάνο δύο δραχμῶν, μεγέθους ἐνός κουτιοῦ λουκουμιῶν, διὰ νὰ φαντάζεται ὅτι παίζει πιάνο. Δύο σκοποὶ ἐκπληροῦνται ἀμέσως, εὐεργετικοὶ καὶ οἱ δύο: πρῶτον, ἡ μπεμπέκα τέρπεται διότι φαντάζεται ὅτι παίζει πιάνο· καὶ δεύτερον, τέρπεσθε καὶ σεῖς, διότι τὸ πιάνο δὲν εἶνε ἀληθινόν. Ἀσφαλῶς αὐτὸ εἶνε προτιμότερον παρὰ ἕκείνο ποῦ θὰ γίνῃ, ὅταν ἡ κόρη σας μεγαλώσῃ. Ὅταν ἡ κόρη σας μεγαλώσῃ, τότε θὰ ἔχῃ καθήσει ἐνώπιον πιάνου ἀληθινοῦ, καὶ θὰ παίξῃ σοβαρὰν καὶ τυραννικὴν μουσικὴν κατὰ τρόπον, ὃ ὅποιος θὰ φαίνεται ὅτι εἶνε ἀληθινός, χωρὶς νὰ εἶνε. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἔσεις, οἱ γονεῖς τῆς, θὰ ἔχετε ρευματισμούς καὶ θὰ ἐνοχλήσθε πολὺ ἀπὸ τὸ μούγκρισμα τοῦ Πίστ' ἀλλὰ θὰ εἰσθε ὑποχρεωμένοι νὰ τὸ ὑποφέρετε, διότι ἡ κόρη σας πρέπει νὰ παντρευτῇ. Καὶ εἰς τὴν μουσικὴν αὐτὴν ἐποχὴν, καμμία κόρη δὲν παντρεύεται, ἂν δὲν κάμῃ μερικὰς παραφωνίας. Ἦμπορεῖ νὰ λεχθῇ μάλιστα σοβαρῶς ὅτι ὅλα τὰ φάλτσα, τὰ ὅποια δὲν κάμνουν οἱ καλλιτέχνη, ἔχουν ἀνατεθῆ εἰς τὰ κορίτσια, τὰ ὅποια τηροῦν ἱερῶς τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην. Ἐλέγαμεν λοιπόν, ὅτι ἀπὸ ὅλην αὐτὴν τὴν ἀπειλουμένην εἰς τὸ μέλλον κατάστασιν, εἶνε καλλίτερον αὐτὸ ποῦ γίνεται τώρα, ὅπου ἡ μπεμπέκα σας παίζει εἰς ἓνα βωδὸν ἁγιοσασιειάτικο πιάνο, μεγέθους ἐνός κουτιοῦ λουκουμιῶν, καὶ ἀξίας δύο δραχμῶν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον οὔτε αὐτὴ βασανίζεται, οὔτε σεῖς, οὔτε ἡ συνοικία.

Ἀσφαλῶς εἶνε σπουδαῖα πράγματα ὅλα αὐτὰ τὰ παιγνίδια τῶν μικρῶν παιδιῶν. Διότι καὶ ὁ σιδηρόδρομος, ὃ ὅποιος δὲν ταξιδεύει, καὶ ὁ στρατιώτης ὃ ὅποιος εἶνε ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, καὶ τὸ πιάνο τὸ ὅποιον εἶνε ὑπὲρ τῆς σωπῆς, ἔχουν τὴν ἀρνητικὴν ἀρετὴν, τὴν ἀρετὴν ὅτι δὲν κάμνουν τίποτε. Τί χρησιμεῖον λοιπόν, ἀφοῦ δὲν ἔχουν σκοπόν; Νομίζω ὅτι ἔχουν σκοπόν, ἀφοῦ διασκεδάζου τὰ παιδιὰ. Καὶ αὐτός εἶνε ἀρκετός.

Ὅσακις βλέπω παιδικὴν κοῦκλα — ἰσοῦ ἀμέσως μία ὥρατα γυναῖκα ἡ ὅποια δὲν ἐγκαταλείπει τὸν βασιλέα τῆς Σαξωνίας, ἡ ὅποια κοιμάται ὅταν τὴν βάζου νὰ κοιμηθῇ, καὶ χάριν τῆς ὁποίας οὐδεὶς ἐμονομάχησε — ὁσακίς λοιπόν βλέπω τὴν κοῦκλα τῆς μικρᾶς ἢ τὸ κανόνι τοῦ μικροῦ ἢ τὸ θωρηκτόν τοῦ μπεμπέ, βγάζω τὸ καπέλλο μου μὲ πολὺν σεβασμόν. Μοῦ φαίνεται ὅτι τὰ μικρὰ παιδιὰ κοροῦδου τὸν κόσμον. Διότι ἂν ὑψωθῶμεν μὲ ἓνα ἀερόστατον πολὺ ὑπεράνω τῆς γῆς καὶ ὑπεράνω τῶν ἡλικιωῶν τοῦ κόσμου, θὰ ἰδοῦμε

τὴν γῆν, τὰ ἔθνη καὶ τὰ ἐργαλεῖα τῶν πολέμων, εἰς τὸ μέγεθος καὶ εἰς τὴν σημασίαν ποῦ βλέπομεν τὰ παιγνίδια τῶν παιδιῶν νὰ κυλῶνται· καὶ νὰ σπάζουν μέσα εἰς ἓνα δωμάτιον. Εἶδα πρὸ ἡμερῶν ἓνα μπεμπέ, ὃ ὁποῖος ἀπαθέστατα ἐκουνοῦσε τὸν αὐτοκράτορα Γουλιέλμον — ἓνα μικρὸν χάρτινον Γουλιέλμον, ὃ ὁποῖος μὲ τὸ κράνος του καὶ μὲ τὰ μουστάκια του ἔκανε τοῦμπες ἐπάνω εἰς μιὰ κλωστή, καθ' ὃν τρόπον ἤθελε τὸ παιδί. Αὐτὰ τὰ θεάματα μοῦ ζωγραφίζουσι τὸν τρόπον, κατὰ τὸν ὅποιον ἡ Ἀνωτέρα Δύναμις, ἡ διοικοῦσα τοὺς ἀνθρώπους, ἤμπορεῖ νὰ χειρίζεται τοὺς αὐτοκράτορας τοῦ κόσμου τούτου. Πολλάκις τὸ ἀγιοδοσιαλεϊτικὸ παιγνίδι τῶν μικρῶν παιδιῶν εἶνε εἰκὼν μεγάλων πραγμάτων. Ἐάν ὅχι αὐτό, εἶνε τοῦλάχιστον μία σάτυρα τῶν πομπῶν καὶ καταγωγῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ἡ βαθυτέρα καὶ ἡ ἀπλουστερα ποῦ ἤμπορεῖ νὰ γίνη.

Ἡ σπουδαιότης τῶν παιδικῶν παιγνιδίων εἶνε ἀκριβῶς ὅτι καὶ ἡ σπουδαιότης τῶν μπεμπέδων.

* * *

Διὰ τί οἱ μπεμπέδες εἶνε σπουδαῖοι καὶ ἐνδιαφέροντες ἄνθρωποι ; Διότι δὲν κάνουν τίποτε ποῦ νὰ ἔχη λογικὴν. Διὰ νὰ προσφέρουν μιὰν λέξιν μόνον, τρώγουσι τρία σύμφωνα, ἢ τρώγουσι ὅλην τὴν λέξιν, ἐπὶ τέλους δὲ ἀγνοοῦν ἐντελῶς ἂν ἡ λέξις αὐτὴ ὀρθογράφεται. Δὲν ἔχουν μιὰν σκέψιν σωστήν, καὶ οὕτε θέλουσι νὰ ἔχουν. Ἄγνοοῦν ἐντελῶς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ μπαμπᾶ των ἢ τὰς ἀσχολίας του, ἀλλὰ γνωρίζουσι μόνον ὅτι ὁ μπαμπᾶς των εἶνε μεγαλειότερος ἀπ' αὐτοὺς καὶ ὅτι τὸ μόνον ἐπάγγελμά του εἶνε νὰ φέρη εἰς τὴν τσέπη του ἓνα γλυκὸ, ὁσάκις αὐτοὶ πεινοῦν. Λεπτομερείας δὲν ζητοῦν γιὰ κανένα πρᾶγμα, οὕτε θέλουσι νὰ μάθουν. Γνώμην δὲν ἔχουν. Τὴν κοινὴν γνώμην, ἡ ὁποία τόσον φοβίζει ἡμᾶς τοὺς μεγάλους, οἱ μπεμπέδες τὴν περιφρονοῦν ἐντελῶς καὶ ἀπόδειξις εἶνε ὅτι εἰς τὸν δημόσιον περίπατον ἤμποροῦν νὰ καθήσουν καὶ νὰ κἀμουν τὸ χειρότερον πρᾶγμα τοῦ κόσμου. Ἄρνοῦνται ὅλα ὅσα παρεδέχθη ἡ ἀνθρωπότης. Σοὺ κἀθονται ἐπάνω εἰς τὸ σκληρὸ καπέλλο ἢ σοὺ χύνουσι τὸ καλαμάρι. Ἀνατρέπουσι κάθε πρᾶγμα, τὸ ὅποιον ἡ ἀνθρωπότης διέταξε νὰ στέκεται εἰς τὸ δωμάτιον. Δὲν ἀναγνωρίζουσι εἰς τὰ πρᾶγματα κανένα δικαίωμα νὰ μένουν εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν. Κατὰ τὴν γνώμην των τὰ πρᾶγματα ἓνα σκοπὸν ἔχουν: νὰ χαλάσουν. Δὲν φοβοῦνται τίποτε, ἀλλὰ τραβοῦν τὴν οὐρανὸν τῆς γάτας, ὅπως κανεῖς μεγάλος δὲν θὰ εἶχε τὴν τὸλμην νὰ τὴν τραβήξῃ. Ὅσάκις κἀμουν καμμίαν ἐρώτησιν, δὲν τὴν κἀμουν γιὰ νὰ μάθουν, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἐνοχλήσουν. Δι' αὐτὸ καὶ φροντίζουσι νὰ εἶνε τόσον ἀνόητος ἡ ἐρώτησίς των, ὥστε νὰ μὴν ἤμπορῃ νὰπαντήσῃ ἐκεῖνος ποῦ ἐρωτοῦν. ἤμποροῦν νὰ φᾶν μιὰ κουβαρίστρα, ἐὰν τοὺς πῆξ ὅτι εἶνε σοκολάτα. Καὶ τέλος πάντων κἀμουν τόσα ἀνόητα, ἀπρόοπτα καὶ δαιμόνια πρᾶγματα, ὅσα καὶ οἱ μικροὶ σκύλοι εἰς τοὺς τέσσαρας πρώτους μῆνας τῆς ζωῆς των.

Τὸ θέλλγητρον λοιπὸν τῶν μικρῶν παιδιῶν εἶνε ἀκριβῶς αὐτό, ὅτι

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Ist

Restrictions apply.

δὲν ξεύρουν τί λέγουν καὶ τί κάμνουν, δηλαδὴ ὅτι δὲν κάνουν τίποτε ἀπὸ τὰς πράξεις τῶν μεγάλων, οὔτε ἔχουν καμμίαν ἀπὸ τὰς σκέψεις τῶν μεγάλων. Μᾶς τρελαίνουσι ἐπειδὴ ὅλη των ἡ ἡμέρα, ἀφ' ὅτου ξυπνήσουσι μέχρις ὅτου κοιμηθοῦν, εἶνε μία συνεχὴς ἀνοησία. Ἀπὸ τὴν ἀνοησίαν αὐτὴν λέει: τὸ Κακόν, τὸ Χυδαῖον καὶ τὸ Ἐγκληματικόν, διότι διὰ νὰ γίνουσι αὐτὰ τὰ τρία πράγματα ἀπαιτοῦνται αἱ σκέψεις τῶν ἡλικιωμένων ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι σκέπτονται λογικῶς. . . Ἐάν καὶ οἱ μπεμπέδες ἤμποροῦσαν νὰ ποῦν μίαν λέξιν σωστὴν ἢ νὰ κάμουν λογικὰ πράγματα, τότε θὰ ἦσαν ἀπλούστατα μέλη τῆς κοινωνίας κατέχοντα «κοινωνικὴν θέσιν», ὅποτε δὲν θὰ εἶχαν κανένα ἐνδιαφέρον. . . Ὅλη των ἡ ἀξία καὶ ἡ ἠθικὴ, εἶνε ἀκριβῶς ἡ ἀνοησία των. Εἶνε ὅτι ἀποτελοῦν τὴν παρωδίαν τῶν ἡλικιωμένων ἀνθρώπων. Ἀκριβῶς καὶ ἡ ἀξία τῶν παιγνιδίων τῶν μπεμπέδων, εἶνε ὅτι παρωδοῦν τὰ μεγάλα πράγματα. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, ἐάν δηλ. τὰ μουσικὰ ὄργανα τῶν παιδιῶν ἔπαιζαν σοβαρὰν μουσικὴν, ἐάν οἱ μολυβένιοι στρατιῶται τῶν ἐσκότωναν ἄλλους στρατιώτας καὶ ἐάν οἱ μικροὶ τῶν σιδηρόδρομοι ἐξετροχιάζοντο μετ' ἐπιτάτας, τότε δὲν θὰ εἶχαν καμμίαν ἀξίαν, ἀλλὰ θὰ ἦσαν ἀπὸ κείνα ποῦ ἔχομεν.

Ζ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Διὰ τῆς ἱεραρχικῆς ὁδοῦ

Εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν.

Ἐπισημειώτης. — Μάλιστα, κύριε, ὁ ὑπουργὸς εἶνε μέσα, ἀλλὰ ἂν τὸν θέλετε τίποτε, πρέπει νὰ πάτε ἱεραρχικῶς. Πρώτα θὰ πῆτε σὲ μένα, ἐγὼ θὰ τὸ διαβιβάσω στὸν δεκανέα, αὐτὸς θὰ τὸ ἀναφέρει στὸ λοχία, ὁ λοχίας θὰ κάμῃ τὴν εἰσῆγγιν στὸν ἀνθυπασπιστή, αὐτὸς θὰ τὸ μεταβιβάσῃ στὸν ἀνθυπλοχαγὸ, ὁ ὅποιος θὰ τὸ ὑποβάλῃ. . .

Ἐπισκέπτης. — Πολὺ καλά. ἤλθα νὰ τοῦ ὑπενθυμίσω πῶς τὸ βράδυ τὸν περμιένω στὸ δειλνὸ, ποῦ ἐσυμφωνήσαμε.

Ἐπισημειώτης. — Μάλιστα, κύριε! Περάστε σὲ τρεῖς-τέσσερες μέρες καὶ θὰ ἔχετε ἀπάντησιν.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istorik
Restrictions apply.

ΕΚΛΙΠΟΥΣΑΙ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ

ΔΗΜ. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

κατὰ Μάϊον τοῦ 1911 ἐπελθὼν αἰφνίδιος θάνατος τοῦ ἀειμνή-
στου Δημητρίου Γ. Κωνσταντινίδου ὑπῆρξε, χωρὶς καμμίαν
ὑπερβολήν, δεινὸν πλῆγμα διὰ τὸ Ἔθνος καὶ ἰδίως διὰ τὸν ἀνὰ τὴν
Ῥωσσίαν Ἑλληνισμόν, τοῦ ὁποίου ἀπετέλει ἀληθινὸν καύχημα.
Ὅσοι ἠτύχησαν νὰ γνωρίσουν ἐκ τοῦ πλησίου τὸν πολύτιμον καὶ
ἀλησμόνητον ἄνδρα, ὅστις συχνὰ ἄλλως τε κατήρχετο εἰς Ἀθήνας
περιηγούμενος μετὰ πάθους ἱερᾶς φυσιολατρίας τὰς φυσικὰς καλ-
λονὰς καὶ τὰ ἱστορικὰ μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος, αὐτοὶ μόνον ἠδυνή-
θησαν νὰ ἐκτιμήσουν καὶ θαυμάσουν ὁποῖους θησαυροὺς γνώσεων,
μορφώσεως, αἰσθημάτων, χαρακτήρους, ἤθους καὶ εὐγενῶν ἰδανικῶν
περιέκλειε τὸ εὐρὺ πνεῦμα καὶ ἡ μεγάλη ψυχὴ του. Ἦτο ὁ ἐκλε-
κτὸς καὶ σπάνιος ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος καὶ τῆς
Ἑθνικῆς Ἰδέας.

Γεννηθεὶς εἰς Ἀλάτσατα τῆς Μ. Ἀσίας εἶχε σπουδάσει ἐν Ἀθή-
ναις τὴν ἰατρικὴν, ἣν διέκοψε διὰ λόγους ὑγείας καλλιεργήσας τὸ
ἔμπόριον εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ῥωσσίας, εἰς Ταϊγάνιον, Ἀζόφ, Καρε-
νόβκα, Νοβοροσσίσκ καὶ ἄλλαχού. Ἄλλ' ὁ ἔρωσ του ἦτον ἡ σπουδὴ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Iστο
Restrictions apply.

καί ἡ μελέτη. Ἠγάπα μέχρι μανίας τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας, κατέγινε δὲ τόσοσιν εἰς τὸν κλάδον τῆς Φυτολογίας, ὥστε ἡ γνώμη του ν' ἀποτελῆ αὐθεντιαν. Λατινιστὴς ἄριστος, μελετῶν οἰκείως τοὺς κλασικοὺς Λατίνους συγγραφεῖς. Ἑλληνιστὴς ἐπίσης, ἀείποτε μελετῶν καὶ ἐμβαθύνων εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Ἐγκρατὴς τῆς βίωσικῆς φιλολογίας, ὅσον ὀλίγοι. Γλωσσομαθὴς δὲ, ὡς ἦτο, παρηκολούθει τὴν διεθνή πνευματικὴν, ἐπιστημονικὴν, φιλολογικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν κίνησιν. Ἡ πολυμαθεῖά του ἐξέπληττε. Ἡ ἐνημερότης του εἰς πᾶν ζήτημα ἦτο φαινόμενον. Προικισμένος μὲ ὀξύτατην ἀντίληψιν καὶ μὲ μνήμην ἀπέραντον, ἀποσταμιεύων ἀδιακόπως, μὲ συνειρμόν καὶ μεθοδικότητα σοφοῦ, πλοῦτον γνώσεων καὶ ιδεῶν, ἦτο ἐν εἶδος ζωῆς ἐγκυκλοπαιδείας. Μανιώδης φίλος τῶν περιηγήσεων εἶχε περιέλθει ὅλην τὴν Εὐρώπην, τὴν Ῥωσίαν καὶ τὴν Κεντρῶν Ἀσίαν, παρατηρῶν, ἐξετάζων, ἐρευνῶν καὶ περιγράφων ὅτι ἀξίον λόγου καὶ μελέτης, ὅχι μὲ τὴν ἐπιπολαίαν περιέργειαν ἀπλοῦ ταξειδιώτου, ἀλλὰ μὲ ὀφθαλμοὺς καὶ δίψαν ἀληθινοῦ σοφοῦ, εἰς τὸν ὅποιον ὁ ἐξωτερικὸς κόσμος ἀποκαλύπτεται μὲ τὰ ἀπρόσιτα μυστήρια, τὰς καλλονὰς καὶ τὰς ἐκπλήξεις του. Ἐν ἀπόσπασμα περιηγήσεώς του ἀνά τὴν Καυκάσιον Ῥωσίαν, ἐξιστοροῦσας τὰς αὐτῆς μυθολογικὰς καὶ ἱστορικὰς παραδόσεις, τὰ ἦθη, τὰ ἔθιμα, τὰς γλώσσας, τὰς θρησκείας, τὰς φυλάς, τὸ κλίμα, τὴν χωρογραφίαν, ἐν γένει δὲ ὅτι ἐνδιαφέρον καὶ περιεργον, ἐδημοσίευσε τὸ ἡμέτερον *Ἡμερολόγιον* εἰς τὸν τόμον τοῦ 1898. Ἐτέραν περισπούδαστον μελέτην ἐκ περιηγήσεως μακρᾶς ἀνά τὴν Κεντρῶν Ἀσίαν κατεχώρισε τὸ «Δελτίον» τῆς Γεωγραφικῆς Ἐταιρίας τοῦ 1907, ἀποσπάσματα δὲ ἐφιλοξένησε καὶ τὸ *Ἡμερολόγιον* εἰς τὸν τόμον τοῦ 1908. Αἱ εἰς τὴν «Ἀκρόπολιν» περιηγητικαὶ του ἀνταποκρίσεις του ἔχουν παραμείνει ἀλησημόνητοι. Ἐίνε κριμα ὅτι δὲν εἶχε καταγίνει συστηματικῶς. Θὰ ἐπλούτιζε τίς οἶδε μὲ ποῖα ἔργα πρωτότυπα τὴν νεοελληνικὴν γραμματολογίαν.

Ὡς κοινωνικὸς ἄνθρωπος, ὑπόδειγμα λευκοῦ ἀλτροῦστοῦ καὶ χριστιανοῦ, μὲ τὴν παιδικὴν ἐκείνην εἰλικρίνειαν καὶ ἀγνότητα εἰς τε τοὺς λόγους καὶ τὰς πράξεις του, δίδων πρῶτος τὸ παράδειγμα τῆς εὐποιίας καὶ τῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης. Πόσους καὶ πόσους ἐπροστάτευσε καὶ ἐπαραμύθησε ἐκ τῶν προσφευγόντων εἰς τὴν φιλόανθρωπον ἀντίληψιν του ξηνητευμένων ἐλλήνων.

Ἕλληνας δὲ καὶ πατριώτης ἐξοχος. Πρωτοστατῶν εἰς πᾶσαν δρασιν, εἰς πᾶσαν ιδεῶν ἐθνοφυετή. Κατὰ τὸν ἀτυχῆ πόλεμον τοῦ 1897 συνεισέφερε καὶ συνέλεξεν ἀρκετὸν χρήμα ὑπὲρ τῶν ἐκ Ῥωσίας κατερχομένων ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐθελοντῶν. Ποτὲ δὲν ἐλησμόνευε τὴν Ἑλλάδα. Εἰς τὰς μεμακρυσμένας περιοδοὺς του ἐσκέπτετο, ἠσθάνετο καὶ ἔζη μὲ μόνον τὸ γλυκὺ τῆς ὄνειρον. Τὴν ὄνειροπόλει μεγάλην καὶ ἰσχυράν. Εἰς μίαν περιπετειώδη περιήγησίν του εἰς τὰ σύνορα τοῦ Ἀφγανιστάν ἐπρομηθεύθη μεγάλην κροκοδειλοειδῆ σαύραν ζωηρηθεσαν, τὴν ὅποιαν διατῆρει ἐπὶ μῆνα, διὰ νὰ τὴν στείλῃ δωρὸν εἰς τὸν Ζωολογικὸν Κήπον τοῦ Φαλήρου.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriki
Restrictions apply.

Ἄτυχῶς, εἰς τὴν ἀκμὴν ἀκόμα τῆς ζωῆς καὶ τοῦ διανοητικοῦ του σφρίγγου, τὸν εὗρεν ὁ θάνατος ἐν Ἀθήναις τὸν Μάϊον τοῦ 1911, ὅπου, ἐπιστρέφων ἐξ Εὐρώπης, ἐπανεκαμπτε εἰς τὸ ἐν Ῥωσίᾳ κέντρον τῶν ἐργασιῶν του, εἰς Ῥοστόβιον. Κατὰ τοῦτο ὑπῆρξεν εὐτυχῆς κοιμηθεὶς τὸν αἰώνιον ὕπνον εἰς τὸ ἱερὸν χώμα τῆς ἀγαπητῆς του Ἑλλάδος καὶ ὑπὸ τὸν φιλόξενον οὐρανὸν τῆς Ἀττικῆς, τὸν ὅποιον ἐθαύμαζε διὰ τὴν γαλανὴν του διαφάνειαν.

Ἦτο τετιμημένος διὰ τοῦ ἀργυροῦ Σταυροῦ τοῦ Σωτήρος. Ἀλλὰ τὸ ὀραιότερον δι' αὐτὸν παράσημον ἦτο ἡ ἀμέριστος ἀγάπη, μετὰ τὴν ὅποιαν τὸν ἐτίμα ὁ ἐν Ῥωσίᾳ καὶ πολλαχοῦ ἑλληνισμῶς, καὶ τὸ εἰλικρινὲς πένθος, μεθ' οὗ ἔκλαυσε τὸν θάνατόν του.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΝ

ΑΡΓΑ ΠΟΥ ΦΕΥΓΕΙ Ο ΚΑΙΡΟΣ !

ΑΡΓΑ ποῦ φεύγει ὁ καιρός, ὅταν περνάει μετὰ λήπης !
 Ποιὸς ξέρει, φτωχὲ τραγουδιότη, τὴν ὥρα ποῦ τὸ εἶπες
 ποιά λύπη μαύρη ἀποκα σου ξέσχιζε τὰ στήθη,
 καὶ ὅλο τὸ φαρμάκι σου σὲ ἔνα σίγχο ἐχόθη !

Ποιὸς ξέρει πῶς τὸ δάκρυ σου κυλῶντας ἐμετροῦσε
 τῆς πικραμένης σου ζωῆς κάθε στιγμὴν μαύρη !
 ποιὸς ξέρει ποῦ τὸ πνεῦμα σου ἀνώφελα πετοῦσε,
 δίχως χαρᾶς σταλαγματιᾶ, δίχως ἐλπίδα ναύρη !

Μὰ σὺ δὲν βροῖσκεις τὴν χαρὰ, ὅπου τὴν βροῖσκουν ἄλλοι,
 γιατί τὸν κόσμον δὲν θεωρεῖς μετὰ τὰ δικὰ σου μάτια
 σὺ χιτίζεις πάντα μετὰ τὸ τοῦ στή σιγάτα τὴ μεγάλη
 ζωῆς γοργοπετούμενης ἀέρινα παλάτια.

Ἀγοδιαβαίνουν οἱ καιροὶ κι' ἀγὰ πῶς ξημερώνει,
 ὅταν σὶν ἄλλων τὴν ἀγῆ γιὰ σὲ βαθεῖα νυχτιώνη,
 ὅταν τὴ ξένη τὴν χαρὰ τὰ δάκρυα σου ἰσκιώνουν,
 καὶ ἄλλοι στὰ συντροφίμια σου παλάτια θεμελιώνουν.

Ἀγὰ ποῦ ἡ γοργόφτερη ζωὴ γιὰ σὲ διαβαίνει,
 ὅταν ὁ πόνος τῆς καρδιάς τῆς ὥρες σου μακραίνει !
 Ἄχ ! εἰν' αἰώνιος ἡ στιγμή, ὅταν τῆς δέρει ἡ λύπη,
 ὅταν ἡ δύναμις τὰ ζῆς ἢ τὰ πεθάνης λείπη !

[Σιὰτίστα 1911]

Α. Ε. ΔΙΑΦΑΣ

Ἡ ἐν Μανασσίδῃ τῆς Αἰγύπτου θιάσμουσικὴ τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος

Ἅγιον Ὄρος — Μονὴ Ἁγίου Παύλου

ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ ΕΙΣ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

(ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ)

ΔΙΑ νὰ ἐννοήσῃ τις, ὁποῖαν πρώτην ἐντύπωσιν δύναται νὰ παράσῃ εἰς ἐπισκέπτῃν τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ ὑπὸ τίνος σεβασμοῦ καταλαμβάνεται ὁ πατῶν τὸ ἱερόν αὐτὸ ἔδαφος, εἶνε ἀδύνατον ἐξ ἀφηγήσεως, ἢ περιγραφῆς καὶ τοῦ δεξιωτέρου καλάμου, ἐὰν δὲν πατήσωσιν αὐτὸ οἱ πόδες του καὶ ἐὰν δὲν προσβάλωσι τὴν ὄρασίν του αἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ. Ἡ ἀληθινή τοποθεσία, μετὰ τῶν κελαρυσζόντων ὄνακίων ἐκ διαναγεστάτων ὑδάτων, αἱ κατάφυτοι ὑπὸ διαφόρων δένδρων τὸ πλεῖστον ἀειθαλῶν καὶ δὴ περὶ τοῦ μεγαλείου τῆς ὑπερηφάνου καὶ ἐπιβλητικωτάτης κορυφῆς τοῦ γηραιοῦ Ἄθω, διὰ τὴν σχηματίζουσαν τὴν ἀκριβῆ ἰδέαν, πρέπει, ἢ εὐρισκόμενος παρὰ τὰς ὑψωρείας αὐτοῦ νὰ ὑψώσῃ τὴν κεφαλὴν καὶ νὰ τὴν θανάξῃ μετὰ φόβου, ἢ πατῶν ἐπὶ τῆς ἐναερίου ταύτης καὶ μαρμαρώδους κορυφῆς νὰ συγκρατῇ ἑαυτὸν μὴ πετάξῃ.

Ἐκ καρῶν, τοῦ περικαλοῦς τούτου περιβόλου τοῦ Ἁγιωνύμου Ὄρους, ὅστις ἀγνοῶ διατί φέρει τὸ ὄνομα τούτο, ἀφοῦ αἱ μὲν καρφαὶ εἶνε ὀλίγισται, αἱ δὲ λεπτοκαρφαὶ πλεῖσταται, ὧν ὁ καρπὸς περιζήτητος ἐν Ἀγγλίᾳ ἀνερχόμενος ἐτησίως εἰς ἑκατοντάδας χιλιάδων ὀκάδων, καὶ αἵτινες πιδανὸν νὰ ἐκαλλιεργήθη-

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istitou
Restrictions apply.

σαν ὑστερώτερον — ἐγένετο ἀνάγκη κατὰ Μαΐον τοῦ 1895 νὰ μεταβῶ εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν τῆς Μεγίστης Λαύρας, ὁπόθεν ἀνῆλθον διὰ Κερασιᾶς εἰς τὰ ὕψη. Ὁ καιρὸς ἦτο συννεφώδης, ἡ κορυφὴ τοῦ γηραιοῦ Ἄθω εἶχεν ἐνδυθῆ τοὺς σύνηθες μεγαλοπρεπῆς ἐνδυμᾶς τῆς ἐκ πυκνοτάτου νέφους, μόλις δ' ἐγκατέλιπον τὰς Καρυὰς καὶ εὐρισκόμην παρὰ τῷ κονακίῳ τῆς Ἱ. Μ. Λαύρας, τῷ τελευταίῳ τούτῳ πρὸς ἀνατολὰς οἰκίηματι τῶν Καρυῶν, μετὰ τρόμου ἐξ ἐκπυρσοκροτήσεως προσέβλεψα τὸ πρὸς Β. Α. πέλαγος, τὸ μετὰ τῆς Ἱ. Μ. Ἰβήρων καὶ τῆς νήσου Θάσου, ἐνῶ τὴν προηγουμένην ἡμέραν εἶχον ἐκτελεσθῆ γυμνάσια σκοποβολῆς ὑπὸ στόλου Ἀγγλικοῦ, οὐδὲν ὁμως πλοῖον εἶδον, ὅποτε δευτέρα ἐκπυρσοκροτήσις μ' ἔπεισεν ὅτι τοιαῦτα τηλεβόλα οὐδεὶς κολοσσὸς δύναται νὰ φέρῃ, εἰμὶ ὁ Ἄθως, πρὸς ὄντινα καὶ ἔστρεψα τὸ βλέμμα μου. Τὸ θέαμα ἦτο σπάνιον, ἴσως δὲ καὶ ἐν τῇ ιδιότητι του μοναδικόν. Ἀλλεπάλληλοι ἐπήρχοντο ἠλεκτρικαὶ ἐκκενώσεις ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Ἄθω, ἄλλοτε καθέτως καὶ ἄλλοτε ὀριζοντίως καὶ κυκλικῶς, εἰς ἐκάστην τῶν ὁποίων ἀνεφαίνετο ἡ ὑπερήφανος τοῦ Ἄθω κεφαλὴ ἐν τῇ μεγαλειότητι τῆς λαμπρότητι, ὡς ἀπαστράπττον κάλυμμα φέρονσα τὸ εὐκτιστον ἐκ μαρμάρου ἐκκλησιδίον τῆς Μεταμορφώσεως, ὅπερ ἄδρᾳ δαπάνῃ τῆς Α. Θ. Π. Ἰωακείμ τοῦ Γ' ἀνηγέρθη, δαπάνῃ ἐξοικονομηθεῖσα ἐξ ἀτομικῆς του στερήσεως. Τὸ εὐγένες τοῦτο ἔργον καὶ αὐτοὶ οἱ φοβεροὶ κεραυνοὶ ἐσεβάσθησαν καὶ σέβονται. Τέλος ἐβαδίζομεν περὶ, ἔνεκεν τοῦ ἀνωμάλου ἐδάφους, διευθυνόμενοι πρὸς τὴν Ἱ. Μ. τῶν Ἰβήρων εἰς ἀπόστασιν μιᾶς ὥρας, τὴν ὁποίαν προτιμώτερον νὰ διανύῃ τις περὶ συνδιαλεγόμενος μὲ τοὺς ἀγωγιάτας, οἵτινες πολλὰ γνωρίζουσι πράγματα, εἶνε δὲ πάντες Ἄλβανοὶ ὀρθόδοξοι. Ἀφήσωμεν τὸν ἀγωγιάτην νὰ ἔπειται μὲ τὴν γκιοσσάν του καὶ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸν Ἄθω. Προπορευόμενος ἐξηκολούθουν νὰ θαυμάζω τὸ σπάνιον φαινόμενον τῶν ἠλεκτρικῶν ἐκκενώσεων, ὅποτε σιγὰ-σιγὰ καθήρχετο τὸ νέφος καὶ αἴφνης ἡ οὐρανομήκης κορυφὴ ἐπεφάνη ἐλευθέρα, ὡς νῆσος ἐν πελάγει.

Κατήλθομεν εἰς τὴν παράλιον Μονὴν τῶν Ἰβήρων καὶ ἀφέντης τὰ ὄρια τῆς ἀφικόμεθα εἰς τὸν κλεινὸν Μυλοπόταμον, διερχόμενοι δὲ ἔξωθεν τοῦ περιβόλου μετὰ παλλούσης καρδίας καὶ ἀτενῶν ὀφθαλμῶν, ἐπεξητοῦμεν κατὰ τι νὰ ἴδωμεν, ὅτε ὁ ἀγωγιάτης μοὶ λέγει: «τὸν εἶδες; νὰ τον, μὲ τὴν τσάπα εἰς τὸ χέρι του, σκαλίζει τὰ λουλούδια». Ἐδάκρυσα ἐκ συγκινήσεως, ἠσθάνθην δὲ τοιοῦτον ψυχικὸν κλονισμόν, ὥστε ἐνῶ ἐσκόπευον νὰ ὑπάγω δι' ὀλίγας στιγμὰς εἰς τὸ οἰκημά του, διὰ ν' ἀσπασθῶ τὴν ἁγίαν του δεξιάν καὶ νὰ πάρω τὴν εὐχὴν του, ὅπερ συχνότατα ἐπραττον ὁσάκις διηρχόμην ἐκεῖθεν, δὲν ἐτόλμησα καὶ ἐξηκολούθησα τὸν δρόμον μου. Ἐμαντεύσατε βεβαίως τίς ἐν Μυλοποτάμῳ ἔζη καὶ ὁποῖος ὁ μὲ τόσην ἀγάπην καλλιερῶν τὸν ἐγκαταλειφθέντα ἤδη παραδεισίον ἐκεῖνον κῆπον, ἐνθα

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istitou
Restrictions apply.

καὶ αὐτὴ ἢ τσουνίδα εὑρισκε τὴν περιτοίησίν της, καὶ αὐτὸ τὸ ἄχαρι φυτόν ἀπέκτα χάριν. Διήλθον τὸν ποταμὸν, ἔστρεψα ἐκ τοῦ ἀπέναντι μέρους τοὺς ὀφθαλμοὺς μου πρὸς τὸν ἐν λόγῳ περιβόλον καὶ ὁ εὐγενὴς καλλιεργητὴς ἐξηκολούθει τὸ ἔργον του.

Μετὰ τρεῖς ὥρας ἀφικόμεθα εἰς τὸ ἀγίασμα τῆς Ἱ. Μ. Λαύρας, εἰς μίαν τῶν ῥωμαντικωτέρων τοποθεσιῶν τοῦ Ἁγ. Ὄρους, ἐνθα ἀπὸ συμπαγοὺς μαρμαρώδους βράχου ἐκπηδᾷ ὕδωρ διαυγέστατον, ὡς ἀπὸ φουσητήρος, ἀπὸ σμικροτάτης ὀπῆς σχήματος καρδίας, τοσοῦτον ὅσον ἐπαρκεῖ διὰ τὰ ἀλέθῃ μύλος μετὰ μᾶς πέτρας. Τὸ ὕδωρ τοῦτο εἰς πᾶσαν τοῦ ἔτους ἐποχὴν κατὰ ποσὸ-

Μονὴ Ἁγίας Λαύρας

τητα καὶ θερμοκρασίαν (8^ο ἄνω τοῦ μηδενός) εἶνε τὸ αὐτό. Δεξιᾷ τοῦ ρείθρου ὑπάρχει ἐξώστης ἐκ ξύλων καστανέας (ὡς ἀνεχούσης εἰς τὴν ὑγρασίαν περισσότερον καὶ αὐτῆς τῆς δρυός), ἀριστερᾷ δὲ ἐκκλησίδιον, ἐν ᾧ εὐρηταὶ εἰκὼν ἀρχαία παριστώσα πρὸ τῆς Θεοτόκου τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον (τὸν Ἀθωῖτην, ἰδρυτὴν τῆς Ἱ. Μ. Μεγίστης Λαύρας), τύπτοντα διὰ τῆς ῥάβδου του τὸν βράχον, ὁποῦθεν ἀνέβλυσε τὸ ἐν λόγῳ ὕδωρ, τὸ περισπούδαστον αὐτὸ ἀγίασμα, ἀφ' οὗτινος βράχου οἱ προσκυνηταί, ὡς ἱερὸν θεωροῦντες αὐτόν, ἀπέσπων τεμάχια φέροντες αὐτὰ ὡς κειμήλια εἰς τὰς ἐστίας των, ἰδίῳ δὲ Ῥώσοι, ὅπερ ἠνάγκασε τοὺς Λαυριώτας νὰ περικλείσωσι τὴν πηγὴν διὰ σιδηρῶν κινγκλίδων καὶ οὕτω διεσώθη ὁ ἱερὸς βράχος ἀπὸ τῶν ἐκείστοτε ἀκρωτηριάσεων. Διευμείναμεν αὐτόθι ἐπὶ μίαν ὥραν, καθ' ἣν ἄνωθεν ἐκ τῶν πυκνοτάτων καστανεῶν προέβαλεν ὁ καπετὰν Μιχαῆλης μὲ δέκα

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriki
Restrictions apply.

φουστανελλοφόρους, τοὺς λεγομένους σερντάριδες, φύλακας τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ὅστις λίαν εὐγενῶς προσέφερεν ἡμῖν κρέας ὀπτιὸν ἐκ δορκάδος. Τοὺς ἀπεχαιρετήσαμεν, αὐτοὶ δὲ εἰς ἀντιχαιρετικὸν ἀδειασαν τρία καρποφύλλια.

Μετὰ δύο ὥρας εἴμεθα εἰς τὴν Ἱ. Μ. Μεγίστης Λαύρας, τὴν μεγαλειτέραν καὶ ἀρχαιοτέραν τῶν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Μονῶν. Ὦν δὲ γνωστὸς τοῖς ἁγίοις Λαυριώταις καὶ τοῖς πολλοῖς φίλοις, ἔτυχον ἐξαιρετικῆς περιποιήσεως, ἰδίᾳ δὲ παρὰ τοῦ διακεκριμένου μοναχοῦ Ἀλεξάνδρου Εὐμορφοπούλου, οὗτινος τὰ μεγαλοπρεπῆ δωμάτια ἔβριθον ἀνθέων καὶ ναγαρίων.

Περὶ τῆς μεγίστης ταύτης Μονῆς, ἐγὼ τε καὶ πολλοὶ ἄλλοι πολλὰ ἔγραψαν, σημειῶ δὲ καὶ αὐθις τὸ ἐξῆς. Ἡ Λαύρα εἶνε ὁ παράδεισος τοῦ Ἁγίου Ὄρους, μὲ τὸ εὐκραεῖς κλίμα τῆς, μὲ τὰ νερά τῆς τὰ θαυμάσια, μὲ τοὺς λειμῶνάς τῆς τοὺς ἀεὶ χλοάζοντας, μὲ τὰ ἀηδονία τῆς καὶ μὲ τὸ πάντοτε πενθοῦν γκρίον βίος, μὰ τὴν ἀλήθειαν, καλογηρικώτατος!

Τὴν μεθεπομένην ἀνεχωρήσαμεν διὰ τὴν Κερασιάν, ἀπέχουσαν τῆς Λαύρας 2 1/2 ὥρας, τὸ ῥωμαντικώτερον μέρος τῆς Λαύρας καὶ ἐπομένως τοῦ ὅλου Ἁγίου Ὄρους. Ἐκεῖ τὰ λεγόμενα ἀθάνατα νερά, τὰ ἀρχαιότερα νεροπρίονα, ἐκεῖ ὁ λιγύμολπος Ἰωάννης Κουκουζέλης ἔζησεν ἀσκητεύων καὶ καλλιεργῶν τὰ κουκκία του· κάτωθεν ταύτης εἰς μέρος φοβερῶς ἀπόκρημον κεῖνται τὰ Κausοκαλύβια, ἐνθα ἐν λαμπροτάτῳ μεγάρῳ βιοῦσιν οἱ εὐγενεῖς Ἰωσαφαῖοι, διακεκριμένοι ζωγράφοι· ἄνωθεν δὲ ἀποτόμως ὑψοῦται ὁ γηραιὸς Ἄθως. Ἐνταῦθα ἡ οὐρανομήκης ἐλάτη, ἡ πεύκη καὶ ἡ λευκοτάτη ἀγριολεύκη, κατοικία τὸν κάπρων καὶ δορκάδων. Ἐντεῦθεν ἡ κορυφή τοῦ Ἄθω ἀπέχει 2 1/2 ὥρας διήκουσα κατ' εὐθείαν καὶ ἀποτόμως. Πρὸ τοῦ 1895 ἀνήρχοντο μόνον πεζῆ καὶ μετὰ μεγίστης δυσκολίας, ἀλλὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἀναγεθθέντος τοῦ ἐκκλησιδίου τῆς Μεταμορφώσεως, κατεσκευάσθη καὶ ἡ ὁδὸς ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. Ἰωακείμ τοῦ Γ' καὶ ἦδη ἀνέρχεται τις δι' ἡμιόπου μέρει τῆς κορυφῆς.

Ἡ κορυφή αὕτη, ἡ ἐπαξίως φέρουσα τὸ ὄνομα τῆς Μεταμορφώσεως, εἶνε συμπαγὲς μάρμαρον, γυμνὴ δένδρων, ἐνθα φέονται μόνον λειχήνες καὶ ὀλίγον κατωτέρω τὰ γνωστὰ ἀμάραντα τοῦ Ἄθω. Ἐλευθέρως βλέπει τις πανταχόθεν ὅσον δύναται διὰ τοῦ καλλιτέρου τηλεσκοπίου, Ν. τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, Α. τὸν Ἑλλησποντον καὶ Προποντίδα, ΒΑ. τὸν Βόσπορον, Β. τὸν Αἴμον καὶ Δ. προσκρούει εἰς τὸν γίγαντα Ὀλυμπον. Πέριξ τῆς κορυφῆς εἰς διάφορα λαγκαδία εὗρηται κατὰ πᾶσαν τοῦ ἔτους ἐποχὴν χιών. Ἄνωθεν βλέπει τις καὶ τὴν κλιματολογικὴν διαφορὰν τοῦ Ἄθω. Εἰς τὰ ὑψηλότερα μέρη φύεται ἡ ἐλάτη καὶ ἔπονται κατὰ σειρὰν μέχρι τῆς Βορείου παραλίας τὰ ἐξῆς: ἡ ὄξειά, ἡ πεύκη, ἡ καστανέα, ἡ δρυς, ὁ σκληρὸς πρίνος καὶ τελευταῖα τὰ καρποφόρα, ἡ λεπτοκαρυά, ἡ καρυά, ἡ ἐλαία, ἡ ἄμπελος, ὁ κόμαρος κλπ.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiakó Apothetirio Dimósias Istitoúton
Restrictions apply.

Οὐδείς βροτός, ἀπὸ τοῦ 1888, ἀνελεθὼν τὴν κορυφὴν τοῦ Ἐθνοῦ, ἐλησμόνησε τὸ πρῶτον καὶ ὕστατον βλέμμα του μετὰ σεβασμοῦ καὶ εὐφροσύνης κάτω εἰς ἕνα πύργον ἱστορικόν, τὸν περικλειῆ καταστάνα Μυλοπόταμον!

Ἐν Ἀγίῳ Ὁρει, 8 Ἰουλίου 1911.

N. Δ. ἈΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

Ο "ΠΑΝΙΩΝΙΟΣ,, ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

[Χρονογραφικὸν σημεῖωμα]

ἘΙΝΕ ὁ πανελληνίου φήμης Σύλλογος, τὸ καύχημα τοῦ φιλάθλου ἑλληνισμοῦ, ὁ ἐκπροσωπῶν ἐν ὄλῃ αὐτῆς τῇ ἀκμῇ τὴν ἐν Μικρασίᾳ γυμναστικὴν καὶ ἀθλητικὴν κίνησιν.

Ἰδρῦθη ὑπὸ ἐγκρίτων φιλομουσῶν νέων τῆ 1890 ὡς μουσικὸν κατ' ἀρχὰς σωματεῖον ὑπὸ τὸ ὄνομα « Ὁρφεύς », καλλιερῶν ἄμα καὶ τὴν γυμναστικὴν καὶ συγκεντρώσας ἐν φιλοτίμῳ ἀμίλλῃ τὸ ἄνθος τῆς σμυρναϊκῆς νεότητος. Μετὰ τινα ὁμῶς ἔτη ἡ γυμναστικὴ ἀπερρόφησε τὸν μουσικὸν σκοπὸν, οὕτω δὲ ἀπὸ δεκαπενταετίας ἀπερρίψθη ἀνεστήλωσε τοὺς παλαιωφίμους Παιωνίους Ἀγῶνας, οὓς περὶπου ἀνεστήλωσε καὶ οὐτινες κατέστησαν οἱ ἐπίσημοι ἀγῶνες τῆς Μικρασίας ὄλης.

Παραλλήλως πρὸς τοὺς Παιωνίους ἔδρυσεν πρὸ δωδεκαετίας καὶ Σχολικοὺς Ἀγῶνας διὰ τὴν σπουδάζουσαν νεολαίαν τῶν ἑλληνικῶν καὶ ξένων ἐκπαιδευτηρίων Σμύρνης, τιμηθεὶς ἐπὶ τούτῳ διὰ χρυσοῦ μεταλλίου καὶ διπλώματος τιμῆς ἐν τῇ Σχολικῇ Ἐκθέσει τοῦ Α' ἐν Ἀθῆναις Ἐκπαιδευτικοῦ Συνεδρίου. Ὁ « Παιωνίος », ἐγκατεστημένος εἰς εὐρὴ ἐπὶ τῆς προκομαίας Σμύρνης Γυμναστήριον, διατηρεῖ τὰ ἐξῆς τμήματα: Ἀθλητικόν, Ποδοσφαιρῖστος, Ναυτικόν, Κολυμβήσους, Ποδοπλασίας, Ἐκδρομῶν, Ἀντισφαιρῖστος, Ὀλιμοχίας.

Ἀριθμεῖ εἰς τὸ Μητρώον τοῦ Συνδέσμου τῶν Ἑλλήνων Γυμν. καὶ Ἀθλητ. Συλλόγων, ὅφ' ἐν ὑπάγεται, περὶ τοὺς 180 ἐν ὄλῃ ἀθλητάς. Πλὴν αὐτῶν καὶ 250 μέλη, μὴ ἀθλούμενα, πρὸς δὲ καὶ ὑπὲρ τοὺς 100 παιδας καὶ ἐφήδους, τέκνα τῶν μελῶν, φοιτῶντας καὶ ἀσκουμένους εἰς τὸ Γυμναστήριον. Ἐχει νὰ ἐπιδείξῃ γυμνασιακὰ καὶ ὄντως ἐκπληκτικὴν ἐργασίαν εἰς τοῖον καὶ ποσὸν ἐπιδοτικὸν εἴτε ἐν Σμύρνῃ εἴτε ἀλλαχοῦ εἰς ὅσους ἀγῶνας συμμετέσχε, πρωταγωνιστῶν καὶ θριαμβεσίων πάντοτε, ὡς λ. χ. εἰς τὰ « Τήνια » ἐν Τήνῳ (1895), εἰς τοὺς « Ὀλυμπιακοὺς » Ἀθηνῶν (1896), εἰς τὰ « Σωτήρια » (1898-1899), εἰς τὰ Α' « Σάμια » ἐν Σάμῳ (1905), εἰς τοὺς « Πανελληνίους » (ἀπὸ τοῦ 1904 ἕως 1911), εἰς τοὺς « Ὀλυμπιακοὺς » τοῦ 1906, εἰς τοὺς « Αἰολικοὺς » τῶν Κυθωνιῶν τοῦ 1908, εἰς τοὺς « Παναγνατικακοὺς » τῆς Ἀλεξανδρείας (1910).

Κατέχει ἔτι τὸ βεκόρ εἰς τὰ ἐξῆς: Δρόμος 100 μ. 11 1/5" (H).

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istori

Restrictions apply.

Ἐκτορος, Κ. Ἴσκος) — Δρ. 200 μ. 23 ¹/₅'' (Π. Ἐκτόρος) — Δρ. 400 μ. 54'' (Μ. Μελετιάδης) — Ἄλμα εἰς μήκος μετὰ φοοῦς 6.85 ¹/₂ (Ν. Ἀνδρεάδης) — Ἄλμα τριπλοῦν 14.43 (Ν. Ἀνδρεάδης). Ἐπίσης καὶ εἰς ἄλλα διάφορα ἀγωνίσματα. Ἐχεῖ δὲ ἰδρύσει δύο ἐπαμειβόμενα ἑπαθλα, τὸ μὲν διὰ τοὺς Σχολικοὺς ἀγῶνας τοὺς ὑπ' αὐτοῦ τελουμένους, τὸ δὲ διὰ τοὺς Αἰολικοὺς Ἀγῶνας τῶν Κυθωνιῶν.

Δέον νὰ σημειωθῇ καὶ τονισθῇ ἐνταῦθα ὅτι μέγα μέρος τῆς θαυμασίας αὐτοῦ δράσεως καὶ ἀκμῆς ὀφείλει ὁ «Πανιώνιος» εἰς τὸν ἐκ τῶν Συμβούλων κ. Δ. Α. Δάλλαν, τὸν μετὰ ἱερᾶς μανίας καὶ ἀφροσύσεως ἀφιεροῦντα τὴν ψυχὴν καὶ τὴν σκέψιν καὶ μόχθους καὶ δραστηριότητα καὶ θυσίας εἰς τὸ ἀληθῶς ἐκπολιτιστικὸν καὶ ἐθνικώτατον ἔργον τοῦ Συλλόγου. Αὐτὸς εἶνε ὁ νοῦς καὶ ὁ βραχίον, ὁ ἐνσαρκώσας ἐν ἑαυτῷ τὸν ὑψηλὸν καὶ εὐγενῆ σκοπὸν του. Αὐτὸς θὰ τρέξῃ παντοῦ, θὰ ἐπαγρυπνήσῃ, θὰ ἀφυπνίσῃ τὸ ἐνδια-

φέρον καὶ τὴν ἀμιλλαν, θὰ ἐμπνευσθῇ, θὰ δημιουργήσῃ. Αὐτὸς θὰ δώσῃ τὴν κίνησιν, τὸν ρυθμὸν, τὴν ζωὴν, τὸ κάλλος καὶ τὴν εὐρωστίαν καὶ τὴν συνοχήν, διότι δὲν ζῆ, δὲν αἰσθάνεται, δὲν σκέπτεται εἰμὴ δι' ὅτι ἀποδλέπει εἰς τὴν δρᾶσιν καὶ τὸν θρίαμβον τοῦ «Πανιωνίου». Εἶνε ὁ ἐκάστοτε ἀντιπρόσωπός του κατὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις ἀγῶνας, ὁ συνοδεύων μετὰ πατρικῆς στοργῆς τὰς γυμναστικὰς δμάδας. Ἐὰν εἶνε ἀληθὲς ὅτι εἰς καὶ μόνος ἄνθρωπος ἀρκεῖ ἐνίοτε νὰ μεταδώσῃ τὸ πῦρ καὶ τὴν δύναμιν εἰς μίαν ὀργανωμένην δμάδα, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ κ. Δάλλας εἶνε τὸ ὕψος, ἡ ἔκφρασις, ἡ προσωπικότης τοῦ «Πανιωνίου», μεθ' οὗ συνῆδυσεν ἀρρήκτως τὸ δημοφιλὲς ὄνομά του.

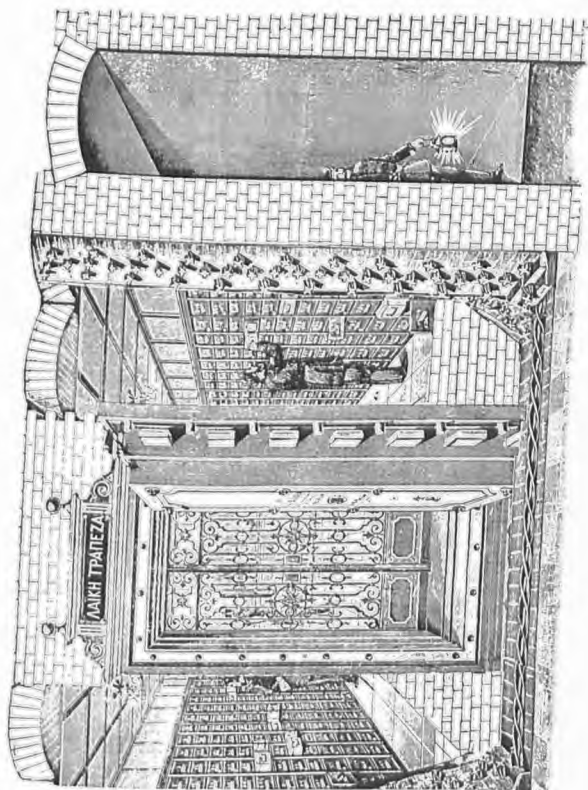
Ε Δ Ω Κ' Ε Κ Ε Ι

* Ἡ συγγραφέουσα γυνὴ διαπράττει δύο ἀδικήματα: αὐξάνει τὸν ἀριθμὸν τῶν βιβλίων καὶ ἐλαττώνει τὸν ἀριθμὸν τῶν γυναικῶν.

* Ὅσα ἔτη μίᾳ γυνὴ κλέπτει ἀπὸ τὴν ἡλικίαν της, δὲν χάνονται τὰ προσθέτει εἰς τὰς φίλας της.

* Ὁ βλάξ λέγει εἰς τὴν γυναῖκα ὅτι ἔχει ὠραῖα δόντια· ὁ εὐφυῆς τὴν κάμνει καὶ γελᾷ.

ΤΟ ΘΗΣΑΥΡΟΦΥΛΑΚΙΟΝ
ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

ΟΠΟΥ ΦΥΛΑΣΣΟΝΤΑΙ ΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΤΗΣ ΒΑΣ. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

☛ Με 2 δραχμάς τὸν μῆνα εξασφαλίζετε τὴν περιουσίαν
σας, ἀπὸ κλέπτιας, πυρκαϊᾶν κ.λ.π.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriki
Restrictions apply.

ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΣΙΛΟΥΕΤΕΣ

[Ἐπιπτώσεις ἐκ τῆς περιουσίας μου]

ΤΑΧΥΣ, ξανθός, ύψηλός, κατακόκκινος ὡς κοκκινोगούλιον, σαράντα πέντε περίπου ἐτῶν, ἄγαμος, ἐνδεδυμένος κατὰ μίαν μόδαν ἄγνωστον εἰς τὰ φηγουρίνια, κάπως παλαιάν ἢ μᾶλλον « γυρισμένην ἢ ἀνάποδην μόδαν » — διότι ἀνεκάλυφα τὰ κουμπιά τοῦ ρούχου του νὰ ἀναπαύονται εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος, ἀφοῦ, τίς οἶδε ἐπὶ πόσα χρόνια, ἔδρασαν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ· με λαιμοδέτην ἀμετάβλητον, αἰωνίως λευκόν, με ὑποδήματα ἀντικαθιστῶντα τὰς ἀποθήκας τοῦ παρακρατήματος. Ἐξυπνός ἀρκετά, εὐχάριστος, με γνώσεις ἐγκυκλοπαιδικὰς πολλὰς, εὐπροσήγορος καὶ εὐγενής πάντοτε, ἐκτός τῶν ὥρων τοῦ φαγητοῦ. Ἔϊνε ὀλίγον μουσικός, ὀλίγον δημοσιογράφος, ὀλίγον τοῦ σαλονιοῦ, ὀλίγον ἔμπορος, ὀλίγον ἀπ' ὅλα καὶ πολύ... φαγάς. Ἐργάζεται σχεδόν μετὰ προθυμίας εἰς ὅλα τὰ ἐρασιτεχνικά του αὐτὰ ἐπαγγέλματα — παρὰ τὸ πολὺ πάχος του — ἀλλ' ἐκεῖ ὅπου καταβάλλει ὄλας του τὰς δυνάμεις τὰς σωματικὰς, πνευματικὰς καὶ ψυχικὰς, εἶναι εἰς τὴν στιγμὴν τοῦ φαγητοῦ. Μόνον ἐκεῖ εἶναι ὁ ἄνθρωπος τῆς πραγματικῆς ζωῆς, τοῦ θάρρους, ἐνός μεγάλου καὶ ἐξαιρετικοῦ προορισμοῦ, διὰ τὸν ὅποιον εἶναι εὐτυχής διότι... ἐγεννήθη.

Τρώγει, τρώγει, καὶ σκέπτεται νὰ φάγη εἰς ὅλον τὸν ἐπίλοιπον βίον του. Νὰ φάγη δηλ. καλὰ, νὰ ἀπολαύσῃ τρώγων, νὰ αἰσθανθῇ τῆς ὁμορφίης τῆς ζωῆς μέσα στοῦ γεμισμένο πιάτο, ἀπὸ τὸ ὅποιον νὰ ξεχειλίζουν ἢ ἐκλεκτὲς καὶ πηχτὲς σάλτσες. Μέσα εἰς τὸ πιάτο ἐκεῖνο μελετᾷ τὴν φιλοσοφίαν τῆς ζωῆς. «Νὰ ζῆ κανεὶς ἢ νὰ μὴ ζῆ» ἢ μᾶλλον νὰ τρώγῃ διὰ νὰ ζῆ ἢ νὰ ζῆ διὰ νὰ τρώγῃ; Καὶ ἐπειδὴ ἀποκλίνει ὑπὲρ τοῦ δευτέρου, ἀπελπίζεται διὰ τὴν ἀθανασίαν, ἢ ὅποια ἀφεύκτως δὲν θὰ παραθέτῃ ἐδέσματα. Θὰ ἐξεβαφτίζετο δὲ ἴσως ἀμέσως εἰς Τοῦρκον, ἀν ἠδύνατο νὰ βεβαιωθῇ ὅτι θὰ εὕρισκετο μετὰ θάνατον «εἰς τοῦ Τζιγὲτ τοὺς πρόποδας τοῦ πιλαφένιου ὄρους».

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istitou
Restrictions apply.

Τὸν ἐγνώρισα *νηφάλιον*, τὸν ἐγνώρισα καὶ φαγωμένον. Χωρὶς νὰ πίνῃ, μετὰ ἀπὸ τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ φαγητοῦ, μετὰ τὸ ὅποιον παραλύει δλόκληρος. Ὅπως ἐμίλει, οὔτε σιέπεται, οὔτε κινεῖται. Παρουσιάζει τὴν εἰκόνα τῆς νιρβάνας, τῆς ἀπολύτου ἡρεμίας, πλήρη. Ὁ πρὶν ἐνδιαφερόμενος, ὁ συζητητής, ὁ πρόθυμος νὰ σὰς περιποιηθῇ, νὰ τρέξῃ — ὑπερβολῇ — νὰ γράῃ τὸν κόσμον γιὰ νὰ σὰς εὐχαριστήσῃ, μετὰ τὰ φρούτα εἶναι ἕνα πτώμα ἀνθρώπινον σωματικῶς, ψυχικῶς καὶ πνευματικῶς. Δὲν τὸν συγκινεῖ τίποτε, δὲν ἐνοχλεῖται ἀπὸ τίποτε. "Ἄμα μοῦ τὸν παρουσίασαν — δὲν ἐγνώριζα ἀκόμη ἐάν εἶχε καὶ ἄλλα προσόντα, τὰ ὅποια νὰ τοῦ παρέχουν ἐλαφρυντικά εἰς τὸν προορισμὸν του — μοῦ ἐφάνη κοινός, πολὺ κοινός. Τοιοῦτος, ὥστε νὰ μὴ τὸν προσέξω κἀν. 'Ἄλλ' ὅταν εἰς μίαν συζήτησιν μουσικὴν ἤκουσα τὴν ταξινομήσιν καὶ τὴν τοποθέτησιν τῶν διαφόρων μουσουργῶν εἰς τὴν ἀντίληψιν του, ἤρχισα νὰ ἐνδιαφερόμαι.

— Νὰ σὰς πῶ, ἔλεγε· δὲν μπορείτε ἀποφθεγματικῶς νὰ προσδιορίσετε τὸν Α ἢ τὸν Β συνθέτην καὶ νὰ ταχθῆτε ὑπὲρ τοῦ ἐνός ἢ τοῦ ἄλλου, διότι ὅλοι ἔχουν κάποιον *charme*, καὶ οἱ μεγάλοι καὶ οἱ μικροί, ἔξοχοι καὶ μὴ. "Ἐνα Βαλτσερτράουμ εἶναι τὸ ὀρεκτικόν, πρὸ τοῦ φαγητοῦ, μὴ μαστίχα ἄς πῶμε ἢ οὐζο. Μὴ Καβαλλερία ἢ Μποῆμ εἶνε *ἄο-ντ' -έβο*, χαδιάρι, σαρδέλες τοῦ κουτιοῦ, κτλ. "Ἐνας Φάουστ ἡμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ κἀλλιστα ὡς σοῦπα αὐγολέμονο. Τὸ ψάρι ἡμιγρονέξα ἀντικαθίσταται διὰ μῆος 'Αφρικάνας. Λαχανικὰ ἔχετε τὸ Φρα - ντιάβολο, ἢ ἕνα ντουέττο τοῦ Verdi. Διὰ τὰ κρέατα, σὰς μένουν ἢ Τριλογία τοῦ Βάγνερ, κανένα Ὁρατόριο τοῦ Χέντελ, ἢ ἐβδόμη συμφωνία τοῦ Μπετόβεν ἢ ἢ 'Ηλέκτρα τοῦ Στράους. Κρέατα ἐννοῶ βρωδιὰ, διότι ἄσπρα κρέατα καὶ πουλερικά εἶναι τὰ κουαρτέττα τοῦ Σούμπερτ, κανένα κούντιέττο τοῦ Σούμαν καὶ ἂν τύχῃ εἰς τὰ πουλερικά καμμιά κόττα παληγὰ, ἔχετε τὸ κουαρτέττο τοῦ Γκριγ. . . Τώρα διὰ γλυκίσματα παίρνετε κάτι ἡμορφες ῥομάντζες, Ἰταλικές καὶ Γαλλικές, διὰ δὲ τὸ φρούτο σὰς κάποιο σόλο βιολιῶ ἢ βιολοντσέλλου. Ποιὸς ἀπὸ σὰς παρακαλῶ δὲν θὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἔφαγε καλὰ; Εἰμπορεῖτε νὰ πῆτε ὅτι τὸ ψάρι ἦτο κατώτερο ἀπὸ τὰ λαχανικὰ ἢ τὴ σοῦπα; "Ἐτσι κρίνω τὴν καλλιτεχνίαν ἐν γένει ἐγὼ! 'Αποκλειστικότητας καὶ προτιμήσεις δὲν ἔχω. Βέβαια, ἕνα μανδολίνο δὲν εἶνε βιολί, ἀλλὰ σὲ μίαν πεῖνα ἔξαφνα καλὸ εἶναι κι' αὐτό. 'Ἀρκεῖ ἢ ποιότης νὰ εἶναι καλῇ.

Τὴν ἴδιαν σχεδὸν ἀντίληψιν ἔχει καὶ διὰ τὴν φιλολογίαν. Τὸ διήγημα δι' αὐτὸν εἶναι *βολ - ο βάρ*. Τὸ δράμα — πασίτις μακαρόνια. Μία τραγωδία κλασικὴ εἶναι ἢ σκορδαλιά ἢ σουπιές γιαχνί. Ὅσῳ δὲ διὰ τὰ ποιήματα, τὰ θεωρεῖ ὡς γαρνιτούρα, ἀπὸ τὴν ὁποίαν κάποτε ἀφίνει καὶ κανεὶς στὸ πιάτο του. Παγωτό, ἔχει μερικὰ ὁμοιορριστικά χρονογραφήματα! "Ἰσως τὰ δικὰ του.

Εἶναι περιέργον πῶς αἰσθάνεται καὶ πῶς ἀντιλαμβάνεται αὐτός ὁ Τύπος. Τὰ πάντα διὰ τὸν στόμαχον. Ἐκεῖ συγκεντρώνονται ὅλαι αἱ ἐντυπώσεις καὶ ἐκεῖ κρίνονται. Μόνον διὰ τῆς γούσεως ἀκούει, βλέπει, ἀπτεται, ὀσφραίνεται· εἶναι αὐτῇ ὁ διαχτετικὸς σωλὴν τῆς

αισθητικότητα του. Και έχει τοιαύτην και εις μεγάλον μάλιστα βαθμόν κάποτε, πρό του φαγητού, έννοείται. Διότι έπειτα παύει νά εργάζεται: ή γεύσις και μαζί της ή αντίληψις, ό νούς, ή ζωή.

Είνε καλοφαγάς και πολυφαγάς. Τρώγει: μετά προσοχής, μετά άφροσύσεως, μετά θρησκευτικής εύλαθείας. Νομίζει: ό συνδαιτυμών του, ότι καθ' όλην τήν διάρκειαν του γεύματος όντως άκροάται του «*Μαριός πασιών*» του Μπάλ. Αύτή ήτο ή φράσις του ίδιου, όταν εις κάποιο γεύμα οίκογενειακόν συνέπεσε νά ήμεθα και οι δύο προσκεκλημένοι. Δέν όμιλει, όταν τρώγῃ: ούτε άπαντᾷ εις έρωτήσεις, έστω και άν γίνωνται από Κυρίας: Έπιφυλάσσειται, όπως λέγει, νά άπαντήσῃ «κατόπιν». Αλλά όλα τά «κατόπιν» πνίγει ή νάρκη του φαγητού και έτσι ή άπάντησις αναβάλλεται έπ' άπειρον. "Όταν τήν ήμέραν μιᾶς συναυλίας ένός τενόρου μέ ήρώτησε πότε άρχίζει και του άπάντησα εις τās 9 1/2 μ. μ. «Κρίμα, ειπέ, θά έχω δειπνήσει». Τότε ήναγκάσθην νά τόν παρακαλέσω νά δειπνήσωμεν μαζί μετά τήν συναυλίαν, διότι ήθελα άνυπερθέτως νά άκούσω τήν γνώμην του. Και τί νομίζετε μετά τήν έξοδον εκ τής αίθούσης μου ειπέ;

«Ή φωνή αύτου του καλλιτέχνου είναι τό τελευταίον μέλι πού έχω ποτέ δοκιμάσει. Μ' αυτό μπορείτε νά φτιάξετε τά έξοχότερα γλυκά. Τό *Sogno* τής Μανου είναι μελομακάρουνα μέ λάδι τής Λούκας». Μία άδιάκριτος περιέργεια έν τούτοις μου έγεννήθη, νά μάθω έάν αύτός ό άνθρωπος ήγάπησε ποτέ και πώς. Ήρώτησα ένα φίλον του και γνωρισμόν μου, άλλ' αύτός δέν ήτο εις θέσιν νά ικανοποιήσῃ τήν περιέργειάν μου. Ή περιέργεια όμως είναι περιέργεια και δη ή γυναικεία. Τόν ήρώτησα λοιπόν.

— Ήλθε στιγμή πού έρωτεύθηκα κάποια, μου άπαντᾷ μέ τό άφελέστερον ύφος — και τό έννόησα τότε, όταν τήν συναντούσα και τήν έίτωγα μέ τά μάτια μου. Κάθε βλέμμα της ήτο για μέ τροφή έξαιρετική. Έχόρταινα, σάς βεβαιώ, όσάκις μου μιλούσε. Ή συντροφιά αύτης τής γυναικός ήτο για μέ *πανδαισία*! Κατόπιν όμως, δέν ξέρω πώς, τά πράγματα έγιναν *σαλάτα* και میان ώραιαν πρώταν μου παρήγγειλεν ότι: «αύτή θά μου μαγειρέψῃ ό,τι μου χρειάζεται». Τής άπάντησα τότε κ' έγώ άπλούστατα «νά μου μαγειρέψῃ κρέας μέ κολοκύθια... στό πατερό», και αύτή άντ' αύτου μου έστειλε μιά... χυλόπητα. Και έτσι έληξεν αύτός ό έρωας, τόν όποσον ή καλή μου έσυνείθισε νά άποκαλή *άχόρταγον*. Θά ειχε φαίνεται ό έρωας μου *ταυρίαν*.

Είναι αδύνατον οι άναγνώσταί μου νά λάβουν ακριβή ιδέαν του έξαιρετικού τούτου φαγά - τύπου, έάν δέν τόν πλησιάσουν και δέν συμφάγουν μετ' αύτου.

Τύπος εκπλήσων και συναρπάζων. Τύπος, τόν όποιον δέν μπορεί κανείς νά λησμονήσῃ εύκόλως.

Θά μου μείνη δέ άλησμόνητος πρό παντός ή παρατήρησις του, ότι μετά τήν ιδιικήν μου συναυλίαν εις τήν Φλόρα Μιράμπελις, ό πιανίστας μου έγαγε μερικές νότες. Ήτο τοιαύτη ή λύπη του, ως έάν ήσαν μπουκιές από τό πιάνο του, τής όποίες έκλεβεν ό πιανίστας.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiakó Apothetirio Dimósias Ist
Restrictions apply.

— Θὰ σκάσω ἀπὸ τὸ κακὸ μου, μοῦ ἔλεγε καμμιά φορά ἀκούων
τὰ φάλτσα τῶν ἐκτελεστῶν.

Ἄλλὰ δὲν θὰ σκάσῃ βέβαια ἀπὸ τῆς αἰτίας, διότι, ἂν ποτὲ
τὸ πάθῃ αὐτό, θὰ σκάσῃ... ἀπὸ πολυφαγίας!

[Ἀθήναι, Μάιος τοῦ 1911]

ΡΕΒΕΚΚΑ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΛΙΑΝ ΔΙΑΘΗΚΗΝ

Τ Α Γ Ε Ν Ε Ι Α

ἌΕΓ· ἡ γραφή ὁπῶς ἀπ' τὸν αἰθέρα
μέ τ' ἄσπρα γένεια στήν καλή μορφή του,
μέ χῶμα ἔπλασ' ὁ Θεὸς μιὰ μέρα
Εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν ἴδική του.

Τοῦ ἔδωσε καὶ κῆπο τοῦ ἀνθρώπου,
Μὰ ἁμάρτησε· καὶ τότε, στήν ὀργή του
τὸν ἔδιωξε, καὶ λέει: μέ τοῦ προσώπου
τὸν ἴδρωτα νὰ βγάξῃ τὸ ψωμί του.

Μὰ ἀφοῦ ἡ τρίχες ἀπὸ κάποια μέρη
νὰ διώχνουν χρησιμεύουν τὸν ἰδρῶτα,
τότε ὁ Θεός, μέ τὸ ἴδιο του τὸ χέρι,
θὰ τοῦβαλε τὰ γένεια πρῶτα-πρῶτα.

Ἄλλά, χωρὶς ντροπή, θὰ βρεθῇ ποῖος,
νὰ πῆ πῶς λένε ψέμμα τὰ βιβλία
καὶ τοῦ Θεοῦ πῶς ἔμοιασε τελείως
ὁ ἄνθρωπος μετὰ τὴν ἁμαρτία;

ῶστε, ἢ κι' ἀπ' τὸν παράδεισο δὲν λείπει
ὁ κόπος ἀπ' τὸν ἄνθρωπο κ' ἡ ἔννοια,
—καὶ ἀπ' ἐκεῖ θὰ βγῆκε δίχως λύπη—
ἦ... ὁ Θεὸς θὰ εἶνε χωρὶς γένεια.

ΤΟΤΟΣ ΔΑΜΠΡΗΣ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriki
Restrictions apply.

ΑΠΟ ΤΩΝ ΚΥΚΛΩΝ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΔΡΑΣΕΩΣ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΖΛΑΤΑΝΟΥ

ΕΙΣ τὸ «Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον», τὸ ἐξεικονίζον κατ' ἔτος τὴν σύγχρονον πνευματικὴν καὶ κοινωνικὴν ζωὴν, ἀνήκει αὐτοδιδ-

καίως μία τιμητικὴ θέσις ὡς ἐλάχιστος φόρος τιμῆς πρὸς εὐγενῆ καὶ συμπαθεστάτην δέσποιναν τῶν Ἀθηνῶν, τῆς ὁποίας ἡ ἀγαθοεργὸς δράσις ὑπῆρξε θησαυρὸς αὐτόχροιμα ἀνεξάντλητος διὰ τὴν ἑλληνικὴν Πατρίδα.

Ὅποιοιδήποτε ἐπαινος διὰ τὸ μέγα ἔργον τῆς φιλοπάτριδος γυναικὸς θὰ ἦτο σκιά ἀμυδρά μὴ ἔχουσα τὴν δύναμιν ν' ἀπεικονίσῃ πιστῶς τὰ ὑψηλὰ ιδεώδη, τὰ ὁποῖα μίαν ἡμέραν ἐπτερύγισαν ἀπὸ τὴν ψυχὴν τῆς, διὰ νὰ ἐναγκαλισθῇ τὴν ἀνθρωπότητα. Ἀκριβῶς δὲ σήμερον εἰς τὰς σελίδας ταύτας ἀποκαλύπτομεν τὸ ὠραιότερον κεφάλαιον τῆς ζωῆς τῆς, ἧτοι τὴν ἀπαρχὴν τῆς δράσεώς τῆς, ἵνα γινωσθῶσιν ὅσα ὑπὲρ ἔθνωφελῶν σκοπῶν ἔπραξεν ἤδη.

Γεννηθεῖσα ἐν Ἀθήναις, πρὸς πατρός Καζανζή, ἐκ τῆς ἀρχαιστάτης ἀθηναϊκῆς οικογενείας, ἔτυχεν ἐκλεκτῆς μορφώσεως παρὰ τῶν γονέων τῆς, εἰς νεαρωτάτην δὲ ἡλικίαν ἐνυμφεῦθη τὸν Γρηγ. Ζλατάνου, μεγάλεμπορον, φιλόπατριν ἄνδρα κατα-

γόμενον ἐκ Μακεδονίας καὶ ἀποκατεστημένον εἰς Μάνουσσερ.

Ἐξῆς τότε ἐν Ἀγγλίᾳ ὀλίγον πρὸ τοῦ ἀτυχοῦς πολέμου τοῦ 1897.

Ἦν καὶ τῆς ἐπαναστάσεως ὑπόθρυλος ἐπάλαιον ἐναντίον τῶν τούρ-

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istito
Restrictions apply.

κων. Ἐν τῇ μέσῳ τῆς τύρῃς τῆς ὡραίας καὶ ὄνειρώδους ζωῆς τοῦ πλούτου ἔζη ἡ Αἰκατερίνη Ζλατάνου. Ἡμέραν τινὰ ὑπὸ τὴν σκιὰδα τῶν πυκνῶν δένδρων τῆς ἐν Μάνσεστερ ἐπαυλιᾶς τῆς εὐρισκομένης, ἀνεγίνωσκεν ἐφημερίδα ἀγγλικὴν, ἣ ὅποια ἔφεγε τοὺς Ἑλληνας, ὅτι ἐσφαγιάζον ἀνηλεῶς τοὺς τούρκους. Πλησίον τῆς εὐρίσκατο ἀγγλὶς κυρία ἐπηρεασομένη ἐκ τῶν φιλοτουρκικῶν ἐκδηλώσεων τῆς Ἀγγλίας. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ὡς ἐμπνευσμένη ἰδέρια τῶν δικαίων τῆς Ἑλλάδος, ἐγερθεῖσα εἶπε τὰ ἑξῆς: «*Ἐάν ἡ Ἑλλὰς εἶχε μεγάλην φωνήν, διὰ τὰ διαπερῶν τὰς θαλάσσας αὐτῆς ὅπου ὑπάρχει ἀνθρωπότης νύχθι νὰ καταδείξῃ τὰ δίκαιά της, τότε ἡ Ἑλλὰς θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν γνώμην της εἰς τοὺς ἀγνωστοὺς καλοθελητὰς ὠραιομένης μερίδος τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ καὶ τῶν Τόργυ δηλ. τῶν ἰθιπτότων συντηρητικῶν*».

Καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡ Αἰκατερίνη Ζλατάνου ἐκλαυσε καὶ ἡ ἐκ τῆς ἀναπαύσεως καὶ χλιδῆς μυρόεσσα χεὶρ τῆς, τὴν νύκτα ἔχραξε τὸ ἑξῆς φλογερὸν ἄρθρον, τὸ ὅποιον ἐδημοσιεύθη εἰς ἀγγλικὴν ἐφημερίδα.

«*Ποῦ εἴσθε Βύρわνες, ποῦ εἴσθε Κοδριγκιῶνες καὶ λοιποὶ Φιλέλληνες! Θέλετε φρονᾶτε εἰς τοὺς τάφους τῶν προγόνων σας, εἰάν μάθητε ὅτι σήμερον παραγκωνίζονται τὰ δίκαια τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος, καὶ ἀντὶ τοῦ μᾶνα χολὴν καὶ ὄξος ποτίζουν αὐτήν. Ναί, σήμερον σφαγιάζεται ἡ Κρήτη, ἡ Ἡπειρος, ἡ Μακεδονία, καὶ Ἑλληνομισμοὶ συγκλονεῖται ἀπὸ περᾶτων καὶ καταπατοῦνται τὰ δίκαια τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Φιλέλληνες καὶ λοιποὶ πατριῶται, σπεύσατε, ὅπως ἐξεγείρητε τὴν Νεωτέραν Ἀγγλίαν τοῦ βαθέως ληθάργου, εἰς τὸν ὅποιον τὴν κατέρριψεν ἄστοχος πολιτικὴ. Εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ ἰσποτισμοῦ, ἀνεστηλοῦτο ὁ σταυρὸς παρὰ τῶν ἰσχυρῶν ἰσποτῶν τοῦ Μεσαίωνος, καὶ σήμερον ὁ σταυρὸς πολεμίζεται ὑπὸ τῶν ἀγρίων ἀμαθῶν βομδαρδιστῶν εἰς τὰς ἐπάλλξεις τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ ἐν Κρήτῃ*».

Τὸ ἐμπνευσμένον αὐτὸ ἄρθρον τῆς ὑπῆρξε μία θερμὴ ἐπίκλησις πρὸς τὸν Ἀγγλικὸν λαόν, ὅστις συγκεκινημένος ἤσθάνθη ἀμέσως τὸ δίκαιον τῆς φωνῆς ταύτης. Κατόπιν ἐβρύσατο τὸ φιλοκρητικὸν τὸ δίκαιον, τῇ συνεργασίᾳ μεγάλων Κυριῶν τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου ὡς καὶ φιλελλήνων Κληρικῶν, ἕκαμς διαλέξεις εἰς πλείστα μέρη τῆς Ἀγγλίας ὡς καὶ εἰς Manchester, Southport, Lytham, Bochdale, English - Lakeswindermere, Leeds Bolton. Εἰς ὅλα τὰ μέρη ταῦτα τῇ ἐγένοντο ὑποδοχαὶ ἐνθερμοὶ πινακίδες ἀνηρτημέναι φέρουσαι τ' ὄνομά της ἀνηγγέλλον τὴν ἔλευσιν τῆς ἀνθέων καὶ θακρύων ἀφθονία ἐπλημμύρει ἐμπροσθέν τῆς, ὅταν ἡ φωνὴ τῆς μελίρρυτος, ὅσον καὶ ἐπιβλητικὴ, ὑψοῦτο κηρύττουσα τὰ δίκαια τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τὸ Lakeswindermere, γηραιὰ ἀπόγονοι τοῦ Κοδριγκιῶνος ἐξῆλθον τῆς οἰκίας των ἐπὶ τῇ διαλεύσει τῆς καὶ μετρεμούσας χεῖρας ἐκ τῆς συγκινήσεως καὶ τοῦ γήρατος περιπετούσαντο αὐτήν, ἥτις τὴν στιγμὴν ἐκείνην διεξῆγε τὸν μεγαλύτερον πόλεμον ἐναντίον τῶν πεποιθήσεων τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ διαπλάττουσα νέας συνειδήσεις. Εἰς ἐκ τῶν συντηρητικῶν (Tory) βουλευτῶν, ἐν-

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istoriki
Restrictions apply.

θερμός δὲ φιλόταυρκος, τόσον εἰς τὰς γνώμας του ἐκλονίσθη ἐκ τῆς ἐπισκέψεως τῆς Αἰκατερίνης Ζλατάνου, ὥστε οὐχὶ μόνον μετέβαλε πεποιθήσιν, ἀλλὰ καὶ μετὰ θακρῶν προσέφερε μέγα χρηματικὸν ποσὸν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος.

Ὡς κατακλειδὰ τῆς ἀπαρχῆς τῆς μεγάλης δράσεώς της, προσθέτομεν καὶ τὸ ἐξῆς τὸ πλεόν ἰσως ἰδεῶδες. Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ θανάτου του ὁ Μέγας τῆς Ἑλλάδος φίλος Γλάδστων ἐδέχετο τὴν ἐπίσκεψιν τῆς Αἰκατερίνης Ζλατάνου, φεροῦσης πλεόν τὸ χρίσμα τῆς θρησκείας, εἰς ἣν ἀφιέρωσε τὴν ζωὴν της. Εὐτυχῆς ὁ Γλάδστων καὶ θακρῶν ἐλάμβανε παρὰ τῶν χειρῶν της ὀλίγας δάφνας, αἰτινες εἶχον βλαστήσει παρὰ τὸν Ἰλισσόν. Αἱ δάφναι αὗται, τεθῆσαι παρὰ τὸ προσκεφαλαιὸν του, ἐδέχοντο τὴν ὑστάτην πνοὴν τῆς μεγάλης φυχῆς του.

Γνωστὴ τυγχάνει εἰς τὸ Πανελλήνιον ἡ ἐργασία τῆς Αἰκατερίνης Ζλατάνου, ἡ ὅποια εἰς τόσους καὶ τόσους μεγάλους φιλανθρωπικούς σκοποὺς ἀφιέρωσε τὴν εὐτυχῆ ζωὴν της. Οἱ Ἀρχαλιταὶ πρόσφυγες εὐλογοῦν ἰσως ἀκόμη αὐτήν, ἡ ὅποια ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τρέχουσα, ἐκόμιζε εἰς τοὺς ἀτυχεῖς αὐτοὺς τὸ μάνα τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐλπίδος.

Μὴ δυνάμεναι εἰς τὰς ὀλίγας ἐδῶ γραμμὰς νὰ ἀναπαραστήσωμεν τὴν ὅλην δρᾶσιν της, σημειώνομεν μόνον ὅτι ἡ ἀόκνος ἐργαζομένη σήμερον ὡς πρόεδρος τῆς Κεντρ. Σηροτροφικῆς Ἑταιρείας Αἰκατ. Ζλατάνου, ἡ ὅποια ἐνεκολλῆθη τὸ κοπιῶδες αὐτὸ ἔργον τῆς παραγωγῆς τῆς μετᾶξης καὶ διέσπειρε τὸ εἰς πᾶσαν γωνίαν ἐλληνικῆς γῆς γόνιμου πρὸς καλλιέργειαν τοῦ μεταξοσκώληκος, εἶνε φαινόμενον ἐμφύτου ἐνεργητικότητος. Μηδενὸς φειδομένη, οὔτε ὑγείας, οὔτε οἰκογενειακῆς εὐτυχίας, οὔτε τῶν πολλαπλῶν ἀνακουφίσεων καὶ τέρψεων, τὰς ὁποίας ὁ πλοῦτος τῇ παρέχει, κοπιᾶζει, μοχθεῖ διαρκῶς, παραγκωνίζουσα τὰ πάντα, ἔχουσα ὡς δόγμα τοῦ βίου της, ὅτι ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ καθήκοντος, ὅσον ἐν τῇ οἰκογενεῖᾳ τόσον καὶ ἐν τῇ κοινωνίᾳ, εἶνε ὁ ἠθικός νόμος τοῦ ἀνθρώπου ὁ ἐπιβεβλημένος εἰς τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ φύσιν «καὶ ἐν ταύτῳ διὰ τοῦ ἐπιμελεῖσθαι τοῦ καθήκοντος πᾶσα τοῦ βίου ἡ τιμότης κεῖται» κατὰ τὸν Κικέρωνα.

Ἐν Ἀθήναις 7 Σεπτεμβρίου 1911.

ΕΛΕΝΗ Σ. ΛΑΜΑΡΗ

ΑΡΒΑΝΙΤΙΣΣΑ

ΛΑΜΠΡΕ, σταθὶ ἀρβανιτικο, σταθὶ καὶ γιταγάνι!
 κοιμποῦμι βρόντα, ἀοίκικο! Ὁ νοῦς μου δὲ οἶς βάνει.
 Διὸ μάτια ἐμένα οκιάζοντε, ποῦ ἡμάν! οὐ σε τηράνε,
 διὸ βόλια λὲς σοῦ ἀδειάζοντε ποῦ στήν καρδιά χτυπᾶνε.

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΟ ΓΛΕΝΤΙ

ΑΠΟ μακρηνά ἔφτανε πνιχτή ἡ βουή τοῦ μεγάλου δρόμου. Βασιλευμένος ὁ ἥλιος.

Κλεισμένοι στό μικρό καμαράκι του, μέσα στή μεγάλη αὐλή μέ τίς πολλές κάμαρες πού κατοικοῦσανε φαμίλιες φτωχοδουλετάδων, κατέβασε ἀπό τή βιβλιοθήκη του πού τὴν εἶχε μόνος στεριάσει μέ καρπόσα παλιοσάνδια, κάτι σάν πιανοθήκη, ἓνα βιβλίο, ἀνοιξε κάπου κι' ἄρχισε νά διαβάξῃ. Εἶτανε ὁ δεύτερος τόμος μιᾶς καινούριας ἱστορίας τῆς φιλοσοφίας μεταφρασμένης ἀπὸ τὸ Γερμανικό. Νήστεψε ἀλήθεια γιὰ νά μπορέσῃ νά τὸ ἀγοράσῃ αὐτὸ τὸ βιβλίο. Ἡ ἀδυναμία του! Νάγοράξῃ βιβλία — κατὰ προτίμηση φιλοσοφικά — καὶ νά διαβάξῃ. Ἡ μανία αὐτὴ τοῦχε κολλήσει ἀπὸ τὸν καιρὸ πού εἶτανε φοιτητῆς τῆς φιλολογίας καὶ τοῦ κατάντησε μέ τὸν καιρὸ ἀληθινὰ πάθος. Τώρα πῶς δὲν κατῴρῳσε νά πάρῃ δίπλωμα, ἄλλο ζήτημα. Σάν ἔρχονται ἔτσι ζαδὰ τὰ πράγματα. Τριτοετῆς εἶτανε σάν ἀναγκάστηκε νά παρατήσῃ τὸ διάβασμα καὶ νά πάῃ δάσκαλος σὲ κάποιο χωριουδάκι τῆς Ἀνατολῆς. Ὁ σκοπὸς του νά δουλέψῃ καρπόσα χρόνια, νά οικονομήσῃ λίγα παραδάκια κ' ἕστερις νά γυρίσῃ νά πάρῃ τὸ δίπλωμά του. Μά ἄλλαι βουλαὶ ἀνθρώπων ἄλλα ὁ Θεὸς κελεύει. Σ' ἔναν καυγὰ ἀνάμεσα Μητροπολίτη κ' Ἐφορίας νόμισε χρέος του νά πάῃ μέ τὴ μερίδα τοῦ πρώτου. Αὐτὸ τὸν ἔφαγε, δηλαδή ἡ δικαιοσύνη του. Τὸν πᾶσανε σὲ λίγους μῆνες κι' ἀναγκάστηκε ἄγνωστος σὲ ξένον τόπο, καὶ τὸ σπουδαιότερο ἀπένταρος, νά γυρίξῃ ἀπὸ χωριὸ σὲ χωριὸ ζητώντας δουλειά. Ἐτσι φαγοθήκανε τὰ καλλίτερα χρόνια του. Σάν καταστάλαξε πάλι στήν Ἀθήνα, ἕστερις ἀπὸ χρόνια, ξανάπιασε τὴ μελέτη, μὰ μιὰ φυσικὴ δειλία, πρὸ τοῦ τῆνέ καλλιεργήσανε κ' οἱ περιπέτειες τῆς νεότητάς του, δὲν τὸν ἀφύσανε νά καθήσῃ στό σκαμνί. Ἐσπαξε στή μελέτη κι' ὄλο ἀπροπαράσκευος νόμιζε πῶς βρισκεται. Ἡ εὐσυνειδησία του δὲν εἶχε ἔριο. Ἐννοοῦσε

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

νά εξονυχίῃ τὸ καθετί, νά βαθαίνη σέ κάθε ζήτημα κ' ἔτσι τοῦ ξεφεύγανε τὰ κυριώτερα καὶ τὰ κεφαλαιωδέστερα, αὐτὰ ἴσια ἴσια πού τοῦ χρειάζοντανε γιὰ νά πάρη κι' αὐτὸς ὅπως τὸσοί ἄλλοι τὸ χαρτί του. Μὰ ἔπρεπε νά ζήσῃ καὶ δίχως δίπλωμα. Μπήκε σὲ μιὰ φημερίδα διορθωτῆς, μεταφράζε ἐπιφυλλίδες ἀπὸ τὸ Γαλλικόν, στραβωνότανε ὅλη τὴ νύχτα μὲ τὸ φῶς γιὰ ἓνα κομμάτι ψωμί. Ἔτσι ζοῦσε μιὰ ζωὴ ἄχαρη, ληθμονημένῃ, δίχως φίλους, δίχως συγγενῆδες, μέσα σ' ἓνα καμαράκι πούχε νοικιάσει δώδεκα δραχμὲς ἐκεῖ κάπου κατὰ τὴ Βλασσαροῦ. Τώρα θά εἶτανε πιά πενηντάρης.

Τόσῃν ὥρα διαβάζει κ' ἀκόμα νά γυρίσῃ σελίδα. Τὸ μάτι του καρφωμένο δὲν προχωρεῖ. Τί θέλει νά πῇ τὸ βιβλίον δὲν νοιώθει. Κίπου ταξιδεύει ὁ νοῦς του. Τί συλλογιότανε; Κάτι καὶ τίποτις. Ἔνα παιδάκι, κάτω στὴν πλακοστρωμένη ἀλλή χαλοῦσε κείνη τὴν ὥρα τὸν κόσμο μ' ἓνα τουμπανάκι πού τοῦχε ἀγοράσει ὁ πατέρας του. Συλλογιόστηκε νά πεταχτῆ καὶ νά τὸ μαλλώσῃ, μὰ πάλε λυπήθηκε νά τὸ πικράνῃ σὲ μιὰ τόσο εὐτυχισμένη στιγμή. Σηκώθηκε κι' ἄνοιξε τὸ τζάμι. Ἡ βουὴ πού ἐρχότανε ἀπὸ μακριὰ χύθηκε μέσα στὴν κάμαρα τρελῆ, χαρούμενη, σά νά τοῦλεγε «Μὰ τί κάθισαι μέσα τέτρια μέρα; Δὲν ἔχεις ψυχὴ; Δὲ βγαίνεις ὅξω καὶ σὺ νά σὲ χτυπήσῃ ὁ ἀγέρας;» Αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ ψιθύρισε ἡ βουὴ πού ὤρμησε μέσα στὴν ἡσυχὴ καμαρούλα του. Δυσχερῆσθήθηκε γιὰ αὐτὴν τὴ βίβλιτα πού ἦρθε ἔτσι ἄξαφνα νά τοῦ ταραξῆ τὴ γαλήνη τοῦ βίου του.

— Δὲν εἶμαστε ἐμεῖς τώρα γιὰ γλέντια, ψιθύρισε. Ὁξω στὸ δρόμο ἀκούγονται φωνές. Δυὸ γειτόνισσες μαλλώνουσε, βρίζουνται, καταρσιούνται ἢ μιὰ τὴν ἄλλῃ, σούρνανε ὅσα σούρνει ἡ σκούπα ἢ μιὰ τῆς ἄλλῃνης. Προσπάθησε νά μὴν ἀκούῃ, μὰ οἱ φωνές σκίζανε τὰ κλειστά τζάμια κι' ἀνακατευόντανε μὲ τίς λέξεις τοῦ βιβλίου. Λές κι' ὅλα εἶχανε συνομόσει κείνη τὴ στιγμή ἐναντίο του.

— Δὲν ὑποφέρεται, ψιθύρισε.

Ἡ κάμαρα ἄρχισε νά μὴ τονέ χωράῃ. Οἱ φωνές τῶν γυναικῶν πού κάνανε σὰ λυσασμένες, τὸ τουμπανο πού τονέ ξεκούφανε, ἡ ἀτμοσφαῖρα τῆς κάμαρας, ὅλα, ὅλα τοῦ φταίγανε. Εἶτανε ἀλήθεια ἀνυπόφορο πρᾶμα.

— Πρέπει νά βγῶ, νά μὲ χτυπήσῃ ὁ ἀγέρας, σκέφτηκε φέρνοντας τὸ χέρι στό ζεστό κούτελό του.

Ἐκλείσε τὴν πόρτα, ἔρριξε τὸ κλειδί στὴν τσέπη του κι' ἄρχισε νά κατεδαίνη τὴν ξύλινη σκάλα, πού ἔτριξε μ' ἓνα θλιβερό παράπονο στὴ σάπια κορμοστασιά της. Στὸ διάβα του τὸ παιδάκι, πού καθότανε ξεδράκωτο χάρμῃ στὶς κρύες πλάκες, χτύπησε τὸ τουμπανό του πὶὸ γοργὰ καὶ δυνατὰ σὰ νάθελε νά τὸν προπέμψῃ θριαμβευτικά, ἐνῶ οἱ δυὸ γειτόνισσες ρίχνανε τίς ὑστερνές ριζιές τους, ἀφρισμένες.

— Ρεζιλεμένη!

— Ἰντί σουρτοῦκα!

Προχωροῦσε μὲ τὰ χέρια στὶς τσέπες, συλλογισμένος. Τί βγήκε

νά κάνη ; Πού πήγαινε ; Τι συλλογιότανε με τό κεφάλι σκυφτό σάν κατάδικος ; Στήν πόρτα κάποιου μαγαζιού είδε καμπόσες μπουτσόνες νά κρέμουνται, περασμένες όλες από ένα σκονί. Στάθηκε και τίς κοίταξε σκεπτικός. "Άλλες γελοούσανε, άλλες κλαίγανε, άλλες κοιτάζανε ήλιθια με τό στόμα άνοιχτό, άλλες μορφάζανε κωμικά, άλλες στέκανε άστηρές κι' άλλες χάσκανε δίχως καμιάν έκφραση. Είτανε ένα μαγαζί πού νοίκιαζε ντόμινα.

— Τελευταία άποκριά. Ο κόσμος γλεντάει απόψε, ψιθύρισε και ξακολούθησε άργά τό δρόμο του.

Σάν νά μ'ήν τοίκανε τώρα καρδιά νά προχωρέση. Στάθηκε καταμεισής του δρόμου, συλλογιστηκε κάμποσο σά νά τό καλοζύγιζε αυτό πού λογάριζε νά κάνη. "Άξαφνα, σά νά πήρε μίαν άπόφαση και γύρισε πίσω στό μαγαζί.

"Ένας γέρος με γυαλιά πού καθότανε πίσω από ένα τραπεζάκι σηκώθηκε όρθιος. Μιά λάμπα πούκαιγε πάνω στό τραπεζάκι μύριζε πετρέλαιο. Είτανε μισοσκότεινα.

— Τι άγαπάει ο κύριος ; ρώτησε ο γέρος σ' έναν υποχρεωτικόν τόνο.

"Εδραϊός μοιάζει» σκέφτηκε κείνος, κι' άρχισε νά περιεργάζεται τά ντόμινα, πού είτανε κρεμασμένα στους τοίχους ανάμεσα σέ περικεφαλαίες και σέ σπαθιά.

— "Ηόελα ένα ντόμινο, ψιθύρισε.

— Για λόγου σας ; ρώτησε ο έμπορος.

Κείνος τονέ κοίταξε στά μάτια σά νά παραξενευότανε για τό ρώτημα.

— Για λόγου μου, άποκρίθηκε δειλά ξακολουθώντας νά ψάχνη. Και πρόστεσε σέ λίγο σά νά βγήκε κάτι τού γούστου του :

— Νά, εκείνο εκεί νά μου κατεδάσης, είπε δείχνοντας με τό δάχτυλο μία φορσιά.

— Πετιχημένη έκλογή, είπε ο έμπορος μ' ένα πονηρό χαμόγελο στά λεπτά χείλια του' και παίρνοντας ένα καλάμι κατέβασε από τό καρφί με προσοχή τή φορσιά πού τού ζήτησε.

Είτανε μία ήπιοτική φορσιά με πλατειές ταντέλλες και κοντά, μεταξωτά πανταλόνια.

— Περάστε εκεί από πίσω νά ντυθήτε, είπε ο έμπορος δείχνοντας ένα μπερντέ πού κρεμότανε ένα σκονί ανάμεσα στους δυό τοίχους, πού χρησίμευε και για κάμαρα τού ύπνου.

Σέ λίγο φάνηκε νά προβάλη πίσω από τό μπερντέ ένας λαμπρός ήπιότης. Δέν έλειπε ούτε τό φτερό από τό μεταξωτό κούκο, ούτε τό μακρί σπαθί ζωσμένο στή μέση σφιχτά. "Έτσι δέν τον έκανε κανείς παραπάνω από είκοσπέντε χρονών.

— Τρέλλα, είπε ο έμπορος με τά γυαλιά και τονέ συνώδεψε ως τήν πόρτα τού μαγαζιού.

— Καλή διασκέδαση, τού φώναξε σάν τον είδε νάπομακρύνεται.

— Αυτός ο γέρος σά νά κοροϊδεύη μου φαίνεται. Καλή διασκέδαση ! Πώς, πού ; Σάμπως έχω κανένα φιλικό σπίτι νά πάω, σάμπως

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istorio

Restrictions apply.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Η ΜΟΝΑΧΗ.—[Ἔργον Εὐαγγέλου Ἰωαννίδου]

μέ προσκαλέσανε πουθενά, σάμπως γουστάρει και κανένας τή συντροφιά μου; Μαγκούφης! μουρμούριζε μοναχός του στό δρόμο.

— Μωρέ λεβέντης! Καρδιές θά κάψη! είπε σιγαλά ένα κοριτσόπουλο καθώς προσπέρασε δίπλα του βιαστικό.

Ξαφνιάστηκε. Γύρισε νά δη από πού βγήκανε τά λόγια. Για ποιόνε μιλήσανε. Ποιός είναι αυτός ο λεβέντης πού θά κάψη καρδιές; Τό κορίτσι είχε στρίψει τή γωνιά και δέν είδε κανένα.

— Για μένα τό είπανε. Θέλανε δηλαδή νά μέ κοροϊδέφουνε γιατί είμαι γέρος. Αϊ, και τί μ' αυτό; Έγώ λοιπό θά γλεντίσω απόψε και στό πέσμα σας. Νά τό ζητε.

Έφτασε στό μεγάλο δρόμο τήν ώρα πού ο θόρυβος άρχισε νά κατακάθεται, νά σήνη. Τό πλήθος κυλιότανε ως τόσο ακόμα στά πλατεία πεζοδρόμια χαρούμενο, σκονισμένο. Ο δρόμος στρωμένος μέ κομφετί, οι σερπαντίνες κρεμασμένες στό δέντρα ή στό κάγκελλα τών μπαλκονιών κυματίζανε στόν άγέρα. Οι ήλεκτρικοί γλόμπι, καταμεσής του δρόμου, άψηλά, γαλαχτώδικοι λάμπανε σάν ήλιος. Φωτισμένος ο δρόμος σά νάτανε μεσημέρι.

Ανακατώθηκε κι' αυτός μέ τό πλήθος άφερμεμένος, χαζός. Πώς βρέθηκε εκεί μέσα; Τί ήρθε νά κάνη; Πώς άφησε τήν κάμαρά του; Αμ τά βιβλία του πώς τάφησε μοναχά τους; Δέ θά παραπονούνται; Τώρα έννοιωθε πόσο του εΐτανε δύσκολο νά συνταιριάση τή ζωή του μέ τή ζωή πού λυσσομανούσε τριγύρο. Έτσι δειλός, ξένος, νυσταλγοός τή στιγμή αυτή τή γαλήνη τής κάμαράς του, τά βιβλία του πού τονέ κοιτάζανε παραπονεμένα πάνω από τά ράφια τής βιβλιοθήκης του, τήν άράχνη πού κρεμότανε στή γωνιά. Αϊ! Δέν άφήνουνε έτσι τους παλιούς συντρόφους σάν πέρασε κανείς μαζί τους μιά ζωή όλάκαιρη.

— Μά όχι, δέ θά γυρίσω πίσω. Θά μείνω δεξω, θά ξενοχτίσω, θά γλεντίσω, ο διάβολος νά σκάση, ψιθύρισε. Τή στιγμή εκείνη τούρθε μιά χούφτα κομφετί στό πρόσωπο πού χώθηκε μέσα στό σέερκο του, σταγιά του, στό στόμα του. «Τί είναι αυτά; Έτσι λοιπό φέρνονται στους γέρους;» Έκανε νά θυμώση, μά πάλι συλλογίστηκε πώς εΐτανε μασκαρας και δέν είχε δικαίωμα νά θυμώση μιά κι' άνακατευόσανε μέ τόν κόσμο.

— Έπειτα, είπαμε, θά γλεντίσουμε απόψε, μουρμούρισε.

Τό κομφετί σούρνεται στήν άκρη του πεζοδρομιού χλιοπατημένο. άξιοθρήνητο. Ο άγέρας τό στροβιλίζει, τό σαρώνει από χάρω σά νά παίξη μαζί του, ένῶ οι σερπαντίνες κρέμουνται λυπημένες, άπογοητεμένες...

Ανέβηκε και κατέβηκε τόν ίδιο δρόμο μέ τό ίδιο πάντα χαζό περπάτημα. Μιά στιγμή τό μακρί σπαθί μπερδεύτηκε άνάμεσα στό πόδια του και παροίγιο νά ξαπλωθῆ στό πεζοδρόμιο. Έξευτελισμός τρομερός βέβαια για έναν ίππότη!

Οι διαβάτες άριεύουνε ολοένα. Καθένας απόψε έχει μιά πρόσκληση σέ κάποιο φιλικό σπίτι, σέ κάποια αγαπημένη συντροφιά.

Περνούσε τώρα από ένα μικρό περβολάκι τριγυρισμένο μ' ένα

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istor
Restrictions apply.

συρματένιο δίχτυ. Ένα φανάρι έφεγγε στή μέση. Παραπέρα εΐτανε δυό πάγκοι. Μπήκε μέσα στό περβολάκι, πέταξε πάνω στόν πάγκο τήν προσωπίδα κι' έπεσε νά ξεκουράσῃ τά πόδια του. Τό σπαθί σουρνότανε χάμω λυπημένο, πού δέ βγήκε τόν άνθρωπο νά τό σφίξῃ στήν άτσαλένια χούφτα του. Εΐτανε ήσυχα εκεί μέσα. Τά λουλούδια μυρίζανε θμορφα. Μιά γυναίκα μ' ένα παιδάκι στήν άγκαλιά ήρθε και κάθησε στόν άντικρινό πάγκο, ένφί τό φώς του φαναριού σουρνότανε κοντά της δειλό, διακριτικό. Εΐτανε μία γυναίκα του λαού, πού στάθηκε νά ξεποστάσῃ ποιός ξέρει υστερις άπό ποιά μακρινή περιπλάνηση. Μπορεί νά βγήκε κι' αϋτή νά δῆ τοὺς μασκαράδες στό μεγάλο δρόμο. Έβγαλε τό βυζί της κι' έχωσε τή ρώγα στό στόμα του παιδιού, πού σήκωνε άψηλά τό ποδαράκι του μισοκλαίγοντας. Θά εΐτανε φαίνεται ψόφιο της πείνας, γιατί ρίχτηκε με τά μούτρα στό βύζασμα, μά μή βρίσκοντας ίσως άρκετό γάλα έβγαλε τή ρώγα άπό τό στόμα του κι' άρχισε πάλε νά μισοκλαίῃ κοιτάζοντας με παράπονο τή μάννα του.

— Τί νά σοὺ κάνω και γώ. Σάν εΐσونه άτυχο, ψιθύρισε κείνη.

Ή φωνή της γυναίκας τόν έφερε πίσω στόν εαυτό του βυθισμένος καθώς εΐτανε σέ σκέψεις. Σηκώθηκε, φόρεσε τή μουτσούνα και τράβηξε νά φύγῃ.

— Τί ήρθα και χώθηκα δω μέσα; Άπόψε πρέπει νά γλεντίσω, ψιθύρισε.

Περνώοντας μπρός άπό τή γυναίκα της έρριξε μία ματιά νά δῆ ποιά εΐτανε. Τό μούτρο της, τά ρούχα της δείχνανε αλήθεια μία δυστυχισμένη γυναίκα του δρόμου. Τό μικρό σάν τόν ειδε ετο: με τή μουτσούνα, με τό φτερό στό κεφάλι, έχωσε τό κεφαλάκι του βαθειά στήν άγκαλιά της μάννας του, φοβισμένο. Χαμογέλασε κείνος και ξεκολούθησε τό δρόμο του.

Βγήκε πάλε στό δρόμο. Καθώς έσουρνε τό βήμα του, τό σπαθί του πάνω στό πεζοδρόμιο, έμοιαζε αλήθεια σάν άποστρατος. Οί διαβάτες τονέ κοιτάνε περιεργοί.

— Δέν του ταιριάζει; ψιθύρισε κάποιος.

Μιά παρέα άπό μασκαράδες άνεβαίνει. Είλαι ολοι νέοι και νέες και κάνουνε διαβολεμένο θόρυβο. Θέλει νά περάσῃ στό άλλο πεζοδρόμη για νά μήν πέσῃ άπάνω τους, μά όσο νά τό καλοσυλλογιστῇ τονέ βάζουνε ολοι στή μέση. Τονέ πειράζουνε με τά λόγια, τονέ τοιμπάνε τά κορίτσια, τονέ χτυπάνε, με τίς φούσκες, χωρίς νά κατορθώσουνε νά του άποσάσουνε μία λέξη άπό τό στόμα του.

— Μά τρελλαθήκανε; ψιθυρίζει καθώς τοὺς βλέπει νά προχωροῦνε.

— Τί άνοστος μασκαράς, ακούει νά λέῃ μία γυναίκεια φωνή.

Στέκεται. τώρα κάτω άπό ένα μεγάλο μπαλκόνι και χάσκει. Στολισμένο τό μπαλκόνι: με γυρλάντες άπό μικρά χρωματιστά, ήλεκτρικά γλομπάκια, μέσα σέ πράσινα και τριανταφυλλιά φύλλα. Σημαίτες ολων τών εθνών κυματίζουνε άδελφωμένες πάνω άπό τήν δξώπορτα με τοὺς δυό μεγάλους ήλεκτρικούς γλόμπους πού μοιάζουνε σάν ήλιοι. Μεγάλα, χρωματιστά, προγράμματα κολλημένα σέ

τεράστιες πινακίδες ἀγγέλλουσε μεγάλο δημόσιο χορό. Ἄμαξια, αὐτοκίνητα φέρνουνε ἀδιάκοπα τὸν κόσμο, πού στριμώνεται μπρός στοῦ ταμεῖο γιὰ νάγοράση μπιλλιέτο καί φεύγουνε γλήγορα σάν ἀστραπή σέ καινούρια διεύθυνση.

— Θά γλεντίσω ἐπὶ τέλους. Θάν τὰ ξεχάσω ὅλα γιὰ λίγες ὥρες, θά πέσω μὲ τὰ μούτρα στὴν ἀπόλαψη, συλλογιέται καθὼς ἀγωνίζεται νά πάρη ἀράδα στὴν ἄκρη τῆς οὐράς, πού ἀπλώνεται μπρός στοῦ ταμεῖο ἀτέλειωτη.

Θαμπώνονται τὰ μάτια του καθὼς πρωτοπαίνει μέσα στὴ σάλα. Τὸ φῶς χύνεται ἀπὸ ἀψηλά, ἀπὸ τοὺς τοίχους, ἀνωστολίστους, ἀπὸ παντοῦ, προβάλλει ἀπὸ μυστικές πηγές, ξεχειλίζει, κουραστικό. Στέκεται ἀκούνητος, δειλός. Τᾶχει χαμένα. Ἡ στολή του, τὸ ἄσπρο φτερό του φαντάζουσε μέσα στοῦ φῶς. Γυναίκες μὲ τὰ στήθια ἐλόγιμα — μὲ τίς γάμπες χυτὲς μέσα στις ἀεροδιάφανες μεταξωτὲς κάλτσες — πού τριγυρίζουσε χρυσοφόρετες μὲ τὰ χρωματιστὰ τους γοβάκια, τὸν κοιτάζουσε μὲ μάτια λιγωμένα ἀπὸ ἦδον. Μιά μικρούλα ξανθιά, ὡς δεκάξη χρονῶν, χωρίζεται ἀπὸ τὴ συντροφιά τῆς, τὸν ζυγώνει καί τοῦ προσφέρει τὸ μπράτσο τῆς.

— Τί χαριτωμένη, λέει μέσα του.

— Τί ὄμορφος, φωνάζει κείνη καί κάνει νά τοῦ σηκώσῃ τὴν προσωπὶδα ὑποπεύοντας κάποιο δυνατό παλληκάρι.

— Μή, μή, φωνάζει κείνος καί τῆς κατεβάζει μὲ τρόμο τὸ χέρι.

Στὸ ἀγγίγμα τῆς ρόδινης ἐκείνης σάρκας νοιώθει μιὰν ἀνατριχίλα σὲ ὅλο του τὸ κορμί. Οἱ μουσικάντες παίρνουνε στὰ χέρια τὰ ἔργα τους, ἢ σάλα ἀντηχεῖ ἀπὸ κουρδίσματα βιολιῶν, οἱ καθαλιέροι ξευγαρόνουνται μὲ τίς ντάμες τους. Ζυγώνει ἢ ὠρα τοῦ χοροῦ.

— Δέ θά χορέψουμε, ἀγάπη μου, καί μεῖς; ρωτᾷε ναζάρικα ἢ μικρὴ ξανθιά.

Νά χορέψῃ! Ἐιχε τόσα χρόνια νά χορέψῃ, ἀπὸ τὸν καιρὸ πού εἶτανε ἀκόμα φοιτητής. Τάχα θυμᾶται ἀκόμα νά πάρη τὰ πόδια του; Μὴν πέσῃ καί γίνῃ γελοῖος μέσα σὲ τόσον κόσμο; Ἐπειτα στὴν ἡλικία του ταιριάζει νά χορεύῃ μὲ κοριτσάκια δεκάξη χρονῶν; Ὅχι, δέ θά χορέψῃ. Καλλίτερα νά τραδηχτῇ σ' ἓνα καμαράκι μαζί μὲ τὴ ντάμα του.

Βρίσκει κάποια πρόφαση καί τραβιέται μαζί τῆς σ' ἓνα καμαράκι μὲ βελουδένια καναπεδάκια στοὺς τοίχους. Τί ζεστὰ, τί ὄμορφα εἶναι καί μέσα! Ὁξω πιά κακὴ καρδιά, ὅξω κάθε σκέψῃ φαρμακεύτρα!

Κάθονται στοῦ ἴδιου καναπεδάκι, δίπλα ὁ ἓνας στὸν ἄλλο, σκεδόν κολλητά, ἐνῶ ἢ μύρια ἀφρίζει μπροστὰ τους μέσα στάψηλά ποτήρια. Μιά λάμπα τους φέγγει, βαρεῖες κουρτίνες διώχνουνε κάθε μάτι ἀδιάκριτο. Κείνη τρίβεται σά γάτα ἀπάνω του, καρτερεῖ νάπλωθούνε τὰ χέρια τοῦ ἱππότη νά τὴν σφίξουνε, νά τὴν σφίξουνε πού νά τρίβουνε τὰ κόκκαλά τῆς. Τὰ χέρια τοῦ ἱππότη κρέμονται νεκρά, παράλυτα, ἐνῶ τὸ μάτι του βυθίζεται ἀδιάφορο, παγωμένο στὰ μεστωμένα, στὰ γόνιμα στήθια πού προβάλλουνε λαχταριστὰ μέσα ἀπὸ τὸ ξεσοικισμένο νεκολτέ τῆς. Οἱ λέξεις μετρημένες, δειλές βγαί-

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

νουνε από τὸ στόμα του. Τηγνέ ρωτάει γιὰ τὸνομά της, ζητάει νὰ τοῦ πῆ λεπτομέρειες τῆς ζωῆς της, ἀγωνίζεται μὲ τὸ στανειὸ νὰ ζωντανέψῃ τὴν κουδέντα ποὺ σβήνει, σβήνει, μὲ λόγια κρύα, ἀδιάφορα.

— Δὲ θὰ κατεβάσῃς ἐπὶ τέλους τὴ μάσκα σου ἀπόψε; Λέει ἐκείνη, ἔτσι γιὰ νὰ πῆ κάτι, γιὰ νὰ κόψῃ τὴ σιωπὴ ποὺ ἀρχίζει νὰ πλώνεται μέσα στὸ καμαρίνι.

Ζυγώνει πιὸ κοντά, τρίβεται πάνω του, τονέ φιλεῖ. Τηγνέ φιλεῖ κι' αὐτὸς στὸ θροσάτο μάγουλό της. Τί κρῦο τὸ φιλί του, λὲς καὶ θέλει νὰ βγάλῃ ἀποπάνω του κάποιαν ὑποχρέωση, κάποιαν ἀγκάρεια ποὺ τοῦ φορτώσανε ἄθελα.

Ἡ μικρούλα ἀρχίζει ἕνα τραγουδάκι. "Ἄξαφνα ἀφίνει στὴ μέση τὸ τραγοῦδι καὶ πιάνει ἕνα τροπάρι. Νοιώθει τώρα πόσο γίνεται γελοῖος μπροστά της καὶ θέλει νὰ φύγῃ, νὰ φύγῃ μακριά, τὸ γρηγορώτερο.

Πληρώνει, λέει μιὰ ξερὴ καληνύχτα καὶ φεύγει σὰ ζεματισμένος ἀπὸ τὴν πίσω πόρτα, δίχως νὰ τῆς σφίξῃ τὸ χέρι, δίχως νὰ τὴ φιλήσῃ, λὲς καὶ τονέ κυνηγοῦνε.

— Τί παράξενος ἄνθρωπος ἀλήθεια, ψιθυρίζει ἐκείνη βγαίνοντας ἀπὸ τὸ καμαρίνι στὴ σάλα.

Ζυγώνουνε οἱ φιλενάδες της.

— Θὰ καλοπέρασες; τῆς λέει ἡ μιὰ κλείνοντας πονηρὰ τὸ μάτι της.

Κεῖνη ξεκαρδίζεται στὰ γέλια.

— Μὰ τί ἄνθρωπος, θέ μου, τί ἄνθρωπος! Κόντεψα νὰ σκάσω. Στὰ τελευταῖα ἄρχισα νὰ ψέλνω, φωνάζει ἐκείνη, ἐνῶ οἱ ἄλλες τηγνέ κοιτάζουνε δύσπιστα.

"Ἐρημος ὁ δρόμος. "Ἐνας ἄνθρωπος τραβάει στὴ μέση, στουπὶ στὸ μεθῦσι, τρεκλίζει, θὰ πέσῃ. Νά! τώρα ξεπλώθηκε καταμεσῆς τοῦ δρόμου, φαρδὺς πλατύς. Τρέχει, τονέ σηκώνει καὶ τὸν ἀκουμπάει στὸν τοῖχο, ἐνῶ κείνος μουρμουρίζει. Μιὰ παρέα ἀνεβαίνει μὲ ὄργανα. Γυρίζουνε ἀπὸ κάποιο σπίτι. Φωνές, τραγοῦδια, γέλια ἔρχονται νὰ ταράζουνε τὴ γαλήνη τῆς νύχτας.

"Ἐφτασε στὸ σπίτι του. Μπαίνει στὴν κάμαρά του, μυρίζει τὸ μουχλιασμένον ἀγέρα, νοιώθει μιὰν ἀνακούφιση. Τώρα εἶναι πιὰ κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του, ξέρει ποῦ πατάει.

Ἀνάθει τὴ λάμπα καὶ τὴν ἀπιθώνει στὸ μικρὸ τραπεζάκι του, γιοματὸ χαρτιά καὶ βιβλία. Πετάει τὴν προσωπίδα του κι' ἀρχίζει νὰ σουλατσάρῃ μέσα στὴν κάμαρα, ἀνήσυχος. "Ἐπειτα πέφτει σὲ μιὰ καρέκλα, δίπλα στὸ τραπεζάκι.

Στὴ διπλανὴν κάμαρα δὲν εἶναι πολλὴ ὥρα ποὺ τελειώσανε τὸ γλέντι. "Ὅ,τι πλαγιάσανε κουρασμένοι ἀπὸ τὸ χορὸ κι' ἀπὸ τὰ παιχνίδια. Φτωχὸ τὸ ἀντρόγυνο, μὰ ἡ καρδιά περβόλι.

— Τί ἔπαθε ὁ γείτονάς μας; "Ὅλο σουλατσοῖναι, λέει ὁ ἄντρας.

Περιμένουνε νὰ ἴσυχάσῃ, μὰ τὸ σουλάτσο δὲν παύει.

— Δὲ σιγονόμαστε νὰ δοῦμε τί τρέχει; λέει ὁ ἄντρας.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Βγαίνουνε κ' οἱ δυὸ μὲ τὰ νυχτικά τους, ξυπόλυτοι, πατώντας στὰ νύχια. Ζυγώνει ἡ γυναῖκα τὸ μάτι τῆς στὴν κλειδαρότρυπα.

— Χριστὸς καὶ Παναγία! Ὁ γείτονάς μας ντυμένος μασκαρᾶς! Σίγουρα θὰ χαλάσῃ ἢ πλάσῃ! ψιθυρίζει.

Κοιτάζει ἀκόμα.

— Καλὲ αὐτὸς κλαίει! σηκώνεται καὶ λέει στὸν ἄντρα τῆς τρομαγμένην.

ΚΩΣΤΑΣ Π.

ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ ΕΚ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΗΛΙΑΔΗΣ

Ἐν Σμύρῃνῃ διαπρεπὴς δικηγόρος. Ἐκ τῆς ἐγκρίτου γνωστοτάτης οἰκογενείας τοῦ Νικολάου Ἡλιαδοῦ, ὅστις πλὴν τῆς μεγά-

λης ἐμπορικῆς καὶ κοινωνικῆς τοῦ δράσεως διετέλεσεν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν καὶ ἀντιπρόεδρος τοῦ αὐτοῦ Ἑλλην. Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου. Διανύσας ἐν Γερμανίᾳ τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς ἐπεδόθη εἰς τὰ νομικὰ ἐν τοῖς Πανεπιστημίοις Βερολίνου, Κιέλου καὶ Ἐλδελδέργης, ἔνθα καὶ ἀνηγορεύθη διδάκτωρ, καὶ ὅπου μία ὁμιλία του περὶ ἐκδόσεως ἐγκληματιῶν μεταξὺ Τουρκίας καὶ ἄλλων χωρῶν, γενομένη ἐν τῇ Νομικῇ Σχολῇ κατὰ προτροπὴν τῶν διασήμεων καθηγητῶν τοῦ Διεθοῦς Δικαίου, τοῦ Georg Meyer τοῦ καὶ

αὐλικοῦ μυστικοσυμβούλου, καὶ τοῦ Jellinek, ἑστερέωσαν τὴν πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν του ἀξίαν ἐκτίμησίν των. Ἐν Γερμανίᾳ, κατόπιν δὲ κ' ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐπεδόθη εἰς μελέτας περὶ τῆς ἐμπορικῆς κινήσεως καὶ τῆς τραπεζικῆς κυκλοφορίας. Οὕτω κατηρτισμένος καὶ ἀτόχος πολλῶν γλωσσῶν, φλεγόμενος δὲ ὑπὸ πατριωτικοῦ ζήλου καὶ πιστεύων ὅτι οἱ διαγωνισμοὶ ἐν Ἑλλάδι διεξάγονται μόνον ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀξίας τῶν διαγωνιζομένων, κατήλθεν εἰς Ἀθήνας καὶ διηγωνίσθη διὰ τὴν θέσιν ἀκολούθου ἐν τῇ Ἰπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν. Ἀλλὰ, ξένος ὢν καὶ μὴ γνωρίζων τὰ μυστικὰ τῶν ὑπουργικῶν προβαλάμων, ἀπέτυχεν ὡς ἦτο ἐπόμενον. Ἀλλ' ἂν τὸν ἔχασεν ἡ ἑλληνικὴ διπλωματία, τὸν ἐκέρδησαν οἱ ἐπιστημονικοὶ κύκλοι τῆς Σμύρνης, ὅπου ἐπανακάμψας ἀσκει ἐκτοτε τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα ἀπολαύων τῆς ἀμερίστου ἐκτίμησεως οὐ μόνον τῆς αὐτοῦ διεθοῦς κοινωνίας ἀλλὰ καὶ πλείστων εὐρωπαϊῶν ἐμπόρων, ἐφοπλιστῶν καὶ βιομηχάνων, οὓς ἀντιπροσωπεύει ὡς δικηγόρος. Ἐσχάτως

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istito
Restrictions apply.

ἡ Αὐστριακὴ κυβέρνησις τὸν διώρισε Νομικὸν Σύμβουλον τοῦ ἐν Σμύρνῃ Γεν. Προξενείου τῆς Αὐστρουγγαρίας. Γνώστης βαθύς τῶν διομολογήσεων (capitulations) παρέχει πολλάκις τὴν σχετικὴν του γνώμην, τὰ μάλιστα βαρύνουσιν, ὅταν τῷ ζητεῖται ὑπὸ μεγάλων ξένων ἰδρυμάτων ἐδρευόντων ἐν Σμύρνῃ. Οὕτως ὁ κ. Ἡλιάδης, διὰ τῶν νομικῶν του φώτων, τῆς προσωπικῆς του ἐπιβολῆς καὶ τοῦ συνδιαλλακτικοῦ πνεύματος, ἐπωφελεῖται πάσης εὐκαιρίας ὅπως διευκολύνῃ τὸ αὐτόθι ἑλληνικὸν ἐμπόριον, μεσολαβῶν κατὰ τὰς ἐκάστοτε κρίσεις τῆς σμυρναϊκῆς ἀγορᾶς μεταξὺ τῶν εὐρωπαϊῶν πελατῶν του καὶ τῶν ἑλλην. ἐμπορικῶν οἴκων, ἀσφαλιζων καὶ ἐκείνων τὰ συμφέροντα καὶ τούτων προλαμβάνων ζημίας καὶ κλονισμούς, ἀποβαίνων δὲ οὕτως εἰς ἕκ τῶν σπουδαίων ἐθνικῶν παραγόντων εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς πατρίδος τοῦ Ὁμήρου.

ΤΕΤΡΑΣΤΙΧΑ

ἼΒΗΡΑΚΙΑ, ποῦ ὀλοκάθαρα ξεσέροντε καὶ πᾶτε
σὲ κάπιο μαῦρο ριζικό, σὲ τάφο ποῦ δὲ νιώθετε,
κάπια ψυχῇ σὰς ἀκλονθᾶ καὶ τραγουδᾶ μαζί σας
τὸ χαρωπὸ τραγοῦδι σας π' ἀνάμεσό σας κλώθετε.

Κλωνιὰ χλωρὰ τῆς μυγδαλιᾶς, ποίος ἦρθε καὶ σὰς εἶπε
τῇ μυστικῇ τῇ σκέπῃ μου ὅπου γιὰ σὰς κοιτοῦσα
μὰ μέρα ποῦ περὶμένα σὰς εἶδα ὅπως σὰς ἤθελα,
καὶ πῆρα τὸν ἀνήφορο νὰ δῶ τί λαχταροῦσα.

Μ' ἀρῶσει, λένγα λυγερή, τοῦ ζέφυρον συντροφίσα —
σὰν πλέκετε κι' οἱ δυὸ μαζί τοῦ ἔρωτα λουλουδία
στὰ πόδια σου νὰ κάθουμαι καὶ νὰ τρυγῶ τὰ λόγια σας,
γιὰ νὰ τὰ φέρνω στὸ χωριὸ καὶ νὰ τὰ λέω τραγοῦδια.

Τραγοῦδισέ μου ἐσύ, ζωή, τις περασμένες μέρες
εἰδῶ στῆς λήθης τὴν πηγὴ ποῦ ἔχω ξαποστάσει,
κι' ἀνιστοῶντάς μου σιγὰ τὴν κάθε μιά μου ἀγάπη
σκύβε καὶ δίνε μου νερὸ μὲ τὰσημένιο τάσι.

Ἐκίνησα γιὰ τὸ γιατρό, τὴν ποθητὴ μου ἀγκάλη,
τὴν πονεμένη μου καρδιά νὰ ξαναγίνω πάλι
μὰ εἶπα τὸ θεῖο φάρμακο τόσο μικρό, ποῦ ἀκόμα
χολὴν ἀνοιώθω στὴν καρδιά καὶ λαύραν εἰς τὸ στόμα.

¹Αἰδίνι, ²Ἀπρίλης 1911

Κ. ΚΡΥΟΝΕΡΗΣ

ΣΥΝΕΙΘΙΣΜΕΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΜΕΣΑ σὲ μιὰ ταβερνίτσα στενή, μὲ χαμηλό ταβάνι, ἀραχνιασμένη. Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος ἔξῃ βαρέλλες σὲ δυὸ ράφια, ἀπὸ τρεῖς σὲ καθένα. Στὸ ἄλλο δυὸ κάντρα ἑσθωριασμένα κρέμονται ἀπὸ δυὸ κορδόνια μακριά, γαρνιρισμένα μὲ ἀράχνες, φόφια ζωφια καὶ λίγδα πο-λυκαιρινή. Τὸ ἕνα κάντρα παρασταίνει τὸν Κολόμβο σὰν πάτησε τὴν Ἀμερική· τὸ ἄλλο, τὸν Ὀθέλλο ποῦ πνίγει τὴ Δεσδαιμόνα. Πάρα μέσα τὸ τεζιάκι, φαρδὺ καὶ ψηλὸ, καὶ πίσω ὁ ταβερνιάρης, κοκκινομάγουλος, ὄρθιος, τσιτωτὸς καὶ σοβαρὸς. Στὸ τεζιάκι ἐπάνω πέντ' ἔξῃ μποτιλιες ἀράδα, δυὸ ντουζίνες ποτῆρια, ὀκτώ τενεκέδες ὀκαδιάρικες καὶ μισές, κάμποσα καραφάκια τοῦ βρακιοῦ, ἕνα μα-στελλάκι καὶ δυὸ τσανάκια μεζέδες.

Στὴ μέση τρία τραπεζάκια μικρὰ κ' ἕνα γκιουβέτσι. Στὸ ἕνα γύρω-γύρω μιὰ παρέα τρώει καὶ κουτσοπίνει: δυὸ μεσόκοποι, ἕνας ἐξηγτάρης — ὁ μπάριμπα - Γιαννακὸς — καὶ τρία παληκάρια, ὄλοι ἐργάτες καὶ στιβαδῶροι τοῦ λιμανιοῦ.

Τὸ κοπέλλι τοῦ ταβερνιάρη, δώδεκα χρονῶν παιδί, κρατᾷ τὴ τακτική συγκοινωνία τῆς παρέας μὲ τὸ τεζιάκι, φέρνοντας τὸν γεμάτο τενεκὲ καὶ παίρνοντας τὸν ἀδειανό. Καὶ χαζεύει καμμιὰ φορὰ ἀκούοντας τ' ἀστεῖα καὶ τῆς κουβέντες τῆς παρέας.

— Μωρέ, π' ἀνάθεμα τὰ πεθαμμένα σου, μπροστὰ σου βλέπε, μωρέ!

Τοῦ φώναζε ἄγρια ὁ ταβερνιάρης καὶ ἄρπαζε ἀπὸ τὰ χέρια του μὲ βία τὸν τενεκὲ, ἄνοιγε τὴν κάνουλα τοῦ βαρέλιου καὶ τὸν γέμιζε προσπαθώντας μὲ κατεργαριά ν' ἀφήνη πολὺ ἀφρὸ ἐπάνω.

Ὁ ἐξηγτάρης, πολὺξερὸς σὲ τέτοια, στραβοκυντάζοντας καὶ χα-μογελώντας πονηρὰ, τοῦ φώναζε ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος:

— Βρὲ τεμπελοσκούλο, πὸ γλήγορα τὸν τενεκὲ!..

Καὶ ἄρπαζε τὴν ὀκτὰ ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ παιδιοῦ, ἐγέμιζε τὸ ποτῆρι του καὶ τὸ στραγγίξε ὡς τὸν πάτο.

Ἡ παρέα ἔφαγε τὸ γκιουβέτσι, κατέδασε ἔξῃ ὀκαδιάρικους τενε-κέδες — ὁ ταβερνιάρης καλὸ - κακὸ εἶχε τραδηγμένες ὀκτώ γραμ-μές μὲ τὸ τεμπεσο: — ὁ μπάριμπα Γιαννακὸς ἔβγαλε τὴ καπνοθήκη

του, ἔστρηψε ἕνα τσιγάρο σάν χωνί, τὸ ἄναψε ξεφυσώντας μεγάλη σύννεφα καπνοῦ, καὶ βλέποντας μιὰ τὸ κάντρο μὲ τὴ Δεοδαιμόνα καὶ μιὰ τὸν ταβερνιάρη λέει στοὺς συντρόφους του :

— Ποῦ λέτε, βρέ παιδιά, δυὸ πράγματα εἶνε ποῦ σὲ κάνουνε καὶ μεθᾶς : ὁ ταβερνιάρης, καλὴ ὥρα σάν ἐλόγου του — καὶ μισόκλεισε τὸ μάτι — καὶ τὸ θηλυκό, καλὴ ὥρα σάν ἐλόγου της — κ' ἔδειξε τὸ κάντρο μὲ τὸν Ὅθέλλο.

— Νὰ σοῦ πῶ μπάριμπα, τοῦ λέει ἕνα παλληκάρι. Σάμπως ἔχουμε καὶ τίποτα καλλίτερο τὸ κόσμο ἀπ' τὸ μεθύσι ;

— Ἔχουμε, βρέ, καὶ τὸν παρᾶ' πετιέται καὶ τοῦ λέει ὁ ἕνας μεσόκοπος, σάν νάτανε σαρᾶφης.

— Βέβαια, δὲ σοῦ λέω ὄχι, ἀποκρίνεται ὁ μπάριμπα Γιαννακός. Μὰ ὁ παρᾶς μεθαίε μόνο τῆς γυναίκες καὶ . . . τοὺς ταβερναράιους.

Τὸ ταβερνοκόπελο κοντοστάθηκε πάλι καὶ χάξευε ν' ἀκούη.

— Πούνε, μωρέ, ὁ τενκεές ! τοῦ μπηῖζει ἄξαφνα μιὰ ἄγρια τάχα φωνὴ ὁ μπάριμπα Γιαννακός.

Τὸ παιδί ξαφνιασθήκε, ἔτρεξε, ἄρπαξε ἀπὸ τὸ τεζιάκι τὸ γεμάτο τενκεές, καὶ τὸν ἔφερε στὸ γέρο. Ὁ μπάριμπα γέμισε τὸ ποτήρι του καὶ τὸ κατέθασε μονορουφιζιά.

— Μπάριμπα Γιαννακός, τοῦ λέει ὁ ἕνας μεσόκοπος' σάν νὰ μὴ τα βλέπω καλά . . . Γιὰ πὲς τζιτζιφο . . .

Οἱ ἄλλοι ξεκαρδίστηκαν στὰ γέλια. Ὁ ταβερνιάρης σούρωνε τὰ μούτρα του καὶ ἄφριζε.

— Μὴ γελᾶτε, βρέ παιδιά, κ' ἐγὼ δὲν κουβεντιάζω στὰ κουτουροῦ. Ἐέρω τί μιλάω. Ἔχω ἀλλάξει ὡς τώρα πολλοὺς ταβερνιάρηδες. Ἄν σᾶς εἶπῶ ἐγὼ ἕνατό, πέτε στείς διακόσους καὶ λίγοι θάναι . . . Μά, π' ἀνάθεμα τὸν πατέρα καὶ τὴ μάνα τους, οὐλοὶ λὲς καὶ εἶνε ἴδιοι . . . κλέφ . . .

Δὲν πρόφτασε ν' ἀποτελειώσῃ τὸ λόγο κ' ἕνας μπάτσος δυνατὸς ἀκούστηκε, ποῦ κατάφερε ὁ ταβερνιάρης στὸ βοδοκόκκινο μάγουλο τοῦ παιδιοῦ :

— Τί χαζεύεις, μωρέ, θεοσκοτωμένε ! κακιάς ὥρας γέννημα !

Τὸ ταβερνόπουλο γύρισε σάν σβοῦρα κρατῶντας τὸ πρόσωπο μὲ τὰ δυὸ χεράκια του.

Ὁ μπάριμπα σῶπασε γιὰ μιὰ στιγμή' καὶ ξερόδηξε. Οἱ ἄλλοι γύρισαν νὰ ἰδοῦν.

— Ποῦ λέτε, βρέ παιδιά — ἐξακολούθησε ὁ γέρος ἀφοῦ ἔστράγγισε ἄλλο ἕνα ποτήρι ξέχειλο καὶ τράβηξε δυὸ ρουφιζιές ἀπὸ τὸ τσιγάρο του. Βρέ, θεομπαίχτες, τοὺς λέω, ἦ τὸ ντεμπεσίρι σας εἶνε σκρανταποδαροῦσα καὶ τρέχει, ἦ τὸ σφουγγάρι σας εἶνε σάν κάβουρας καὶ στραβοπατᾶ . . . καὶ δός του, ποῦ λέτε, ντεμπεσιριές οἱ ἀθεόφοβοι.

Δὲν πρόφταξε πάλι ν' ἀποτελειώσῃ τὸ λόγο, κ' ἕνα ὄχι ! ἀκούστηκε ἀπ' τὸ στόμα τοῦ παιδιοῦ, ποῦ ὁ ταβερνιάρης τοῦ εἶχε δώσει μιὰ κλωτσιὰ στὰ φαχνά καὶ τὸ ξάπλωσε φαρδὸ - πλατὺ χᾶμο.

— Καλὰ νὰ σοῦ κάνῃ, βρωμόσκυλο ! γυρίζε καὶ τοῦ λέει ὁ γέρος.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Με τὸ ζόρι, μωρέ, μὰς φέρνεις νὰ πιούμε, με τὸ ζόρι. Πούναι μωρέ, ὁ τενεκῆς ὁ γιομαῦτος;

.

Τὴν ἴδια στιγμή ἀνοίγει ἡ πόρτα καὶ μπαίνουν ἕνας-ἕνας πέντε παλληκάρια: Ὁ ἕνας, με ρεμπούπλικα καὶ φαρδεῖα πανταλόνια, καὶ με μαλλιά φουντωτά καὶ κάτασπρα — ὄργανατζῆς ἦτανε ὁ ἄλλος, με κοκκινωπά μάγουλα, με παρδαλὸ μαντήλι στό κεφάλι καὶ με κόκκινο ζουνάρι στή μέση, ἦτανε χασάπης· ὁ τρίτος, με μπλοῦζα τοίτινη καὶ με γουνωτὸ κασκέτο, φαράς ἦτανε ὁ ἄλλος με ὑποδήματα ὡς τὰ γόνατα καὶ με μαλτέζικο κασκέτο, ἦτανε ἀμαξῆς· κ' ὁ τελευταῖος, με μαθὶ σακκάκι, με σαλθάρια καὶ κόκκινο μακρουλὸ φέσι, ἦτανε περβολάρης.

— Γεῖά στά παιδιά! εἶπανε στήν παρέα μπαίνοντας ὄλοι, μὰ ὄχι καὶ ὁ χασάπης.

— Καλῶς τὰ παλληκάρια! ἀπολογήθηκε ἡ παρέα, μὰ ὄχι καὶ τὸ ἕνα παλληκάρι.

— Βάλε μας νὰ πιούμε, μωρέ! λέει τοῦ ταβερνιάρη ὁ φαράς.

Ὁ χασάπης ἐστρῆξε τὸ μουστάκι του στραβοκυττάζοντας τὸ παλληκάρι τῆς παρέας.

Ὁ ταβερνιάρης, σάν νὰ μὴ τοῦ καλάρεσε αὐτὴ ἡ δουλειά, ἦταν στενοχωρημένος. Κάτι ἤξερε, κάτι εἶχε ἀκούσει πῶς τὰ δυὸ παλληκάρια τὰ εἶχαν τσουγκρισμένα γιὰ κάτι γυναικοδουλειές. Νὰ μὴν τὰ πολυλογοῦμε τὸ «βάλε μας νὰ πιούμε» βάσταξεν ἀριετὰ, ὅπου στὰ ὑστερα, ξαφνικά-ξαφνικά, ἀπὸ ἕνα μικρόλογο τοῦ χασάπης, ἀρπάχτηκαν οἱ δυὸ παρέες. Καλασμός Κυρίου μέσα στό ταβερνάκι· φόρα ἔξω κάμες καὶ μαχαίρια. Ποτήρια, τραπεζάκια, καρέκλες, τενεκῆδες, κάντρα, μποτιλλίες, ὄλα — θάλασσα. Ὡς που νὰ γυρίσης νὰ ὀδῆς, πέφτουν κατὰ γῆς σπαρταρώντας ὁ φαράς κ' ἕνας μεσόκοπος ἀπ' τὴν ἄλλη παρέα· τὸ ταβερνόπουλο εἶχε κρυφτῆ κάτω ἀπ' τὸ τεζιάκι. Ὁ ταβερνιάρης, κίτρινος, ἔτρεμε σάν τὸ καλάμι ἀπ' τὸ φόβο του. Οἱ ἄλλοι ὄλοι ὅπου φύγη - φύγη. Σκορπιδοχόρτο.

Σὲ λίγο, νά! κ' ἡ ἀστυνομία. Ἐνας ἀστυνόμος καὶ τέσσερες χωροφύλακες. Βλέπει τοὺς δυὸ σκοτωμένους, ῥωτᾷ τὸν τρομαγμένον ταβερνιάρη, ξύνει τὸ κεφάλι του, σάν κἂν νὰ γύρευε νὰ βρῆ, σκέφθηκε, καὶ βάζει τοὺς δυὸ χωροφύλακας νὰ δέσουν τὸν ταβερνιάρη ὀπισθάγκωνα. Ποιόν ἄλλον, ἀφοῦ οἱ διαβόλοι εἶχαν φύγει ὄλοι; Ἐπειτα βγαίνει ἔξω με τοὺς ἄλλους δυὸ, πιάνει δυὸ γειτόνους ἀριστερά, ἄλλους δυὸ δεξιά, ἄλλους τρεῖς ἀντικρῦ, καὶ σάν νὰ μὴ τοῦ φτόνανε αὐτοί, τσακώνει καὶ πέντ' ἔξη περαστικούς, τοὺς δίνει ὄλους, καὶ δὲς του ἴσα στὸν ἀστυνομικὸ σταθμό. Βρὲ ἀνά, λάθος γέννημα, τζάνουμ! τί φταῖνε οἱ ἀνθρώποι. Μὰ ὁ ἀστυνόμος δὲ χαμπάριζε ἀπὸ τέτοια. Τοὺς ἔθαλε σὲ ἀνάκρισι, ἔκανε τὴν ἐκθεσί του καὶ τοὺς τραβολογᾷ: ὄλους μάτσο στή φυλακή.

Ὅλοι, φτωχοὶ ἀνθρώποι, ἄρχισαν νὰ κλαῖνε, καὶ νὰ παρακαλοῦνε. Μὰ ὁ ἀστυνόμος οὔτε ἀπάντησι τοὺς ἔδινε. Ἦταν ἀδυστήρῳς. Δὲ χωροφύλακες καὶ ἀστυνόμοι ἐπὶ στενοχωρημένους πρὸς τὸν ὄλο.

ἄρχιζε τὰ βλαστήμια στή γλώσσα του. Τούς ἔβριζε θεούς καί παναγίες. Σάν νά τοὺς ἔλεγε:

— Στή φυλακὴ ὄλοι. Δὲν τ' ἀκούω ἡγῶ αὐτά. Ἄθῳοι, ξαθῳοί — δὲν ἔχει. Δικὴ μου δουλειὰ δὲν εἶνε. Ὁ Νόμος ἄς τὸ βρῆ. Ὁ ἀστυνόμος δὲν εἶνε νόμος. Ὁ ἀστυνόμος εἶνε ἀρχὴ καὶ κάνει τὰ χρέος του.

Οἱ ἀληθινοὶ ὅμως ἔνοχοι φύγανε ἀπ' τὴ Σμύρνη. Μοναχὰ ὁ μπάρμπα - Γιαννακὸς δὲν τὸ κούνησε, ἐπειδὴ ἦταν ἀθῳός, μὰ ἦταν καὶ ὑπήκοος βῶστος. Ποιὸς νά τὸν πειράξῃ; Κρύφτηκε γιὰ λίγο διάστημα, καλὸ - κακό, κ' ὕστερα βγήκε ἔξω καὶ ξανάπιασε δουλειά.

Μόνου ἀλλάξε ταβέρνα, γιατί ἐκεῖνη πλιά εἶχε γίνει ρημάδι.

* * *

Πέρασε καιρὸς. Χρόνος κ' ἀπάνου, ποὺ ἡ δουλειὰ ἐκεῖνη εἶχε πλιά ξεχαστῆ. Μὰ ὁ ταβερνιάρης καὶ οἱ ἄλλοι, ποὺ τοὺς ἐμπλεξε ὁ ἀστυνόμος στὰ καλά καθούμενα, ἔμεναν ἀκόμα κλεισμένοι καὶ ξεχασμένοι στή φυλακὴ καὶ δὲν ἦταν τρόπος νά βγοῦνε. Ποὺ νά γλυτώσουν ἀπ' τὰ νύχια τῆς Δικαιοσύνης μονάχα μὲ τὸ δίκου τους; Γι' αὐτὸ κ' ὁ μπάρμπα Γιαννακὸς, σάν ἔσμιγε καὶ κουτσόπινε μὲ τὴ νέα παρέα του στή ἄλλη ταβερνίτσα, τοὺς ἔλεγε μὲ νόημα κουνώντας τὸ κεφάλι του:

— Μωρὲ μάτια μου, σάν ἔχῃς μέσα δὲν μπαίνει ποτὲ μέσα!..

Μιὰ ἡμέρα, ἐκεῖ ποὺ ἔπινε ὁ μπάρμπα - Γιαννακὸς μὲ πέντ' ἔξη ἐργάτες στή ταβέρνα, ἔμαθε πῶς βγήκανε ἀπ' τὴ φυλακὴ οἱ ἀδικηθέντες ἐκεῖνου τοῦ σκοτωμοῦ.

— Μωρὲ, μιλάτε καλά! ἀλήθεια, βγήκανε οἱ ζουκαράδες; τοὺς ῥώτησε. Δόξα νάχῃ ὁ Παντοδύναμος. Μπράβο στή Δικαιοσύνη! Κι' ἀφοῦ, μωρὲ παιδιὰ, ὑπάρχει θάνατος, βάλτε νά πιούμε!..

Καὶ τράβηξαν ὄλοι ἀπὸ μιὰ ποτηριὰ.

— Ποὺ λέτε, βρέ μάτια μου — ἐξακολούθησε ὁ γέρος — ὁ Νόμος δὲ χωρατεύει. Νά! τὸ εἶδατε; Οὔτε δεκαπέντε μῆνες δὲν πέρασαν καὶ φάνηκε πῶς φανερό πῶς ἦταν οἱ ἄνθρωποι ἀθῳοί... Κ' ἡ δικαιοσύνη ἔκαμε τὸ χρέος της. Τούς ἔβγαλε ἀπ' τὴ φυλακὴ...

— Μὰ δὲ σοῦ φαίνεται, μπάρμπα, εἶπε ἕνας ἀπ' τὴ παρέα, πῶς ἄργησε πολὺ νά τὸ καταλάβῃ πῶς ἦταν ἀθῳοί οἱ κακόμοιροι;

— Ἄ α α! ἡ καλὴ δουλειὰ, μωρὲ παιδιὰ, ἀργεῖ νά γένη, ἀποκρίθηκε μὲ ἕνα γέλιο πικρὸ ὁ μπάρμπα.

— Καὶ χρειάστηκε κ' ὄλας, εἶπεν ἄλλος, νά πουλήσουν οἱ δύστυχοι τὰ μαλλοκέφαλά τους γιὰ ν' ἀποδείξουν πῶς εἶνε ἀθῳοί...

— Μὰ βρέ, ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, μὲ τίς ἀπαυτές... μβάζονται αὐγὰ ποτέ;... Ἄμ' τί ἤθελες πάλι ἐλόγου σου νά βγῶ ἀπ' τὴ φυλακὴ τσάρμπα;...

Κάποιος ἔκανε νά γελάσῃ. Μὰ τὸ γέλιο του ἔσβυσε ἀμέσως, σάν γύρισε καὶ εἶδε τοὺς ἄλλους νά κουνοῦν τὰ κεφάλια τους μελαγχολικά, μὲ τὰ μάτια χαμηλωμένα κατὰ γῆς.

Ὁ μπάρμπα Γιαννακὸς γιὰ κάμποση ὥρα δὲν ἔβγαζε ἄχνα. Ἦταν

Authorised by the National Library of Greece, 14722105, σάν βουρκωμένα.

Σὲ λίγο σηκώνεται χωρίς νὰ βγάλη τοιμουδιά, παίρνει τὴν πατατούκα του στὸν ὄμο, καὶ κάνει νὰ φύγῃ. Μὰ πρὶν πατήσῃ τὸ κατῶφλι τῆς πόρτας, γυρίζει ἄξαφνα πίσω, στέκει μπροστὰ στὴν παρέα, κόκκινος, ἀγριεμένος, ἀλαλιασμένος σὰν ἀπὸ θυμὸ, σὰν ἀπὸ πόνου, καὶ μὲ χειρονομίες ἀπότομες καὶ φωνὴ δυνατὴ, μὰ βραχνή σὰν νὰ τὸν ἐπιγε κάποια ψυχικὴ τρικυμία :

— Μωρέ, τοὺς λέει, ποῖός 'ρωτᾶει τὸν κύρ χασάνη πότε κάνει ῥαμαζάνι; Μωρέ, ποῖός μασκαρᾶς σὰς γέλασε καὶ σὰς εἶπε πῶς ἡ φτώχεια δὲν εἶνε ἀτιμία καὶ τὸ δίκιο δὲν εἶνε παρᾶς; Αἱ! μιλάτε, ντέ! Τί βουθαθήκατε;

Καὶ γιὰ μιὰ στιγμὴ, ἔτσι, μὲ τὸ δεξιὸ χέρι τεντωμένο, μὲ μάτια γουρλωμένα, στάθηκε σ' αὐτὴ τῆ στάσι, σὰν ἄγαλμα παράξενο. Ἡ παρέα ἀπόμεινε ἀλαλόφωνη. Ὅλοι τὸν κῦτταζαν μὲ ἀνοικτὸ στόμα. Λὲς καὶ τοὺς εἶχε μαγνητισμένους. Ἐπειτα καθὼς ποῦ εἶχε τὸ χέρι του τοιτωμένο μὲ τὴν παλάμη ἀνοικτὴ, τὴν ἔστρεψε κατ' ἐπάνω του καὶ ἔδωκε μιὰ μούντσα στὰ ἴδια του τὰ μούτρα:

— Ὅρσε, γαμπρέ, κουφέτα!.. χὰ, χὰ, χὰ, χὰ!

Καὶ μ' ἓνα γέλιο ἀλλόκοτο ξεπόρτισε βιαστικὰ καὶ βγήκε ἔξω σὰν τρελός.

Ἡ παρέα ξαφνιάστηκε μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ τοῦ μπάρμπα Γιαννακοῦ. Τί τοῦλθε τάχατες; Ὅλοι τὸν ἤξεραν πῶς ἦταν ἓνα μαλακὸ γεροντάκι, τίμιο, στοχαστικὸ, πολύξερο, ταξιδεμένο, μόνο ποῦ τοῦ ἄρσεε λίγο πλιότερο τὸ κρασάκι καὶ τὸ γλέντι. Μὰ κανέναν δὲν μπόρσε νὰ 'μπῆ μέσα στὴ ψυχὴ του ἐκεῖνο τὸ βράδυ καὶ νὰ νοιώσῃ τί ἔπαθε ὁ μπάρμπας...

Ἡ παρέα μελαγχόλησε καὶ σώπασε. Καὶ σὲ λίγο, σιγὰ-σιγὰ, ἓνας-ἓνας, μὲ μιὰ ξερὴ «καλὴ-νύχτα» σηκώνότανε κ' ἔφευγε.

Τὸ ταβερνάκι ἐκεῖνη τῆ νύχτα ἔκλεισε νωρίς-νωρίς.

ΧΡ. ΒΑΣΙΛΑΚΑΚΗΣ

ΜΑΤΑΙΟΣ ΛΟΓΙΣΜΟΣ

- Ἡ ὀργὴ μὴν εἶναι δύναμη, ποῦ τὴ ζωὴ στηριζεῖ;
- μὴν εἶναι ἀρρώστεια ὁ πόνος μας; μὴν εἶναι ἡ καλοσύνη βάλσαμο ποῦ παρηγορεῖ καὶ τὴν ἐλπίδα δίνει;
- Ἄξιζε τάχα ν' ἀγαπᾶς ἢ νὰ μισῆς ἀξιζεῖ;
- Ὅλα εἶναι μάταιος λογισμός, σὰν φῶς θαμπὸ ποῦ σβένει, ἀφοῦ ἢ Ἀγάτη ξεψυχᾷ, ἀφοῦ ἢ Χαρὰ πεθαίνει.

[Ζάκυνθος 27 Δεκεμβρῆ 1910].

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

[Μία ἐκλεκτὴ καὶ σπανία κόρη, σπανία εἰς εὐγένειαν καὶ ὠραιότητα πνεύματος, εἰς θησαυροὺς ψυχῆς καὶ μορφώσεως, ἔσβυσε πρὸ ὀλίγων μηνῶν μέσα εἰς τὸ ἀνθίσμα τῶν νεο-νικῶν τῆς χρόνων καὶ εἰς τὰ πρῶτα χαμόγελα τῆς ζωῆς καὶ τῶν ἐλπίδων : ἡ διδάκτωρ τῆς φιλολογίας Κατίνα Ἡλιακοπούλου, ἐκ τῆς γνωστῆς ἀρχοντικῆς οἰκογενείας τοῦ Γαλαξειδίου. Ὡ, σκληρὰ εἰρωνεία τῶν ἀνθρώπων ! Τὸ δίπλωμα τοῦ Πανεπιστημίου, τὸ ὁποῖον ἐφιλοδόησε καὶ ἐξηγόρασε ἀντὶ τόσων θυσῶν καὶ κόπων, διὰ νὰ τῆς ἀνοιξῆ πλατυτέρους τοὺς ὀρίζοντας καὶ τὰς θύρας τῆς διανοήσεως καὶ τοῦ κόσμου, ἐπὶ-πρωτο νὰ τῆς χρησιμεύσῃ ὡς νεκροσάβανον τῶν ὥραιων καὶ μεγάλων τῆς ὄνειροπολήσεων ! Ἀντὶ ἄλλης περὶ τῆς σκιαγραφίας

παραθέτομεν τὸ κάτωθι ἔλεγξον τῆς συμφοιτητοῦς καὶ συναδέλφου τῆς, ἐπίσης διδάκτορος τῆς φιλολογίας, δεσποινίδος Σοφίας Μινεΐκου, πλήρης πόνου καὶ φιλοσοφικῆς μελαγχολίας, ἐν ἀληθινὸν ἀριστοῦργημα εἰς τὸ εἶδος τοῦ, ἔσοχον ἀληθῶς εἰς ἔμπνευσιν καὶ πρωτοτυπίαν, ἀπὸ τὰ ὀλίγα ἐξ ὧν ἔχει νὰ ἐπιδειξῆ ἡ σύγχρονος φιλολογία τῶν νεκρολογιῶν καὶ τῶν ἐπιηθειῶν. Δεξιότερα καὶ ἀβρότερα καὶ αἰσθαντικώτερα χεῖρες δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ πλέξουν συγκινητικώτερα τὰ νεκρολουλούδα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐστόλισεν ὁ ποιητικὸς τῆς πόνος τὸν τάφον τῆς ἀγαπημένης τῆς Κατίνας. Εἰς τὰς δυνατάς γραμμάς του οἱ ἀναγνώσται τοῦ « Ἡμερολογίου » ὄχι μόνον θὰ εἴδουν ζωντανὴν τὴν εἰκόνα τῆς ἀπολεσθεῖσης κόρης, ἀλλὰ καὶ θὰ συναντήσουν ἐν ἔκτακτον λογογραφικὸν τάλαντον, τῆς δεσποινίδος Σοφίας Μινεΐκου.]

† ΚΑΤΙΝΑ ΗΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Ἄργα ἴσως ἄργα ἐπῆρα τὴν πένα διὰ νὰ σῶρῃ τὰς πενήτους αὐτὰς γραμμάς καὶ πλανηθῶ εἰς τὴν τραγικὴν ἀναπόλησιν τοῦ θανάτου Σου, πολυαγαπημένη μου. Ὁ πόνος μου ὁμως — πίστευσέ το εἰς τὰ βάθη τῆς ἀνυπαρξίας Σου καὶ δικαιοσέ με — ὁ πόνος μου ἔχει ἀναβλύσει ἀπὸ τὰ μύχια τῆς ψυχῆς μου βαρῦς, ἀφθονος καὶ ἀσυγκράτητος ἀπὸ τὴν μαύρην ἐκείνην ὥραν, ποῦ ἐπῆρες τὸ παρθενικὸ Σου σῶμα κουρασμένη ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ τὸ ἀνέδρασες εἰς τὴν μοναξιάν καὶ τὸ παρέδωκες ἀνυπεράσπιστον εἰς τὸ σαράκι τῆς ἀρρώστειας καὶ τῆς ἀπογνώσεως, ὡς ποῦ ἦλθεν ἡ μοιραία στιγμὴ καὶ ἔσθυσες μὲ τὰ μάτια καρφωμένα εἰς τὸν ὀρίζοντα, ἀλλοίμονον ! Εἰς τὰ ἴδια γαλανὰ βάθη τοῦ ὀρίζοντος, μέσα εἰς τὰ ὁποῖα ἐπλεεσ ἄλλοτε, λικνισμένη ἀπὸ τὸ χαρούμενον ὄνειρον τῆς ζωῆς . . .

Πίστευσέ με, πολυαγαπημένη ὁ πόνος μου ἔχει ἀναβλύσει ἀπὸ

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiakō Apothetirio Dimōsias Isthmou
Restrictions apply.

τότε, ἔχει ἐκπηδήσῃ ἀπὸ τὰ βάθη μου, ἐπλημύρησε τὴν ψυχὴν μου, ἐγέμισε ἀπὸ πίκραν τὰ μάτια μου καὶ ἐσκέπασε μὲ ἓνα βαρὺ μελαγχολικὸ πῆλον ὄλα τὰ πράγματα γύρω μου.

Ἄλλα ἐσυννέφιασαν μέσα μου καὶ ἐπάνω ἀπ' ὄλα ἐστάθῃ ὁ θρήνος διὰ τὰ χαμένα Σου νειᾶτα, ὁ θρήνος διὰ τὰ ὄνειρά σου, ποῦ ἔπασαν ὠχρὰ καὶ ξεφυλλισμένα εἰς τὴν μοναξιάν — καὶ ἀκόμη ὁ θρήνος ὁ βαθὺς καὶ μυστικὸς δι' ἐμένα καὶ δι' ὄλους τοὺς ἄλλους ποῦ κυττάζομεν σήμερον μ' εὐδαιμονίαν τὸ φῶς καὶ λουόμεθα ἀκόμη ἀνύποπτοι μέσα εἰς τὴν ἀσημένιαν καλυμδύθραν τῆς αὔγῃς, χωρὶς νὰ λογαριάζωμεν τὴν καμπάναν, ποῦ εἶναι κρεμασμένη ἐπάνω μας καὶ κάθε στιγμὴν, μὲ κάθε φύσημα τοῦ ἀνέμου, ἀπειλεῖ νὰ σημάνη τὸν χωρισμόν μας καὶ τὸν θάνατον!

Ἐξύπνησεν ὁ παγκόσμιος θρήνος μέσα μου, πολυαγαπημένη.

Ἐκινούμεν χαροῦμενοι ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ Ἄγνωστου καὶ ἐξυπνοῦμεν εἰς τὸ φῶς ἀνοίγομεν τὰ μάτια εἰς τὴν ζωὴν, γεμίζομεν τὴν ψυχὴν μας μὲ τὴν ἀνοιξιν, παλλόμεθα μὲ τὴν ἀγάπην καὶ στερεώνομεν τὸ βῆμα — καὶ κάμνομεν τὸ στήθος χαλύδεδινον καὶ ὑποθαλλόμεθα εἰς πευθαρχίαν ἐσωτερικὴν — διὰ τὴν νικητήριον ἀντιμετώπιον τῶν αὐστηρῶν σκοπῶν.

Καὶ ἐνῶ εἶμεθα ἄθῃοι καὶ ἄξιοι εἰς τὴν ζωὴν, ἐνῶ προχωροῦμεν ἀνύποπτοι εἰς τὸν δρόμον ποῦ εἶνε χαραγμένος ἀπὸ τὴν μοῖρα, προτοῦ νὰ σημάνη ἀκόμη τὸ μεσημέρι τῆς ζωῆς — ἡ ἴδια μοῖρα, σκληρὰ καὶ παντοδύναμος, ἐρχεται πάλιν καὶ μᾶς σπρώχνει πρὸς τὴν ἀφάνειαν καὶ μᾶς βυθίζει εἰς τὴν Γῆν, μᾶς ὠθεῖ πρὸς τὴν Δύσιν, καὶ μᾶς πνίγει ἐκεῖ κάτω ἀπὸ τὰ σύννεφα ποῦ ματάνουν μὲ τὸ τίμιο αἷμά μας... Πῶς νὰ μὴ θρηνηῶσαι λοιπόν;

Ἄφου προχθὲς ἀκόμη, πολυαγαπημένη, σκυμμένη ἐπάνω εἰς τὰ βιβλία Σου ἐκούραζες τὴν ζωὴν Σου μὲ τὸν πόθον τῆς σκέψεως, μὲ τὴν ἀνάγκην τῆς ἱκανοποιήσεως ὄλων τῶν μυστικῶν καὶ ἐπιμόνων ἐρωτηματικῶν, τὰ ὅποια φύονται καὶ ἐνεδρῶσιν εἰς τὸν δύσκολον δρόμον τῶν Ἐκκλησιῶν ἄφου προχθὲς ἤνοιγες τὴν ψυχὴν Σου καὶ ἐτραγουδοῦσες τὸ φῶς καὶ ὕστερα ἐπαιρνες τοὺς μακρυνούς δράμους, ἐρημικὴ καὶ σιωπηλὴ, καὶ ἐκτιζες τὰ ὄνειρά Σου καὶ ἐπλανάσο εἰς τὰ περασμένα Σου καὶ διέγραφες τροχιὰς διὰ τὴν ζωὴν Σου καὶ ὠθεῖσες καὶ ἐνεθάρρυνες τὸν ἑαυτόν Σου εἰς τὸν ἀνήφορον τῶν τιμῶν. Καὶ ἔπειτα ἐρωτοῦσες κρυφὰ τὴν καρδιά Σου, τὴν παρθενικὴν, ὅπως τὰ κατάλευκα κρῖνα, ὅπως ἡ ἀσημένια αὔγη ποῦ τόσον τὴν ἀγαποῦσες, τὴν ἐρωτοῦσες μὴν εἶχε μυστικά νὰ Σοῦ ἐξομολογήθῃ, ἐκεῖ, μακρὰν, ἔξω ἀπὸ τὸν κόσμον, ὅπου τὸ παρθένον ἐρύθημα, ποῦ βγαίνει μαζί μὲ τὸ χτυποκάρδι, αὐτόματον ἀπὸ τὰ βάθη, ἀνεβαίνει καὶ στολίζει καὶ σκορπίζεται εἰς τὴν μορφὴν, χωρὶς νὰ κινδυνεύῃ νὰ μολυνθῇ ἀπὸ τὰ μάτια τῶν βεβήλων.

Ναί! ὄλα αὐτὰ — οἱ παλμοὶ τῆς καρδιάς, ἡ ἀνάγκη τῆς σκέψεως, ἡ εὐγενικὴ Σου ψυχὴ — καὶ ἡ ἀγάπη Σου ποῦ ἔρρεεν ἀφθονος ἐπάνω εἰς τοὺς ἀνθρώπους Σου καὶ τοὺς ἐγέμιζεν — ὄλα αὐτὰ — τὰ εἰςῆρω καὶ εἶμαι θλιμμένη — εἶναι ἡ ζωὴ αὐτὰ, ἡ ζωὴ, ποῦ τόσον

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Istitou
Restrictions apply.

τὴν ἀγαπῶ — καὶ ὁμῶς ποῦ μέλλει νὰ σκύψῃ μολαταῦτα κάτω ἀπὸ τὴν Μοίραν, νὰ βυθισθῇ, σὺν τὴν ἰδικὴν Σου, εἰς τὴν γῆν καὶ ἀκόμη, ἀλλοίμονον! νὰ γίνῃ χῶμα — ὅπως καὶ ἡ ἰδική Σου — τέφρα καὶ πηλὸς καὶ ἀνυπαρξία — τώρα ποῦ καὶ τὸ ἴδιον χῶμα ἀκόμη, μὲ τὴν ἀνοιξί, θέλει νὰ βγῇ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του, θέλει νὰ γίνῃ ὅλον ἐπιφάνεια, νὰ γίνῃ λαλοῦδι· καὶ καρπὸς καὶ νὰ παραδοθῇ καὶ νὰ παραλύσῃ εὐτυχισμένον εἰς τὴν ἀγκάλῃν τῆς θερμῆς Ζωῆς! . . .

Πῶς λοιπόν; μὲ ποίαν δύναμιν ἡμεῖς οἱ περιλειπόμενοι, ν' ἀντλήσωμεν ἀπὸ τὴν ψυχὴν μας τὸν γόον τοῦ πικροῦ θρήνου, διὰ τὸν ἀδικον θάνατόν Σου καὶ τῆς διαμαρτυρίας ἀκόμη, ἂν ἤμπορούσαμεν, καὶ τῆς ὀργῆς — ἀφοῦ εἰς τὴν ἀκοίην μας δονοῦν οἱ παλμοὶ τῶν περὺγων τοῦ ἴδιου ἀνθρωπίνου ὀλέθρου, ἀφοῦ εἴμεθα ἐπίσης ἀνίσχυροι, ἐπίσης ἄνθρωποι, ἐπίσης θύματα εἰς τὰς χεῖρας τῆς Μοίρας, ὅπως Σὺ; Καὶ ἀκόμη, μὲ ποίαν τόλμην νὰ πλάσωμεν ἰδεῖδῃ, νὰ κατέθωμεν εἰς τὸν στίβον τῆς ζωῆς καὶ νὰ συνάψωμεν τοὺς ἀγῶνας διὰ τὴν Νίξην, νὰ πάρωμεν τὸν ἀνήφορον ποῦ εἶναι δύσκολον καὶ κάθε στιγμὴν ματώει τὴν ψυχὴν;

Πῶς νὰ ξεκινήσωμεν διὰ τοὺς μεγάλους δρόμους ποῦ πρέπει νὰ χαραχθοῦν ἐπάνω ἀπὸ τὰς θαλάσσας εἰς τὰ βουνά, πῶς ν' ἀνεβῶμεν εἰς τὴν κορυφὴν καὶ νὰ τραγουδήσωμεν μὲ τὴν ἀνύποπτον εὐτυχίαν τῆς χρυσῆς νεότητος τὸ εὐδαιμονικὸν τραγοῦδι· τῆς χαρᾶς πρὸς τὸ φῶς;

ὦ! ἐλάτε λοιπόν, ἐλάτε, ὅσοι εἰμπορεῖτε ἀκόμη, πάρτε τοὺς δρόμους αὐτοὺς καὶ τραγουδήσετε τὴν χαρὰν, διότι ἐγώ, — λιγύζου τὰ γόνατά μου, κάμπτομαι κάτω ἀπὸ τὴν φοβέραν τῆς Μοίρας, ποῦ περουργεῖ, ἐπάνω μου καὶ εἶναι τυφλή καὶ κάθε στιγμὴν ἀπειλεῖ — ἀπειλεῖ ἐμένα καὶ ὅτι ἀγαπῶ καὶ ὅ,τι ὑπάρχει εἰς τὴν ζωὴν — νὰ μᾶς κλείσῃ τὰ μάτια, νὰ μὴ χαιρώμεθα πλέον τὸ φῶς καὶ νὰ μὴ βλέπωμεν τοὺς ἀγαπημένους — καὶ νὰ γίνωμεν, ὅλα πλέον νὰ γίνουιν, κόνις καὶ σικιά καὶ ἀνυπαρξία — ὡτὰν ἐκείνην, εἰς τὴν ὁποίαν ἐδυθίσθης καὶ Σὺ, χωρὶς νὰ ἤμπορῆς νὰ ξαναγυρίσης, πολυαγαπημένη! . .

Συγχώρησέ με' ἐπῆρα τὸν πόνο Σου, τὸν ἔκαμα ἰδικόν μου, ἐπλάτυνε καὶ ἔγινε, χωρὶς νὰ τὸ θέλω, ἀνθρώπινος καὶ παγκόσμιος, Συχώρησέ με' μὰ πῶς εἰμπορῶ; Καὶ ἂν ἀκόμη, ἀπὸ τὸν θάνατον τῶν ἀτόμων ἐπάνω εἰς τὸν τάφον των, πιστεύσω, πῶς ἀναδύεται ἡ Ζωὴ νέα, ἀφθονος καὶ πλουσία, πῶς τὰ φθινόπωρα ἐτοιμάζουιν τὴν ἀνοιξιακὴν ἀνοιξίαν καὶ οἱ χειμῶνες εἶναι τὸ μαινόμενον στόμα ποῦ χαιρετίζει τὴν παγκοσμίαν καὶ συνολικὴν Ἀνάστασιν καὶ Ἀνανέωσιν — καὶ ἂν πιστεύσω πῶς ἡ Ζωὴ, ὡς Σύνολον, μένει ἀθάνατος πάντοτε — ἀλλοίμονον! πῶς εἰμπορῶ νὰ συγκρατήσω τὸν θρήνον διὰ τὸν τάφον τὸν ἰδικόν μου, διὰ τὸν θάνατον ὅλου αὐτοῦ τοῦ Σήμερον, ποῦ εἶναι ἄρσερον καὶ εὐδαιμον καὶ πάμφωτον γύρω μου — διὰ τὸν θάνατον τὸν ἰδικόν Σου, φίλη μου, πῶς μοῦ βαρύνει τὰ στήθη καὶ μοῦ κουράζει θανάσιμα τὴν ψυχὴν καὶ σκεπάζει τὰ πράγματα γύρω μου μὲ ἓνα βαρὺ καὶ μελαγχολικόν σύννεφον; . . .

Πάρε λοιπόν, πολυαγαπημένη μου *Κατίνα*, τὴν σκοτεινὴν τροχίαν

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako-Apothetirio Dimosias Iστο
Restrictions apply.

ποῦ σοῦ ἐχάραξεν ἡ μαύρη Σου Μοῖρα· πάρε τὸν ἀνήλιον δρόμον, μὲ τὴν γαλήνην τῶν τιμίων εἰς τὸ παρθενικὸ μέτωπό Σου, καὶ πάρε τὴν ψυχὴν μας, πολυαγαπημένη.

Ἄφοῦ κατηγνῆσαμεν βωδοὶ καὶ σταματοῦμεν ἀνήμεροὶ καὶ ἀπολιθούμεθα, γύρω ἀπὸ τὴν πῶσον Σου, ἄνθρωποι καὶ ἡμεῖς, δέξου κἂν εἰς τὰ σκοτάδια τῆς ἀνυπαρξίας Σου τὴν συντροφίαν τῆς ἀγάπης, τοῦ θρήνου καὶ τῆς συντριβῆς μας· πάρε τὸν ἀδελφικὸν σπαργμόν, πάρε τὰς μυχίας εὐχὰς μας διὰ τὸν ἀγύριστον, τὸν μακρυνόν Σου δρόμον:

— Σῦρε, Καλή μας, σ' τὸ καλὸ καὶ σ' τὴν καλὴν τὴν ὥρα . . .

ΣΟΦΙΑ ΜΙΝΕΪΚΟΥ

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

ΜΑΡΚΟΣ ΤΣΑΛΟΥΜΑΣ

Ἐν Ἰσραηλὶα τῆς Αἰγύπτου ἑλληνικῆ Κοινότητος ἀπώλεσε τελευταῖον ἐν ἀγαπητὸν καὶ ἐκλεκτὸν αὐτῆς μέλος, τὸν ἀείμνηστον

Μάρκιον Τσαλουμάν. Ὁ μεταστάς ὑπῆρξεν ἐκ τῶν αὐτοδημιουργικῶν ἐκείνων τέκνων τῆς Μεγάλης Πατρίδος, τὰ ὅποια κατορθώνουν διὰ μόνης τῆς φιλεργίας, τῆς εὐφυΐας καὶ τῆς τιμότητός των, ξένοι εἰς ξένην χώραν, νὰ δημιουργοῦν οὐχ ἦττον ὄνομα, θέσειν, περιουσίαν καὶ ὄρασις ὄντως ἔθνωφελῆ. Γεννηθεὶς ἐν Αἰρίῳ καὶ ἀπορφανισθεὶς τῶν γονέων του ἐν νεαρῳτάτῃ ἡλικίᾳ κατέλιπε τὴν γενέθλιον νῆσον καὶ ἐγκαταστάς εἰς Αἴγυπτον ἠδυνήθη βαθμυθὸν καὶ κατ' ὀλίγον καὶ τὴν πατρικὴν κτηματικὴν περιουσίαν κινδυνεύουσαν ἐκ τῶν χρεῶν νὰ διασώσῃ καὶ

τὰς πέντε ἀδελφὰς του νὰ ἀποκαταστήσῃ — γνώρισμα τοῦτο τοῦ ἀγνοῦ καὶ βαθέος οἰκογενειακοῦ αἰσθηματος, τὸ ὅποιον χαρακτηρίζει τοὺς ἀπανταχοῦ ξενιτευμένους Ἑλληνας — καὶ θέσειν ἐπίλεκτον νὰ καταλάβῃ ἐν Ἰσραηλὶα, ὅπου ἐπὶ εἰκοσιπενταετίαν ὄλην διετέλεσεν ἀντιπρόσωπος τοῦ προξενείου ἀφιλοκερδῶς καὶ μετ' ἀφοσιώσεως προσφέρων τὰς ὑπηρεσίας του καὶ πρόεδρος τῆς Κοινότητος. Εἰς τὰς ἐπιμόρους καὶ δεξιὰς ἐνεργείας του ὀφείλεται ἡ ἐκ μέρους τῆς Ἑταιρίας τῆς Διῶρυγος προικοδοτήσις τῆς Κοινότητος δι' ἑτησίου ἐκ 50 λιρῶν ἐπιδόματος, ἐσχάτως δὲ καὶ ἡ παραχώρησις μεγάλου γηπέδου πρὸς εὐρύσιν τῶν κοινοτικῶν ἰδρυμάτων. Ὡς ἔμπορος ὑπῆρξεν ἐντιμότητος εἰς τὰς συναλλαγὰς του, ὡς οἰκογενειάρχης

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

φιλόστοργος με ἑλληνοπρεπή ἰδανικά, ὡς κοινωνικός δὲ ἄνθρωπος εἰλικρινής καὶ ἀξιαγάπητος, ἀδολος ὡς φίλος καὶ θερμὸς πατριώτης τοὺς πάντας συντρέχων καὶ βοηθῶν. Ὁ δὲ οἰκὸς του ἦτο τὸ ἐντευκτῆριον τῶν πολιτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν. Διὰ τοῦτο ὁ θάνατός του, ἐν ἡλικίᾳ ἔτι 55 ἐτῶν, ἐλύπησεν οὐ μόνον τὴν ὁμογενῆ ἀλλὰ καὶ τὴν διεθνῆ κοινωνίαν, παρ' ἣ ἀπήλαυεν ἄκρας ἐκτιμῆσεως. Τὴν κηδεῖαν του, γενομένην δημοτελῶς, ἠκολούθησαν ἅπαντα τὰ φιλανθρωπικὰ σωματεῖα, ἡ διεθνὴς Φιλαρμονικὴ, τὸ Προξενεῖον καὶ πᾶσα ἡ ὁμογενὴς καὶ ξένη αὐτόθι παροικία εἰς ἐνδειξιν πόνου καὶ ὑπολήψεως εἰλικρινοῦς.

ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΤΑΛΑΝΤΟΥ

[Εἰς σκηνάς 9 μετὰ προλόγου κα' ἐπιλόγου, ἦτοι ἐν βλφ 11.]

I

Ἡ κυρία Κουρκουτάκη (εἰς τὸ σαλόνι τῆς).— Καλέ ἀκοῦτ' ἐκεῖ, ἡ Νινῆ νὰ θέλῃ νὰ ἀνέβῃ εἰς τὴν σκηνήν; Ἐχει, λέγει, μεγάλην κλίσιν εἰς τὸ δρᾶμα. Κάθε μέρα ἀπαγγέλλει... Δὲν εἶνε καλὰ αὐτὸ τὸ κορίτσι. Αὐτὸ μοῦ ἔλειπε τώρα, ἡ κόρη μου νὰ γίνῃ θεατρίνα...

Ἡ φίλη τῆς κυρίας (γεροστοκόση χειρτεῖσα 50 φετ'! φθινόπωρα).— Καλέ, νὰ τὴν παντρέψετε τὸ μόνο γιατρικόν.

Ἡ κυρία Κουρ. κλπ.— Ἐχεις δίκαιον. Καὶ ἐγὼ τὸ ἐσκέφθην αὐτό.

II

— Ἀγάπη μου!

— Λατρεία μου!

Συνηντήθησαν, κρυφὰ ἀπὸ τῆς μαμάδες των, ἕνα ἀνοιξιᾶτικο δειλινό σπὴν Κηφισιά, ὁ Τζῶν καὶ ἡ Νινῆ. Τὰ φύλλα ἐφιθύριζαν ὄρκους ἀγάπης. Τὰ συννεφάκια ἐφιλιούντο μετὰ τὰς ἀκτίνας. Τὰ ἀρώματα ἐμεθοῦσαν τῆς πεταλοῦδες.

Ἡ συνέχεια εἰς τὰς λυρικὰς συλλογὰς τῆς παρελθούσης τεσσαρακονταετίας.

III

Ἀνδρῆκο μου,

Χθὲς δὲν ἐκοιμήθησα καθόλου. Διαρκῶς σ' ἐνοιλογιζόμουν. Ἄρχισα νὰ γίνωμαι ἀρηρημένη. Μὲ ἔχεις ἀποσοφῆση ὁλόκληρη. Ἐπὶ τέλος πότε θὰ ἐνοθοῦμε; Μὰ τί φίλ', ἀλήθεια, ἦταν ἐκεῖνο χθὲς βράδν πίσω ἀπὸ τὸν μεροντί; Τί γίνκὸ φίλ', θεέ μου!

1,000, 000, 000, 000, 000, 000, 000, 000, 000, 000. *Ἡ Νινῆ σου.*

IV

Ἐυχαρίστως ἀναγγέλλομεν τοὺς γάμους τοῦ διακεκριμένου ἱατροῦ τῆς πόλεώς μας κ. Νίκου Ἀκινθύνου μετὰ τῆς χαριτωμένης

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetirio Dimosias Is
Restrictions apply.

θεσποινίδος Νινῆς Κουρκουτάκη. Τὸ εὐάρμοστον ζευγος ἀπῆλθε μετὰ τὴν τέλεσιν τοῦ μυστηρίου εἰς Εὐρώπην». «Ἔστια»

V

Ὁ σύζυγος (κατηγής, μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν ἐκ τοῦ χοροῦ). Γιατί κρυφομιλοῦσες με ἐκεῖνον τὸν ξανθό;

Ἡ σύζυγος. Ἐγὼ;

Ὁ σύζυγος. Αὐτὸ ποῦ σοῦ λέγω. Ἄν τὸν ξανακυτάξῃς, θὰ ἔχωμεν κακὰ ξεμπερδέματα.

Ἡ σύζυγος. (Εἰς τὰ νεῦρα της). Εἶσαι βλάξ.

Ὁ σύζυγος. Ἐγὼ βλάξ;

[Εἰς τὴν σιωπὴν τῆς κρεθβυτοκάρμαρας ἀκούεται πλατύγισμα ζωηρότατον: Ὁ πρῶτος μπάσος].

Ὁ σύζυγος. Παληογοναίκα!

Ἡ σύζυγος. (Αἰποθυμεῖ).

VI

Ἡ σύζυγος (ἀνοίγουσα τὰς ἀγκάλας). Εἶμαι εὐτυχῆς κοντὰ σου.

Ὁ τρίτος. (Ἀνήσυχος). Μὰ εἶσαι βεβαία ὅτι θὲν θὰ ἔλθῃ ὁ Νίκος;

Ἡ σύζυγος (γελῶσα). Μὰ τί φοβᾶσαι; Αὐτὸς πάει στὸν Πειραιᾶ. (Μετά τινά σιωπὴν). Ἀγάπη μου!

Ὁ τρίτος. Λατρεία μου!

[Τὸ κοιδοῦνι τῆς ἐξώπορτας κινεῖται. Ἀνασιτάσῃσι σιὸ σπῆτι. Ὁ σύζυγος ἐπιστρέφει. Ὁ τρίτος κρέβεται. Ἡ σύζυγος δὲν προφθάνει νὰ ἐνδύσῃ].

Ὁ σύζυγος. Ἀθλίτ! (Ἀναζητεῖ τὸ περιστροφον. Ἀδειασό).

[Ὁ τρίτος φεύγει. Ὁ σύζυγος μαίνεται κατὰ τῆς σιζύγον. Ἡ σύζυγος περιούρει δι' ὕψους τὸν σύζυγον].

VII

«Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Α'.

Ἐπειδὴ...

Ἐπειδὴ...

Ἐπειδὴ...

Διὰ ταῦτα

Κηρύσσομεν διαλελυμένον τὸν μεταξὺ τοῦ Νίκου Ἀκινδύνου καὶ τῆς Νινῆς Κουρκουτάκη ὑφιστάμενον γάμον καὶ καταδικάζομεν τὴν ἐναγομένην εἰς τὰ ἔξοδα καὶ τέλη».

VIII

Μετὰ ἓν ἔτος: Ἡ χθεσινὴ ἀπαγωγὴ.

«Χθὲς τὴν νύκτα ὁ κ. Κοκοράκης ἀπήγαγεν ἐκονσίως, νεαρὰν ζωτοχήραν, τὴν Ν. Κ. ἐκ τοῦ πατρικοῦ της οἴκου. Οἱ ἀλληλοαπαγωγέντες ἄγνωστον ποῦ ἔπηξαν τὴν φωνεῖαν των. Τὸ σκανδαλώδες εἶνε ὅτι ὁ κ. Κοκοράκης εἶνε ἔγγαμος καὶ πατὴρ πέντε τέκτων». «Ἐσπερινή»

IX

Ἀπὸ αὐριον ἐτοιμασθῆτε!

«Ἀρχίζομεν νὰ δημοσιεύωμεν λεπτομερεῖας περὶ τῆς προχθεσινῆς μοιχοποιώδους ἀπαγωγῆς. Ἐπεισόδια ἀφανιάστον γοητείας. Γνωστὰ

πρόσωπα τῆς Ἀθηναϊκῆς ἀριστοκρατίας ἀναμειγμένα. Θὰ καταπλήξῃ, θὰ συναρόπασῃ τὸ νέον ἀνάγνωσμά μας, ἢ «*Νινῆ*».

[Αἱ ἑννέα ἐκ τῶν ἑνδεκα ἡμερῶν τῶν Ἀθηνῶν.]

X

Μετὰ τρεῖς μῆνας.

«Νέος καλλιτεχνικός ἀστήρ θὰ ἀνατείλῃ αὔριον ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ «*Βαριετέ*». Ἡ περικαλλῆς κυρία Κ* ἀπεφάσισε νὰ ἀνέλθῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ θὰ ἐμφανισθῇ διὰ πρώτην φοράν, ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Μαριάνθη Ἰακίνθου, εἰς τὴν «*Κυρίαν τοῦ Μαξίμ*». Πολλὰ τὰ καλὰ λέγονται. Ὅλα τὰ εἰσιτήρια ἐξηγητλήθησαν ᾗδῃ».

[Ἡ συνέχεια εἰς τὰ παρασκήνια τοῦ θεάτρου, εἰς τῆς μυραοῖς καὶ τὰ αὐτοκίνητα.]

Εἰς τὸ *Ντορέ*.

Ἡ γνωστὴ *γεροντοκόρη* (βαίνοσα ἤδη πρὸς τὸ 52ον φθινόπωρον). Καλέ, ἐφαίνεται ἀπὸ μικρῆ ὅτι θὰ ἐγίνετο ἡθοποιός. Ἡ μητέρα τῆς μοῦ ἔλεγε ὅτι ἡ *Νινῆ* εἶχε πάντοτε μεγάλην κλίσιν εἰς τὸ δράμα. Μὰ αὐτὴ ἡ κλίσις, θεέ μου! θαύματα κάνει.

Ὁ κριτικός (διοπισσογράφος καὶ ἀνθοφορῶν). Μεγάλῃ ἡθοποιός, ἀφοῦ μπορεῖ τὸ δράμα νὰ τὸ μετατρέπῃ εἰς κωμωδίαν καὶ τὴν κωμωδίαν εἰς δράμα.

Ἡ *γεροντοκόρη*. Νά! Κατὰ τὴ φωνή... Ἡ *Νινῆ*...

[Περὶ ἡ *Νινῆ* ἐφ' ἀμάξης. Ὑποίθεται ὅτι εἶνε ἡ *Νινῆ*, διότι ἐν τεράστιον καπέλλο, τὸ ὁποῖον ἀρχίζει ἀπὸ τὸ ἐν μέρος τῆς ἀμάξης καὶ φθάνει εἰς τὸ ἄλλο, ἀποκρίπτει ἐπιτελῶς τὸ πρόσωπον].

Ἡ συνέχεια αὐτὴν τὴν φοράν εἰς τὸ Παλαιὸν Φάληρον. Εἶνε ἔλευθέρῃ ἢ φαντασίᾳ τοῦ ἀναγνώστου νὰ συμπληρώσῃ τὸν ἑνδεκάλογον τῆς ἐξελιξέως ἑνὸς τόσο μεγάλου καλλιτεχνικοῦ ταλάντου...

[18 Αὐγούστου 1911.]

Δ. Ι. Κ.

Λαμπρὰ συνεννόησις

Ὁ κύριος. — Ἄκουσε, Γιάννη! ἀπόψε ποῦ θὰ ἔχω καλεσμένους στο τραπέζι, θὰ σε φωνάξω Ζάν. Ἄκουσες;

Ὁ ὑπηρέτης. — Πολὺ καλὰ, ἀφέντη. Κ' ἐγὼ πῶς θὰ σὰς φωνάξω;

Ὁ κύριος (μὲ θυμὸν). — Βλᾶκα!

Ὁ ὑπηρέτης. — Βλᾶκα; Πολὺ καλὰ, ἀφέντη...

Π Ι Ν Α Κ Ε
Τ Ω Ν Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Ω Ν

	Σελ.
Ἑορτολόγιον, Μηρολόγιον	1—10
Μῦθοι τῆς ζωῆς — Ἡ πέτρα τοῦ θρόνου, ὑπό ἸΩ. ΖΕΡΒΟΥ.	11
Φιλολογικὴ πινακοθήκη, εἰκόνες καὶ σκιαγραφαὶ ποιητῶν.	15
Στὴ γυναῖκα, ποίημα Κ. Ι. ΦΡΙΑΛΙΓΓΟΥ	18
Ἡ Ἀθήνα, ποίημα ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ	19
Φωτογραφίες Ἰνδιάνικες, ἐπὶ εἰκόνες ὑπό Κ. ΑΝΝΙΝΟΥ .	21
Παραφράσεις ἐξ ἀρχ. ποιητῶν (Ζηροδότου) ὑπό ἸΩ. ΠΟΛΕΜΗ.	26
Νέοι ποιηταὶ — «Ρυθμοὶ» ὑπό ΔΗΜΟΣΘ. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ .	27
Ἐπίγραμμα εἰς σχολαστικὸν ἀπικολόγον, ὑπό ΣΑΤΑΝΑ	28
Τιμωνιάς ἢ Τιμων ὁ Φιλαλήθης Ἀθηναῖος, ὑπό Γ. ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ.	29
Σκίτσα Κων. λεως — Ἡ πλῆθισα τοῦ Πέρον καὶ ἡ κόρη τῆς.	32
Σημειώσεις ἐξ Ἀβησσυνίας ὑπό ΑΛΕΞ. ΣΑΡΑΤΣΟΠΟΥΛΟΥ .	33
Εἰς γεῦμα λογιῶν, ἐπίγραμμα ὑπό ΣΑΤΑΝΑ	38
Στὴ γλῶσσα, ποίημα ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΕΦΕΡΙΑΔΗ	39
Οἱ συνομοταὶ κατὰ τῆς καθαρευούσης, γελοιογραφία	40
Ἀναμνήσεις Ἐπιθεωρητοῦ — Τὰ παράπονα, μετὰ τεσσάρων γελοιογραφιῶν ὑπό Α. ΤΡΑΥΛΑΝΤΩΝΗ	41
Ἐσπερινός, ποίημα Γ. ΔΡΟΣΙΝΗ	47
Συμβουλαὶ διὰ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα εἰ, τὸν μικροσκοπικὸν βαπτισμιόν μου, ποίημα σατυρικόν, ὑπό Κ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ .	48
Σκέψεις καὶ γνῶμαι	50
Ὁ πιλότος τοῦ Δάρ-Μπογάξ, γαντικὸν διήγημα μετὰ 9 εἰκόνων, ὑπό Κ. Ν. ΡΑΔΟΥ	51
Εἰλικρινεία ὑπηρετίας, ἀνέκδ. μετὰ γελοιογραφίας	62
Ὁ θεὸς μου Κωστής, διήγημα ὑπό ΣΠΥΡΟΥ ΜΕΛΑ	63
Βούλγαρος Ἰερεὺς εἰς τὴν Μακεδονίαν, γελοιογραφία	68
Ἡ ἀγυρτεία ἐν τῇ ἰατρικῇ, ὑπό Β. ΚΙΟΛΕΜΕΝΟΓΛΟΥ	69
Ἀγριολούλουδα, ποίημα ΜΑΡΙΝΟΥ ΣΙΓΟΥΡΟΥ	72
Σκέψεις περὶ αὐτοκτονίας, μελέτη ὑπό ΧΡ. ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΥ .	73
Μοιάξεις τῆς θάλασσης! ποίημα ὑπό ΣΠ. ΙΓΓΛΕΣΗ	76
Ὁ τελευταῖος Βεζύρης τῆς Πελοποννήσου, ἱστορικὴ σελίς ὑπό Δ. Κ. ΒΑΡΔΟΥΝΙΩΤΟΥ	77
Κοιμᾶται, ποίημα Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗ	80
Ἀγὼν περὶ τῆς ὕλην, μελέτη μετὰ 6 ἐπεξηγηματικῶν σχη- ματικῶν ὑπό ΑΝΔΡ. ΒΑΛΛΙΑΝΑΤΟΥ	81

	Σελ.
Στὰ δυνὸ πρωτοπαλλήκαρα τῆς ἐθνικῆς γλώσσης, ποίημα μετὰ γελιογραφίας ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	89
Σπαρτιατικά, χαρακτηρισμοὶ καὶ ἀποφθέγματα	90
Ἑλληνίδες ζωγράφοι — Κική Γιαννοπούλου	92
Ἡ ἐλληνικὴ σημαία, ἱστορικὸν σημεῖωμα	93
Ἔλα, ποίημα ΜΑΡΙΚΑΣ ΚΑΡΑΚΑΣΗ ΠΙΠΙΖΑ	95
Σαναυριζεῖ ἡ ζωὴ, δραμῆτιον τοῦ <i>Savatino Lopez</i> μετὰ 6 σχετικῶν εἰκόνων κατὰ μετάφρ. Κ. ΚΑΙΡΟΦΥΛΑ	97
Στὴ μαννοῦλα μου, ἐκ τῶν τοῦ Ἄϊνε, ὑπὸ ΧΛΩΣ ΜΥΡΩΝΟΣ	110
Ἦταν ἐκεῖνη! διήγημα ἐκ τῶν τοῦ Ἀντ. Τσέχωφ, κατὰ μετάφρασιν ΑΓΑΘ. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ	111
Ἀκίνδυνον φάρμακον, ἐπιγράμειον μετὰ γελιογραφίας	116
Ἡ ἀκριδα, ἐπαρρηχιακὴ ἠθογραφία μετὰ 10 γελιογραφιῶν, ὑπὸ Π. Δ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ	117
Ἡ Γαλάτεια, ποίημα Γ. ΣΟΥΡΗ	123
Πολύτιμος σκύλος, διήγημα κατὰ μετάφρασιν Κ. Σ. ΚΟΚΟΛΗ	124
Ἡ λογικὴ τῶν μικρῶν, ἀνέκδ. μετὰ γελιογρ.	126
Ἡ «Βίβλος τοῦ Διαβόλου», σημεῖωμα	127
Παροιμίαι ἀντίστοιχοι — ἀρχαῖα καὶ νέα	128
Ἔνας γάμος στὴ Μολδαβία, ὑπὸ Ν. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ	129
Ποίας γλώσσης δὲν κατέχει, ἀνέκδ. μετὰ γελιογρ.	132
Τὸ πρόβλημα, μετὰ γελιογρ. ὑπὸ ΣΠΥΡΟΥ ΜΕΛΑ	133
Σκόρπια φύλλα	135
Τὸ γλωσσικὸν ζήτημα καὶ οἱ ξενικοὶ δάκτυλοι, ποίημα σατυρικὸν ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	136
Τὸ μωρό, εἰθνημογραφικὸν διήγημα, κατὰ μίμησιν, μετὰ 5 γελιογραφιῶν ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	138
Ἡ ζωὴ τῶν πεθαμμένων, ποίημα ἸΩ. ΠΟΛΕΜΗ	142
Τὰ ἑλληνικὰ παράσημα, ἱστορικὸν σημεῖωμα	143
Σύγχυσις κοκκάλων, εὐτράπελον μετὰ γελιογρ.	144
Νηοιωτικὰ διηγήματα — Ἀννέτα, μετὰ 6 εἰκόνων, ὑπὸ ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ	145
Τὰ μάτια τῆς, ποίημα ὑπὸ ΛΑΜΠΡΟΥ ΠΟΡΦΥΡΑ	155
Τὸ χαράτσι, ἱστορικὸν σημεῖωμα ὑπὸ ΜΙΧ. ΛΑΜΠΡΥΝΙΔΟΥ	156
Παρεξήγησις, ἀνέκδ. μετὰ γελιογραφίας	159
Ἡ «Κόρη τῶν Ἀθηνῶν», ἱστορ. σημεῖωμα μετὰ 7 εἰκόνων	160
Ὁ θεὸς καὶ ὁ γείτονας, γνωμικὸν ἐκ τῶν τοῦ Σααδῆ	163
Ὁ θάνατος τῶν θεῶν, μετάφρ. ΑΣΠΑΣΙΑΣ ΦΩΚΑΕΩΣ	164
Νεοελληνικαὶ Μονομαχίαι, μετὰ 4 γελιογρ. ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	168
Σοφὰ λόγια	170
Τραγωδοῦται, μελέτη ὑπὸ ΑΘ. Ν. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗ	171
Τραγοῦδι τοῦ τρυγητοῦ, ὑπὸ Κ. ΚΡΥΣΤΑΛΛΗ	174
Ἀπὸ τὰς σκέψεις μου, ὑπὸ ΑΓΓΕΛ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ	175
Animula Blandula, τετραστίχον ὑπὸ ΠΑΥΛΟΥ ΝΙΡΒΑΝΑ	176
Ἡ ἑλληνικὴ σημαία, ποίημα ὑπὸ ΠΑΝΑΓ. Β. ΣΤΑΜΠΟΛΤΖΗ	177

	Σελ.
Στὴν ὄρφανή μου κόρη, ποίημα Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΟΥ	183
Δύο μητέρες — Ἡ ζωή, ποιήματα ΕΛΕΝΗΣ ΛΑΜΑΡΗ	184
Τὸ καρτέρι — Κυνηγί γυναικῶν, γέλοιογρ. ΗΛ. ΚΟΥΜΕΤΑΚΗ	185
Θέρμαι Κουρτζή «Courtgibad», μετὰ ἐπιτὰ εἰκόνων	186
Κύματα καὶ κύματα, ποίημα Κ. Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ	192
Ἰταλογράφοι Ἴόνιοι, βιβλιογραφικὴ μελέτη ἐπὶ ΗΛ. ΤΣΙΤΣΕΛΗ,	195
Κυνηγὸς καὶ τζιτζηκας, μῦθος ἐπὶ ΕΛΕΝΗΣ ΣΒΟΡΩΝΟΥ	200
Ἡ πρώτη Εἰσαγωγή τοῦ καφέ καὶ τοῦ καπνοῦ ἐν Τουρ- κία, ἐπὶ Ν. Π. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΟΥ	201
Ἡ ἀγνώριστη, μετ' εἰκόνας, ποίημα τοῦ ΔΙΟΝ. ΣΟΛΩΜΟΥ	204
Σκέψεις καὶ γνώμαι	205
Ἐπαρχ. διηγ. — Ὁ Μάγκαλος, ἐπὶ ΓΡΗΓ. Δ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ	206
Λησμονημένοι στίχοι, ἐπὶ ἸΩ. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΙΟΠΟΥΛΟΥ	220
Τελευταὶ ἀρχαίων — Θεσμοφῶρια, ἐπὶ Χ. Π. ΚΑΛΑΪΣΑΚΗ	221
Ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ, ἐντράπ. μετὰ γέλοιογρ	222
Θαῦμα πολυγλωσσίας, ἱστορικὸν σημεῖωμα	223
Ἡ ἀποκρηὰ εἰς τοὺς δρόμους τῆς Κ' λεωσ, γέλοιογρ. εἰκῶν	224
Ἡ Γλυκοφιλοῦσα τῆς Πέτρας, λαογραφικὴ παράδοσις, μετ' εἰκόνων, ἐπὶ Ν. Π. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΟΥ	225
Ἐπιτύμβιον εἰς φθονερόν, ἐπὶ ΣΑΤΑΝΑ	231
Ὁ πύργος τοῦ Ἀλιβέρη, διήγημα ἐπὶ Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ	232
Σύντομος ἐγκυκλοπαιδεία	240
Ἐνστασις ἀνγλικιότητος, ἀπὸ τὰ δικαστικὰ παράξενα	241
Ὁ ἀποχαιρετισμὸς τοῦ ναύτου, ποίημα ΑΡΙΣΤ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΥ,	242
Τὸ Κίεβον, ἀναμνηστικὸν μετὰ 4 εἰκόνων ἐπὶ ΘΕΟΔ. ΞΕΝΟΥ	243
Φιλολογικαὶ ἐσπερίδες, γέλοιογρ. εἰκῶν	253
Λυρικὲς σάτυρες, ἐπὶ ἸΩ. ΖΕΡΒΟΥ	254
Ὁ Κακόγλωσσος — Ὁ δξύθυμος, ἀνθρώπινοι χαρακτηρισμοί, ἐπὶ ΑΝΔΡ. ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ	255
Συζητικαὶ παρατηρήσεις, ἐντράπ. μετὰ γέλοιογρ	256
Ὁ Νιάγρος, ἡπειρωτικὸν διήγημα ἐπὶ ΧΡ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗ	257
Ξανθὴ ἐπὶ παραγγελία	267
Ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν Ἔμερσον, ἐπὶ Θ. ΦΛΩΡΑ	268
Τὸ γλωσσικὸν εἰς τὰς ἐπαρχίας, γέλοιογρ. εἰκῶν	272
Ὁ Πειρασμὸς, διήγημα ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν μοναστηριῶν, μετὰ δύο εἰκόνων, ἐπὶ Γ. Β. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΥ	273
Στὸ ναὸ τῆς ἀγάπης, ποιημάτιον Μ. ΣΙΓΟΥΡΟΥ	279
Ἡ ἐν Κερκύρα Σχολὴ τῶν Ἐφεδρῶν, σημεῖωμα μετ' εἰκῶν	280
Σχέσεις πολὺπλοκοί, σατυρικὸν τετράστ. τοῦ Δ. Σολωμοῦ	282
Εἰς τοὺς γάμους Πέτῃ Καρρέο καὶ Δέσπωσ Συννεφῆ, ἐπὶ Κ. Φ. ΣΚΟΚΟΥ	283
Τὸ θαῦμα τοῦ Σὰν Τζενάρο, ἐπὶ Κ. ΚΑΙΡΟΦΥΛΛΑ	285
Τὰ παιγνίδια τῶν μικρῶν, ἀνέκδ. μετὰ γέλοιογρ	288
Τὸ γιατρικὸν, κωμῳδία μονόπρακτος, ἐπὶ ἸΩ. ΔΕΛΗΚΑΤΕΡΙΝΗ	289
Εἰς κυρίαν ἐπεσκευασμένην ἐπίγραμμα ἐπὶ ΣΑΤΑΝΑ	296

	Σελ.
Οἱ κόρες τοῦ Ἑβραίου, διήγημα ὑπὸ ΔΗΜΟΣΘ. ΒΟΥΤΥΡΑ . . .	297
Παρηγορητικὴ πληροφορία, ἀνέκδ. μετὰ γελιοιογρ	304
Περὶ τοῦ εἰκονογραφικοῦ κύκλου τῆς Θεοτόκου παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς, μελέτη ὑπὸ Γ. ΒΕΓΛΕΡΗ	305
Ὁ ὄρθρος τῶν ψυχῶν, ὑπὸ ΙΩ. ΓΡΥΠΑΡΗ	313
Σὰν ἐρθῆς — ἀπολησμονιάρης, ὑπὸ ΛΕΑΝ. ΠΑΛΑΜΑ	314
Ἑλληνικαὶ εἰκόνες — Ἡ Τσιτσιμίδα, εὐθθυμογραφικὴ ἠθογραφία μετὰ ὅ γελιοιογρ. ὑπὸ ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ	315
Οἱ δύο, ποίημα Γ. ΜΑΡΚΟΡΑ	320
Δίπλα στὸ λείψανο, ἠθογραφία ὑπὸ Ε. ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΟΥ	321
Νέοι ποιηταὶ — Γυρισμός, Ρόδα — ποιήματα καὶ προσωπογραφία ὑπὸ ΡΩΜΟΥ ΦΙΛΥΡΑ	327
Αἵτησις προστάσις, γελιοιογραφικὴ παράστασις	328
Ἡ Παναγία τοῦ Τούσα Μπότσαρη, διήγημα μετὰ δύο εἰκόνων ὑπὸ ΑΝΔΡ. ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΗ	329
Ἐσπερινὴ θλίψι, ποιημ. Μ. ΣΙΓΟΥΡΟΥ	332
Σιλουέτες τοῦ δρόμου — Ὁ Στραγαλατζῆς, ἠθογράφημα μετὰ 5 γελιοιογραφιῶν ὑπὸ ΙΩΑΝ. ΠΗΛΙΚΑ	333
Εἰς γέρον γυναικοθήραν, ὑπὸ ΣΑΤΑΝΑ	336
Νεκρολογία — Κ. Χατζηϊωάννου, μετ' εἰκόνας	337
Δὲν θέλω, ποίημα ὑπὸ ΕΛΕΝΗΣ Σ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ	339
Ἱστορικαὶ Σελίδες — Θανάσις Βάμιας, μελέτη ὑπὸ ΧΡ. ΔΑΛΛΑ	340
Συμυρνεϊκὲς ζωγραφίαι, ποιηματάκια ὑπὸ ΣΥΑΒΙΟΥ	351
Τὸ πνεῦμα τῶν παιχιδίων, ὑπὸ Ζ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ	353
Διὰ τῆς ἱεραρχικῆς ὁδοῦ, εὐτρ. μετὰ γελιοιογρ	356
Νεκρολογία — Δ. Γ. Κωνσταντινίδης	357
Ἀργὰ ποῦ φεύγει ὁ καιρός, ποίημα ὑπὸ Α. Ε. ΔΙΑΦΑ	359
Μιὰ ματιὰ εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος, ὑπὸ Ν. Δ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ	361
Ὁ «Πανιώνιος» τῆς Σμύρνης, σημειώμα	365
Ἐδῶ κ' ἐκεῖ	366
Τύποι καὶ σιλουέτες, ὑπὸ ΡΕΒΒΕΚΑΣ	368
Ἀπὸ τὴν Παλαιὰν Διαθήκην — Τὰ γένεια, ὑπὸ Γ. ΔΑΜΙΡΗ	371
Ἀπὸ τὸν κύκλον τῆς γυναικειᾶς δράσεως, Αἰκατερόνῃ Ζλαϊάνου, ὑπὸ ΕΛΕΝΗΣ ΛΑΜΑΡΗ	372
Ἀρβανίτισσα, ποίημα ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗ	374
Ἀποκρηάτικο γλέντι, διήγημα ὑπὸ ΚΩΣΤΑ Π.	375
Φυσιογνωμίαι ἐκ τοῦ Ἐξωτερικοῦ, Ἀνδρέας Ἡλιάδης	383
Συνειθισμέναι ἱστορίαι, ὑπὸ ΧΡ ΒΑΣΙΛΑΚΑΚΗ	385
Μάταιος λογισμός, ποίημα ὑπὸ ΜΑΡΙΝΟΥ ΣΙΓΟΥΡΟΥ	389
Φιλολογικὰ μνημόσυνα, ὑπὸ ΣΟΦΙΑΣ ΜΙΝΕΪΚΟΥ	390
Μάρκος Τσαλουμάς, νεκρολογία	393
Ἐξέλιξις καλλιτεχνικοῦ ταλάντου, ὑπὸ Δ. Ι. Κ.	394

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiako Apothetio Dimosias

Restrictions apply.

Δημόσια Γεωργική Βιβλιοθήκη Σαγούρας

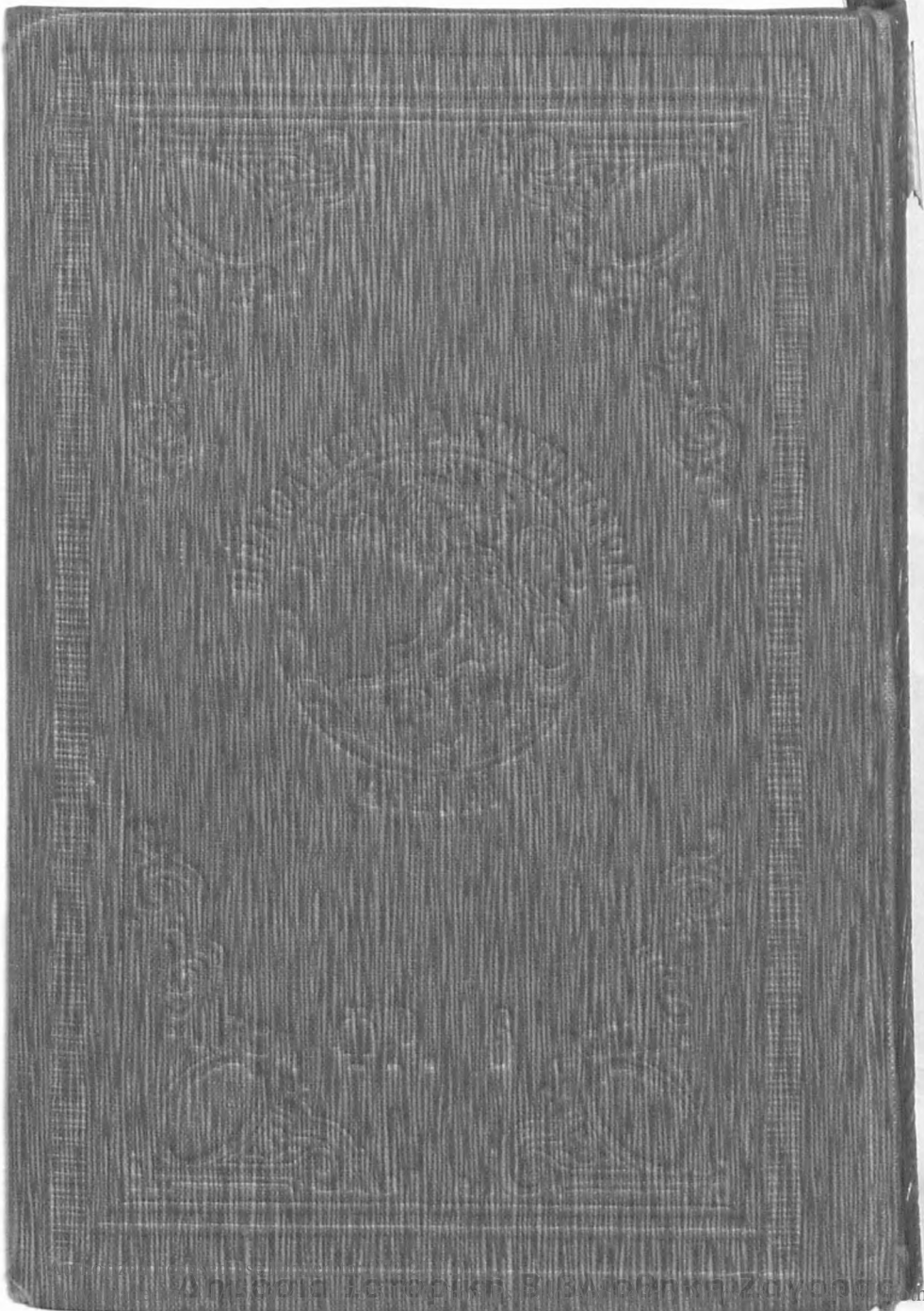
Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 05/05/2024 21:17:25 UTC from Reflibo Apothecario Dimosias Istoriki
Επιχειρηματικό Κέντρο Εθνικού Ιατροφάρμακων Εργαστήριο

Restrictions apply.

Authorized licensed use limited to: 172.21.0.5.

Downloaded on 01/05/2024 21:17:25 UTC from Psifiko Apothefio Dimosias
Restrictions apply.

Amalold Jerooukn B' S'w'ouka Zoyoooc hik

Restrictions apply.